

Arhipelag XXI Press

Iulian Boldea
Cornel Sigmirean
(Editors)

**DEBATING
GLOBALIZATION.
IDENTITY, NATION
AND DIALOGUE**

SOCIAL SCIENCES

Arhipelag XXI Press | 2017
ISBN: 978-606-8624-01-3

DEBATING GLOBALIZATION. Identity, Nation and Dialogue
e-ISBN: 978-606-8624-01-3

Section: Social Sciences

Edited by:

The Alpha Institute for Multicultural Studies
Moldovei Street, 8
540522, Tîrgu Mureş, România
Tel./fax: +40-744-511546
Email: iulian.boldea@gmail.com

Published by:

"Arhipelag XXI" Press, Tîrgu Mureş, 2017
Tîrgu Mureş, România
Email: tehnoredactare.gidni@gmail.com

Contents

THE ROLE OF ROYAL RESIDENCE FROM TARGOVISTE IN CREATING A NATIONAL UNIFORM LEGISLATION	
Agnes Terezia Erich	
Prof., PhD, "Valahia" University of Târgoviște	12
THE MANAGEMENT OF KNOWLEDGE. BETWEEN THEORETICAL FOUNDATION AND OPERATIONALIZATION	
Ion Pârgaru, Prof., PhD; Ioan Emanoil Călin, PhD Student; Iulia Alecu, PhD Student – "Valahia" University of Târgoviște.....	
	17
FREEDOM OF SPEECH AND LAWYER'S RESPONSIBILITY	
Brîndușa Gorea	
Prof., PhD, "Dimitrie Cantemir" University of Tîrgu Mureș.....	25
PRODUCTION SYSTEMS AS COMPLEX SYSTEMS	
Roxana Ștefănescu	
Prof., PhD, "Spiru Haret" University of Bucharest.....	33
CORRUPTION IN POLAND AND ROMANIA, AFTER THE FALL OF COMMUNISM	
Ion Pârgaru, Prof., PhD; Ernest Nowak, PhD Student; Iulia Alecu, PhD Student – "Valahia" University of Târgoviște.....	
	38
RISKS IN THE INFORMATIONAL ACCOUNTING SYSTEM FROM ROMANIA	
Tatiana Dănescu, Prof., PhD, "Petru Maior" University of Tîrgu Mureș and Maria Alexandra Botoș, "1 Decembrie 1918" University of Alba-Iulia.....	
	43
THE BANKRUPTCY OF ASSURANCE-REASSURANCE FIRMS IN TRANSBORDER INSOLVENCY	
Viorel Găină, Prof., PhD and Alexandru Mihnea Găină, Lecturer, PhD – University of Craiova.....	
	50
CONSIDERATIONS ON THE DECISION OF THE EUROPEAN COURT OF JUSTICE, CASE C-342/15	
Liviu Bogdan Ciucă	
Prof., PhD, "Dunărea de Jos" University of Galați.....	58
GLOBALIZATION EFFECTS ON IMMIGRATION	
Dragoș Chilea	
Prof., PhD, "Petru Maior" University of Tîrgu Mureș	62
THE VIOLATION OF DOMICILE OFFENSE IN THE ROMANIAN CRIMINAL LAW	
Ion Rusu	
Prof., PhD, "Danubius" University of Galați.....	66

ORGANIZED CRIME

Lucreția Dogaru

Prof., PhD, "Petru Maior" University of Tîrgu Mureș 73

A MODEL OF THE COMPANY'S STRATEGY EVALUATION PROCESS

Elena Doval

Prof., PhD, "Spiru Haret" University of Bucharet..... 79

CRITICAL CONSIDERATIONS RELATING TO DECISION NO. 20/2016, PRONOUNCED BY THE HIGH COURT OF CASSATION AND JUSTICE IN THE APPEAL IN THE INTEREST OF LAW, THE PROVISIONS OF ART. 915 PAR. 2 OF CIVIL PROCEDURE CODE

Claudia Roșu

Prof., Hab. PhD, Western University of Timișoara 88

TOURISM AS AN ECONOMIC AND SOCIAL PHENOMENON – THE TOURISTIC POTENTIAL IN ROMANIA

Laurențiu Baranga

Assoc. Prof., PhD and Simona Maria Maracine, PhD..... 100

MAPPING OF SOCIAL SERVICES OF ARAD COUNTY: A SOCIAL BAROMETER

Aurora Lupaș, Lecturer, PhD; Oana Alexandra Morcan, Lecturer, PhD; Maria Oprea, Assoc. Prof., PhD – "Vasile Goldiș" Western University of Arad..... 108

INSIGHTS AND REGULATORY CORRELATION BETWEEN CORRUPTION OFFENSES SPECIFIED IN THE NEW CRIMINAL CODE AND THAT CONTAINED IN LAW NO. 78/2000 ON PREVENTING, DETECTING AND PUNISHING CORRUPTION

SOME CONSTITUTIONAL REMARKS

Silviu Gabriel Barbu, Assoc. Prof., PhD, "Transilvania" University of Brașov"; Vasile Coman, Judge – Court Pucioasa; Adelina Maria Ciobanu, Legal Adviser, Senior Adviser DLAF Romanian Government 117

THE PLACE AND THE ROLE OF TOURISM IN ECONOMY – THE CONTRIBUTION OF TOURISM TO THE ECONOMIC GROWTH OF ROMANIA

Laurențiu Baranga

Assoc. Prof., PhD and Simona Maria Maracine, PhD..... 140

ROMANIAN VALUES AND BEHAVIOR FROM THE POINT OF VIEW OF CULTURAL DIMENSIONS ACCORDING TO HOFSTEDE'S METHOD

Mădălina Albu

Assoc. Prof., PhD, Petroleum-Gas University of Ploiești 148

CONSIDERATIONS ON INTERCULTURAL ASPECTS OF INTERNATIONAL MANAGEMENT

Mădălina Albu

Assoc. Prof., PhD, Petroleum-Gas University of Ploiești 153

PANORAMIC VIEW OF THE CONSTITUTIONAL RIGHTS OF THE HUMAN BEING IN THE REPUBLIC OF ZIMBABWE

Silviu Gabriel Barbu

Assoc. Prof., PhD, "Transilvania" University of Braşov and Vasile Coman, Judge, Pucioasa Court
..... 157

THE ORGANISATIONAL CLIMATE AND CULTURE

Cristian Măduţa

Assoc. Prof., PhD, "Vasile Goldiş" Western University of Arad..... 177

AUDITING THE PERFORMANCE OF A WINE FIRM

Gabriela Ignat, Assoc. Prof., PhD; Andreea Alexandra Timofte, PhD Student – "Ion Ionescu de la
Brad" University of Iaşi 184

**THE GEODEMOGRAPHIC EVOLUTION OF THE POPULATION IN THE CITIES OF TRANSYLVANIA
(PERIOD 1989-2016)**

Ramona Flavia Raţiu, Assoc. Prof., PhD; Talita Pascu, Assist., PhD – "Dimitrie Cantemir"
University; Lucian Moldovan, Assist. PhD Candidate, "Dimitrie Cantemir" University 190

THE IMPACT OF LIQUIDITY RATIOS IN THE ACTIVITY OF A COMPANY. CASE STUDY

Cezar Simion Melinte, Assoc. Prof., PhD, Academy of Economic Studies, Bucharest and Mircea-
Iosif Rus, PhD, "Babeş-Bolyai" University of Cluj-Napoca 197

INTERNATIONAL JUDICIAL COOPERATION THROUGH INTERPOL PRISMA

Ivan Anane

Assoc. Prof., PhD, "Ovidius" University of Constanţa 203

HEALTH RISK MANAGEMENT IN AN ER HOSPITAL

Viorel Mircea Drăgan

Assoc. Prof., PhD, "Dunărea de Jos" University of Galaţi..... 211

ORGANIZED CRIMINALITY, ETHNIC VIOLENCE AND WORLD TERRORISM

Ivan Anane

Assoc. Prof., PhD, "Ovidius" University of Constanţa 222

THE CONSECRATED LAW PRINCIPLES FROM THE STATES OF THE EUROPEAN UNION

Marinela Dumitru

PhD Student, University of Bucharest..... 231

THE PRINCIPLES PROMOTED IN THE COMMUNITARY ENVIRONMENT POLICIES

Marinela Dumitru

PhD Student, University of Bucharest..... 235

GIVERS AND TAKERS AT THE WORKPLACE

Fabiola Popa..... 241

Lecturer, PhD, Politehnica University of Bucharest 241

**THEORETICAL AND PRACTICAL ASPECTS WITH REGARD TO THE SOLVING OF LAW CONFLICT
OVER TIME**

Alexandra Oanță (Nacu)

PhD Student, University of University of Craiova 246

**STUDY UPON THE CONSUMPTION OF FOOD PRODUCTS IN ROMANIA - SIZES, STRUCTURE AND
FACTORS OF CHANGE**

Mirela Adriana Rusali

Institute of Agricultural Economics, The Romanian Academy 253

**EMPLOYERS PERCEPTION ON THE AGEING WORKING FORCE. A FOCUS GROUP EXPLORATORY
STUDY**

Sanda Anca

PhD Student, "Babeş-Bolyai" University of Cluj-Napoca 260

COMPETITIVENESS AND POSTMODERN ECONOMY

Ioan Emanoil Călin, PhD Student; Iulia Alecu, PhD Student – "Valahia" University of Târgoviște 265

ASPECTS REGARDING ENVIRONMENTAL RACISM'S INEQUITY TO JUSTICE TRANSITION

Ingrid Ileana Nicolau

Lecturer, PhD, "Spiru Haret" University of Bucharest..... 271

FEMINIST PERSPECTIVES ON BIOETHICAL ISSUES

Maria Rodica Iacobescu

Lecturer, PhD, "Ștefan cel Mare" University of Suceava 276

**THE PERFORMANCE GROWTH OF EDUCATIONAL ORGANIZATIONS THROUGH THE USE OF THE E-
LEARNING PLATFORMS**

Bogdan Țigănoaia

Lecturer, PhD, Politehnica University of Bucharest 282

THE TREATMENT OF THE MINOR FELON IN THE PENAL CODE

Gheorghe Buzescu

Lecturer, PhD, "Ovidius" University of Constanța 289

THE NEGOCIATIONS FOR THE SETTLEMENT OF A TREATY

Gheorghe Buzescu

Lecturer, PhD, "Ovidius" University of Constanța 296

ASPECTS REGARDING THE STATE OF GLOBAL FOOD SECURITY

Eduard Boghiță

Assist., PhD, "Ion Ionescu de la Brad" University of Iași 304

MARITAL AND PARENTAL STATUS, HEALTH ISSUES AND LAW INCIDENTS PREDICTORS IN THE ALCOHOLIC'S ABSTINENCE

Iános-Mátyás-Tamás Mihók-Géczi

PhD Student, University of Oradea 310

THE CONTRIBUTION OF THE LOCAL COMMUNITIES ON THE UPPER MUREȘ VALLEY IN THE PROMOTION OF ETNOGRAPHIC TOURISM BY FESTIVALS

Adriana Henning Gherman

Lecturer, PhD, "Dimitrie Cantemir" University of Tîrgu Mureș 317

PROGRESS MADE BY ROMANIA IN MEETING OBJECTIVES OF THE ENERGETIC POLICY OF U.E

Gabriela Cornelia Piciu

Scientific Researcher II, PhD, Centre for Financial and Monetary Research "Victor Slăvescu" 323

PROGRESS MADE BY ROMANIA IN MEETING OBJECTIVES OF THE ENERGETIC POLICY OF THE U.E. INCLUDED IN THE STRATEGY 2020

A SEMIOTIC PERSPECTIVE ON DIGITAL INTERCULTURAL DIALOGUE

Ioan Claudiu Farcaș

Lecturer, PhD, Technical University of Cluj-Napoca - Baia Mare Northern University Center 332

REGARDS CROISES SUR LE THEATRE ET LE CINEMA D'INTERVENTION SOCIALE AU CAMEROUN

Ngomssi Ngomssi Romuald Parfait

PhD Student, Université de Yaoundé 1 336

THE OFFENSE OF VIOLATION OF PROFESSIONAL HEADQUARTERS IN THE ROMANIAN CRIMINAL LAW

Minodora Ioana Rusu

Lecturer, PhD, "Dimitrie Cantemir" Christian University of Bucharest 345

THE MANAGERIAL STYLE AND INTERPERSONAL RELATIONS IN POLICE AND ROMANIAN POLICE

Carmen Șerbănescu Drugă

PhD Student, "Ovidius" University of Constanța 351

BANKING GLOBALIZATION – AN IMPORTANT STEP TOWARDS FINANCIAL GLOBALIZATION	
Andra Maria Găină	
Lecturer, PhD, University of Craiova	358
THE GAME OF WAR. ADVANTAGES AND LIMITS OF CONFLICT SIMULATION	
Andrei Alexandru Achim	
Lecturer, PhD, Technical University of Cluj-Napoca - Baia Mare Northern University Center	365
THE THEORETICAL ANALYSIS OF THE PROCESS OF EVALUATING A PUBLIC POLICY	
Adriana Magdalena Sandu	
Lecturer, PhD, "Spiru Haret" University of Bucharest.....	372
THE VIOLATION OF PRIVACY IN THE ROMANIAN CRIMINAL LAW. THE PRE-EXISTENT ELEMENTS AND THE CONSTITUTIVE CONTENT	
Bogdan Bîrzu	
Lecturer, PhD, "Titu Maiorescu" University, Bucharest.....	378
THE SCIENTIFIC FOUNDATION OF THE ADMINISTRATIVE ACT, FROM THE UTILITARIAN ETHICS TO THE GLOBALIZATION TECHNOLOGY	
Andra Maria Brezniceanu	
Assist., University of Craiova.....	384
CONSIDERATION REGARDING THE PATRIMONIAL LIABILITY ADMINISTRATION ACORDING TO THE LAW NO. 544/2004 OF THE ADMINISTRATIVE LITIGATION	
Eugenia Iovanas	
Lecturer, PhD, "Aurel Vlaicu" University of Arad	389
SETTLEMENT OF CIVIL ACTION IN CRIMINAL CASE FOR TAX EVASION OFFENSES	
Cristinel Costel Ghigheci, Lecturer, PhD, Oana Șaramet, Lecturer, PhD, "Transilvania" University of Brașov.....	398
THE RITUAL OF BIRTH IN THE ROMANIAN TRADITIONAL MENTALITY	
Janeta Maria Pleșa-Iuga	
PhD Student, Western University of Timișoara	407
THE GLOBALIZATION PROCESS AND ITS IMPACT ON THE ENVIRONMENT	
Cristina Kassai	
PhD Student, Romanian Academy, Bucharest	415
TIME EVOLUTION OF INDICATORS ON EDUCATION OUTCOMES	
Loredana Păunescu	
Lecturer, PhD, Petroleum-Gas University of Ploiești	420

COOKING FOR HEALTH? HEALTH CONSIDERATIONS, FOOD DECISIONS, ALIMENTATION QUESTIONS AMONG WOMEN WITH SMALL CHILDREN	
Orsolya Gergely, PhD, Sapientia University and Konya Hanna-Edit, PhD, Corvinus University of Budapest.....	423
THE PROCESS OF INNOVATION IN THE CORPORATE INTRAPRENEURSHIP	
Oriana Helena Negulescu	
Lecturer, PhD, "Transilvania" University of Braşov	438
JEWISH ENTREPRENEURS FROM THE PAST OF VÂLCEA COUNTY. ECONOMIC PERSPECTIVE (1920-1944)	
Georgeta Ghionea	
Scientific Researcher III, Craiova	447
RISK ANALYSIS OF WATER ERROSION OF THE SOIL IN THE SIBIU COUNTY AREA	
Lucica Cuntan	
PhD Student and Tiberiu Cioban, PhD Student, "Babeş-Bolyai" University of Cluj-Napoca	453
CONSIDERATIONS ON WORKING THROUGH A TEMPORARY WORK AGENT	
Ramona Vasilica Bacter and Diana Cîrmaciu	
University of Oradea.....	465
ACTION PLAN TO STRENGTHEN THE FIGHT AGAINST FRAUD AND TAX EVASION IN THE EUROPEAN UNION	
Anca Andreea Manea	
PhD Student, University of Bucharest.....	472
THE INFLUENCE OF THE GLOBAL BUSINESS ENVIRONMENT ON THE MULTILATERAL TRADING SYSTEM	
Luiza Loredana Năstase	
Assist., PhD, University of Craiova.....	477
THE PHENOMENON OF THE FERTILITY GAP AS AN EXPLAINING FACTOR FOR THE LOW TOTAL FERTILITY RATES IN CENTRAL-EASTERN EUROPE	
Gyorbiro Nora Alice	
PhD Student	482
DUALITY OF IDENTITY IN CIRCULAR MIGRATION FOR WORK ABROAD	
Cristina Cormoş	
Lecturer, PhD, "Ştefan cel Mare" University of Suceava	487

GAINS AND LOSSES FROM GLOBALIZATION. CASE STUDY: EMERGENT ECONOMIES

Luiza Loredana Năstase

Assist., PhD, University of Craiova..... 494

POINTS OF VIEW ON ORGANIZED CRIME AND THE TYPES OF EVIDENTIARY HEARING USED AT EUROPEAN UNION LEVEL FOR PROVING THE CRIMES COMMITTED BY THE CRIMINAL GROUPS

Oana Elena Gălăţeanu

PhD, "Dunărea de Jos" University of Galaţi 499

THE EFFECTS OF INSOLVENCY ON EXECUTORY CONTRACTS AND CONTRACTS CONCLUDED WITH SERVICE SUPPLIERS

Andreea Szombati (Ursache)

PhD Student, "Babeş-Bolyai" University of Cluj-Napoca 505

ECONOMIC GLOBALIZATION AND TRANSNATIONAL COPORATION

Dan Donosă

Lecturer, PhD, "Ion Ionescu de la Brad" University of Iaşi 512

FOREIGN DIRECT INVESTMENTS IN ROMANIA

Dan Donosă

Lecturer, PhD, "Ion Ionescu de la Brad" University of Iaşi 517

THE ENTREPRENEUR, THE ENTREPRENEURIAL SPIRIT AND START-UP NATION PROGRAM

Corina Ana Borcoşi

PhD, "Constantin Brâncuşi" University of Târgu-Jiu 521

THE TITLE OF EUROPEAN CAPITAL OF CULTURE 2021-A CHALLENGE FOR CROSS-BORDER COOPERATION. CASE STUDY: EUROPEAN CAPITALS OF CULTURE (ECOCs) TIMIŞOARA 2021, NOVI SAD 2021

Ilie Rădoi

PhD Student, Western University of Timişoara 526

THE STRUCTURE OF LEADING ROLES IN ROMANIAN COMPANIES

Dana Corina Deselnicu

Assoc. Prof., PhD, University Politehnica of Bucharest 534

THE PROCESS OF SETTING OBJECTIVES IN ROMANIAN COMPANIES

Dana Corina Deselnicu, Assoc. Prof., PhD, University Politehnica of Bucharest;

Gheorghe Militaru, Prof., PhD, University Politehnica of Bucharest;

Alexandra Ioanid, Teaching Assist., University Politehnica of Bucharest..... 541

PROJECTIONS OF THE ACTIVE POPULATION WITH HIGHER EDUCATION BY 2020

Loredana Maria Păunescu

Lecturer, PhD, Petroleum-Gas University of Ploiești 547

THE ECONOMIC IMPACT OF EARLY DIAGNOSIS OF CONGENITAL HEARING LOSS

Horia Mocanu

MD, PhD, Lecturer, "Titu Maiorescu" University of Bucharest..... 552

**THE ROLE OF PERINATAL HEARING SCREENING IN THE NORMAL DEVELOPMENT OF THE
 INFANT'S LANGUAGE**

Horia Mocanu

MD, PhD, Lecturer, "Titu Maiorescu" University - Bucharest..... 558

THE ROLE OF ROYAL RESIDENCE FROM TARGOVISTE IN CREATING A NATIONAL UNIFORM LEGISLATION

Agnes Terezia Erich

Prof., PhD, "Valahia" University of Târgoviște

Abstract: Târgoviște is one of the earliest princely residences, known as an important economic, political and cultural center. In this context the translation and printing in the seventeenth century of the first Romanian legal texts fits into the cultural history of the city, being a phenomenon which was absolutely necessary, to put human existence under the protection of Christian morality. This is an act of remarkable significance for the culture of Romanian countries and for their legislation, which pursue to combat some deterioration of morals time trends, but also the control conservation over certain events in the medieval Romanian society, not always in accordance with Christian morals.

Keywords: Târgoviște, Wallachia, Îndreptarea Legii, Matei Basarab, Dealu Monastery

1. Introduction

One of the most intensely debated issues on the history of Wallachia is that which concerns princely residences. They have been generally defined as establishments where the princes would temporarily settle down in order to rule the country, places where they issued the royal charters. According to Ion Donat, the prince would settle his residence in the locality where he had his properties, therefore the Princely Court, which was a property, would not thus trench upon the interests of the boyars, of the Church or of townspeople.

A princely residence was first mentioned in 1369, in a document issued by Vladislav I. This shows that people had a certain mentality regarding the quality of a settlement. This residence is Curtea de Argeș, so the town is located and the charter, which was given to a Catholic hierarch as a privilege, issued.

2. The Princely Residence of Târgoviște

Târgoviște is one of the first royal residences, known as an important economic, political and cultural centre. In the early 17th century, the city had the shape of an isosceles triangle, with the base located on the Ialomița river and the other two sides marked by the routes connecting the main roads surrounding the city. Towards the south-west, the side would follow Calea Câmpulungului, while the north-western side consisted of the present-day streets Bărăția, Maior Brezișanu, Liniștei, reaching the A.I.Cuza street; the city was crossed by Ulița Mare which the alleyways connecting all districts gave onto.

The population of Târgoviște was mainly of Romanian origin, but, as it was a princely residence, there was also a mixture of peoples (Hungarians, Saxons, Bulgarians from Chiprovtsi, Germans and Poles, Turks) that was due to the mercenary soldiers that made up the prince's guard, the merchants, the craftsmen, the doctors, etc. According to approximate calculations, at the end of the 16th century there were more than 5,000 people in the city, while around 1640 "its population

did not probably exceed 10,000 stable inhabitants. After the capital was permanently moved to Bucharest, the number fell rapidly”. It is to be noted that the population of Târgoviște varied according to the status of residence. Until the reign of Matei Basarab, the city had numbered no less than 20,000 people, while at the end of the century, during Prince Constantin Brâncoveanu’s rule, it exceeded 30,000 people. Târgoviște became a princely residence once more in the 17th century, immediately after the restoration of the Princely Court during the reign of Petru Cercel.

In this period a number of princes had their residence at Târgoviște, of whom we can mention Simion Movilă, Radu Șerban, Radu Mihnea, Al. Iliăș, Gavril Movilă, Leon Tomșa and naturally Matei Basarab, who would change its appearance and thus the city would enter a new stage of development. Starting with 1639, the city life became tumultuous and magnificent. Paul of Aleppo described the city of Târgoviște of those times as being “the most important place in Wallachia”, located at a day and a half’s journey from the Transylvanian borders; “in this city, the prince had a fine palace surrounded by walls... for his protection, he would permanently keep 100 harquebusiers who changed every Saturday.” The Princely Court, as described by Paul of Aleppo, “is large and surrounded by a stone wall; a river flows at its end”. In the centre, there was the Church “that one could reach by climbing a very big staircase”. Inside the Princely Courtyard there was also “a large high stone tower which amazed us through its height; the city horologe is also there and several guards are on the watch”.

Matei Basarab attached particular importance to the voivodal residence of Târgoviște, which is proved by the foreign travellers’ notes that described the city as being on the rise, comparing it to Aleppo or Damascus. The voivode consolidated the princely residence by building fortifications around the city, serving as defence; thus, in 1653, Paul of Aleppo described the entrance to the city which was “surrounded by a wooden wall and a ditch dug with great effort”. Matei Basarab also found the “old and deserted” Metropolitan Church and had it restored “at his own expense” “as charity on his behalf.”

The Princely Court during the reign of Matei Basarab comprised: a church “that has no match in all the country, except the metropolitan church of the Cossacks, which resembles the Saint Sofia Church”, the palace that also included the Wallachian metropolitan’s abode, “which is very large, with three wooden enclosures and three courtyards” and with walls “covered with marvellous paintings depicting land and sea animals, with a picture of Jerusalem and its monasteries, of the God’s Mountain”, and an additional area that could measure up to “those of a great city”.

Târgoviște had an elevated cultural milieu consisting of significant representatives of the “Hellenic Renaissance”, while the youths of the age were trained at Dealu, Viforâta and Gorgota Monasteries and also in lesser-known private schools. The school of Slavic studies that “functioned at Târgoviște was led, among others, by master Staicu and aimed to help the students to manage their accounts in their trades and businesses and to understand the scriptures and religious writings”. This final aspect is extremely important as it enabled the people to read and understand all written texts, so they could distance themselves from the church monopoly on the written word and thus they moved to a higher stage of understanding and communication through writing.

Summoned by the prince of Moldavia, Vasile Lupu, Pantelimon Ligaridis halted at Târgoviște and, prompted by the Great *Postelnic* Constantin Cantacuzino, founded *Schola greca e latina* in 1646. Numerous original letters provide important details on the intellectual activity he carried out on the territory of Wallachia, which was two-folded: didactic and theological, on the one hand, and juridical, on the other. Ligaridis arrived at Târgoviște having been employed by the

postelnic Constantin Cantacuzino (who was paying him 50 reals a month, including clothing) as a teacher for his sons Drăghici și Șerban, but later he was also required by other noble families who wanted him to educate their children.

Along with Ignatie Petrișis, Ligaridis founded, in the old Wallachian capital, the humanist school of higher education called *Schola greca e latina*. Only one internal document mentions the school activity of the two teachers, namely the annotation of Daniil Andrian Panonianul in *Îndreptarea legii* (1652), which referred to the assistance provided by the two in translating the *Pravila*.

3. The Princely printing works of Târgoviște during Matei Basarab's rule and the printing of *Îndreptarea legii*

In the 17th century, written law spread throughout Europe, which was but natural, for literacy had disseminated to such an extent that the written law was no longer a mystery exclusively in the hands of the initiated. Written codes were a necessity, as they prevented the abuses of those relying on the law of the land or on collective memory, often exploited through inaccurate proofs.

The new status reached by princely residences led to the foundation of printing offices which served the interests of the Church, hence of the Prince. Târgoviște, the capital of the country and a representative city in all fields of culture, distinguished itself through the printing works that functioned here throughout the time. The prince would support the development of an intense cultural movement at Târgoviște by founding schools, establishing a printing press and supporting the growth of a library. As for the printing of books in Romanian, it should be mentioned that this did not mean the official introduction of the Romanian language as a holy language instead of the Slavic. Printing in Romanian in the new printing works of Târgoviște encouraged both Matei Basarab and the metropolitan Ștefan. This trend was also supported by Daniil Panonianul (the Transylvanian), a learned theologian who became the bishop of Romanians of Făgăraș in 1662 and the Orthodox metropolitan of Alba-Iulia in 1668.

The printing works, established at Mănăstirea Dealu, functioned as a princely printing office, which is also attested by the prefaces to *Liturghierul slavonesc* (1646) and in *Imitatio Christi* (1647): “*Cu binecuvântarea și porunca prea puternicului Dumnezeu, a prea luminatului și drept credinciosului Domn Io Mateiu Basarab, Voevodul și Domnul Ungro-Vlachiei transalpine, cu sfatul și binecuvântarea prea sfințitului Mitropolit Domnului Teofil, arhiepiscopului aceleiași țări, au poruncit să se scoată aceste sfinte cărți, Slujebnicul și Liturgia, din tipografia sa din Mănăstirea Dealul...*” (which roughly translates as “With the blessing and by order of God Almighty, of the blessed and humble orthodox Prince, I, Matei Basarab, Voivode and Prince of transalpine Ungro-Wallachia, at the advice and with the blessing of His Holiness Metropolitan Teofil, archbishop of the same country, have ordered that these holy books, the Slujebnicul and the Liturgy, be printed in his printing works at Dealu Monastery...”).

It is in this context that a work of real importance for the further development of the science of law in Wallachia appeared in 1652, namely *Îndreptarea legii*. Unlike *Pravila de la Govora*, in which secular law norms appeared only accidentally, in this work secular law occupies, in its first part, a predominant place, representing, from this point of view as well, an unprecedented legislative work in Wallachia. Its regulations rely on Greek sources of Byzantine law, known through Slavic channels. Daniil Andrianul, also called Panonianul (i.e. the Transylvanian) was the one who translated the sources and compiled *Îndreptarea legii*, in collaboration with Pantelimon Ligaridis, a humanist and theologian, and Ignatie Patrîtizidis, both of them teachers at the Greek school of Târgoviște, “accomplished masters”, as mentioned in the *Predoslovie* (the preface). This is a translation made by the metropolitan “*Ștefan, cu mila lui Dumnezeu alu Târgoviște, Exarhul*

Plaiului și a tot Ungro-Vlahia...” (‘Ștefan from Târgoviște, by mercy of God, Exarch of the country and of entire Ungro-Wallachia’), “*ca să fie de folosul tuturor de obște*” (‘to serve the entire community’); as a matter of fact, the *pravila* displays the heraldic insignia of the metropolitan, to whom the translator’s verses and epistle are dedicated, and not the prince’s emblem. It is interesting that the work includes data on the Slavic alphabet, a definition of grammar, the list of dignitaries and their duties and something which is of particular value, namely a treatise of epistolography, a kind of manual with models of formal letters between the clerical and lay aristocracy. There are also articles refuting superstitions and others which reflect social feudal states and mores. Far from being a mere juridical corpus, **Îndreptarea legii** was therefore meant to restore order in all areas, starting with the spiritual and ethical ones, a book of teachings whose purpose was well put by the metropolitan Ștefan: “*Citind, îndreptați viața voastră*” (‘By reading, you will better your lives’).

This code of laws is made up of two distinct parts. The first is a laic legislation which also comprises many regulations of canonical law, as indicated by the title: “*judecata arhierească și împărătească de toate vinile*” (i.e. ‘churchly and princely judgement of all faults’). The laic law provisions of the first part have a penal character, punishing such crimes as helping the culprit, blood intermixing, lechery, kidnapping, sodomy, robbery, and a civil one as well comprising norms regarding deeds and social life relationships such as baptism, engagement, marriage etc. We can state that **Îndreptarea legii** is the first code of laws which contains the most numerous rules dedicated to the defence of the family, emphasising the idea of family as “the basic unit of society” which underlies the development of the entire Christian society.

The second part of the Code, entitled “Nomocanon with God”, consists only of provisions and elements of canonical law, starting with the canons of the seven *soboare* ‘synods’, the canons of the so-called *nameasnice* synods and finally the canons of St. Basil, commands, questions and answers of other church fathers, the teachings of St. Anastasie. *Pravila cea Mare* ensures the mutual support between the state and the church which is characteristic of the feudal system through the plentiful laic law provisions and churchly canons. It also contains law norms which are specific to the feudal society, sanctioning the state of dependence of the subdued peasantry and the preferential treatment before the law according to social classes; the inequality of social categories also results from the punishments inflicted on criminals.

Penalties are sometimes based on the law of talion and aim to intimidate, as they are varied and severe, almost cruel, including: burning, pouring molten lead down someone’s throat. For example, the kidnapping of a maiden was, according to *glava* ‘law’ 259, *zaceala* ‘article’ 1, punishable by death. This punishment could also be inflicted by the victim’s parents or brothers, as stipulated by *zaceala* 6 of the same *glava*.

The applicability of the *Pravila* is proved by numerous examples, such as the trial of Staicu the *Paharnic* ‘Cup-Bearer’ for the offence of treason against the prince during Constantin Brâncoveanu’s rule, the *paharnic* being punished by death under the *Pravila*. Similarly, a document during the reign of Alexandru Moruzzi mentions that in 1796, in the trial of an enticer who had refused to marry the victim and could not pay the compensation of *o litră de aur* (roughly ‘a pound of gold’), the judges applied the penalties of the *pravila*, more specifically those stipulated by *glava* 251 *zaceala* 2.

4. Conclusions

The importance of this penal code for the Romanian society is also given by its long-lasting applicability and circulation. The text was used in the legal system of Wallachia at least

until the emergence of *Regulamentele Organice* 'Organic Regulations' (1831). It was also referred to in sentences of courts in Moldavia, for it was completer than *Cartea românească de învățătură*.

We may conclude that **Îndreptarea legii** acquires a national feature, for it became the first code of laws for all Romanians outside the Carpathian arch and succeeded in achieving the unity of juridical conception and practice on the Romanian territory. Mediaeval legislations emerged in order to provide more safety to the people and stop abuses. Until the appearance of **Îndreptarea legii**, the Church had managed family-related issues, but after its printing family matters depended on the provisions of the new law code. As emphasis shifted from the rural to the urban environment, **Îndreptarea legii** became a basic legislative norm that corresponded to the stage of development of the Romanian society.

BIBLIOGRAPHY

1. BIANU, Ioan; HODOȘ, Nerva. *Bibliografia Românească Veche: 1508-1830*, tom I. București: Stabilimentul Grafic I.V. Socec, 1903.
2. CĂLĂTORI *străini despre țările române*. București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1976, vol. VI.
3. CÂNDEA, V. *Rațiunea dominantă*. Cluj-Napoca: Editura Dacia 1979.
4. DOCUMENTA *Romaniae Historica*. Seria B. Țara Românească. București: Editura Academiei R.S.R., 1966, vol.1, document nr. 3.
5. DONAT, Ion. *Domeniul Domnesc în Țara Românească sec. XIV-XVI*. București: Editura Enciclopedică, 1996.
6. ECONOMU, R. *Ctitor de pravile*. In: "Magazin istoric", nr. 9 (186), septembrie, 1982.
7. ÎNDREPTAREA *legii 1652*, critical edition compiled under the supervision of Andrei Rădulescu. București: Editura Academiei, 1962.
8. OPROIU, Mihai. *Târgoviște-orașul și împrejurimile sale 1600-1848*. Târgoviște: Editura Bibliotheca, 1999, vol.1.
9. PAPACOSTEA, Victor. *Civilizație românească și civilizație balcanică*. București: Editura Eminescu, 1983.
10. VERGATTI, R. Șt. *Călători străini despre locuitorii rezidenței domnești Târgoviște în secolul al XVII-lea*. In: "Dorul", Aarlborg, an XII, nr. 149 mai 2002.
11. VERGATTI, R. Șt. *Din problematica umanismului românesc*. București: Editura Top Form, 2007.

THE MANAGEMENT OF KNOWLEDGE. BETWEEN THEORETICAL FOUNDATION AND OPERATIONALIZATION

**Ion Pârgaru, Prof., PhD; Ioan Emanoil Călin, PhD Student; Iulia Alecu, PhD
Student – "Valahia" University of Târgoviște**

Abstract: Knowledge Management is a concept that often is associated with a multiplicative potential in the overall organization's performance, regardless of type, size and it's activity's domain.

Research in organizational management has identified desirable models of Knowledge Management and developed studies and concepts related to it. But most often, the main problem of this concept was making it operational and identifying its utility and especially the direct contribution in terms of measurable performance of the organization.

Despite the existence of heterogeneous approaches in terms of Knowledge Management, the literature highlights the existence of some coherent elements and easily recognizable with which this concept becomes more accessible and operational in an organization concerned to use it effectively.

Given the changes induced in the organizational dynamics by the technological solutions, behavior of socio-professional human resources and the plethora and diversity of interesting data, it is not without interest to bring to the fore certain elements defining the concept of knowledge management.

Keywords: management, knowledge, organization, data, performance

Introducere

Identificarea utilității și manierei concrete de implementare și utilizare a conceptului managementul cunoștințelor a presupus, de-a lungul timpului, atât definirea și rafinarea acestuia cât și identificarea și optimizarea, chiar dacă uneori empirică, a modului său de operaționalizare.

Dincolo de forma propusă pentru operaționalizarea conceptului managementul cunoștințelor la nivelul unei organizații, acesta este deseori identificat ca fiind un instrument de dezvoltare strategică a organizației într-un mediu socio-economic bazat din ce în ce mai mult pe cunoaștere.

Cel mai adesea, nevoia de a formaliza și utiliza în dinamica organizației acest instrument, are la bază o realitate specifică exprimată astfel – „organizația nu știe ceea ce cunoaște” [O'Dell&Grayson, 1998, p. 154]. Această aserțiune identifică pe fond nevoia de a structura, actualiza și utiliza de o manieră optimă cunoștințele existente la nivelul organizației.

Este deja o axiomă faptul că datele și informațiile accesate, sau deținute de o organizație nu înseamnă cunoștințe. Este deja o axiomă faptul că orice tip de cunoaștere se valorizează prin resursa umană implicată care este deopotrivă utilizator și generator al unor elemente de cunoaștere. Astfel – “dacă într-o economie bazată pe cunoaștere, informația este moneda de schimb, atunci expertiza deținută la nivelul resursei umane este banca unde această monedă este păstrată, investită, tranzacționată” [Omotayo, 2015, p. 1].

1. Managementul cunoștințelor. Fundamente teoretice

Nevoia de a structura și gestiona într-o manieră coerentă cunoștințele deținute de o organizație derivă din mai multe observații cu caracter de argument, precum:

- mediul extern al organizației obligă la o competiție permanentă, deseori bazată pe o inovare care se derulează cu un ritm susținut;
- fluctuația de personal generată de mobilitatea forței de muncă, atât în interiorul unui domeniu de activitate cât și între domenii diferite de activitate, obligă la formalizarea cunoștințelor necesare în derularea proceselor interne unei organizații;
- organizațiile mari tind de a concentra cunoștințele critice la nivelul unui grup restrâns de expertiză, la nivelul unor capacități nucleu;
- competiția dintre organizații vizează inclusiv competiția pentru cunoștințele valorificabile rapid, de o manieră eficientă și eficientă;
- nevoia de perfecționare și adaptare continuă la nou generează implicit și o perisabilitate ciclică a cunoștințelor cu care organizația operează;
- generarea de noi cunoștințe exploatare implică un anumit tip emulație socio-profesională în interiorul organizației;
- personalul implicat în generarea și codificarea de noi cunoștințe este deseori dependent de o platformă bazată pe tehnologia informației și a comunicațiilor.

Cercetările dedicate managementului cunoștințelor au consacrat mai multe modele de analiză a conceptului. Unul dintre modelele validate de timp și utilizat atât ca generator de dezvoltări ulterioare cât și ca referință pentru simplificarea acestui concept este cel descris de Ikujiro Nonaka și Hirotaka Takeuchi în anul 1995 în lucrarea de referință – *The Knowledge – Creating Company: How Japanese Companies Create the Dynamics of Innovation*.

Cunoștințele de care are nevoie o organizație în dinamica asumată pentru dezvoltare pot fi, din punct de vedere al localizării acestora în raport cu organizația, interne și externe.

Cunoștințele interne, care incumbă în sine experiența istorică a organizației, sunt într-o proporție destul de ridicată identificate ca fiind tacite, distribuite la nivelul angajaților, funcție de experiența profesională și poziția ierarhică a acestora. Parte din cunoștințele cu care organizația operează sunt explicite – codificate și integrate partajat pe o platformă tehnologică utilizabilă fie în derularea proceselor interne, fie dedicată strict unor procese de învățare din interiorul organizației.

Cunoștințele tacite sunt inerent subiective și concentrează o experiență profesională dobândită în timp; adesea, cunoștințele tacite derivă inclusiv din convingerile profesionale ale posesorului. Acest tip de cunoștințe se află localizat în mintea, comportamentul și percepția posesorului. Cunoștințele tacite sunt importante inclusiv din perspectiva faptului că sunt greu de imitat, de copiat, de aplicat de o entitate concurentă. Cunoștințele tacite au sens doar prin capacitatea deținătorului de a opera cu ele în realitate.

Cunoștințele explicite, deja codificate prin manuale, instrucțiuni tehnice, proceduri și metode formalizate scriptic sau accesibile direct angajaților sunt de regulă cunoștințele de bază, esențiale pentru derularea activităților și proceselor interne ale organizației. Problema de fond în acest caz o reprezintă actualitatea și relevanța acestora în raport cu nevoia reală a angajaților și nivelul de internalizare a acestora.

Diferențe specifice importante dintre cele două tipuri de cunoștințe pot fi redată conform tabelului următor:

Tabelul nr. 1

Elemente specifice – cunoștințele tacite versus cunoștințele explicite

Proprietăți specifice posesorului de cunoștințe tacite	Proprietăți specifice posesorului de cunoștințe explicite
Abilitatea de a se adapta și de a gestiona situațiile neprevăzute	Abilitatea de a disemina, reproduce, accesa și aplica cunoștințele deținute la nivelul organizației
Deține expertiza de a valoriza contextual ce, cum și când trebuie ceva făcut	Abilitatea de a instrui într-un cadru formal membrii organizației
Abilitatea de a colabora, de a împărtăși o viziune și de a impacta cultura organizațională	Abilitatea de a transpune cunoștințele explicite într/un document cu valoare operațională (viziune, plan strategic etc.)
Abilitatea de a fi mentor/instructor, dublată de generozitatea de a transfera prin dialog direct, unu la unu, expertiza deținută	Abilitatea de a transfera cunoștințele deținute prin intermediul produselor, serviciilor și proceselor specifice organizației

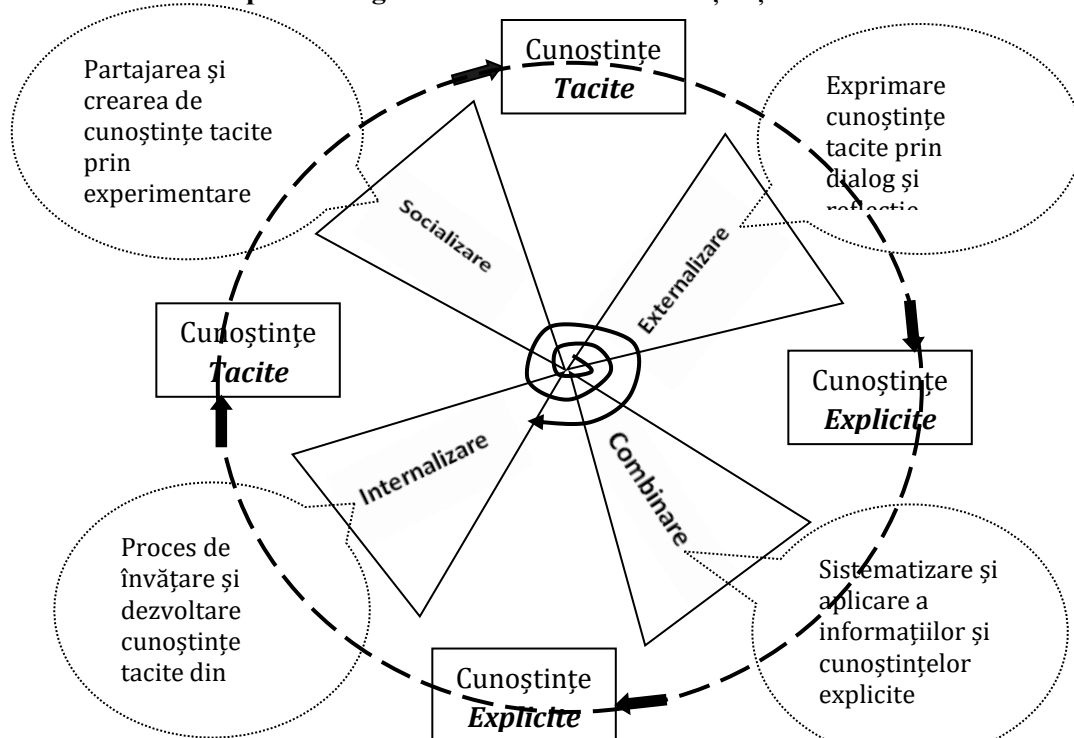
Adaptare după: DALKIR, Kimiz (2005) – *Knowledge Management in Theory and Practice*, Burlington: Elsevier Elsevier Butterworth-Heinemann, p.8

Din perspectiva managementului cunoștințelor, elementul de subtilitate cu care orice organizație se confruntă în dinamica sa competițională constă într-un aspect cu valență duală, și anume – convertibilitatea cunoștințelor deținute.

Valența duală a convertibilității cunoștințelor este dată pe de o parte de convertibilitatea cunoștințelor tacite în cunoștințe explicite – pe modelul clasic definit de Nonaka și Takeuchi (1995) și, pe de altă parte, de convertibilitatea cunoștințelor deținute, indiferent de tipul acestora în factori ce facilitează creșterea sau optimizarea performanței măsurabile a organizației.

Figura 1

Etapele ce asigură convertibilitatea cunoștințelor

Adaptare după: TAKEUCHI, Hirotaka (2006) - *The New Dynamism of the Knowledge-Creating Company*, p.7

Acest element de subtilitate al dinamicii organizaționale, într-o economie bazată pe cunoaștere, obligă managementul organizației la a formaliza un instrument care să genereze, valideze și exploateze, în condiții de optim, cunoștințe relevante pentru obținerea și menținerea avantajului competitiv vizat.

Convertibilitatea cunoștințelor are la bază o anume emulație socio-profesională derivată din faptul că orice organizație este pe fond un organism viu în care cunoașterea doar începe cu individul dar finalitatea acesteia nu se rezumă la individ ci vizează organizația în ansamblul său [Takeuchi, 2006, p.3].

Abordarea clasică a managementului cunoștințelor identifică patru mari etape determinante în convertibilitatea cunoștințelor, și anume: socializarea, externalizarea, combinarea și internalizarea [Nonaka&Takeuchi, 1995, p.71]. Aceste etape sunt ciclice, derulându-se practic într-o spirală evolutivă, racordată la dinamica internă a organizației.

Cele patru etape identificate sunt dependente critic de resursa umană implicată, de capitalul uman și de capitalul intelectual al organizației. Generarea, exprimarea și formalizarea cunoștințelor tacite fac recurs la un arhetip uman socio-profesional motivat să învețe, să descopere, să folosească și să partajeze cunoștințele deținute cu membrii organizației. Etapa de internalizare implică pe fond un salt calitativ în planul cunoașterii, salt asigurat de exploatarea cunoștințelor deținute într-un context concurențial.

Rolul organizației, de fapt al managerului este de a genera un context favorabil derulării ciclice – în spirală, a etapelor prezentate. Acest context favorabil presupune următoarele: stabilirea și asumarea unui nivel de ambiție din perspectiva performanței vizată de organizație; utilizarea autonomiei funcționale și a libertății de autoorganizare funcție de complexitatea sarcinilor primite; stimularea interacțiunii permanente cu mediul extern și generarea controlată, în vederea rezolvării inovative a problemelor nestructurate; stimularea concurenței între diverse echipe sau departamente pe o speță de interes cu valorificarea aceluiași set de cunoștințe; utilizarea unei structuri ierarhice cât mai aplatizate și a unei infrastructuri tehnice care permit accesul rapid la date, informațiile și cunoștințele de interes [Dalkir, 2005, p. 58].

Dincolo de multitudinea studiilor referitoare la managementul cunoștințelor și rolul acestuia în performanța organizației, dincolo de modelele și taxonomiile propuse pentru operaționalizarea conceptului, există o concluzie relativ comună, și anume: cunoștințele, indiferent de tipologia lor, presupun un proces de internalizare și valorizarea în timp, prin experimentare directă, a unor date, informații și cunoștințe apriorice, prin intermediul resursei umane implicate și a infrastructurii tehnice pe care organizația le deține.

Cunoștințele exced datele și informațiile, ele putând fi definite ca fiind o combinație continuă de experiență, valori, informații contextuale și convingeri profesionale care permit structurarea unui cadru de evaluare și asimilarea unor noi experiențe și noi date și informații. Cunoștințele își au originea și se manifestă prin intermediul celui ce le posedă. În cadrul unei organizații, cunoștințele sunt cel mai adesea formalizate nu doar în documente scrise sau biblioteci special constituite ci și în procesele, practicile și cutumele interne [Davenport&Prusak, 1998, p.2].

Cunoștințele organizației sunt de fapt un bun intelectual comprehensiv al acesteia, cumulând pe fond capitalul intelectual. Acest bun intelectual comprehensiv derivă din totalitatea cunoștințelor deținute de personalul angajat și de modul în care aceștia știu să utilizeze aceste cunoștințe din perspectiva performanței vizată de organizație. Valoarea acestui bun intelectual este cel puțin egală cu costul necesar recreării acestor cunoștințe. Este dificil de a identifica la nivelul unei organizații care sunt acele cunoștințe perene și care este, în medie, durata de viață sau

valabilitatea din perspectiva utilității imediate a cunoștințelor gestionate la un moment dat în cadrul organizației. [Dalkir, 2005, p.16].

Indiferent însă de multitudinea provocărilor generate de optimizarea și valorizarea cunoștințelor existente la nivelul organizației, elementul prin care se realizează diferența specifică în acest domeniu este reprezentat de maniera concretă de operaționalizare, exploatare și reinventare continuă a sistemului de management al cunoștințelor.

2. Operaționalizarea conceptului managementul cunoștințelor.

Provocarea continuă asociabilă conceptului managementul cunoștințelor este constituită din două elemente:

- operaționalizarea concretă a acestuia, subsumată obiectivului strategic al organizației – obținerea și menținerea avantajului competitiv, creșterea performanței măsurabile;
- definirea și măsurarea efectivă a unor indicatori cantitativi asociați managementului cunoștințelor, în condițiile în care procesele specifice acestuia sunt preponderent calitative.

Forma concretă de operaționalizare face recurs la noțiunea de sistem de management al cunoștințelor. O astfel de abordare – sistemică, este motivată de faptul că punerea în practică reclamă utilizarea unui set de elemente, între care se derulează o serie de procese care vizează realizarea sinergică a unui obiectiv comun.

Abordarea sistemică permite deopotrivă identificarea concretă a elementelor componente cât și definirea unor procese specifice managementului cunoștințelor.

Un sistem eficient de management al cunoștințelor are capacitatea de a identifica, genera, dobândi, disemina și menține beneficiile generate de cunoștințele utilizate pentru obținerea unui avantaj strategic al organizației. Dacă datele și informațiile pot fi formalizate, codificate și făcute accesibile relativ simplu, cunoștințele nu se pot genera și mai ales utiliza în afara unui sistem intrinsec inteligent [Dalkir, 2005, p.26].

În literatura de specialitate se pot identifica numeroase modele ale ciclului atribuibil managementului cunoștințelor, dintre care amintesc doar patru: modelul Wiig (Wiig, 1993), modelul Zack (Meyer&Zack, 1996), modelul Bukowitz (Bukowitz&Williams, 2000), modelul McElroy (McElroy, 2003).

Tabelul nr. 2

Procese specifice modelelor referitoare la ciclul de management al cunoștințelor

Modelul WIIG (1993)	Modelul Zack (1996)	Modelul Bukowitz (2000)	Modelul McElroy (2003)
Dezvoltare	Achiziție	Obținere	Producție
Menținere	Sanitizare/Rafinare	Utilizare	Sintetizare și integrare
Partajare	Organizare/Stocare	Învățare	Distribuire la nivelul organizației
Utilizare	Distribuire și prezentare	Dezvoltare	Validare prin utilizare integrată

Adaptare după: DALKIR, Kimiz (2005) – *Knowledge Management in Theory and Practice*,
Burlington: Elsevier Elsevier Butterworth–Heinemann, pp.26-39

Operaționalizarea conceptului a fost abordată din diverse perspective, fiind generate mai multe modele, unele dintre ele validate de coerența formulării și de proba timpului. Indiferent însă de modelul adoptat, baza de constituire a acestuia are ca filosofie de lucru ciclicitatea. Ciclicitatea derivă natural din perisabilitatea datelor și informațiilor, din convertibilitatea tipurilor de cunoștințe, din fluxurile inovative, din mobilitatea forței de muncă, din nevoia concretă de

autoadaptare continuă la volatilitatea condițiilor concurențiale. În cazul unui sistem de management al cunoștințelor, ciclicitatea vizează procesele asociate direct acestuia.

Indiferent de modelul adoptat, pe parcursul a 10 ani de cercetare și rafinare continuă a conceptului, se disting câteva procese cheie comune din perspectiva obiectului vizat, chiar dacă ele sunt detaliate diferit, astfel:

- obținerea sau producerea de cunoștințe, fie din sursă externă, fie din sursă internă;
- organizarea cunoștințelor dintr-o perspectivă multiplă, în acord cu un set de criterii de optim: relevanță, accesibilitate, aplicabilitate, validitate etc.;
- distribuirea cunoștințelor organizate la nivelul membrilor organizației, în acord cu nevoile operaționale;
- utilizarea cunoștințelor din dublă perspectivă: în plan operațional – derularea proceselor curente operaționale și în plan strategic – dezvoltarea de noi cunoștințe, inclusiv prin validarea cunoștințelor deținute.

Specificul organizației, dinamica informațională și nevoia concretă de a opera cu cunoștințe cu diferite grade de perisabilitate vor orienta organizația preponderent spre un model sau altul.

În încercarea de a identifica un model holistic al unui sistem de management al cunoștințelor, Ehms și Langer (2002) asociază abilitatea organizației de a operaționaliza și de a utiliza sistemul de management al cunoștințelor cu un model de maturitate organizațională, structurat pe cinci niveluri astfel:

- Nivelul *Inițial*: în organizație există procese de generare, utilizare, partajare a cunoștințelor dar acestea nu sunt unele structurate, identificate ca atare sau optimizate. Performanța organizației e percepută mai degrabă ca un cumul de factori, inclusiv noroc, și mai puțin ca un rezultat coerent, bazat pe cunoștințe.
- Nivelul *Repetabil*: organizația conștientizează importanța managementului cunoștințelor dar acesta se derulează distribuit, prin programe pilot, eventual la nivel individual sau la nivelul unor echipe constituite ad-hoc. Funcție de rezultatele generate de aceste proiecte pilot, organizația va dezvolta mai repede sau mai târziu un sistem coerent de management al cunoștințelor.
- Nivelul *Definit*: Organizația practică în mod curent activități subsumate managementului cunoștințelor, existând o bază formală pentru acesta.
- Nivelul *Gestionat*: organizația dispune de o strategie dedicată managementului cunoștințelor și de proceduri standard de operare derivate din utilizarea coerentă a cunoștințelor deținute prin intermediul unor platforme ce integrează resursa umană și echipamentele IT&C. Organizația are definit un set de indicatori măsurabili, asociați direct sau indirect cu eficiența sistemului de management al cunoștințelor.
- Nivelul *Optimizare*: organizația are abilitatea de gestionarea provocărilor neprevăzute, de a-și adapta sistemul de management al cunoștințelor menținându-și totodată nivelul de maturitate, indiferent de sursa generatoare a provocării - internă sau externă. Imaginea de ansamblu asupra performanței sistemului de management al cunoștințelor este utilizabilă în identificarea performanței organizației, măsurată în ansamblul indicatorilor agreeți și definiți în acest scop [Ehms&Langer, 2002, pp. 2 - 3].

Modelul elaborat de Ehms și Langer (2002) este analizat dintr-o perspectivă multiplă: din perspectivă temporală – de la strategic la operațional, din perspectiva sursei inițiale a cunoștințelor exploatate – sursă internă sau externă, din perspectiva actorilor implicați – resurse umane și tehnologie, și din perspectiva tipologiei normelor de referință – reguli formale și informale.

Această abordare polivalentă nuanțează elementele definitorii ale unui sistem de management al cunoștințelor. Un astfel de sistem de management al cunoștințelor în varianta clasică se compune din resurse umane, cunoștințele propriu-zise și tehnologia utilizabilă în exploatarea acestora. Exploatarea, actualizarea și dezvoltarea sistemului de management al cunoștințelor sunt procese definitorii ale acestuia. Se constată pe fond faptul că elementele componente ale sistemului de management al cunoștințelor sunt de fapt resurse ale organizației. Interacțiunea dintre elementele sistemului este reprezentată de procesele intrinseci acestuia.

Modelul propus de Ehms și Langer (2002) este unul care valorizează pe de o parte capitalul intelectual și pe de altă parte infrastructura dedicată acestuia.

3. Concluzii

Literatura de specialitate dedicată managementului cunoștințelor propune abordări interdisciplinare prin care se generează diverse modele, cel mai adesea bazate pe diverse elemente cheie, de la resursa umană la infrastructura tehnologică utilizată.

Dacă putem accepta faptul că resursa umană este elementul critic în generarea, utilizarea și transformarea cunoștințelor la nivelul unei organizații, atunci putem concluziona că o strategie de management a resurselor umane va avea ca și componentă de interes managementul cunoștințelor.

Dacă acceptăm faptul că diferența specifică în obținerea avantajului competitiv este asigurată de exploatarea cunoștințelor organizației prin utilizarea unei infrastructuri tehnologice, atunci vom concluziona că procesele de inovație sunt intrinseci managementului cunoștințelor de o manieră optimă.

Indiferent însă de elementele identificate ca și componente sau ca și procese ale sistemului de management al cunoștințelor la nivelul unei organizații, utilizarea optimă a acestuia presupune pe fond transformarea – de preferat într-o proporție cât mai mare, a cunoștințelor tacite în cunoștințe explicite, exploatabile în timp real. Perspectiva temporală a cunoștințelor include dimensiunea umană a acestora, fapt ce determină deopotrivă perisabilitatea valorii cunoștințelor utilizate la nivelul organizației precum și perenitatea unora dintre acestea.

Dezvoltarea unui sistem de management al cunoștințelor are o puternică conotație socială bazată pe experimentare directă, inclusiv serendipitate, pe dialog și reflecție precum și pe o disciplină axată atât pe sistematizarea și formalizarea concretă a cunoștințelor explicite cât și pe exploatarea oportună a acestora dar și a cunoștințelor tacite.

Competiția pentru obținerea avantajului competitiv are mai multe dimensiuni, una dintre ele fiind competiția pe dezvoltarea unor capacități autoadaptabile, pe baza cunoștințelor accesate și dezvoltate la nivelul întregii organizații, la nevoile și realitatea impusă de mediul extern.

Cunoștințele cu caracter de noutate sunt cele care permit menținerea fluxurilor inovative la nivelul unei organizații și asigură funcționalitatea unor procese interne asociabile direct cu activitățile critice ale acesteia.

Procesele interne și infrastructura tehnologică sunt valorizate exclusiv de resursa umană implicată. Un sistem de management al cunoștințelor poate fi nefolositor unei organizații doar dacă implementarea și exploatarea sa generează un raport cost – beneficiu supraunitar și nu asigură nici un salt calitativ în dinamica generală a organizației. Cel mai adesea, organizațiile nu duc lipsă de cunoștințe, tacite sau explicite, ci de un instrument optim de exploatare și dezvoltare a acestora pe termen mediu și lung, care să transceadă timpul și să asigure sustenabilitatea unei poziții dominante în mediul extern.

Abordarea sistemică a managementului cunoștințelor asigură evaluarea stărilor acestuia, identificarea proceselor critice și a elementelor componente. Dezvoltarea unui astfel de sistem în

acord cu obiectivele strategice sau de etapă ale organizației permite identificarea, structurarea și utilizarea optimă a cunoștințelor critice necesare funcționării organizației.

Provocările cărora o organizație preocupată de dezvoltarea și utilizarea unui sistem de management al cunoștințelor ar trebui să le răspundă sunt: adaptarea comportamentului organizațional la mediul extern pe baza cunoștințelor exploatabile și nu pe baza informațiilor accesibile, transformarea cunoștințelor tacite în cunoștințe explicite într-o proporție cât mai mare, asigurarea unei independențe funcționale a cunoștințelor exploatabile față de infrastructura tehnologică care face aceste cunoștințe accesibile de o manieră facilă, dezvoltarea unei culturi organizaționale orientată pe schimbul și crearea de cunoștințe de o manieră proactivă, inclusiv prin colaborare interorganizațională.

BIBLIOGRAPHY

DALKIR, Kimiz (2005), *Knowledge Management in Theory and Practice*, Burlington, MA: Elsevier Elsevier Butterworth–Heinemann

DAVENPORT, Thomas H., PRUSAK, Laurence (1998), *Working Knowledge: How Organizations Manage How They Know*. Boston, MA: Harvard Business School Press

EHMS, Karsten, LANGER, Manfred (2002), *Holistic Development of Knowledge Management with KMMM*. Siemens AG / Corporate technology. Knowledge Management&Business Transformation.

Articol accesat la 12 aprilie 2017, la adresa:

http://kmmm.org/objects/kmmm_article_siemens_2002.pdf

O'DELL, C., GRAYSON, C. J. (1998), *If Only We Knew What We Know: Identification and Transfer of Internal Best Practices*. California Management Review 40(3), pp.154–174

OMOTAYO, Funmilola Olubunmi (2015), *Knowledge Management as an Important Tool in Organisational Management: A Review of Literature*. Library Philosophy and Practice (e-journal). Paper 1238. Articol accesat la 10 aprilie 2017, la adresa: <http://digitalcommons.unl.edu/libphilprac/1238>

NONAKA, Ikujiro, TAKEUCHI, Hirotaka (1995), *The Knowledge – Creating Company: How Japanese Companies Create the Dynamics of Innovation*. New York, Oxford University Press

TAKEUCHI, Hirotaka (2006), *The New Dynamism of the Knowledge–Creating Company*.

Articol accesat la 15 aprilie, 2017, la adresa:

http://siteresources.worldbank.org/KFDLP/Resources/461197-1150473410355/JKE2_ch01.pdf.

FREEDOM OF SPEECH AND LAWYER'S RESPONSIBILITY

Brîndușa Gorea

Prof., PhD, "Dimitrie Cantemir" University of Tîrgu Mureș

Abstract: Any interference or limitation of the lawyer's freedom of expression may jeopardize or even suppress his ability to provide a high quality professional service for his/her client. On the other hand, lawyer's free expression may jeopardize other essential values in a democratic state: the human dignity or the right to self-image of others, the trust in justice or even the proper functioning of the judicial system. In this paper, we have illustrated this situation of conflict between values through some examples, solved by the European Court of Human Rights, in an attempt to discern, first of all, the logical, juridical and axiological mechanisms by which one of the values "was declared winning" in front of the other, but also the purpose or reason of such a choice.

Keywords: Lawyers, Responsibility, Freedom of Speech, Democracy, Social Values

Libertatea de exprimare este una dintre valorile cheie ale democrației iar – în cazul exercitării profesiei de avocat – este o condiție în lipsa căreia nu putem vorbi despre respectarea dreptului la apărare. În calitate de avocat și cadru didactic al unei facultăți de drept, nu pot trece însă cu vederea aspectele privind responsabilitatea care îi revine avocatului. Acesta este motivul pentru care am acceptat cu bucurie invitația Uniunii Naționale a Barourilor din România de a prezenta în fața colegilor avocați câteva gânduri pe această temă, cu ocazia Zilei Europene a Avocaților, în 10 decembrie 2015. Lucrarea de față reia, într-o formă extinsă, ideile prezentate cu această ocazie.

Un avocat care nu se exprimă liber, eventual articulat și fluent, preferabil documentat, pertinent și persuasiv, nu este tocmai un avocat de succes. Un avocat, chiar de succes, care se exprimă însă fără restricții poate fi un avocat sancționat (disciplinar, civil ori chiar penal). Avocatul trăiește și acționează într-o lume a valorilor în antiteză: individuale și sociale, interioare și exterioare, materiale și morale, vechi și noi. Dificil de echilibrat, acestea îl pun deseori pe avocat în ipostaza de a alege între curaj și moderație, între pragmatism și altruism, sau chiar între succesul sigur și riscul asumat al unui eșec. A opera cu astfel de valori contradictorii ne poate repoziționa ca profesie în postura de apărători și totodată lideri ai societății democratice, sau ne poate face să eșuăm pe un țărm al erorilor.

Pe măsură ce societatea a evoluat și s-a rafinat, valorile pe care le proclamăm ca intrinseci ființei umane sau le considerăm esențiale desfășurării unei activități s-au multiplicat. Atunci când aceste valori intră în coliziune unele cu altele, devine esențial **să apreciem și să alegem**. Libertatea religioasă intră uneori în conflict cu dreptul la viață, adevărul – cu confidențialitatea sau secretul profesional, securitatea publică – cu dreptul la asociere, și exemplele ar putea continua.

Libertatea de exprimare nu face excepție, iar cazul particular al dreptului pe care îl are avocatul de a-și exercita această libertate nu poate fi tratat decât în contextul celorlalte valori pe care societatea, și chiar avocatul însuși, trebuie să le afirme.

Fără îndoială, avocatul are obligația de a alege cea mai bună apărare pentru clientul său, și orice ingerință în libertatea de a se exprima poate pune în pericol sau chiar suprima capacitatea lui de a asigura un serviciu profesional de maximă calitate. Avocatul care se teme de viitoare repercusiuni ale exprimării opiniilor sale nu va acționa într-un tot în interesul clientului său.

Pe de altă parte însă, exprimarea liberă a avocatului poate pune în pericol alte valori esențiale într-un stat democratic. Fără a mai discuta de obligația de confidențialitate a avocatului, care-i interzice din capul locului divulgarea unor secrete încredințate de client, chiar și atunci când interesul acestuia ar cere dezvăluirea lor, libertatea de exprimare a avocatului poate pune în pericol demnitatea sau dreptul la imagine al altor persoane, încrederea în justiție sau chiar buna funcționare a acesteia. Asemenea cazuri impun să acordăm prioritate uneia sau alteia dintre valorile care se amenință reciproc.

Vom ilustra această situație de conflict între valori prin câteva exemple, spețe soluționate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, în încercarea de a discerne, mai întâi, mecanismele logice, juridice și axiologice prin care una dintre valori „a fost declarată câștigătoare” în fața celeilalte, dar și scopul sau rațiunea unei asemenea alegeri.

Într-o decizie de referință în privința libertății de exprimare a avocatului¹, CEDO a admis faptul că avocații au dreptul de a se pronunța public asupra modului de funcționare a justiției, cu condiția ca criticile pe care le susțin să nu depășească anumite limite. În speță, avocatul a citit în fața instanței o notă în care îl acuza pe procuror de abuz, de a fi inversat rolurile procedurale și de a fi adus acuze inventate clientului său. Procurorul a formulat o acțiune civilă pentru calomnie, iar avocatul a fost condamnat la plata unor daune interese. Analizând cauza, Curtea a apreciat că „avocatului trebuie să îi aparțină aprecierea pertinentei și utilității alegerii unui anumit mijloc de apărare” și că „teama de un control posterior a afirmațiilor făcute în fața judecătorului nu se poate concilia cu obligația avocatului de a apăra interesele clienților săi”. Procurorul, spune decizia citată, „trebuia să fi tolerat criticile reclamantei făcute în calitate de adversar în cadrul unui proces, cu atât mai mult cu cât au fost făcute în sala de judecată și nu conțineau injurii”.

Așadar, în această speță, libertatea de exprimare a avocatului, respectiv dreptul clientului la o apărare de calitate, au beneficiat de prioritate față de interesul public al menținerii unei bune imagini a justiției (legat direct de încrederea cetățenilor în aceasta). Principiul contradictorialității este de asemenea afirmat în această soluție a CEDO, mai presus de prestigiul procurorului, care „trebuia să fi tolerat” criticile adversarului avocat, „cu atât mai mult cu cât au fost făcute în sala de judecată”.

Ce se întâmplă însă atunci când avocatul își exprimă opiniile în afara sălii de judecată, prin declarații publice făcute, de pildă, în fața presei? Poate justifica interesul general al garantării bunei funcționări a justiției și al încrederii în aceasta, restricționarea dreptului avocatului de a alege cea mai bună apărare pentru clientul său, dacă aceasta presupune și comunicarea cu presa? Sau poate fi libertatea presei și dreptul opiniei publice de a fi informată o justificare pentru ca avocatul să divulge informații din cadrul unei proceduri judiciare sau chiar unele documente din proces? Poate fi angajată răspunderea unui avocat, ca urmare a declarațiilor în presă, făcute de clientul acestuia, dar continuate de avocat?

¹ Nikula contra Finlandei, nr. 31611/9621, martie 2002.

În cauza Foglia contra Elveției², reclamantul este avocat într-un proces ce s-a bucurat de o mare acoperire mediatică, fiind vorba de deturnarea unor sume importante de bani, care au fost ulterior depuse în conturile unei bănci. Reclamantul avocat a apărut interesele mai multor victime și clienți ai băncii și a acordat numeroase interviuri, în care a opinat că angajații băncii vizate nu puteau ignora existența unor deturnări și a calificat ancheta ministerului public drept superficială și grăbită. Banca l-a acuzat pe avocat că a declanșat împotriva sa o campanie mediatică, menită să influențeze procedurile judiciare și să difuzeze informații cu scopul de a aduce atingere imaginii băncii. Comisia de disciplină și ordine a avocaților a decis că avocatul este vinovat și i-a aplicat o amendă, iar decizia sa a fost confirmată atât de instanța de apel, cât și de Tribunalul federal. Principalele argumente ale acestei condamnări au fost că „avocatul trebuie - în orice declarație publică – să dea dovadă de moderație în privința tonului și de obiectivitate în expunerea argumentelor” și că „datorită intervențiilor reclamantului, presa începuse să se intereseze de afirmațiile privitoare la deturnările financiare”, astfel încât „rolul jucat de reclamant în raport cu presa depășise limitele apărării clienților acestuia”, iar „intervențiile sale nu puteau trece drept necesare”.

Nu aceeași a fost însă și opinia CEDO, care a considerat condamnarea avocatului drept „o ingerință în exercițiul dreptului său la libertatea de exprimare, prevăzută de lege”, și care „vizează un scop legitim, adică garanția autorității și imparțialității puterii judiciare”. Mai mult decât atât, CEDO a apreciat că divulgarea către presă a unor informații din dosar „se înscria într-un context mediatic și putea răspunde astfel dreptului publicului de a primi informații referitoare la activitatea autorităților judiciare”. De altfel, „reclamantul nu este răspunzător pentru campania de presă și pentru angajarea unei proceduri mediatice paralele procedurii judiciare, în scopul influențării organelor de jurisdicție sesizate în cauză”, în condițiile în care reproșurile sale făcute în presă „priveau nemulțumirile clienților săi, atât în privința motivelor formulate în apel, cât și în privința rapidității excesive și a superficialității anchetei”. În concluzie, judecătorii CEDO au decis în unanimitate că nu a existat „o nevoie socială imperioasă de restrângere a libertății de exprimare a reclamantului, iar autoritățile naționale nu au furnizat motive pertinente și suficiente, pentru a o justifica”.

Exemplele de mai sus ilustrează situații în care CEDO a constatat încălcări ale libertății de exprimare a avocatului, însă există și cazuri când plângerile avocaților pe această temă au fost respinse. De pildă, CEDO³ a considerat că nu există o încălcare a libertății de exprimare atunci când un avocat a fost sancționat disciplinar pentru atingerea reputației, într-o situație când avocatul a acuzat o agenție vieneză că ar fi încercat să îl înșele pe clientul său. Ca și instanțele naționale austriece, CEDO a considerat că „reclamantul nu a argumentat în niciun mod de ce considera că Agenția a acționat incorect prin acuzarea clientului său”, iar „alegațiile sale nu au fost sprijinite de niciun fapt”.

Este momentul să desprindem câteva concluzii cu privire la practica CEDO în privința libertății de exprimare a avocatului:

- Deciziile CEDO se întemeiază nu numai pe o analiză a faptelor reclamate și a legislației (naționale și europene) aplicabile, ci și **pe o analiză / o apreciere de tip axiologic, a valorilor puse în discuție de respectiva speță** și aflate în opoziție;
- În urma acestei analize sau aprecieri, **una dintre valori este limitată sau restricționată**, pentru a-i acorda celeilalte deplină eficiență;
- Restrangerea unei astfel de valori este întotdeauna **subordonată unei „nevoi sociale imperioase” și vizează „un scop legitim”**;

² Foglia contra Elveției, nr. 35865/04, decembrie 2007.

³ Cauza Schmidt contra Austriei, nr. 513/05, 17 iulie 2008.

- Această alegere între valori se face **contextual**, ținând seama de circumstanțele concrete ale speței, astfel încât nu putem vorbi despre un algoritm unic și general aplicabil al argumentelor pentru care o valoare este „preferată” altelei.

Pentru a înțelege mai bine acest mecanism de prioritarizare contextuală a valorilor și a discerne, eventual, o rațiune superioară circumstanțelor concrete, vom face o scurtă incursiune într-un alt domeniu profesional, cel al jurnaliștilor. În cazul acestei profesii, exprimarea liberă și neîngrădită a opiniilor, informațiilor și ideilor este o caracteristică în lipsa căreia respectiva activitate umană este de neconceput. Cum ne-am putea imagina profesia de jurnalist în absența libertății de exprimare?

Este îndatorirea presei, într-o societate democratică, să comunice informații și idei despre toate problemele de interes general. Acest lucru este valabil „nu numai pentru informațiile sau ideile acceptate ori considerate drept inofensive sau indiferente, ci și pentru cele care lovesc, șochează sau neliniștesc: aceasta este dorința pluralismului, toleranței și mentalității deschise, fără de care nu există societate democratică”⁴. Devine astfel de înțeles de ce, deși nu trebuie să depășească anumite limite, privind în special protecția reputației și a drepturilor altora, practica Curții Europene a Drepturilor Omului permite jurnaliștilor să recurgă și „la o anumită doză de exagerare, chiar de provocare”⁵.

Ca un exemplu concret, CEDO a dat câștig de cauză unei tinere jurnaliste condamnate în România pentru calomnie adusă unui judecător, constatând că aceasta a acționat „cu bună-credință, convinsă de existența unei probleme de deontologie profesională a judecătorului”⁶. Pe de altă parte însă, există și numeroase spețe în care CEDO a respins ca nefondate plângeri ale unor jurnaliști, inclusiv din România, care au manifestat „lipsă de echidistanță jurnalistică” și/sau au folosit, pentru a-și face cunoscut mesajul, termeni care „nu erau necesari unui asemenea tip de informație”⁷.

Observăm că protecția oferită de art. 10 din Convenție, referitor la libertatea de exprimare, este acordată persoanelor care se implică într-o **dezbatere publică**, ori de câte ori ele acționează cu **bună-credință**, astfel încât să ofere informații exacte și demne de încredere. Ideea de dezbatere publică o implică pe aceea de **informație de interes general**, astfel încât „Curtea trebuie să dovedească o mare prudență atunci când [...] măsurile luate sau sancțiunile aplicate de autoritatea națională sunt de natură să descurajeze presa de la participarea la discutarea problemelor de interes general legitim”⁸.

Argumentele pentru care libertatea de exprimare jurnalistică este sau nu îngăduită de practica CEDO ne ajută să înțelegem mai bine problematica libertății de exprimare a avocatului, întrucât comunicarea liberă și neîngrădită a opiniilor și informațiilor de către un avocat este și ea strâns legată de **comunicarea în spațiul public** și uneori, de comunicarea cu presa. Chiar și în situațiile când presa nu este interesată de un anume proces și acesta nu devine de notorietate, **avocatul evoluează totuși într-un spațiu de interes public, întrucât modul de funcționare a justiției ne privește pe toți**.

Articolul 10 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului include, în conținutul libertății de exprimare: (i) **libertatea de opinie** și (ii) **libertatea de a primi sau de a comunica informații ori idei**, fără amestecul autorităților publice și fără a ține seama de frontiere. De remarcat că libertatea de opinie este tratată distinct față de cea de gândire și cea de conștiință, ce fac (alături de libertatea de

⁴ Cornelia Popa împotriva României, nr. 17.437/03, publicată în Monitorul oficial al României, nr. 31/2012 din 6 ianuarie 2012.

⁵ A se vedea Mamere împotriva Franței, nr. 12.697/03, pct. 25. CEDO 2006-XIII.

⁶ Cornelia Popa împotriva României, citată mai sus. Jurnalista a publicat un articol în care a caracterizat drept „stupefiantă” decizia unui judecător, sugerând că acesta a încălcat legea, și nu pentru prima oară.

⁷ A se vedea, de pildă, Corneliu Vadim Tudor împotriva României, nr. 6928/04, 15 iunie 2006. Reclamantul a publicat un articol în săptămânalul „România Mare”, în care îl acuza pe C.T.D. de a fi fost colaborat al Securității. Articolul se intitula „Opriți dricu’, dracu vrea să-l ia pe Ticu”, iar senatorul acuzat era calificat ca „nătărau, Gâgă, isteric, apucat, bolnav primejdios, năpârstoc, cu capul năclăit în ulei de nucă, ce n-are nevoie de Senat, ci de Balamuc și de o cămașă de forță”.

⁸ Bladet Tromsø și Stensaas împotriva Norvegiei (GC), nr. 21.980/03, pct. 65. CEDO 1999-111.

religie) obiectul unui articol precedent. Desigur, opinia este un rezultat al gândirii / proceselor cognitive, al conștiinței umane, în ultimă analiză, dar, prin **exprimarea** opiniei, ieșim din sfera propriei intimități pentru a ne situa într-o zonă publică. Și cealaltă componentă a dreptului la libertatea de exprimare – schimbul liber și nestingherit de informații sau idei – ne situează în același spațiu public, de unde și nevoia de **limitări** ale exercitării acestei libertăți.

În opinia noastră, o primă concluzie care se impune este că **libertatea de exprimare e o valoare ce nu are sens decât în contextul altor valori**. Libertatea însăși este un concept prea viu pentru a fi tratat în general. În fond, ce înseamnă a fi liber sau a avea libertate? Liber în raport cu ce? Doar libertatea revendicată într-un context determinat are sens, inclusiv libertatea de exprimare. Iar contextul (social, juridic, moral, filosofic etc.) nu este niciodată același, imuabil, astfel încât fiecare situație trebuie analizată individual.⁹

O idee comună însă, ideea tacită sub auspiciile căreia evoluează întreaga viață a oamenilor în epoca modernă, pare a fi aceea că, trăind liberi, oamenii „trebuie împiedicați să-și folosească libertatea pentru a-și face rău unul altuia”¹⁰. Libertatea mea se termină acolo unde începe libertatea celui alt, spunea John Stuart Mill. Ideea are rădăcini adânci în trecutul cultural al omului, străbate întreaga cultură modernă și – implicit sau explicit – se regăsește în fundamentele filosofice ale Uniunii Europene. Unitatea în diversitate ar fi de neconceput atât în absența libertății (de a fi diferit, unic), cât și în absența limitelor libertății (de a permite și celor cu care ești unit propria unicitate, propriile valori).

Dacă ideea de libertate a dat naștere unei literaturi imense – mai cu seamă filosofice, etice sau politice, conceptul de responsabilitate își are înrădăcinarea originală în drept, în preajma Revoluției franceze.¹¹ „Rămâi surprins că un termen atât de ferm în plan juridic este de origine atât de recentă și nu are inscripția marcată în plan filosofic”, spunea Paul Ricoeur¹². Situația se schimbă însă în secolul al XX-lea, când problema responsabilității se pune cu o deosebită acuitate, nu numai în plan etic și juridic, ci și în cel politic și științific. De pildă, Jean Paul Satre (1905-1980) asociază libertatea cu o totală responsabilitate a individului pentru actele sale. Orice gest al omului este împovărat de responsabilitate: iau parte la un război, acesta este războiul meu și sunt răspunzător pentru el.

În epoca postmodernă (când deja se discută de apariția unor noi forme de responsabilitate, în raport cu cele tradiționale: „responsabilitatea genetică”, „a protejării naturii umane” etc.), responsabilitatea este înțeleasă ca acceptare și suportare a consecințelor morale, sociale, economice, juridice și deontologice a acțiunilor concepute și realizate. Pentru stabilirea responsabilității este însă necesară **o apreciere, un proces de evaluare**, în care sunt luate în considerare intențiile acțiunii, căile folosite și consecințele vizibile sau măsurabile ale acțiunii.

Și în cazul profesiei de avocat, manifestarea deplină sau limitarea libertății sale de exprimare **este o chestiune de apreciere**, care depinde de o întreagă rețea de factori aflați în interdependență:

- Interesul general / interesul individual
- Interesul individual al clientului / interesul individual al adversarului
- Loialitatea față de client / moderația și obiectivitatea etc.

⁹ Pentru o analiză mai detaliată a conceptelor de libertate și responsabilitate, a se vedea Elena Puha, Brîndușa Gorea (2010), „Concepte deontologice fundamentale”, capitol publicat în lucrarea coordonată de academician Alexandru Surdu și Sergiu Bălan – „Studii de teoria categoriilor”, vol. 2, București: Editura Academiei Române (pp. 237-267).

¹⁰ Zigmunt Bauman, *Etica postmodernă*, Editura Amarcord, Timișoara, 2000, p. 11.

¹¹ Jacques Henriot notează că apariția termenului coincide cu interesul manifestat de juriști față de regula de indemnizație pentru prejudiciul suferit. A se vedea: Jacques Henriot, *Notes sur la date et la sens de l'apparition du mot „responsabilité”*, „Archives de philosophie du droit”, t. XXII, 1977, p. 59-62, apud Eirick Prairat, *De la déontologie enseignante*, PUF, Paris, 2005, p. 61.

¹² Paul Ricoeur, *Le Juste*, Paris, ed. Esprit, 1995, p. 42.

Această apreciere se face uneori **din exterior și post factum** (atunci când avocatul este **judecat** de o instanță profesională / judiciară, națională / supranațională, pentru felul în care și-a exprimat opiniile sau a comunicat informații), dar – de cele mai multe ori, **aprecierea o face avocatul însuși, în forul său interior și înainte de a acționa**.

Aprecierea duce la o alegere conștientă, iar **posibilitatea de a alege** este unul dintre multiplele sensuri ale libertății, poate cel mai tulburător dintre ele. Spre deosebire de animal, care face și el alegeri între date concrete, empirice, omul alege nu numai între ceea ce este, ci și între **ceea ce este și poate fi, între ceea ce este și trebuie sau este dezirabil să fie**. Aceste alegeri angajează intenționalitatea, informația, capacitatea de anticipare etc.

Raportându-se la posibilități, **libertatea angajează responsabilitatea**, răspunderea și, deci, încrederea. Ar fi trunchiată imaginea asupra libertății dacă am face abstracție de faptul că ea se constituie în raport cu un gen sau altul de ordine, în raport cu un sistem sau altul de norme, dacă am face abstracție de valoarea morală a responsabilității.

La modul ideal, responsabilitatea este un concept eminent moral. Morala începe acolo unde nicio sancțiune, nicio reprimare, nicio condamnare nu sunt posibile, unde nicio represiune nu este eficace, nicio condamnare nu este necesară; începe unde decidem liberi, în cunoștință de cauză, adică cu responsabilitate față de sine și de alții. Dar responsabilitatea este și un concept juridic, al cărui caz particular este **răspunderea**. Fără a identifica responsabilitatea cu sancțiunea, Paul Fauconnet¹³ consideră că acestea sunt două fațete ale aceluiași mecanism social de apărare și menținere a solidarității sociale. **Sancțiunea** este o condiție vitală a existenței sociale, fața vizibilă a responsabilității, iar interacțiunea dintre act și sancțiune este realizată de **normă**.

Chiar dacă morala și dreptul au perspective specifice asupra libertății și responsabilității, nu le putem separa între ele, și cu atât mai puțin față de deontologie, înțelegând ca disciplina ce are ca obiect normele comportamentului profesional în cadrul unei societăți determinate.

Respectarea unui percept moral nu se motivează prin amenințarea constrângerilor, ci doar prin neliniștea propriei tale conștiințe. Respectarea normelor de drept este vegheată și garantată de instanțele judecătorești. Atât codurile etice sau morale, cât și cele juridice, preexistă individului, nu sunt produsele voinței sale. În schimb, codul deontologic este adoptat și asumat conștient, individual, de fiecare membru al profesiei, ceea ce-i conferă și calitatea de mijloc de autocontrol.

Credem că această idee de **asumare** este deosebit de importantă și ne readuce în sfera practicii concrete a profesiei de avocat. Constrângerile pe care le impune acel ansamblu de norme și principii acceptate de comunitatea avocaților constituie o procedură de armonizare, de asigurare a corectitudinii activității și de **legitimare** a acesteia.

Normele deontologice pot fi privite ca o cușcă care te ține captiv, dar care te și apără de atacurile din exterior. „Dacă nevoia deontologică posedă un fundament de legitimitate, ea rezidă în dificultățile crescânde ale profesioniștilor de a-și exercita profesia. Un cod deontologic aduce o certă siguranță psihologică, dar și o securitate juridică profesioniștilor”¹⁴.

Practic, obligațiile codului deontologic descriu regulile de urmat, comportamentele ce trebuie evitate, astfel încât, în activitatea avocatului, să fie disjunct eșecul de eroare. **Eșecul** este o apariție totdeauna posibilă într-o activitate sau o situație dată, la fel cum eroarea este considerată a fi constitutivă cunoașterii. Deontologia, care ține de domeniul rațiunii practice, distinge eroarea de eșec. **Separând clar eșecul de eroare, deontologia tinde să furnizeze apriori argumente pentru o situație care ar putea avea urmări juridice**. „Un cod deontologic prescrie ceea ce trebuie făcut

¹³ Paul Fauconnet, *La responsabilité*, Félix Alcan, Paris, 1928, p. 226.

¹⁴ Jean Pierre Obin, *Pour les professionnels de l'Education nationale: morale, éthique ou déontologie*, in G. Vincent (dir.), *responsabilités professionnelles et déontologie*, Harmattan, 2001, p. 12.

sau evitat imperativ în anumite situații precise. Dacă obiectivul nu este atins sau situația cunoaște o turnură nedorită, acest lucru nu va fi imputat profesionistului care a făcut ceea ce trebuia să facă, ci circumstanțelor sau logicii însăși a evenimentelor”¹⁵.

În plus, nevoia de transparență, tot mai insistent revendicată de societatea actuală, privește și profesia de avocat. Barourile nu pot face economie de informație cu privire la modul lor de funcționare, cu privire la dispozitivele și procedurile disciplinare pe care le utilizează. Codul deontologic al avocaților, ca și al celorlalte profesii juridice, îndeplinește tocmai un asemenea rol, atât sub aspectul explicitării competențelor, cât și al limitelor acestora și a sancțiunilor aplicate pentru nerespectarea răspunderilor.

Se vorbește uneori despre „privilegiile” profesiei de avocat pentru a exprima, în fond, caracteristicile fără de care această profesie nu poate exista: libertate, independență, autonomie, protecție contra oricărei restricții, presiuni, constrângeri sau intimidări în activitatea sa. Dar aceste „privilegii” sunt tot atâtea responsabilități pe care avocatul și le asumă.

Putem spune că un cod al obligațiilor și responsabilităților profesionale este și „o armă anti-bănuială”, care atestă într-o manieră vizibilă, transparentă, competențele profesionistului, limitele acestora, dar și privilegiile sale.

O anecdotă care circulă în comunitatea juriștilor vorbește despre cum își anunță un avocat clientul despre rezultatul procesului. În cazul unui succes, îi va spune „Domnule, am câștigat!”, iar, dacă rezultatul este defavorabil, îi va spune „Domnule, **ai** pierdut!” Dincolo de hazul malițios, această anecdotă vorbește despre **responsabilitate și asumarea rezultatelor acțiunii**. Doar însoțită de acestea, libertatea are sens. Libertatea nu este numai o experiență interioară a omului, ci se referă la capacitatea sa de a fi autor, cel ce propune și acționează.

Am argumentat în această lucrare că libertatea de opinie și schimbul de idei nu au sens în afara responsabilității. Această libertate nu e nesfârșită, dar limitele sale n-o știrbesc, cum am putea fi tentați să credem, ci asumarea lor îl face pe avocat un om lucid și un profesionist al secolului XXI.

Libertatea de exprimare există ca valoare doar prin raportare la limitări, care pot fi impuse din exterior, prin norme juridice / decizii judecătorești, sau pot fi asumate din interior, prin aprecieri și alegeri morale. Constrângerile deontologice se situează la granița dintre acestea două, fiind preexistente, prestabilite, dar însușite de avocat în mod liber și conștient. Cu alte cuvinte, libertatea de exprimare – înainte de a fi obiectul vreunei cenzuri – trebuie cu necesitate să fie obiectul autocenzurii și autocontrolului. Numai astfel înțelegească, libertatea dă expresie deplină demnității avocatului și exercitării cu onoare a acestei profesii fascinante.

Desigur, libertatea poate fi definită și negativ, ca absență a oricărei constrângeri sau obligații. Numai că libertatea ruptă de responsabilitate, libertatea înțeleasă ca „spun ce vreau” sau „fac ce-mi place”, ne scoate din zona socialului, a conviețuirii umane, trimite la o înțelegere deformantă a omului, de genul unei entități suficientă sieși, lipsită de orice interacțiuni. O astfel de reprezentare șterge orice deosebire dintre libertate și non-libertate. Stările opuse conduc la același rezultat: libertatea moare, nu doar prin suprimare, ci și prin exces.

BIBLIOGRAPHY

Doctrină:

Gorea, Brîndușa Elena Puha (2010), *Lecții de deontologie juridică*, Târgu-Mureș: Editura „Zethus”;

¹⁵ Eirick Prairat, *De la déontologie enseignante*, PUF, Paris, 2005, p. 82.

Brîndușa Gorea, Elena Puha (2009), *Filosofie, Justiție și Drept* – ediția a II-a, revizuită și adăugită;
Elena Puha, Brîndușa Gorea (2010), „Concepte deontologice fundamentale”, capitol publicat în
lucrarea coordonată de academician Alexandru Surdu și Sergiu Bălan – „Studii de teoria
categoriilor”, vol. 2, București: Editura Academiei Române;
Zigmunt Bauman (2000), *Etica postmodernă*, Timișoara: Editura Amarcord;
Paul Ricoeur (1995), *Le Juste*, Paris: Esprit;
Paul Fauconnet (1928), *La responsabilité*, Paris: Félix Alcan;
Jean Pierre Obin (2001), *Pour les professionnels de l'Education nationale: morale, éthique ou
déontologie*, in G. Vincent (dir.), *Responsabilités professionnelles et déontologie*, Harmattan;
Eirick Prairat (2005), *De la déontologie enseignante*, Paris: PUF.

Jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului:

Cauza Nikula contra Finlandei, decizia nr. 31611/9621/2002;
Cauza Foglia contra Elveției, decizia nr. 35865/04/2007;
Cauza Schmidt contra Austriei, decizia nr. 513/05/2008;
Cauza Cornelia Popa împotriva României, decizia nr. 17.437/03/2011;
Cauza Mamere împotriva Franței, decizia nr. 12.697/03/2006. pct. 25. CEDO 2006-XIII.
Cauza Corneliu Vadim Tudor împotriva României, decizia nr. 6928/2006.
Cauza Bladet Tromso și Stensaas împotriva Norvegiei (GC), decizia nr. 21.980/03, pct. 65. CEDO
1999-111.

PRODUCTION SYSTEMS AS COMPLEX SYSTEMS

Roxana Ștefănescu

Prof., PhD, "Spiru Haret" University of Bucharest

Abstract: This article presents the production systems, bringing arguments that there are big (complex) systems, including technical, economic and social aspects, operationally integrated.

The paper explains what a complex system is and which are its most important characteristics. There is emphasized the relation with the environment that represents an important side of the complexity of the production systems.

Keywords: environment, subsystem, relation, cybernetic, non - linear

Introduction

A **production system** represents an **organized functional group** (in a unit or in a reunion of units) which fundamental purpose is **the production of goods (products)**. Essentially, the production systems represent production lines, assembling lines, workshops, sections, enterprises or holdings, having as objective the production of products or groups of products, in interacting with their environment, with their varieties of inputs and with their performances of output.

Chapter 1 1The system structuring approach

The system structuring approach of the production allows emphasizing the **functional group** integrated as producer of value (synergy), of its objectives, with parameters referring to information, processes, results, control, constraints, as well as of the **attributes** as objective properties by which the process is manifested outside (in the environment). The system structuring approach allows also an analytic vision upon the integrating elements, components of the subsystems and the relations between these and between these and the system.

Emphasizing the group of relations (internal and external) in a production system highlights the importance of the connections **required to operation** (ranking first), of those with implementation (ranking second) which do not express although a direct functional relation contribute to the quality of its deploying, as well as of those **regained or of contradiction** (ranking third).

Another requirement of the system structuring approach of the production is represented by the **accurate definition of the production group** (the total) with its frontiers (margins, limits), with the relations of supervision and internal dependence, with the tendency of keeping the technological and organizational identities, as well as the attributes of each element essential component, sometimes also complementary or redundant.

The production systems, as the other systems, are also studied in relation with time and towards the neighboring systems.

In relation with time but also in relation with the other systems, the production systems have elements of self-regulation having the property of reacting with own means to various disturbances and of keeping, during certain periods, the entire parameters set or of a part of this, the self-control during operation and reaching the fundamental objective established (sometimes per sub objectives).

Besides the technological or process self-regulation, the production processes – as mixed elements man-machine – have integrated in their structure subsystems of human management,

fulfilling also operative functions of self-regulation. In other words, the production systems have a **complex mechanism of self-regulation**: technological and human, per group of parameters or per parameter, with positive or negative reactions, continuous or discrete etc.

Chapter 2 Subsystems of the production system

The self-regulation characteristics impose to production systems their cybernetic character. Starting from the fact that economic cybernetics represents the science of the dynamic, self-regulating systems behavior, from economy, the production systems may be called **economic-social cybernetic systems**.

Describing in detail the production system, one may emphasize several subsystems, of which at least five have a special importance:

- **Planning** subsystem for:
 - labour force
 - consume of materials
 - costs
 - research-development activities
 - production
 - sales
- **Production** subsystem (processing) achieving:
 - launching in production
 - scheduling operations
 - materials procurement
 - manufacturing products
 - testing products
 - their transportation and sale
- **controlling** subsystem upon:
 - labour costs
 - consume of materials
 - expenses with production
 - quality
 - number of products
 - sales of products
 - self-regulation of products
- **financial** subsystem achieving:
 - salary payment
 - payment of materials and technological costs, transportation and sales
 - incomes from sales
 - profit calculation
 - reinvestments
 - financial self-regulation
- **informational** subsystem providing:
 - computerizing the production process
 - processing information
 - informational relations between subsystems and between the system and the environment
 - management information
 - documenting information
 - labour information

- personnel information
- assessment information
- information for locating within the environment and information for the relation towards the proposed objectives
- self-regulation information.

If **the production** (manufacturing) **subsystem** represents a sequence of technological operations meant to transform the inputs (object of work) by labour means in finished products, **the controlling and informational subsystems** provide the quality of the process development, its operability and the fluidity as well as the relations and strategies of self-regulation, and their management is relatively difficult.

Generally, the systems, as simple as they would be, include technical, economic, and/or social aspects, operationally integrated, which make each system to represent, in fact, a complex product.

The difficulties of analysis, synthesis and management enhance as increase the size, density and number of subsystems components of the systems; from the above-mentioned reasons, they become more complex and hence difficult to achieve, as the number of relations, objectives and sub objectives, functions and functional procedures, structural, relational, aggregating or cooperating uncertainties, dynamic and random or vague processes uncertainties increase.

Supplementary to these aspects, the optimization uncertainties of the systems behavior is added, making the real evolution to be sometimes far from being optimum, because it is difficult to emphasize both the multitude of states and the states of nonlinear operation. Finally, complications and uncertainties occur also in the area of establishing with accuracy the inputs, outputs, commands and functional parameters as well as the relations of determination between the variety of inputs and outputs, respectively. These uncertainties and non-determinations imply difficulties in establishing the regulation and self-regulation conditions and under disturbances conditions they lead to malfunctions, mistakes, errors, and exceptions and, in a totally exceptional way, to offences.

Chapter 3 Complex Systems

In this context, we assimilate the definition according to which the **big(complex)systems are those systems including more non-linear, negative or positive relations and interactions, characteristic determining a large diversity of ways of behavior**, completing with the following aspects that can underline the big or complex character of the systems:

- complicated structures, both as number of subsystems as well as the relations between them
- uncertainties in complete defining the technologies and the direct relations
- difficulties in establishing inputs, outputs and the direct relations between the variety of inputs and those of outputs
- heterogeneity of the objective relations
- multitude, quality and manifestation of some properties determined by the energetic and informational intrinsic exchanges of the system
- large geographic extension and the impossibility of defining with accuracy of the distribution of the subsystems and elements
- concentrated functions and with cumulative effects, with dynamic and difficult to control interaction
- complex conditions of regulation both as variety of shapes and directions and releasing stimuli
- an accentuated dynamics of the states and stability thresholds
- interdependences with different relations degree
- multiple strategies of becoming and development, of evaluation and control of parameters

- parametric dynamics accentuated both per stages or at different stimuli and during the life time of the system
- behavioral complexity as consequence also of the mixed structure type man-machine
- a fast rhythm of transformations not only of states but also of functions
- the cybernetic character, self-regulating and informational-decision making, to which the energetic-informational relations during the systems functioning are added
- the vague character of determining a stratification in time and space of the subsystems and, hence, of their function as well as of the weigh of their contribution to attaining the objectives.

The living systems may be a first example of a big system; they are formed by a multitude of quasiordered subsystems and elements, which together with their relations and connections generate a substantial behavior different from these, the **rational behavior**. Among the living systems, the **man** represents a complex super developed system.

Social integration of humans (by labour, language and thinking) generated the constitution of big social, scientific, economic, administrative, educational, military etc systems, with hierarchy generated due to the differentiation of significance of the component subsystems, as well as of their mixed character, man –machine, (integration of energetic resources and technological means in these systems represents no longer a novelty).

The globalization phenomenon trend of the human kind is also manifested in the field of the production systems, by their complex integration in social-economic hierarchy, holdings, state unions, military alliances, etc. as well as in multidiscipline sciences or researches. The large seizure of objectives, the expanded geographic distribution, the simultaneous belonging of some subsystems to several systems give a special character of complexity to these big systems and complicates more their analysis and the optimization of their management and even of their operation.

Their relation with the environment, as well as the energetic and information exchanges with it, represents another side of the complexity of the production systems.

All these systems with many vague elements, with multiple dynamic and nonlinear relations and must be governed, under the conditions their intrinsic properties and their specific factors are well understood and the cycle of the structural engineering, the relations between the variety of inputs and outputs, the influence of the disturbances and their dynamic behavior can be deduced.

A particular place within the production systems occupies the military and security systems, following the same engineering cycle of becoming, except checking the operation behaviour for which special conditions are needed. On the theatre of operations or on the criminality one, the respective systems are subject not only to functional or disturbances tests but also to attacks and offences which may affect their structure, components, consistence, performance, resources, and may verify the range of performances, from the potential integrally designed to the potential intermediate during the action and until the potential „survival”, crisis or preserving.

Although it is logical, „the non operational potential” is not taken into consideration, because in this case the system is not operational, being abandoned or replaced with the same type system or with other available types, but which can and must reach the fundamental objectives established by their strategy of use.

Another category of production systems is represented by the technical or technological systems (production lines and aggregates, communications networks, computer sciences systems, armament systems, etc.). In this case also, the general principles of structure and operation are kept, but the character man-machine has other valences, meaning that the man becomes simple operator, deciding upon the operation only within the limits of the operation and regulation strategies pre-calculated and implemented accordingly in the system.

Regardless the objectives, structure or category, the production systems represent the support of two types of processes: **real processes**, which may be monitored and governed by a set of indicators and **regulation processes**, by means of which directing, research and change of becoming are provided.

Conclusions

Far from being discouraging, the system complexity is however an objective property, deriving from the multitude of components, relations, factors, properties and intrinsic behaviors specific to big systems, imposing the need of studying these systems not only towards an operational dynamics in time but also towards the quality, optimum, and stability changes and transformations. The characteristics of the production systems, from this viewpoint – of structure, operation and security (fundamental manifestation of quality in safety and staility) – become fundamental features. At the same time, the analysis, synthesis and hierarchy management must be studied in interaction and movement, while the complexity must not only be defined but also quantified as well evaluated.

BIBLIOGRAPHY

1. Barnes, D., *Managementul operațiunilor*, The Open University, Codecs, București, 1996;
2. Bărbulescu C., Băgu C., *Managementul producției*, vol I Ed. Tribuna Economică, 2001
3. Bărbulescu C., Băgu C., *Managementul producției*, vol II Ed. Tribuna Economică, 2002
4. Dilworth, J.B., *Operations Management*, Providing Value in Goods asnd Services, Publishing House The Dryden Press, USA, 2000;
5. Heizer, J., Render, B., *Principles of Operations Management*, Publishing House McGraw Hill, USA, 2003;
6. Reid, R.D., *Operations Management. An Integrated Approach*, Publishing House Wiley, USA, 2005;
7. Ștefănescu, R., *Management operațional*, Publishing House Fundația România de Măine, București, 2007;

CORRUPTION IN POLAND AND ROMANIA, AFTER THE FALL OF COMMUNISM

Ion Pârgaru, Prof., PhD; Ernest Nowak, PhD Student; Iulia Alecu, PhD Student –
"Valahia" University of Târgoviște

Abstract: Corruption is like a running nose, it's a symptom of a more serious disease – the bad economy. When people give bribes, they believe it's the right thing to do, and that the person taking bribes deserves to get it. They don't report it to the authorities, because they have accepted that this is the way things are in the environment they live in. They don't believe the justice will be served. They don't believe in their government. Sometimes they don't believe it's their country and their government. Estonia prime minister Mart Laar once said that "corruption is so ingrained that it had become a way of life ...,... we didn't even understand that it wasn't moral". It takes generations to take on corruption and win the battle.

In this abstract we will present the similarities and differences in two countries – Poland and Romania. Both countries have been in the past members of the Soviet Block. Both have had its share in suffering communism and central planned economy. As history has proven, the socialism and central planned economy is not efficient. Definitely it's not more efficient than capitalism. The comparison between Eastern and Western Europe countries shows the head start that the western countries have had, that allowed them to rebuild their countries starting in 1945, instead of 1990ies. These 45 years of socialism, and central planned economy where the government was supposed to build, produce, grow, teach, manufacture using state owned factories and resources, based on central planning and management caused constant delays and mistakes. It was not responding fast enough to the needs of the economy.

Keywords: Corruption, economy, communism, barber, Soviet Block

Black markets, grey area, corruption, are as close as it can get to free market in central planned overregulated economy. If something is hard to get, it means its price is too low, and the demand bigger than supply. If the shortage is caused by underproduction in government monopolized market, the corruption and black market will try to try to fix it. There are no taxes on bribes. It's a non-taxed income. It's easy to have it mistaken to free market. This is the reason why the alternate free market is born. Within the national economy failing, people started to make money on black market and in the grey area. The corruption and the personal contacts made it easier to get a doctor's appointment, buy food or a refrigerator. There are no taxes in alternative free market; there is no waiting time to get to the doctor or to get things done in the city council. All it takes is money. If you know the right people, that you could trust, or if you can bribe them, you could get the things done faster in the alternate free market economy than every day sick economy.

Unfortunately I have to agree with Francis Fukuyama who said: "economically it diverts resources away from their most productive uses and acts like a regressive tax ". It's because of inequality of access to goods, and that is contradictory to free market. Corruption is a distortion in a distorted reality, where few benefit on the expense of others. Our goal should be to both eliminate distortion that is corruption, and also fix the distorted reality – fix economy.

We and Them.

When governments respect the people, the citizens respect their government, and they obey the rules of law. When the citizens feel exploited, and see corruption in police, law enforcement, courts that is the state, than they will stand against oppression. The first step will be to divide what is “mine”, and what is “theirs”.

“They”, the state owned, and govern by the state, is the enemy. It’s not “our” country, it’s “their” country.

Whatever is public, no longer is considered “ours”. And when one has to choose between “ours” (family, friends, yourself), and “their” (public), he will always choose “ours”.

The examples of this behavior were very common in pre 1990 Poland. The common knowledge was that this is not our Government (influenced by Russia), therefore corruption was blooming. The people didn’t see anything wrong with stealing from “them”. Every public company, every public owned resources were prone to theft, misuse, waste. The bribe giving person, the bribe taking person didn’t see anything wrong in acting against the state. The state was “them”. And everyone’s business was to take care of your own.

After 1990 corruption was common, but when first free elections, and truly Polish government, corruption didn’t go away. It takes generations to change the way people react and perceive things. The behaviors don’t change overnight. First they have to feel that the Government is OURS that it acts in OUR interest. Than people will see corruption as stealing from US, that its unfair if someone puts his personal interest in front of OUR’s.

There are many reasons why corruption wins, but the most important is mutual respect of government and the people, education of young people, government that does not want the change strong enough, to punish, exterminate corruption. Sometimes the government decides not to act because it has nothing to offer instead of alternative free market earnings for their administration, and is implicated in benefits itself.

Corruption, failure of state, It’s not our Government, Resistance, Terrorism

There are still countries where people see the corrupt government and bribe taking politician, policemen, and judges. The most examples currently in Africa, Middle East, and all “dictatorship democracies” with no true free speech, free media and opposition. The people do not respect this kind of government. They will not work with “them”. They will resist “them”. In Nigeria the first place attacked by Boko Haram in 2009 was police station. The worst thing is that common people applauded because they considered Police as “them”, not “us”. Paul Radu from reportingproject.net quoted Afghanistan citizen: “How can they work with this government? The government does not hear them. The government does not do anything for them. The government doesn’t do anything for them. It’s just here to fill its pockets, nothing else”. When corrupt governments do not allow free press, or do not tolerate opposition, the next step of opposition is going underground and terror. Terrorism is the aftermath of corruption and failed governments. The disease that is more difficult to cure, the longer one is sick.

Corruptions, black market, first sign of free market in central planned and corrupt environment.

One would think that since it’s been so not long ago when we experienced communism and central planned economy that we should know better. The state should create a set of rules equal by everyone, with the same chances and opportunities for everyone, where extorting the poor is not possible. Other than that the state should not be allowed to make any decisions regarding specific economical processes. Any State decision can be bias, influenced, and create unfair opportunities for

some to prosper. The corrupt customs will give choice “pay me or pay the tax”. Whenever we give people too much power over others, and right to decide by subjective judgment about the amount of tax to be paid, we make corruption possible. Without example going from the top of government, on zero tolerance for corruption, the government officials, even when working in pairs will exploit the corrupt system. Wherever there will be government spending, European funds spending, there will be opportunities to prosper on expense of others. Governments are there to create the rules, and make sure everyone follows the rules. The simpler the rule, the easier it is to make sure everyone follows them.

Poland

As mentioned above, in starting 1990 Poland was undergoing the change process from central planned economy to free market economy. People started opening businesses and take initiative. That was not forbidden, it was allowed. Although the constitution of the Polish People’s Republic clearly defined the socialist character of domestic economy, Wilczek authored a bill that introduced, at least at the very basic level, pure capitalism. According to its provisions, every citizen could undertake any economic activity. The act, later referred to “Wilczek’s bill” was passed on 23 December 1988. The entrepreneurship of Poles, suppressed for years, was finally released. Poles put up stalls, mobile foldable tin stalls, and started to trade. They took out their cash “stashed under their pillows” and started to set up businesses. Some 2 million firms were set up and 6 million jobs were created in the period of a dozen or so months. Later in 1990 Poland was free again. It was officially “ours” In the 1990 the co-author from Poland, was 12 years old, and attended primary and then secondary school. He observed the change in mentality, and peoples approach towards the new free Poland. In classes 1-4 of Primary school he used to study Russian language. He still remembers his redemption of this language. The possibly due to the old and unpleasant teacher. Starting from 5th class, the English language lessons have replaced Russian language in his primary school. It was “our” country now. The reforms and switching to free market economy in Poland was fast, some say too fast. The Polish people didn’t have time to change their habits. The author’s generation (the millennial) didn’t have these bad habits. In 2004 when author’s wife went to the hospital to give birth to a child there was a fight between her mother and mother in law, where the young parents didn’t agree to give a present, a gift, an equivalent of 100 Euro to the nurses, to give them better care. They believed that it’s the nurses’ job to do good job, and take good care during this time in public hospital. At the same time, over ten years after communism has fallen, their parents (grandparents of a newborn) were insisting that the bribe should be paid to nurses.

But the health care changed to better but not perfect. The Neurosurgeons, the Dentists, the Doctor of any field of Medicine opened private businesses. If the National health care made people wait for an appointment with a specialist for months, in public hospital, if one had the money, he could go to the same doctor for a private appointment in the afternoon. The doctor charged 30-100 Euro per visit and worked additional 5 hours per day, after he exited public hospital. Of course when a surgery was necessary, he directed his private patient to the public hospital. It is still the way to work around underfinanced public health care. The mother of the newborn was a patient in private business of the Doctor for 9 months prior to giving birth. He didn’t take bribes from her, but every month he took salary for visit of a private patient. He issued invoice. He paid taxes. The birth was in a public hospital where the same doctor works and takes delivery of the baby. Poland is slowly changing. The doctors are afraid of taking bribes. They are even afraid of taking a chocolate, alcohol or another token of appreciation after the surgery. Instead they created alternative free market economy LEGAL businesses where, if you can afford to pay for visit or a procedure without long waiting line.

Romania and Poland Comparison

Following the utopian and false markings of his metaphorically speaking red-bearded communism, following 27 years of economic, moral and social impoverishment, corruption has become a "country brand" practiced without psychosocial, moral constraints or reserves in all social environments, starting with the main institutions of countries, ministries and reaching areas such as health, education, labor market. Influence trafficking and corruption are the main driver of social regression and disfavor on the global market, regardless of the environment or context. The lack of meritocracy in the democratic social system is an inheritance from the beast of communism. The persecution of the intellectuals, the human mask, and the dispossession of the bourgeois properties led to this hybrid of society, which generated non-valiant beings, habitual customs, and unwholesome. Romania has been predicted 20 years of transition, a Romania politician, from a Romania in mentalities to a civilization-oriented face. The 20 years presumed for the transition did not bring Romania the renewal it needed; on the contrary, the villages plunged into poverty, illiteracy, errors and human horrors determined by the state of moral and social degradation. Cities have left the cemeteries of deserted industries, and aging populations aged. A people who have failed to change their mentalities and who have been internally manipulated to degradation cannot access quality information forming free visions.

Romania seems to have lost the magnifying glass with progress, with civilization. Still, in Romanian hospitals, bribery is a condition sine qua non to be treated properly both medical and human. Education is based on little or great attention given to teachers or, even more seriously, parallel education, the one in which the student is trained at home with either to obtain a high score or to achieve performance. To get a job is useful to be daughter, granddaughter, fine or mistress to someone. Otherwise your valences are not recognized, social humiliations are present as a natural form of adaptation to the world economic crisis. In the last year, Romania seems to be moving something in the socially and politically corrupt network, but the steps are so small that are unseen. The small clerk responds positively only if, under the smile of the citizen at the counter, he smiles even a small gift. Then there is also that thank-you gift considered natural, but which has the same influence on the economy and on society. The black market carries out such activities that influence the unseen economy, but which lowers the social level.

For a long time, bribery will be a problem in Romania. Unlike the factual situation in Romania, Poland eradicated the bribe from the root with civic and moral conscience. According to the current research, corruption and black market are more, around 50 % in Ukraine and Russia. Romania is one of the states that do not know techniques of demolition by the demagogue politician hunter of personal interests. Romania bribery is a symptom of free market economy - tax free pay – bribe; citizens believe that's the way it should be. They pay. They don't report to authorities. Corruption is a symptom of a poor tax system, weak government, and people used to it, and believing that there is no other way to get things done.

How to get rid of corruption

Getting rid of corruption is not an on/off switch. It's a long process, often lasting generations, with several key ingredients. The people must believe that the government (its "us" and "our" country) is working for their benefit. The people must believe that corruption is chased by the law, and that no matter what position you assume you will be punished. New Zealand prime John Key minister said: "you have to promote a culture which makes it close to impossible for corrupt to prosper or escape detection ". The example must come from the top of the government. The political and corporate corruption makes the most damage, by giving the excuse – if they do it, so can I, and by doing so, by being the part of the system I hurt "them" not "us". Paul Collier wrote: "If I expect those around me to continue to be corrupt, why should I change my behavior. Corrupt behavior is self-enforcing, and braking out of it is not easy" By taking Poland as an example, young generation will not consider bribing a police officer, and nobody will take bribe in presence of another person. It is

not considered a virtue, but rather a shameful and selfish action. Old generation that spent decades living in communism still would prefer to get things done using personal contacts and favors. But there also is fear of taking bribes. With today's technology everyone can be listened to, recorded, reported by someone who gave a bribe and investigated. There must be moment in time (usually with a new government) where the red line is drawn. From the moment when old ways no longer apply, where one will stop and fear his coworker and know that since yesterday the rules of doing things have changed.

John Githongo from Kenya described it as a two-fold task: "we need to embed a clear legal framework to deter and punish corruption, and we need to actually change the culture so that the concept of corruption is understood and recognized as anathema".

BIBLIOGRAPHY

Lavinia Betea, *Political Psychology. Individual, leader, many in the communist regime, Polirom 2001*

Lucian Boia, *Mythbusters, in Evenimentul Zilei, 18 December 2005*

Lucian Boia, *The Curious History of Romanian Communism, Humanitas 2016*

Pricină Valeriu, *Creierul gros, creierul subțire, Thick Brain, Thin Brain*

Revue Valaque D' Etudes Economiques, Volume 6, no 3 - Ion Pârgaru, Iulia Alecu

Simon Johnson – Poland after Communism, art.March-April 1995 issued of Harvard Business Review

Links

<http://www.business-anti-corruption.com/country-profiles/romania> - 01.05.2017

<http://www.business-anti-corruption.com/country-profiles/poland> -01.05.2017

https://ro.wikipedia.org/wiki/Rom%C3%A2nia_dup%C4%83_1989 -13.07.2016 –

RISKS IN THE INFORMATIONAL ACCOUNTING SYSTEM FROM ROMANIA

Tatiana Dănescu, Prof., PhD, "Petru Maior" University of Tîrgu Mureş and Maria Alexandra Botoş, "1 Decembrie 1918" University of Alba-Iulia

Abstract: In Romania, the accounting informational system and the electronic tax returns system¹ were introduced less than 15 years ago and they are continually evolving. Such systems are presently used by the majority of the reporting entities in Romania, therefore the awareness and prevention of the risks that they can present is of major importance for the commercial entities and tax administration. This study's objective is to analyze the general and specific risks of the Romanian declaratory and accounting informational systems with the purpose of identifying the symptoms of an economic system outlined by the rules of a fiscal and accounting reporting framework.

Keywords: Risk, Accounting informational system, Tax statement, e-government system (declaratory)

Research Methodology

The present research was made with the objective of analyzing the risks in accounting computerized informational systems and in the tax returns system, with the purpose of identifying the symptomology of an economic system outlined by the rules of a fiscal and accounting reporting framework. For realizing this objectives of the present research we proceeded in a conceptual analyzation of the accounting computerized informational system and the tax returns system. The conceptual analysis is founded based on the information discovered in the documentation process, by the observation and investigation method, and techniques specific to this methods like observation and interviews. The main source of information which was the base for this method of observation and investigation were the Romanian accounting professionals and the personnel of the fiscal authorities.

Introduction

In present time the accounting computerized informational system and the electronical system of tax administration are considered to be efficient and wide spread all over the world. The present study tries to comprehend the totality of this systems and to identify where we can find general risks of such a system on a global level but also those specific to the Romanian system².

At the beginning the accounting computerized informational system was used only in the big corporations like IBM, the size and costs of acquiring a system like this surpassed the financial possibilities of the little companies.³

¹ OMFP no. 2.210 from 21 December 2006 on tax returns electronical system and from distance transmission

² Danescu, Tatiana; Prozan, Mihaela; Danescu, Andreea Cristina, Connecting and harmonizing the accounting with the fiscal result in Romanian economic entities, World Conference on Business, Economics and Management (Bem-2012) Volume: 62 Pages: 962-967 Published: 2012

³ Pellman, Thea G. , „Accounting & Computers: The Perfect union”, The National Public Accountant, Vol. 36, No. 5, 1991

In the documentation process we observed a synchronization of the implementation on different levels, of the electronic tax returns system on a global level. Martin E. and Jan O.(2004)⁴ analyzed more states that implemented an electronic national system, imposing some standards to which all the administrative institutions which belong to that system of online services were obliged to apply.

At the beginning of the implementation process of the national electronic system some states selected a category of entities which to use the electronic method for their tax returns. In Romania this process was realized gradually by a geographic criteria so that initially this process started in Ilfov County and spread gradually in the rest of the country.

1. The Accounting computerized informational system

This system is considered to be an instrument by which the accounting service can fulfill one of the most important principles that of offering its users quantitative information. At the beginning of existence of accounting systems, they were manual and held on paper, in present times they or at least partially held on computers.⁵

Francis P. (2013)⁶ classifies the computerized informational system in three categories: manual (based on the human resource that holds the information on paper format); computerized transactions (based on the storage of the information in electronic format but still needing the human resource); data base (is a system resembling the last one, but which complies to some criteria of cost, protection and flexibility of information).

For understanding the process and functions of an accounting computerized system we observed the nature of information, data and the process of the informational system in which they take part. Figure 1.1. is the result of our analysis and observation and represents a model of an accounting computerized informational system in Romania at the moment of the realization of this research.

⁴ Martin Eifert, Jan Ole Puschel, „National Electronic Government: Building an Institutional Framework for Joined Up Government : a Comparative Study”, Routledge, New York, 2004 – pag 28

⁵ Ilias, Azleen; Razak, Mohd Zulkeflee, „A Validation of the End-User Computing Satisfaction (EUCS) towards Computerised Accounting System (CAS)”, Global Business and Management Research: An International Journal, Vol. 3, No. 2

⁶ Francis Pol C Lim, „Impact of Information Tehnology on Accounting system”, Asia-Pacific Journal of Multimedia Services Convergent with Art, Humanities and Socialogy, Vol 3, No 2, 2013 – pag 93-106

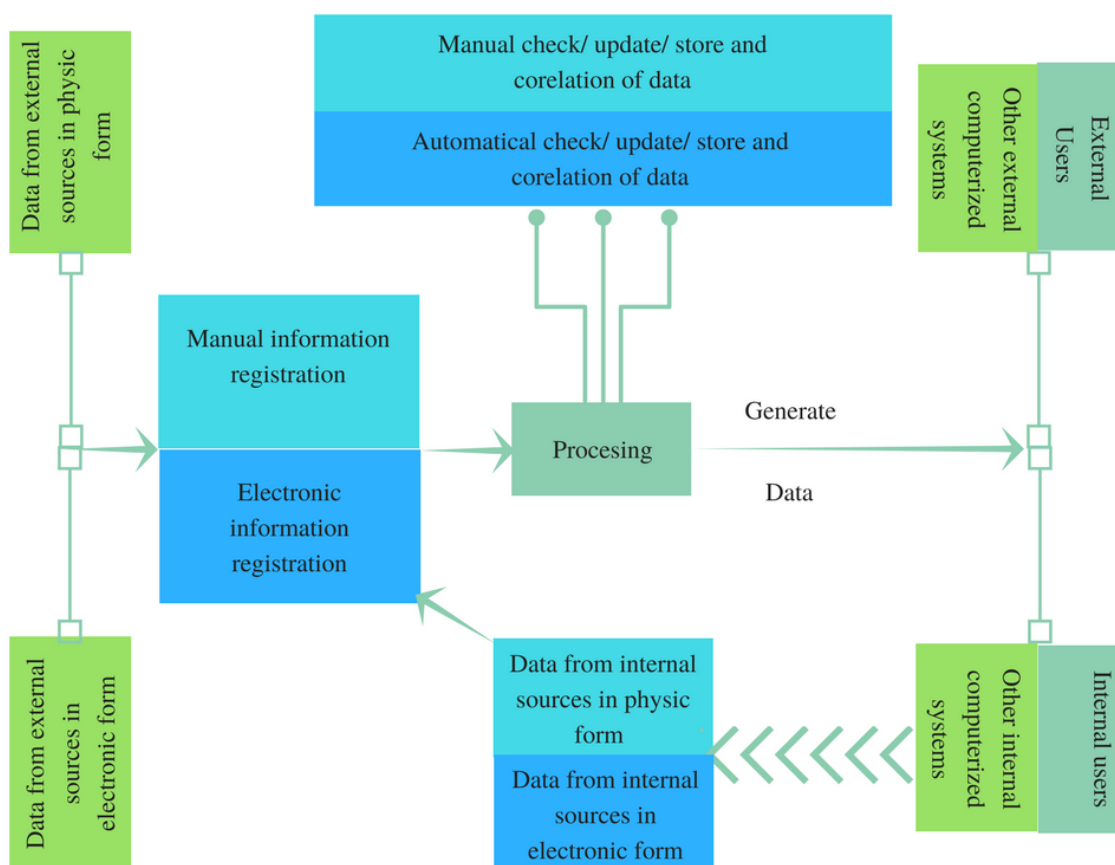

Figure 1.1. Accounting computerized informational system functionality model

Source: Research on Romanian practice

We mention that there are two methods of information registration in a computerized system, manual with the help of the human resource and electronical with the help of a barcode system, the last one being used only in the case of the big corporations in Romania. The information support on which the registrations are made can be in physic form, on paper or electronical, data form. The registered information can be provided by sources from the inside or outside of the organization. After the registration procedure comes the processing of the information which can be made automatically, realized by the computer's software or manually realized step by step by a person. In the final stage the information is presented in a physical or electronical form to the internal or external users.

In the specialty literature there are mentioned advantages of implementing an accounting computerized informational system. Francis P. (2013)⁷ mentions the following advantages of implementing of such a system:

- Improvement of the processing speed of the information and an easier generation of financial and tax returns;
- Higher adaptation capacity to the changing of legal norms and needs of the entities;
- Reduction of printed paper forms;
- Improvement of the accuracy and elimination of mathematic errors.

In our opinion all these advantages are measurable, especially those regarding the informational system specific to Romania. Observing the state of fact in Romania regarding the

⁷ Francis Pol C Lim, „Impact of Information Tehnology on Accounting system”, Asia-Pacific Journal of Multimedia Services Covergent with Art, Humanities and Socialogy, Vol 3, No 2, 2013 – pag 93-106

declaratory informational system we consider that the improvement of the processing speed of information and declaration can be achieved if the users of this system have access to modern and best performing equipment and a good high speed connection to the internet, but even with all this features there can be other factors can influence the speed of processing information by the system and the security of information.

Regarding the flexibility of the computerized informational system Courney & al. (1993)⁸ mention that although on the market there are numerous products that come to the need of entities on accounting computerized informational systems, rarely is there a case when a software package is perfect and made for all the needs of the client. The software products for accounting systems are standard and manufactured so that they can be used by a large number of entities from different fields of work. In the observing process we found plenty of cases in which entities used multiple products at the same time, without the capability of associating them. Our observation in the Romanian case confirm Haryam (2012)⁹ considerations that an accounting computerized informational system needs to know the strengths and weaknesses of the entity so that it can meet the entities needs, this requires the elaboration by the provider of a form that can be filed by the user before implementing a software.

Regarding the reduction of paper forms used, in practice we noticed different practice from an entity to another based on the credibility that the accounting responsible presents for the computerized system. We observed two types of practice, one in which all the documents are printed after they are processed by the accounting software and one that keeps all the documents stored on a digital platform in a electronical form.

2. Electronical tax returns system

The e-government system was implemented with the purpose of simplifying the interaction between the notifier and the public or fiscal administration.¹⁰ At the present this system is the only electronical option for notifying taxes in Romania.¹¹ The national system requires an electronic signature for sending tax returns online¹², this practice was also identified in other countries where the same requirements are made.

⁸ Courney, Harley M. , Flippen, Cheryl L. , „ A shopper’s guide to accounting software”, Journal of Accountancy, Vol. 179, No. 2

⁹ Haryani, Endang, „ Accounting System for Small Business in Indonesia – Case Study” Researcher World, Vol. 3, No. 2, April 2012

¹⁰ www.aadr.ro/sisteme-operare_0_25.html

¹¹ Conform Hotărârii Guvernului nr. 862/2009 - modificarea si completarea HG nr. 1085/2003 pentru aplicarea unor prevederi ale Legii nr. 161/2003 privind unele masuri pentru asigurarea transparentei in exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice si in mediul de afaceri, prevenirea si sancționarea corupției, referitoare la implementarea Sistemului Electronic National

¹² Legea 455/2001 privind semnătura electronică republicată în 2014

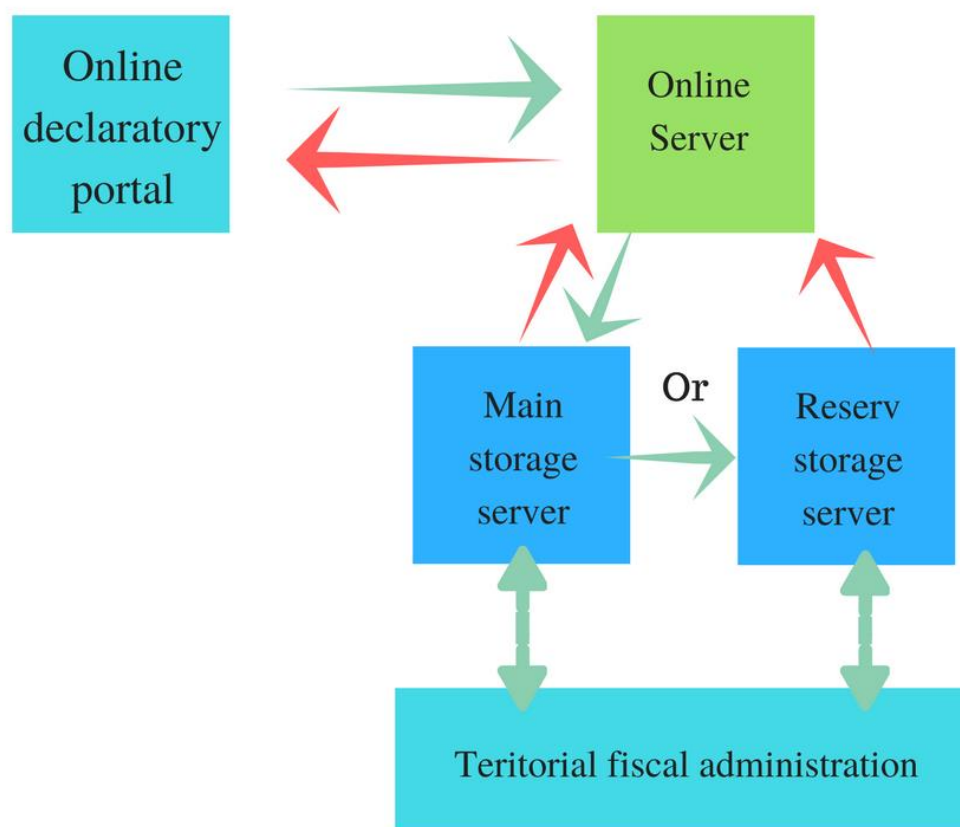

Figure 2.1. National electronical declaratory system model

Source: Research on Romanian practice

According to our investigation results the information in the accounting system are transformed and digital signed and then sent online on the fiscal administration server. The data is then stored on a server which sends back an automatic response of the validation status and if all the technical requirements were reached. In case that the main server is overcrowded there is a reserve server that will receive the data and send back the automatic response. The data stored are then sent to the local fiscal administration authority or can be directly accessed on the national server depending of the type of declaration. In present days in Romania there are software that send automatically every declaration without accessing manually the administration's online portal.

3. Risks of the computerized informational system and tax returns system in Romania

Bell T. (1998)¹³ identified in his work two categories of risks in correlation with the accounting computerized informational system: unauthorized access that can distort the data and the risk to lack competent employees. In accordance with the present situation of the Romanian system, including these two risks mentioned above, we also mention: the risk of losing information; the risk of programing errors (bugs); the risk of unauthorized data export; the risk of processing errors.

We identified the risk of errors in programing especially in the case of informational systems that are frequently updated to the new legal changes, and in Romania changes in the legal field

¹³ By Bell, Timothy B.; Knechel, W. Robert et al. „An Empirical Investigation of the Relationship between the Computerization of Accounting Systems and the Incidence and Size of Audit Differences”, *Auditing: A Journal of Practice & Theory*, Vol. 17, No. 1

especially taxation are occurring very often so that the use of a single original version of an accounting software is not useful or efficient.

The risk of unauthorized data export appears when the entity uses a product that gives access to the server from anywhere based on internet connection. The provider of these services doesn't have the possibility to access data stored or distorting it but he has the possibility to make copies of the content of the data base and then have access to the information that is normally restricted to public or outside users. This risk is different from that mentioned by Bell T. (1998) by the fact that the data is not distorted and can't be accessed from the start.

The Sarbanes Oxley act demands that the manager and auditor report the internal control level is adequate, including in this the internal control of information, but without specifying the safety measures to be taken.¹⁴

Analyzing comparatively accounting computerized systems SAGA, Winmentor, ContaFree and Trezorerie-software, which are used in Romania we observed some of the next types of risks on which the users demanded the attention of the provider¹⁵:

- The risk of bugs in the software after an update installation, in the update process of a software, when legal or accounting norms change, the system can have programming language errors so that it may not function accordingly;
- The risk of mismatch between the data base and the tax returns, there is the possibility that information taken automatically in the declaration by the software are not correct or are not matching with the reality. The majority of software on the Romanian market have this service of generating automatically tax returns without to alert the users of this possible risk;
- The risk of being unable to correct operating errors, some users consider that there are certain operating errors that accounting software do not allow to correct if tax returns have been filed;
- The risk of double registration of the same operation, this occurs if the program can not verify whether a record is doubled if it is made in two different input tables, such as the foreign currency table and the RON entry table;
- Risk of loss of access to the database, it is manifested in the process of updating the accounting software systems if this process is interrupted. In some cases, the database may not be damaged and can be recovered, but there have been cases where the recovery process failed.

In the process of online filing of tax returns, we identified the following risks: The risk of omission of attachment of the electronic signature, this leads to the rejection of the statement by the national authority server and the risk of server unavailability for verifying the validation of the statements, when the server is over crowded with other users online uploading processes.

Conclusions

We conclude that the national electronical system does not present any manifestation caused by the presence of risks and that the administration of system informational risk, general and specific of this country, is an efficient one. Also we mention the fact that all entities, in most of the cases, buy software systems that are not made specific to their needs and in some cases where they reached out to the software supplier to adapt the software to their needs, he refused to make such adaptation to the software.

Accounting computerized informational systems evolved in the past years using now a friendly interface and presenting more and more facilities for the users, but without aiming to improve and reduce the risk level that is caused by the use of such a software system.

¹⁴ Abu-Khadra, Husam A., Joseph O. , Deborah D. , „Incorporating the COBIT Framework for IT Governance in Accounting Education”, Communications of the IIMA, Vol. 12, No. 2, 2012

¹⁵ Analiză realizată prin coparația informațiilor și feedback-ul utilizatorilor public pe paginile producătorilor de software din România

BIBLIOGRAPHY

1. Abu-Khadra, Husam A., Joseph O. , Deborah D. , „Incorporating the COBIT Framework for IT Governance in Accounting Education”, Communications of the IIMA, Vol. 12, No. 2, 2012
2. By Bell, Timothy B.; Knechel, W. et al. „An Empirical Investigation of the Relationship between the Computerization of Accounting Systems and the Incidence and Size of Audit Differences” , Auditing: A Journal of Practice & Theory, Vol. 17, No. 1
3. Courney, Harley M. , Flippen, Cheryl L. , „ A shopper’s guide to accounting software”, Journal of Accountancy, Vol. 179, No. 2
4. Danescu, Tatiana; Prozan, Mihaela; Danescu, Andreea Cristina, Connecting and harmonizing the accounting with the fiscal result in Romanian economic entities, World Conference on Business, Economics and Management (Bem-2012) Volume: 62 Pages: 962-967 Published: 2012
5. Francis Pol C Lim, „Impact of Information Tehnology on Accounting system”, Asia-Pacific Journal of Multimedia Services Convergent with Art, Humanities and Sociology, Vol 3, No 2, 2013 – pag 93-106
6. Haryani, Endang, „ Accounting System for Small Business in Indonesia – Case Study” Researcher World, Vol. 3, No. 2, April 2012
7. Ilias, Azleen; Razak, Mohd Zulkeflee, „A Validation of the End-User Computing Satisfaction (EUCS) towards Computerised Accounting System (CAS)” , Global Business and Management Research: An International Journal, Vol. 3, No. 2
8. Martin Eifert, Jan Ole Puschel, „National Electronic Government: Building an Institutional Framework for Joined Up Government : a Comparative Study”, Routledge, New York, 2004 – pag 28
9. Pellman, Thea G. , „Accounting & Computers: The Perfect union”, The National Public Accountant, Vol. 36, No. 5, 1991
10. Hotărârii Guvernului nr. 862/2009 - modificarea si completarea HG nr. 1085/2003 pentru aplicarea unor prevederi ale Legii nr. 161/2003 privind unele masuri pentru asigurarea transparentei in exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice si in mediul de afaceri, prevenirea si sancționarea corupției, referitoare la implementarea Sistemului Electronic National
11. Legea 455/2001 privind semnătura electronică republicată în 2014
12. www.aadr.ro/sisteme-operare_0_25.html
13. <http://portal.winmentor.ro>
14. <http://www.sagasoft.ro>
15. <http://www.forum.trezorier-software.ro/>
16. <http://www.contafree.ro>

THE BANKRUPTCY OF ASSURANCE-REASSURANCE FIRMS IN TRANSBORDER INSOLVENCY

Viorel Găină, Prof., PhD and Alexandru Mihnea Găină, Lecturer, PhD – University
of Craiova

Abstract: Globalization is a phenomenon with multiple cross-border, economic, social and cultural relations. The insurance market conquers an important part of the global market and competes to the sustaining of the economic and social aspects of global society.

The cross-border connections of the insurances needs an adequate legal treatment, especially when the players of the insurance market reach positions of financial difficulties.

The bankruptcy of the insurance/reinsurance companies with cross-border connections has a special settlement in the Law no.85/2014 concerning the procedures of insolvency preventing and of insolvency.

The feature of the mentioned settlements are: the analysis of the competence and of the applicable law; the ability of informing and observance of the rights of the insurance creditors; the establishment of the rules applicable to the branches from other member states of the European Union with headquarter in Romania and in third countries.

Keywords: globalization; cross-border insolvency; insurance/reinsurance companies; bankruptcy.

I. Asigurările și valențele lor transfrontaliere

1. Geneza și evoluția asigurărilor

Practica asigurărilor își are geneza în perioada antichității și este la fel de veche ca solidaritatea umană¹.

Există documente care atestă încă de acum 6500 de ani că pentru a preveni diversele evenimente naturale dăunătoare (inundații; cutremure; etc.) meșteșugarii pietrari din Egipt au constituit un fond de întraajutorare. O idee similară atestată prin documente a existat și în Palestina privind compensarea² unei daune provenite din pierderea unor animale domestice ca urmare a furtului sau a uciderii acestora de animale sălbatice, în sensul că o asemenea pierdere va fi înlocuită dintr-un fond mutual (ex: "fiecăruia dintre noi căruia i-a pierit un măgar prin hoți sau prin animale sălbatice îi vom procura un altul"). Grecia antică și Roma au avut și ele o instituție juridică denumită "foenus nauticum" prin care se proteja o eventuală pierdere a mărfurilor transportate pe apă³. Proprietarul mărfurilor primea o sumă de bani ca împrumut pe care o restituia dacă vasul ajungea la destinație în condiții corespunzătoare.

Evul mediu a marcat un progres în materie de asigurări deoarece au apărut primele polițe de asigurare materializate în scris. Contractele de asigurare au început să fie redactate de notari iar riscurile⁴ pentru evenimentele cauzatoare de pagube se refereau la calamități naturale, incendii, ricurile mării, confiscări ori alte cauze.

În epoca modernă asigurările au cunoscut o mare dezvoltare. Londra a devenit un puternic centru al asigurărilor. S-a înființat "Camera de Asigurări" (1576) iar Parlamentul englez a adoptat o hotărâre prin care s-a precizat că despăgubirile din asigurare trebuiau supuse sancțiunilor legale⁵. A

¹Sferdian, I., *Dreptul asigurărilor*, Ed. C.H. Beck, București, 2007, p. 1.

²Popescu, D., Macovei, I., *Contractul de asigurare*, Ed. Junimea, Iași, 1992, p.9.

³Sferdian, I., *op.cit.*, 2007, p. 1.

⁴Ciurel, V., *Asigurări și reasigurări. Abordări teoretice și practice internaționale*, ED. C.H. Beck, București, 2000, p.7.

⁵Sferdian, I., *op.cit.*, 2007, p. 3.

fost deasemenea introdusă printr-o hotărâre a Palamentului englez obligativitatea clauzelor din polița emisă de societatea Lloyd's pentru toți asigurătorii maritimi.

Tot în Anglia au fost înființate în secolul XVII-XVIII companii de asigurare pentru imobile⁶ împotriva riscului de incendii (ex: Frindley Society; Sun Fire Office; etc.).

Astăzi asigurările au la nivel global o piață foarte mare și diversificată și sunt deținute de companii multinaționale (ex: ING Group; Groupama asigurări; Vienna Insurance; Unicredit Insurance; etc.).

În România primele⁷ forme de asigurare au fost realizate pe baze mutuale de asociații constituite în acest sens în Transilvania în secolul al XIV-lea pentru protecția meseriașilor de riscurile de incendii și pentru cauză de viață.

Adevăratele asigurări au apărut în epoca modernă când a fost înființată prima societate de asigurări "Dacia", în anul 1871.

Au apărut după aceea și alte societăți de asigurare, până în anul 1990, asigurările având o evoluție lentă (ex: Agricola; Asigurarea Românească; RAAS - ADAS; etc.). După anul 1990 au fost înființate societăți de asigurare prin transformarea ADAS (ex: ASTRA SA; CAROM SA; Asigurarea Românească SA) și au apărut și altele noi (ex: Carpatica Asig SA; Uniqua Asigurări SA; Omniasig SA; etc.).

În anul 2016 piața asigurărilor din România a înregistrat un volum de prime brute subscrise (PBS) de 10,05 miliarde lei, cu 10% mai mult față de anul precedent⁸.

2. Ce sunt asigurările, care este scopul lor și ce funcții au?

2.1. Noțiunea de asigurări. Conceptul de asigurare are valențe tehnice, economice și juridice⁹. Asigurarea este o operațiune complexă în care sunt implicate mai multe entități¹⁰ (asigurători; asigurați; intermediari; autorități statale; etc.).

Asigurarea este operațiunea prin care un asigurător constituie în baza principiului mutualității un fond de asigurare la care contribuie un număr de asigurați care sunt expuși la producerea anumitor riscuri, din care îi indemnizează pe cei care suferă un prejudiciu pe seama acestui fond alcătuit din primele încasate și din celelalte venituri rezultate din activitatea desfășurată (art. 2, lit. a, pct.1 din Legea nr.32/2000).

Mutualitatea și indemnizarea sunt principiile care guvernează reglementarea în materie de asigurări.

2.2. Scopul asigurărilor. Asigurările au ca scop combaterea efectelor adverse ale riscurilor și protecția financiară a asiguraților. Nevoia de protecție a persoanelor fizice și (sau) juridice împotriva unor evenimente neprevăzute cu potențial dăunător este o realitate de necontestat și un imperativ al menținerii existenței și evoluției societății.

În consecință, scopul asigurărilor este atât pentru protejarea unui interes general social cât și a unuia individual pentru diferitele categorii de persoane.

2.3. Funcțiile asigurărilor. Asigurările îndeplinesc multiple funcții care sunt subordonate scopului și imperativelor generale sau individuale ale asigurătorilor ori asiguraților.

Principalele funcții¹¹ ale asigurărilor sunt: compensarea financiară a pierderilor; prevenirea pagubelor; funcția financiară; funcția de economisire; funcția de reducere a costurilor statului; funcția de promovare a comerțului invizibil.

3. Formele de organizare a asigurătorilor și tipurile de asigurări

Asigurătorii sunt organizați pe piața asigurărilor în forma societăților pe acțiuni cu personalitate juridică ori fonduri mutuale sau sucursale care aparțin unor societăți mamă.

⁶Constantinescu, A., D., Dobrin, M., Ungureanu, M., A., Grădișteanu D., *Tratat de asigurări*, Ed. Semne'94, 1999, p. 17-19.

⁷Popescu, D., Macovei, I., *Contractul de asigurare*, Ed. Junimea, Iași, 1982, p.16.

⁸<http://www.1asig.ro>

⁹Sferdian, I., *op.cit.*, 2007, p. 12.

¹⁰Bufan, R., și alții, *Tratat practic de insolvență*, Ed. Hamangiu, București, 2014, p.883.

¹¹Ciurel, V., *op.cit.*, 2000, p.29; Sferdian, I., *op.cit.*, 2007, p.17.

În funcție de domeniul¹² pentru care se fac asigurările, acestea sunt de mai multe tipuri: asigurări de bunuri; asigurări de persoane; asigurări financiare; asigurări maritime; asigurări de transport rutier; asigurări de aviație. În cadrul fiecărei categorii există clasificări și subdiviziuni ale tipurilor de asigurări.

4. Globalizarea pieței asigurărilor și insolvența transfrontalieră

Piața asigurărilor are valențe transfrontaliere. Ea este o piață globală și o componentă a globalizării. Asigurările sunt interconectate la libera circulație a bunurilor, capitalurilor și persoanelor, care se desfășoară în sistem global.

Într-un asemenea context și actorii pieței asigurărilor, adică asigurătorii, reasigurătorii și intermediarii operează transfrontalier față de sediul lor de origine sau față de locul încheierii contractelor de asigurare. Fiind într-o asemenea postură adică în raporturi de drept internațional privat, atunci când ajung în situație de insolvență aceasta este supusă tratamentului transfrontalier, adică unei proceduri cu unul sau mai multe elemente de extraneitate, care poate consta în puncte de lucru, bunuri, sedii secundare pe teritoriul altor state decât cel al societății mamă. Creditorii pot fi din alte state decât debitorul sau partenerii de afaceri ai debitorului pot avea domiciliul sau sediul în alte state decât cel în care acesta își are centrul său decizional.

O situație specială în materie de insolvență transfrontalieră o constituie falimentul societăților de asigurare/reasigurare, care are nevoie de un tratament juridic adecvat pe fondul raporturilor de drept internațional privat, în care se poate afla debitorul cu un asemenea obiect de activitate.

II. Falimentul societăților de asigurare/reasigurare în insolvența transfrontalieră

1. Domeniul, informarea și drepturile creditorilor de asigurări

1.1. Domeniul de aplicare, competențe și legea aplicabilă

a. Câteva elemente preliminare. Societățile de asigurări aflate în dificultate financiară sunt supuse unui regim juridic¹³ specific privind redresarea financiară, falimentul, dizolvarea și lichidarea voluntară.

Există din partea legiuitorului o anumită grijă¹⁴ privind patrimoniul societăților de asigurare în scopul protejării asiguraților și a celor vătămați.

Redresarea este regula iar falimentul este excepția în materie de asigurări. De aceea, societățile de asigurare trebuie supuse "administrării speciale" în scopul redresării, prin măsuri luate de Autoritatea de Supraveghere Financiară, care și coordonează această procedură.

Procedura falimentului societății de asigurare/reasigurare este excepția și se poate deschide la cererea Autorității de Supraveghere Financiară, a societății de asigurare/reasigurare sau la cererea creditorilor. Ea se desfășoară atunci când nu există elemente de extraneitate după regulile cuprinse în Legea nr.85/2014 privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență (art.242-272).

Atunci când falimentul societății de asigurare/reasigurare are valențe transfrontaliere regimul juridic al acestuia este supus dispozițiilor din Titlul III "Insolvența transfrontalieră", Capitolul V denumit "Reglementarea raporturilor de drept internațional privat în domeniul falimentului societăților de asigurare/reasigurare" (art.323-336 din Legea nr.85/2014).

b. Domeniul de aplicare. Regulile specifice de reglementare a raporturilor de drept internațional privat din domeniul falimentului societăților de asigurare/reasigurare sunt aplicabile următoarelor tipuri de raporturi: falimentului societăților de asigurare/reasigurare persoane juridice române și a sucursalelor acestora cu sediul pe teritoriul altor state membre ale Uniunii Europene, aflate în stare de insolvență; falimentului privind o sucursală situată într-un stat membru și aparținând unei societăți de asigurare/reasigurare al cărei sediu este situat într-un stat terț.

¹²Ciurel, V., *op.cit.*, 2000, p.215 și urm; Sferdian, I., *op.cit.*, 2007, p.20.

¹³Legea nr.503/2004 privind redresarea financiară, falimentul, dizolvarea și lichidarea în activitatea de asigurare, publicată în Monitorul Oficial nr.1193 din 14 decembrie 2004.

¹⁴Cărpenaru, S.D., Hotca, M.A., Nemeș, V., *Codul insolvenței comentat*, Ed. Universul Juridic, București, 2014, p.1594.

Prin aceste reglementări speciale se instituie o excepție de la principiul teritorialității legii române.

c. Competența materială și teritorială privind aplicarea procedurii falimentului societăților de asigurare/reasigurare. Aplicarea falimentului societății de asigurare/reasigurare cu sediul în România dar cu sucursale în alte state membre ale Uniunii Europene este de competența¹⁵ materială exclusivă a instanțelor naționale dacă procedura s-a deschis în România. Este competent în această situație tribunalul ca instanță din sistemul judiciar.

Competența teritorială aparține tribunalului în raza căruia și-a avut sediul social în ultimele șase luni societatea respectivă.

Nu are relevanță în deschiderea procedurii și a competențelor dacă s-a luat sau nu vreo măsură de redresare.

Legea aplicabilă procedurii respective este legea română.

d. Recunoașterea hotărârii și a efectelor acesteia. Hotărârea de deschidere a procedurii falimentului societății de asigurare/reasigurare persoană juridică inclusiv a sucursalelor acesteia din statele membre este recunoscută¹⁶ fără o altă formalitate pe teritoriile tuturor celorlalte state membre. Ea își produce efectul în aceste state de îndată ce decizia își produce efectele în statul român.

e. Competențele speciale ale lichidatorului judiciar. Lichidatorul judiciar desemnat poate acționa fără vreo altă formalitate pe teritoriul unor state membre gazdă.

Este suficientă o copie certificată după hotărârea instanței care l-a desemnat sau un certificat emis de aceasta. Actul de desemnare poate fi tradus în limba oficială sau în una din limbile statului pe teritoriul căruia lichidatorul judiciar urmează să acționeze. Nu este necesară legalizarea actului sau o formă similară.

Lichidatorul poate să exercite pe teritoriul statelor membre gazdă oricare dintre competențele pe care le are potrivit legii române.

Pentru a înlătura orice dificultăți întâmpinate de creditorii de asigurări din aceste state el poate numi persoane care să îl ajute sau să-l reprezinte în derularea procedurii.

Lichidatorul judiciar desemnat potrivit legii unui alt stat membru poate să acționeze în aceleași condiții pe teritoriul statului român, atunci când acesta este stat membru gazdă.

Când își exercită competențele lichidatorul judiciar trebuie să respecte legile statului pe al cărui teritoriu acționează fără a utiliza forța sau dreptul de a soluționa litigii și dispute în activitatea sa.

Procedurile de valorificare a activelor și furnizarea informațiilor angajaților societății de asigurare/reasigurare trebuie desfășurate cu respectarea în special¹⁷ a legislației statului gazdă.

f. Validitatea actelor de înstrăinare după deschiderea procedurii. Există anumite acte de înstrăinare pentru bunuri care sunt supuse publicității prin înscrierea într-un registru public.

Dacă după deschiderea procedurii falimentului unei societăți de asigurare/reasigurare aceasta înstrăinează cu titlu oneros un activ imobiliar, o navă și (sau) o aeronavă sau valori mobiliare care sunt înregistrate în registrele publice potrivit legii unui stat membru atunci valabilitatea unui asemenea act se află sub incidența legii statului pe teritoriul căruia se află activul sau sub a cărui autoritate se ține registrul, contul sau sistemul respectiv.

Sunt exceptate¹⁸ astfel de la aplicarea legii române, în privința lichidării patrimoniului societății de asigurare aflată în faliment, înstrăinările de nave, aeronave, valori mobiliare și alte titluri pentru care transferul presupune introducerea lor într-un registru, cont stabilit sau sunt plasate într-un sistem central de depozitare.

1.2. Informarea autorităților din statele membre și drepturile creditorilor

¹⁵ Art. 324 din Legea nr.85/2014 privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență.

¹⁶ Art. 324 (2) din Legea nr.85/2014

¹⁷ Art. 327 (3) din Legea nr.85/2014

¹⁸ Cărpenaru, S.D., Hotca, M.A., Nemeș, V., *Codul insolvenței comentat*, Ed. Universul Juridic, București, 2014, p.714.

a. Informarea autorităților. Tribunalul informează de îndată Autoritatea de Supraveghere Financiară cu privire la hotărârea de deschidere a procedurii de faliment inclusiv cu privire la efectele pe care o astfel de procedură le poate avea. Informarea se face înainte de adoptarea hotărârii sau imediat după aceea.

Autoritatea de Supraveghere Financiară după ce a fost informată, la rândul ei, de urgență informează autoritățile de supraveghere din toate celelalte state membre despre hotărârea de a deschide procedura falimentului societății de asigurare/reasigurare și despre efectele concrete posibile ale unei astfel de proceduri.

b. Publicitatea hotărârii de deschidere a procedurii falimentului societății de asigurare/reasigurare. Hotărârea de deschidere a procedurii falimentului se publică¹⁹ în extras în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene. Publicarea se face prin grija Autorității de Supraveghere Financiară. Prin efectuarea publicității se asigură posibilitatea creditorilor din statele membre gazdă de a-și valorifica drepturile în procedură. Se asigură astfel respectarea principiului egalității de tratament a tuturor creditorilor societății falite.

c. Înregistrarea hotărârii de deschidere a procedurii falimentului societății de asigurare/reasigurare. Instanța competentă, în speță judecătorul sindic are dreptul și poate solicita²⁰ înregistrarea hotărârii de deschidere a procedurii falimentului societății de asigurare/reasigurare debitoare, după caz în registrul imobiliar, în registrul comerțului sau în oricare alt registru ținut de statele membre.

Obligativitatea²¹ înregistrării este impusă doar în anumite cazuri, când legea statului respectiv o reglementează. De aceea în formularea sa articolul 326 (1) se exprimă în sensul că instanța ”poate” solicita înregistrarea.

Cheltuielile²² ocazionate de înregistrare sunt considerate, potrivit legii, cheltuieli de procedură, dar se apreciază²³ că este dificil de realizat acest imperativ și că ar fi fost mai bine dacă obligația de înregistrare ar fi fost pusă în sarcina lichidatorului judiciar sau Autorității de Supraveghere Financiară.

d. Informarea creditorilor societății de asigurare/reasigurare privind deschiderea procedurii falimentului. Creditorii de asigurări cunoscuți care au reședința obișnuită, domiciliul sau sediul social în România sau într-un alt stat membru trebuie să fie informați²⁴ de îndată după deschiderea procedurii falimentului unei societăți de asigurare/reasigurare persoană juridică română.

Informarea trebuie făcută după caz de Autoritatea de Supraveghere Financiară sau de lichidatorul judiciar, prin comunicarea în mod individual către fiecare creditor de asigurări a unei notificări scrise.

În notificare trebuie să fie cuprinse: termenele limită; sancțiunile pentru nerespectarea termenelor; organismul sau autoritatea abilitată să accepte prezentarea sau contestarea creanțelor; creanțele care sunt supuse verificării; efectele procedurii de lichidare asupra contractelor de asigurare; drepturile și obligațiile persoanelor asigurate.

Informarea se face în limba română sau în limba oficială a statului în care creditorul își are reședința obișnuită, domiciliul sau sediul principal după caz.

e. Drepturile creditorilor. Creditorii de asigurări care au reședința, domiciliul sau sediul după caz, au dreptul să-și declare creanțele și să facă observații referitoare la acestea.

Cererile se adresează Fondului de garantare și (sau) lichidatorului judiciar și se transmit în limba oficială a statului membru.

¹⁹ Art. 326 (1) din Legea nr.85/2014

²⁰ Art. 326 (1) din Legea nr.85/2014

²¹ Art. 326 (2) din Legea nr.85/2014

²² Art. 326 (2) din Legea nr.85/2014

²³ Cărpănuș, S.D., Hotca, M.A., Nemeș, V., *op.cit.*, 2014, p. 710.

²⁴ Art. 329 (1) din Legea nr.85/2014

Creditorii de asigurări cu domiciliul, sediul sau reședința în România și cei care au domiciliul, sediul sau reședința în statele membre gazdă beneficiază de același tratament și de același rang pentru creanțele de aceeași natură. Este consacrat principiul egalității²⁵ de regim juridic între creditorii cu stabilimentul principal în România și cei cu stabilimentul principal în statele membre gazdă.

Creditorii sunt obligați să transmită copie după actele lor și să indice natura creanței, valoarea, momentul nașterii acesteia și dacă beneficiază de cauze de preferință.

Fondul de garantare și (sau) lichidatorul judiciar, după caz, este obligat să asigure informarea periodică a creditorilor de asigurări.

2. Falimentul sucursalelor societăților de asigurare/reasigurare din alte state membre ale Uniunii Europene care au sediul în România

2.1. Deschiderea procedurii

Legea aplicabilă deschiderii procedurii falimentului asupra sucursalelor societăților din alte state membre ale Uniunii Europene, dar cu sediul sucursalei în România este legea statului de origine.

Lichidarea de pe teritoriul României a unei sucursale care aparține unei societăți de asigurare înregistrată într-un alt stat membru al Uniunii Europene este supusă legii statului de origine și nu legii statului român.

Este consacrat astfel principiul reciprocității aplicării legii privind raporturile de drept inetrnațional privat.

2.2. Drepturile persoanelor împuternicite

Persoanele împuternicite să aplice măsurile dispuse de organele competente din statul de origine pot acționa fără nicio altă formalitate pe teritoriul României. Este suficientă o copie certificată după actul de numire sau un certificat emis de autoritatea respectivă însoțit de traducerea în limba română.

Persoanele respective pot să-și exercite pe teritoriul României toate competențele²⁶ care le au conform legislației statului de origine și pot să-și numească sau angajeze persoane care să le reprezinte pe teritoriul României.

Ele sunt obligate să respecte legislația română, în special pe cea privind valorificarea activelor și furnizarea de informații angajaților din România ai societății de asigurare/reasigurare.

2.3. Comunicarea deciziei de deschidere a procedurii falimentului

Decizia de deschidere a procedurii falimentului sucursalei de pe teritoriile României trebuie să fie comunicată registrului comerțului la care societatea de asigurare este înregistrată.

Comunicarea se face prin grija autorităților administrative sau judiciare competente din statul membru de origine sau a lichidatorului judiciar, după caz. Este vorba de registrul comerțului unde este înregistrată sucursala.

2.4. Informarea autorităților străine

Instanța competentă²⁷ potrivit legii române (în speță tribunalul) este obligată să informeze de îndată prin intermediul Autorității de Supraveghere Financiară autoritățile competente din statele membre gazdă asupra hotărârii de deschidere a procedurii falimentului sucursalei cu sediul în România a unei societăți de asigurare cu sediul în alt stat decât un stat membru, dar care are sucursale și (sau) filiale pe teritoriul altor state membre.

Obligația instanței române este de a informa statele membre în care societatea de asigurare are sucursale sau filiale privind efectele procedurii.

Informarea trebuie făcută înainte de pronunțarea hotărârii de deschidere a procedurii sau imediat după acest moment și se va preciza și dacă autorizația de funcționare a sucursalei sau filialei respective a fost retrasă.

3. Sucursalele societăților de asigurare/reasigurare din statele terțe

²⁵ Cărpenu, S.D., Hotca, M.A., Nemeș, V., *op.cit.*, 2014, p. 717.

²⁶ Art. 333 (2) din Legea nr.85/2014

²⁷ Art. 335 (1) din Legea nr.85/2014

Dacă sucursala este situată într-un stat membru al Uniunii Europene dar aparține unei societăți de asigurare cu sediul principal în afara Uniunii Europene, statul membru de origine este statul în care sucursala a primit o autorizație de funcționare, iar autoritățile de supraveghere și competente înseamnă autoritățile statului membru în care sucursala a primit autorizația²⁸.

Când o societate de asigurare/reasigurare are sediul principal în afara Uniunii Europene și are sucursale în cel puțin două state membre fiecare sucursală beneficiază de un tratament independent.

Autoritățile competente și autoritățile de supraveghere, precum și lichidatorii judiciari desemnați din statele membre vor coopera și își vor coordona acțiunile pentru exercitarea atribuțiilor și competențelor stabilite de lege.

Fiecare sucursală se va lichida potrivit legii statului pe teritoriul căruia funcționează.

²⁸ Art. 336 (1) din Legea nr.85/2014

BIBLIOGRAPHY

1. **Bufan, R., și alții**, *Tratat practic de insolvență*, Ed. Hamangiu, București, 2014;
2. **Cărpănu, S.D., Hotca, M.A., Nemeș, V.**, *Codul insolvenței comentat*, Ed. Universul Juridic, București, 2014;
3. **Ciurel, V.**, *Asigurări și reasigurări. Abordări teoretice și practice internaționale*, ED. C.H. Beck, București, 2000;
4. **Constantinescu, A., D., Dobrin, M., Ungureanu, M., A., Grădișteanu D.**, *Tratat de asigurări*, Ed. Semne'94, 1999;
5. **Legea nr.503/2004** privind redresarea financiară, falimentul, dizolvarea și lichidarea în activitatea de asigurare, publicată în Monitorul Oficial nr.1193 din 14 decembrie 2004.
6. **Legea nr.85/2014** privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență
7. **Popescu, D., Macovei, I.**, *Contractul de asigurare*, Ed. Junimea, Iași, 1992;
8. **Popescu, D., Macovei, I.**, *Contractul de asigurare*, Ed. Junimea, Iași, 1982;
9. **Sferdian, I.**, *Dreptul asigurărilor*, Ed. C.H. Beck, București, 2007.

CONSIDERATIONS ON THE DECISION OF THE EUROPEAN COURT OF JUSTICE, CASE C-342/15

Liviu Bogdan Ciucă

Prof., PhD, "Dunărea de Jos" University of Galați

Abstract: Going beyond the experts' opinion on the "artificial" character of this case, on the 9th of March the European Court of Justice ruled for good on the rightness and legality of reserving by the EU Member States, for notaries, the authentication procedure for real estate rights transfer or creation.

The Piringer case has dealt with the preliminary question addressed to the European Court of Justice regarding the competence of signature authentication in order to achieve a transfer of immovable property.

Taking into account the request of the claimant, the views of the European Commission as well as the principles and legislative mechanisms in the matter, the Court shall determine unequivocally and definitively "a clear delimitation between the authentication of a signature made by the lawyers ... and the authentication activity carried out by notaries".

This article is subject to debate and analysis, opinions, arguments, conclusions and effects which led to and are connected to the decision of the European Court Justice according to which the term authentication/legalization applied by a lawyer does not represent the authentic instrument, this certification not having the conclusive force as an authentication made by a notary.

Keywords: decision, European, notaries, authentication

Observații introductive

Curtea Europeană de Justiție a adoptat decizia prin care prevede că statele membre pot rezerva notarilor autentificarea de semnături pentru documentele necesare creării sau transferului de drepturi imobiliare reale. În fapt, Curtea stabilește acest lucru apreciind fără tăgadă că această exigență generează garantarea securității juridice a tranzacțiilor imobiliare și la buna-funcționare a cărții funciare.

În contextul deciziei, comentariile dominate de invidie privind această competență cvasiexclusiv dedicată notarilor publici, încetează. De altfel, practica judiciară a ultimilor ani, demonstrează că această invidie este de fapt artificială și eronat construită, având în vedere răspunderea ce planează asupra notarului datorită acestor competențe. Practic, notarul public rămâne, cu discrete excepții, singurul profesionist din zona profesiilor juridice liberale, care sunt ținuti de o răspundere concretă imediată și permanentă în raport cu procedura instrumentată atât în fața legii cât și a clientului său.

Plecând de la speța despre care unii observatori au comentat că este fabricată artificial, strategia uzitată în scopul obținerii unor eventuale decizii favorabile care să conducă la impunerea unor modificări legislative interne, un avocat din Republica Cehă, a adresat Curții Europene de Justiție o întrebare ce viza dreptul de a legaliza semnătura unui client pentru transferul de drepturi imobiliare, având în vedere că un asemenea document alcătuit în Republica Cehă a fost repins pe teritoriu Austriei.

Argumente pro și argumente contra

Comisia Europeană a susținut că în piața juridică există mai multe categorii de juriști, iar notarii reprezintă doar una dintre acestea. Pe cale de consecință, dacă pregătirea juridică a profesionistului îl pune pe acesta în situația de a pregăti un document de transfer de proprietate imobiliară, nu ar exista nicio dovadă materială în baza căreia un avocat nu poate legaliza semnătura clientului pe acel document translativ de proprietate. Susținut inițial de Comisie, petentul aprecia că avocații aparțin aceluiași sistem judiciar și deci sunt supuși acelorași reguli deontologice ca și notarii.

Curtea Europeană a apreciat, pe cale de consecință, că „reglementarea austriacă restricționează principiul liberei prestări de servicii garantate de către articolul 56 TFUE. Astfel, prin intermediul acestei reglementări sunt împiedicați avocații din Republica Cehă, pe teritoriul căreia sunt autorizați să autentifice semnături pentru documentele necesare pentru crearea sau transferul de drepturi imobiliare reale, să ofere acest serviciu clienților care doresc să se folosească de astfel de documente în Austria. Pe de altă parte, legislația austriacă împiedică libertatea de deplasare a unui cetățean austriac în Republica Cehă, pentru a beneficia de un astfel de serviciu, având în vedere că autentificarea efectuată de către un avocat ceh nu poate fi folosită în Austria pentru o înscriere în cartea funciară.”¹

În cadrul dezbaterii și motivării deciziei, Curtea respinge argumentele de mai sus considerând că restricția este justificată. „Cartea funciară, în special în statele membre cu un notariat de tip latin, are o importanță decisivă în cadrul tranzacțiilor imobiliare.

În special, orice înscriere în cartea funciară produce efecte constitutive, în sensul în care dreptul persoanei devine efectiv odată cu înscrierea în acest registru. Cartea funciară constituie o componentă esențială a administrării preventive a justiției în măsura în care se vizează aplicarea legii și siguranța juridică a actelor încheiate între particulari, ceea ce ține de misiunea și responsabilitatea statului.”²

În aceste condiții menționate mai sus, Curtea decide că dispozițiile naționale ce impun verificarea de către notarii și exactitudinea înscrierilor în cartea funciară contribuie la garantarea securității juridice în tranzacțiile imobiliare și la buna-funcționare a registrelor funciare, precum și la protecția unei bune-administrații a justiției. Ori, acest ultim motiv constituie un interes general ce permite justificarea unei restricții pentru libera prestare de servicii. Astfel în textul deciziei, Curtea face totodată, o delimitare clară între autentificarea unei semnături, procedura efectuată de către avocații din Republica Cehă și activitatea complexă de autentificare efectuată de către notari. „Autentificarea unei semnături pentru un act, efectuată de către un avocat din Republica Cehă nu constituie un act autentic în acest stat membru”³.

Elemente concrete cu privire la Decizie

Cererea de decizie preliminară are în vedere interpretarea articolului 1 alin. (1) al doilea paragraf din Directiva 77/249/CEE a Consiliului din 22 martie 1977 de facilitare a exercitării efective a libertății de a presta servicii de către avocați⁴, precum și a articolului 56 TFUE. Cererea în cauză, a fost formulată în cadrul unui litigiu între doamna Leopoldine Gertraud Piringier, având calitatea de resortisant austriac și Bezirksgericht Freistadt⁵ și are ca obiect refuzul acestuia din urmă de a efectua procedura de înscriere în cartea funciară austriacă a unui proiect de vânzare a unui bun imobil.

Ca și elemente de drept ale Uniunii Europene, s-a avut în vedere al doilea considerent al Directivei 77/249/CEE iar ca și reper din dreptul austriac s-a avut în vedere articolul 31 și articolul 53 din Allgemeines Grundbuchsgesetz⁶.

¹ a se vedea comentarii, Luana Blidar expert legislație europeană, reprezentant UNNPR la Parlamentul European;

² Speța C-342/15 – Piringier – decizie CJEU;

³ Comunicatul Curții Europene de Justiție cu privire la Speța C-342/15 – Piringier – decizia CJEU;

⁴ JO 1977, L 78, p. 17, Ediție specială, 06/vol. 1, p. 46;

⁵ Tribunalul Districtual din Freistadt, Austria;

⁶ Legea federală privind cartea funciară;

Preluând din textul deciziei, prezentăm în cele ce urmează desfășurarea concretă a speței ce a generat întrebarea adresată Curții. Doamna Piringer în calitate de proprietară a unei jumătăți dintr-un bun imobil situat în Austria, a semnat în Republica Cehă la data de 25 februarie 2009 o cerere de înscriere în cartea funciară austriacă a unui proiect de vânzare a cotei-părți care îi revenea din acest bun imobil pentru a institui ordinea de prioritate. Semnătura reclamantei care figura pe această cerere a fost autentificată de un avocat ceh, care, în conformitate cu dreptul ceh, a redactat în acest scop o notă care conținea printre altele data nașterii reclamantei din litigiul principal, precum și documentele prezentate de aceasta pentru a face dovada identității sale. Avocatul semnatar confirmă de asemenea că, doamna Piringer a semnat personal, în fața sa, cererea menționată, redactată într-un singur exemplar. La 15 iulie 2014, doamna Piringer a depus această cerere de înscriere la Bezirksgericht Freistadt⁷, instanță căreia îi revine competența de a administra registrul funciar. Aceasta a anexat la cererea sa, printre altele, Convenția dintre Republica Austria și Republica Socialistă Cehoslovacia privind cooperarea judiciară în materie civilă, recunoașterea actelor oficiale și comunicarea informațiilor juridice, încheiată la 10 noiembrie 1961⁸, care se aplică încă în raporturile bilaterale cu Republica Cehă⁹. Această instanță a respins cererea, prin hotărârea din 18 iulie 2014, motivând că semnătura reclamantei din litigiul principal nu fusese autentificată de o instanță sau de un notar. Potrivit acestei instanțe, autentificarea semnăturii de către un avocat ceh nu intră în domeniul de aplicare al Convenției austro-cehe. În orice caz, aceasta a apreciat că formula de autentificare prezentată de doamna Piringer nu respectă condiția aplicării unui sigiliu oficial, astfel cum impun articolele 21 și 22 din convenția respectivă.

Prin ordonanța din 25 noiembrie 2015, Landesgericht Linz¹⁰ a confirmat hotărârea pronunțată la 18 iulie 2014, considerând, printre altele, că, chiar dacă declarația care atestă autenticitatea semnăturii constituie un act autentic în sensul dreptului ceh, recunoașterea acesteia în Austria intră sub incidența articolului 21 alin. (2) din Convenția austro-cehă. Deoarece această dispoziție limitează recunoașterea reciprocă, la mențiunea privind veridicitatea semnării unui înscris sub semnătură privată care a fost aplicată pe acest act de „o instanță, o autoritate administrativă sau de către un notar public austriac”, extinderea domeniului de aplicare al acestei dispoziții la mențiunile aplicate de avocați cehi ar fi contrară nu doar literei acestui articol, ci și înseși voinței părților contractante.

Sesizată cu un recurs introdus de doamna Piringer, Oberster Gerichtshof¹¹ consideră în esență că Convenția austro-cehă nu este aplicabilă în speță și își exprimă îndoiele cu privire la compatibilitatea cu dreptul Uniunii a cerinței unei atestări notariale prevăzute la articolul 53 alin. (3) din GBG. În aceste condiții, Curtea Supremă a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții europene de Justiție următoarele întrebări preliminare:

„1) Articolul 1 alineatul (1) a doua teză din [Directiva 77/249] trebuie interpretat în sensul că un stat membru poate să excludă de la libera prestare a serviciilor de către avocați autentificarea semnăturii de pe documentele necesare transferului de drepturi reale imobiliare și să rezerve această activitate notarilor publici?

2) Articolul 56 TFUE trebuie interpretat în sensul că nu se opune unei dispoziții naționale a statului membru de înscriere (Austria), potrivit căreia autentificarea semnăturilor de pe documentele necesare constituirii sau transferului de drepturi reale imobiliare este rezervată notarilor publici, cu efectul că declarația pe proprie răspundere referitoare la autenticitatea semnăturii, dată în fața unui avocat stabilit în Republica Cehă, în statul său de reședință nu este recunoscută în statul de înscriere, chiar dacă, potrivit dreptului ceh, această declarație are efectul juridic al unei autentificări oficiale, în special întrucât: problema recunoașterii unei declarații privind autenticitatea unei semnături de pe o cerere de înscriere în cartea funciară, în statul de înscriere, date în Republica Cehă, în fața unui avocat

⁷ Tribunalul Districtual din Freistadt, Austria;

⁸BGBI. nr. 309/1962;

⁹FN BGBI. III nr. 123/1997 denumită „Convenția austro-cehă”;

¹⁰ Tribunalul Regional din Linz, Austria;

¹¹ Curtea Supremă, Austria;

stabilit acolo se referă la exercitarea unei prestări de servicii de către un avocat, care nu este permisă avocaților din statul de înscriere, iar, în consecință, refuzul recunoașterii unei asemenea declarații nu se supune interdicției de restricționare a recunoașterii sau o asemenea rezervă este justificată în scopul garantării legalității și securității juridice a actelor (documentelor privind tranzacții juridice) și, prin urmare, servește motivelor imperative de interes general fiind, în plus, necesară, pentru a atinge acest obiectiv în statul de înscriere?”¹²

Concluziile Curții în Speța C-342/15 – Piringer – decizia CJE

Analizând fiecare aspect prezentat, Curtea analizează fiecare text incident în cauză, atât din legislația cehă, austriacă dar și a Uniunii Europene și apreciază că este necesar să se formuleze ca răspuns la prima întrebare că articolul 1 alin. (1) a doua teză din Directiva 77/249 trebuie interpretat în sensul că nu se aplică unei reglementări a unui stat membru, precum cea în discuție în litigiul principal, care rezervă notarilor autentificarea semnăturilor aplicate pe documentele necesare în vederea constituirii sau a transferului de drepturi reale imobiliare și exclude, ca urmare a acestui fapt, posibilitatea recunoașterii în acest stat membru a unei asemenea autentificări, efectuată de un avocat stabilit în alt stat membru. În privința răspunsului la a doua întrebare, Curtea apreciază că articolul 56 TFUE trebuie interpretat în sensul că nu se opune unei reglementări a unui stat membru, precum cea în discuție în litigiul principal, care rezervă notarilor autentificarea semnăturilor aplicate pe documentele necesare în vederea constituirii sau a transferului de drepturi reale imobiliare și exclude, ca urmare a acestui fapt, posibilitatea recunoașterii în statul membru menționat a unei asemenea autentificări, efectuată de un avocat în conformitate cu dreptul său național, stabilit în alt stat membru.¹³

Citând Curtea, formulăm concluzia prezentului material, prezentând textul final al Deciziei:

Articolul 1 alin. (1) a doua teză din Directiva 77/249/CEE a Consiliului din 22 martie 1977 de facilitare a exercitării efective a libertății de a presta servicii de către avocați trebuie interpretat în sensul că nu se aplică unei reglementări a unui stat membru, precum cea în discuție în litigiul principal, care rezervă notarilor autentificarea semnăturilor aplicate pe documentele necesare în vederea constituirii sau a transferului de drepturi reale imobiliare și exclude, ca urmare a acestui fapt, posibilitatea recunoașterii în acest stat membru a unei asemenea autentificări, efectuată de un avocat stabilit în alt stat membru.

Articolul 56 TFUE trebuie interpretat în sensul că nu se opune unei reglementări a unui stat membru precum cea în discuție în litigiul principal, care rezervă notarilor autentificarea semnăturilor aplicate pe documentele necesare în vederea constituirii sau a transferului de drepturi reale imobiliare și exclude, ca urmare a acestui fapt, posibilitatea recunoașterii în statul membru menționat a unei asemenea autentificări, efectuată de un avocat în conformitate cu dreptul său național, stabilit în alt stat membru.

BIBLIOGRAPHY

1. Speța C-342/15 – Piringer – decizie CJE.
2. Hotărârea Curții Europene de Justiție - Camera a cincea, pronunțată în data de martie 2017.

¹² Hotărârea Curții Europene de Justiție - Camera a cincea, pronunțată în data de martie 2017;

¹³ Hotărârea Curții Europene de Justiție - Camera a cincea, pronunțată în data de martie 2017;

GLOBALIZATION EFFECTS ON IMMIGRATION

Dragoş Chilea

Prof., PhD, "Petru Maior" University of Tîrgu Mureş

Abstract: A simple address lies at the center of any examination of the connection between immigration and globalization: what precisely would a world without national outskirts—a world in which individuals could move unreservedly starting with one nation then onto the next—resemble?

Financial analysts have, actually, dedicated a great deal of push to recording how worldwide differences in monetary conditions change as national governments bring down the hindrances that breaking point exchange crosswise over nations. A lot of international exchange hypothesis endeavors to envision what happens to work, costs, and earnings when nations permit unhindered flows of products and capital crosswise over national limits.

One regular topic in these models, which has incredibly in monetary approach, is that the evacuation of limitations on such streams increments worldwide salary and tends to level with costs and wages crosswise over nations. Many years of involvement with different exchange progression strategies, in any case, don't appear to have had as quite a bit of an effect on worldwide salary or on global wage disparity as the defenders of facilitated commerce would have anticipated. This reality has roused a few financial experts to consider yet another situation: the evacuation of migration limitations that keep the development of individuals crosswise over nations.

Keywords: globalization process, positive and negative effects of immigration, world income

1. MIGRATION AND GLOBALIZATION

The pattern toward globalization (organized commerce, free capital portability) is not for the most part connected with relocation or demography. If globalization somehow happened to be refined by free versatility of individuals, then demographers would absolutely be focusing. In any case, since globalization is being driven essentially by "free relocation" of products and capital, with work a removed third regarding versatility, few have seen that the monetary outcomes of this free stream of merchandise and capital are proportional to those that would get under a free stream of work. They are likewise determined by a similar statistic and financial strengths that would decide work relocation, if work were allowed to move.

The financial inclination coming about because of rivalry is to adjust wages and social benchmarks crosswise over nations. Be that as it may, rather than modest work moving to where the capital is, and offering compensation down, capital moves to where the shabby work is, and offers compensation or would do as such if just there were not an about boundless supply of modest work, a Malthusian circumstance that still wins in a significant part of the world. However compensation in the capital sending nation are offered down as much as though the recently utilized workers in the low-wage nation had really moved to the high-wage nation. (Brysk, 2007, pp. 25-31) The determinant of wages in the low-wage nation is not work "profitability," nor whatever else on the request side of the work showcase. It is completely on the supply side an overabundance and quickly developing supply of work at close subsistence compensation. This statistic condition an exceptionally various and still quickly developing underclass in the third world is one for which demographers have numerous clarifications, starting with Malthus.

Globalization, considered by many to be the unavoidable influx without bounds, is every now and again mistaken for internationalization, however is in actuality something entirely unexpected. Internationalization alludes to the expanding significance of universal exchange, worldwide relations, bargains, unions, and so forth. Between national, obviously, implies between or among countries. The fundamental unit remains the country, even as relations among countries turn out to be progressively essential and imperative. Globalization alludes to the worldwide monetary mix of numerous some time ago national economies into one worldwide economy, predominantly by facilitated commerce and free capital portability, additionally by to some degree less demanding or uncontrolled relocation. It is the compelling eradication of national limits for financial purposes. What was worldwide progresses toward becoming interregional.

"Integration" gets from "number," which means one, finish, or entirety. Coordination is the demonstration of joining into one entirety. Since there can be just a single entire, it takes after that worldwide monetary combination legitimately infers national financial breaking down. As the truism goes, to make an omelet you need to break a few eggs. The dis-reconciliation of the national part is important to coordinate the worldwide spread. It is exploitative to commend the advantages of worldwide incorporation without considering the consequences of national crumbling.

At a more profound level, consider the possibility that globalization started to involve the obvious consolation of free relocation. Indeed, even some facilitated commerce supporters may withdraw from the radical cosmopolitanism of such a strategy. Maybe they can see that it would prompt gigantic movement of individuals between world areas of inconceivably varying riches, making a catastrophe of the open get to hall. The strain on nearby groups, both the sending and the getting, would be gigantic. (Meatdows, et al., 1972, pp. 19-24) Notwithstanding boundless movement, how could any national group keep up a lowest pay permitted by law, a welfare program, sponsored medicinal care, or a state funded educational system? How could a country rebuff its lawbreakers and expense dodgers if nationals were absolutely allowed to emigrate? To be sure, one miracle, would it not be considerably less expensive to support resettlement of a nation's poor, wiped out, or offenders, instead of run welfare programs, philanthropy doctor's facilities, and jails? (Fidel Castro made absolutely this course of move in opening Cuba's correctional facilities in 1980. His strategy supported movement of detainees and others that turned out to be a piece of the influx of "marielito" outsiders to the United States.)

Further, one may sensibly think about how a nation could receive the reward of instructive speculations made in its own natives if those nationals are absolutely allowed to emigrate. Would countries keep on making such interests even with free movement and a proceeding with "cerebrum deplete"? Would a nation make interests in training in the event that it encountered monstrous movement weights, which would weaken the instructive assets of the country? Would any nation any more extended attempt to utmost its introduction to the world rate, since adolescents who relocate abroad and send back settlements can be a decent venture, a reality that may expand the birth rate? (Olsen, 2010, pp. 21-25) (With liberated movement, a nation would never control its numbers in any case, so why even discuss the questionable issue of conception prevention?)

To some this distrust will seem like a nationalistic nullification of world group. It is definitely not. The view world group ought to be seen as a "group of groups," an alliance of national groups instead of a cosmopolitan world government without any verifiable roots in genuine groups. A "world without any limits" makes a nostalgic tune verse, yet group and arrangement can't exist without limits. (Smith-Cannoy, 2012, pp. 31-33) For standard neoclassical-financial experts, just the individual is genuine; group is only a deceptive name for a total of people. From that point of view, national groups force "mutilating" obstructions upon the individualistic free market, and their breaking down is not a cost but rather something to be invited. Actually, I would contend, this part of globalization is simply one more path in which private enterprise undermines the very conditions it requires keeping in mind the end goal to work.

Few would deny that some relocation is something to be thankful for yet this dialog concerns free movement, where "free" means deregulated, uncontrolled, boundless, as in "free" exchange, or "free" capital versatility, or "free" propagation. One should likewise be seriously careful that migrants are individuals, as often as possible burdened individuals. (T.H.Breen, 2004, pp. 13-19) It is a loathsome thing to be "against foreigner." Immigration, be that as it may, is an approach, not a man, and one can be "hostile to movement," or all the more precisely "star migration limits" without at all being hostile to outsider. The worldwide cosmopolitans feel that it is indecent to make any arrangement qualification amongst resident and noncitizen, and along these lines support free movement. They additionally propose that free relocation is the briefest course to their vision of the summum bonum, balance of wages around the world. (Thieffry, 2011, pp. 21-25) Their point is sufficiently reasonable; there is some rationale in their position-insofar as they will see compensation balanced at a low level. In any case, the individuals who bolster free movement as the most brief course to uniformity of wages worldwide could just with awesome trouble attempt to fight with issues of an open-get to center, the annihilation of nearby group, and different issues raised previously.

A more workable good guide is the acknowledgment that, as an individual from a national group, one's commitment to non-subjects is to do them no damage, while one's commitment to kindred natives is first to do no mischief and after that attempt to do positive great. The numerous desperate results of globalization (other than those specified above) over-specialization in a couple of unstable fare products (oil, timber, minerals, and other extractive merchandise with little esteem included locally, for example), pounding obligation loads, swapping scale dangers and theoretical cash destabilization, outside corporate control of national markets, superfluous restraining infrastructure of "exchange related protected innovation rights" (normally licenses on physician endorsed medicates), and not minimum, simple migration in light of a legitimate concern for lower compensation and less expensive fares adequately demonstrate that the "do no mischief" model is still a long way from being met.

3. IMMIGRATION PROCESS INFLUENCING ECONOMIC VARIABLES

The demonstrating of financial changes coming about because of unhindered worldwide relocation adds significantly to the many-sided quality of portraying what might occur in such a world: what number people would move? What might financial conditions in the new borderless world resemble? What might happen to the establishments and social standards that administer monetary trades in specific countries after the section/exit of maybe a huge number of individuals? Would the foundations that apparently prompted efficient trades in the wealthier nations stay overwhelming and spread all through the globe, or would these organizations be supplanted by the political and social inefficiencies that may have hampered development in the poorer countries? Although a great part of the financial literature on movement has ordinarily centered around evaluating business and social impacts in specific getting or sending nations, there has been a parallel convention that endeavors to look at the effect of universal relocation from a worldwide point of view.

However opportunity not to exchange is unquestionably fundamental if exchange is to stay intentional, a precondition of its common advantage. To maintain a strategic distance from war, countries must both devour less and turn out to be more independent. Be that as it may, free brokers say we ought to end up noticeably less independent and all the more universally incorporated as a feature of the superseding mission to devour always. (Schutze, 2015, pp. 250-251) We should lift the laboring masses (which now incorporate the earlier high-wage specialists) up from their subsistence compensation. This must be finished by gigantic development, we are told. In any case, can the earth support so much development? It can't. What's more, in what capacity will whatever development

profit there is ever get to poor people, i.e., by what means can compensation build given the almost boundless supply of work? In the event that wages don't build then what reason is there to expect a fall in the birth rate of the working class by means of the "statistic move"? How might we be able to ever hope to have high wages in any nation that turns out to be all inclusive coordinated with a globe having a tremendous oversupply of work? Why, in a universally coordinated world, would any country have a motivating force to decrease its introduction to the world rate?

Worldwide financial incorporation and development, a long way from conveying a stop to populace development, will be the methods by which the outcomes of overpopulation in the third world are summed up to the globe in general. They will be the methods whereby the act of obliging births in a few nations will be disposed of by a statistic rendition of the "race to the base," as opposed to spread by show of its advantages. In the scramble to pull in capital and employments, there will be a principles bringing rivalry down to keep compensation low and to diminish any social, security, and ecological guidelines that raise costs.

3.CONCLUSIONS

In any case, while that might be a solid position under internationalization, it is not faultless under globalization. The general purpose of a coordinated world is that these results, both expenses of overpopulation and advantages of populace control, are externalized to all countries. The expenses and advantages of overpopulation under globalization are currently disseminated by class more than by country. Work bears the cost of decreased wage pay; capital appreciates the advantage of lessened wage costs. Malthusian and Marxian contemplations both appear to encourage disparity. The old clash amongst Marx and Malthus, constantly more ideological than coherent, has now for down to earth intentions been additionally lessened. All things considered, both constantly held that wages incline toward subsistence under private enterprise. Marx would likely consider globalization to be one more industrialist system to lower compensation. Malthus may concur, while contending that it is the reality of overpopulation that enables the entrepreneur's procedure to work in any case. Apparently Marx would acknowledge that, yet demand that the overpopulation is just with respect to entrepreneur establishments, not to any furthest reaches of nature's abundance, and would not exist under communism. Malthus would dissent, alongside the post-Mao Chinese communists. I admit that my sensitivities lean more toward Malthus, and that I mourn the current inclination of the natural development to court "political accuracy" by delicate accelerating issues of populace, movement, and globalization.

BIBLIOGRAPHY

Brysk, A. S. G., 2007. *National Insecurity and Human Rights: Democracies Debate Counter-Terrorism*. s.l.:University of California Press.

Meatdows, Randers & Behrens, 1972. *The Limits to Growth*. s.l.:Potomac Associates.

Olsen, T. D. P. L. A. A. G., 2010. *Transitional Justice in the Balance: Comparing Processes, Weighing Efficacy*. Washington: United States Institute for Peace.

Schutze, R., 2015. *European Union Law*. Cambridge: Cambridge University Press.

Smith-Cannoy, H., 2012. *Insincere Commitments: Human Rights Treaties, Abusive States and Citizen Activism*. Washington: Georgetown University Press.

T.H.Breen, R. F. S. H. J. H., 2004. *The Future of Liberal Democracy*. s.l.:PALGRAVE MACMILLAN.

Thieffry, P., 2011. *Droit de l'environnement de l'Union*,. Bruylant: s.n.

THE VIOLATION OF DOMICILE OFFENSE IN THE ROMANIAN CRIMINAL LAW

Ion Rusu

Prof., PhD, "Danubius" University of Galați

Abstract: In this paper we have examined the pre-existing elements and the constitutive content of the offense of violation of domicile stipulated in the provisions of art. 224 of the Criminal law. Also, in order to highlight some similarities and differences between the way of regulation in the two legislations (1969 Criminal Code and the Criminal Code in force), the useful aspects from the perspective of applying the more favorable criminal law, we have conducted a comparative examination of the two offenses. The novelty elements of this paper consist in examining the pre-existing elements and constitutive content of the violation of domicile offense according to the new provisions of the Romanian criminal law, as well as the presentation of the main provisions by which the two legal norms are differentiated. Due to the depth of the examination of the constitutive content with reference to current judicial practice, the work may be useful to students from law schools in the country, as well for practitioners in this field and, last but not least, to other people who are interested in this field. This paper is part of a book entitled Criminal Law, The Special Part, to be published at Universul Juridic Publishing House, later this year.

Keywords: the constitutive content; the pre-existent elements; elements of similarities and differences

JEL Classification: K14

1. Introduction

At the current stage, the private life of the individual, member of the community represents an “important component of fundamental rights and freedoms, and the protection of the physical entity against interference of any kind in his or her personal life is an essential part of the freedom of the person. The desideratum at international and national level is to create a legal and institutional framework that ensures effective protection of individuals from interference of any kind in their private life. An essential aspect of private life is the privacy of the home, i.e. of the dwelling and its annexes (within the meaning of Article 224 of the new Criminal Code), and which constitutes the place where the freedom of the person must be able to manifest in its fullness.” [1]

The Romanian Constitution grants special protection to home and private life and even the inviolability of the domicile, by establishing constitutional norms to protect these values.

We have in this regard the provisions of art. 27 with a significant marginal designation “*inviolability of domicile*”, a text which establishes the general rule according to which *the domicile* and the *residence* are inviolable. This provision is supplemented by the provision according to which *no one can enter or stay in the home or residence of a person without his consent*.

Undoubtedly, from these general rules, the constituent legislator also provided for some derogatory rules which provide for certain express situations in which a person may enter in the residence or domicile of a person without their consent, namely:

- for executing an arrest warrant or a court order;
- to eliminate a danger to a person's life, physical integrity or property;

- for the protection of national security or public order;
- to prevent the spread of an epidemic.

The examination of the provisions of the criminal law which protects the inviolability of the domicile or residence leads to the finding that they had firstly considered the defense of a constitutional norm, namely the one stipulated in the provisions of art. 27 of the Constitution of Romania.

The domicile or residence of a natural person is also defended at European level by the provisions of art. 8, par. (1) of the European Convention on Human Rights, which provides that “everyone has the right to respect his private and family life, his home and his correspondence”.

These provisions are resumed and provided in an almost identical way in the provisions of art. 7 of the Charter of Fundamental Rights of the European Union, which states that “*everyone has the right to respect the private and family life, domicile and secret of communications*”.

We observe that, if in the Constitution of Romania, the inviolability of the home and the intimate, family and private life are protected by distinct provisions (articles 27 and 26), the European legal instruments to which we refer are included in the same legal provisions (art. 8, par. (1) of the European Convention on Human Rights and article 7 of the Charter of Fundamental Rights of the European Union).

As far as the actual incrimination is concerned, in the Romanian doctrine it was argued the fact that “home care does not concern the dwelling (the building), considered in its materiality, but the fact that this building is occupied by a person whose peaceful use should be properly respected” [2].

The “antisocial feature” of the act results, on the one hand, from harming the freedom of a person who can no longer use his home freely because of the interference of another; and, on the other hand, from the danger which it presents to society, achieving the normal development of social relations, the development of which would not be possible without the protection of people's domicile.” [2]

In its simple way, provided in the provisions of art. 224, par. (1) Criminal Code, the violation of domicile offense is the deed of a person to penetrate without any right into a dwelling, room, dependency or place enclosed by them, without the consent of the person who uses them, or the refusal to leave at request.

In par. (2) of the same article it provides for three aggravated ways to be retained in situations where the deed is committed by an armed person, during the night, or by the use of lying qualities.

2. The Criminal Code in force in Relation to the Previous Law

The offense of domiciliary violation was also provided in the 1969 Criminal Code in art. 192, with the same marginal name, in a wording similar to the current one.

Thus, as the elements of identity we observe the marginal name, as well as the provisions of the normative type way.

The elements of differentiation appear in the content of the aggravated way from par. (2) in the case of both incriminations, where in the previous law it is also incriminated the deed committed by two or more persons together.

In connection with the renouncing of the legislator of the new Criminal Code to the retention as aggravated way of the situation in which the crime was committed by two or more persons together, the doctrine states that in this case “it shall retain the form of the offense and the legal aggravating circumstance provided by art. 77, letter a) of the new Criminal law (if the act is committed by three or more persons together).” [3]

Another differentiation consists in the fact that in the new law the criminal action moves to the preliminary complaint of the injured person in both ways, whereas in the old law the criminal action was moved to the preliminary complaint of the injured person only in the case of the simple normative way provided in par. (1) of art. 192.

A last differentiation refers to the sanctioning regime which in the old law is more severe (imprisonment from 6 months to 4 years in the old law, where as in the new law imprisonment from 3 months to 2 years or fine in the case of the simple normative way and imprisonment from 3 to 10 years in case of aggravated normative ways provided by the old law, and imprisonment from 6 months to 3 years or fine in case of aggravated normative ways, provided by the new law).

3. The Constitutive Content

3.1. The Objective Side

The *material element* of the objective side is accomplished by two alternative actions, namely, the penetration in any way in a dwelling, room, dependency or enclosed space by them without the consent of the person using them and the refusal to leave them at the request of the person using them. By *penetrating* action it is understood the action of the perpetrator to enter with the whole body into a dwelling, room, dependency or place enclosed by them; the simply insertion of a leg or head does not meet the requirement of the law. There is no legal relevance as to the existence of the offense, the mode of penetration used by the perpetrator, because the text of the law provides the phrase “in any way”.

If the perpetrator penetrates the house with the purpose of killing, violates, etc., and these acts are committed or remain in a punishable form (tentative), the offense of home violence will compete with them.

As in the case of the robbery offense, the law provides for a distinct normative way to art. 234 (qualified robbery), par. (1) letter f) of the Criminal Code, respectively the robbery committed by the violation of domicile or professional premises, if the author penetrates into a person's home, without his consent and commits the robbery offense, it will not hold the contest between the violation of domicile and robbery, but only the offense of qualified robbery provided in art. 234, par. (1) letter f) of the Criminal Code.

The same situation will occur also in the case of theft committed through burglary, escalation or the use without right of a real or a false key, in which case the author will only be charged with the offense of qualified theft, according to the provisions of art. 229, par. (1) letter d) Criminal Code, not the offense of violation of domicile in the contest with the crime of theft.

In this respect, it was decided in the judicial practice that in the case where the theft was committed through burglary, escalation or use without right of a real or a fake key, there is only one offense - the one provided in art. 208-209 Criminal Code. Under these circumstances, the offense committed by the defendant to the injured person is, according to art. 41, par. (2) Criminal Code, a complex offense, in the objective aspect of which is also the act of violation of domicile [4].

At the same time, if the burglary did not serve the defendant to penetrate into the courtyard of the injured person's home, but only in committing the crime of theft, the two offenses - domiciliary violation and qualified theft - retain their individuality and they are in real competition [4].

The offense of the violation of the domicile cannot exist in its materiality unless it is not established the prior existence of a domicile.

Having regarded the provisions of art. 224, par. (1) of the Criminal Code, it can be appreciated that by the term *domicile within the meaning of criminal law* is meant any dwelling, room, dependence or enclosed place with respect to them. The term “domicile” within the meaning of criminal law is not confused with the notion of *domicile* within the meaning of civil law.

In the Romanian doctrine, it was argued that in the sense of the criminal law, “the domicile comprises not only the actual dwelling of a person but also its dependencies, taken in a broad sense (bridge, cellar, shed, stable and generally all other annexes of the household), as well as the location within the fence.

On the other hand, the notion of dwelling and room is not limited to buildings (house, apartment, room) built specifically for use as a home, in the sphere of these notions entering any construction in

which a person understands to live his life, even if it could not normally serve this purpose (e.g. cabin, hut, boat with dwelling).

Finally, the criminal law does not associate the notion of domicile with the idea of continuity (permanence), so that the place occupied for a short time or by a passenger, a person (for example, the room rented in a resort, during the leave, the room from a hotel, even if the stay is only one day or one night)" [2].

For the purposes of the Criminal Law, "the buildings not occupied by anyone (uninhabited), the premises of non-residential buildings (shops, warehouses, etc.) or the common spaces of a building (ladders, lifts, etc.). It is irrelevant if the building is intended for use as a dwelling or if it is actually used as a dwelling. Whether it is temporary or permanent, the housing is the place chosen by a person to pursue his personal life" [1].

Also, "it does not include in the sphere of the notion of domicile the common spaces of a building (access ways, stairs, lift) that are used and accessible to all. It does not cover the notion of domicile a home that is vacant (empty) or not occupied although a repair order has been issued for it. [2]

In the recent doctrine, it is argued that within the meaning of the criminal law (article 224, par. (1) of the Criminal Code), "home" means "the place freely chosen by a person in which he permanently or temporarily carries out her personal life. Thus, *domicile*, within the meaning of criminal law, encompasses not only the actual dwelling of the person, but also its dependencies taken in a broad sense (the bridge, the shed) and the enclosed place (such as the courtyard, the garden). The term dwelling and room is not limited to real estate (house, apartment, studio) built specifically for use as a home because any building or room in which a person understands to live his life may be used as a dwelling, even if the building does not have the facilities (e.g. tent, cottage, yacht, boathouse, etc.).

The criminal law does not associate the notion of domicile with the idea of continuity (permanence), considering even the legally occupied room for a short time (hotel room, sleeping carriage, etc.). As it has been emphasized in the court practice, if the entry into the home was made for the purpose of committing other crimes (theft, rape, etc.) and these are committed, home violence will compete with these offenses. The space occupied by a pupil at a boarding school is a dwelling, within the meaning of the criminal law, which protects the freedom of use of any living space, regardless of the way of administration or the rules governing the operation of the building (5). The room is defined as being the only part of a dwelling-building (for example, living in the same building where it also has a dental room). The room and the house have the same legal status" [1].

The dependencies "are those places that constitute an extension (an accessory) of the dwelling and which complete its use. There are dependencies - for example - the kitchen, the pantry, the cellar, etc. It does not matter if the dependents make a common body with their home or they are separate.

It constitutes dependencies also the common spaces of a building (ladder, hall, covered terrace, etc.)" [6].

In order to complete the material element of the offense, it is necessary to ascertain the fulfillment of the first essential requirement, which presupposes that the penetration is carried out without right.

This requirement will also be met if the perpetrator misuses the right to enter another person's home without his or her consent.

If the person or persons entering a person's domicile performs this action under the law (for example, a home search, an action by the bailiff), the act of domiciliary violation is not typical, even if the person who uses the dwelling opposes penetration.

In this respect, it was decided in the judicial practice that, in his capacity as bailiff, the intimate C.D.C. initiated the forced execution procedures, at the request of the S.P. creditor, of the civil decision no. 1068 / 15.11.2007 of the Galati Tribunal, whereby the request was made by the applicant S.P. and it was ordered to stop the work of the defendants P.V. and P.M. They were executing them at the building located in Galati, until the final settlement of the file no. (...) / 233/2007 of the Galati Court and issued the order no. 87/2008, requesting the debtors to comply with the said civil decision and to pay the total debts of court costs, execution costs and executor fees. It has been rightly found that the

offense of domicile violation cannot be withheld by the intimate task, since one of the essential requirements for the existence of this crime is missing, namely as a material element of the objective side constituting an action of unjust penetration. However, it was clear from the preliminary documents that the access of the bailiff took place on the basis of a legal basis, following a request for enforcement of a court decision. As a result of the verifications carried out at the stage of the previous acts, the forced execution procedure was carried out by the intimate executor in compliance with the legal provisions, and it is rightly assumed that there are no indications and elements of which it results the offenses demanded by the petitioner in charge of the intimacy [3].

The second essential requirement is to penetrate in a person's home *without the consent* of the person. Also, the act will not be typical and in the hypothesis in which the perpetrator penetrates in a home used by more than one person and has the consent of one of these people.

The second simple normative way is achieved by the refusal to leave, which presupposes that the perpetrator has entered in the victim's home and, for whatever reasons, he refuses to leave that home. Undoubtedly "the refusal to leave must be explicit and preceded by an explicit request from the person who uses the space to leave (of the error of fact will take advantage the perpetrator); the request to leave the home can be made not only by the owner but also by any person using it, by the family members or by any other person who lives with him or who represents the one who uses the dwelling." [3]

Similar to the first simple normative way, and this time for completing the material element of the objective side, it is necessary to fulfill a first essential requirement, which presupposes that the penetration must be achieved *without right*.

It has been recognized in the case-law that, in any of its alternative content - the entry into a home without right or the refusal to leave it on demand - domiciliary violation implies a violation of the freedom of the person using the dwelling. This means that the request to leave the home can be made not only by the owner, but also by any person using it, by the members of his family or by any other person who lives with them or represents the owner. There is a domicile violation offense even if the defendant lawfully entered into the injured person's home, but he continued to remain there, although he was urged to leave. [3]

The second essential requirement is to penetrate a person's home *without the consent* of the person. The doctrine states that "the lack of consent may result from an outright opposition from the entitled person, in the sense that he has attempted to prevent the perpetrator from entering his home, or from a prior warning, i.e. the disclosure to a person, by the person entitled to forbid access to his home. In the absence of explicit opposition, the lack of consent is presumed until proving the contrary, that the perpetrator can do with any means of evidence from which it would result in the victim's consent." [2]

We do not fully share this view, as the lack of consent cannot imply in all cases the victim's outright opposition or a prior warning. We have in view also the concrete situations in which the victim is not present at the time of entering without right to his / her home, in which case the issue of opposing him / her or of warning the perpetrator that he / she does not have the right to enter in another person's home cannot be raised.

We also disagree with the view according to which the contrary proof (of the existence of consent) must be done by the perpetrator, since the task of proof in the criminal proceedings belongs mainly to the prosecutor and the suspect or defendant enjoys the presumption of innocence.

Prohibition or permission to enter a home "can be given either by the person using it, that is by the holder and by the members of his family or by other persons living with him or by accident represent him in his absence." [2]

If the perpetrator, through his actions, achieves both simple normative ways, such as the unlawful intrusion into a person's domicile without his consent and the refusal to leave it at the express request, we shall have only one offense.

This attitude of the perpetrator is only relevant in the process of individualizing the sanction of criminal law.

Under the assumption that “in a home where someone is illegally entering or refusing to leave where more people live, it shall retain an offense contest, with a plurality of passive subjects facing a crime against the person” [3].

The immediate consequence is “to create a state of violation of the person's freedom resulting from the perpetrator's penetrating into one of the components of the domicile (room, dependency, etc.) or from his refusal to leave” [2].

The causality link results from the fact that it is unnecessary to be found by the judicial bodies.

3.2. The Subjective Side

The form of guilt with which the active subject of the offense acts is the intention, which may be direct or indirect.

For the existence of the offense, the mobile or the purpose has no legal relevance, these being of importance only for the court in the complex process of individualizing the penalty of criminal law.

4. Conclusions

The examination of this offense in the light of the new provisions of the Criminal Code in force was imposed on the background of identifying the elements of differentiation in relation to the incrimination under the old law.

In the paper, in the introductory part we have highlighted the importance of protection the domicile and the private life and implicitly the inviolability of the place of residence, which are first ensured by constitutional law norms supplemented by the criminal law norms.

We have also insisted on the fact that these general provisions defending the domicile and privacy of the individual may be violated under certain conditions expressly provided for by the law.

As a general conclusion it can be appreciated that the preservation of the norms by which the act of violation of domicile is incriminated it was imposed due to the necessity to defend these extremely important values of the physical person.

4. BIBLIOGRAPHY

- [1] Ioana Vasiu, in George Antoniu (coordonator), Constantin Duvac, Daniela Iulia Lămășanu, Ilie Pascu, Constantin Sima, Tudorel Toader, Ioana Vasiu (2013). *Explicații preliminare ale noului Cod penal*, vol. III, Articolele 188-256, *Partea specială, Titlul I Infracțiuni contra persoanei, Titlul II Infracțiuni contra patrimoniului/Preliminary explanations of the new Criminal Code*, vol. III, Articles 188-256, *The Special part, Title I Crimes against the person, Title II Crimes against the patrimony*. Ed. Universul Juridic. Bucharest, pp. 247-248, 250-251.
- [2] Victor Roșca in Vintilă Dongoroz (coordonator), S. Kahane, I. Oancea, I. Fodor, N. Iliescu, Constantin Bulai, Rodica Stănoiu, Victor Roșca, *Explicații teoretice ale Codului penal român*, vol. III, *Partea specială/Theoretical explanations of the Romanian Criminal Code*, volume III, *The Special part*. (1971). Editura Academiei, Bucharest, pp. 307, 307, 308, 310-311, 311.
- [3] Mihail UdROIU (2016). *Drept penal. Partea specială. Sinteze și Grile/Criminal law. The special part. Syntheses and Grids*. 3rd Ed. C.H. Beck. Bucharest, pp. 183, 188, 189, 189-190.
- [4] Ion Rusu, Minodora-Ioana Balan-Rusu, in Alexandru Boroi (coordonator), Ion Rusu, Angelica Daniela Chirila, Gina Livioara Goga, Ana-Alina Ionescu-Dumitrache, Minodora-Ioana Rusu (2014). *Practica judiciara in materie penala, Drept penal, Partea speciala/Judicial practice in criminal matter*, Ed. Universul Juridic, Bucharest. C.A.Constanța, Criminal decision no. 136/1993, in R.D.P. no. 1/1994, p. 137, apud Tudorel Toader, A. Stoica, Nicoleta Cristuș (2007), *Codu penal si legile speciale, doctrina, jurisprudenta, decizii ale Curtii Constitutionale, hotarari C.E.D.O./The criminal*

codes and the special laws, doctrine, jurisprudence, decisions of Constitutional Courts, decisions C.E.D.O. Ed. Hamangiu, Bucharest.

[5] T. J. Brăila, decizia penală nr. 244/1981 cu notă de Rais Dorian/T.J. Braila, Criminal Decision no. 244/1981 with note by Rais Dorian, R.D.P. No. 1/1983, Repertorium ... 1981-1985, p. 288.

[6] Octavian Loghin, Tudorel Toader, (1997). Drept penal român, Partea specială, ediția a III-a revăzută și adăugită/Romanian Criminal Law, Special Edition, 3rd revised and added edition, Casa de editură și presă „ȘANSA” S.R.L., Bucharest, pp. 146, 146.

ORGANIZED CRIME

Lucreția Dogaru

Prof., PhD, "Petru Maior" University of Tîrgu Mureș

Abstract: Doctrina criminologică conturată în decursul timpului, a manifestat interes constant în conceptualizarea tendințelor fenomenului criminogen, a introducerii unei ordini explicative relative la formele criminalității și la stabilirea unei distincții între formele de manifestare ale acestui fenomen social dar și extrem de dăunător.

Criminalitatea organizată este o formă gravă a criminalității, prin mărimea și complexitatea sa, prin modul de organizare, prin tipurile de acte criminale și de autori ai acestora. Acest tip de criminalitate organizată sau de grup, se referă la acele asociații sau grupuri naționale sau transnaționale, ce sunt implicate în mod constant și planificat în activități criminale variate și complexe, cu scopul de a obține beneficii materiale și financiare.

La nivel de teorie dar și de legislație și documente internaționale, au existat preocupări pentru definirea, caracterizarea și incriminarea criminalității organizate, existând o ambiguitate și inconsecvență terminologică.

Fenomenul social de masă al criminalității, fără a distinge între formele sale, este un fenomen juridic complex în dimensiunile sale, ce atrage consecințe juridice potrivit gradului de pericol social al faptelor comise. Acest fenomen nociv pentru societatea umană, guvernat de factori criminogeni multidimensionali, generează un complex de consecințe social-dăunătoare periculoase, de natură morală, materială, politică ori economică.

Keywords: Criminalitatea organizată, grup criminal organizat, factori criminogeni, prevenirea criminalității, criminalitate transfrontieră.

1. Delimitări conceptuale. Prezentare și analiză

Criminalitatea organizată este o formă gravă a criminalității, prin mărimea și complexitatea sa, prin modul de organizare, prin tipurile de acte criminale și de autori ai acestora.

Majoritatea cercetătorilor criminologi, apreciază frecvent tipul de criminalitate organizată, ca fiind acea realitate socială, în care atât structurile legale cât și cele criminale, sunt părți ale unui sistem social, politic și economic corupt.

Criminalitatea organizată este un fenomen social complex, ce face parte din infracționalitatea numită „de grup”, pornind de la „bandele organizate” ce constituie embrionul criminalității organizate, și până la grupurile criminale de tipul „mafiei”, ce constituie forma de criminalitate organizată cea mai performantă. Acest tip de criminalitate organizată sau de grup, se referă la acele asociații sau grupuri naționale sau transnaționale, ce sunt implicate în mod constant și planificat în activități criminale variate și complexe, cu scopul de a obține beneficii materiale și financiare.

Renumiți cercetători în domeniul științei criminologice, au dat răspunsuri interesante și veridice cu privire la unele probleme care vizează contextul în care fenomenul criminalității organizate este pus în opinia teoriilor criminologice.

Cu referire la noțiunea de criminalitate organizată, aceasta s-a dovedit a fi destul de dificil de definit, existând o ambiguitate și inconsecvență terminologică, cu privire la utilizarea unor termeni relativi la acest fenomen, denumit generic “criminalitate organizată”. Astfel, se utilizează în acest context, atât la nivel de doctrină, legislație dar și documente internaționale, o serie de noțiuni sau concepte precum,

„criminalitate organizată”, „crimă organizată”, „organizație criminală”, „grup criminal organizat”, „criminalitate transfrontalieră sau transfrontieră”, „criminalitate organizată transnațională”, „grup mafiot”, etc.

Lipsa unui consens cu privire la definirea conceptului de „criminalitate organizată” este generată de faptul că, pe de o parte, există tendințe diferite de a defini această noțiune atât la nivel de doctrină cât și de legislație, iar pe de altă parte, se constată tendințe de confuzie între noțiunile de „criminalitate organizată”, „crimă organizată” și „organizație criminală”. Dificultatea definirii conceptului de criminalitate organizată, e și consecința faptului că această problemă e tratată frecvent, fără a se distinge între normativ și criminologie.¹

Cu privire la semnificația celor două noțiuni care sunt utilizate frecvent, criminalitate și crimă organizată, se impun câteva precizări. Astfel, criminalitatea organizată reprezintă ansamblul manifestărilor antisociale comise în mod organizat, structurat și ierarhizat, iar crima organizată desemnează fenomenul definit prin raportarea la comiterea, în mod organizat, de fapte criminale.²

Cu toate că există tendința în literatura de specialitate, de a se folosi noțiunile de crimă organizată și criminalitate organizată în același context, fiind considerate sinonime, se observă totuși în contextul teoriilor criminologice și în mass media, o preferință în utilizarea conceptului de crimă organizată.

Sub aspectul intensității și al pericolului social produs de fenomenul criminal, se distinge între criminalitatea ordinară, criminalitatea medie și criminalitatea organizată. Sub aspect dimensional, criminalitatea are atât o dimensiune națională (ca sumă a faptelor criminale comise pe teritoriul unui stat, fără aspecte de cooperare transnațională), cât și o dimensiune transnațională (ca totalitate a crimelor care se comit și se consumă prin procesul de cooperare al autorilor care acționează pe teritoriul mai multor state).

Precizăm de asemenea, cu privire la conceptele date diferitelor tipuri de criminalitate, că există definiții normative care sunt fixate în actele normative, definiții doctrinare formulate din perspectivă criminologică, sociologică, politologică etc., precum și definiții date de practica judiciară.³

Distincția între criminalitatea convențională și criminalitatea organizată, s-a conturat în analiza statistică a practicii fenomenului infracțional, efectuată de sociologul și criminologul american *Donald Cressey*, ale cărui contribuții în acest domeniu dar și în cel al penologiei, au fost inovative. Acesta a analizat o serie de aspecte precum: organizarea și funcționarea grupului criminogen de tip mafiot; evoluția organizării acțiunilor criminogene conform unor principii stabilite; repartizarea fondurilor organizației; proprietățile concrete ale sistemului de organizare; modul de integrare al organizației mafioate în realitatea socială; modalitatea de cucerire a puterii de către clanurile mafioate etc.

Urmare a cercetărilor efectuate în acest domeniu, s-au constatat următoarele aspecte caracteristice esențiale: implicarea structurilor sociale (formațiuni politice, administrație publică, etc.) în funcționarea și păstrarea organizației criminale; existența unei conduceri eterogene (de natură, ideologică sau religioasă); crearea de către organizațiile mafioate a unui sistem izolat și izolabil reprezentând un adevărat „stat în miniatură”; caracterul integralist și multidimensional al grupării criminogene; edificarea unei economii proprii a organizației; orientarea progresivă către direcții

¹ A se vedea, variante de definire date acestui concept, **Florin Daniel Cășuneanu**, *Criminalitatea organizată în legislațiile penale europene*, Ed. Universul Juridic, București, 2013, pag.8-10; **Gheorghe Mocuța**, *Criminalitatea Organizată și Spălarea Banilor*, Editura Noul Orfeu, București, 2004, pag. 11 și urm.

² **Valerian Cioclei**, *Despre ambiguitatea conceptuală în materia criminalității organizate*, Volumul *Lupta împotriva corupției și criminalității organizate*, Ed. Lumina Tripo, 2002, pag. 139.

³ A se vedea, **Costică Voicu, Adriana Camelia Voicu, Ioan Geamănu**, *Criminalitatea organizată în domeniul afacerilor*, Editura Pildner, Târgoviște, 2006, pag.7-11.

empirice, utilitariste prin dominarea marilor monopoluri și instituții statale⁴De asemenea, studiile au relevat că organizațiile mafioate adoptă tehnici moderne pentru investigații clandestine, exercitând un control al pârghiilor de conducere a statului, tocmai prin recrutarea de membrii din posturile de conducere.

Potrivit altor date oferite de cercetarea criminologică, organizația criminală comite în mod sistematic fapte criminale cu intenție, în scopul obținerii de putere, influență și profit. Infractorii colaborează între ei pentru o anumită perioadă de timp, îndeplinind fiecare sarcini prestabilite, sens în care folosesc diverse structuri comerciale sau de afaceri, apelează la violență sau la alte mijloace de intimidare, exercitând frecvent influențe asupra partidelor politice, mass-media, funcționarilor și autorităților judiciare și economice.⁵

Criminologul francez *Raymond Gassin*, distinge între mai multe tipuri de criminalitate, cum ar fi: criminalitatea obișnuită (săvârșită prin înșelătorie, escrocherie, abuz de încredere, deturnare de fonduri, evaziune fiscală etc.); criminalitatea socială (rezultată din infracțiuni la dreptul muncii); criminalitatea economică (sub forma încălcării regulilor privind libera concurență, a regulilor din domeniul fiscalității, al protecției consumatorului, a drepturilor de proprietate intelectuală etc.) și criminalitatea concurențială (ce cuprinde fapte de natură să afecteze informațiile privind dreptul acționarilor, fapte de publicitate mincinoasă sau interzisă, vânzări forțate, abuz de putere, spionaj industrial, obstrucționarea licitațiilor etc.)⁶

Celebrul criminolog american *Edwin H. Sutherland*, în studiile sale, definește criminalitatea organizată ca fiind atributul unor categorii de indivizi privilegiați, ce se află în vârful piramidei sociale și care utilizează influența, poziția și puterea lor în scopul comiterii de afaceri ilegale care să le procure profituri uriașe. Prin această definiție, observăm că sfera noțiunii de criminalitate organizată se reduce la cea de corupție, apreciată ca fiind acea activitate ilicită, conspirativă și continuă, desfășurată de organizații criminale alcătuite din infractori profesioniști, în scopul obținerii de profituri maxime (prin trafic de arme și droguri, mituirea funcționarilor, răpiri și sechestrări de persoane, camătărie, evaziune fiscală etc.). Amintim în acest context, și un tip de criminalitate aparte, atribuit persoanelor ce ocupă anumite funcții publice, așa-numitele „gulere albe”. În literatura criminologică a fost utilizată sintagma „criminalitatea gulerelor albe”, pentru prima dată de către Edwin Hil, în anul 1872, fiind consacrată ulterior de Edwin H. Sutherland, în celebra sa lucrare „White collar crime”, din anul 1939. Edwin H. Sutherland dar și criminologul Donald R. Cressey, au apreciat în studiile lor că, faptele criminale din această categorie sunt comise prin activitățile desfășurate de către persoanele aflate în poziții înalte și respectabile, activități denumite delict profesionale. Ulterior, alți cercetători mai ales sociologi, au extins aria delictelor profesionale pentru a include în cadrul acestora și faptele ilicite săvârșite în legătură directă cu ocupațiile lor profesionale, de către funcționari ai unor companii industriale, comerciale, bancare, de către politicieni, lideri sindicali, magistrați, medici etc. Edwin H. Sutherland, a dezvoltat sintagma de criminalitate a gulerelor albe, stabilind următoarele particularități: faptele criminale din această categorie, sunt acte ale persoanelor cu statut socio-economic ridicat și respectabil, acte prin care se încalcă reguli de conduită referitoare la activități profesionale; autorii delictelor specifice acestui tip de criminalitate, consideră că au un drept personal în a încălca legea, în virtutea poziției lor sociale; starea societății dar și reacția acesteia față de criminalitatea de acest tip, deseori încurajează infractorii; solidaritatea de grup este mai evidentă la nivelul categoriilor sociale privilegiate; infracțiunile „gulerelor albe”, sunt mai greu de identificat decât alte tipuri de infracțiuni și în

⁴Mafiotizarea statului se datorează unor cauze deosebite: extrema concentrare a capitalului, acapararea aparatului de stat de către monopol, destabilizarea economică și socială internă și internațională, supremația economică a marilor structuri, puterea financiară a marilor bănci, etc.

⁵ Despre rolul violenței în crima organizată, a se vedea, Alin Pahonțu, Sorin Mihai, *Aspecte privind conceptul de crimă organizată*, Volumul I, Perspective ale securității și apărării în Europa, Ed. Universității Naționale de Apărare „Carol I”, București, 2009, pag. 65-67

⁶ Raymond Gassin, *Criminologie*, Ed. Dalloz, Paris, 2004, pag.18.

consencință, sunt mai puțin sancționate; aceasta, deoarece multe din aceste infracțiuni sunt săvârșite de persoane cu funcții oficiale importante, care ocupă poziții sociale privilegiate de natură a le permite manipularea legii și evitarea sancțiunilor.

Doctrina germană de pildă, definește crima organizată astfel: „comiterea cu intenție a unor infracțiuni în scopul obținerii de profit și putere, de două sau mai multe persoane, ce colaborează pentru o perioadă de timp prelungită sau nedefinită, îndeplinind sarcini dinainte stabilite prin folosirea unor structuri comerciale sau similare celor de afaceri, prin folosirea violenței sau a altor mijloace de intimidare, ori prin exercitarea unor influențe asupra politicianilor, administrației publice, autorităților judiciare sau economice”.⁷

Și doctrina română definește criminalitatea organizată, ca fiind reprezentată de acele activități infracționale ce aparțin unor grupuri constituite pe principii conspirative, în scopul obținerii unor importante venituri ilicite, și care prezintă următoarele caracteristici: ierarhie strictă și autoritate; ermetism și conspirativitate; flexibilitate; rapiditate și capacitatea de infiltrare; orientarea spre profit; utilizarea forței și perversitatea. Criminalitatea organizată e concepută de autorii români, drept o instituție competitivă ilegală, care prestează operațiuni nepermise de lege și de societate, și care e organizată tocmai pentru a se autoproteja.⁸

Și la nivelul legislațiilor interne precum și al unor documente internaționale, s-au semnalat preocupări pentru definirea, caracterizarea și incriminarea criminalității organizate.

Noțiunea de criminalitate organizată a fost folosită pentru prima dată în Italia la jumătatea anilor 1970, când fenomenul criminal organizat sub diverse forme a cunoscut o explozie, fapt ce a determinat măsuri legislative noi, făcându-se diferență atât la nivel de legislație cât și de teorie, între criminalitatea individuală sau convențională și criminalitatea organizată.

Codul penal elvețian, definește (în art. 260 alin. 3) organizația criminală, ca fiind acea organizație formată din cel puțin trei persoane care își păstrează structura și efectivul în secret și care, are drept scop comiterea de acte de violență criminală sau acte de însușire de venituri prin mijloace criminale.

Legea penală franceză, consideră criminalitatea organizată ca fiind un tip de infracțiune distinctă, denumită „asociere de răufăcători” sau „bandă organizată”.⁹

Codul penal austriac, definește organizația criminală prin următoarele elemente: un grup de peste 10 persoane angajate în structura criminală, sub forma unei întreprinderi; continuitate; activități ilicite grave; scopuri multiple etc.

Cu referire la legislația română în domeniu, aceasta definește grupul infracțional organizat astfel: “Grupul structurat, format din trei sau mai multe persoane, care există pentru o perioadă și acționează în mod coordonat în scopul comiterii uneia sau mai multor infracțiuni grave, pentru a obține direct sau indirect un beneficiu financiar sau alt beneficiu material; nu constituie grup infracțional organizat grupul format ocazional în scopul comiterii imediate a uneia sau mai multor infracțiuni și care nu are continuitate sau o structură determinată ori roluri prestabilite pentru membrii săi în cadrul grupului”.¹⁰

Potrivit dispozițiilor noului Cod penal român¹¹, categoriile de infracțiuni specifice criminalității organizate, datorită gravității și pericolului social pe care îl prezintă, beneficiază de noi variante de incriminare și sancționare.¹²

O caracterizare mai riguroasă a formei criminalității organizate, care combină trăsăturile activităților criminale care intră în sfera acesteia (terorismul, traficul de droguri, traficul de arme, de

⁷ A se vedea și alte abordări, Florin Daniel Cășuneanu, *op.cit.*, 2013, pag.10.

⁸ Gheorghe Nistoreanu, Costică Păun, *op. cit.*, pag.228

⁹ Detalii, vezi **Damian Miclea**, *Combaterea crimei organizate-evoluție, tipologii, legislație, particularități*, Vol.I, Editura Ministerului Administrației și Internelor, București, 2004, pag. 84.

¹⁰ Legea nr.39/2003 privind prevenirea și combaterea criminalității organizate, publicată în M.Of.al României din 28.02.2003, actualizată în 2017.

¹¹ Codul penal din 2009, publicat în M.Of. al României, intrat în vigoare la 01 februarie 2014, republicat în 2017,

¹² Pentru o analiză, a se vedea **Codruț Olaru**, *Particularitățile criminalității organizate în România*, Ed. Hamangiu, București, 2014.

persoane, pirateria, furtul obiectelor de artă, fraudele bancare și din asigurări etc.), e cea care rezultă din criteriile propuse de Uniunea Europeană.¹³

În acest context, sunt invocate o serie de caracteristici formale ale criminalității organizate, precum: cooperarea între două sau mai multe persoane, pentru o perioadă lungă sau nedeterminată de timp, fiecare cu atribuții prestabilite; solidaritate de grup; folosirea formelor de disciplină și control, a unui comportament violent sau intimidant; producerea unui impact la nivel internațional; utilizarea de structuri comerciale sau de afaceri; implicare în acțiuni de spălare a banilor; exercitarea de influențe asupra politicului, funcționarilor publici, justiției, presei etc; suspiciunea comiterii unor crime grave cu scopul obținerii de profit sau putere.

Stabilirea unor astfel de trăsături sau caracteristici specifice, s-a dovedit a fi dificilă și imprecisă, atât datorită divergențelor de opinii (între specialiști dar și diverse foruri interne și internaționale), cât și din cauza complexității și mobilității fenomenului criminalității organizate. De aceea, se impune conturarea unor caracteristici fundamentale, legate de natura fenomenului criminalității organizate, care să poată permite individualizarea acestui tip de criminalitate în raport cu alte forme ale criminalității.

Convenția Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate, precizează că acest fenomen desemnează activitățile unui grup structurat de trei sau mai multe persoane, cu legături de tip ierarhic sau relații personale de tip familial, care permit liderilor lor să realizeze profituri sau să controleze teritorii sau piețe (interne sau străine), prin violență, intimidare sau corupție, atât prin sprijinirea activității criminale, cât și prin infiltrarea în economia legitimă, pe care o subminează.¹⁴

Potrivit Raportului Uniunii Europene asupra criminalității organizate (document prezentat la Bruxelles în noiembrie 1998), grupurile criminalității organizate sunt întreprinderi ilegale care explorează și exploatează noi spații criminale, preocupate fiind să se implice în activitățile criminale care generează mari profituri. Scopul fundamental urmărit de structurile criminalității organizate este considerat a fi, acumularea continuă de resurse prin mijloace ilegale, vizate fiind cu precădere domeniile tradiționale (traficul de droguri, contrabanda, evaziunea fiscală, șantajul etc.), dar și domenii noi (terorismul, traficul de armament, de personae, de imigranți, traficul de organe umane, infracțiunile informatice, obținerea de fonduri și subvenții de la instituții publice etc.).

Și instituțiile de poliție celebre precum F.B.I. și INTERPOL, au dezvoltat o abordare pragmatică a criminalității organizate, încercând să descrie acest fenomen prin următorii indicatori: Modalități de planificare și de pregătire a actelor criminale; Modalități de execuție a actelor criminale; Modalități de utilizare a produselor actelor criminale; Tipuri de relații interne stabilite între membri organizației criminale; Structura grupurilor sau organizațiilor criminale; Modalități de asistență pentru membrii organizației criminale; Strategii de monopolizare; Eforturi de relații publice și propagandă etc. Dealtfel Interpolul, procedează și la o grupare a organizațiilor criminale în patru categorii distincte, astfel: organizații criminale mafiote; organizații profesionale specializate pe tipuri de activități criminale; organizații criminale constituite pe criterii tehnice, și organizații teroriste internaționale.

Comitetul European privind problemele criminale, din cadrul Consiliului Europei, cu sediul la Strasbourg, apreciază că organizațiile criminale sunt întreprinderi ale crimei, ce includ atât o lume subterană, ascunsă, cât și o lume care evoluează sub o aparentă legalitate, îndeosebi în cadrul instituțiilor financiare sau de afaceri.¹⁵

Evenimentele succedate în ultimele decenii precum și evoluția tehnologică, au permis structurilor criminale organizate, să profite de multiple posibilități de penetrare oferite mai ales, de

¹³Valerian Cioclei, *Despre ambiguitatea conceptuală în materia criminalității organizate*, Culegere „Proiectul Tempus Jep”, București, 2001, pag. 140-141.

¹⁴Textul acestui document a fost publicat în M.Oficial al României nr. 813 din 8 noiembrie. 2002.

¹⁵ CDPC-European Committee on Crime Problems, 1996, pag. 43

schimbările geopolitice care au avut loc în țările din fostul bloc comunist. Sursa crimei organizate s-a localizat astfel în destrămarea sistemului comunist și în proasta funcționare a noului sistem, ceea ce a avut drept consecință dezvoltarea sa cu repreciziune, acapararea clasei politice, lezarea circuitelor bancare, intimidarea sistemului represiv etc.¹⁶

Sunt formulate opinii potrivit cărora, această formă a criminalității organizate își are originile în asociații, carteli, bande criminale, urmărind dirijarea constantă spre crimă, exploatarea slăbiciunilor sistemului, obținerea de câștiguri și profituri, influență și putere atât prin mijloace legale cât mai ales ilegale. Crima organizată joacă un rol major cu precădere, în segmentul criminalității financiare, atât cu privire la crearea comportamentelor criminale cât mai ales în relația care există între politic, crimă și criminal.¹⁷

Rapoartele unor instituții oficiale au semnalat următoarele particularități ale criminalității organizate transfrontiere: criminalitatea organizată nu are frontiere; criminalitatea organizată circulă liber și fără constrângeri; criminalitatea organizată are noi forme și dimensiuni ce reprezintă o amenințare pentru democrație și securitatea colectivă; criminalitatea organizată este strâns legată de centrele strategice; criminalitatea organizată exploatează tulburările și conflictele naționale și regionale; prin criminalitate organizată, se aduce atingere unor valori fundamentale și totodată se compromise credibilitatea autorităților publice.¹⁸

¹⁶A se vedea, Damian Miclea, *op. cit.*, 2004, pag. 8

¹⁷ Costică Voicu, Adriana Camelia Voicu, Ioan Geamănu, *op. cit.*, 2006, pag. 12 și urm.; Cu privire la particularitățile implicațiilor politicului și ale crimei organizate în crearea paradisurilor fiscale, a se vedea, Tudor Amza, *op. cit.*, 2002, pag.550-557

¹⁸Stan Petrescu, Olimpiodor Antonescu, *Crima organizată între amenințare și factor de risc*, Editura Centrului Tehnic Editorial al Armatei, București, 2008

A MODEL OF THE COMPANY'S STRATEGY EVALUATION PROCESS

Elena Doval

Prof., PhD, "Spiru Haret" University of Bucharet

Abstract: On the global market, the main scope of the company's strategy designing and implementation is to obtain and maintain the competitive advantage. Using the knowledge and logics the company's management determines the resources needed to reach out the strategic objectives. The competitive market environment is also analyzed to forecast the market tendency. The organization's external, and sometimes internal, environment changes are forcing the management to evaluate the existing strategy or the future options for alternatives, using scientific methods or models used by successful companies. In the context briefly presented above, this paper is aiming to underline the main milestones for the strategy evaluation in correlation with the competitive advantage, to analyze several methods used in the management practice to evaluate the company's strategy and finally to design a conceptual model of the strategy evaluation process. The research is based on the literature review and on own observation and judgment.

Keywords: strategy, competitive advantage, strategy evaluation method, performance, model of the strategy evaluation process

1. Introduction

The strategy is in its essence an optimisation of the company's resources used following a plan of actions in consensus with the company's mission having the aim to achieve the strategic objectives and the company's progress. The strategic management process is more than just a set of rules to follow. It is a philosophical approach to business. Upper management must think strategically first, then apply that thought to a process. The strategic management process is best implemented when everyone within the business understands the strategy. The five stages of the process are goal-setting, analysis, strategy formation, strategy implementation and strategy monitoring (Clayton, 2017).

Adapting to the environment's factors the organizations are changing their strategies or changing themselves to face the external pressures (Negulescu, 2016). In this respect, the control and strategy assessment are almost compulsory. The strategic control involves tracking a strategy as its being implemented. It's also concerned with detecting problems or changes in the strategy and making necessary adjustments (Adams, 2017).

Strategy evaluation is the assessment process that provides executives and managers' performance information about programs, projects, and activities designed to meet business goals and objectives (Cross, 2017).

Strategy evaluation is as significant as strategy formulation because it throws light on the efficiency and effectiveness of the comprehensive plans in achieving the desired results. The managers can also assess the appropriateness of the current strategy in today's dynamic world with socio-economic, political and technological innovations. Strategic evaluation is the final phase of strategic management (MSG Experts, 2017).

Strategy Evaluation includes three basic activities (David, 2011):

- (1) Examining the underlying base of a firm's strategy.
- (2) Comparing expected results to actual results.

(3) Taking corrective actions to ensure that performance conforms to plans.

In the context, briefly presented above, this paper is aiming to underline the main milestones for the strategy evaluation in correlation with the competitive advantage, to analyze several methods used in the management practice to evaluate the company's strategy and finally to propose a conceptual model of the strategy evaluation process.

2. The milestones for the strategy evaluation

The main milestones of the organization's strategy are given by how the strategy adopted or to be adopted seeks to identify or is identified with the very components of the strategy itself. The milestones to be considered in the evaluation of a strategy are the very components of that strategy. The main components of the strategy are the organization mission, strategic objectives, strategic options, resources, competition, competitive advantage and time horizon.

Organization's mission

It assesses how the mission and its main values correspond to the strategy adopted in comparison with the competitors' strategy.

Strategic objectives

It assesses the extent to which the strategy relates to the organization's major objectives and how these objectives are consistent with industry trends of the organization.

Strategic options

It assesses the extent to which strategic options are communicated and understood by the members of the organization who are responsible for their implementation.

Resources

It analyzes whether the organization's resources support the achievement of strategic objectives and whether the organization's strategy generates an increase in strategic resources and capabilities.

Competitive advantage

It analyzes the extent to which the advantages of competition are effectively exploited and the organization's strategy can generate a response to the competitive advantage of competition.

The time horizon

It analyzes whether the resources and the competitive advantage allow the strategy to be applied over the estimated time horizon.

Depending on the outcome of the evaluation, the organization's strategy can be found in one of the following situations: the strategy is applicable, the strategy is partially applicable and the strategy is not applicable. The conclusions of the evaluation can be included in a matrix (fig. 1), which leads to the right decisions: to implement the strategy or to maintain the existing one, to amend the strategy and to apply the necessary improvements or to reconsider the strategy.

Strategy aplicability/ Strategy milestones	Applicable	Partial applicable	Not applicable
Company's mission			
Strategic objectives			
Strategic options			
Company's resources			
Competitive advantage			
Time horizon			

Fig. 1 The matrix of the strategy major milestones

3. Methods used for the strategy evaluation

The techniques for evaluating the effectiveness of a company's strategy include evaluating internal and external forces that influence strategy execution, measuring company performance and determining appropriate corrective measures (Oster, 2017).

Internal forces: the evaluation should consider the value of the company's resources such as financial assets, proprietary information, and the people who are available to guide the company to meet its goals.

This evaluation will help the management to understand how these assets can be developed to expand the company's capabilities. All of these internal forces combined are what set the company apart from its competitors.

External forces: The primary external forces the company must face are the customers. The customers purchasing the products and services the company produces will determine the company's success. It is also needed that the strengths and weaknesses of the company's competitors to be evaluated, having in view the competitors' differentiating capabilities that may pull the customers away.

Measuring company performance: refers to the evaluating if the results that have been realized through company operations (sales, manufacturing facilities, production targets, a greater share of the market) have been successful.

Determining appropriate corrective measures: To determine what corrective measures should be taken to ensure the company operations are correctly aligned with the strategic plan. Many times making corrections to strategic operations will force changes that will cause objections, yet change is an essential element of the controlling process.

The literature is offering several methods to evaluate the company's strategy, such as Strategic segment analyze and Strategic choices evaluation matrix (Lavalette & Niculescu, 1999), Johnson & Scholes model (1988), Rumelt's tests (1988), Profit Impact of Market Strategy (P.I.M.S.) model (Buzzell & Gale, 1987), Benchmarking (Grant, 2000; launched by Xerox, around 1980) and the balance scorecard (Kaplan & Norton, 1992).

The main relevant issues of these methods are presented in table 1.

Johnson & Scholes Model

The model has the scope to evaluate the company's strategy based on three tests, named in table 1. The strategy adequacy has the role of a filter for the strategic options proposed and for the strategy itself. If the strategy is accepted from the feasibility and acceptability points of view but is not adequate, the strategy can't be implemented.

Rumelt's tests

The method starts from the reality that the strategies contain arrangements among groups of power that gives inconsistency. The condition is that the strategy has to be coherent in a certain environment that the company is run. It is necessary to choose between two options: to offer specialized products at a higher cost or standardized products at a lower cost.

Strategic segment analyse method

The method is willing to evaluate the company's position on the market by computing a basic strategic segment dynamics coefficient. When the coefficient decreases it is expected to count the clients instability and the increase of the risk to lose the clients and vice-versus when the coefficient increases the market segment is stronger.

Strategic choices evaluation matrix

This method is used to verify the key points of the strategy and doesn't imply an overall company's strategy evaluation that is leading to the decision-making. The problem is that the company's management should fit correctly the company's position.

Table 1 Methods to evaluate the organization's strategy

Method	Dimensions or Variables	Target	Content	Procedure
Johnson & Scholes model (1988)	3 tests: adequacy, feasibility and acceptability	the best strategy selection	-resources utilization facing environment changes (adequacy); -strategic options (feasibility); -stakeholders satisfaction of expectations (acceptability)	3 tests: (1) adequacy: 2 steps: -logics for each strategic option setting (life cycle, value chain, positioning & activities portfolio analyze; -relative merits of strategic options setting &evaluation: 3 methods (scores, decision tree & scenarios) (2) feasibility: quantifying the progress (financing, breakeven point, investment) (3) acceptability: stakeholders objectives (profit, risk, reaction- using the games theory to find out their reactions)
Rumelt's tests (1988)	4 tests: consistency, consonance, advantage & feasibility	strategy evaluation	tests the strategy for critical flaws	4 tests: (1) Consistency: The strategy must not present mutually inconsistent goals and policies. (2) Consonance: The strategy must represent an adaptive response to the external environment and to the critical changes occurring within it. (3) Advantage: The strategy. must provide for the creation and/or maintenance of a competitive advantage in the selected area of activity. • (4) Feasibility: The strategy must neither overtax available resources nor create unsolvable more problems.
Strategic segment analyse (Lavalette & Niculescu, 1999)	3 variables: time, turnover and volume	-estimating the chances of success on the competitive market; -optimizing the market share for the smallest strategic segment	-reduces the strategy to its strategic components; -identifies a representative component for the general strategy and quantify it using variables	4 steps: (1) evaluation of strategic framework; (2) strategy's components analyze; (3) strategy's segments identification; (4) computing the basic strategic segment dynamics coefficient & using the games theory to find out the competitors behaviour
Strategic choices evaluation matrix (Lavalette & Niculescu, 1999)	4 competitive positions: market leader, competitor, developer, passive follower	shows the company's position on the market	strategic pertinent choices matrix	16 different strategic positions on the market that results by comparing the company's position with the competitor's position (each fourth competitive positions in pairs)

Iulian BOLDEA, Cornel Sigmirean (Editors), *DEBATING GLOBALIZATION. Identity, Nation and Dialogue*
Section: Social Sciences

Profit Impact of Market Strategy (P.I.M.S.) model (Buzzell & Gale, 1987)	3 sets of factors: -competitive position (market share) + products' quality; -production structure (investment) + productivity; - relative attractiveness of the increase rate of the market + clients characteristics	Data base for the performance associated with the strategy evaluation	6 principles related to the relationship performance-strategy: -products quality-profit; -market share-profit; -investments intensity-profit; -many dogs and question signs generate cash-flow; many cows don't (BCG matrix); -vertical integration is fair strategy for certain business only; -strategic factors influence the shares value	empirical assumptions: attractiveness -competitive position: -industry-market; -competitive position -capital structure (Brownlie & Bart, 1985)
Benchmarking (Grant, 2000; launched by Xerox, around 1980)	-key factors -standard competitors	Data base for strategic capabilities and performance evaluation in order to optimize the activity	key factors performance and success analyze	5 steps: (1) key factors identification: market position, costs, image and sales position, technical and technological competences, financial performance (2) standard companies identification (3) data gathering and processing (4) performance level desired and the deviation (5) objectives and the plan of actions defining
The Balanced Scorecard (Kaplan & Norton, 1992)	-key financial ratios -non-financial items	It uses both quantitative and qualitative measures to evaluate strategies	Measures how well is the firm continually improving and creating value along measures such as innovation, technological leadership, product quality, operational process efficiencies; how well is the firm sustaining or improving upon its core competencies and competitive advantages and how satisfied are the firm's customers.	Examines six key issues in evaluating the strategy: (1) customers, (2) managers/employees, (3) operations/processes, (4) community/social responsibility, (5) business ethics/natural environment, and (6) financial.

Benchmarking

This method is an instrument of strategic capabilities evaluation and development by using the permanent and detailed comparison of these capabilities with those of the competitors that operate on the same market or industry. The main problem is to set the performance's metrics that are able to be compared to companies.

The balanced scorecard

It is a tool of the strategic management system, focused on the strategic agenda of the organization concerned, and based on the selection of a small number of data items to monitor and a mix of financial and non-financial data items.

The companies are choosing the method or a combination of methods that fit their strategic goals and the environment's challenges. Nevertheless, the strategy evaluation must meet the following basic requirements to be effective (Columbia Southern University, 2017):

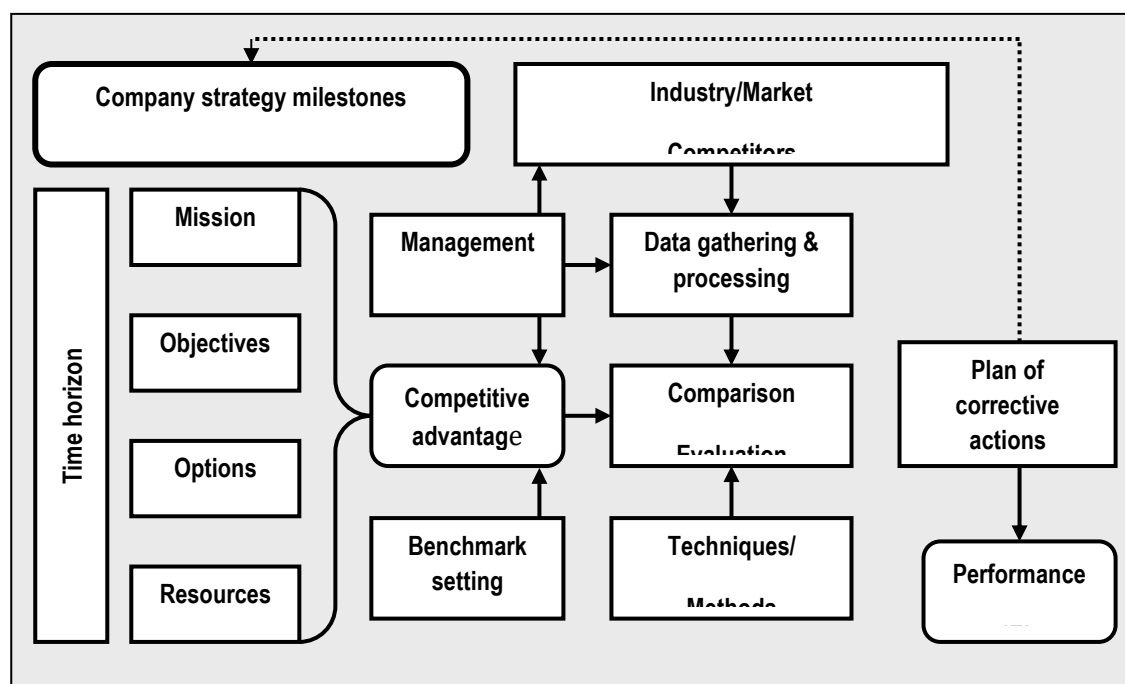
- Strategy's evaluation activities must be economical; too much information can be just as bad as too little information.
- Strategy's evaluation activities should also be meaningful; they should specifically relate to a firm's objectives.
- Strategy's evaluation activities should provide timely information; on occasion and in some areas, managers may need information daily.
- Strategy's evaluation should be designed to provide a true picture of what is happening.

4. Model of the strategy evaluation process

The process of strategy evaluation consists of the following steps (MSG Experts, 2017):

1. *Fixing benchmark of performance.* The organization can use both quantitative and qualitative criteria for comprehensive assessment of performance. The quantitative criteria include the determination of net profit, ROI, earning per share, cost of production, rate of employee turnover etc. Among the qualitative factors, subjectively assessed, are the skills and competencies, risk taking potential, flexibility, etc.
2. *Measurement of performance.* The standard performance is a benchmark with which the actual performance is to be compared. The reporting and communication system help in measuring the performance. If appropriate means are available for measuring the performance and if the standards are set in the right manner, strategy evaluation becomes easier.
3. *Analyzing Variance.* The strategists must mention the degree of tolerance limits between which the variance between actual and standard performance may be accepted. The positive deviation indicates a better performance but it is quite unusual exceeding the target always. The negative deviation is an issue of concern because it indicates a shortfall in performance. Thus in this case the strategists must discover the causes of deviation and must take corrective action to overcome it.
4. *Taking Corrective Action.* Once the deviation in performance is identified, it is essential to plan for a corrective action. If the performance is consistently less than the desired performance, the strategists must carry a detailed analysis of the factors responsible for such performance. If the strategists discover that the organizational potential does not match the performance requirements, then the standards must be lowered. Another rare and drastic corrective action is reformulating the strategy which requires going back to the process of strategic management, reframing of plans according to new resource allocation trend and consequent means going to the beginning point of strategic management process.

An overview of the process of the strategy evaluation, starting from the strategy's milestones and including the main steps of strategy assessment presented above is proposed (fig. 2).

The strategy milestones are defining the gained competitive advantage in a time horizon. The competitors acting in an industry or market are facing the company's competitive advantage. The company's management is gathering data regarding its competitors' strategies and evaluate the company's competitive advantage, as well as the strategy's milestones by comparing them with those belonging to the competitors, using different techniques (games theory, simulation, sensibility analyse forecasting, etc.) and methods/models of evaluation (such as presented in table 1). Because the competitive environment is complex and in continuing change, the company's strategy needs to be adapted to all challenges to demonstrate performance.

The company's strategy performance could be better expressed by *the fourth "E"* (efficiency, effectiveness, economy, and equity).

Efficiency is showing how the strategic objectives are reached out and measure the best outcomes for a given level of the strategic resources and capabilities or the less utilization of these resources and capabilities for the forecasted results.

Effectiveness represents the level of strategic objectives realization, comparing the results with strategic scopes, strategic options, and forecasts to know how the competitive advantage has been exploited.

Economy means that the resources and capabilities have been used in that way to create value for money and they are not wasted.

Equity underline how the capital invested sustains the strategy in the creation and multiplying the competitive advantage in such a way to satisfy the requirements and expectation of the investors.

The process could be repeated if the decision of identifying the proper corrective actions fails (Negulescu, 2014).

Conclusions

The organization's strategy is a strategic plan that defines the company's vision, values, goals, and objectives that are going to be achieved to satisfy its stakeholders' expectations. In a competitive environment, the strategy needs to create, maintain and increase the company's competitive

advantage. In this respect, the organization's management has to continually monitor and assess the company's strategy performance in terms of strengths, weaknesses, opportunities and the threats, as well. The strategy's milestones could be considered to be: the organization mission, strategic objectives, strategic options, resources, competition, competitive advantage and time horizon that give the company the chance for progress and challenges to its management.

The most used methods used in practice by the managers are the Strategical segment analyzes, the Strategic choices evaluation matrix, Johnson & Scholes model, Rumelt's tests, the Profit Impact of Market Strategy (P.I.M.S.) model, Benchmarking and the Balance scorecard. These methods apply quantitative and/or qualitative techniques to evaluate the way the organization's strategy meets the stakeholders' expectations, by comparing the company's performance with the planned or competitors' performance and the progress toward the stated strategic objectives.

The process of strategy evaluation is a useful tool for the managers to investigate the organization's strategy performance or results in terms of efficiency, effectiveness, economy and equity and to formulate corrective actions, if necessary. A good strategy does not need constant reformulation (Rumelt, 1988). Nevertheless, a performing strategy is demonstrating a good management.

BIBLIOGRAPHY

- Adams, D. (2017) *What Are the Four Types of Strategic Control?*, website article, accessed on 8 May 2017, <http://smallbusiness.chron.com/four-types-strategic-control-14720.html>.
- Buzzell, R. & Gale, B. (1987) *The PIMS Principles*, Free Press, cap. 5-10.
- Clayton, J. (2017) *The Five Stages of the Strategic Management Process*, website article, <http://smallbusiness.chron.com/five-stages-strategic-management-process-18785.html>, accessed on 5 May 2017.
- Cross, V. (2017) *The Importance of Strategic Evaluation*, website article, accessed on 6 May 2017, <http://smallbusiness.chron.com/importance-strategic-evaluation-13127.html>.
- David, F. (2011) Strategy Review, Evaluation, and Control, Ch. 9, in *Strategic Management: Concepts & Cases*, 13th Edition, Pearson Education, Inc., Publishing as Prentice Hall.
- Grant R.M. *Contemporary Strategy Analysis*, Blackwell Business, 2000, p.124.
- Johnson G., și Scholes K. (2000) *"Exploring Corporate Strategy"*, Forth Edition, Prentice-Hall Europe, UK.
- Kaplan, R. S & Norton, D. P. (1992) The Balanced Scorecard – Measures That Drive Performance, *Harvard Business Review* (January–February, p. 71–79.
- Lavalette G., Niculescu M. (1999) *Les strategies de croissance*, Ed. D'Organisation, Paris.
- MSG Experts (2017) *Strategy evaluation process and its significance*, website article, accessed on 4 May 2017, <http://www.managementstudyguide.com/strategy-evaluation.htm>.
- Negulescu O. (2014) Using a decision-making process model in strategic management, *Review of General Management*, ISSN 1841-818x, 2014, Volume 17, Issue 1, p. 111-123, <http://www.managementgeneral.ro/>.
- Negulescu, O. (2016) Using scenarios in management strategy design in the context of the global risks, in Boldea, I. (editor) *"Globalization and Intercultural dialog. Multidisciplinary Perspective"*, Ed. Arhipelag XXI Press, p.435-444.
- Oster, K.V. (2017) *Techniques of strategy evaluation*, website article, accessed on 5 May 2017, <http://smallbusiness.chron.com/techniques-strategy-evaluation-47712.html>.
- Rumelt, R. (1988) Evaluating business strategy, in Quinn, J. B., Mintzberg, H. & R.M. James, *The Strategy Process*, Englewood Cliffs, New Jersey.

- Strategy Review, Evaluation, and Control, Unit 7 Study Guide, BBA 4951, *Business Policy and Strategy*, Columbia Southern University, accessed on 4 May 2017, <https://online.columbiasouthern.edu/>.

CRITICAL CONSIDERATIONS RELATING TO DECISION NO. 20/2016, PRONOUNCED BY THE HIGH COURT OF CASSATION AND JUSTICE IN THE APPEAL IN THE INTEREST OF LAW, THE PROVISIONS OF ART. 915 PAR. 2 OF CIVIL PROCEDURE CODE

Claudia Roșu

Prof., Hab. PhD, Western University of Timișoara

Abstract: By Decision no. 20/2016, issued the appeal on points of law, the Supreme Court ruled that the interpretation and application of art. 915 par. (2) of the Code of Civil Procedure, the parties' agreement on the choice of court to resolve divorce proceedings should be expressly included.

The article critically examines the arguments Decision No / 20/2016 and concluded that the best option would have been to express and tacit acceptance of the agreement for the choice of court to resolve territorial divorce.

Keywords: application for divorce, the court has territorial jurisdiction, express consent, tacit agreement

1. Preliminarii.

În Cartea a VI-a din Codul de procedură civilă, sunt reglementate *Procedurile speciale*, prima dintre acestea din *Titlul I*, fiind *Procedura divorțului*.

Cum este și firesc, la început este prevăzută instanța competentă. Astfel, instanța competentă pentru soluționarea cererii de divorț este, ca regulă generală, judecătoria în circumscripția căreia se află cea din urmă locuință comună a soților¹.

Se dă eficiență în acest fel locuinței comune a soților și nu domiciliului, deoarece domiciliul poate să nu fie același cu locuința.

Dacă soții nu au avut locuință comună sau dacă niciunul dintre soți nu mai locuiește în circumscripția judecătoriei în care se află cea din urmă locuință comună, judecătoria competentă este aceea în circumscripția căreia își are locuința pârâtul, iar când pârâtul nu are locuința în țară și instanțele române sunt competente internațional, este competentă judecătoria în circumscripția căreia își are locuința reclamantul.

Dacă nici reclamantul și nici pârâtul nu au locuința în țară, părțile pot conveni să introducă cererea de divorț la orice judecătorie din România. În lipsa unui asemenea acord, cererea de divorț este de competența Judecătoriei Sectorului 5 al municipiului București.

Părțile pot să încheie o convenție cu privire la competența teritorială, în care să aleagă orice judecătorie din România, dacă niciuna din ele nu are locuința în țară. Doar în cazul lipsei convenției părților devine competentă Judecătoria Sectorului 5 București.

Este o normă procedurală care le permite părților, în ipoteza determinată de lege, să aleagă competența unei judecătorii din țară².

¹ C. Roșu, *Drept procesual civil. Partea special conform noului Cod de procedură civilă*, Ediția 7, Editura C. H. Beck, București, 2016, p. 139.

² I. Leș, *Noul Cod de procedură civilă. Comentariu pe articole*, Editura C. H. Beck, București, 2013, p. 1187.

În acest sens, s-a afirmat că dacă există acordul părților care nu locuiesc în România, competența teritorială este alternativă de vreme ce poate să fie sesizată orice judecătore din România³.

2. Decizia nr. 20/2016⁴ pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție în recurs în interesul legii, cu privire la prevederile art. 915 alin. 2 C. proc. civ.

2.1. Sesizarea instanței supreme cu recurs în interesul legii. Art. 915 alin. (2) C. proc. civ., a făcut obiectul unui recurs în interesul legii admis prin Decizia nr. 20/2016, prin care instanța supremă a decis că, în interpretarea și aplicarea art. 915 alin. (2) din Codul de procedură civilă, acordul părților cu privire la alegerea instanței care urmează să soluționeze acțiunea de divorț trebuie să fie exprimat expres.

Instanța supremă a fost sesizată în vederea interpretării și aplicării dispozițiilor art. 915 alin. (2) din Codul de procedură civilă, cu privire la înțelesul noțiunii de „acord” al părților din cuprinsul tezei a doua a acestui text de lege, respectiv condițiile de formă pe care trebuie să le îndeplinească convenția părților cu privire la alegerea instanței care ar urma să soluționeze acțiunea de divorț, în situația în care nici reclamantul și nici pârâtul nu au locuința pe teritoriul României.

Situația care a generat practică judiciară neunitară. Înalta Curte de casație și Justiție deliberând asupra recursului în interesul legii, a constatat următoarele aspecte.

2.2. Problema de drept care a generat practica neunitară. Orientările jurisprudențiale divergente

Prin sesizarea Colegiului de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție s-a arătat că nu există un punct de vedere unitar în practica judiciară privind interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 915 alin. (2) din Codul de procedură civilă, cu referire la următoarea problemă de drept: înțelesul noțiunii de „acord” al părților din cuprinsul tezei a doua a acestui text de lege, respectiv condițiile de formă pe care trebuie să le îndeplinească convenția părților cu privire la alegerea instanței care ar urma să soluționeze acțiunea de divorț, în situația în care nici reclamantul și nici pârâtul nu au locuința pe teritoriul României.

Au fost identificate două opinii neunitare cu privire la problema supusă analizei.

Într-o primă opinie s-a statuat că, pentru a fi incidente dispozițiile primei teze a alin. (2) al art. 915 din Codul de procedură civilă, este necesar ca acordul părților cu privire la alegerea instanței care urmează a soluționa acțiunea de divorț să fie exprimat expres, fie în formă scrisă, anterior investirii instanței, fie verbal în fața instanței, în situația în care litigiul este pendinte. În ambele cazuri, manifestarea de voință a părților în sensul opțiunii pentru o anumită instanță trebuie să rezulte explicit fie din cuprinsul convenției, fie din susținerile formulate oral în fața instanței de judecată.

În argumentarea acestei opinii s-a reținut că prin acord se înțelege manifestarea de voință a două sau mai multor persoane exprimată cu intenția de a produce efecte juridice, iar exteriorizarea hotărârii de a încheia acordul prezintă, în această ipoteză, o relevanță juridică deosebită, întrucât numai în prezența acestuia poate fi vorba despre existența consimțământului.

Consimțământul reprezintă exteriorizarea hotărârii de a încheia un acord juridic, fiind voința declarată, elementul extern al voinței juridice.

Plecând de la definițiile expuse, doctrina și jurisprudența au fost constante în a aprecia că manifestarea de voință trebuie să fie una neechivocă, clară și exteriorizată. Manifestarea tacită de

³ M. Tăbârcă, *Drept procesual civil, vol. II- Procedura contencioasă în fața primei instanțe. Procedura necontencioasă judiciară. Proceduri speciale*, editura Universul Juridic, București, 2013, p. 647.

⁴ Decizia nr. 20/2016 privind interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 915 alin. (2) din Codul de procedură civilă, cu privire la înțelesul noțiunii de „acord” al părților din cuprinsul tezei a doua a acestui text de lege, respectiv condițiile de formă pe care trebuie să le îndeplinească convenția părților cu privire la alegerea instanței care ar urma să soluționeze acțiunea de divorț, în situația în care nici reclamantul și nici pârâtul nu au locuința pe teritoriul României, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție, completul competent să judece recursul în interesul legii, a fost publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1049 din 27 decembrie 2016.

voință nu poate produce efecte juridice decât în măsura în care legea prevede în mod expres acest lucru.

Astfel, în argumentarea acestei opinii s-a reținut că, pentru ca alegerea de competență să producă efectul extinderii competenței în favoarea instanței alese de părți, este necesar ca înțelegerea acestora să fie expresă, indiferent dacă este exprimată în formă scrisă (caz în care din cuprinsul său este necesar să rezulte explicit opțiunea pentru o anumită instanță, iar aceasta să fie determinată în chiar cuprinsul convenției) sau în formă verbală, exprimată oral în fața instanței de judecată (pentru procesele aflate în curs de judecată).

Ceea ce este esențial este natura expresă a convenției părților, respectiv ca din cuprinsul acesteia să rezulte explicit opțiunea pentru o anumită instanță. Opțiunea poate fi exprimată într-o clauză atributivă de competență inserată în acord, înțelegere, convenție ori într-o convenție separată. Este posibilă și o convenție verbală, însă doar în cazul litigiilor născute, ceea ce înseamnă, *per a contrario*, că, anterior declanșării unui litigiu, convenția poate fi încheiată doar în formă scrisă.

Simpla alegere a instanței de către reclamant prin depunerea cererii de chemare în judecată, precum și lipsa invocării excepției necompetenței teritoriale de către partea pârâtă nu pot echivala cu acordul de voință al părților de care se face vorbire în cuprinsul art. 915 alin. (2) din Codul de procedură civilă, întrucât, în virtutea argumentelor expuse, manifestarea tacită de voință nu poate produce efecte juridice decât în măsura în care legiuitorul a prevăzut în mod expres aceasta. În această situație însă, legiuitorul nu a reglementat o astfel de posibilitate, iar neinvocarea excepției poate fi determinată de absența unei apărări calificate, necunoaștere, omisiune etc., fără semnificația juridică a alegerii de competență.

Or, în aplicarea principiului potrivit căruia excepțiile sunt de strictă interpretare și aplicare (*exceptio est strictissimae interpretationis*) nu se poate considera că lipsa invocării excepției necompetenței teritoriale echivalează cu manifestarea tacită de voință în sensul alegerii instanței competente teritorial.

S-a mai arătat, de asemenea, că nici mențiunea cuprinsă în conținutul procurilor acordate de părți reprezentanților convenționali să îi reprezinte în litigiul aflat pe rolul instanței unde a fost introdusă acțiunea de divorț nu reprezintă o alegere a instanței în sensul textului de lege evocat. În argumentarea acestei interpretări s-a mai reținut că un alt text cu valoare de normă specială, respectiv art. 126 alin. (1) din Codul de procedură civilă, referitor la alegerea de competență, prevede explicit că o asemenea convenție a părților (admisibilă numai în litigii referitoare la alte drepturi de care părțile pot dispune și, în aceste cazuri, doar dacă nu este vorba despre o competență teritorială exclusivă) trebuie să îmbrace forma scrisă, iar pentru litigiile începute poate fi făcută și verbal în fața instanței. Ca atare, necesită un acord de voință neechivoc sub aspectul alegerii instanței competente.

Realizând o interpretare prin analogie a celor două norme considerate speciale în materia competenței jurisdicționale, s-a conchis că se poate aprecia că și art. 915 alin. (2) din Codul de procedură civilă cere ca înțelegerea părților să fie expresă, ceea ce înseamnă că din cuprinsul acesteia trebuie să rezulte explicit acordul părților pentru alegerea unei anumite instanțe.

Tot în argumentarea acestei prime opinii s-a mai apreciat că termenul de „acord” utilizat de legiuitor în textul art. 915 alin. (2) din Codul de procedură civilă desemnează sau poate fi asimilat, de principiu, înțelegerii reglementate de art. 5 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1.259/2010 al Consiliului Uniunii Europene din 20 decembrie 2010 de punere în aplicare a unei forme de cooperare consolidată în domeniul legii aplicabile divorțului și separării de corp, potrivit căruia soții pot conveni să aleagă legea aplicabilă divorțului și separării de corp. Or, sub aspectul respectării condițiilor de formă, norma europeană stabilește că acest acord trebuie încheiat în scris, datat și semnat de ambii soți. În același sens, orice comunicare sub formă electronică, ce permite consemnarea durabilă a acordului, este considerată ca reprezentând o formă scrisă, însă atunci când legea statului membru participant, în care ambii soți își au reședința obișnuită la data încheierii acordului, prevede condiții formale suplimentare pentru asemenea acorduri, se aplică aceste condiții.

Punctul nostru de vedere față de prima opinie. De la început ne exprimăm dezacordul total față de această opinie, deoarece considerăm excesivă condiția ca acordul să fie exprimat în mod expres. Trebuie să reținem că este vorba de un proces de divorț, adică de disoluția căsătoriei. Ori, în această etapă este foarte dificil să se obțină acordul expres, aceasta, deoarece dacă, soții s-ar fi înțeles, nu ar fi sesizat instanța de judecată, ci, ar fi ales celelalte modalități de desfacere a căsătoriei. Astfel, potrivit art. 375 C. civ., dacă există acordul soților, căsătoria se poate desface pe cale administrativă, la oficiul de stare civilă ori prin procedură notarială.

Trebuie să menționăm că desfacerea căsătoriei la oficiul de stare civilă nu se poate realiza dacă soții au copii minori, în schimb, se poate realiza prin procedură notarială.

Divorțul prin acord se poate realiza și în fața instanței de judecată, însă, în cazul analizat este vorba de soți care nu au locuința în țară, astfel că putem fi în situația în care la momentul depunerii cererii de divorț, unul dintre soți să aibă locuința într-un stat din Uniunea Europeană, de ex. Spania, iar celălalt soț, în alt stat din Uniunea Europeană, de ex. Italia.

În prima opinie se neagă existența acordului tacit, deoarece absența vreunei opoziții a pârâtului la instanța pe care o alege reclamantul, nu semnifică faptul că a acceptat acea instanță.

Am considerăm că și în lipsa convenției, dacă reclamantul introduce cererea de divorț la o anumită judecătorie și pârâtul o acceptă, se poate aprecia că s-a încheiat convenția cu privire la alegerea competenței teritoriale⁵.

Manifestarea de voință poate produce efecte și dacă legea nu prevede expres, deoarece nu se poate considera ca lipsește consimțământul, ci, că pârâtul a achiesat la competența aleasă de către reclamant.

Faptul că nu s-a invocat excepția necompetenței teritoriale, semnifică în opinia noastră că, pârâtul a acceptat tacit aceasta, iar nu faptul că, pârâtul nu și-ar fi manifestat voința în sensul alegerii instanței competente teritorial.

Referitor la excepția de necompetență teritorială în acest caz, în literatura juridică, s-a arătat că este relativă, cum se precizează în textul legal, părțile putând conveni să introducă cererea la orice judecătorie din România⁶.

Potrivit art. 153 C. proc. civ., instanța poate hotărî asupra unei cereri numai dacă părțile au fost citate ori s-au prezentat, personal sau prin reprezentant, în afară de cazurile în care prin lege se dispune altfel. Citarea pârâtului este o garanție a cunoașterii existenței litigiului care s-a declanșat, astfel încât, dacă nu ar fi acceptat instanța a cărei competență teritorială a ales-o reclamantul, putea să-și exprime în mod expres punctul de vedere prin întâmpinare, potrivit art. 205 C. proc. civ.

Mai mult, în materia divorțului, sunt prevăzute exigențe suplimentare cu privire la citarea pârâtului. Astfel, potrivit art. 923 C. proc. civ., dacă procedura de citare a soțului pârât a fost îndeplinită prin afișare, iar acesta nu s-a prezentat la primul termen de judecată, instanța va cere dovezi sau va dispune cercetări pentru a verifica dacă pârâtul își are locuința la locul indicat în cerere și, dacă va constata că nu locuiește acolo, va dispune citarea lui la locuința sa efectivă, precum și, dacă este cazul, la locul său de muncă⁷.

Faptul că reclamantul sau pârâtul, au acordat o procură specială de reprezentare, semnifică că reprezentantul poate să efectueze acte procedurale în acel proces, deoarece potrivit art. 87 C. proc. civ., mandatul este presupus dat *pentru toate actele procesuale* (s. n.) îndeplinite în fața acelei instanțe. Ori, printre aceste acte procedurale se află și acceptarea sau nu a competenței teritoriale, stabilite de reclamant. Dacă reprezentantul convențional al pârâtului, nu a invocat excepția necompetenței teritoriale, care potrivit art. 130 alin. 3 C. proc. civ., trebuie ridicată cel mai târziu la primul termen de judecată la care părțile sunt legal citate, înseamnă că a acceptat acea competență.

⁵ C. Roșu, *op. cit.*, p. 139.

⁶ I. Deleanu, *Tratat de procedură civilă, vol. II*, Editura Universul Juridic, București, 2013, p. 722.

⁷ C. Roșu, *op. cit.*, p. 142.

Considerăm că nu se aplică prevederile art. 126 alin. 1 C. proc. civ, referitoare la alegerea de competență, deoarece obiectul litigiului este diferit. Potrivit art. 126 alin. 1 C. proc. civ., obiectul litigiului trebuie să privească drepturi sau bunuri de care părțile pot să dispună, în timp ce în cazul divorțului cererile se circumscriu relațiilor de familie.

În materia divorțului prevederile referitoare la competența teritorială sunt derogatorii de la normele de competență de drept comun, dându-se eficiență locuinței comune a soților, apoi locuinței pârâtului și în final locuinței reclamantului.

Considerăm că nu se poate reține nici argumentul referitor la înțelegerea reglementată de art. 5 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1.259/2010, al Consiliului Uniunii Europene din 20 decembrie 2010 de punere în aplicare a unei forme de cooperare consolidată în domeniul legii aplicabile divorțului și separării de corp, deoarece în cazul divorțului dintre cetățeni români care nu au locuința în țară, nu se pune problema alegerii legii aplicabile divorțului, care este legea română, ci, ceea ce se alege este doar instanța competentă teritorial.

În cea de-a doua opinie s-a apreciat că norma procedurală de competență cuprinsă în art. 915 alin. (2) teza întâi din Codul de procedură civilă operează și în cazul în care acordul părților nu este exprimat în mod expres, în formă scrisă sau verbală, manifestarea de voință a părților cu privire la alegerea unei anumite instanțe putând fi dedusă din conduita lor procesuală, și anume: neinvocarea excepției necompetenței teritoriale de către pârât, prin întâmpinare, investirea aceleiași instanțe de către pârât cu soluționarea cererii reconvenționale ori exprimarea acordului de către pârât în cuprinsul procurii acordate reprezentantului convențional.

Cea de-a doua opinie conturată este susținută de argumentul potrivit căruia dispozițiile art. 915 alin. (2) din Codul de procedură civilă, nu prevăd ca acordul de voințe al părților cu privire la instanța competentă să judece cererea de divorț să fie dat expres, în cadrul aceluiași înscris - el putând rezulta și din indicarea aceleiași instanțe realizată chiar separat, dar neechivoc, de fiecare dintre părți - și nici să fie anterior introducerii cererii de divorț, în acest sens fiind și dispozițiile art. 1.240 alin. (2) din Codul civil, privind formele de manifestare a consimțământului, potrivit cărora: „Voința poate fi manifestată și printr-un comportament care, potrivit legii, convenției părților, practicilor statornicite între acestea sau uzanțelor, nu lasă nicio îndoială asupra intenției de a produce efectele juridice corespunzătoare”.

Prin urmare, s-a apreciat că, în condițiile în care, odată cu introducerea acțiunii de divorț, reclamantul și-a manifestat voința ca litigiul să fie soluționat de o anumită instanță, acordul părților este întrunit sub acest aspect și în cazurile în care partea pârâtă nu s-a opus expres ca acțiunea de divorț să fie soluționată de judecătoria sesizată de partea reclamantă, în sensul că nu a invocat, prin întâmpinare, excepția necompetenței teritoriale a acelei instanțe judecătorești sau a introdus, la rândul său, o cerere reconvențională pe rolul aceleiași instanțe, existând astfel un acord implicit și al pârâtului în sensul alegerii instanței competente. În plus, tot în acest context, alăturat împrejurărilor mai sus amintite, s-a mai reținut că și mențiunea din cuprinsul procurii date de către pârât unui reprezentant convențional (avocat) de a-l reprezenta în litigiul având ca obiect cererea de divorț, aflat pe rolul instanței alese de către reclamant, reprezintă acordul acestei părți în privința alegerii judecătoriei competente să soluționeze cererea de divorț în primă instanță.

În această opinie jurisprudențială este prezumată existența unui acord tacit al pârâtului (cu privire la instanța aleasă de reclamant) în absența unei opoziții exprese a acestuia.

Punctul nostru de vedere față de a doua opinie. Susținem fără rezerve această opinie, pe care o considerăm corectă și care reflectă situația concretă. Aceasta, deoarece datorită intenției soților sau a unuia dintre ei de a se desface căsătoria, un acord expres nu este întotdeauna facil de obținut. Mai mult, unul dintre soți, doar în scop de șicană poate cu rea-credință să se opună unei anumite instanțe.

2.3. *Jurisprudența Curții Constituționale*

Din verificările efectuate a rezultat că dispozițiile art. 915 alin. (2) din Codul de procedură civilă nu au făcut, până la momentul pronunțării prezentei decizii, obiectul controlului de constituționalitate.

2.4. Opinia Colegiului de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție

Colegiul de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție, titularul sesizării, a constatat existența practicii judiciare neunitare a instanțelor judecătorești asupra problemei de drept semnalate și prin Hotărârea nr. 16 din 24 iunie 2016, a dispus sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării asupra problemei de drept deduse judecării, fără să-și exprime opinia cu privire la orientarea jurisprudențială pe care o consideră ca fiind legală.

Este de neînțeles că, tocmai titularul sesizării nu și-a exprimat opinia pe care o consideră corectă, însă o astfel de conduită nu este nouă pentru instanța supremă. Astfel și cu ocazia analizării Deciziei nr. 7/2016⁸, prin care s-a admis recursul în interesul legii formulat de Colegiul de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție privind interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 127 alin. 1 și 3 C. proc. civ., același titular al sesizării, nu s-a pronunțat prin actul de sesizare asupra orientării jurisprudențiale pe care o consideră ca fiind legală.

2.5. Opinia procurorului general

Procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a apreciat ca fiind în litera și spiritul legii cea de-a doua opinie exprimată, în sensul că, în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 915 alin. (2) din Codul de procedură civilă, acordul părților cu privire la alegerea instanței care urmează a soluționa acțiunea de divorț nu trebuie să îndeplinească anumite condiții de formă, putând fi dedus și din conduita procesuală a părților, inclusiv din neinvocarea de către soțul pârât, prin întâmpinare, a excepției necompetenței teritoriale.

Art. 915 alin. (2) teza întâi din Codul de procedură civilă conține o normă de competență teritorială de ordine privată, aspect ce rezultă din interpretarea *per a contrario* a dispozițiilor art. 129 alin. (2) pct. 3 coroborate cu ale alin. (3) al aceluiași articol din Codul de procedură civilă. De asemenea, competența consacrată de art. 915 alin. (2) teza întâi din Codul de procedură civilă este și alternativă, de vreme ce, în ipoteza analizată și doar în aceasta, poate fi sesizată „orice judecătorie din România”.

Instanța prevăzută de art. 915 alin. (2) teza întâi din Codul de procedură civilă, sesizată de reclamant cu cererea de divorț, este și rămâne competentă doar atunci când există un acord al părților asupra competenței sale. În lipsa unui atare acord, potrivit tezei a doua a acestui articol, este competentă exclusiv Judecătoria Sectorului 5 al Municipiului București.

Competența exclusivă a acestei din urmă instanțe este subsidiară, fiind atrasă condiționat de lipsa unui acord al pârâtului asupra unei alte judecătorii din România, astfel cum această instanță a fost aleasă de reclamant prin introducerea cererii principale.

Așadar, s-ar putea considera că Judecătoria Sectorului 5 al Municipiului București are, în temeiul art. 915 alin. (2) teza a doua din Codul de procedură civilă, o competență teritorială exclusivă subsidiară (reziduală) care intervine doar în condițiile inexistenței unui acord al părților din cererea de divorț asupra competenței unei alte judecătorii din România.

Analizând relația dintre art. 915 alin. (2) din Codul de procedură civilă și art. 126 alin. (1) din același act normativ, rezultă că situațiile reglementate de cele două texte de lege sunt diferite.

Un prim element de diferență este dat de faptul că, potrivit normei de competență aplicabile în procedura specială a divorțului, atunci când soții sunt cetățeni români care locuiesc în străinătate, alegerea de competență, ca expresie a caracterului relativ al competenței, conținută de art. 915 alin. (2) teza întâi din Codul de procedură civilă, este recunoscută într-o materie în care, potrivit normei generale, o atare posibilitate este exclusă.

Un alt element de diferență este reprezentat de faptul că, spre deosebire de art. 126 alin. (1) din Codul de procedură civilă, care prevede expres condițiile formale pe care trebuie să le îndeplinească o convenție a părților privitoare la alegerea competenței (în scris sau verbal în fața instanței), art. 915 alin. (2) din același cod, normă cu caracter special, aplicabilă cu prioritate în

⁸ Decizia nr. 7/2016, a fost publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 461 din 22 iunie 2016.

virtutea principiului *specialia generalibus derogant*, se rezumă în a preciza că, pentru alegerea instanței competente, este necesar și suficient doar acordul părților.

Față de aceste elemente aflate în divergență se pune problema dacă acest acord ar trebui să îndeplinească sau nu anumite condiții de formă.

În mod incontestabil acest acord nu reprezintă altceva decât un contract judiciar cu privire la un anumit aspect formal al judecării, și anume competența instanței investite prin cererea de divorț formulată de soțul reclamant.

În virtutea principiului consensualismului consacrat de art. 1.174 alin. (2) și art. 1.178 din Codul civil, principiu care dă expresie autonomiei de voință a părților, pentru formarea valabilă a acestui contract judiciar, sunt necesare și suficiente voințele concordante exteriorizate ale părților, nefiind necesar, de regulă, ca acestea să îmbrace o anumită formă; în plus, excepțiile de la acest principiu trebuie să fie expres și limitativ prevăzute de lege.

Or, analizat din perspectiva acestui principiu, se observă că art. 915 alin. (2) din Codul de procedură civilă nu impune vreo condiție de formă în privința acordului părților prin care acestea aleg judecătoria din România competentă să soluționeze cererea de divorț.

De asemenea, textul nu impune nici ca părțile să își exprime consimțământul concomitent, în cuprinsul aceluiași înscris, fiind suficient ca voințele concordante în sensul alegerii instanței competente să fie exprimate (exteriorizate).

Existența condiției formei scrise nu ar putea fi dedusă din aplicarea prin analogie a dispozițiilor art. 7 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1.259/2010 al Consiliului Uniunii Europene referitoare la valabilitatea formală a acordului prevăzut de art. 5 alin. (1) din același act normativ, prin care soții convin să desemneze legea aplicabilă divorțului și separării de corp, întrucât scopul acestui regulament constă în determinarea legii materiale aplicabile în situațiile în care există conflict de legi, nereglementând asupra alegerii competenței teritoriale a instanțelor române, atunci când acestea sunt competente internațional, potrivit art. 3 alin. (1) lit. b) teza întâi din Regulamentul (CE) nr. 2.201/2003 al Consiliului Uniunii Europene din 27 noiembrie 2003 privind competența, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești în materie matrimonială și în materia răspunderii părintești, de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1.347/2000.

În consecință, în această privință sunt pe deplin aplicabile dispozițiile art. 1.240 din Codul civil referitoare la „Formele de exprimare a consimțământului”, potrivit cărora:

„(1) Voința de a contracta poate fi exprimată verbal sau în scris.

(2) Voința poate fi manifestată și printr-un comportament care, potrivit legii, convenției părților, practicilor statornicite între acestea sau uzanțelor nu lasă nicio îndoială asupra intenției de a produce efectele juridice corespunzătoare”.

Astfel, atunci când soțul pârât formulează o cerere reconvențională sau își exprimă acordul în cuprinsul procurii acordate reprezentantului convențional, se poate considera că prin aceste acte se face proba consimțământului său expres cu privire la competența instanței alese inițial de soțul reclamant.

De altfel, în doctrină s-a arătat că, de vreme ce, potrivit art. 126 alin. (1) din Codul de procedură civilă, alegerea de competență poate fi făcută și verbal, după sesizarea instanței, nu există niciun impediment în a se considera că această alegere este valabilă și atunci când pârâtul și-a exprimat acordul prin transmiterea unui înscris din care să rezulte fără nicio îndoială că partea dorește ca judecata să se facă la instanța respectivă.

În aceste situații, împrejurarea că soțul pârât nu a invocat excepția necompetenței teritoriale în condițiile art. 130 alin. (3) din Codul de procedură civilă contribuie la consolidarea convingerii judecătorului în sensul că se află în prezența unui acord al părților, suficient de bine dovedit, asupra instanței competente teritorial să soluționeze cererea de divorț, astfel cum aceasta a fost aleasă de reclamant.

De asemenea, consimțământul soțului pârât ca cererea de divorț să fie judecată de instanța aleasă de soțul reclamant ar putea fi exprimat și verbal, la primul termen de judecată la care părțile

sunt legal citate, când, potrivit art. 131 alin. (1) din Codul de procedură civilă, se verifică competența instanței.

În opinia Ministerului Public, din atitudinea procesuală a pârâtului, de a nu invoca prin întâmpinare excepția necompetenței teritoriale relative a judecătoriei alese de reclamant, se poate deduce un acord implicit al acestei părți cu privire la competența instanței sesizate prin cererea de chemare în judecată, deoarece, în esență, această atitudine procesuală a pârâtului dă expresie unui drept potestativ de sorginte legală, de alegere între mai multe instanțe deopotrivă competente teritorial, în privința căruia nu este exclusă o manifestare de voință prin fapte procesuale care au semnificația unei adeziuni tacite sau implicite.

Unei asemenea soluții nu i-ar putea fi opuse prevederile art. 1.203 din Codul civil referitoare la clauzele neuzuale, aduse ca argument de partea doctrinei care nu acceptă posibilitatea prorogării tacite de competență, întrucât materia analizată excedează domeniului predilect al acestor dispoziții legale.

Ministerul Public a apreciat că cea de-a doua orientare a jurisprudenței prezintă o incontestabilă utilitate practică, reflectând într-o mai mare măsură finalitatea edictării normei de competență în discuție, aceea de a oferi părților aflate în ipoteza sa o anumită flexibilitate de natură a le facilita accesul la justiția din statul de origine.

Punctul nostru de vedere față de opinia Procurorului general. Susținem fără rezerve argumentele aduse de Procurorul general, pentru acceptarea celei de-a doua opinii. Într-adevăr, a doua opinie răspunde situației reale, în care soții nu se mai înțeleg și doresc să încheie căsătoria, iar un posibil acord expres cu privire la instanța competentă teritorial este dificil, dacă nu chiar imposibil de realizat, în unele situații.

2.6. Raportul asupra recursului în interesul legii

Prin raportul întocmit în cauză, judecătorii-raportori au constatat că sunt îndeplinite condițiile de admisibilitate a recursului în interesul legii, iar cu referire la dezlegarea în drept au apreciat că acordul părților cu privire la alegerea instanței care urmează să soluționeze acțiunea de divorț trebuie să fie exprimat expres.

Punctul nostru de vedere față de raport. Nu suntem de acord cu concluziile raportului, datorită argumentelor deja expuse. Se pare că judecătorii raportori s-au distanțat de realitatea din practica judiciară, prin concluzia la care au ajuns. Un acord expres este dificil de obținut, astfel încât o să se ajungă ca, în absența acestuia, Judecătoria Sectorului 5 a municipiului București să devină „instanță de drept comun” pentru divorțul soților care nu au locuința în țară.

2.7. Înalta Curte de Casație și Justiție

Examinând sesizarea cu recurs în interesul legii, raportul întocmit de judecătorii-raportori, precum și dispozițiile legale ce se solicită a fi interpretate în mod unitar, s-a constatat:

Problema de drept care a creat divergența de practică judiciară vizează înțelesul noțiunii de „acord” al părților din cuprinsul tezei a doua a alin. (2) al art. 915 din Codul de procedură civilă, respectiv condițiile de formă pe care trebuie să le îndeplinească convenția părților cu privire la alegerea instanței competente să soluționeze acțiunea de divorț, în situația în care niciuna dintre părți nu are locuința pe teritoriul României.

Art. 915 alin. (2) din Codul de procedură civilă, situat în cartea a VI-a (Proceduri speciale), titlul I (Procedura divorțului) cap. I (Dispoziții comune), are următorul conținut: „Dacă nici reclamantul și nici pârâtul nu au locuința în țară, părțile pot conveni să introducă cererea de divorț la orice judecătorie din România. În lipsa unui asemenea acord, cererea de divorț este de competența Judecătoriei Sectorului 5 al municipiului București”.

Astfel, acordul de voințe la care face referire art. 915 alin. (2) din Codul de procedură civilă este, în esență, un contract în sensul art. 1.166 din Codul civil.

Potrivit dispozițiilor art. 1.178 din același act normativ: „Contractul se încheie prin simplul acord de voințe al părților dacă legea nu impune o anumită formalitate pentru încheierea sa valabilă”.

În ceea ce privește formele de exprimare a consimțământului, art. 1.240 din Codul civil prevede că:

„(1) Voința de a contracta poate fi exprimată verbal sau în scris.

(2) Voința poate fi manifestată și printr-un comportament care, potrivit legii, convenției părților, practicilor statornicite între acestea sau uzanțelor, nu lasă nicio îndoială asupra intenției de a produce efectele juridice corespunzătoare”.

După cum se poate observa, conform art. 1.240 alin. (2) din Codul civil, se poate da eficiență și consimțământului exprimat în mod tacit, însă numai dacă comportamentul în care acesta este exteriorizat are o astfel de semnificație conform legii, convenției părților, practicilor statornicite între acestea sau uzanțelor.

În opinia noastră, instanța supremă interpretează în mod restrictiv și rigid, prevederile art. 1240 alin. 2 C. civ., neținând cont de specificul litigiului privitor la divorț, unde nu este vorba de un contract obișnuit, ci, de o situație familială, care nu mai poate continua și de aceea soții, sau unul dintre ei, decid să solicite desfacerea acesteia. În mod curent, contractul presupune acordul de voință, ori, în cazul divorțului, uneori acordul nu se poate realiza sau dimpotrivă, există opoziția celuilalt soț. Ori, atunci acest acord nu se mai poate realiza.

Așa cum rezultă din hotărârile judecătorești anexate sesizării, au fost considerate modalități de manifestare în mod tacit a consimțământului soțului pârât la alegerea instanței sesizate de către soțul reclamant neinvocarea, prin întâmpinare, a excepției necompetenței teritoriale, introducerea cererii reconvenționale de către soțul pârât-reclamant la instanța sesizată cu cererea de chemare în judecată și mențiunea inserată în contractul de mandat, dat de soțul pârât reprezentantului său convențional, referitoare la indicarea instanței.

Pentru a se verifica dacă suntem în prezența unui acord tacit în fiecare dintre aceste cazuri, este necesar a verifica dacă există dispoziții legale sau convenționale ori practici statornicite între părți sau uzanțe, în baza cărora să poată fi astfel calificată forma de manifestare tacită a consimțământului.

Din punct de vedere legal, neinvocarea de către pârât a excepției necompetenței teritoriale, până la primul termen la care părțile sunt legal citate în fața primei instanțe (potrivit art. 130 din Codul de procedură civilă), este sancționată, în condițiile art. 185 alin. (1) din Codul de procedură civilă, cu decăderea, dacă legea nu dispune altfel.

În literatura de specialitate s-a arătat că neinvocarea de către pârât a excepției de necompetență de ordine privată nu echivalează cu o prorogare voluntară tacită de competență, deoarece faptul că instanța necompetentă rămâne investită cu judecarea pricinii este efectul decăderii pârâtului din dreptul de a invoca excepția, nu al unui acord tacit.

Prin urmare, nu poate fi asimilată unui comportament care, potrivit legii, ar avea semnificația unui acord tacit neexercitarea în termenul prevăzut de lege a dreptului de a invoca excepția necompetenței teritoriale.

În opinia noastră, instanța supremă nu sesizează specificul aparte al litigiului privitor la divorț. Neinvocarea de către pârât a excepției necompetenței teritoriale, înainte de a se pune problema aplicării sancțiunii decăderii, semnifică faptul că, acesta a acceptat instanța la care reclamantul a introdus cererea de divorț. Dacă nu ar fi acceptat competența teritorială ar fi invocat-o. Cu atât mai mult, dacă pârâtul a formulat întâmpinare și nu a invocat necompetența teritorială, a acceptat-o pe cea aleasă de reclamant.

Instanța supremă a stabilit că și dacă prin neinvocarea excepției necompetenței teritoriale de către pârât se poate ajunge la același rezultat, respectiv judecarea procesului de către instanța sesizată de soțul reclamant (alta decât Judecătoria Sectorului 5 al Municipiului București), din punct de vedere procedural mecanismele juridice enunțate sunt diferite, așa cum subliniază și doctrina.

De asemenea, trebuie menționat că legiuitorul a prevăzut în art. 1.067 alin. (2) din Codul de procedură civilă, situat în cartea a VII-a, dedicată „Procesului civil internațional”, un caz de prorogare voluntară de competență în favoarea instanței române pentru ipoteza în care pârâtul se prezintă în fața

instanței române și formulează apărări în fond, dar nu invocă excepția necompetenței, cel mai târziu până la terminarea cercetării procesului în fața primei instanțe.

Acest caz se circumscrie dispozițiilor art. 1.240 alin. (2) din Codul civil, în sensul că, în ipoteza textului enunțat, neinvocarea excepției privitoare la competență valorează acord tacit. Simpla neinvocare a excepției nu ar valora acord tacit în lipsa dispoziției prevăzute de art. 1.067 alin. (2) din Codul de procedură civilă.

În opinia noastră, instanța supremă argumentează greșit prin raportare la art. 1067 C. proc. civ., deoarece acesta se referă la procesul civil internațional, ori, în cazul art. 915 alin. 2 C. proc. civ., suntem în prezența unui litigiu intern. Litigiile cu caracter internațional sunt diferite de cele de drept intern, astfel încât, considerăm că prevederile care le reglementează, nu pot fi extinse la cele interne.

Instanța supremă a decis cu referire la acordul tacit, dedus din introducerea cererii reconvenționale de către soțul pârât-reclamant la instanța sesizată cu cererea de chemare în judecată că, potrivit dispozițiilor art. 917 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, cererea de divorț formulată de pârât trebuie introdusă la instanța la care se judecă cererea principală, neexistând un drept de opțiune al pârâtului sub acest aspect.

Față de prevederile legale enunțate, care au un caracter imperativ, nu poate fi primită interpretarea conform căreia introducerea cererii reconvenționale de către soțul pârât-reclamant la instanța sesizată cu cererea de chemare în judecată reprezintă, în fapt, un acord tacit cu privire la instanța aleasă de reclamant.

În opinia noastră, nici acest argument al instanței supreme nu poate fi reținut, deoarece dacă pârâtul nu ar fi acceptat instanța sesizată inițial, ar fi putut invoca acest aspect. De aceea, pârâtul poate formula întâmpinare și cerere reconvențională deodată urmând ca, dacă excepția necompetenței teritoriale invocate, este admisă, cererea reconvențională să fie soluționată de instanța la care cauza a fost declinată, evident, împreună cu cererea inițială de divorț.

Un alt element care a fost analizat de instanțele care susțin cea de-a doua opinie este mențiunea inserată în contractul de mandat dat de soțul pârât reprezentantului său convențional referitoare la indicarea instanței.

În opinia instanței supreme, aceste mențiuni indică numărul de dosar și instanța pe rolul căreia este înregistrat acesta, la data contractului de mandat. Prin ipoteză, procurile analizate sunt date de persoanele chemate în judecată, ceea ce implică în mod necesar, pentru determinarea limitelor mandatului, indicarea dosarului și a instanței pe rolul căreia acesta a fost înregistrat.

Spre deosebire de situația în care în contractul de mandat dat în vederea introducerii cererii de divorț de soțul reclamant, care nu locuiește în România, se menționează o judecătorie anume la care ar urma să fie reprezentat (ipoteză în care, într-o interpretare logică, rezultă opțiunea reclamantului pentru alegerea instanței competente), în situația pârâtului care dă mandat spre a fi reprezentat în fața instanței la care a fost chemat în judecată, nu poate fi dedus acordul tacit al acestuia.

Față de obiectul cererilor de chemare în judecată (cereri de divorț), nu se impune analizarea acordului dat în mod tacit din perspectiva convenției părților, practicilor statornicite de acestea sau uzanțelor.

Din această analiză, care nu epuizează posibilele comportamente susceptibile de a reprezenta forme de manifestare a acordului tacit, se poate conchide că, față de dispozițiile art. 1.240 alin. (2) din Codul civil, manifestarea de voință a părților cu privire la alegerea unei anumite instanțe, nu poate fi dedusă din conduita lor procesuală constând în: neinvocarea excepției necompetenței teritoriale de către pârât, prin întâmpinare, investirea aceleiași instanțe de către pârât cu soluționarea cererii reconvenționale ori exprimarea acordului de către pârât în cuprinsul procurii acordate reprezentantului convențional.

Rezultă că interpretarea dispozițiilor art. 915 alin. (2) din Codul de procedură civilă trebuie făcută în sensul că acordul părților în vederea alegerii instanței competente nu poate fi dat în mod tacit, ci doar expres.

În opinia noastră interpretarea dacă de instanța supremă este limitativă și va genera supraaglomerarea Judecătoriei sectorului 5 București. Aceasta, deoarece, potrivit celor statuate de instanța supremă, în absența acordului expres, o altă judecătorie sesizată, va trebui să își decline competența de soluționare a cauzei în favoarea acestei instanțe.

Instanța supremă reține că, textul de lege în discuție - art. 915 alin. (2) din Codul de procedură civilă - instituie o normă de competență specială, care este de strictă interpretare. În acest sens, în aplicarea principiului conform căruia *exceptio est strictissimae interpretationis*, nu este permisă aplicarea prin analogie a acestei norme altor cazuri (cum sunt cererile de anulare a căsătoriei), iar interpretarea ei trebuie făcută restrictiv.

Caracterul derogatoriu al normelor care reglementează procesul de divorț a fost evidențiat și de Curtea Constituțională care, în Decizia nr. 305 din 12 mai 2016⁹, a reținut că, în considerarea caracterului strict personal al procesului de divorț în ansamblul său, s-a impus „adoptarea unei proceduri speciale, derogatorii de la normele dreptului comun, care nu face decât să dea expresie particularității esențiale a procesului de divorț și implicit prevederilor constituționale cuprinse în art. 26 referitor la viața intimă, familială și privată”.

Or, pentru considerentele expuse, nu poate fi primită interpretarea conform căreia și-a dat acordul tacit pârâțul care nu s-a opus expres, deoarece art. 915 alin. (2) din Codul de procedură civilă implică o acțiune a fiecăreia dintre părți, în sensul manifestării acordului, iar nu în scopul de a se opune expres.

În sprijinul acestei atitudini procesuale sunt și dispozițiile art. 131 din Codul de procedură civilă, potrivit cărora: „(1) La primul termen de judecată la care părțile sunt legal citate în fața primei instanțe, judecătorul este obligat, din oficiu, să verifice și să stabilească dacă instanța sesizată este competentă general, material și teritorial să judece pricina, consemnând în cuprinsul încheierii de ședință temeiurile de drept pentru care constată competența instanței sesizate. Încheierea are caracter interlocutoriu.

(2) În mod excepțional, în cazul în care pentru stabilirea competenței sunt necesare lămuriri ori probe suplimentare, judecătorul va pune această chestiune în discuția părților și va acorda un singur termen în acest scop”.

În opinia noastră chiar argumentul că normele care reglementează procedura divorțului sunt speciale, denotă faptul se pot aplica alte dispoziții derogatorii de la prevederile de drept comun, referitoare la competența teritorială sau la acordul părților.

De asemenea, potrivit regulii că, dacă legea nu prevede, nici interpretul nu trebuie să adauge, este excesivă interpretarea instanței supreme, potrivit căreia este nevoie de un acord expres. Prevederile art. 915 alin. 2 C. proc. civ., privitoare la acord nu prevăd această condiție. Ori, nu este permis, nici chiar instanței supreme să adauge la lege.

Chiar dacă instanța de judecată este obligată la primul termen de judecată să stabilească competența, aceasta este o normă de aplicare generală, care permite în cazul divorțului o excepție, din moment ce se lasă părților (*s. n.*), posibilitatea să stabilească o instanță competentă teritorial.

Instanța supremă a mai reținut că, totodată, conform art. 224 din Codul de procedură civilă: „Instanța este obligată, în orice proces, să pună în discuția părților toate cererile, excepțiile, împrejurările de fapt sau temeiurile de drept prezentate de ele, potrivit legii, sau invocate din oficiu”.

Prin urmare, ca regulă generală, chestiunea competenței trebuie lămurită chiar la primul termen la care părțile sunt legal citate, iar, în mod excepțional, dacă pentru stabilirea competenței sunt necesare lămuriri sau probe suplimentare, acest aspect va fi pus în discuția părților, fiind acordat un termen în acest scop.

Această interpretare este similară soluției legislative conținute de art. 126 din Codul de procedură civilă, referitoare la alegerea competenței în pricinile privitoare la bunuri și la alte drepturi de care părțile pot să dispună.

⁹ Decizia nr. 305/2016, a fost publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 485 din 29 iunie 2016.

În argumentarea noastră, în cazul proceselor de divorț este vorba de alt obiect al procesului, anume relațiile de familie și chiar dacă se poate cere și partajul bunurilor, acest capăt de cerere este accesoriu, subsumat celui principal de divorț, care se judecă de instanța competentă să soluționeze cererea principală.

În concluzie, instanța supremă a decis că este necesar ca acordul părților, prevăzut de art. 915 alin. (2) din Codul de procedură civilă, cu privire la alegerea instanței care urmează a soluționa acțiunea de divorț să fie exprimat expres, în formă scrisă, iar, în situația în care litigiul este pendinte, și verbal în fața instanței. În ambele cazuri, manifestarea de voință a părților în sensul opțiunii pentru o anumită instanță trebuie să rezulte explicit fie din cuprinsul convenției, fie din susținerile formulate în scris sau oral în fața instanței de judecată.

3. Concluzii.

Astfel cum am argumentat, soluția instanței supreme o considerăm criticabilă și are drept rezultat, îngreunarea soluționării proceselor de divorț, în cazul cetățenilor români care nu au locuința în țară.

A doua opinie exprimată, în sensul recunoașterii și acordului tacit, nu doar a celui expres, este concordantă cu realitatea din practica judiciară, deoarece acest acord este uneori foarte dificil de obținut.

De asemenea, nu credem că Judecătoria Sectorului 5 București, avea atât de puține dosare încât să se considere că, trebuie să fie instanță competentă teritorial, în absența acordului expres.

În concluzie, susținem că este greșită concluzia instanței supreme și ar fi trebuit validată a doua opinie, prin care se acceptă și acordul tacit, în privința competenței teritoriale a cauzelor de divorț, în situațiile în care nici reclamantul și nici pârâtul, nu au locuința în țară.

BIBLIOGRAPHY

CURSURI:

- Deleanu Ion, *Tratat de procedură civilă, vol. II*, Editura Universul Juridic, București, 2013.
Leș Ioan, *Noul Cod de procedură civilă. Comentariu pe articole*, Editura C. H. Beck, București, 2013.
Tăbărcă Mihaela, *Drept procesual civil, vol. II- Procedura contencioasă în fața primei instanțe. Procedura necontencioasă judiciară. Proceduri speciale*, Editura Universul Juridic, București, 2013.
Roșu Claudia, *Drept procesual civil. Partea special conform noului Cod de procedură civilă, Ediția 7*, Editura C. H. Beck, București, 2016.

TOURISM AS AN ECONOMIC AND SOCIAL PHENOMENON – THE TOURISTIC POTENTIAL IN ROMANIA

Laurențiu Baranga

Assoc. Prof., PhD and Simona Maria Maracine, PhD

Abstract: Etimologically, the word tourism comes from the English word „tour”, which has the meaning of travel or journey; hence the phrase "to make a tour".

In its turn, the English word is a derivative of the French word „tour”, which also means travel or journey. The word was adopted by most European countries, with the meaning of travelling for pleasure.

However, the French term has even deeper roots, in the Greek word „tornos” and the Latin word „turnus”, which means travelling in a circuit, but only on seas, around an island, a country, a continent or even around the earth. According to specialists, the touristic potential of a country or region is the totality of natural, cultural, social and economic components which are likely to be touristically valued, give a certain functionality to the territory and are the premises for the development of touristic activities. We can say, thus, that a particular geographical territory is interesting from a touristic point of view when it has natural or anthropological resources which, after special arrangements, can be included in the national and international touristic circuits.

Keywords: economy, tourism, patrimony, resources, circuit.

Concepte folosite in industria turismului

Potentialul turistic

Potentialul turistic *natural* este reprezentat de :

- relief: forme, structuri, monumente
- clima: ape freatiche si minerale, rauri, lacuri naturale si antropice, Marea Neagra, Delta Dunarii
- vegetatie: paduri de diferite tipuri, flora specifica
- fauna: fondul cinegetic si cel piscicol, speciile ocrotite.

Potentialul *antropic* este reprezentat de:

- vestigii arheologice, cetati monumente istorice si de arta
- etnografie si folclor
- resursele turistice legate de o activitate economica, industrială, agricola, energetica, comerciala
- potentialul sociodemografic, asezari rurale si urbane.

Conceptul de atractie turistica este considerat de multi specialisti sinonim cu cel de resursa turistica si reprezinta latura afectiva a diverselor componente din structura potentialului turistic care au impact deosebit de puternic .

Conceptul de resursa turistica este mult mai complex si mai complet si include, pe langa atractiile turistice pretabile pentru vizitare, si elementele naturale sau antropice care pot fi valorificate ca materie prima generand diferite forme de turism, ca de exemplu turismul balnear generat de izvoarele minerale si namolul terapeutic, turismul climateric generat de diferite tipuri de bioclimat si aerul ozonat, agroturismul generat de agricultura montana.

Termenul de fond turistic reprezinta totalitatea resurselor naturale, social-culturale si istorice de valorificare turistica existenta si constituie oferta turistica primara a unui teritoriu, care impreuna cu

structurile existente alcatuiesc oferta turistica reala sau patrimoniul turistic, la care se poate adauga ospitalitatea, obiceiurile si calitatea serviciilor prestate.

Multi specialisti includ in potentialul turistic si infrastructura turistica punand semnul egalitatii intre potentialul turistic si patrimonial turistic.

Forme de turism

Principalele categorii de resurse turistice din Romania genereaza si formele de baza ale turismului romanesc:

- turism montan(odihna, sporturi de iarna, drumetie, speoturism, alpinism, agroturism)
- turism balnear(cura balneara, climatism, odihna)
- turism de litoral(odihna, balneo-medical, agrement)
- turism sportiv(sporturi de vara, sporturi de iarna, sport nautic, vanatoare si pescuit, golf, etc)
- turism cultural(de cunoastere, educativ-instructiv, festivaluri, spectacole)
- turism de afaceri(contracte, comert)
- turism stiintific(congrese, conferinte, seminarii, expozitii)

Perspective ale dezvoltarii turismului

Turismul reprezinta un fenomen economico-social, specific civilizatiei moderne, puternic ancorat in viata societii si, ca atare, influentat de evolutia ei, evolutie care consta in:

- cresterea numarului populatiei, in special a populatiei urbane;
- sporirea sperantei de durata medie a vietii la aproape 80 de ani;
- cresterea veniturilor pe cap de locuitor;
- dezvoltarea si diversificarea mijloacelor de transport, care practic anuleaza factorul distanta-timp;
- automatizarea proceselor de productie si cresterea productivitatii muncii, care duc la scurtarea timpului de lucru si, ca o consecinta, cresterea timpului destinat recreerii si destinderii;
- cresterea continua a nivelului de cultura a maselor, care duce la sporirea dorintei de cunoastere;
- urbanizarea aproape totala a populatiei ocupate in industria prelucratoare si in sfera serviciilor.

Avand in vedere aceste transformari si luand in considerare si influenta factorilor de ordin biologic si psihologic, putem spune ca, in viitor, turismul va deveni dintr-o preocupare ocazionala una permanenta, cu tendinta de a deveni o nevoie, o necesitate de „evadare in natura”, resimtita tot mai mult de om.

Importanta turismului

Turismul ca ramura a economiei nationale, are rolul de element dinamizator al intregului sistem economic.

Astfel, dezvoltarea turismului exercita influenta pozitiva asupra fortei de munca, in sensul infiintarii de noi locuri de munca.

De asemenea, dezvoltarea turismului are efecte pozitive si asupra nivelului de calificare si de instruire a fortei de munca, lucratorul din turism avand nevoie de un vast orizont cultural-stiintific si de cunoastere a unei limbi de circulatie internationala.

In calitatea sa de consumator de bunuri si servicii, turismul are onsecinte si asupra utilizarii fortei de munca in alte ramuri ale economiei, ca de exemplu: agricultura, industria alimentara, industria usoara si constructiile.

Pe langa utilizarea fortei de munca, turismul favorizeaza utilizarea diferitelor resurse existente pe plan local. Sub acest aspect, in strategia dezvoltarii turismului se impun o serie de masuri de protejare a mediului inconjurator.

In plan social turismul se manifesta ca un mijloc activ de educare, de ridicare a nivelului de instruire, cultura si civilizatie a oamenilor. Are un rol deosebit in utilizarea timpului liber al populatiei, in mod special la sfarsitul saptamanii sau in vacante.

Si in plan sportiv, turismul contribuie la dezvoltarea unor aptitudini, ca de exemplu: spiritul de echipa, rezistenta la efort, posibilitatea de orientare si de reactie rapida in momente dificile etc.

Explicarea unor termeni subordonati conceptului de turism

Arie protejata - zona delimitata geografic, cu elemente naturale rare sau in procent ridicat, desemnata sau reglementata, gospodarita in sensul atingerii unor obiective specifice de conservare; cuprinde rezervatii naturale, parcuri naturale, parcuri nationale, rezervatii ale biosferei si monumente ale naturii;

Atractie turistica - termen ce defineste, in special, latura afectiva a diferitelor componente ale potentialului turistic, referindu-se mai ales la laturile care se impun atentiei si produc impresii de o intensitate ridicata de natura estetica, cognitiva;

Belvedere - loc amenajat in scopul contemplarii unor panorame valoroase; terasa sau pavilion acoperit sau nu, situata pe un loc ridicat sau deasupra unei constructii, care permite o privire larga si de ansamblu asupra spatiului inconjurator;

Cadere de apa - diferenta de nivel dintre doua puncte din lungul unei ape curgatoare , care poate fi naturala (cascade, praguri) sau artificiala;

Cabana - amenajare de tip locuinta, destinata adapostirii turistilor, vanatorilor, pescarilor, etc.;

Cabana turistica –unitate de cazare specifica, cu deosebire, zonei montane propriu-zise si mai putin statiunilor balneoclimaterice si oraselor, cu caracteristici proprii de asamblare, grad de confort mai scazut, dimensiuni variabile;

Capacitate de cazare - numarul de locuri in unitatile care asigura cazarea unui numar de persoane intr-o singura unitate turistica sau balneoclimaterica pe o perioada delimitata de timp;

Capacitate de tratament - numarul persoanelor care pot beneficia de tratament intr-o anumita unitate, in timpul unei zile pline din sezon, cu conditia ca acestia sa poata beneficia de tot agrementul oferit fara sa prejudicieze mediul ambient sau organizarea vietii pe teritoriul respectiv;

Circuit turistic - traseu care urmareste obiective turistice care pot fi vizitate intr-o anumita perioada de timp, folosind diferite mijloace de transport. In general, circuitul turistic se realizeaza pe un traseu inchis, cu plecarea si sosirea din si in aceeasi localitate;

Ciclatie turistica - deplasarea persoanelor, cu diferite mijloace de transport, din localitatea de domiciliu spre diferite obiective turistice;

Complex turistic - ansamblu de amenajari pentru cazarea si deservirea turistilor, format din una sau mai multe constructii care dispun de dotarile necesare unei activitati turistice specifice unei anumite regiuni;

Cura - aplicarea metodică a celor mai diverse mijloace terapeutice;

Cura balneara - tratament care se bazeaza pe utilizarea intensiva a apelor minerale, termale, a namolurilor sau a ceaiurilor medicinale in scop terapeutic, in general sub supravegherea unor cadre medicale specializate;

Drum de acces - drum de legatura intre o localitate, un obiectiv turistic, gara si o cale rutiera importanta;

Drum turistic - drum destinat, cu precadere, traficului turistic;

Ecoturism - modalitate de a practica turismul, care implica respectarea regulilor de protectie a mediului;

Esplanada - spatiu deschis, de obicei plat, cu vegetatie scunda (iarba, flori, arbusti), situat in fata unui edificiu monumental sau a unor elemente valoroase ale sitului, care constituie punct de perspectiva;

Ferma agro-turistica - structura de primire pentru gazduire si servirea mesei, cu capacitate cuprinsa intre 3 si 20 de camere, functionand in cadrul gospodariilor taranesti, care asigura alimentatia turistilor cu produse proaspete, din surse proprii si locale;

Flux turistic - termen ce defineste miscarea cuantificata, in teritoriu, a turistilor dinspre ariile de provenienta spre cele receptoare;

Geografia turismului - ramura a geografiei economice care studiaza premisele fenomenului turistic (potential turistic), repartitia geografica a regiunilor emitente si receptoare de turisti si forme de turism practicate;

Han turistic - unitate de cazare de tip hotelier, de capacitate mica (in medie trei-zece camere), amplasata in lungul soselelor, in apropierea unor statii sau orase, utilizata de cei care se deplaseaza cu mijloace de transport auto, carora li s-au creat posibilitati de parcare;

Hotel - cladire destinata cazarii, avand un anumit numar de camere, cu unul sau mai multe paturi si, in unele cazuri, apartamente. In functie de categoria de confort camerele si apartamentele mobilate sau dotate cu aparatura audio-video, echipate cu grupuri sanitare proprii sau comune;

Indicator al circulatiei turistice - numar de persoane care se deplaseaza , intr-o unitate de timp, din localitatea de domiciliu spre diferite obiective turistice;

Indice de confort termic - corelatie intre temperatura aerului, umezeala si vant, contextul in care organismul uman cauta sa-si mentina temperatura constanta, prin acumulare sau cedare de caldura;

Localitate turistica - asezare urbana sau rurala cu functii turistice dezvoltate pe baza resurselor turistice de care dispune;

Loisir - termen care semnifica timpul liber de care individul poate dispune dupa dorinta sa, in bugetul de timp, loisirul are un rol tot mai mare, pe masura reducerii saptamanii de lucru;

Lungimea instalatiilor mecanice de urcat - indicator sintetic ce ilustreaza gradul de mobilitate al turistilor in cadrul domeniului schiabil, fiind direct proportional cu numarul de turisti care beneficiaza de facilitatile acestora;

Mofete - emisii reci de gaze, cu temperaturi sub 100 C, constituite, in principal, din CO₂, considerate ca fiind manifestari postvulcanice. Sunt utilizate pentru tratarea anumitor boli;

Muzeu - institutie care are ca activitate strangerea, restaurarea, pastrarea si expunerea unor obiecte sau colectii cu valoare artistica, istorica, stiintifica, etnografica;

Oferta turistica potentiala – disponibilitati oferite pentru desfasurarea activitatilor turistice, cuprinzand resursele naturale, obiectivele cultural-istorice si social-economice, materializate in diferite produse turistice, prin munca celor care lucreaza in turism;

Organizarea circulatiei turistice – complex de masuri aplicat pentru marirea capacitatii de transport a retelei de drumuri, asigurarea unei desfasurari fluente si in siguranta a circulatiei , fara sa afecteze structura initiala;

Parc – spatiu verde autonom sau, mai rar, aferent unui important monument, avand o suprafata de cel putin 20 ha, caracterizat prin mare complexitate functionala si necesitand o administratie proprie. Necesitatea parcului apare, in general, in cazul oraselor cu peste 50000 locuitori;

Parc balnear – zona verde publica, amenajata in perimetrul statiunii , cu rol de resursa specifica activa pentru tratament si odihna;

Parc national – areal intins unde unul sau mai multe ecosisteme nu sunt materiale alterate de exploatarea si ocuparea umana, unde speciile de plante si animale, aspectele geomorfologice si habitatele sunt de un interes stiintific, educativ si recreativ deosebit, sau care detine un peisaj natural de o mare frumusetate;

Patrimoniul cultural – totalitatea monumentelor (opere de arhitectura, de sculptura sau de pictura monumentala, elemente sau structuri cu caracter arheologic, inscriptii si grupuri de elemente care au valoare universala exceptionala din punct de vedere istoric, artistic sau stiintific), ansamblurilor (grupuri de constructii izolate sau grupate care , datorita arhitecturii lor, a unitatii si a integrarii in peisaj, au o valoare universala exceptionala din punct de vedere istoric, artistic sau stiintific) si siturilor;

Patrimoniul turistic – resursele turistice naturale si culturale, recunoscute ca atare si structurile realizate in scopul valorificarii lor turistice;

Pensiune turistica – structura de primire pentru gazduire si servirea mesei, functionand in locuintele cetatenilor, sau in cladiri independente, care asigura in spatii special amenajate cazarea turistilor si servicii de pregatire si servire a mesei;

Popas turistic – unitate de cazare aparuta relativ recent, avand un caracter complementar, asigurand suplimentarea locurilor de cazare in perioada de varf a sezonului turistic;

Potential turistic antropic – totalitatea resurselor turistice pe care le ofera activitatea antropica, reprezentate de vestigii arheologice, monumente istorice, de arhitectura sau de arta, etc.;

Potential turistic natural – totalitatea resurselor turistice pe care le ofera cadrul natural prin componentele sale: relief, conditii climatice, ape, vegetatie si fauna, inclusiv modificarile acestora ca urmare a interventiei omului;

Program turistic – modalitate de valorificare a potentialului turistic, prin actiuni ce implica excursii cu diverse mijloace de transport, in tara sau in strainatate, in scopul vizitarii si cunoasterii zonelor turistice;

Punct turistic – obiectiv turistic cu caracteristici particulare care ii ofera o atractivitate turistica;

Receere – orice activitate sau actiune desfasurata in mod voluntar, in scopul satisfacerii unor necesitati legate de odihna si destindere, in timpul liber;

Refugiu turistic – unitate de cazare amplasata pe masive montane mai greu accesibile, adaptata unui sejur foarte scurt (o noapte), desfasurat in conditii minime de confort si avand o capacitate de cazare foarte limitata;

Regiune turistica – regiune geografica cu o mare extensie teritoriala, dispunand de o varietate peisagistica deosebita, evidentiata prin: forme de relief specifice, elemente climatice unice, care determina fluxuri turistice stabile si unde se desfasoara o serie de activitati turistice;

Restructurarea turismului – proces cu implicatii profunde, desfasurat de administratia nationala de turism, alaturi de investitori si agenti economici, menit sa asigure o dezvoltare viitoare intensa pentru intreaga activitate turistica, utilizarea completa si cat mai complexa a potentialului turistic;

Resurse balneoclimaterice – posibilitati existente intr-un spatiu geografic, care pot fi puse in valoare pentru tratament balneoclimateric. Dupa natura lor, pot fi grupate in factori terapeutici (izvoare minerale, ape termale, lacuri helioterme, litoral, namoluri, mofete) si factori climatici cu actiune terapeutica (temperatura si umiditatea aerului, radiatia solara, aerosolii naturali, etc.);

Resurse turistice – ansamblul elementelor naturale, economice si cultural-istorice, care prezinta anumite posibilitati de valorificare turistica, constituind premise pentru dezvoltarea activitatii;

Resurse turistice naturale – componente ale mediului care prin natura, calitatea si specificul lor sunt recunoscute de turism si valorificate prin acesta: elemente geomorfologice, climatologice, floristice si faunistice, peisaje, substante minerale balneare si alti factori;

Sat de vacanta – centru turistic compus din vile sau bungalow-uri destinate cazarii individuale sau familiale si grupate in jurul unor spatii comune pentru masa, distractii si sport. Primele sate de vacanta au fost create in anul 1947, de catre Touring Club de France si au intrat in circuitul turistic incepand cu anul 1965;

Sat turistic – asezare rurala pitoreasca, bine constituita, situata intr-un mediu nepoluat, pastratoare de traditii si cu un bogat trecut istoric, care in afara functiilor politici-administrative, sociale, economice si culturale proprii, indeplinesc, sezonier sau in tot cursul anului, si functia de primire si gazduire a turistilor pentru petrecerea unui sejur cu durata nedefinita;

Sat turistic climateric si peisagistic – categorie de asezare rurala unde caracteristica predominanta adecvata turismului de sejur (pentru amatori de liniste, de plimbari solitare, intr-un peisaj deosebit);

Sat turistic de creatie artistica si artizanala – tip de asezare rurala recunoscuta pentru creatiile sale artistice si artizanale, care stimuleaza interesul turistilor pentru creatia populara si dorinta lor pentru achizitionarea unor astfel de creatii direct de la sursa, de la producatorul popular local;

Sat turistic etnografic-folcloric – categorie de asezare rurala in care portul traditional, arhitectura, mobilarea si decorarea interioarelor in stil rustic, muzica si dansurile populare predomina si se impun ca insusiri esentiale ale satului respectiv;

Sat turistic pastoral – asezare rurala, in general de munte, in care preocuparea de baza a localnicilor este cresterea oilor si a vitelor, si care pot sa atraga turistii prin meniuri bazate pe produse lactate, ospetii ciobanesti si petreceri specifice si traditionale;

Sat turistic pentru practicarea sporturilor – asezare rurala care prezinta conditii deosebite pentru practicarea sporturilor de iarna (din zona de munte si deal) si nautice (litoral, rauri interioare , lacuri de acumulare), fara amenajari speciale si costisitoare;

Sat turistic viti-pomicol – asezare rurala cu specific al cultivarii pomilor fructiferi si a vitei de vie, unde activitatile turistice sunt posibile pe toata durata anului, atat in perioada recoltarii , cat si dupa aceea , prin oferirea fructelor, strugurilor si a preparatelor pe baza lor;

Statiune – localitate care dispune de potential balnear(ape minerale , mofete, namolurilor), de resurse climaterice(conditii naturale indicate pentru tratamentul unor boli) si de resurse turistice naturale si antropice, ori amenajata si dotata in scopul valorificarii lor;

Statiune balneara – localitate care dispune de factori naturali terapeutici(ape minerale, termale , namol, lacuri sarate etc.), exploatati, protejati si utilizati pe baza normelor de specialitate, beneficiind totodata de organizare, constructii, dotari si amenajari urban-edilitare;

Statiune climaterica – statiune profilata pe asigurarea unui cadru adecvat pentru odihna de lunga durata –concediu, vacanta- prin valorificarea bioclimatului(temperatura, precipitatii, regim eolian etc.) si a altor factori naturali(altitudine, lacuri, peisaj, vegetatie);

Statiune de sporturi de iarna – localitate montana dotata cu amenajari in vederea practicarii sporturilor de iarna. Asezarile care dispun de conditii climatice favorabile, dar nu dispun de amenajari , nu pot fi numite statiuni de sporturi de iarna, ci „centre de schi si turism de iarna”;

Statiune de turism montan – localitate care dispune de ambianta montana , cu factori naturali de mediu si structuri de primire adecvate indeplinirii functiei specifice pentru turism, odihna, sport;

Statiune montana – statiune situata in zona de mare altitudine, profilata cu precadere pe practicarea sporturilor de iarna. Pot fi dotate cu instalatii de transport pe cablu(teleferic, telescaun, telecabina etc.), precum si cu o mare diversitate de instalatii si amenajari pentru practicarea sporturilor de iarna:partii de schi, partii de bob, patinoare naturale si artificiale etc.;

Statiune omologata – asezare, sau o parte din aceasta care, datorita unui ansamblu de favorabilitati naturale sau antropice (statiune turistica), conditiilor climaterice (statiune climaterica), exploatarii izvoarelor de ape minerale si termale (statiune balneara si termala), cultivarii strugurilor de masa (statiune de cura de struguri), a facut obiectul omologarii oficiale;

Statiune permanenta – statiune turistica, avand asigurate conditii de acces, dotare si echipare pentru desfasurarea activitatilor specifice in tot timpul anului;

Statiune sezoniera estivala–statiune balneoclimaterica si turistica,cu regim de functionare in exclusivitate in sezonul de vara, din luna mai pana in luna septembrie;

Statiune turistica – localitate sau teritoriu apartinand unei localitati care dispune de un cadru natural favorabil odihnei , recreerii si activitatilor in aer liber, de factori naturali terapeutici, recunoscuti stiintific , si care beneficiaza, totodata , de organizare, constructii, dotari si amenajari urban-edilitare adecvate fiecarui tip de activitate;

Statiune turistica de litoral – localitate amplasata pe litoral , care beneficiaza de resursele naturale specifice acestuia si structuri de primire corespunzatoare (hoteluri, vile, restaurante etc.) pe baza carora realizeaza produsul turistic de tip litoral(cazare, masa , agrement, cura helio-marina);

Structura de primire turistica – totalitatea mijloacelor materiale, de care se foloseste turismul pentru realizarea functiilor sale economice si sociale.In cazul structurilor de primire turistice , prin numarul si structura capacitatilor de cazare, alimentatie publica, agrement etc.;

Strand – ansamblu recreativ sau sportiv constituit din: o intindere de apa(bazin artificial, lac , piscina, curs de apa) , o plaja pentru expunerea la soare si diverse constructii pentru deservirea publicului(cabine pentru dezbracat-imbracat, dusuri, grupuri sanitare, bufet, punct medical, case de bilete etc.);

Transport turistic – tip de transport ce realizeaza legatura intre resedintele turistilor si locurile de destinatie turistica;

Turism - fenomen spatial, care consta din calatoria in afara locului de domiciliu stabil, de regula in concedii si vacanta sau in zilele de sarbatoare, in scopul odihnei, cunoasterii sau pentru satisfacerea

unor dorinte. In functie de spatiul in care se desfasoara deplasarea poate fi intern(national) sau extern(international); ramura economica care imprima unor teritorii sau localitati un anumit specific, in raport cu natura resurselor exploatate in acest scop;

Turism scolar – tip aparte de turism de sejur , practicat in exclusivitate de populatia de varsta scolara , in unitati turistice specifice (tabere pentru elevi), avand durata de functionare limitata strict la perioadele vacanțelor(in principal a celei de vara);

Turism balneo-climateric – tip de turism practicat in statiuni balneoclimaterice, in scopuri balneare , profilat pe utilizarea unor resurse hidrominerale, a mofetelor, peloidelor, pe un fond bioclimatic stimulent, avand ca obiectiv final tratarea , ameliorarea anumitor afectiuni;

Turism cinegetic – tip de turism desfasurat in zonele montane si de deal inalt , bine impadurite , cu un fond cinegetic bine reprezentat, in care innoptarile se fac, de regula, in cabane de vanatoare. Impune, ca activitate specifica, vanatoarea;

Turism climateric pentru odihna si agrement – tip de turism practicat in statiunile climaterice montane, dispunand de o baza materiala specifica in care se desfasoara o serie de activitati turistice in scopul recreerii, agrementul si petrecerii timpul liber;

Turism cultural – tip de turism desfasurat in principal cu mijloace auto, avand ca motivatie existenta unui valoros patrimoniu cultural-istoric si etno-folcloric, cu scop de cunoastere a traditiilor populare, a specificului vietii rurale si a credintelor religioase etc.;

Turism de sejur(stationar) – tip de turism ce se desfasoara in timpul sejurului, cu durata variabila, de la minim 3 zile pana la maxim 21 de zile, pe tot parcursul anului, ceea ce duce la o buna ocupare a bazelor de cazare si realizarea unui volum mare de nopti de cazare;

Turism de sfarsit de saptamana(de week-end) – tip de turism desfasurat la sfarsitul saptamanii , ce implica deplasarea pe distante nu prea mari, spre zone mai putin antropizate sau naturale, in scopul recreerii si refacerii;

Turism durabil – turism care opereaza in cadrul limitelor naturale de regenerare si productivitate viitoare a resurselor naturale, recunoaste contributia pe care indivizi si comunitati, gazde si oaspeti, o aduc turismului si accepta ca oamenii trebuie sa-si imparta in mod egal beneficiile;

Turism itinerant – tip de turism ce implica deplasarea continua, cu mijloace variate (automobile, tren si foarte adesea pietonal), in care sejururile sunt scurte si are o motivatie variata;

Turism montan – tip de turism desfasurat exclusiv in mediul montan, in care se valorifica fondul morfoturistic, in principal prin drumetii si excursii montane, cu durata de o zi sau mai multe zile, cu scop principal de recreere si refacere in mijlocul unui mediu natural;

Turism nautic – tip de turism sportiv desfasurat in directa legatura cu prezenta unui sistem hidrografic(rau, fluviu sau lac), sub forma croazierelor sau a sporturilor nautice(schi pe apa);

Turism pentru alpinism – tip de turism sportiv desfasurat in zona montana, in regiunile cu grad de accesibilitate redus si masivitate mare, cu versanti abrupti, surplombe etc.;

Turism pentru sporturi de iarna – tip de turism sportiv desfasurat , uneori, in statiuni climaterice in timpul sezonului rece, beneficiind de amenajari ce permit practicarea sporturilor de iarna;

Turism piscicol – desfasurat in legatura cu sistemul hidrografic care dispune de un fond piscicol reprezentativ, avand un grad redus sau minim de poluare, cu precadere in sezonul cald;

Turism rural – tip aparte de turism desfasurat in mediul rural, care implica atat activitatea turistica propriu-zisa(cazare, pensiune, circulatie turistica, derulare de programe artistice-recreationale etc.), cat si activitatile economice (predominant agricole), precum si modul de petrecere a segmentului de timp liber, in spirit popular;

Turist – persoana care se deplaseaza in afara domiciliului sau, pentru un interval de timp nedefinit, cu scopul principal al recreerii si refacerii fizico-psiice;

Zona turistica – teritoriu caracterizat printr-o concentrare de resurse turistice de valoare recunoscuta si care poate fi delimitata distinct ca oferta, organizare si protectie turistica.

Asociații naționale și internaționale se ocupă de promovarea turismului rural pe piețele interne și externe și de acordarea asistenței necesare asociațiilor familiale, persoanelor fizice și societăților comerciale care au activități exclusiv în turismul rural.

Turismul rural are încă o imagine defavorabilă, deoarece spațiul rural apare ca puțin atractiv prin lipsa de valorificare. Este nevoie de profesionalizare pentru a satisface exigențele de calitate ale turiștilor, care să ducă la comercializarea produselor de turism rural.

Concluzii

Romania este la început de drum în ceea ce privește practicarea turismului rural. Începutul poate fi promițător atâta timp cât inițiatorii se vor respecta ca moștenitori ai unei culturi țărănești impresionante. Acest început va fi cu atât mai promițător cu cât factorii decizionali, instituțiile de specialitate, specialiștii în domeniu își vor uni eforturile pentru a promova satul românesc pe piața turistică internă și internațională.

BIBLIOGRAPHY

Turismul României, breviar statistic 2015, INS
Buletin statistic lunar al județelor”, 1/2006, INS
Constantinescu, V. – „Oferta economică
www.antrec.ro
<http://ro.wikipedia.org>

MAPPING OF SOCIAL SERVICES OF ARAD COUNTY: A SOCIAL BAROMETER

Aurora Lupaș, Lecturer, PhD; Oana Alexandra Morcan, Lecturer, PhD; Maria Oprea, Assoc. Prof., PhD – "Vasile Goldiș" Western University of Arad

Abstract: This work aims to identify and describe the current situation regarding social services of Arad County, as well as public and private providers, by CBSS (Centre for Bioethics and Social Studies) of the "Vasile Goldiș" Western University in order to address the need for analysis of social needs in the county, thus contributing to social politics that meet these needs and to make a diagnosis on different dimensions of social life. Being a current social problem, we will apply a rating questionnaire to the 78 localities of the Arad County called as "identification sheet of existing services in a commune/village". The study carried out in Arad used the questionnaire survey method based on a sample of 78 respondents – institutions/municipalities, and a qualitative study based on qualitative data analysis. The study results highlight the need for shaping a database centralized in each community/county, as entries in records applied to public providers, raise big questions about the public-private partnerships indispensable to social progress, the insufficient number of specialists in social assistance in accordance with quality standards requirements, and issues still little known in the line of prevention, such as children whose parents go to work abroad leaving children in communities sometimes without the express care of an adult, children who have learning difficulties, abused, neglected and exploited children, tipped/juvenile offenders, single parents, victims of domestic violence, substance addicted adults in situations of detention/post detention, etc.

Keywords: macro-social intervention, social politics, public and private providers of social services, social barometer

Introduction

In Romania's current context, the correct knowledge of social services at the county level and, implicitly, of the country, is an indispensable aspect for defining social policies (Dima (coord.), 2013; Rossi, Freeman, Lipsey, 1999). The purpose of such a study is to identify the vulnerable groups belonging to an administrative-territorial area, namely the peculiarities that are found in the specifics of the social services in their service, in both public and private services (Arpinte, Preda, 2002). Discussing social services forces us to implicitly concern ourselves with social policies, since they represent a broad sphere of state activities that aim to change in a certain direction the characteristics of a community's social life. *"Social policy is, or ought to be, an answer to the social problems of a particular community, that is to say, of certain groups most exposed to different risks"* (apud Mihut, Lauritzen, 1999, in Zamfir, Stănescu, 2007). According to researchers, social policy can be understood as a set of regulations, measures and activities undertaken mainly by the state (but possibly also by other interested agents) in order to change the "social life parameters" of a community, in a sense considered desirable at a given time (Zamfir, 1995).

Why we choose a clearly defined geographical area to be the subject of our study could be a natural question that some can outline: because each community has its specific economic, social and cultural context. Local analysis can highlight dysfunctions, lack of some services, difficult access to information and can propose solutions for improvement. People in a community want a better life for themselves and their families, a safer future for children. Community assessment helps people create services and programs that respond to the needs, changes, wishes and opportunities of that

community. At community level there are the needs, resources and the most appropriate solutions, so the state must encourage the increased role of the local community. At the same time, we believe that in every community there are "network nodes," key people who come in contact with a large number of citizens, but also with disadvantaged groups or people at risk. They are often opinion-leaders in the communities they come from and may be (but are not limited to) the human or veterinary doctor, the teacher, the medical or communitarian nurse, the priest and the social assistant in the Directorates/Town halls and so on.

1. Theoretical aspects regarding the measurement of social development process:

Measuring social development is defined from the perspective of the indicator systems role in guiding / directing public intervention, contributing to the planned character, inherent to defining social change as a social development process. Social indicators as a whole are defined as indicators that become elements of practical action (Marginean, 2002, p.33), reflecting certain traits of social phenomena and processes, measuring both the structure (the objective state of the systems) as well as the level of satisfaction, dissatisfaction (their subjective state) (Zamfir, 1976). Measuring social development remains a constant concern of researchers in social and human sciences, as the composite indices of social development are values that represent, in a single number, the degree of social development of a social group. According to Zamfir and Stanescu (2007), "the simplest classification of development indices depends on their coverage. Thus, this criterion speaks of the existence of local, national, regional or global indices" (p. 360). Regarding the attitude towards social problems, a society can ignore its problems, aspect that will generate the progressive descent into crisis, which will lead to solutions with negative, potentially disastrous effects, determining the oscillation between approaching a solution or ignoring it, but the possibility of adopting "the right solutions, which will prove to be effective enough" cannot be ruled out (idem, p. 456). In his paper, *The Practice of Community Development*, Sandu (2007) addresses the "stakes" perspective in the success of community projects. The concept of "illusion" of the whole community participation is discussed, starting from the simple premise that the success of some should mobilize other communities as well. At the same time, there is talk of the fact that there are no "passive communities", perhaps strategies, programs or projects that prove to be inadequate to the local / county / national context (idem). In such research it is necessary to bring into question the categories of "interested" stakeholders. Nollan (2002, pp. 212-213) said that although "much was written about planning and implementing a project, in fact, we know very little about how a project is running; about how stakeholders are negotiating meaning and results at multiple levels." While referring to strategies and sustainable development projects in the rural / urban space, Mihailescu (2001) wrote that these interventions should be significant, that is, we believe, to be based on the views of the beneficiaries, as they are introspected in socially defined but also loyal and legitimate contexts, that is, to target their interests in the long run, otherwise they would risk creating the context of projects "guided" without their perspective, lacking authenticity.

The mutations in Romanian society of the last decades have highlighted the existence of extremely complex social facts, which have subjected social actors, individuals and institutions alike to a long-term effort to adapt to the new societal dimensions. Economic and political issues have marked social life, new social stratification was achieved, and poverty is a reality as obvious as the extreme wealth of a narrow segment of society. Access to resources, education, employment, are the everyday aspects of a society that is still looking for the best strategies for running the social system. In the clew of these social threads, there are categories of people in difficulty, vulnerable and dependent on social support.

All these aspects were the basis for mapping the social services in Arad County in order to paint a clearer picture of the need for social protection. Carrying out a mapping of social services in a county means talking about community development practice and intervention, which, in Romania, does not follow a standard recipe, certain rigid steps, but it is moulded by the nature of the problem and, especially, by the socio-economic context, the historical and geographical context. Modern

society, characterized by the possibility of mass prosperity, faces increasingly worrying processes: social exclusion generated by extreme chronic poverty, crime, and various social discriminations, but also self-exclusion stemming from the chronic individual failure and drug addiction. In preventing and combating these social and personal pathologies, the profession of social assistant has become as vital as that of a physician. "No other profession (...) is more interested in the issue of values as is the profession of social assistant" (Brown, 1986). Specialists in all areas responsible for social protection must keep in mind the specificities and characteristics of the population when taking specific social support measures into account. The same community solutions cannot be applied to a rural population in Romania and to an urban population, although at first sight these areas may have similar conditions and characteristics.

In the last decade, we have been concerned with the identification of vulnerable groups in difficulty at the level of Arad County: single-parent families, children with parents working abroad, minor mothers, groups of minors with deviant or delinquent behaviour. With the broad support of some local institutions, we have completed a comprehensive database on the social condition of these groups in difficulty. It is explicitly pointed out that the socialization process, especially the primary socialization carried out within the family, is a first explanatory factor of the risk of social vulnerability. Equally was it outlined the defining impact education has on the way personality is shaped when it comes to children and adolescents.

2. Methodology: For realizing the study, we have used a questionnaire called “locality chart”, sociological survey and observation in face-to-face questionnaire, while 78 town halls of the Arad County and of the city of Arad represented the sample. The selection units were represented by social services of town halls (78) plus the municipal one, Arad. Sending the filled-in questionnaires was done by e-mail. The questionnaire needed less than 25 minutes to fill in. The persons recommended monitoring the filling in and the sending of the questionnaire were the social worker of the social service responsible for social work attributions and the members of the multidisciplinary team.

2.1 The Research Objective: In this study, we aimed at identifying categories of vulnerable groups in the Arad County, i.e. at mapping the social services and the types of partnerships competing to the welfare of this community (Coulshed, 1993). In community social work, social services should represent the source of information related to vulnerable groups, social services necessary that meet the demand (Abraham, coord., 2000) ; however, because particular issues, APOS are the first actors in this approach. The research was realized between 2012-2016.

2.2 Hypothesis: There is a directly proportional link between highly trained services and vulnerable people's needs: the more particularized social services are, the smaller the number of vulnerable people is. Mapping social services of a county will supply a service offer for more particular categories of beneficiaries and will emphasize the issues specialists are confronted with allowing them to exchange good practices and design new directions for permanent and continuous training.

3. Study: Mapping social services of the Arad County.

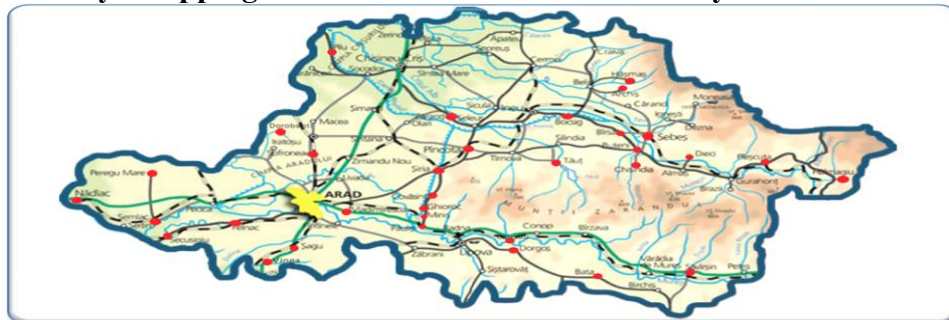

Figure 1. Mapping social services of the Arad County

Results: *Participating localities*: all 78 town halls of the Arad County were invited to participate but only 45 responded by sending the electronic filled-in questionnaire marked in red on the county map,

i.e. 107,279 inhabitants and 103 localities plus the city of Arad. We noticed the poor distribution of accredited social services: thus, 6 communes reported a compartment of social services within the town hall; 5 communes reported residential centres for the elderly; 4 communes reported a day centre; and 2 communes reported residential services to people with disabilities. A single commune reported social canteen services, placement centre and home care.

Table no.1. Suppliers of social services

	Communes (N)		
	0 people	1 people	2 people
Social workers	5	19	4
Psychologists	28	2	0
Doctors	23	5	2
Jurists	28	2	0
Nurses	23	4	2
Social employees	29	0	1
People with attributions in social work	20	6	3
Educators	26	2	1
Caretakers	27	1	1
Volunteers	28	1	1

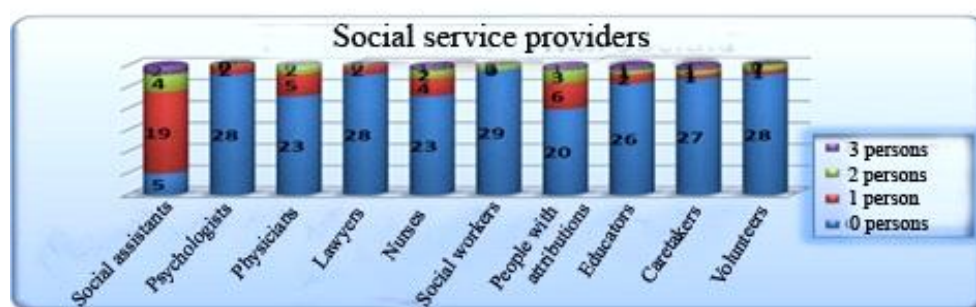

Figure 2. Suppliers of social services

Five of the 45 respondent communes have no trained social workers (blue), 19 have one trained social worker each (red), 4 have two trained social workers (green), and only 2 benefit from three trained social workers (purple). There is no psychologist in 28 communes, and only 2 communes have a psychologist supplying social services. The number of people supplying social services is low; thus, most localities have no jurists, educators, volunteers, etc. Of the 741 socially assisted children, 7.00% are fostered children (Karen, K., Kirst, Ashman, Grafton, H., Hull, Jr., (2001) si Zastrow, (1998), 28.00% are children with disabilities, etc.

The presence and the improvement of social services is necessary if there exists a diversified area of vulnerable social groups, that need social support. So, the population segment represented by single-parent families, in Arad County, in 2012, comprised a number of 127 cases that benefit of financial support, from which 52 were in Arad town (Oprea, 2014). As level of education, 9.50% are persons without education, 8.90% have primary education, 60.98% have gymnasium studies, 16.62% have high-school studies, 1.63% have finished profesional schools and 2.37% have higher education. These aspects reflect a poor social condition and a low social status, therefore, the chance of having a decent paid job is extremely low, thus the social support is the only support/assistance for many of these families. From those 52 single-parent families from Arad town, 46% are single/unmarried mothers, 18% are widows and 36% are divorced.

Another vulnerable social category is represented by the group of underage mothers. Between 2009-2012, from 4.213 cases reported nationally (1.461 in 2012) (DGASPC, 2013), as schooling level, 931 underage mothers were uneducated (22.09%); 942 have attended primary school (22.35%), 1.862 secondary school (44.19%), and 478 have high school (11.34%).

Table no.2 Education level of underage mothers

UNEDUCATED	931-22,09%
PRIMARY SCHOOL	942-22,35%
SECONDARY SCHOOL	1862-44,19%
HIGH-SCHOOL	478-11,34%

Source: DGASPC, 2013

If we discuss about the age of the underage mothers from Arad County, in 2012, the situation is as follows: 2 girls of 13 years old (0.82), 16 of 14 years old (6.50%), 34 of 15 years old (13.82%), 51 of 16 years old (20.74%), 75 of 17 years old (30.48%) and 68 of 18 years old (27.64%). As occupation, 9 were schoolgirls, 2 employed, 235 housewives (Maternity Hospital Arad, 2013). One can notice that, for the most part, this social group is vulnerable and require a constant social support, considering the age, as well as the lack of employment. As habitation, from those 84 underage mothers under the watch of DGASPC Arad in 2012, they live: in the partner's family, not married with the child's father: 52.38%; with their family: 19.05%; tenants: 4.76%; with grandparents: 2.38%; in social centers: 2.38%; and 19.05% are unidentified cases. The underage mothers monitorized by Child Rights Protection Services (DGASPC) Arad (84 cases in 2012), 50% come from organized family, 30.95% come from disorganized families and 19.05% are unidentified as provenience family.

Table no. 3 Type of Provenience family

ORGANIZED	50%
DISORGANIZED	30,95%
UNIDENTIFIED CASES	19,05%

As for education background, of the 4,213 reported to the General Office for Social Work and Child Protection (GOSWCP) (2009-2012), 931 were dropped out, 942 had graduated from primary school, 1,862 had graduated from secondary school, and 478 had graduated from high school Oprea (2015).

No education	931 – 22.09%
Primary school	942 – 22.35%
Secondary school	1,862 – 44.19%
High school	478 – 11.34%

In 2012, in the first semester, there were 1,461 minor mothers Oprea (2014) of which 9 aged 10-13, 269 aged 14-15, and 1,183 aged 16-18. According to the same study, minor mothers admitted at the Arad Maternity were aged: 2 – 13 (0.82%), 16 – 14 (6.50%), 34 – 15 (13.82%), 51 – 16 (20.74%), 75 – 17 (30.48%), 68 – 18 (27.64%); 9 of them were pupils, 2 were employed, and 235 were homemakers.

Minor girls' age: 53 situations in Arad, of which 14 years old – 7.50%, 15 years old – 15.00%, 16 years old – 32.00%, 17 years old – 41.00%, 18 years old – 3.77%. Thus, of the 53 minor mothers, 4 were aged 14 (7.50%), 15 (15.00%), 16 (32.00%), 17 (41.00%) or 18 (3.77%). These minor mothers lived as concubines – 73.58%, in their origin family – 18.86%, in a rented house – 3.77%, with their grandparents – 1.88%, and in shelters – 1.88%.

Organised	74.00%
Disorganised	26.00%

Residence environment: 47.00% of the minor mothers came from the rural area, while 53.00% came from the urban area. Specialty services of town halls monitored, according to the data at the end of 2012, 28 adolescent mothers (all from the rural area), 25 had dropped out, one had graduated from high school, and two from secondary school. Of these adolescent mothers, 7 came from organised families, and 21 from monoparental or concubine families. There was no marriage between the minor mother and the baby's father. Data supplied by schools all over the Arad County pointed to 17 minors

becoming parents, 16 adolescent mothers and one adolescent father.

Education background: 5 of these adolescents had dropped out (29.40%), 12 were schoolchildren (70.50%) and continued going to school. Drop out occurred in the 8th grade (2 cases), in the 10th grade (1 case), in the 11th grade (1 case) and in the 12th grade (1 case). Of the total school girl mothers, only 7 (41.00%) started a family, and 10 of them (59.00%) either went on attending school supported by their families or by the father's family, or they dropped out.

Of the 78 town halls, only a few, particularly from the rural area, managed to supply information about minor mothers; in towns, there is no record regarding adolescent mothers though both GOSWCP and schools report adolescent mothers in the urban area as well. The Arad County Labour Office of Arad recorded only a small number of cases of minor mothers.

We have seen that: only GOSWCP and the Maternity Hospital have a database regarding adolescent mothers. GOSWCP provides support for the minors and their families (for instance, the maternal centre). The Office for Public Health has incomplete data from hospitals with no ranking depending on residence environment or age and social background of the minor mothers. The County School Inspectorate has no database regarding these cases.

Necessary solutions: sensitization of public institutions (town halls, school inspectorate, schools, maternity hospital, public health offices, private bodies) regarding the risk situation of this social category; informing families regarding the phenomenon of adolescent mothers; involving the state in the protection of women with children (special protection measures, pregnancy prevention measures in teenagers and mother and child protection measures, psychological and material support for this category of high social risk); sensitization of the public opinion; more involvement from schools.

Another vulnerable social group is represented by underage with a delinquent behavior, under the supervision of Probation Services Arad. Most part of them abandoned the school or did not attend continually: therefore from 919 minors, 213 (23.17%) have graduated from primary school, 439 (47.76%) have graduated from secondary schools, 174 (18.95%) have attended high school but did not graduate, 65 (7.07%) have dropped out, and 28 (3.05%) could not be evaluated.

Of the 612 minors with behavioural problems, 509 (83.17%) have dropped out, 101 (16.50%) have a deviant behaviour, and 2 (0.32%) are delinquents.

There could be suggested some proposals: development, at county level, of a database on the entire child population in risk situations; interinstitutional cooperation; involvement of all the factors responsible of local communities to increase personal and social importance of the school; support programmes for people in need; development of the family assistance system to support school attendance by children; involvement of the community in the solution of local issues regarding parental obligations; permanent monitoring of all cases of drop out; a modern legislation in accordance with European standards in child social protection.

It is interesting to note the grouping of vulnerable people per areas and localities and their absence in other such locations. In the Arad County, at the end of 2012, according to available data supplied by town hall specialty services, there were 674 cases of monoparental families, of which only 52 in Arad; 112 of them (16.61%) were from the urban area, while 62 (83.39%) were from the rural area. In most cases, the mother supports the family and takes care of the children – 610 mothers (90.52%): in 58 cases (8.60%), support is provided by the father and very rarely by the grandmother – 5 cases (0.74%) – or by an aunt – 1 case (0.14%).

The issue of children whose parents work abroad and who are left behind in the care of grandparents, elder brothers, neighbours or even alone is both current and challenging for social service suppliers. Early notification, and after school centre and special protection measures would be some of the immediate solutions for such situations. It is worth noting that some mayors rely only on notifications from beneficiaries or from communities, which sometimes is rather late. Their excuse is if the legislation compelling the parents to notify local authorities and social work services in order to establish a minor's representation; however, they do not take into account the disrespect of the law

since most parents work abroad illegally. This type of approach means, in most cases, solving problems and not preventing them (as in Siria, Galsa). 2014 marked the beginnings of such an adult migration that it turned into a phenomenon.

These aspects regarding the vulnerable groups indicate towards a necessary analysis of the social services existing in Arad County, that assure a real social support. Of 45 respondents, only 2 admit accessing state subsidies by APO partners serving the community. We can, therefore, conclude that, in spite of the fact that financial resources are the most important impediment in the development of new social services (i.e. the proper training of personnel for social services), this reaches only 7.00%.

From this point of view, public private partnership (PPP) could be a viable strategy for the externalisation of social services from the state to APOs, which led to the removal of 40 residential social service suppliers by the GOSWCP (2011-2015). In the Arad County, there is an increase of the number of beneficiaries of residence measures of over 17.00% (Annual Report 2011-15 of the GOSWCP Arad) compared to institutionalised residents where there have been decreases.

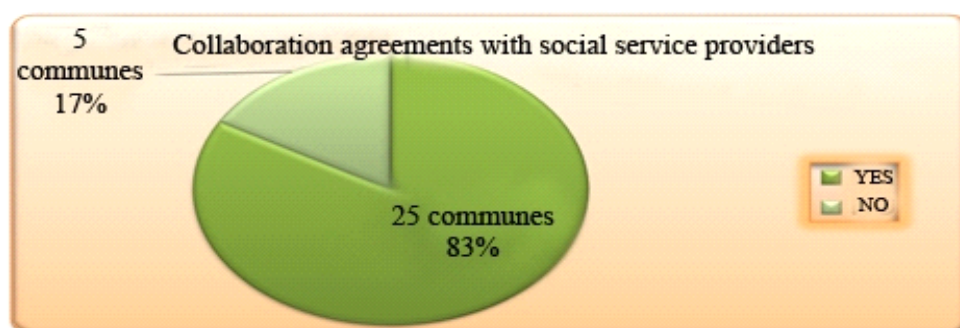

Figure 3. Cooperation conventions with suppliers of social services

From the above figure, we can notice that only 17% of villages from Arad have cooperation conventions with suppliers of social services, while 83% don't have any type of convention. After the analysis of the interviews with the city hall's employees, can be seen an overturn of percent regarding the social beneficiaries because of the transition between rural and urban. After we processed the interviews with the employees of the town halls in the Arad County, we could see a shift of the share of beneficiaries that had been smaller until the end of 2013 in the rural area than in the urban area because of the transition from the urban to the rural area.

Respondents' answers show that the main three factors contributing to the maintenance of social services are school, police and medical practices. It is true that social work is a holistic profession, which makes interdisciplinary approach undesirable.

The presence of consultative committees (73.00%) increases the warranty of decisions and of specific intervention plans based on detailed analysis and personalised intervention.

The need for continuous training on topics of interest is obvious in the 50.00% of those who benefited from such training and in the decrease of the number of graduates from higher education in social services within town halls, positions that are often held by people with attributions. We cannot be optimistic without a specialised personnel.

Another argument in favour of the public-private partnership is the fact that APOs have highly trained personnel because their accreditation and licensing depend on highly trained people and to the much more autonomous financial management.

17 communes (57.00%) believe attending training is opportunistic.

Table no. 4. Suggestions of topics for training and their frequency

Topics for social work training	Frequency	Frequency
Social work topics	1	Annually 2
Meeting employees of the GOSWCP Arad	1	Biannually 4
Integration of unemployed people	1	Quarterly 5
Unitary methodology for the enforcement of the legislation	1	

Unitary methodology for the enforcement of the legislation	1	
Models of good practices, legislation, areal training	1	
Separation of child from mother, drop out, family abandonment	1	
Case studies	1	
Legislation	2	
Total	9	

Table no.5. Other qualifications of social service suppliers

Other qualifications	Arad city	Arad County
Economist, accountant	3	0
Nurse	44	0
Teacher of medial physical culture	1	0
Masseuse	1	0
Warehouseman	2	0
Cook	2	2
Skilled kitchen aid	11	0
Unskilled kitchen aid	4	
Skilled worker	15	0
Electrician	1	0
Plummer	1	0
Welder	1	0
Administrator	3	0
Driver	5	0
Washerwoman	3	0
Seamstress	1	0
Sanitary mediator	0	1

Almost all town halls mentioned very small oscillations in the budgets for social services during 2011-2015, except for Arad and the commune of Buteni. According to the study ESOMAR 2015 regarding the evolution of the situation of beneficiaries of social services in the last 15 semesters, this number varied between 205 and 223 while, according to the same study, the evolution of the infrastructure of social work institutions who hired people with social work attributions oscillated between 50 units in 2012 and 63 units at the beginning of 2013, 63 in 2014, and 50 in 2015 (ESOMAR, 2015).

Conclusions. Difficulties and limitations: Logistics and financial problems of some town halls (over 70.00%) plus the low number of employees and the high load of office work that prevents people from working in the field bring forth the APO s as a viable alternative to state social services. Though the public-private partnership (PPP) is increasingly seen as an alternative, APO s are still not there. Despite legislation that facilitates subsidies from the state according to Law no. 34/1998, only 2 of the 78 units have such partnerships.

In addition, APO s have the financial and mobile resources to access beneficiaries directly to make institutional cooperation and social services efficient and expenses optimal, including the increase of intervention and prevention rates.

The different character of the demand of/need for social services is materialised in the different responses: the necessary social services could be a measurable variable starting from the total number of appeals, i.e. the percentage of interventions due to self-notices. Further research should introspect the “profile” of the beneficiaries the most difficult to identify and vulnerable people that could be grouped into several risk categories.

Regarding the “profile” of the suppliers of social services in Arad County, in fig. 4, we can see the distribution of specialists involved in the supply of social services in the County as well as in Arad City.

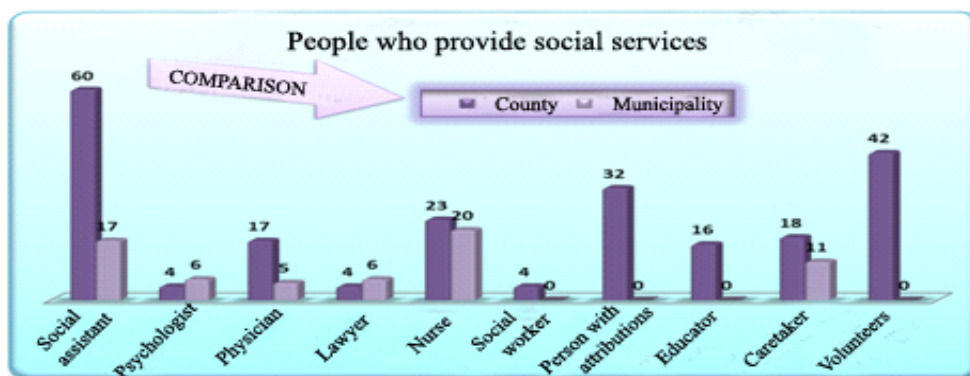

Figure 4. The “profile” of the suppliers of social services in Arad County

Research shows the sporadic involvement of the licensed private area (which is almost not valorised by the NGOs from Arad County), except for the partner APOs involved in residential areas, children and elderly day centres and street services for children and adults. The lack of diversification of social services is worrying as is the lack of trained personnel for social work.

BIBLIOGRAPHY

- Abraham, D., (coord.), (2000), *Evaluarea nevoilor și resurselor existente*, Centrul de Sociologie Urbană și Regională, București.
- Arpinte, D., Preda, S., (2002), *Accesul la beneficii și servicii de asistență socială*, Institutul de cercetare a calității vieții, București.
- Coulshed, V., (1993), *Practica asistenței sociale*, București, Editura Alternative.
- Dima, G., (coord. 2013), *Studiu. Serviciile sociale în România Rolul actorilor economiei sociale*, Fundatia pentru dezvoltarea Societatii Civile, Bucuresti
- ESOMAR (2015), *Raport de cercetare, Studiu pentru evaluarea serviciilor publice si private disponibile la nivelul judetului Arad*
- Karen, K., Kirst, Ashman, Grafton, H., Hull, Jr., (2001), *Macro Skills Workbook, A generalist approach*, Second Edition, Wadsworth: Illinois: F.E. Peacock Publishers, Inc. Hasca.
- Marginean, I., (2002), *Semnificatia cercetarilor de calitate a vietii*, in Ioan Marginean si Ana Balasa (coord.), *Calitatea Vietii*, Academia Romana, Editura Expert, Bucuresti.
- Mihailescu, V., (2001), *Householding, structure and culture in the Romanian rural society*, *Romanian Journal of Sociology*
- Nollan, R., (2002), *Development Anthropology*, Westview Press, Westview
- Oprea, M., (2014), *Grupul nerabile: familia monoparentala si mamele adolescente- studiu de caz pentru judetul Arad*, „Vasile Goldis” University Press, Arad
- Oprea, M., (2015), *Devianta sociala si delincventa juvenila-cazul judetului Arad*, Editura Vasile Goldis” University Press”, Arad
- Rossi, P. H., Freeman, H. E., Lipsey, M. W., (1999), *Evaluation, A Systematic Approach, 6th Edition*, Thousand Oaks/London/New Delhi, Sage Publications
- Sandu, D., (coord.) (2007), *Practica dezvoltarii comunitare*, Editura Polirom, Iasi
- Zamfir, C., Stanescu, S., (2007), *Enciclopedia dezvoltarii sociale*, Editura Polirom, Iasi
- Zastrow, Ch., (1998), *The practice of social work*, Sixth Edition, Books, Cole Publishing Company
- ***DGASPC Arad, *Raportul anual* 2011, 2012, 2013
- ***Spitalul Matern Arad, 2013

INSIGHTS AND REGULATORY CORRELATION BETWEEN CORRUPTION OFFENSES SPECIFIED IN THE NEW CRIMINAL CODE AND THAT CONTAINED IN LAW NO. 78/2000 ON PREVENTING, DETECTING AND PUNISHING CORRUPTION. SOME CONSTITUTIONAL REMARKS

**Silviu Gabriel Barbu, Assoc. Prof., PhD, "Transilvania" University of Braşov";
Vasile Coman, Judge – Court Pucioasa; Adelina Maria Ciobanu, Legal Adviser,
Senior Adviser DLAF Romanian Government**

Abstract: The paper aims to make a comparative analysis between the corruption offenses referred to in the Criminal Code and the similar regulation contained in the Special Law no. 78/2000 on the prevention, detection and sanctioning of corruption, with emphasis on practical aspects of the national courts and of the Constitutional Court of Romania.

Corruption has implications in all the arteries of the state structure, it influences the natural evolution of things, and in essence means abusive use to the advantage of the power itself, through the patrimonial or non-patrimonial advantages to or by those who are invested with the authority to make decisions with implications Social, economic or legal issues with respect to other persons.

In its capacity as a subject endowed with the authority to prosecute persons committing such acts, the State, through its specialized bodies, must have a prompt, professional and effective response to this phenomenon and in defense of the social value of integrity, In all cases, respecting the rights and fundamental freedoms of persons involved in the process.

The Constitutional Court drew closer to the requirements of the fundamental law certain norms contained in the legislation that is the subject of this analysis. Some decisions are briefly reviewed in this study.

Keywords: constitutional court, constitutionality, corruption, law, crime, judicial organs, integrity

I. *Introduction.* Corruption is at the forefront of threats to the rule of law, social justice and justice in any state, with multiple practical forms of manifestation, and in essence means abusive and personal advantage of power. By the nature of the power exercised by the perpetrator, there is a distinction between political, economic, social corruption, etc.

An act of corruption is often - but not necessarily - an illegal act because it is based on a violation of the moral and legal norms governing the exercise of a public office. In everyday life, however, there may be encountered situations between the legal and illegal - gray areas, leading to the emergence of divergent solutions in the practice of the judiciary, amid the insufficient regulation of the constitutive elements of the crimes of corruption, especially regarding Their objective sides. All forms of corruption are generally based on a need for the corrupt or corrupt act, needing to be satisfied faster, or effectively circumventing the stages and conditions accepted by a corrupt certain community for all who are part of it.

According to statistics and studies conducted by Transparency International, corruption is a global phenomenon that remains localized - including in 2015 - mainly in the public sector¹, eroding the principles of efficient administration and having devastating effects on the market economy and the level of poverty. The most significant acts of corruption consist mainly in the illicit transfer of assets from the public patrimony to the private patrimony, a transfer usually carried out with the complicity of some civil servants.

Representing a complex social problem, chosen as a way of manifestation, social consequences and ways of settlement, interests both public opinion and the institutionalized system of social control, corruption is conceived by honest social segments as a particularly dangerous phenomenon, capable of undermining the structures of power, effective implementation of economic reform, raising the standard of living of the population and building the rule of law².

Aware of the risks and particularly serious consequences of corruption on general and regional socio-economic development, the states of the world, individually or together, are trying to identify the most effective means of preventing and combating, first and foremost in the legislative framework. The success of the fight against corruption, however, inevitably depends on the political will to reform.

In Romania, the legal framework offers both administrative and criminal means that can be effectively used in preventing and combating corruption. In the internal legislative framework, the most important normative acts regulating the acts of corruption are represented by the Criminal Code and Law no. 78/2000 on the prevention, detection and sanctioning of acts of corruption³, the special framework law in this field.

II. *Limitations and correlations in the internal regulation of corruption offenses.* As a result of the partial reorganization of the criminal legislation, starting with the recent entry into force of the new Criminal Code of Romania⁴, it can be observed that art. 289-229 C.pen. criminalizes - in the mirror - the corruption offenses - for the first time under this name, namely active bribery (Article 289) and passive bribery (Article 290), namely the traffic of influence (Article 291) and the buying of influence (Article 292), with particular application to members of the arbitration courts (Article 293) and to foreign officials (Article 294), or in relation to these two categories of subjects.

The structure of corruption offenses included in the new Criminal Code considered the analysis of the legislation of the European states, but also the most important international instruments in the matter: The Criminal Law Convention on Corruption, adopted in Strasbourg on 27 January 1999, ratified by Romania by Law no. 27/2002⁵, the Additional Protocol to the Council of Europe Criminal Convention on Corruption, ratified by Romania through Law no. 260/2004⁶, Framework Decision no. 2003/568 / JHA of 22 July 2003 on combating corruption in the private sector⁷.

The regulation of the corruption offenses included in the new Criminal Code is clearly superior to that contained in the old Criminal Code, which included the offenses of corruption in chapter I "Offenses of Service or in connection with the service", Title VI on "Offenses affecting activities of interest Public or other activities regulated by law. Under this heading, offenses of bribery (Article 254), bribery (Article 255), the receipt of undue benefits (Article 256), trafficking of influence (Article 257), and acts committed by others (Article 258), offenses which, in the absence of an express name in code, doctrine and judicial practice, were considered to be "corruption offenses".

¹ See, the corruption perception index for the year 2015, worldwide, on <http://www.transparency.org/cpi2015>. The study highlights the fact that corruption and conflict go hand in hand, a finding that explains why this latter phenomenon is constantly present internally and internationally.

² See, A. Boroï, M. Gorunescu, I. A. Barbu, *Criminal Law of Business*, 5th Edition, Rev., C.H. Beck, Bucharest, 2011, p. 431.

³ Published in the Official Gazette no. 510 of 24 July 2009.

⁴ Law no. 286/2009, on the Criminal Code, published in the Official Gazette no. 510 of 24 July 2009 and entered into force on 1 February 2014.

⁵ Published in the Official Gazette no. 65 of 30 January 2002.

⁶ Published in the Official Gazette no. 612 of July 7, 2004.

⁷ Published in J.O.U., L Series, no. 192 of 31 July 2003.

Unlike the Penal Code in force which, in the matter under consideration, regulates exclusively corruption offenses, in art. 5 of the Special Law no. 78/2000 regarding the prevention, detection and sanctioning of corruption acts, - criminal law framework on corruption -⁸, three categories of corruption offenses are regulated, stipulating that "(1) For the purposes of the present law, corruption offenses are the offenses Provided in art. 289-292 of the Criminal Code, including when committed by persons referred to in art. 308 of the Criminal Code. (2) For the purposes of the present law, the offenses referred to in art. 10-13. (3) The provisions of the present law are also applicable to offenses against the financial interests of the European Union provided under art. 18 ^ 1-18 ^ 5, the sanctioning of which ensures the protection of the European Union's funds and resources. It is worth noting that through Art. 79 point 10 of the Law no. 187/2012⁹ for the implementation of Law no. 286/2009 on the Criminal Code, art. 17 and 18 of Law no. 78/2000, which criminalized another category of offenses, namely offenses directly related to corruption offenses.

In the analysis of the ratio between the criminalization of the crimes of corruption contained in the Criminal Code and the one contained in the Special Law, we first notice that in art. 6 and 7 of Law no. 78/2000 are currently criminalized two corruption offenses, the first of them taking the criminal sanction and the objective and subjective side of the corruption offenses in the Criminal Code in its constitutive content, plus the special quality of the active subject established in art. 1 of the Law, and the one contained in art. 7 sanction the acts of bribery and trafficking of influence committed by certain persons expressly stipulated in the norm.

A. Article 6 of Law no. 78/2000, as amended by art. 79 point 2 of the Law no. 187/2012, by a reference rule provides that "The offenses of active bribery provided for in art. 289 of the Criminal Code, passive bribery, provided in art. 290 of the Criminal Code, trafficking of influence, provided in art. 291 of the Penal Code, and purchase of influence, provided in art. 292 of the Criminal Code, shall be punished according to the provisions of those laws. The provisions of art. 308 of the Penal Code is applied accordingly. In addition, in order for an offense of the four limitative cases to fall within the scope of this law, it is cumulative that the participant in the offense be a person who performs duties or functions from those expressly provided in art. 1 of the Law no. 78/2000, respectively: a) exercising a public office, regardless of the way they were invested, within public authorities or public institutions; b) who, on a permanent or temporary basis, fulfill, according to the law, a function or task, insofar as they participate in the decision-making process or may influence them in the public services to the autonomous regies, companies, national companies, national societies, cooperative units Or other economic agents; c) exercising control duties, according to the law; d) which provides specialized assistance to the units referred to in let. (A) and (b), to the extent that they participate in, or influence, decision-making; (e) who, irrespective of their quality, carry out, control or provide specialist assistance in so far as they are involved in, or influence, decision-making on: transactions involving capital movements, bank operations, foreign exchange or Credit, placement, scholarships, insurance, mutual placement or bank accounts and assimilated accounts, domestic and international commercial transactions; f) who hold a leading position in a political party or political party, in a trade union, in an employers' organization or in a non-profit-making association or foundation; g) other natural persons than those referred to in let. A) -f), under the conditions provided by the law.

As can be seen, the analysis of this offense is necessarily related to the separate analysis of each of the four corruption offenses contained in the text and regulated in the Criminal Code, context in which it is necessary to summarize the main legislative changes brought by the new criminal law , with emphasis on the delimitations and common aspects of the two normative acts.

⁸ This qualification of the Law no. 78/2000 was expressly made by the High Court in its case-law, see Decision no. 328 of January 20, 2004 (file No. 5288/2004), quoted in Dorin Ciucan, Law no. 78/2000 regarding the prevention, detection and sanctioning of corruption acts. Comments and jurisprudence, 2nd edition, reviewed and added, The Legal Universe Publishing House, Bucharest, 2015, p. 144.

⁹ Published in the Official Gazette no. 757 of 12 November 2012.

Thus, as regards the offense of *active bribery*, it is defined in art. 289 C. Pen., as "the act of a civil servant who, directly or indirectly, for himself or for another, claims or receives money or other benefits that do not adhere to or accept the promise of such benefits in connection with the fulfillment, non-fulfillment, expediting or delaying the performance of an act falling within his / her duties or in connection with the performance of an act contrary to these duties shall be punished by imprisonment from 3 to 10 years and the prohibition of the exercise of the right to take up a public position or to exercise the profession or the activity in the execution of which he committed the act, unlike the previous regulation (Article 254 of the previous Penal Code) which defines the offense in relation to purpose [„(...) in order to fulfill, not to perform or to delay the accomplishment of a Act on his or her duties or to act contrary to these duties ”]. The form proposed in the new Criminal Code is broader, covering all situations in which a person takes a bribe, and for the use of the offense, the element "time" - the moment when the bribe is given, as long as the act takes place in connection with the fulfillment, the non-fulfillment, expediting or delaying the performance of an act falling within the official's duties or in connection with performing an act contrary to these duties¹⁰. The amendment was made to allow for the previous distinction made by the legislator between bribery and the receipt of undue advantage (Article 256 of the Penal Code), a distinction which created difficulties in the evidentiary plane when the cartel took place before the act By the clerk, but the goods later resolved. In other words, art. 289 C.pen. Contains the regulation contained in art. 254 C.pen. (Bribery) and the one existing in art. 256 C.pen. (The receipt of undue benefits), and it is not about the decriminalization of the latter offense.

On the other hand, for the predictability of the norm, I believe that the legislator, inspired by the new text, introduces as a variant of the offense the act of "speeding up the fulfillment of an act" that is included in the official's duties, an unincriminated way¹¹, and the act committed by an official with control duties (referred to in article 254 paragraph 2 of the Penal Code) is no longer distinctly incriminated.

At the same time, the material element of the type of offense, as regulated in para. 1 of art. 289 of the Penal Code, differs from the old regulation by excluding the criminalization of the act in the variant of "not failing to promise". However, the person to whom it is offered will commit the bribery offense if acceptance is tacit, as the text penalizes any kind of acceptance of a sum of money or other benefits, express or tacit.

Regarding the type of offense covered by Art. 289 par. 1 C.pen., it must be added that the new form of the text expressly states that the receipt of undue advantage may also be made for the benefit of a person other than the billed officer - "receives (...) for himself or for another" hypothesis that was not explicitly regulated In the previous law.

Regarding the assimilated variant of the offense in art. 289 par. 2 C. pen., we notice that the bribe is punished when committed by a civil servant assimilated to the civil servant, as defined in art. 175 par. 2 C.pen. As a person exercising a public interest service for which he has been invested by the public authorities or which is under their control or supervision over the performance of that public service. In this case, the act is an offense but only if it is committed in connection with the failure, delay in the performance of an act regarding its legal duties or in connection with an act contrary to these duties. Alin. 2 of article thus reduces the scope of the manner in which the act committed by one of the persons provided in art.175 par. 2 is incriminated, and no provision is made for the manner in which it has been committed in connection with the fulfillment and the urgency of the accomplishment of an act falling within its duties. In the doctrine it was shown that the reason would be that the persons provided in art. 175 par. 2 C.pen. (for example, the public notary or the bailiff), due to their very special status, may charge an extra cost for carrying out an act that

¹⁰ See V. Dobrinoiu, M. Gorunescu, M. A Hotca and others, *The New Criminal Code commented. Special Edition*, 2nd edition, reviewed and added, Universul Juridic Publishing House, Bucharest, 2014, p. 491.

¹¹ This new motivation for the enforcement act, namely "speeding up the fulfillment of an official's duty to serve, was considered critical because it is unnecessary, while, logically, urgency means and implies the fulfillment of a service task, motivation included in The old regulation and the current regulation. In this regard, S. Bogdan, D.A. Doris, G. Zlati, *The New Criminal Code. The special part. Analyzes, explanations, comments*, The Universul Juridic Publishing House, Bucharest, 2014, p. 416.

comes within their job duties as a matter of urgency, without thereby disturbing the confidence in the honest exercise of of service duties by the respective civil servant and, in return for a consideration (fee, etc.) that could not be of criminal relevance, puts their knowledge, experience, skills, etc. at the disposal of the person who uses their services¹². The High Court included, in this category of assimilated civil servant, the technical forensic expert because the drawing up of expertise to find out the truth and to settle the cases before the judiciary is a service of public interest for which it was invested by a public authority – the Ministry Justice¹³.

Also, art. 308 C.pen. regulates a mitigated variant of the offense by penalizing less severely (special penalty limits are reduced by a third) bribe taking if committed by a person other than art. 175 C.Pen., respectively by or in connection with the persons exercising, permanently or temporarily, with or without remuneration, an assignment of any kind in the service of a natural person as provided in art. 175 par. 2 C.pen., or within any legal person. However, it should be noted that by the Constitutional Court Decision no. 603 of october 6¹⁴, 2015, the exception of unconstitutionality regarding the provisions of art. 308 par. 1 C. pen., Finding that the phrase "or within any legal person" referring to art. 301 of the Criminal Code is unconstitutional, since the criminalization of the conflict of interest in the private environment is an unjustified violation of the economic freedom and the right to work of persons who permanently or temporarily, with or without remuneration, have a commission of any kind within to any legal person, fundamental rights provided for in article 41 par. 1 and art. 45 of the Constitution.

In the activity of adapting the punishments for the offenses incriminated in the special legislation according to the sanctioning logic of the new Criminal Code, the legislator reduced the maximum limit of the penalty for the type of offense from 15 years to 10 years and the complementary punishment that can be applied - for a period of maximum 5 years according to art. 66 par. 1 sentence I C. Pen., is merely the prohibition of exercising the right to take up a public position or to exercise the profession or activity in the execution of which he committed the deed and not any of the complementary punishments provided by art. 66 par. 1 C.pen.

In the new regulation of the offense of bribery, by Law no. 187/2012 implementing the new Criminal Code, some of the aggravated variants provided for in the previous regulation in Law no. 78/2000, while others have been reformulated in the law or transposed into the Criminal Code. Concurrently with the repeal of the similar provisions of art. 8¹ and 8² of the special law, the act of taking bribes committed by foreign officials was regulated in art. 294 C. Pen., which extends the application of the offense to another category of persons, namely jurors from a foreign court. The provisions of art. 9 of the Law no. 78/2000, which criminalize the acts of corruption governed by this law, committed in the interest of a criminal organization, association or group or of one of its members, or to influence negotiations of international commercial transactions or international exchanges or investments.

The offense of *passive bribery* is regulated by art. 290 C.pen. in a version almost identical to that contained in the previous Penal Code, provided in par. 1 that "the promise, offering or giving of money or other benefits, under the conditions shown in art. 289, shall be punished by imprisonment from 2 to 7 years ". Due to the fact that the incriminated actions relate to the conditions for committing the bribery offense, the above mentioned modifications are in principle also valid in the comparative analysis of the bribe giving, with the following additional observations in the case of the offending offense. As a consequence of the elimination of the criterion "time" from the content of the offense, the new regulation also criminalizes the act of the one who offers the public servant after the act, as a sign of thanks for the work done, an act that was not incriminated in the previous regulation; as in the case of bribery, the legislator stipulates correlatively and explicitly that the giving of undue advantage may also be made to the benefit of a person other than the billed officer, a hypothesis that was not explicitly regulated in the previous Criminal Code.

¹² See V. Dobrinoiu, M. Gorunescu, M. A Hotca and others, *op. cit.*, p. 492.

¹³ See I.C.CJ, The Complaints Committee, Decision no. 20/2014, file no. 22/1/2014 / HP / P (www.scj.ro), published in the Official Gazette no. 766 of October 22, 2014.

¹⁴ Published in the Official Gazette no. 845 of november 13, 2015.

A change to the old regulation also occurs with regard to the provision for the refund of the bullion if the bribe denounces the deed. If in the Old Code the benefits were returned in case of denunciation of the deed, no matter the moment they were given, in art. 290 par. 4 C.pen. It is stipulated that the money, valuables or any other given goods are returned to the person who gave them, if they were given after the denunciation. If the goods were given prior to the denunciation, the denouncer benefits from the cause of non-punishment, but not from the provision for the return of the goods, which will be confiscated in the latter case¹⁵.

With regard to the offense of *traffic of influence*, the current regulation contained in art. 291 par. 1 C.pen. manages to correlate with the offense of bribery regarding the behavior of the civil servant in relation to the exercise of his duties, expressly broadening the sphere of the influence of the trafficker of influence: to fulfill, not to fulfill, to urge or to delay the fulfillment of an act falling within the duties service or act contrary to these duties. Unlike the old regulation, the new Code brings an important change in terms of the constitutive content of the offense, by adding a new conditionality. Thus, in the new regulation, the deed will be typical if the trafficker has or influences or believes that he has an influence on a civil servant and promises to cause the civil servant to conduct the conduct requested by the buyer of influence, correlating thus the similar motivation already exists in the content of the crime of buying influence. It was considered that this reformulation of the objective side is related to the recent experience of the Romanian judiciary in the sense that any claim of influence, even without the minimal appearance of a real act of corruption, has been qualified as infighting. By qualifying trafficking in influence as a preparatory act of a "proper act of corruption, the same authors point out that through this amendment the legislator wanted to point out that only the training act that is sufficiently close to harming social value should be penalized¹⁶.

Another change is that even in the case of influence traffic, the aggravated version of art. 9 of the Law no. 78/2000, and the sanctioning regime is milder in the new regulation, which, in fact, sanctions all corruption offenses (except for bribery) between the same special limits of the main punishment: prison from 2 to 7 years. In addition, the sanction is differentiated according to the quality of the person whose influence is trafficked: a civil servant or assimilated to him, or a person from art. 308 C.pen.

As regards the crime of *buying influence*, it is for the first time criminalized in the Criminal Code, in art. 292 par. 1 C. pen., which states that "the promise, offering or giving of money or other benefits, for himself or for another, directly or indirectly, to a person who has influence or gives the impression that he has an influence on a civil servant, for to cause him to perform, not to perform, to urge or to delay the performance of an act falling within his duties or to act contrary to these duties, shall be punished by imprisonment from 2 to 7 years and the prohibition of the exercise of certain rights". In order to avoid parallelism in regulation, the crime of buying influence was inspired by the lawmaker in the Special Part of the new Criminal Code, in a variant of criminalization similar to the one in the previous regulation, with the elements of differentiation shown in the crime analysis active bribery, passive bribery, and traffic of influence. The offense of acquiring influence was previously regulated in Art. 6 ind. 1 of the Law no. 78/2000, which provided that "the promise, offering or giving of money, gifts or other benefits, directly or indirectly, to a person who has the influence or gives the impression that he has an influence on an official, does not do an act falling within his / her job duties, he / she shall be punished by imprisonment from 2 to 10 years, which has been abrogated by art. 79 point 3 of the Law no. 187/2012 implementing the new Criminal Code.

By transposing the crime of buying influence where it was the place, respectively in the new Criminal Code, the inequities in confiscation existing in the previous special regulation will be removed, and Decision no. 59/2007 given by the High Court in an appeal in the interest of the law regarding the scope of the provisions of art. 61 par. 4 of the Law no. 78/2000 will no longer be topical. Thus, in the case of the special confiscation of the goods offered to buy the influence, in the case of denunciation of the deed before the notification of the

¹⁵ In general, regarding the peculiarities of confiscation in the case of corruption offenses, see Gina Negruț, *Measure of confiscation in the case of corruption offenses*, Legal Universul Publishing House, Bucharest, 2014.

¹⁶ See, S. Bogdan, D.A. Doris, G. Zlati, *op. cit.*, P. 417.

judicial bodies, the provisions of art. 292 par. 2 and 3 of the Penal Code, in the sense that it will operate the cause of non-punishment of the perpetrator¹⁷, but the money, the values or other assets will be returned to the person who gave them only in the situation when they were given after the denunciation to the prosecution.

As regards the offense of *active bribery, or pasive bribery committed by or in connection with the members of the arbitration tribunal*, it is criminalized in art. 293 C. pen., which states that "the provisions of art. 289 and art. 290 shall also apply accordingly to persons who, on the basis of an arbitration agreement, are called upon to give a ruling on a dispute to be resolved by the parties to that agreement, regardless of whether the arbitration procedure is carried out under the law Romanian or on the basis of another law". From the wording of the law, it follows that the legislator has understood to leave out the crimes of trafficking and buying influence over these people. The text of art. 293 C.pen. is not a proper text of criminalization, but only a text that extends the application of bribery and bribery and to individuals involved in litigation by internal or international arbitration.

The acts of bribery and bribery committed by a member of an arbitration tribunal or in connection therewith were not incriminated in the previous Criminal Code, these provisions being introduced as a result of ratification by Romania through Law no. 260/2004¹⁸ of the Additional Protocol to the Council of Europe Criminal Convention on Corruption, adopted at Strassbourg on 15 May 2003.

A further clarification of this offense was made by art. 243 of Law no. 187/2012 implementing the new Criminal Code, provided that the provisions of art. 293 of the Criminal Code applies regardless of whether the members of the arbitration courts are romanian or foreign.

B. Art. 7 of the Law no. 78/2000 regulates a common aggravating form of passive bribery and trafficking offenses, providing that "*acts of bribery and trafficking of influence committed by a person who: a) perform a public dignity function; B) is a judge or prosecutor; c) is a criminal investigating authority or has the attributions of establishing or sanctioning contraventions; d) is one of the persons mentioned in art. 293 of the Criminal Code, shall be sanctioned with the punishment provided in art. 289 or 291 of the Criminal Code, the limits of which are increased by a third*". It is the second offense of corruption governed by this law, and the purpose of this incrimination is that because of the specific attributions of justice or their position within the state authorities, the acts committed by these categories of persons pose a greater social danger in report on the facts committed by other categories of civil servants. That is why this aggravated variant was reformulated and extended by Law no. 187/2012, the old regulation stipulating that the act of bribery is punished if it was committed by a person who, according to the law, has the attributions of finding or sanctioning contraventions or finding, prosecuting or judging the offenses¹⁹.

Although the text does not expressly provide for additional punishment for the prohibition of certain rights, the court may apply it in the conditions of art. 67 par. 1 Penal Code, respectively if the principal sentence established is the imprisonment or the fine and the court finds that, in view of the nature and gravity of the offense, the circumstances of the case and the person of the offender, this punishment is necessary.

Regarding the active subject of this offense, if in the case of the persons from lit. B) and c) of art. 7 the text is clear, it is necessary to specify the person exercising a function of public dignity, also used in art.

¹⁷ In order to encourage the denunciation of corruption, by art. 19 from O.U.G. No. 43 of April 4, 2002 on the National Anticorruption Department, a special cause of reduction of punishment was regulated, meaning that "the person who has committed one of the crimes assigned by this emergency ordinance within the competence of the National Anticorruption Directorate and denounces during the prosecution Facilitates the identification and prosecution of other persons who have committed such offenses *benefits from the halving of the limits of the punishment provided by the law.*"

¹⁸ Published in the Official Gazette no. 612 of July 7, 2004.

¹⁹ In the doctrine it was shown that, for reasons of consistency and coherence in regulation, this aggravated form could and should have been included in the new Criminal Code as a distinctly aligned art. 289 C.pen. It was considered to be impractical at least that the deed in the basic form be criminalized in the Criminal Code, where it has a maximum visibility and an aggravated form is created in a special law. It seems that the tradition before the new Criminal Code, of a "parallel" system of sanctioning corruption offenses (Criminal Code - Law No. 78/2000), could not be entirely abandoned. See, S. Bogdan, D.A. Doris, G. Zlati, *op. cit.*, p. 417.

175 lit. b) thesis I C. Pen. In this respect, in art. 16 par. 3 of the Romanian Constitution stipulates that public, civil or military functions and dignities may be occupied, under the law, by persons having Romanian citizenship and domicile in the country. However, in the absence of a framework regulation for this category of persons occupying or hold public dignities, in doctrine²⁰, it was shown that this professional category should be considered in relation to the provisions of Law no. 284/2010 regarding the unitary salary of the staff paid out of public funds²¹. For the purpose of this normative act, a "public dignity function" means the public function which is dealt with by mandate obtained directly, through organized or indirect elections, by appointment, according to the law. The specialized literature distinguishes between public dignitaries elected according to the provisions of the Constitution, positions of public dignity appointed according to the law, public dignitary functions elected within the bodies of the local public authority, respectively functions assimilated to the functions of public dignity²².

By public function "of any nature", in the sense of art. 175 par. 1 lit. b) the second sentence of C. Pen., must be understood any public office, exercised under the law, in the service of specialized central public administration bodies (ministries, inspectorates, etc.), local public administration bodies (communal authorities, districts, prefectures, etc.) as well as in other public institutions or legal entities governed by public law²³. This category also includes auxiliary staff - whether special or not, operating in an entity of the mentioned (for example, specialized auxiliary personnel from the judiciary, military personnel, police officers, civil servants with special status in the penitentiary administration system). In this context, we mention that by Decision no. 26/2014²⁴ of the The Complaints Committee, the High Court of Cassation and Justice held that the doctor employed under a contract of employment in a hospital unit in the public health system has the status of civil servant in the sense of the provisions of art. 175 par. 1 lit. b) thesis II C.pen.

At the same time, the Constitutional Court has established that the scope of the notion of civil servant in criminal law is not equivalent to that of an official in administrative law. According to criminal law, the concepts of civil servant and civil servant have a broader meaning than that of administrative law, due both to the nature of the social relations defended by the criminalization of socially dangerous acts and to the fact that the requirements of defending the act and promoting the interests of the community Impose the best possible protection through the means of criminal law²⁵.

The Constitutional Court had the opportunity to pronounce several times through the exception of unconstitutionality on the provisions of Law no. 78/2000 regarding the prevention, detection and sanctioning of corruption acts as a whole, as well as, in particular, the provisions of art. 1, art. 6 and art. 7, but also other texts in the law. In this respect, we recall Decision no. 1127 of September 13, 2011²⁶, by which the Court rejected as unfounded the objection of unconstitutionality of the provisions of Law no. 78/2000 regarding the prevention, detection and sanctioning of corruption acts as a whole, as well as, in particular, the provisions of art. 1, art. 6 and art. 7 par. 1 of the Law no. 78/2000, stating that the regulation that is the object of the exception does not constitute an incrimination by analogy, as wrongly argued by its authors, but a legal regulation of criminal liability through an explanatory legal norm that does not violate the provisions of art. 23 par. 12 of the fundamental law and art. 7 of the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms. Referring to Decision No. 1455 of November 4, 2010²⁷, rejecting an objection of unconstitutionality

²⁰ See, C. Duvac, *The Concept of Civil Servant in the Light of the New Criminal Code*, in Dreptul (magazine) no. 1/2011, pp. 104-105.

²¹ Published in the Official Gazette no. 877 of 28 December 2010.

²² Broadly see V. Dobrinioiu, M. Gorunescu, M. A Hotca and others, *The New Criminal Code commented. The general Part*, 2nd Edition, reviewed and added, Universul Juridic Publishing House, Bucharest, 2014, p. 800-801.

²³ See, C. Duvac, *op. cit.*, p. 109.

²⁴ Published in the Official Gazette, no. 24 of 13 January 2015.

²⁵ Decision of the Constitutional Court no. 2 of 15.01.2014, published in the Official Gazette, no. 71 of January 29, 2014.

²⁶ Published in the Official Gazette no. 808 of 16 November 2011. The same is the Decision no.202 of 10 February 2011, published in the Official Gazette of Romania, Part I, no.188 of 17 March 2011.

²⁷ Published in the Official Gazette of Romania, no. 23 of 11 January 2011.

of the same provisions, the Court reiterates that the analogy, as a legal institution, is placed within the scope of law as an argument of interpretation rather than Of the legislative process. The use of this notion to characterize the rule laid down by the legislature leads to a contradiction in terms, since the analogy involves the absence of the rule and, consequently, the freedom recognized by a public authority - exceptionally and not in criminal matters - to establish itself, To resolve a case, taking as a way to another solution pronounced in another regulated framework. However, the contested legal provision expressly provides that the designated offenses are punishable according to the Criminal Code in which they are incriminated²⁸. On the same occasion, the Court has also held that the principle of the lawfulness of criminality and the lawfulness of the penalty require the provision of both the act and the punishment. From this perspective, considering the provisions of Law no. 78/2000, it can not be concluded that the law did not provide for the deed or punishment. Thus, the provisions criticized contain sufficient evidence to consider that they are "*foreseeable*"²⁹ and sufficiently clear in defining the deed and its illicit purpose.

The Court has also emphasized that the constitutional principle of equality has no significance for uniformity, with the possibility of introducing different legal rules for situations which are different if it is reasonably and objectively justified, and this is also one of the obligations, the positive procedural rules of the state in the view of the European Court³⁰. However, Law no. 78/2000 is a special regulation, derogating from the common law, which establishes measures for the prevention, discovery and sanctioning of corruption acts and applies to a category of persons clearly circumscribed by a lawmaker from the first article of the law. The different legal status of these persons, in view of the purpose pursued by the legislator by the provisions of Law no.78 / 2000, justifies the establishment of a different legal treatment. Thus, and since the provisions of the criticized law apply without privileges or discrimination in all situations involving persons as stated in Article 1 of the law, violation of the principle of equality of rights or the principle of uniqueness, impartiality and Equality of justice³¹.

In relation to the field of the official's duties and with regard to some of the corruption offenses and assimilated to them, some constitutional aspects, in the light of the Constitutional Court (*aka*, CCR) Decision no. 405/2016 (roughly similar reasoning also applies to the CCR Decision No 603/2015 on the offense of conflict of interest) were brilliantly highlighted by Professor Adrian Hotca in a recent legal study, in which he very surprisingly interpreted the main directions of interpretation³². Thus, the author points out that in the recitals of Decision no. 405/2016, the Constitutional Court held that "failure to perform or misconduct of an act must be considered only by reference to service duties expressly governed by primary law - laws and ordinances of the Government. This is because the adoption of secondary regulatory acts that come to detail

²⁸ In the same sense, the Court has also ruled in other decisions regarding the objection of unconstitutionality of the provisions of art. 6 of the Law no.78 / 2000 on the prevention, detection and sanctioning of corruption, namely: Decision no. 1.007 of July 7, 2009, published in the Official Gazette of Romania, no. 547 from 06.08.2009, Decision no.48 of 24 January 2006, published in the Official Gazette of Romania, no.162 of 21 February 2006.

²⁹ In Decision no. 1455/2010, the Court states that the predictability and predictability of a rule presuppose that the addressee has a representation of such a quality by virtue of which it is bound to shape its conduct. Therefore, the fact that the legal provisions criticized apply to all persons exercising control powers, according to the law, has undoubtedly an unambiguous meaning, and the legislator is not obliged, in order to conspire the constitutional character, to make an exhaustive enumeration thereof. In the same vein, the Court also held in its Decision no. 234 of 19 february 2009, published in the Official Gazette no. 216 of 03.04.2009.

³⁰ For an analysis of the importance and limits of the positive obligations of the state in the case law of the European Court of Human Rights, see Nathanaël Olivier Pétermann, *Les obligations positives de l'Etat dans jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme*, Stampfli Editions SA , Berna, 2014, pp. 145-195.

³¹ In the same vein, the Court also stated in its Decision no. 1.457, dated 4 November 2010, published in the Official Gazette no. 23 from 11.01.2011; Decision No. 361 of 24 April 2012, published in the Official Gazette no.371 of 31.05.2012.

³² See, Mihai Adrian Hotca - Abuse in Service after Publication in the Official Gazette of the Constitutional Court Decision no. 405/2016, on <https://juridice.ro/essentials/834/abuzul-in-serviciu-dupa-publicarea-in-monitorul-oficial-a-deciziei-curtii-constitutionale-nr-4052016>, consulted on 10 April 2017.

the primary legislation is done only within the limits and according to the rules that they order. (...) Criminal illicit is the most serious form of violation of social values, and the consequences of criminal law enforcement are among the most serious, so the establishment of safeguards against arbitrariness by clear and predictable rules by the legislator is mandatory. Prohibited conduct must be imposed by the legislator even by law (understood as a formal act adopted by Parliament under Article 73 para. (1) of the Constitution, as well as a substantive law, issued by the Government, by delegation Legislative acts provided for in article 115 of the Constitution, respectively ordinances and emergency ordinances of the Government) can not possibly be deduced from judges' judgments, which could substitute the legal norms. In this respect, the constitutional litigation court held that in the Continental system the jurisprudence does not constitute a source of law so that the meaning of a rule can be clarified in that way, because in such a case the judge would become a legislator (Decision no. 23 of 20 January 2016, published in the Official Gazette of Romania, Part I, No. 240 of 31 March 2016, paragraph 16). (...) At present, any act or inaction of the person circumscribing the qualities required of the active subject, irrespective of the seriousness of the deed, may fall within the scope of the rule of incrimination. This finding leads the Court to have reservations in considering that this was the will of the legislator when he criticized the act of abuse in the service. This is all the more so since the Court finds that the legislator has identified and regulated at extra judicial level the levers necessary to eliminate the consequences of acts which, according to the current regulation, may circumvent the commission of the abuse of service, do not show the degree of intensity required A criminal penalty". The author, who was rightly questioned in our opinion, concluded that "from the point of view of the legal nature, the decisions of admission given by the Constitutional Court produce the same effects, even if it does not find the unconstitutionality of some legal provisions, but only extract the *venom of unconstitutionality* from the provisions under the control of the Constitutional Court."

From the point of view of the legal effects of a constitutional nature, Prof. Hotca rightly stated that, in any case, any allegation of an act alleged to have breached his duty to perform his duties would be liable for the criminal liability of the active subject only if the non-observance of these duties occurred in violation of the law, in the sense established by the Constitutional Court in Decision no. 405/2016 (simple and urgent laws and ordinances). Thus, the failure or misconduct of service duties can not be taken into account in terms of mentions or obligations found in Government Decisions, Ministerial Orders, Internal Regulations and Regulations, Codes of Ethics, Internal Procedures, Methodological Norms, Job Descriptions Etc. This decision is necessary given that, by Decision no. 405/2016, the Constitutional Court found that the phrase "*fails to meet*" in the provisions of Article 246 of the previous criminal code and of art. 297 par. (1) of the Penal Code in force can be interpreted only in the sense that the fulfillment of duty is performed "*in violation of the law*".

Professor Hotca's remarks have an indisputable accuracy and, at the same time, have an important role in the correct interpretation of the incriminating rule through the decision of the constitutional court, following two essential lines of interpretation: at the construction level of the criminal norms, the principle of the lawfulness of the criminalization and the legality of the punishment (which are collectively considered together) is enshrined in Article 23 paragraph 12 and Article 73 paragraph 3 letter h) of the Romanian Constitution and these two require a certain strict way of drafting criminal incriminating legal norms, including under The aspect of the punishments provided by the law. Thus, the constituent has determined that only by an organic law the offenses, punishments and their execution regime are regulated, namely that no punishment can be established and applied only under the conditions and under the law. As such, all the constitutive elements of an offense must be found in a normative act having the force of organic law, and the court, in order to pronounce a conviction and punish, must circumscribe only the typical nature of the criminal law (in the wider sense of this decision of the constitutional court) the state of fact, therefore, to identify in a law (law as a legal act of the Parliament or simple ordinance of the Government or emergency ordinance, both adopted by legislative delegation, according to art. 115 of the Constitution) the complete incriminating text, from the framework regulation to the last normative detail. In the absence of this explanatory reasoning of the

Constitutional Court, there is an inadmissible opening to arbitrariness, at the judge's discretion, which would lead to interference of the judge with the legislative attributions, that would confer unconstitutionally to the court and normative role, which violates the principle The separation of powers in the state enshrined in Article 1 para. 4 of the Constitution. More specifically, for a panel of judges, non-compliance with rules of the internal regulations would constitute an offense, whereas for another panel of judges violation of the same regulation would have the legal nature of a disciplinary misconduct, the second being the right one, as the maximum limit of legal liability that could be committed.

III. *Conclusions on the incriminating rules analyzed.* With the entry into force of the new Criminal Code, the legislator expressly recognized, for the first time in the content of the Criminal Code, the category of corruption offenses, which have their own names, and, as stated, emphasizes that the legislator affirms and recognizes symbolically that the phenomenon of corruption is one of the central issues of Romanian society.

As we have seen above, following the logic of most European criminal codes, the legislator decided to explicitly enshrine in the new Criminal Code a distinct chapter (Chapter I) of corruption offenses, which are thus highlighted as the most important offenses in Title V of the Code. The novelty elements are, in part, systematization, and others to change the approach to the protection of social values specific to these rules of incrimination.

By this approach, the provisions under discussion in the previous Criminal Code and in the Special Law no. 78/2000, while responding to the requirements of clarity and predictability of the criminal law, according to the European and constitutional jurisprudence in the matter.

BIBLIOGRAPHY:

V. Dobrinoiu, M. Gorunescu, M. A Hotca and others, *The New Penal Code commented. The general Part*, 2nd Edition, revised and added, Universul Juridic Publishing House, Bucharest, 2014.

V. Dobrinoiu, M. Gorunescu, M. A Hotca and others, *The New Penal Code commented. The special part*, 2nd Edition, revised and added, The Universul Juridic Publishing House, Bucharest, 2014.

Gina Negruț, *The measure of confiscation in case of corruption offenses*, Editura Universul juridic, Bucharest, 2014.

Dorin Ciucan, *Law no. 78/2000 regarding the prevention, detection and sanctioning of corruption acts. Comments and jurisprudence*, 2nd edition, revised and added, The Legal Universe Publishing House, Bucharest, 2015.

S. Bogdan, D.A. Doris, G. Zlati, *The New Criminal Code. The special part. Analyzes, explanations, comments*, Universul Juridic Publishing House, Bucharest, 2014.

A. Boroi, M. Gorunescu, I. A. Barbu, *Criminal Law of Business*, 5th Edition, Rev., C.H. Beck, Bucharest, 2011.

St. Deacon, *Constitutional Law*, Edit. C.H. Beck Bucharest, 2013;

St. Deaconu, *Political Institutions*, C.H. Beck, Bucharest, 2015;

I.Muraru, E.S. Tanasescu, *Romanian Constitution. Comment on articles*, Edit. Hamangiu, Bucharest 2008;

I.Muraru, N.M. Vladoiu, A.Muraru, S.G. Barbu, *Constitutional Litigation*, Hamangiu Publishing House, Bucharest 2009;

T.Toader, M.Safta, *Romanian Constitution. Decisions of the Constitutional Court, C.E.DO decisions, C.J.U.E. decisions, related legislation*, Edit. Hamangiu, Bucharest 2015;

Nathanael Olivier Pétermann, *Les obligations positives de l'Etat dans jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme*, Stampfli Editions SA, Berna, 2014;

C. Duvac, *The Concept of Civil Servant in the Light of the New Criminal Code*, in Dreptul Magazine no. 1/2011;

Www.ccr.ro (Constitutional Court of Romania).

Www.scj.ro (High Court of Cassation and Justice).

**DELIMITĂRI ȘI CORELAȚII ÎNTRE REGLEMENTAREA INFRAȚIUNILOR DE
CORUPȚIE PREVĂZUTE ÎN NOUL COD PENAL ȘI CEA CUPRINSĂ ÎN LEGEA NR. 78/2000
PRIVIND PREVENIREA, DESCOPERIREA ȘI SANȚIONAREA FAPTELOR DE CORUPȚIE
UNELE APRECIERI CONSTITUTIONALE**

Silviu Gabriel BARBU (conf.univ.dr. la Universitatea
Transilvania Brașov Facultatea de Drept, judecător detașat la MAE, însărcinat cu afaceri - Ambasada
României la Harare)

Vasile COMAN (judecător – Judecătoria Pucioasa)

Adelina Maria CIOBANU (consilier juridic, consilier superior DLAF Guvernul României)

ABSTRACT: Lucrarea urmărește să facă o analiză comparativă între infracțiunile propriu zis de corupție prevăzute în Codul penal și reglementarea similară cuprinsă în Legea specială nr. 78/2000 privind prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție, cu accent inclusiv pe aspecte de practică a instanțelor naționale și a Curții Constituționale a României.

Corupția are implicații în toate arterele structurii statale, influențează evoluția firească a lucrurilor și, în esență, semnifică folosirea abuzivă în avantaj propriu a puterii, prin intermediul avantajelor patrimoniale sau nepatrimoniale către sau de către persoanele care sunt investite cu autoritatea de a lua decizii cu implicații sociale, economice sau juridice în privința altor persoane.

În calitatea sa de subiect înzestrat cu autoritatea de a trage la răspundere penală persoanele care comit astfel de fapte, statul, prin intermediul organelor sale specializate, trebuie să aibă o reacție promptă, profesionistă și eficientă împotriva acestui fenomen și în apărarea valorii sociale a integrității, în toate cazurile însă cu respectarea drepturilor și a libertăților fundamentale ale persoanelor implicate în proces.

Curtea Constituțională a creionat mai aproape de cerințele legii fundamentale unele norme cuprinse în legislația care face obiectul prezentei analize. Unele decizii sunt trecute în revistă pe scurt în studiul de față.

CUVINTE CHEIE: Curte constituțională, constituționalitate, corupție, lege, infracțiune, organe judiciare, integritate

I. Introducere. Corupția se află în topul amenințărilor pentru supremația dreptului, a echității sociale și a justiției în orice stat, cu multiple forme practice de manifestare, și în esență semnifică folosirea abuzivă și în avantaj personal a puterii. După natura puterii exercitate de către făptuitor, se distinge între corupția politică, economică, socială, etc.

Un act de corupție este de cele mai multe ori – dar nu în mod necesar – un act ilegal, deoarece are ca premisă încălcarea normelor morale și legale care guvernează exercitarea unei funcții publice. În viața de zi cu

zi, pot fi însă întâlnite situații aflate la limita între legal și ilegal - zone „gri”, determinând apariția unor soluții divergente în practica organelor judiciare, pe fondul reglementării insuficiente a elementelor constitutive ale infracțiunilor vizând corupția, mai ales în privința laturii obiective a acestora. Toate formele de corupție au la bază, în general, o nevoie a celui care efectuează actul de corupere sau a celui care se lasă corupt, nevoie ce se dorește a fi satisfăcută pe căi mai rapide sau cu eludarea efectivă a etapelor și condițiilor acceptate de o anumită comunitate pentru toți cei care fac parte din aceasta.

Potrivit statisticilor și studiilor efectuate de Transparency International, corupția este un fenomen răspândit la nivel global, ce rămâne localizat – inclusiv la nivelul anului 2015 – în principal în sectorul public³³, erodând principiile unei administrații eficiente și având efecte devastatoare asupra economiei de piață și a nivelului de sărăcie. Cele mai semnificative acte de corupție constă, în principal, în transferul ilicit de bunuri din patrimoniul public în patrimoniul privat, transfer realizat de regulă cu complicitatea unor funcționari publici.

Reprezentând o problemă socială complexă, ales cărei modalități de manifestare, consecințe sociale și căi de soluționare interesează atât opinia publică cât și sistemul instituționalizat al controlului social, corupția este concepută de segmentele sociale oneste ca fiind un fenomen deosebit de periculos, capabil să submineze structurile de putere, realizarea eficientă a reformei economice, creșterea nivelului de trai al populației și edificarea statului de drept³⁴.

Conștiente de riscurile și consecințele deosebit de grave pe care le generează corupția asupra dezvoltării social-economice generale și regionale, statele lumii, individual sau împreună, încearcă să identifice cele mai eficiente mijloace de prevenire și combatere, în primul rând în plan legislativ. Reușita luptei contra corupției depinde însă, inevitabil, de voința politică de a reforma.

În România, cadrul legal oferă mijloace administrative, dar și penale, care pot fi utilizate eficient în prevenirea și combaterea corupției. În cadrul legislativ intern, cele mai importante acte normative care reglementează faptele de corupție sunt reprezentate de Codul penal și Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție³⁵, legea specială cadru în această materie.

II. Delimitări și corelații în reglementarea internă a infracțiunilor de corupție. În urma reorganizării parțiale a legislației penale începând cu intrarea recentă în vigoare a noului Cod penal al României³⁶, se poate constata că art. 289 - 292 C.pen. incriminează - în oglindă - infracțiunile propriu zis *de corupție* – pentru prima dată sub această denumire, anume luarea de mită (art. 289) și darea de mită (art. 290), respectiv traficul de influență (art. 291) și cumpărarea de influență (art. 292), cu aplicare particulară în cazul membrilor instanțelor de arbitraj (art. 293) și funcționarilor străini (art. 294), sau în legătură cu aceste două categorii de subiecți.

Structura infracțiunilor de corupție cuprinsă în noul Cod penal, a avut în vedere analiza legislației statelor europene, dar și cele mai importante instrumente internaționale în materie: Convenția penală privind corupția, adoptată la Strasbourg la 27 ianuarie 1999, ratificată de România prin Legea nr. 27/2002³⁷, Protocolul Adițional la Convenția penală a Consiliului Europei privind corupția, ratificat de România prin Legea nr. 260/2004³⁸, Decizia-cadru nr. 2003/568/JAI a Consiliului din 22 iulie 2003 privind combaterea corupției în sectorul privat³⁹.

³³ A se vedea, index-ul de percepție a corupției pentru anul 2015, la nivel mondial, pe <http://www.transparency.org/cpi2015>. În cadrul studiului se subliniază faptul că, corupția și conflictul merg mână în mână, constatare ce explică de ce acest din urmă fenomen este prezent, în mod constant, la nivel intern și internațional.

³⁴ A se vedea, A. Boroi, M. Gorunescu, I. A. Barbu, *Dreptul penal al afacerilor*, Ediția a 5-a, rev., Editura C.H. Beck, București, 2011, p. 431.

³⁵ Publicată în Monitorul Oficial nr. 510 din 24 iulie 2009.

³⁶ Legea nr. 286/2009, privind Codul penal, publicată în Monitorul Oficial nr. 510 din 24 iulie 2009, și intrată în vigoare în data de 1 februarie 2014.

³⁷ Publicată în Monitorul Oficial nr. 65 din 30 ianuarie 2002.

³⁸ Publicată în Monitorul Oficial nr. 612 din 7 iulie 2004.

³⁹ Publicată în J.O.U.E., Seria L, nr. 192 din 31 iulie 2003.

Reglementarea infracțiunilor de corupție cuprinsă în noul Cod penal este net superioară celei cuprinse în vechiul Cod Penal, care includea infracțiunile de corupție în capitolul I „Infracțiuni de serviciu sau în legătură cu serviciul”, din Titlul VI privind „Infracțiuni care aduc atingere unor activități de interes public sau altor activități reglementate de lege”. În cadrul acestui titlu erau reglementate infracțiunile de luare de mită (art. 254), dare de mită (art. 255), primirea de foloase necuvenite (art. 256), traficul de influență (art. 257), respectiv fapte săvârșite de alți funcționari (art. 258), infracțiuni care, în lipsa unei denumiri exprese în cod, în doctrină și în practica judiciară erau considerate infracțiuni „de corupție”.

Spre deosebire de Codul penal în vigoare care, în materia analizată, reglementează exclusiv infracțiuni de corupție, în art. 5 din Legea specială nr. 78/2000 privind prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție, - legea penală cadru în materie de corupție⁴⁰ -, sunt reglementate trei categorii de infracțiuni privind corupția, prevăzându-se că „(1) În înțelesul prezentei legi, sunt infracțiuni *de corupție* infracțiunile prevăzute la art. 289-292 din Codul penal, inclusiv atunci când acestea sunt comise de persoanele prevăzute la art. 308 din Codul penal. (2) În înțelesul prezentei legi, sunt infracțiuni *asimilate infracțiunilor de corupție* infracțiunile prevăzute la art. 10-13. (3) Dispozițiile prezentei legi sunt aplicabile și infracțiunilor *împotriva intereselor financiare ale Uniunii Europene* prevăzute la art. 18¹-18⁵, prin sancționarea cărora se asigură protecția fondurilor și a resurselor Uniunii Europene”. De remarcat, că prin art. 79 pct. 10 din Legea nr. 187/2012⁴¹ pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, au fost abrogate art. 17 și 18 din Legea nr. 78/2000, care incriminau încă o categorie de infracțiuni, respectiv infracțiuni în legătură directă cu infracțiunile de corupție.

În analiza raportului dintre incriminarea infracțiunilor de corupție cuprinse în Codul penal și cea cuprinsă în Legea specială, observăm mai întâi că în art. 6 și 7 din Legea nr. 78/2000 sunt în prezent incriminate două infracțiuni de corupție, prima dintre acestea preluând practic în conținutul său constitutiv sancțiunea penală și latura obiectivă și subiectivă a infracțiunilor de corupție din Codul Penal, la care se adaugă calitatea specială a subiectului activ stabilită în art. 1 din Lege, iar cea cuprinsă în art. 7 sancționează faptele de luare de mită și trafic de influență săvârșite de anumite persoane prevăzute expres în cuprinsul normei.

A. Articolul 6 din Legea nr. 78/2000, astfel cum a fost modificat prin art. 79 pct. 2 din Legea nr. 187/2012, printr-o normă de trimitere prevede că „*Infracțiunile de luare de mită, prevăzută la art. 289 din Codul penal, dare de mită, prevăzută la art. 290 din Codul penal, trafic de influență, prevăzută la art. 291 din Codul penal, și cumpărare de influență, prevăzută la art. 292 din Codul penal, se pedepsesc potrivit prevederilor acelor texte de lege. Dispozițiile art. 308 din Codul penal se aplică în mod corespunzător*”. În plus, pentru ca o infracțiune dintre cele patru arătate limitativ să intre sub incidența acestui text de lege, este cumulativ necesar ca participantul la infracțiune să fie o persoană care exercită atribuții sau funcții dintre cele prevăzute expres în art. 1 din Legea nr. 78/2000, respectiv: a) care exercită o funcție publică, indiferent de modul în care au fost investite, în cadrul autorităților publice sau instituțiilor publice; b) care îndeplinesc, permanent sau temporar, potrivit legii, o funcție sau o însărcinare, în măsura în care participa la luarea deciziilor sau le pot influența, în cadrul serviciilor publice, regiilor autonome, societăților comerciale, companiilor naționale, societăților naționale, unităților cooperatiste sau al altor agenți economici; c) care exercită atribuții de control, potrivit legii; d) care acordă asistență specializată unităților prevăzute la lit. a) și b), în măsura în care participă la luarea deciziilor sau le pot influența; e) care, indiferent de calitatea lor, realizează, controlează sau acordă asistență specializată, în măsura în care participă la luarea deciziilor sau le pot influența, cu privire la: operațiuni care antrenează circulația de capital, operațiuni de bancă, de schimb valutar sau de credit, operațiuni de plasament, în burse, în asigurări, în plasament mutual ori privitor la conturile

⁴⁰ Această calificare a Legii nr. 78/2000 a fost făcută expres de Înalta Curte în jurisprudența sa, a se vedea Decizia nr. 328 din 20 ianuarie 2004 (dosar nr. 5288/2004), citată în Dorin Ciucan, *Legea nr. 78/2000 privind prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție. Comentarii și jurisprudență*, Ediția a 2-a, revăzută și adăugită, Editura Universul juridic, București, 2015, p. 144.

⁴¹ Publicată în Monitorul Oficial nr. 757 din 12 noiembrie 2012.

bancare și cele asimilate acestora, tranzacții comerciale interne și internaționale; f) care dețin o funcție de conducere într-un partid sau într-o formațiune politică, într-un sindicat, într-o organizație patronală ori într-o asociație fără scop lucrativ sau fundație; g) alte persoane fizice decât cele prevăzute la lit. a)-f), în condițiile prevăzute de lege.

După cum se poate observa, analiza acestei infracțiuni este în mod necesar legată de analiza separată a fiecăreia dintre cele patru infracțiuni de corupție cuprinse în text și reglementate în Codul penal, context în care este necesară o sinteză a principalelor modificări legislative aduse de noua legislație penală, cu accent pe delimitările și aspectele comune ale celor două acte normative.

Astfel, în ceea ce privește infracțiunea de *luare de mită*, aceasta este definită în art. 289 C.pen., ca fiind „fapta funcționarului public care, direct ori indirect, pentru sine sau pentru altul, pretinde ori primește bani sau alte foloase care nu i se cuvin ori acceptă promisiunea unor astfel de foloase, în legătură cu îndeplinirea, neîndeplinirea, urgentarea ori întârzierea îndeplinirii unui act ce intră în îndatoririle sale de serviciu sau în legătură cu îndeplinirea unui act contrar acestor îndatoriri, se pedepsește cu închisoare de la 3 la 10 ani și interzicerea exercitării dreptului de a ocupa o funcție publică ori de a exercita profesia sau activitatea în executarea căreia a săvârșit fapta”, spre deosebire de reglementarea anterioară (art. 254 C.pen. anterior) care definea infracțiunea prin raportare la scop [„(...) în scopul de a îndeplini, a nu îndeplini ori a întârzia îndeplinirea unui act privitor la îndatoririle sale de serviciu sau în scopul de a face un act contrar acestor îndatoriri”]. Forma propusă în noul Cod penal este mai largă, acoperind toate situațiile în care o persoană ia mită, iar pentru consumarea infracțiunii nu mai prezintă relevanță penală elementul „timp” - momentul când se dă mita, atâta timp fapta are loc în legătură cu îndeplinirea, neîndeplinirea, urgentarea ori întârzierea îndeplinirii unui act ce intră în îndatoririle de serviciu ale funcționarului sau în legătură cu îndeplinirea unui act contrar acestor îndatoriri⁴². Modificarea s-a realizat pentru a permite renunțarea la distincția anterioară efectuată de legiuitor dintre luarea de mită și primirea de foloase necuvenite (art. 256 C.pen. anterior), distincție care crea dificultăți în plan probator atunci când înțelegerea a avut loc înainte de efectuarea actului de către funcționar, dar bunurile s-au remis ulterior. Cu alte cuvinte, art. 289 C.pen. conține reglementarea cuprinsă în art. 254 C.pen. anterior (luarea de mită) și cea existentă în art. 256 C.pen. anterior (primirea de foloase necuvenite), nefiind vorba deci despre dezincriminarea acestei din urmă infracțiuni.

Pe de altă parte, pentru previzibilitatea normei, apreciem că în mod inspirat în noul text legiuitorul introduce, ca variantă a infracțiunii, și săvârșirea faptei în legătură cu „urgentarea îndeplinirii unui act” ce intră în îndatoririle de serviciu ale funcționarului, modalitate neincriminată în prezent⁴³, iar fapta săvârșită de un funcționar cu atribuții de control (cuprinsă în art. 254 alin. 2 C.pen.) nu mai este incriminată distinct.

În același timp, elementul material al formei tip a infracțiunii, astfel cum este reglementată în alin.1 al art.289 din C.pen., se deosebește de vechea reglementare prin excluderea incriminării faptei în varianta „nerespingerii promisiunii”. Cu toate acestea, persoana căreia i se oferă folosul va comite infracțiunea de luare de mită dacă acceptarea este tacită, deoarece textul sancționează orice fel de acceptare a unei sume de bani sau de alte foloase, expresă sau tacită.

Cu privire la forma tip a infracțiunii reglementată de art. 289 alin. 1 C.pen., mai trebuie adăugat că noua formă a textului prevede expres că primirea folosului necuvenit se poate face și în beneficiul unei alte persoane decât funcționarul mituit - „primește (...) pentru sine sau pentru altul” - ipoteză care nu era explicit reglementată în legea anterioară.

⁴² A se vedea, V. Dobrinou, M. Gorunescu, M. A Hotca ș.a., *Noul Cod penal comentat. Partea Specială*, Ediția a 2-a, revăzută și adăugită, Editura Universul Juridic, București, 2014, p. 491.

⁴³ Această nouă motivație a actului de executare, respectiv „urgentarea” îndeplinirii unei obligații de serviciu a funcționarului, a fost considerată criticabilă deoarece este inutilă, cât timp, din punct de vedere logic, urgentarea înseamnă și presupune îndeplinirea unei atribuții de serviciu, motivație cuprinsă atât în vechea reglementare cât și în actuala reglementare. În acest sens, S. Bogdan, D.A. Doris, G. Zlati, *Noul Cod penal. Partea specială. Analize, explicații, comentarii.*, Editura Universul Juridic, București, 2014, p. 416.

Referitor la varianta asimilată a infracțiunii din art. 289 alin. 2 C.pen., observăm că este pedepsită luarea de mită când este săvârșită de către un *funcționar asimilat funcționarului public*, definit în art. 175 alin. 2 C.pen. drept persoana care exercită un serviciu de interes public pentru care a fost investită de autoritățile publice sau care este supusă controlului sau supravecherii acestora cu privire la îndeplinirea respectivului serviciu public. În acest caz, fapta este infracțiune însă numai dacă este săvârșită în legătură cu neîndeplinirea, întârzierea îndeplinirii unui act privitor la îndatoririle sale legale sau în legătură cu efectuarea unui act contrar acestor îndatoriri. Alin. 2 al art.289 din C.pen. reduce astfel sfera modalităților în care fapta săvârșită de una dintre persoanele prevăzute în art.175 alin. 2 este incriminată, nemaifiind prevăzută modalitatea comiterii acesteia în legătură cu îndeplinirea și cu urgentarea îndeplinirii unui act ce intră în îndatoririle sale de serviciu. În doctrină s-a arătat că rațiunea ar fi aceea că, persoanele prevăzute în art.175 alin.2 C.pen. (de pildă, notarul public sau executorul judecătoresc), datorită însuși statutului lor special, pot percepe un cost suplimentar pentru efectuarea unui act ce intră în atribuțiile lor de serviciu în regim de urgență, fără ca prin aceasta să perturbe încrederea în exercitarea cu onestitate a atribuțiilor de serviciu de către funcționarul public respectiv și tot astfel, în schimbul unei contraprestații (onorariu etc.) care nu ar putea primi relevanță penală, își pun cunoștințele, experiența, aptitudinile etc. la dispoziția celui care apelează la serviciile lor⁴⁴. Înalta Curte a inclus, în această categorie a funcționarului public asimilat, și expertul tehnic judiciar deoarece întocmirea expertizelor în vederea aflării adevărului și soluționării cauzelor aflate pe rolul organelor judiciare, este un serviciu de interes public pentru care a fost investit de o autoritate publică – Ministerul Justiției⁴⁵.

De asemenea, art. 308 C.pen. reglementează o variantă atenuată a infracțiunii, deoarece sancționează mai puțin sever (limitele speciale de pedeapsă sunt reduse cu o treime) luarea de mită, dacă este săvârșită de o altă persoană decât funcționarii de la art. 175 C.pen., respectiv de către sau în legătură cu persoanele care exercită, permanent ori temporar, cu sau fără o remunerație, o însărcinare de orice natură în serviciul unei persoane fizice dintre cele prevăzute la art. 175 alin. 2 C.pen., ori în cadrul oricărei persoane juridice. Precizăm însă că prin Decizia Curții Constituționale nr. 603 din 6 octombrie 2015⁴⁶, a fost admisă excepția de neconstituționalitate cu privire la dispozițiile art. 308 alin. 1 C.pen., constatându-se că sintagma „ori în cadrul oricărei persoane juridice” cu raportare la art. 301 din Codul penal, este neconstituțională, deoarece incriminarea conflictului de interese în mediul privat reprezintă o încălcare nejustificată a libertății economice și a dreptului la muncă al persoanelor care exercită, permanent ori temporar, cu sau fără o remunerație, o însărcinare de orice natură în cadrul oricărei persoane juridice, drepturi fundamentale prevăzute la art.41 alin. 1 și art. 45 din Constituție.

În activitatea de adaptare a pedepselor pentru infracțiunile incriminate în legislația specială potrivit logicii sancționatorii a noului Cod penal, legiuitorul a redus limita maximă a pedepsei pentru forma tip a infracțiunii, de la 15 ani la 10 ani, iar pedeapsa complementară ce poate fi aplicată – pe o durată de maxim 5 ani conform art. 66 alin. 1 teza I C.pen., este doar aceea a interzicerii exercitării dreptului de a ocupa o funcție publică ori de a exercita profesia sau activitatea în executarea căreia a săvârșit fapta, iar nu oricare dintre pedepsele complementare prevăzute de art. 66 alin. 1 C.pen.

În noua reglementare a infracțiunii de luare de mită, prin Legea nr. 187/2012 de punere în aplicare a noului Cod penal, s-a renunțat la o parte din variantele agravate prevăzute în reglementarea anterioară în Legea nr. 78/2000, iar altele au fost reformulate în cuprinsul legii sau transpuse în Codul penal. Astfel, concomitent cu abrogarea dispozițiilor similare din art. 8¹ și 8² din legea specială, fapta de luare de mită comisă de către funcționarii străini a fost reglementată în art. 294 C.pen., text care extinde aplicarea infracțiunii și cu privire la o altă categorie de persoane, respectiv jurații din cadrul unei instanțe străine. Au fost abrogate și dispozițiile art. 9 din Legea nr. 78/2000, care incriminau faptele de corupție reglementate de această lege, săvârșite în

⁴⁴ A se vedea, V. Dobrinioiu, M. Gorunescu, M. A Hotca ș.a., *op. cit.*, p. 492.

⁴⁵ A se vedea I.C.C.J., Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, Decizia nr. 20/2014, dosar nr. 22/1/2014/HP/P (www.scj.ro), publicată în Monitorul Oficial nr. 766 din 22 octombrie 2014.

⁴⁶ Publicată în Monitorul Oficial nr. 845 din 13 noiembrie 2015.

interesul unei organizații, asociații sau grupări criminale ori al unuia dintre membrii acesteia sau pentru a influența negocierile tranzacțiilor comerciale internaționale ori schimburile sau investițiile internaționale.

Infrațiunea de *dare de mită* este reglementată de art. 290 C.pen. într-o variantă aproape identică cu cea cuprinsă în Codul penal anterior, prevăzându-se în alin. 1 că „promisiunea, oferirea sau darea de bani ori alte foloase, în condițiile arătate în art. 289, se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 7 ani”. Datorită faptului că acțiunile incriminate se raportează la condițiile de săvârșire a infracțiunii de luare de mită, elementele de modificare prezentate anterior sunt în principiu valabile și în analiza comparativă a dării de mită, cu următoarele observații suplimentare în cazul infracțiunii analizate. Toată, ca o consecință a eliminării criteriului „timp” din conținutul infracțiunii, noua reglementare incriminează și fapta celui care oferă un folos funcționarului public după îndeplinirea actului, în semn de mulțumire pentru activitatea desfășurată, faptă care în reglementarea anterioară nu era incriminată; ca și în cazul luării de mită, legiuitorul prevede corelativ și explicit că darea folosului necuvenit se poate face și în beneficiul unei alte persoane decât funcționarul mituit, ipoteză care nu era explicit reglementată în Codul penal anterior.

O modificare față de veche reglementare survine și în ce privește prevederea referitoare la restituirea foloaselor în cazul în care mituitorul denunță fapta. Dacă în vechiul Cod foloasele erau restituite în cazul denunțului faptei, indiferent de momentul în care erau date, în art. 290 alin. 4 C.pen. se prevede faptul că, banii, valorile sau orice alte bunuri date se restituie persoanei care le-a dat, dacă acestea au fost date după efectuarea denunțului. Dacă bunurile au fost date anterior denunțului, denunțatorul beneficiază de cauza de nepedepsire, dar nu și de prevederea privind restituirea foloaselor, care se vor confisca în acest din urmă caz⁴⁷.

Cu privire la infracțiunea de *trafic de influență*, actuala reglementare cuprinsă în art. 291 alin. 1 C.pen. reușește să se coreleze cu infracțiunea de luare de mită în privința comportamentului funcționarului public în legătură cu exercitarea atribuțiilor acestuia, fiind lărgită expres sfera promisiunii traficantului de influență: să îndeplinească, să nu îndeplinească, să urgenteze ori să întârzie îndeplinirea unui act ce intră în îndatoririle sale de serviciu sau să îndeplinească un act contrar acestor îndatoriri. Spre deosebire de veche reglementare, noul Cod aduce o modificare importantă sub aspectul conținutului constitutiv al infracțiunii, prin adăugarea unei noi condiții de tipicitate. Astfel, în noua reglementare, fapta va fi tipică dacă traficantul are influență sau lasă să se creadă că are influență asupra unui funcționar public și *promite că îl va determina pe funcționarul public* să aibă conduita solicitată de cumpărătorul de influență, corelându-se astfel cu motivația similară existență deja în conținutul infracțiunii de cumpărare de influență. S-a considerat că această reformulare a laturii obiective are legătură cu experiența recentă a sistemului judiciar român în sensul că orice pretindere de influență, chiar și fără a avea aparență minimală a unui act real de corupție, a fost calificată ca fiind trafic de influență. Calificând traficul de influență ca un act pregătitor al unei fapte „propriu zise” de corupție, aceiași autori arată că prin această modificare, legiuitorul a dorit să sublinieze că doar actul de pregătire care se apropie suficient de mult de lezarea valorii sociale trebuie sancționat penal⁴⁸.

A altă modificare constă în aceea că și în cazul traficului de influență, s-a renunțat la varianta agravată cuprinsă în art. 9 din Legea nr. 78/2000, iar regimul sancționator este mai blând în noua reglementare, care, de altfel, sancționează toate infracțiunile de corupție (cu excepția luării de mită) între aceleași limite speciale ale pedepsei principale: închisoarea de la 2 la 7 ani. În plus, sancțiunea se diferențiază în funcție de calitatea persoanei a cărei influență se trafică: funcționar public sau asimilat acestuia, sau o persoană de la art. 308 C.pen.

În ce privește infracțiunea de *cumpărare de influență*, aceasta este incriminată pentru prima dată în Codul penal, în art. 292 alin. 1 C.pen., care prevede că „promisiunea, oferirea sau darea de bani ori alte foloase, pentru sine sau pentru altul, direct ori indirect, unei persoane care are influență sau lasă să se creadă că are influență asupra unui funcționar public, pentru a-l determina pe acesta să îndeplinească, să nu îndeplinească,

⁴⁷ Pe larg, cu privire la particularitățile confiscării în cazul infracțiunilor de corupție, a se vedea Gina Negruț, *Măsura confiscării în cazul infracțiunilor de corupție*, Editura Universul juridic, București, 2014.

⁴⁸ S. Bogdan, D.A. Doris, G. Zlati, *op. cit.*, p. 417.

să urgenteze ori să întârzie îndeplinirea unui act ce intră în îndatoririle sale de serviciu sau să îndeplinească un act contrar acestor îndatoriri, se pedepsește cu închisoare de la 2 la 7 ani și interzicerea exercitării unor drepturi”. Pentru a evita paralelismul în reglementare, infracțiunea de cumpărare de influență a fost în mod inspirat mutată de către legiuitor în Partea specială a noului Cod penal, într-o variantă de incriminare asemănătoare celei din reglementarea precedentă, cu elementele de diferențiere arătate cu ocazia analizei infracțiunilor de luare de mită, dare de mită și trafic de influență. Infracțiunea de cumpărare de influență era reglementată anterior în art. 6 ind. 1 din Legea nr. 78/2000, care prevedea că „Promisiunea, oferirea sau darea de bani, de daruri ori alte foloase, direct sau indirect, unei persoane care are influența sau lasă să se creadă că are influență asupra unui funcționar, pentru a-l determina să facă ori să nu facă un act ce intră în atribuțiile sale de serviciu, se pedepsește cu închisoare de la 2 la 10 ani”, text care a fost abrogat prin art. 79 pct. 3 din Legea nr. 187/2012 de punere în aplicare a noului Cod penal.

Prin transpunerea infracțiunii de cumpărare de influență acolo unde îi era locul, respectiv în noul Cod penal, vor fi înlăturate inechitățile în materia confiscării existente în reglementarea specială anterioară, iar Decizia nr. 59/2007 dată de Înalta Curte într-un recurs în interesul legii cu privire la sfera de aplicare a prevederilor art. 6¹ alin. 4 din Legea nr. 78/2000, nu va mai fi de actualitate. Astfel, sub aspectul confiscării speciale a bunurilor oferite pentru a cumpăra influența, în cazul denunțării faptei înainte de sesizarea organelor judiciare, se vor aplica în mod unitar prevederile art. 292 alin. 2 și 3 C.pen., în sensul că va opera cauza de nepedepsire a făptuitorului⁴⁹, dar banii, valorile sau alte bunuri vor fi restituite persoanei care le-a dat numai în situația în care acestea au fost date după efectuarea denunțului către organele de urmărire penală.

În ce privește infracțiunea de *luare de mită*, respectiv *dare de mită săvârșite de către membrii instanțelor de arbitraj sau în legătură cu aceștia*, aceasta este incriminată în **art. 293 C.pen.**, care prevede că „dispozițiile art. 289 și art. 290 se aplică în mod corespunzător și persoanelor care, pe baza unui acord de arbitraj, sunt chemate să pronunțe o hotărâre cu privire la un litigiu ce le este dat spre soluționare de către părțile la acest acord, indiferent dacă procedura arbitrală se desfășoară în baza legii române ori în baza unei alte legi”. Din formularea textului de lege, rezultă că legiuitorul a înțeles să lase înafara incriminării infracțiunile de trafic și cumpărare de influență cu privire la aceste persoane. Textul art. 293 C.pen. nu este un text propriu zis de incriminare, ci doar un text care extinde aplicarea infracțiunilor de luare și dare de mită și în cazul persoanelor implicate în soluționarea litigiilor pe cale de arbitraj intern sau internațional.

Faptele de luare și dare de mită săvârșite de către un membru al unei instanțe de arbitraj sau în legătură cu acesta, nu erau incriminate în Codul penal anterior, aceste prevederi fiind introduse ca urmare a ratificării de către România prin Legea nr. 260/2004⁵⁰, a Protocolului adițional la Convenția penală a Consiliului Europei privind corupția, adoptată la Strassbourg la 15 mai 2003.

O precizare suplimentară cu privire la această infracțiune a fost adusă prin art. 243 din Legea nr. 187/2012 de punere în aplicare a noului Cod penal, prevăzându-se că dispozițiile art. 293 din Codul penal se aplică indiferent dacă membrii instanțelor de arbitraj sunt români sau străini.

B. Art. 7 din Legea nr. 78/2000 reglementează o formă agravantă comună a infracțiunilor de dare de mită și trafic prevăzând că „*faptele de luare de mită și trafic de influență săvârșite de o persoană care: a) exercită o funcție de demnitate publică; b) este judecător sau procuror; c) este organ de cercetare penală sau are atribuții de constatare ori de sancționare a contravențiilor; d) este una dintre persoanele prevăzute la art. 293 din Codul penal, se sancționează cu pedeapsa prevăzută la art. 289 sau 291 din Codul penal, ale cărei limite se majorează cu o treime*”. Este cea de-a doua infracțiune de corupție reglementată de această lege, iar scopul acestei incriminări are în vedere faptul că datorită atribuțiilor specifice privind înfăptuirea justiției ori

⁴⁹ În vederea încurajării denunțării faptelor de corupție, prin art. 19 din O.U.G. nr. 43 din 4 aprilie 2002 privind Direcția Națională Anticorupție, a fost reglementată o cauză specială de reducere pedepsei, în sensul că „persoana care a comis una dintre infracțiunile atribuite prin prezenta ordonanță de urgență în competența Direcției Naționale Anticorupție, iar în timpul urmăririi penale denunță și facilitează identificarea și tragerea la răspundere penală a altor persoane care au săvârșit astfel de infracțiuni beneficiază de *reducerea la jumătate a limitelor pedepsei* prevăzute de lege”.

⁵⁰ Publicată în Monitorul Oficial nr. 612 din 7 iulie 2004.

poziției acestora în cadrul autorităților statului, faptele săvârșite de aceste categorii de persoane prezintă un pericol social sporit în raport de faptele săvârșite de alte categorii de funcționari publici. Tocmai de aceea, această variantă agravată a fost reformulată și extinsă prin Legea nr. 187/2012, în vechea reglementare prevăzându-se că fapta de luare de mită se pedepsește dacă a fost săvârșită de o persoană care, potrivit legii, are atribuții de constatare sau de sancționare a contravențiilor ori de constatare, urmărire sau judecare a infracțiunilor⁵¹.

Deși textul nu prevede expres pedeapsa complementară a interzicerii unor drepturi, instanța de judecată o poate aplica în condițiile art. 67 alin. 1 C.pen., respectiv dacă pedeapsa principală stabilită este închisoarea sau amenda și instanța constată că, față de natura și gravitatea infracțiunii, împrejurările cauzei și persoana infractorului, această pedeapsă este necesară.

În ce privește subiectul activ al acestei infracțiuni, dacă în cazul persoanelor de la lit. b) și c) ale art. 7 textul este clar, se impune o precizare referitor la persoana care exercită o funcție de demnitate publică, noțiune folosită și în art. 175 lit. b) teza I C.pen. În acest sens, în art. 16 alin. 3 din Constituția României se prevede că funcțiile și demnitățile publice, civile sau militare, pot fi ocupate, în condițiile legii, de persoanele care au cetățenia română și domiciliu în țară. În lipsa însă a unei reglementări cadru a acestei categorii de persoane care ocupă sau dețin demnități publice, în doctrină⁵², s-a arătat că această categorie profesională ar trebui analizată prin raportare la dispozițiile Legii nr. 284/2010 privind salarizarea unitară a personalului plătit din fonduri publice⁵³. În sensul acestui act normativ, prin „funcție de demnitate publică” se înțelege acea funcție publică ce se ocupă prin mandat obținut direct, prin alegeri organizate sau indirect, prin numire, în condițiile legii. În literatura de specialitate se distinge între funcții de demnitate publică alese conform prevederilor Constituției, funcții de demnitate publică numite potrivit legii, funcții de demnitate publică alese din cadrul organelor autorității publice locale, respectiv funcții asimilate funcțiilor de demnitate publică⁵⁴.

Prin funcție publică „de orice natură”, în accepțiunea art. 175 alin. 1 lit. b) teza a II-a C.pen., trebuie înțeles orice funcție publică, exercitată în condițiile legii, în serviciul organelor administrației publice centrale de specialitate (ministere, inspectorate, etc.), a organelor administrației publice locale (autorități comunale, județene, prefectură, etc), precum și în alte instituții publice sau persoane juridice de drept public⁵⁵. În această categorie este inclus și personalul auxiliar - de specialitate sau nu, care își desfășoară activitatea în cadrul unei entități dintre cele menționate (de pildă, personalul auxiliar de specialitate din justiție, personalul militar, poliștii, funcționarii publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare). În context, menționăm că prin Decizia nr. 26/2014⁵⁶ a completului de dezlegare chestiuni de drept, Înalta Curte de Casație și Justiție a statuat că medicul angajat cu contract de muncă într-o unitate spitalicească din sistemul public de sănătate are calitatea de funcționar public în accepțiunea dispozițiilor art. 175 alin. 1 lit. b) teza a II-a C.pen.

Totodată, Curtea Constituțională a stabilit că sfera noțiunii de funcționar public din dreptul penal nu este echivalentă cu cea de funcționar din dreptul administrativ. Potrivit legii penale, noțiunile de funcționar public și de funcționar au un înțeles mai larg decât acela din dreptul administrativ, datorită atât caracterului relațiilor sociale apărute prin incriminarea unor fapte socialmente periculoase, cât și faptului că exigențe de

⁵¹ În doctrină s-a arătat că, din motive de consecvență și coerență în reglementare, această formă agravată putea și trebuia inclusă în noul Cod penal, ca aliniat distinct al art. 289 C.pen. S-a considerat că este cel puțin nepractic ca fapta în forma de bază să fie incriminată în Codul penal, unde are o vizibilitate maximă, iar o formă agravată să fie creată într-o lege specială. Se pare că tradiția anterioară noului Cod penal, a unui sistem „paralel” de sancționare a infracțiunilor de corupție (Cod penal – Lege nr. 78/2000), nu a putut fi în întregime abandonată. A se vedea, S. Bogdan, D.A. Doris, G. Zlati, *op. cit.*, p. 417.

⁵² A se vedea, C. Duvac, *Conceptul de funcționar public în lumina noului Cod penal*, în revista Dreptul nr. 1/2011, pp. 104-105.

⁵³ Publicată în Monitorul Oficial nr. 877 din 28 decembrie 2010.

⁵⁴ Pe larg a se vedea, V. Dobrinioiu, M. Gorunescu, M. A Hotca și alții, *Noul Cod penal comentat. Partea Generală*, Ediția a 2-a, revăzută și adăugită, Editura Universul Juridic, București, 2014, p. 800-801.

⁵⁵ A se vedea, C. Duvac, *op. cit.*, p. 109.

⁵⁶ Publicată în Monitorul Oficial, nr. 24 din 13 ianuarie 2015.

apărare a avutului și de promovare a intereselor colectivității impun o cât mai bună ocrotire prin mijloacele dreptului penal⁵⁷.

Curtea Constituțională a avut prilejul de a se pronunța de mai multe ori prin intermediul excepției de neconstituționalitate asupra dispozițiilor Legii nr. 78/2000 privind prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție, în ansamblul său, precum și, în mod special, a dispozițiilor art. 1, art. 6 și art. 7, dar și a altor texte din lege. În acest sens, evocăm Decizia nr. 1127 din 13 septembrie 2011⁵⁸, prin care Curtea a respins ca neîntemeiată excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor Legii nr. 78/2000 privind prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție, în ansamblul său, precum și, în mod special, a dispozițiilor art. 1, art. 6 și art. 7 alin. 1 din Legea nr. 78/2000, statuând că reglementarea care formează obiectul excepției nu constituie o incriminare prin analogie, așa cum greșit susțin autorii acesteia, ci o legiferare a răspunderii penale printr-o normă juridică explicativă, care nu încalcă prevederile art. 23 alin. 12 din legea fundamentală și ale art. 7 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. Făcând trimitere la Decizia nr.1.455 din 4 noiembrie 2010⁵⁹, prin care a respins o excepție de neconstituționalitate a aceluiași prevederi, Curtea reamintește din nou că analogia, ca instituție juridică, se plasează în sfera aplicării legii ca argument de interpretare, și nu în cea a procesului legislativ. Folosirea acestei noțiuni pentru caracterizarea normei instituite de legiuitor conduce la o contradicție în termeni, căci analogia implică absența normei și, în consecință, libertatea recunoscută unei autorități publice - în mod excepțional și nu în materie penală - de a stabili ea însăși regula după care urmează să rezolve un caz, luând ca model o altă soluție pronunțată într-un alt cadru reglementat. Or, dispoziția legală atacată prevede expres că infracțiunile nominalizate se pedepsesc potrivit textelor din Codul penal în care sunt incriminate⁶⁰. Cu aceeași ocazie, Curtea a mai reținut că principiul legalității incriminării și cel al legalității pedepsei impun prevederea atât a faptei, cât și a pedepsei. Din această perspectivă, analizând dispozițiile Legii nr.78/2000, nu se poate ajunge la constatarea că legea nu ar prevedea fapta sau pedeapsa. Astfel fiind, dispozițiile criticate conțin suficiente repere pentru a se putea considera că acestea sunt "*previzibile*"⁶¹ și suficient de clare în definirea faptei și a scopului ilicit al acesteia.

De asemenea, Curtea a subliniat că principiul constituțional al egalității nu are semnificația uniformității, existând posibilitatea instituirii unor reglementări juridice diferite pentru situații care sunt diferite, în cazul în care aceasta se justifică în mod rațional și obiectiv, aceasta fiind de altfel și una din obligațiile procedurale pozitive ale statului în accepțiunea Curții europene⁶². Or, Legea nr.78/2000 constituie o reglementare specială, derogatorie de la dreptul comun, care instituie măsuri de prevenire, descoperire și sancționare a faptelor de corupție și se aplică unei categorii de persoane clar circumstanțiate de legiuitor încă din primul articol al legii. Statutul juridic diferit al acestor persoane, din perspectiva scopului urmărit de legiuitor prin dispozițiile Legii nr.78/2000, justifică stabilirea unui tratament juridic diferit. Astfel fiind, și întrucât dispozițiile legii criticate se aplică, fără privilegii sau discriminări, în toate situațiile ce implică

⁵⁷ Decizia Curții Constituționale nr. 2 din 15.01.2014, publicată în Monitorul Oficial, nr. 71 din 29 ianuarie 2014.

⁵⁸ Publicată în Monitorul Oficial nr. 808 din 16 noiembrie 2011. În același sens este și Decizia nr.202 din 10 februarie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.188 din 17 martie 2011.

⁵⁹ Publicată în Monitorul Oficial al României, nr. 23 din 11 ianuarie 2011.

⁶⁰ În același sens, s-a pronunțat Curtea și în alte decizii referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.6 din Legea nr.78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție, respectiv: Decizia nr. 1.007 din 7 iulie 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, nr. 547 din 06.08.2009, Decizia nr.48 din 24 ianuarie 2006, publicată în Monitorul Oficial al României, nr.162 din 21 februarie 2006.

⁶¹ În Decizia nr. 1455/2010, Curtea arată că previzibilitatea și predictibilitatea unei norme presupun că destinatarul acesteia are reprezentarea unei astfel de calități în virtutea căreia este obligat să își modeleze conduita. Așa fiind, faptul că prevederile legale criticate se aplică tuturor persoanelor care exercită atribuții de control, potrivit legii, are îndubitabil un înțeles univoc, legiuitorul nefiind obligat, pentru a consfinți caracterul constituțional, să procedeze la o enumerare exhaustivă a acestora. În același sens, a statuat Curtea și în Decizia nr. 234, din 19 februarie 2009, publicată în Monitorul Oficial nr.216 din 03.04.2009.

⁶² Pentru o analiză a importanței și limitelor obligațiilor pozitive ale statului în jurisprudența Curții europene a drepturilor omului, a se vedea Nathanaël Olivier Pétermann, *Les obligations positives de l'Etat dans la jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme*, Stampfli Editions SA, Berna, 2014, p. 145-195.

persoane dintre cele arătate la art.1 al legii, nu se poate susține încălcarea principiului egalității în drepturi ori a principiului referitor la unicitatea, imparțialitatea și egalitatea justiției⁶³.

În legătură cu domeniul atribuțiilor de serviciu ale funcționarului și cu incidență în privința unora dintre infracțiunile de corupție și asimilate acestora, câteva aspecte de ordin constituțional, prin prisma Deciziei Curții Constituționale nr.405/2016 (raționamente aproximativ similare fiind valabile și în privința Deciziei CCR nr. 603/2015 referitoare la infracțiunea de conflict de interese), au fost punctate strălucit de către profesorul Adrian Hotca într-un recent studiu juridic, în care a surprins foarte judicios principalele direcții de interpretare⁶⁴. Astfel, autorul arată că în considerentele Deciziei nr. 405/2016, Curtea Constituțională a reținut că: „neîndeplinirea ori îndeplinirea defectuoasă a unui act trebuie analizată numai prin raportare la atribuții de serviciu reglementate expres prin legislația primară – legi și ordonanțe ale Guvernului. Aceasta deoarece adoptarea unor acte de reglementare secundară care vin să detalieze legislația primară se realizează doar în limitele și potrivit normelor care le ordonă. (...) ilicitul penal este cea mai gravă formă de încălcare a unor valori sociale, iar consecințele aplicării legii penale sunt dintre cele mai grave, astfel că stabilirea unor garanții împotriva arbitrarului prin reglementarea de către legiuitor a unor norme clare și predictibile este obligatorie. Comportamentul interzis trebuie impus de către legiuitor chiar prin lege (înțeleasă ca act formal adoptat de Parlament, în temeiul art. 73 alin. (1) din Constituție, precum și ca act material, cu putere de lege, emis de Guvern, în temeiul delegării legislative prevăzute de art. 115 din Constituție, respectiv ordonanțe și ordonanțe de urgență ale Guvernului) neputând fi dedus, eventual, din raționamente ale judecătorului de natură să substituie normele juridice. În acest sens, instanța de contencios constituțional a reținut că, în sistemul continental, jurisprudența nu constituie izvor de drept așa încât înțelesul unei norme să poată fi clarificat pe această cale, deoarece, într-un asemenea caz, judecătorul ar deveni legiuitor (Decizia nr. 23 din 20 ianuarie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 240 din 31 martie 2016, paragraful 16). (...) în prezent, orice acțiune sau inacțiune a persoanei care se circumscrie calităților cerute subiectului activ, indiferent de gravitatea faptei săvârșite, poate intra în sfera normei de incriminare. Această constatare determină Curtea să aibă rezerve în a aprecia că aceasta a fost voința legiuitorului când a incriminat fapta de abuz în serviciu. Aceasta cu atât mai mult cu cât Curtea constată că legiuitorul a identificat și reglementat la nivel legislativ extra penal pârghiile necesare înlăturării consecințelor unor fapte care, deși, potrivit reglementării actuale se pot circumscrie săvârșirii infracțiunii de abuz în serviciu, nu prezintă gradul de intensitate necesar aplicării unei pedepse penale”. Autorul antecitat, în mod corect în opinia noastră, a concluzionat că „sub aspectul naturii juridice, deciziile de admitere, pronunțate de Curtea Constituțională, produc aceleași efecte, chiar dacă nu constată propriu-zis neconstituționalitatea unor dispoziții legale, ci numai extrag *veninul de neconstituționalitate* din prevederile supuse controlului Curții Constituționale”.

Din punctul de vedere al efectelor juridice de natură constituțională, prof. Hotcă a opinat, pe bună dreptate, că *in concreto*, orice acuzație având ca obiect o faptă, despre care se pretinde că a încălcat îndatoririle de serviciu, va putea angaja răspunderea penală a subiectului activ numai dacă nerespectarea acestor îndatoriri a avut loc prin încălcarea legii, în accepțiunea stabilită de Curtea Constituțională în cuprinsul Deciziei nr. 405/2016 (legislație primară – legi și ordonanțe simple sau de urgență). Astfel, neîndeplinirea sau îndeplinirea defectuoasă a îndatoririlor de serviciu nu va putea fi reținută prin raportare la mențiuni sau obligații regăsite în hotărâri ale Guvernului, ordine ale miniștrilor, regulamente de organizare și funcționare interne, coduri deontologice, proceduri interne, norme metodologice, fișe de post etc. Această soluție se impune având în vedere faptul că, prin Decizia nr. 405/2016, Curtea Constituțională a constatat că sintagma „*îndeplinește în mod defectuos*” din cuprinsul dispozițiilor art. 246 din Codul penal anterior și ale art. 297 alin. (1) din Codul

⁶³ În același sens, s-a pronunțat Curtea și în Decizia nr. 1.457, din 4 noiembrie 2010, publicată în Monitorul Oficial nr.23 din 11.01.2011; Decizia Nr.361 din 24 aprilie 2012, publicată în Monitorul Oficial nr.371 din 31.05.2012.

⁶⁴ A se vedea, Mihai Adrian Hotca – Abuzul în serviciu după publicarea în Monitorul Oficial a Deciziei Curții Constituționale nr. 405/2016, pe <https://juridice.ro/essentials/834/abuzul-in-serviciu-dupa-publicarea-in-monitorul-oficial-a-deciziei-curtii-constitutionale-nr-4052016>, consultat la 10 aprilie 2017.

penal în vigoare nu poate fi interpretată decât în sensul că îndeplinirea atribuției de serviciu se realizează „*prin încălcarea legii*”.

Observațiile profesorului Hotcă au o acuratețe indiscutabilă și, totodată, au un important rol în interpretarea corectă a normei incriminatoare prin prisma deciziei instanței constituționale, urmându-se două linii esențiale de interpretare: la nivel de construcție a normelor penale, principiul legalității incriminării și legalității pedepsei (care în plan constituțional sunt privite împreună) este consacrat de art.23 alin.12 și art.73 alin.3 lit.h) din Constituția României și acestea două impun un anumit mod strict de elaborare a normelor juridice penale incriminatoare, inclusiv sub aspectul pedepselor prevăzute de lege. Astfel, constituentul a stabilit că numai prin lege organică se reglementează infracțiunile, pedepsele și regimul de executare al acestora, respectiv că nicio pedeapsă nu poate fi stabilită și aplicată decât în condițiile și în temeiul legii. Ca atare, toate elementele constitutive ale unei infracțiuni trebuie să se regăsească într-un act normativ cu putere de lege organică, iar instanța de judecată, pentru a pronunța o hotărâre de condamnare și a aplica o pedeapsă, trebuie să circumscrie exclusiv tipicității legii penale (în sensul său mai larg creionat de această decizie a instanței constituționale) starea de fapt, deci să identifice într-o lege (lege ca act juridic al Parlamentului ori ordonanță simplă a Guvernului sau ordonanță de urgență, ambele adoptate prin delegare legislativă, potrivit art.115 din Constituție) textul incriminator complet, de la reglementarea cadru și până la ultimul detaliu normativ. În absența acestui raționament explicativ al Curții Constituționale, există o inadmisibilă deschidere spre arbitrar, la îndemâna judecătorului, ceea ce ar conduce la o interferență a judecătorului cu atribuțiile legislative, adică ar conferi în mod neconstituțional instanței de judecată și rol normativ, ceea ce încalcă principiul separației puterilor în stat consacrat de art.1 alin. 4 din Constituție. Mai precis, pentru un complet de judecată nerespectarea unor reguli din regulamentul de ordine interioară ar constitui infracțiune, în timp ce pentru alt complet de judecată încălcarea aceluiași regulament ar avea natura juridică a unei abateri disciplinare, cea de-a doua soluție fiind cea corectă, ca limită maximă a răspunderii juridice care ar putea fi angajată.

III. Concluzii privind normele incriminatoare analizate. Odată cu intrarea în vigoare a noului Cod penal, legiuitorul a recunoscut expres, pentru prima dată în conținutul Codului penal, categoria infracțiunilor de corupție, care primesc o denumire proprie, și după cum s-a spus subliniază faptul că legiuitorul afirmă și recunoaște în mod simbolic că fenomenul corupției este una din problemele centrale ale societății românești.

Așa cum am arătat anterior, urmând logica majorității codurilor penale europene, legiuitorul a decis să consacre expres în noul Cod penal un capitol distinct (Capitolul I) infracțiunilor de corupție, acestea fiind astfel evidențiate ca fiind cele mai importante infracțiuni din Titlul V al Codului. Elementele de noutate sunt, în parte de sistematizare, iar altele de schimbare a abordării protejării valorilor sociale specifice acestor norme de incriminare.

Prin această abordare, au fost simplificate și corelate mult mai bine dispozițiile în discuție existente în Codul penal anterior și în Legea specială nr. 78/2000, răspunzând totodată cerințelor de claritate și previzibilitate a legii penale, potrivit jurisprudenței europene și constituționale în materie.

BIBLIOGRAFIE:

V. Dobrinoiu, M. Gorunescu, M. A Hotca ș.a., *Noul Cod penal comentat. Partea Generală*, Ediția a 2-a, revăzută și adăugită, Editura Universul Juridic, București, 2014.

V. Dobrinoiu, M. Gorunescu, M. A Hotca ș.a., *Noul Cod penal comentat. Partea Specială*, Ediția a 2-a, revăzută și adăugită, Editura Universul Juridic, București, 2014.

Gina Negruț, *Măsura confiscării în cazul infracțiunilor de corupție*, Editura Universul juridic, București, 2014.

Dorin Ciucan, *Legea nr. 78/2000 privind prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție. Comentarii și jurisprudență*, Ediția a 2-a, revăzută și adăugită, Editura Universul juridic, București, 2015.

S. Bogdan, D.A. Doris, G. Zlati, *Noul Cod penal. Partea specială. Analize, explicații, comentarii.*, Editura Universul Juridic, București, 2014.

A. Boroș, M. Gorunescu, I. A. Barbu, *Dreptul penal al afacerilor*, Ediția a 5-a, rev., Editura C.H. Beck, București, 2011.

Șt. Deaconu, *Drept constituțional*, Edit. C.H. Beck București, 2013;

Șt. Deaconu, *Instituții politice*, Editura C.H. Beck, București, 2015;

I.Muraru, E.S.Tănăsescu, *Constituția României, Comentariu pe articole*, Edit. Hamangiu, București 2008;

I.Muraru, N.M. Vlădoiu, A.Muraru, S.G. Barbu, *Contencios constituțional*, Editura Hamangiu, București 2009;

T.Toader, M.Safta, *Constituția României. Decizii ale Curtii Constituționale, hotărâri C.E.D.O., decizii C.J.U.E., legislație conexă*, Edit. Hamangiu, București 2015

Nathanaël Olivier Pétermann, *Les obligations positives de l'Etat dans la jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme*, Stampfli Editions SA, Berna, 2014.

C. Duvac, *Conceptul de funcționar public în lumina noului Cod penal*, în revista Dreptul nr. 1/2011.

www.ccr.ro (Curtea Constituțională a României).

www.scj.ro (Înalta Curte de Casație și Justiție).

THE PLACE AND THE ROLE OF TOURISM IN ECONOMY – THE CONTRIBUTION OF TOURISM TO THE ECONOMIC GROWTH OF ROMANIA

Laurențiu Baranga

Assoc. Prof., PhD and Simona Maria Maracine, PhD

Abstract: As tourism started being signaled as a phenomenon, more and more specialists have tried to define it. Therefore, the first attempts, which are dated at the beginning of the 20-th century, saw the tourism as a phenomenon based on the growing necessity of regaining health and changing the life environment, on the birth and development of comprehension towards the natural beauty. Due to the local institutionalization of tourism and to the national organization of specific activities, tourism has continually progressed. Next to the technical and scientific revolution, it has become one of the most spectacular phenomena of the 20-th century, with extremely significant social, economic and humane consequences. Romania has a very rich and varied touristic potential which comprises the totality of natural and anthrop genetic elements (cultural-historic and social-economic). The natural component of the touristic potential is usually the most attractive feature of tourism. However, the anthrop genetic elements of tourism are equally appreciated and consist of elements pertaining to the material or non-material field (hospitality, religion, culture).

Key words: economy, tourism, patrimony, resources, circuit

POTENTIALUL TURISTIC AL ROMANIEI

1. Potentialul turistic natural

Potentialul turistic natural (fondul turistic natural sau oferta turistica primara) cuprinde totalitatea resurselor turistice puse la dispozitie de cadrul natural si anume:

- unitati, tipuri si forme de relief;
- tipuri si subtipuri climatice;
- ape de suprafata si subterane;
- etaje de vegetatie sau asociatii vegetale.

1.1 Potentialul turistic al reliefului

Relieful reprezinta elementul major in structura potentialului turistic al oricarui teritoriu, el fiind suportul material al desfasurarii activitatilor turistice.

a) Potentialul turistic al unitatilor montane

Carpatii Romanesti, care acopera aproximativ 1/3 din suprafata tarii, constituie baza turismului natural din Romania. In cadrul sistemului montan, marea varietate a reliefului determina aspecte peisagistice deosebit de complexe, care atrag un numar mare de turisti.

Relieful glaciara este prezent in zonele montane inalte, la peste 2000m altitudine, unde ghetarii cuaternari au sculptat numeroase circuri si vai glaciare, asociate cu creste impozante sau trene de grohotisuri. Cel mai grandios relief glaciara se afla in Carpatii Meridionali, in special in Muntii Retezat si Fagaras.

Relieful carstic, rezultat prin dizolvarea calcarelor de catre apa, este foarte bine reprezentat in Carpatii Occidentali, unde calcarele sunt mai raspandite. In afara zonelor montane, relieful carstic se mai intalneste in Podisul Mehedinti si Dobrogea de Sud.

Deosebit de spectaculoase sunt: Cheile Bicazului, Cheile Dambovitei, Cheile Argesului, Cheile Cernei, Cheile Nerei etc. Defileul Dunarii, cu ingustarile de la Cazanele Mari si Mici, prin maretia si frumusetea sa, are caracter de unicat in toata Europa.

O atractie deosebita o reprezinta pesterile, multe dintre ele fiind unicate pe plan national si chiar international, motiv pentru care au fost declarate monumente ale naturii sau rezervatii speologice. In aceasta situatie se afla pesterile: Cetatile Ponorului, Scarisoare, Sura Mare, Ohaba Ponor (Carpatii Meridionali), Izvorul Tausoarelor (Carpatii Orientali) etc.

Relieful format pe conglomerate si gresii prezinta, de asemenea, un interes deosebit pentru turisti. Astfel, prin infatisarea lor se impun: Babele si Sfinxul in Bucegi, Stancile Toaca, Panaghia si Caciulata Dorobantului in Ceahlau, Tigaiile Mari si Mici, Ciupercile si Turnu lui Goliat in Ciucas etc. Relieful vulcanic este mai putin spectaculos, dar sta la baza aparitiei si dezvoltarii fenomenului turistic pe latura vistica a Carpatilor Orientali si in partea de sud-est a Muntilor Apuseni. Forme de relief vulcanic mai bine conservat se intalnesc in Muntii Calimani-Gurghiu-Harghita-Ciomatu Mare, in care se afla Lacul Sfanta Ana.

In Muntii Apuseni foarte cunoscut este Varful Detunata, cu ale sale coloane de bazalt, care scot anumite sunete generate de circulatia curentilor de aer.

Ca rezultat al activitatilor postvulcanice, reliefului vulcanic i se asociaza sutele de izvoare carbogazoase care au generat salba statiunilor balneare din Carpatii Orientali: Malnas, Tusnad, Borsec, Vatra Dornei etc.

b) Potentialul turistic al unitatilor de deal si podis

Spre deosebire de zona montana, unitatile de deal si podis se caracterizeaza prin reducerea fragmentarii si varietatii petrografice, ceea ce se reflecta si asupra potentialului turistic al formelor de relief, care este modest, de complexitate medie.

O importanta deosebita pentru turismul balnear din aceste zone il reprezinta bioclimatul subteran al vechilor saline. Ionizarea puternica a aerului din cavitatile subterane ale ocnelor de sare de la Slanic, Praid si Targu-Ocna explica aparitia sanatoriilor subterane pentru tratarea afectiunilor respiratorii.

Arealul de deal si de podis este bogat in resurse de origine hidrologica, pe aceasta linie inscriindu-se lacurile cu valoarea terapeutica de la Sovata, Ocna Sibiu, Ocna Dej, Telega, Slanic, Ocnele Mari, cu evidente functii balneare. Iazurile din Podisul Moldovei si Campia Transilvaniei au valoare pentru agrementul de sfarsit de saptamana si pescuit sportiv.

Prezenta unor fenomene geologice bizare sau structuri geologice curioase, transforma unele zone deluroase in veritabile areale de polarizare a fluxurilor turistice interne si chiar internationale. In acest sens se pot aminti:

- vulcanii norioasi din Depresiunea Policiori, care se remarca prin epuzarea de gaze, noroi si apa la suprafata solului intr-o continua bolboroseala;

- focurile nestinse de la Andreiasu(jud. Buzau);

- relieful carstic este prezent in dealurile subcarpatice din nordul Olteniei, unde se afla Pestera Muierii (in Cheile Galbenului) si Pestera Polovragi (in Cheile Oltetului), amenajate pentru circuitul turistic. In Podisul Mehedinti se afla un impresionant relief carstic, reprezentat prin pesteri, chei si abrupturi(pesterile Topolnita, Closani, Podul natural de la Ponoare etc.); un asemenea relief este prezent si in Podisul Dobrogei, dar mult mai restrans si mai putin spectaculos (de exemplu pesterile de la Gura Dobrogei si Limanu);

- carstul pe sare, dezvoltat in Subcarpati, la Cacica, Targu-Ocna, Ocnele Mari, Ocna Sibiului, Praid, Sovata etc.;

- eroziunea intensa a determinat aparitia unor adevrate bad-land-uri (pamanturi rele), asa cum sunt Rapa Rosie langa Sibiu si Gradina Zmeilor in Podisul Somesan;

Cele mai atractive unitati deluroase si de podis sunt Subcarpatii si Podisul Transilvaniei, unde se afla un mare numar de statiuni balneare de interes national si regional: Sovata, Ocna Sibiu, Ocna Mures, Govora, Calimanesti, Olanesti, Pucioasa, Sarata Monteoru etc.

c) Potentialul turistic al campiilor si luncilor

Regiunile de campie, datorita reliefului monoton, cu altitudini reduse (20-30 m pana la 250-300 m), prezinta valente turistice reduse, atat din punct de vedere calitativ, cat si cantitativ.

Potentialul turistic al reliefului din Campia Romana si Campia de Vest se leaga, in principal, de prezenta reliefului fluviatil. In acest sens, malurile joase si nisipoase ale raurilor sunt favorabile pentru practicarea helioterapiei si inotului, in timp ce bratele parasite si limanurile asigura conditii propice pentru pescuit sportiv, sporturi nautice sau alte activitati desfasurate in cadrul turismului de sfarsit de saptamana.

Apele termominerale cu valente terapeutice din Campia de Vest au favorizat dezvoltarea statiunilor balneare recunoscute pe plan national si international, precum cele de la Felix, 1 Mai, Lipova, sau a celor de interes de la Tinca si Calacea.

Arealele impadurite, reprezentate prin Padurea Baneasa, Snagov, Cernica, Comana, Ciornuleasa etc., care se asociaza uneori cu prezenta lacurilor de campie, au devenit in timp obiective preferate pentru recreere si odihna.

1.2. Potentialul climato-turistic

a) Clima - resursa turistica

Clima, alaturi de relief, constituie o importanta resursa turistica a potentialului natural al Romaniei, favorizand sau franand desfasurarea activitatilor turistice. Principalele elemente ale climei (temperatura, precipitatiile si vanturile), contribuie la realizarea ambianței necesare desfasurarii activitatilor turistice si, totodata, constituie importante resurse in procesul recreerii si tratamentelor balneoclimaterice si climaterice.

Temperatura poate avea valori favorabile pentru desfasurarea unor activitati turistice, ca de exemplu pentru practicarea sporturilor de iarna sau pentru helioterapie, dar poate avea si valori nefavorabile pentru turism, ceea ce duce la declansarea stresului bioclimatic.

Observatiile indelungate au aratat existenta unui anume confort termic, cuprins intre 16,8 C si 20,6 C. Sub 16,8 C apare inconfortul termic prin racire, iar peste 20,6 C apare inconfortul termic prin incalzire.

Precipitatiile, daca sunt lichide, constituie conditii climatice restrictive pentru activitatile turistice. Zapada constituie insa un element foarte important pentru practicarea sporturilor de iarna. Stratul de zapada are o mare stabilitate si durata la peste 1800 m altitudine, unde se mentine pe o durata de peste 200 de zile pe an. La altitudini mijlocii, de 800-1200 m, unde se concentreaza majoritatea statiunilor montane, startul de zapada dureaza intre 80-120 zile pe an.

Vantul influenteaza, in general, in mod negativ activitatile turistice, mai ales atunci cand se asociaza cu ploaie si temperaturi scazute. Vantul are un rol pozitiv numai in cazul litoralului Marii Negre, unde devine agent de transport si dispersie a aerosolilor. De asemenea, influenteaza in mod favorabil sporturile nautice cu ambarcatiuni.

In general, elementele climatice amintite, la care se pot adauga si altele, contribuind la ceea ce se numeste timp frumos sau timp urat.

b) Bioclimatele specifice turismului Romaniei

Bioclimatul excitant-solicitant, caracteristic zonelor de campie si de dealuri joase, sub 200 m altitudine, unde gradul de insorire este cel mai ridicat, nebulozitatea redusa, temperaturile medii anuale cele mai ridicate (10 – 11 C si chiar peste 11 C) si precipitatiile cele mai scazute.

In aceste conditii de mediu are loc declansarea unor mecanisme de autoaparare si adaptare a organismului in fata stresului climatic, efortul de adaptare al organismului fiind cu atat mai mare, cu cat diferenta de altitudine si distanta fata de localitatea de resedinta a turistilor este mai mare.

Bioclimatul sedativ-indiferenteste specific regiunilor de dealuri si podisuri, cu altitudini cuprinse intre 200 si 800 m, cu valori moderate ale elementelor climatice, ceea ce face ca adaptarea turistilor sa se faca mult mai usor, iar principalele functii biologice ale organismului uman sa intre intr-un repaus relativ.

Bioclimatul tonic – stimulent de munte, caracteristic Muntilor Carpati, determina o mai mare solicitare a functiilor organismului in conditiile unei presiuni scazute, concentratie de oxigen redusa,

radiatii ultraviolete mai intense, dar cu o mare puritate a aerului, frecventa si viteza mare a vantului, variatii relativ mari de temperatura etc.

Bioclimatul salinelor si al pesterilor mari - prezinta calitati deosebite prin puritatea aerului, aerosolii negativi, temperatura, presiunea si umezeala relativa cu valori constante pe tot parcursul anului.

1.3. Potentialul turistic al apelor

Apa ocupa un loc prioritar in turism, impunandu-se prin multiplele sale forme de organizare: ape curgatoare, lacuri, ape subterane, izvoare etc.

a) Potentialul turistic al apelor curgatoare

Este bine valorificat la sfarsit de saptamana, cand o mare parte a populatiei, in special cea urbana, prefera sa-si petreaca timpul liber in natura, pe malul apelor. Majoritatea raurilor care strabat marile orase ale tarii sunt valorificate in scop turistic prin amenajari diverse: stranduri, debarcadere, navigatie de agrement.

b) Potential turistic al lacurilor

Spre deosebire de rauri, lacurile prezinta o valoare turistica remarcabila.

In Romania exista peste 4000 de lacuri, din care 57% sunt naturale, iar 43% sunt antropice, impreuna reprezentand aproximativ 1% din suprafata tarii.

Din punct de vedere al valorificarii turistice, se pot deosebi lacuri cu functii recreative si lacuri cu functii balneare (lacuri terapeutice).

Din categoria lacurilor cu functii recreative fac parte:

- lacurile glaciare, mai raspandite in Carpatii Meridionali, mai ales in Muntii Retezat, unde se afla Lacul Bucura, cel mai mare (10,5 ha) si Lacul Zanoaga, cel mai adanc (29m);

- lacurile vulcanice, reprezentate prin Lacul Sfanta Ana, singurul lac de acest gen din tara noastra, care s-a format in craterul Masivului Ciomatu Mare, situat la est de defileul Oltului de la Tusnad. Lacul, situat intr-un cadru deosebit de pitoresc, se afla la altitudinea de 950 m, are o suprafata de 22 ha si adancimea maxima de 7 m;

- lacurile de baraj natural, din categoria carora cel mai cunoscut este Lacul Rosu, cu o suprafata de 12,6 ha si o adancime maxima de 10,5 m, situat in amonte de Cheile Bicazului, nu departe de orasele Bicaz si Gheorghieni. Trunchiurile molizilor inundati cu peste 160 de ani in urma se mai pastreaza si azi in depresiunea lacustra, starnind curiozitatea turistilor. Existenta acestui lac a favorizat dezvoltarea statiunii climaterice cu acelasi nume, spre care se indreapta numerosi turisti dinspre toate colturile tarii.

- lacurile carstice, care s-au format in zonele calcaroase din Carpatii Occidentali, unde se impun prin pitorescul lor lacurile: Varasoaia (Muntii Bihor) si Ochiul Beului (Muntii Aninei). In Podisul Mehedinti se afla lacurile Ponor si Zaton. Un farmec aparte prezinta Lacul Nucsoara, din zona Muscelelor Argesului, format pe gipsuri.

- tot din aceasta categorie fac parte si lacurile antropice, realizate in scop hidroenergetic, care adesea sunt insotite de complexe turistice de cazare si agrement, cele mai cunoscute fiind: Lacul Izvorul Muntelui (pe Bistrita), Lacul Vidra (pe Lotru), Lacul Vidraru (pe Arges), Lacul Valiug (pe Barzava) etc.

Din categoria lacurilor balneare fac parte lacurile sarate.

Prin calitatile fizico-chimice ale apelor, lacurile sarate, au o importanta terapeutica deosebita, fiind cele mai folosite resurse naturale in domeniul turistic, generand turismul balnear. Se deosebesc mai multe tipuri de lacuri sarate:

- lacurile sarate a caror geneza este legata de existenta masivelor de sare, rezultate fie prin inundarea vechilor ocne de exploatare a sarii, fie pe cale naturala prin tasarea sau prabusirea materilului acoperitor, au ca trasatura comuna concentratia ridicata de clorura de sodiu si structura termica speciala, diferita fata de lacurile cu apa dulce.

- lacurile sarate de natura antropica se afla in Depresiunea Transilvaniei la Ocna Sibiu, Ocna Mures, Ocna Dej si Turda; in Subcarpatii de Curbura la Slanic Prahova, Telega si Sarata-Buzau; in Subcarpatii Getici la Ocnele Mari si Govora; in Depresiunea Maramures la Costiui si Ocna Sugatag.

Din categoria lacurilor sarate care s-au format in mod natural , cel mai cunoscut este Lacul Ursu de la Sovata, a carui trasatura dominanta este helioterapie (datorita echilibrului hidric si salinitatii constante in profil vertical, apa lacului are o temperatura mai ridicata la suprafata).

Multe dintre lacurile mentionate au favorizat dezvoltarea unor statiuni balneare de interes local, regional si chiar national.

-lacurile sarate de campie, cantonate in depozite loessoide, pa langa concentratia si diversitatea sarurilor continute, prezinta si namoluri curative depuse pe fundul bazinelor lacustre.

In crovurile din Baragan se afla lacurile Ianca, Movila Miresei, Plopu, Coltea, Tataru etc., care nu dispun insa de amenajari turistice adecvate.

Alte lacuri sarate din estul Campiei Romane s-au format fie in vechi meandre parasite, fie in locul unor limane fluviatile, unde prin evaporarea puternica a apei s-a produs, in timp, concentrarea treptata a sarurilor si formarea namolurilor (peloidul).

Importanta deosebita prezinta Lacul Amara, format pe un vechi meandru al Ialomitei, aflat la 9 km de Slobozia, si Lacul Sarat, situa la sud de Braila, pe un vechi curs al Dunarii.

-lacurile sarate de pe litoral, reprezentate prin limanurile maritime, ami cunoscute fiind: Lacul Techighiol, cu o salinitate mai mare de patru ori decat cea a Marii Negre, Lacul Costinesti, Lacul Mangalia, Lacul Tatlageac etc.

Apa si namolul acestor lacuri sunt recomandate in tratamentul profilactic si curativ al diferitelor boli reumatismale, ginecologice, tulburari endocrine, boli de piele etc.,sustinand dezvoltarea statiunilor balneare de pe litoral.

c) Potentialul turistic al apelor subterane

Apele subterane intra in fondul turistic al Romaniei fie sub forma apelor minerale, fie sub forma apelor termale si termominerale.

Apele minerale ocupa un loc important in cadrul resurselor turistice, avand in vedere ca stau la baza turismului balnear(se folosesc cu succes la tratarea unor afectiuni).

In general, apele minerale sunt acele ape care provin dintr-o sursa naturala(izvor) sau forata si indeplineste una din conditiile urmatoare:

-continutul de saruri minerale dizolvate este de peste 1g/l;

-prezenta unor elemente chimice cu actiune farmacologica cunoscuta (fier, iod, brom, arseniu, sulf etc.), in proportii minim necesare;

-continut de gaze dizolvate cu efecte, in concentratii stabilite (1000mg CO₂/l; 1mg H₂S/l);

-temperaturi de peste 20 C, indiferent de continutul mineral, ce le ofera caracteristica de ape termale;

-existenta unei actiuni terapeutice stiintific recunoscuta.

De-a lungul timpului au existat mai multe incercari de clasificare a apelor minerale, folosind drept criterii de referinta: amplasarea geografica, temperatura, compozitia fizico-chimica, efectele terapeutice etc.

In prezent, se accepta existenta apelor minerale de masa si apelor minerale terapeutice-cu statut de medicament.

Datorita structurii geologice deosebit de complexe, tara noastra dispune de rezerve foarte mari de ape minerale apartinand tuturor categoriilor recunoscute de Organizatia Mondiala a Sanatatii (ape alcaline, clorurate, iodurate, sulfuroase, feruginoase, carbogazoase etc.) .Aceleste ape se cantoneaza, cu precadere, in zona montana (cu ape carbogazoase) si apoi in zona dealurilor subcarpatice si chiar de podis, unde predomina apele minerale clorurate, sodice si bicarbonate.

Apele termale si termominerale sunt legate de apele de adancime si se afla cantonate , in special, de-a lungul faliilor din vestul tarii. Aceste ape, pe langa temperaturile mai mari de 20C , contin si o serie de saruri care favorizeaza tratarea unor afectiuni.

Ape termale si termominerale se intalnesc in Campia de Vest la: Baile Felix, 1 Mai, Calacea si Tinca; in Muntii Apuseni la: Moneasa, Geoagiu, Vata de Jos, cat si pe Valea Cernei la Baile Herculane.

Orizonturi cu ape termale, cu temperaturi de peste 50 C au fost interceptate si de o serie de foraje efectuate la Calimanesti, Caciulata, Cozia.

d) Statiunile balneoclimaterice, balneare si climaterice

Statiunile sunt, in general, asezari care dispun de potential balnear si de resurse climatice, fiind amenajate si dotate in scopul valorificarii lor pentru recreerea si ingrijirea sanatatii populatiei.

Clasificarea statiunilor se face dupa mai multe criterii, mai elocvente fiind importanta, functia indeplinita si regimul de functionare.

Dupa importanta se deosebesc:

- statiuni de importanta internationala, care pe baza potentialului turistic sunt capabile sa concureze si pe plan international: Poiana Brasov, Predeal, Sinaia, Sovata, Baile Herculane, Calimanesti-Caciulata, Mamaia, Mangalia etc.

- statiuni de importanta nationala, ale caror dotari nu le permite sa concureze cu statiunile din Europa si, ca urmare, primesc cei mai multi turisti de pe teritoriul tarii. Se pot mentiona statiunile: Busteni, Moneasa, Geoagiu, Covasna, Baile Olanesti, Lacul Rosu etc.

- statiuni de importanta regionala, adica acele statiuni care primesc turisti, cu precadere, numai dintr-o anumita parte a tarii si pe o durata de timp mai scurta, ca de exemplu Bazna, Lipova, Calan, Cheia, Vata de Jos etc.

- statiuni de importanta locala, care servesc turismului de scurta durata, practicat in limitele unui areal redus: Bixad, Homorod, Ocna Dej, Lacul Sarat, Manas-Bai etc.

Dupa functiile indeplinite se deosebesc:

- statiuni climaterice, care valorifica unele conditii naturale deosebit de favorabile (clima, altitudine, plaja, lacuri, peisaj etc.), cu efecte pozitive asupra organismului, oferind astfel conditii pentru recreere, odihna si intarire a capacitatii de munca. Mai reprezentative sunt statiunile: Breaza, Busteni, Cheia, Izvorul Muresului, Paltinis, Navodari, Costinesti etc.

- statiuni balneare, axate in exclusivitate pe turismul curativ, de ingrijire a sanatatii, bazate pe valorificarea unor factori naturali terapeutici (ape minerale, termale, namoluri, lacuri sarate etc.) Din aceasta categorie fac parte statiunile: Pucioasa, Techirghiol, Amara, Targu Ocna, Baile Felix, Buzias etc.

- statiuni cu functii complexe (balneoclimaterice), reprezinta categoria cea mai importanta de statiuni, ca urmare a specializarii lor multilaterale si gradului de dezvoltare deosebit, cu o gama variata si complexa de dotari si servicii, asa cum sunt: Sovata, Voineasa, Baile Herculane, Calimanesti-Caciulata, Eforie-Nord, Mangalia etc.

- statiuni pentru practicarea sporturilor de iarna, dezvoltate, cu precadere, in zonele montane care dispun de conditii climatice favorabile (strat de zapada persistent, panta corespunzatoare), cat si de dotari corespunzatoare. Foarte cunoscute sunt statiunile de pe Valea Prahovei: Sinaia, Busteni, Azuga, Predeal, dar si Poiana Brasov, Semenic, Stana de Vale, Borsa etc.

Dupa regimul de functionare se deosebesc:

- statiuni turistice permanente, care au asigurate conditii de acces, doate si echipare pentru desfasurarea activitatilor specifice tot timpul anului;

- statiuni sezoniere estivale, cu regim de functionare numai in sezonul de vara, pe parcursul a numai 4-5 luni, din luna mai pana in septembrie. In aceasta categorie sunt cuprinse statiunile de pe litoral, precum si un numar mare de statiuni mici, de interes local.

2. Potentialul turistic antropic

Cea mai mare parte a obiectivelor turistice antropice, existente in prezent, au fost realizate in alte scopuri, ulterior ajungand in ipostaza de potential turistic, ceea ce a facut ca, in perioada actuala, potentialul turistic antropic sa prezinte o deversificare pe unitatea de suprafata mult mai mare decat potentialul turistic natural.

Principalele insusiri prin care componentele turistice antropice isi definesc atractivitatea sunt:

- unicitatea, insusire care sporeste foarte mult atractivitatea turistica, fie ca este vorba de un produs unicat, fie de un obiectiv ajuns unicat datorita mentinerii in timp;

- dimensiunea foarte mare sau foarte mica a unor obiective turistice atrage foarte multi vizitatori;

-ineditul , rezultat din modul cum au fost realizate unele obiective turistice (culoarea, amplasamentul, arhitectura deosebita etc.);

-vechimea, care reprezinta interes pentru turisti, fie ca este vorba de obiecte expuse in muzee, fie ca sunt obiective cu rezonanta istorica diseminate in spatiul geografic;

-functiile sau functia indeplinita de anumite edificii poate deveni adesea o sursa de interes turistic.

Fondul turistic al Romaniei reuneste o gama foarte larga si variata de obiective, care pot fi grupate in:

-obiective cultural-istorice;

-obiective etnoculturale si etnofolclorice.

2.1 Potentialul turistic cultural-istoric

Pe baza Ordonantei de Guvern nr. 68 din 26 august 1994, intrata in vigoare prin Legea nr. 41/1995 au fost stabilite urmatoarele categorii de obiective cultural-istorice:

-monumente si situri arheologice;

-monumente si ansambluri de arhitectura;

-rezervatii de arhitectura si urbanism;

-monumente de arta plastica si comemorative;

-monumente tehnice;

-locuri istorice;

-parcuri si gradini.

2.2 Potentialul turistic etnocultural si etnofolcloric

a) Resurse turistice etnoculturale

Arta populara ramaneasca prezinta forme si moduri diferite de manifestare , care difera de la o vatra folclorica la alta, incluzand mai multe componente, mai importante fiind: portul popular, arta traditionala de prelucrare a lemnului, arta populara a prelucrarii pieilor, arta olarului, instrumente populare traditionale, arta impletiturilor, arta picturii pe sticla, alte mestesuguri traditionale.

b) Manifestari etnofolclorice

La nivelul comunitatilor rurale se desfasoara o serie de sarbatori la care pot sa participe numerosi turisti. Mai importante sunt:

-sarbatorile de iarna (Craciunul, Anul Nou, Boboteaza);

-sarbatorile pastorale ale primaverii sau toamnei, legate adunatul oilor (primavara) inceputul sau coboratul turmelor (toamna);

-sarbatorile verii, care includ manifestari legate de bogatia recoltelor (Sanzienele, Paparudele);

-sarbatorile muntelui , desfasurate sub forma nedeilor, mai ales in localitatile situate pe plaiurile carpatine.

Alaturi de aceste sarbatori se mai pot aminti si unele manifestari folclorice pastratoare de multe obiceiuri si datini:

-targurile, ca locuri de schimb si vanzare a unor produse obtinute din pastorit, cultura plantelor sau diferite mestesuguri;

-festivalurile, ca manifestari artistice cu program variat , avand caracter distractiv si de spectacol, ca de ex. Festivalul cantecului, dansului si portului popular din Gorj, Cantecele Oltului de la Calimanesti, Hora de la Prislop, Targul de fete de pe Muntele Gaina etc.

c) Muzeele etnografice

Aceste institutii culturale au fost create ca unitati de cercetare si conservare a unor valori traditionale de exceptie, dar si ca lacase de cultura deschise unui public larg, dornic de a se cultiva sau de a cerceta materialele expuse.

Deosebit de atractive sunt muzeele etnografice in aer liber, prin faptul ca bunurile culturale se afla expuse intr-un mediu natural, iar expozitiile sunt prezentate sub forma lor originala.

In Romania exista 18 muzee in aer liber, mai cunoscute fiind:

-Muzeul Satului la Bucuresti;

-Muzeul Etnografic al Transilvaniei la Cluj-Napoca;

- Muzeul Etnografic al Banatului la Timisoara;
- Muzeul Bucovinean la Suceava;
- Muzeul Tarii Crisurilor la Oradea etc.

d) Satele turistice

Un numar mare de sate recunoscute ca sate turistice reprezinta destinatii pentru un numar destul de mare de turisti din tara sau din strainatate. In functie de specificul lor, satele turistice au fost grupate in urmatoarele categorii:

- sate peisagistice si climaterice, caracterizate prin prezenta unui cadru natural atractiv, oferind posibilitati de plimbari in aer liber, helioterapie, drumetii etc: Fundata, Sirnea in Culoarul Rucar-Bran, Tismana in Gorj etc;
- sate balneare, impuse in circuitul turistic prin valorificarea unor resurse locale, reprezentate prin ape minerale carbogazoase, izvoare sau lacuri sarate, namol etc.: Zizin in Covasna, Bala in Mehedinti, Baltatesti in Bacau etc.
- sate turistice pentru practicarea sporturilor de iarna ex. Fundata sau a celor nautice ex. Murighiol, Mila 23;
- sate pescaresti si de interes vanatoresc: Crisan, Sfantu-Gheorghe, Murighiol in zona Deltei Ciocanesti in Suceava, Gurghiu in Mures;
- sate turistice pastorale, specifice zonei montane, cu posibilitati de cazare si organizare a unor petreceri traditionale (Jina, Vaideeni, Prislop);
- sate cu obiective de interes stiintific: Andrieseni in Vrancea, Bosanci in Suceava, Chiuzbaia in Maramures etc;
- sate cu monumente istorice, de arta si arhitectura, reprezentate prin muzee etnografice, arhitectura si port popular: Avram Iancu in Alba, Rasinari in Sibiu, Naruja in Vrancea etc.;
- sate turistice de creatie artistica si artizanală, legate de o serie de mestesuguri locale (prelucrarea lemnului, olarit, costume populare): Corund, Humulesti, Sapanta, Sacel etc.

Turismul rural ocupă o pondere mare ca importanță în cadrul ramurii economice a turismului viitorului, fapt care ar trebui să determine o prioritate deosebită în rândul strategiilor economice ale României. Prin aplicarea unor politici de marketing individualizate în funcție de piață, turismul rural va genera dezvoltarea în rândul populației rurale, iar dacă este legiferat cu atenție vă determina păstrarea nealterată a specificului național în cadrul unei Europe unite.

Romania este la început de drum în ceea ce privește practicarea turismului rural. Începutul poate fi promițător atâta timp cât inițiatorii se vor respecta ca moștenitori ai unei culturi țărănești impresionante.

In concluzie, turismul reprezinta ansamblul de activitati prin care omul isi petrece timpul liber calatorind in alta localitate sau tara pentru a vizita oameni si locuri, monumente si muzee, pentru a-si imbogati cunostintele generale, pentru a se distra si a face sport, pentru odihna si tratament.

BIBLIOGRAPHY

Turismul României, breviar statistic 2015, INS
Buletin statistic lunar al județelor”, 1/2006, INS
Constantinescu, V. – „Oferta economică
www.antrec.ro
<http://ro.wikipedia.org>

ROMANIAN VALUES AND BEHAVIOR FROM THE POINT OF VIEW OF CULTURAL DIMENSIONS ACCORDING TO HOFSTEDE'S METHOD

Mădălina Albu

Assoc. Prof., PhD, Petroleum-Gas University of Ploiești

Abstract: The last half of the century has brought comparative research into intercultural management, a major development generated by the internationalization of supporting economic, social, cultural and scientific activities.

Carrying out a series of important studies, Hofstede has set the basis for comparative intercultural research, on the basis of which the model on the dimensions of national culture was created.

Starting from the theoretical aspects of the model, this paper presents a series of cultural characteristics and national values from the perspective of Hofstede's model.

Keywords: Hofstede method's, cultural dimension, national culture, international management, organizational culture

Introduction to Hofstede's model

A defining feature of the post-1960s period is the extension of comparative approaches across the frontier of scientific research. This wide proliferation is explained by the high specificity and high level of management, its utility pragmatic, wide national, cultural and managerial diversity, which must be known, understood and taken into account in the conditions of internationalization of economic, social, cultural and scientific activities.

Dutch Professor Geert Hofstede has coordinated one of the most comprehensive studies on how organizational culture is influenced by national culture. Through his studies, Hofstede has become the founder of comparative intercultural research and his empirical model of national culture has become internationally recognized in fields of study such as international economics, communication and cooperation, international management. Geert Hofstede has defined national culture as a "collective mental programming" of a nation. He proposed to analyze and characterize it by means of the following five variables: - distance from power - collectivism or individualism - femininity or masculinity - degree of uncertainty avoidance - short or long term orientation.

Following a survey conducted within an international organization based on a representative sample within each culture, it identified four cultural dimensions, each with two complementary and contrasting sides. They are different from one country to another explaining the differences between the management systems analyzed.

Here are the five Romanian cultural dimensions, quantified according to the site www.gert-hofstede.com, site of the Hofstede International Center:

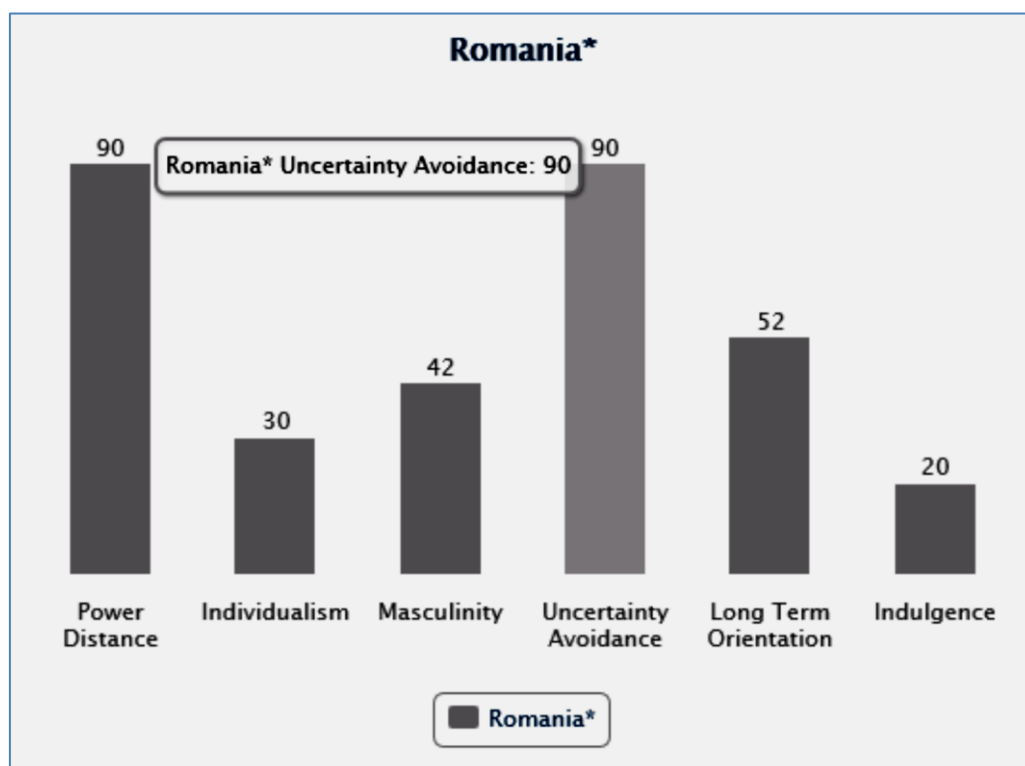

Fig. 1 Romanian cultural dimensions

Sorce: www.gert-hofstede.com, site of the Hofstede International Center

Dimension Distance to Power

This dimension expresses the extent to which the less powerful members of society accept that power is unevenly distributed in a country. On the site www.gert-hofstede.com, Romania is awarded a score of 90, a very high score, which means that the distance from power is high, people accept the hierarchical order in which everyone has their own place, centralization is popular.

This dimension considers the means that society uses in relationships with people who are unequal.

Hierarchy in an organization is regarded as reflecting inherent inequalities, subordinates expect to be told what to do and the ideal boss is a benevolent autocrat. This is largely due to the political context and mentality of these countries, which continue to have great influence. Thus, around Romania's scores are also Albania (90), Bulgaria (90) and countries like Malaysia, Guatemala, Panama, Philippines, Mexico.

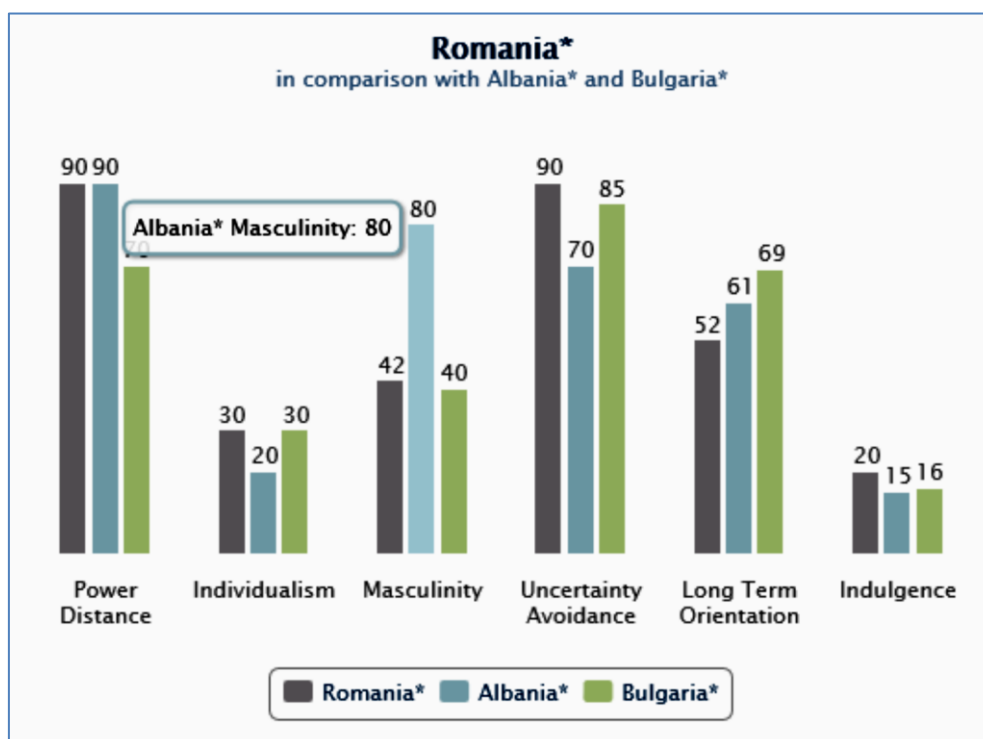

Fig. 2 Romanian cultural dimensions in comparison with Albania and Bulgaria
Source: www.gert-hofstede.com, site of the Hofstede International Center

Dimension Collectivism or Individualism

In Romania this dimension is characterized by the still strong manifestation of collectivism, the degree of interdependence between the members of society is very great, that is, the individual sees his own image in close connection with the image of others. People look for group membership in the idea that, in return for loyalty, the group will support them. In societies where individualism is strong, individuals are aware that they have to take care of their own person and their own family.

The Hofstede Center attributes to the dimension "individualism" for Romania a score of 30, as shown in the previous picture, Romania is considered a collectivist society. This is manifested by a long-term commitment to group membership - family, distant relatives, or extended relationships. Loyalty to collectivist culture is particularly important and it is the rule of all. The Romanian society, by its nature, encourages the strong relations between its members, each member must take care of those around him. Employer-employee relationship is perceived in moral terms as a family relationship, hiring and promotion decisions take into account the group from which the "employee" comes from, management is group management.

Countries in which collectivism prevails:

- members of organizations show confidence and loyalty to this - in these types of companies, the exercise of managerial functions, such as providing, organizing, coordinating, motivating, It is more effective, with management being favored Participatory type

- Entrepreneurial and social spirit at the social level it manifests with a reduced intensity
- Organizations have a high degree of bureaucracy and inertia organizational.

In countries where individualism predominates:

- Employees approach relationships with organizations they work in mainly based on own interest; attachment to this is very low
- Difficult to implement management systems based on participatory approaches
- Entrepreneurial and social spirit at the social level is intense

Dimension Femininity or masculinity

The significance of this dimension is that a strong manifestation (a high score for femininity is caring for others and the quality of life.) In a feminine society (like the Romanian one - masculinity has a score of 42), the quality of life is the sign of success and if you succeed in highlighting the crowd, you are not looking good. On the contrary, strong masculinity reflects the fact that society will be driven by competition among its members, achievements and personal success, with success being defined by the winning or the most Good in the field - a system of values that starts in school and continues throughout the professional life.

The difference between Romania and the US is obvious from this point of view and from the previous one:

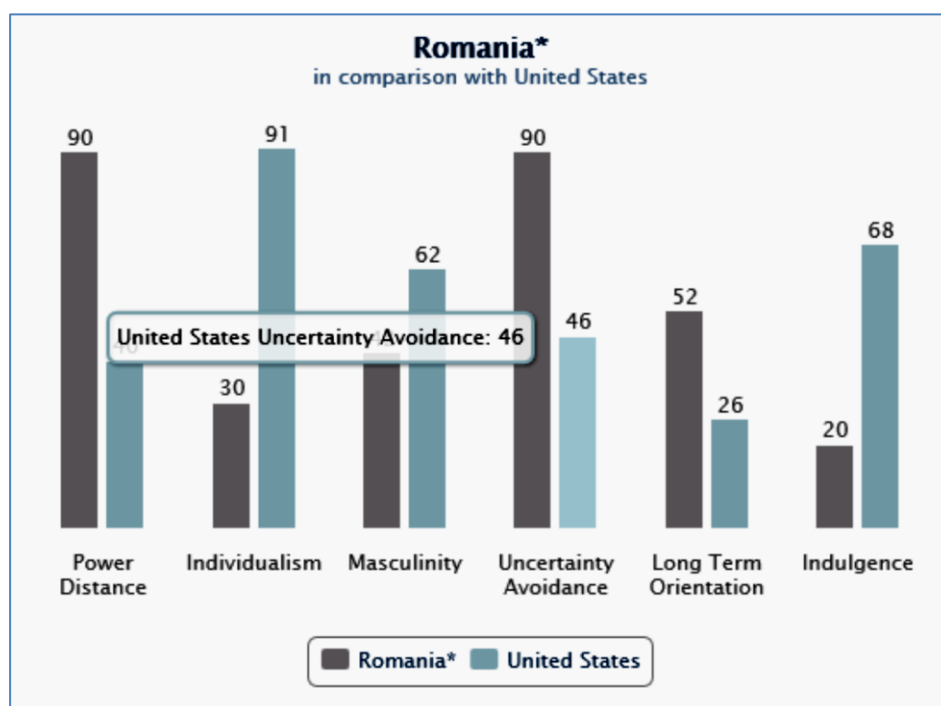

Fig. 3 Romanian cultural dimensions in comparison with United States
 Source: www.gert-hofstede.com, site of the Hofstede International Center

In Romania the emphasis is on "working to live", managers are fighting for consensus, people value equality, solidarity and quality in Conflicts are resolved through compromise and negotiation Refer to incentives such as the employer's leisure time and the flexibility of the program and the emphasis is on good status, not on status.

This dimension it refers to the inclination to minimize or maximize the gender-based social division of the roles of member's society.

Dimension Degree of Avoidance of Uncertainty

This dimension characterizes how society perceives the unpredictability of the future: try to control the future or let it happen? This ambiguity brings with it anxiety and the various cultures have learned to treat this anxiety in different ways. In other words, this dimension reflects how members of a culture feel threatened by ambiguous or unknown situations and create doctrines or institutions to avoid them. Romania has been awarded a score of 90 for this dimension, so it has a great inclination to avoid uncertainty, with people not accepting nonconformist behavior and ideas. There is an emotional need for rules (even if they fail to work), time is money, people feel a strong need to be busy and work hard, accuracy and punctuality are the rule, there is resistance to innovation, and safety Is an important element in individual motivation.

It refers to the approach of society to the fact that it knows the past, we live the present, but the future remains uncertain we must get used to this uncertainty. Managerial this dimension affects in particular conception and exercise Forecasting, organizing and control functions.

Dimension Short or Long-term Orientation

This dimension was introduced after a study conducted with Chinese researchers and describes how each society understands how to keep in touch with traditional values while trying to meet the challenges of the present and the future. Different cultures value differently these aspects. Those with a low score for the "long-term orientation" dimension prefer to maintain traditional values and rules, with suspicion of changing society. Those with a high score have a more pragmatic approach: for example, it encourages efforts in modern education as a way to prepare for the future. With an average score, Romania combines these aspects.

Dimension Indulgence

On Hofstede's website, there is an additional dimension to what is known, "indulgence," explained by the society's free acceptance of the human natural need related to the joy of living and feeling good. It is how people try to overcome their wishes and impulses based on the education they received, how they were raised. With a very low score for this new dimension, Romanian culture is a detained one, with a tendency of cynicism and pessimism. Unlike lenient societies, those retained do not place great emphasis on leisure, entertainment, and suppress "rewards" of their kind. People with these concepts have the perception that their actions are repressed by social norms and feel that if they spoil, they feel good, there is something wrong.

Conclusion

The conclusion, according to Hofstede's model, was that employees assimilate the practices that their organization indicates for which they work, but will preserve the values of their culture.

Concerning Romania, in the context of alignment with European structures, it is most worrying about the distance displayed by authority because it indicates both a low involvement of the population at decision-making level, indirectly favoring the power in taking measures broken by the economic and social context real.

According to Geert Hofstede's studies, Romania records very high levels of clues representing the distance of the power facade (90) and avoidance of uncertainty (90), a low level for the index representing individualism, a high degree of collectivism (30, and a moderate degree of masculinity (42) The long-term orientation is (52) and indulgence have a low value (20).

BIBLIOGRAPHY

1. Albu Mădălina – *Aspects regarding Hofstede's cultural dimension model*, Buletinul UPG vol. LVIII, Seria Științe Economice, nr. 4/2006, pag. 77-82, ISSN 1224-683
2. Albu Mădălina– *Considerations regarding cultural values in multinational companies*, The International Conference „Education and creativity for a knowledge society”, Universitatea Titu Maiorescu București, 21-23 noe 2013, Ed. A VII-a, ISBN 978-3-9503145, Journal of Knowledge Management, Economics and Information Technology, Special Issue – December 2013, pag. 252-266, ISSN 2285 – 4096
3. Burduș Eugen – *Management comparat internațional*, Editura Economică, București, 2004
4. Hofstede Geert– *Managementul structurilor multiculturale*, București, Editura Economică, 1996
5. NicolescuOvidiu – *Management comparat*, Ed. Economica, Bucuresti, 2001
6. www.gert-hofstede.com, site of the Hofstede International Center

CONSIDERATIONS ON INTERCULTURAL ASPECTS OF INTERNATIONAL MANAGEMENT

Mădălina Albu

Assoc. Prof., PhD, Petroleum-Gas University of Ploiești

Abstract: The intercultural approach is a defining feature of the theory and practice of international management. International management is outlined as a distinct component of management science. Approaches to international management are nuanced, diversified.

This paper presents a series of considerations on the intercultural approach of international management that can be considered intercultural management from at least two points of view because it refers to relationships that are established between different countries and therefore between different cultural spaces and takes into account interactions of organizations that have different values and behaviors.

Keywords: intercultural management, international management, organizational culture, cultural space, organizations

Conceptual delimitation of international management

International management has emerged as a distinct component of management science. International management approaches are nuanced, diversified.

The definitions of this term require the following conceptual delimitation to be emphasized:

1. Global management - a notion that is, as a rule, the management of multinational society;
2. Comparative Management - studies the processes and managerial relationships in organizations that operate in cultural contexts, different nations.
3. Intercultural Management - has produced abundant literature in recent years, especially in the North American and British, and is concerned with studying the relationships that exist between different communities compared and addressed in their specific contexts. So, this kind of management is the management that acts in a complex, heterogeneous cultural environment.
4. International Management - This type of management represents the management of organizations involved in international affairs, in activities and transactions that take place across the borders of two or more states.

International management represents the management of the company's activities on an international scale and has the role of maintaining the company in a dynamic state of equilibrium within the global environment.

International management is an intercultural management from at least two points of view:

- refers to relations that are established between different countries, thus, between different cultural spaces;
- Considers interactions between organizations (company, clients, competitors, etc.) that have different values and behaviors.

The intercultural approach is a defining feature of the theory and practice of international management.

International business management and business management at the national level resemble the fact that in both cases the aim is to achieve the economic objectives of the organization through

rational coordination and efficient use of resources. They differ due to the different contexts, in which they are realized, the cultural diversity of the participants in the transactions, as well as the different managerial concepts and practices.

The development of international management is a reflection of the process of internationalization of economic life, which imposed as the environment of existence and functioning of the company the global market, the global economic space. This process was accomplished both by intensifying the internationalization - at regional level (economic integration) or worldwide (increase of international trade, foreign investments, development of financial and foreign exchange relations) - as well as by its enlargement, the expansion of economic relations and increasing interdependencies between commercial flows, Investment and financial-foreign exchange on a global scale.

In conclusion, international management can be considered a form of intercultural management (to the extent that the reference framework is the national cultural environment), as well as a form of global management (when the company becomes multinational).

Integration of cultural features into the company's international management

The world of organizations and managers has grown dramatically over the last decade. Suppliers, beneficiaries, competitors and staff, all move easily from one country to another.

Managers and customers of an increasing number of organizations - be they commercial or non-profit - are hit by this international reality in their strategic or tactical thinking as well as in their daily work. In parallel with the expansion of the international economic environment, there has been a continuous revolution in communications technology, which has allowed rapid contact between individuals or geographically dispersed groups.

Negotiation of contracts takes place in real time between groups located on different continents. Multinational organizations can monitor the performance of their foreign affiliates more closely, with the possibility of correcting deficiencies more quickly.

These continued changes have led to the emergence of new problems that organizations have been able to solve.

Knowing the variety of thinking structures facilitates mutual understanding between individuals involved in carrying out activities that go beyond the boundaries of a country or the boundaries of a culture.

The basic idea to be presented in the context of international relations is not that of multinational executives who are sent to foreign countries, but it is about managers or, increasingly, employees from the lower levels of organizations that have to operate in a context Multicultural, wherever they might be.

Managerial intercultural competences are made up of the synergy of individual competences, social competences, professional competences and strategic competencies (fig.1).

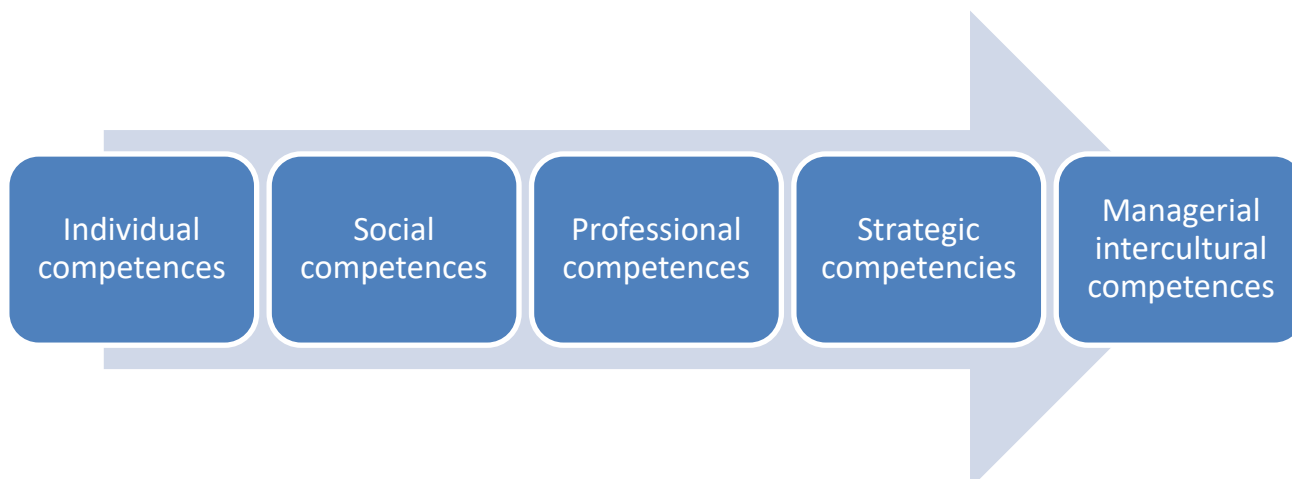

Fig. 1 Synergy of competences

Source: Adapted from Bolten, J., *The international entrepreneurial dynamics of accelerated internationalization*. Journal of International Business Studies, 2007

The benefits of multiculturalism are:

- Cost reduction - The low degree of integration of minorities (local staff) leads to dissatisfaction with work and absenteeism, which translates into higher costs
- Procurement of resources - Firms with a good reputation in terms of intercultural relations are more easily attracted to local human resources and can provide more qualified staff
- Advantages in marketing - The existence of multicultural staff allows the firm to understand local prices and to adopt appropriate marketing strategies
- Organizational flexibility - In order to accommodate cultural diversity, companies adopt more organizational policies and procedures

Characteristics of Cultural Values

Increasing international activity implies new demands for those involved in transcultural action. They have to deal with issues such as the interpretation of the actions and attitudes of individuals or organizations operating in a context different from the one they have become accustomed to. They also have to negotiate with groups that have not only goals different from theirs, but also different ways of reaching these goals, alongside different expectations with the behavior of the dialogue partner. The growing diversity of the organizational world coupled with the rhythm of environmental change brings new requirements and problems to the members of the organization, and they are often not prepared to cope with the situation properly.

The national culture includes a set of relatively diffuse orientations emerging as primary values at the beginning of life within the family and other social mechanisms that have been operating since the beginning of childhood.

Although there are specific values that can be set at the organizational level, however, in this case the cultural dimension is based here on work practices in the organization, especially through social processes that act later in the individual's life.

The culture of a company can directly affect international management practices by:

- *Centralization / decentralization of decisions*: In some organizations, all important decisions are taken by top managers, and others are actively involved by middle and low-level managers. Intercultural managers are confronted with an essential problem: up to what point should foreign rules be subject to rules and procedures that may lead to divergences? Where can they decentralize, so let each culture follow its own path? Certain business cultures can

allow decentralization more easily than others. Delegation should be done for decentralization.

- *Safety / risk*: Some managers have big problems with uncertainty conditions, they have to measure the risk; For others, risk-taking is encouraged, and making decisions under uncertainty is something ordinary.
- *Individual / group reward*: Employees doing special work are rewarded individually (bonuses and commissions) in other countries, but cultural norms require rewarding groups;
- *Formal / informal procedures*: in some countries formal procedures are followed rigidly, while others do not;
- *High / low organizational loyalty*: In some societies, people are strongly identified with their organization or their patron, others identify with their job;
- *Cooperation / competition*: Some organizations encourage competition among employees, others cooperation;
- *Short / long term vision*: Some enterprises focus on short-term goals (profit, efficiency), others are more interested in long-term goals (market share, technological development);
- *Stability / Innovation*: A country's culture encourages stability and resilience to change; others put value on innovation and change.

Conclusion

The evolution of international organizations has been made in response to global market pressures. In this context, the centrist vision was replaced by the demand for international integration. From here it can be concluded that it is opportune to understand how both managers and other employees in the company manage to operate in a multicultural context.

The world of organizations and managers has grown dramatically over the last decade. Suppliers, beneficiaries, competitors and staff, all move easily from one country to another. Managers and customers of an increasing number of organizations - be they commercial or non-profit - are hit by this international reality in their strategic or tactical thinking as well as in their day-to-day work. In parallel with the expansion of the international economic environment, there has been a continuous revolution in communications technology, which has allowed rapid contact between individuals or geographically dispersed groups.

BIBLIOGRAPHY

Albu Mădălina – *Aspects regarding Hofstede's cultural dimension model*, Buletinul UPG vol. LVIII, Seria Științe Economice, nr. 4/2006, pag. 77-82, ISSN 1224-683

Albu Mădălina– *Considerations regarding cultural values in multinational companies*, The International Conference „Education and creativity for a knowledge society”, Universitatea Titu Maiorescu București, 21-23 noi 2013, Ed. A VII-a, ISBN 978-3-9503145, Journal of Knowledge Management, Economics and Information Technology, Special Issue – December 2013, pag. 252-266, ISSN 2285 – 4096

Bolten, J. – *The international entrepreneurial dynamics of accelerated internationalization*. Journal of International Business Studies, 200

Hofstede, Geert – *Consecințele Culturii, Compararea Valorilor, Comportamentelor, Instituțiilor, și al Organizațiilor din Întreaga Lume*. Publicația Sage, Ediția a II-a, 2003

PANORAMIC VIEW OF THE CONSTITUTIONAL RIGHTS OF THE HUMAN BEING IN THE REPUBLIC OF ZIMBABWE

Silviu Gabriel Barbu

Assoc. Prof., PhD, "Transilvania" University of Braşov and Vasile Coman, Judge,
Pucioasa Court

Abstract: The paper aims to make a comparative analysis between the corruption offenses referred to in the Criminal Code and the similar regulation contained in the Special Law no. 78/2000 on the prevention, detection and sanctioning of corruption, with emphasis on practical aspects of the national courts and of the Constitutional Court of Romania.

Corruption has implications in all the arteries of the state structure, it influences the natural evolution of things, and in essence means abusive use to the advantage of the power itself, through the patrimonial or non-patrimonial advantages to or by those who are invested with the authority to make decisions with implications Social, economic or legal issues with respect to other persons.

In its capacity as a subject endowed with the authority to prosecute persons committing such acts, the State, through its specialized bodies, must have a prompt, professional and effective response to this phenomenon and in defense of the social value of integrity, In all cases, respecting the rights and fundamental freedoms of persons involved in the process.

The Constitutional Court drew closer to the requirements of the fundamental law certain norms contained in the legislation that is the subject of this analysis. Some decisions are briefly reviewed in this study.

Keywords: constitutional court, constitutionality, corruption, law, crime, judicial organs, integrity

I. *Introduction.* Corruption is at the forefront of threats to the rule of law, social justice and justice in any state, with multiple practical forms of manifestation, and in essence means abusive and personal advantage of power. By the nature of the power exercised by the perpetrator, there is a distinction between political, economic, social corruption, etc.

An act of corruption is often - but not necessarily - an illegal act because it is based on a violation of the moral and legal norms governing the exercise of a public office. In everyday life, however, there may be encountered situations between the legal and illegal - gray areas, leading to the emergence of divergent solutions in the practice of the judiciary, amid the insufficient regulation of the constitutive elements of the crimes of corruption, especially regarding Their objective sides. All forms of corruption are generally based on a need for the corrupt or corrupt act, needing to be satisfied faster, or effectively circumventing the stages and conditions accepted by a corrupt certain community for all who are part of it.

According to statistics and studies conducted by Transparency International, corruption is a global phenomenon that remains localized - including in 2015 - mainly in the public sector¹, eroding the principles of efficient administration and having devastating effects on the market economy and the level of poverty. The most significant acts of corruption consist mainly in the illicit transfer of assets from the public patrimony to the private patrimony, a transfer usually carried out with the complicity of some civil servants.

¹ See, the corruption perception index for the year 2015, worldwide, on <http://www.transparency.org/cpi2015> . The study highlights the fact that corruption and conflict go hand in hand, a finding that explains why this latter phenomenon is constantly present internally and internationally.

Representing a complex social problem, chosen as a way of manifestation, social consequences and ways of settlement, interests both public opinion and the institutionalized system of social control, corruption is conceived by honest social segments as a particularly dangerous phenomenon, capable of undermining the structures of power, effective implementation of economic reform, raising the standard of living of the population and building the rule of law².

Aware of the risks and particularly serious consequences of corruption on general and regional socio-economic development, the states of the world, individually or together, are trying to identify the most effective means of preventing and combating, first and foremost in the legislative framework. The success of the fight against corruption, however, inevitably depends on the political will to reform.

In Romania, the legal framework offers both administrative and criminal means that can be effectively used in preventing and combating corruption. In the internal legislative framework, the most important normative acts regulating the acts of corruption are represented by the Criminal Code and Law no. 78/2000 on the prevention, detection and sanctioning of acts of corruption³, the special framework law in this field.

II. *Limitations and correlations in the internal regulation of corruption offenses.* As a result of the partial reorganization of the criminal legislation, starting with the recent entry into force of the new Criminal Code of Romania⁴, it can be observed that art. 289-229 C.pen. criminalizes - in the mirror - the corruption offenses - for the first time under this name, namely active bribery (Article 289) and passive bribery (Article 290), namely the traffic of influence (Article 291) and the buying of influence (Article 292), with particular application to members of the arbitration courts (Article 293) and to foreign officials (Article 294), or in relation to these two categories of subjects.

The structure of corruption offenses included in the new Criminal Code considered the analysis of the legislation of the European states, but also the most important international instruments in the matter: The Criminal Law Convention on Corruption, adopted in Strasbourg on 27 January 1999, ratified by Romania by Law no. 27/2002⁵, the Additional Protocol to the Council of Europe Criminal Convention on Corruption, ratified by Romania through Law no. 260/2004⁶, Framework Decision no. 2003/568 / JHA of 22 July 2003 on combating corruption in the private sector⁷.

The regulation of the corruption offenses included in the new Criminal Code is clearly superior to that contained in the old Criminal Code, which included the offenses of corruption in chapter I "Offenses of Service or in connection with the service", Title VI on "Offenses affecting activities of interest Public or other activities regulated by law. Under this heading, offenses of bribery (Article 254), bribery (Article 255), the receipt of undue benefits (Article 256), trafficking of influence (Article 257), and acts committed by others (Article 258), offenses which, in the absence of an express name in code, doctrine and judicial practice, were considered to be "corruption offenses".

Unlike the Penal Code in force which, in the matter under consideration, regulates exclusively corruption offenses, in art. 5 of the Special Law no. 78/2000 regarding the prevention, detection and sanctioning of corruption acts, - criminal law framework on corruption -⁸, three categories of corruption offenses are regulated, stipulating that "(1) For the purposes of the present law, corruption offenses are the offenses Provided in art. 289-292 of the Criminal Code, including when committed

² See, A. Boroï, M. Gorunescu, I. A. Barbu, *Criminal Law of Business*, 5th Edition, Rev., C.H. Beck, Bucharest, 2011, p. 431.

³ Published in the Official Gazette no. 510 of 24 July 2009.

⁴ Law no. 286/2009, on the Criminal Code, published in the Official Gazette no. 510 of 24 July 2009 and entered into force on 1 February 2014.

⁵ Published in the Official Gazette no. 65 of 30 January 2002.

⁶ Published in the Official Gazette no. 612 of July 7, 2004.

⁷ Published in J.O.U., L Series, no. 192 of 31 July 2003.

⁸ This qualification of the Law no. 78/2000 was expressly made by the High Court in its case-law, see Decision no. 328 of January 20, 2004 (file No. 5288/2004), quoted in Dorin Ciucan, Law no. 78/2000 regarding the prevention, detection and sanctioning of corruption acts. Comments and jurisprudence, 2nd edition, reviewed and added, The Legal Universe Publishing House, Bucharest, 2015, p. 144.

by persons referred to in art. 308 of the Criminal Code. (2) For the purposes of the present law, the offenses referred to in art. 10-13. (3) The provisions of the present law are also applicable to offenses against the financial interests of the European Union provided under art. 18⁹ 1-18⁹ 5, the sanctioning of which ensures the protection of the European Union's funds and resources. It is worth noting that through Art. 79 point 10 of the Law no. 187/2012⁹ for the implementation of Law no. 286/2009 on the Criminal Code, art. 17 and 18 of Law no. 78/2000, which criminalized another category of offenses, namely offenses directly related to corruption offenses.

In the analysis of the ratio between the criminalization of the crimes of corruption contained in the Criminal Code and the one contained in the Special Law, we first notice that in art. 6 and 7 of Law no. 78/2000 are currently criminalized two corruption offenses, the first of them taking the criminal sanction and the objective and subjective side of the corruption offenses in the Criminal Code in its constitutive content, plus the special quality of the active subject established in art. 1 of the Law, and the one contained in art. 7 sanction the acts of bribery and trafficking of influence committed by certain persons expressly stipulated in the norm.

A. Article 6 of Law no. 78/2000, as amended by art. 79 point 2 of the Law no. 187/2012, by a reference rule provides that "The offenses of active bribery provided for in art. 289 of the Criminal Code, passive bribery, provided in art. 290 of the Criminal Code, trafficking of influence, provided in art. 291 of the Penal Code, and purchase of influence, provided in art. 292 of the Criminal Code, shall be punished according to the provisions of those laws. The provisions of art. 308 of the Penal Code is applied accordingly. In addition, in order for an offense of the four limitative cases to fall within the scope of this law, it is cumulative that the participant in the offense be a person who performs duties or functions from those expressly provided in art. 1 of the Law no. 78/2000, respectively: a) exercising a public office, regardless of the way they were invested, within public authorities or public institutions; b) who, on a permanent or temporary basis, fulfill, according to the law, a function or task, insofar as they participate in the decision-making process or may influence them in the public services to the autonomous regies, companies, national companies, national societies, cooperative units Or other economic agents; c) exercising control duties, according to the law; d) which provides specialized assistance to the units referred to in let. (A) and (b), to the extent that they participate in, or influence, decision-making; (e) who, irrespective of their quality, carry out, control or provide specialist assistance in so far as they are involved in, or influence, decision-making on: transactions involving capital movements, bank operations, foreign exchange or Credit, placement, scholarships, insurance, mutual placement or bank accounts and assimilated accounts, domestic and international commercial transactions; f) who hold a leading position in a political party or political party, in a trade union, in an employers' organization or in a non-profit-making association or foundation; g) other natural persons than those referred to in let. A) -f), under the conditions provided by the law.

As can be seen, the analysis of this offense is necessarily related to the separate analysis of each of the four corruption offenses contained in the text and regulated in the Criminal Code, context in which it is necessary to summarize the main legislative changes brought by the new criminal law , with emphasis on the delimitations and common aspects of the two normative acts.

Thus, as regards the offense of *active bribery*, it is defined in art. 289 C. Pen., as "the act of a civil servant who, directly or indirectly, for himself or for another, claims or receives money or other benefits that do not adhere to or accept the promise of such benefits in connection with the fulfillment, non-fulfillment , expediting or delaying the performance of an act falling within his / her duties or in connection with the performance of an act contrary to these duties shall be punished by imprisonment from 3 to 10 years and the prohibition of the exercise of the right to take up a public position or to exercise the profession or the activity in the execution of which he committed the act, unlike the previous regulation (Article 254 of the previous Penal Code) which defines the offense in relation to

⁹Published in the Official Gazette no. 757 of 12 November 2012.

purpose [„(...) in order to fulfill, not to perform or to delay the accomplishment of a Act on his or her duties or to act contrary to these duties ”]. The form proposed in the new Criminal Code is broader, covering all situations in which a person takes a bribe, and for the use of the offense, the element "time" - the moment when the bribe is given, as long as the act takes place in connection with the fulfillment, the non-fulfillment, expediting or delaying the performance of an act falling within the official's duties or in connection with performing an act contrary to these duties¹⁰. The amendment was made to allow for the previous distinction made by the legislator between bribery and the receipt of undue advantage (Article 256 of the Penal Code), a distinction which created difficulties in the evidentiary plane when the cartel took place before the act By the clerk, but the goods later resolved. In other words, art. 289 C.pen. Contains the regulation contained in art. 254 C.pen. (Bribery) and the one existing in art. 256 C.pen. (The receipt of undue benefits), and it is not about the decriminalization of the latter offense.

On the other hand, for the predictability of the norm, I believe that the legislator, inspired by the new text, introduces as a variant of the offense the act of "speeding up the fulfillment of an act" that is included in the official's duties, an unincriminated way¹¹, and the act committed by an official with control duties (referred to in article 254 paragraph 2 of the Penal Code) is no longer distinctly incriminated.

At the same time, the material element of the type of offense, as regulated in para. 1 of art. 289 of the Penal Code, differs from the old regulation by excluding the criminalization of the act in the variant of "not failing to promise". However, the person to whom it is offered will commit the bribery offense if acceptance is tacit, as the text penalizes any kind of acceptance of a sum of money or other benefits, express or tacit.

Regarding the type of offense covered by Art. 289 par. 1 C.pen., it must be added that the new form of the text expressly states that the receipt of undue advantage may also be made for the benefit of a person other than the billed officer - "receives (...) for himself or for another" hypothesis that was not explicitly regulated In the previous law.

Regarding the assimilated variant of the offense in art. 289 par. 2 C. pen., we notice that the bribe is punished when committed by a civil servant assimilated to the civil servant, as defined in art. 175 par. 2 C.pen. As a person exercising a public interest service for which he has been invested by the public authorities or which is under their control or supervision over the performance of that public service. In this case, the act is an offense but only if it is committed in connection with the failure, delay in the performance of an act regarding its legal duties or in connection with an act contrary to these duties. Alin. 2 of article thus reduces the scope of the manner in which the act committed by one of the persons provided in art.175 par. 2 is incriminated, and no provision is made for the manner in which it has been committed in connection with the fulfillment and the urgency of the accomplishment of an act falling within its duties. In the doctrine it was shown that the reason would be that the persons provided in art. 175 par. 2 C.pen. (for example, the public notary or the bailiff), due to their very special status, may charge an extra cost for carrying out an act that comes within their job duties as a matter of urgency, without thereby disturbing the confidence in the honest exercise of of service duties by the respective civil servant and, in return for a consideration (fee, etc.) that could not be of criminal relevance, puts their knowledge, experience, skills, etc. at the disposal of the person who uses their services¹². The High Court included, in this category of assimilated civil servant, the technical forensic expert because the drawing up of expertise to find out the truth and to

¹⁰ See V. Dobrinioiu, M. Gorunescu, M. A Hotca and others, *The New Criminal Code commented. Special Edition*, 2nd edition, reviewed and added, Universul Juridic Publishing House, Bucharest, 2014, p. 491.

¹¹ This new motivation for the enforcement act, namely "speeding up the fulfillment of an official's duty to serve, was considered critical because it is unnecessary, while, logically, urgency means and implies the fulfillment of a service task, motivation included in The old regulation and the current regulation. In this regard, S. Bogdan, D.A. Doris, G. Zlati, *The New Criminal Code. The special part. Analyzes, explanations, comments*, The Universul Juridic Publishing House, Bucharest, 2014, p. 416.

¹² See V. Dobrinioiu, M. Gorunescu, M. A Hotca and others, *op. cit.*, p. 492.

settle the cases before the judiciary is a service of public interest for which it was invested by a public authority – the Ministry Justice¹³.

Also, art. 308 C.pen. regulates a mitigated variant of the offense by penalizing less severely (special penalty limits are reduced by a third) bribe taking if committed by a person other than art. 175 C.Pen., respectively by or in connection with the persons exercising, permanently or temporarily, with or without remuneration, an assignment of any kind in the service of a natural person as provided in art. 175 par. 2 C.pen., or within any legal person. However, it should be noted that by the Constitutional Court Decision no. 603 of october 6¹⁴, 2015, the exception of unconstitutionality regarding the provisions of art. 308 par. 1 C. pen., Finding that the phrase "or within any legal person" referring to art. 301 of the Criminal Code is unconstitutional, since the criminalization of the conflict of interest in the private environment is an unjustified violation of the economic freedom and the right to work of persons who permanently or temporarily, with or without remuneration, have a commission of any kind within to any legal person, fundamental rights provided for in article 41 par. 1 and art. 45 of the Constitution.

In the activity of adapting the punishments for the offenses incriminated in the special legislation according to the sanctioning logic of the new Criminal Code, the legislator reduced the maximum limit of the penalty for the type of offense from 15 years to 10 years and the complementary punishment that can be applied - for a period of maximum 5 years according to art. 66 par. 1 sentence I C. Pen., is merely the prohibition of exercising the right to take up a public position or to exercise the profession or activity in the execution of which he committed the deed and not any of the complementary punishments provided by art. 66 par. 1 C.pen.

In the new regulation of the offense of bribery, by Law no. 187/2012 implementing the new Criminal Code, some of the aggravated variants provided for in the previous regulation in Law no. 78/2000, while others have been reformulated in the law or transposed into the Criminal Code. Concurrently with the repeal of the similar provisions of art. 8¹ and 8² of the special law, the act of taking bribes committed by foreign officials was regulated in art. 294 C. Pen., which extends the application of the offense to another category of persons, namely jurors from a foreign court. The provisions of art. 9 of the Law no. 78/2000, which criminalize the acts of corruption governed by this law, committed in the interest of a criminal organization, association or group or of one of its members, or to influence negotiations of international commercial transactions or international exchanges or investments.

The offense of *passive bribery* is regulated by art. 290 C.pen. in a version almost identical to that contained in the previous Penal Code, provided in par. 1 that "the promise, offering or giving of money or other benefits, under the conditions shown in art. 289, shall be punished by imprisonment from 2 to 7 years ". Due to the fact that the incriminated actions relate to the conditions for committing the bribery offense, the above mentioned modifications are in principle also valid in the comparative analysis of the bribe giving, with the following additional observations in the case of the offending offense. As a consequence of the elimination of the criterion "time" from the content of the offense, the new regulation also criminalizes the act of the one who offers the public servant after the act, as a sign of thanks for the work done, an act that was not incriminated in the previous regulation; as in the case of bribery, the legislator stipulates correlatively and explicitly that the giving of undue advantage may also be made to the benefit of a person other than the billed officer, a hypothesis that was not explicitly regulated in the previous Criminal Code.

A change to the old regulation also occurs with regard to the provision for the refund of the bullion if the bribe denounces the deed. If in the Old Code the benefits were returned in case of denunciation of the deed, no matter the moment they were given, in art. 290 par. 4 C.pen. It is stipulated that the money, valuables or any other given goods are returned to the person who gave

¹³ See I.C.C.J, The Complaints Committee, Decision no. 20/2014, file no. 22/1/2014 / HP / P (www.scj.ro), published in the Official Gazette no. 766 of October 22, 2014.

¹⁴ Published in the Official Gazette no. 845 of november 13, 2015.

them, if they were given after the denunciation. If the goods were given prior to the denunciation, the denouncer benefits from the cause of non-punishment, but not from the provision for the return of the goods, which will be confiscated in the latter case¹⁵.

With regard to the offense of *traffic of influence*, the current regulation contained in art. 291 par. 1 C.pen. manages to correlate with the offense of bribery regarding the behavior of the civil servant in relation to the exercise of his duties, expressly broadening the sphere of the influence of the trafficker of influence: to fulfill, not to fulfill, to urge or to delay the fulfillment of an act falling within the duties service or act contrary to these duties. Unlike the old regulation, the new Code brings an important change in terms of the constitutive content of the offense, by adding a new conditionality. Thus, in the new regulation, the deed will be typical if the trafficker has or influences or believes that he has an influence on a civil servant and promises to cause the civil servant to conduct the conduct requested by the buyer of influence, correlating thus the similar motivation already exists in the content of the crime of buying influence. It was considered that this reformulation of the objective side is related to the recent experience of the Romanian judiciary in the sense that any claim of influence, even without the minimal appearance of a real act of corruption, has been qualified as infighting. By qualifying trafficking in influence as a preparatory act of a "proper act of corruption, the same authors point out that through this amendment the legislator wanted to point out that only the training act that is sufficiently close to harming social value should be penalized¹⁶.

Another change is that even in the case of influence traffic, the aggravated version of art. 9 of the Law no. 78/2000, and the sanctioning regime is milder in the new regulation, which, in fact, sanctions all corruption offenses (except for bribery) between the same special limits of the main punishment: prison from 2 to 7 years. In addition, the sanction is differentiated according to the quality of the person whose influence is trafficked: a civil servant or assimilated to him, or a person from art. 308 C.pen.

As regards the crime of *buying influence*, it is for the first time criminalized in the Criminal Code, in art. 292 par. 1 C. pen., which states that "the promise, offering or giving of money or other benefits, for himself or for another, directly or indirectly, to a person who has influence or gives the impression that he has an influence on a civil servant, for to cause him to perform, not to perform, to urge or to delay the performance of an act falling within his duties or to act contrary to these duties, shall be punished by imprisonment from 2 to 7 years and the prohibition of the exercise of certain rights". In order to avoid parallelism in regulation, the crime of buying influence was inspired by the lawmaker in the Special Part of the new Criminal Code, in a variant of criminalization similar to the one in the previous regulation, with the elements of differentiation shown in the crime analysis active bribery, passive bribery, and traffic of influence. The offense of acquiring influence was previously regulated in Art. 6 ind. 1 of the Law no. 78/2000, which provided that "the promise, offering or giving of money, gifts or other benefits, directly or indirectly, to a person who has the influence or gives the impression that he has an influence on an official, does not do an act falling within his / her job duties, he / she shall be punished by imprisonment from 2 to 10 years, which has been abrogated by art. 79 point 3 of the Law no. 187/2012 implementing the new Criminal Code.

By transposing the crime of buying influence where it was the place, respectively in the new Criminal Code, the inequities in confiscation existing in the previous special regulation will be removed, and Decision no. 59/2007 given by the High Court in an appeal in the interest of the law regarding the scope of the provisions of art. 61 par. 4 of the Law no. 78/2000 will no longer be topical. Thus, in the case of the special confiscation of the goods offered to buy the influence, in the case of denunciation of the deed before the notification of the judicial bodies, the provisions of art. 292 par. 2 and 3 of the Penal Code, in the sense that it will operate the cause of non-punishment of the

¹⁵ In general, regarding the peculiarities of confiscation in the case of corruption offenses, see Gina Negruț, *Measure of confiscation in the case of corruption offenses*, Legal Universul Publishing House, Bucharest, 2014.

¹⁶ See, S. Bogdan, D.A. Doris, G. Zlati, *op. cit.*, P. 417.

perpetrator¹⁷, but the money, the values or other assets will be returned to the person who gave them only in the situation when they were given after the denunciation to the prosecution.

As regards the offense of *active bribery, or pasive bribery committed by or in connection with the members of the arbitration tribunal*, it is criminalized in art. 293 C. pen., which states that "the provisions of art. 289 and art. 290 shall also apply accordingly to persons who, on the basis of an arbitration agreement, are called upon to give a ruling on a dispute to be resolved by the parties to that agreement, regardless of whether the arbitration procedure is carried out under the law Romanian or on the basis of another law". From the wording of the law, it follows that the legislator has understood to leave out the crimes of trafficking and buying influence over these people. The text of art. 293 C.pen. is not a proper text of criminalization, but only a text that extends the application of bribery and bribery and to individuals involved in litigation by internal or international arbitration.

The acts of bribery and bribery committed by a member of an arbitration tribunal or in connection therewith were not incriminated in the previous Criminal Code, these provisions being introduced as a result of ratification by Romania through Law no. 260/2004¹⁸ of the Additional Protocol to the Council of Europe Criminal Convention on Corruption, adopted at Strassbourg on 15 May 2003.

A further clarification of this offense was made by art. 243 of Law no. 187/2012 implementing the new Criminal Code, provided that the provisions of art. 293 of the Criminal Code applies regardless of whether the members of the arbitration courts are romanian or foreign.

B. Art. 7 of the Law no. 78/2000 regulates a common aggravating form of passive bribery and trafficking offenses, providing that "*acts of bribery and trafficking of influence committed by a person who: a) perform a public dignity function; B) is a judge or prosecutor; c) is a criminal investigating authority or has the attributions of establishing or sanctioning contraventions; d) is one of the persons mentioned in art. 293 of the Criminal Code, shall be sanctioned with the punishment provided in art. 289 or 291 of the Criminal Code, the limits of which are increased by a third*". It is the second offense of corruption governed by this law, and the purpose of this incrimination is that because of the specific attributions of justice or their position within the state authorities, the acts committed by these categories of persons pose a greater social danger in report on the facts committed by other categories of civil servants. That is why this aggravated variant was reformulated and extended by Law no. 187/2012, the old regulation stipulating that the act of bribery is punished if it was committed by a person who, according to the law, has the attributions of finding or sanctioning contraventions or finding, prosecuting or judging the offenses¹⁹.

Although the text does not expressly provide for additional punishment for the prohibition of certain rights, the court may apply it in the conditions of art. 67 par. 1 Penal Code, respectively if the principal sentence established is the imprisonment or the fine and the court finds that, in view of the nature and gravity of the offense, the circumstances of the case and the person of the offender, this punishment is necessary.

Regarding the active subject of this offense, if in the case of the persons from lit. B) and c) of art. 7 the text is clear, it is necessary to specify the person exercising a function of public dignity, also used in art. 175 lit. b) thesis I C. Pen. In this respect, in art. 16 par. 3 of the Romanian Constitution stipulates that public, civil or military functions and dignities may be occupied, under the law, by

¹⁷In order to encourage the denunciation of corruption, by art. 19 from O.U.G. No. 43 of April 4, 2002 on the National Anticorruption Department, a special cause of reduction of punishment was regulated, meaning that "the person who has committed one of the crimes assigned by this emergency ordinance within the competence of the National Anticorruption Directorate and denounces during the prosecution Facilitates the identification and prosecution of other persons who have committed such offenses *benefits from the halving of the limits of the punishment provided by the law.*"

¹⁸Published in the Official Gazette no. 612 of July 7, 2004.

¹⁹In the doctrine it was shown that, for reasons of consistency and coherence in regulation, this aggravated form could and should have been included in the new Criminal Code as a distinctly aligned art. 289 C.pen. It was considered to be impractical at least that the deed in the basic form be criminalized in the Criminal Code, where it has a maximum visibility and an aggravated form is created in a special law. It seems that the tradition before the new Criminal Code, of a "parallel" system of sanctioning corruption offenses (Criminal Code - Law No. 78/2000), could not be entirely abandoned. See, S. Bogdan, D.A. Doris, G. Zlati, *op. cit.*, p. 417.

persons having Romanian citizenship and domicile in the country. However, in the absence of a framework regulation for this category of persons occupying or hold public dignities, in doctrine²⁰, it was shown that this professional category should be considered in relation to the provisions of Law no. 284/2010 regarding the unitary salary of the staff paid out of public funds²¹. For the purpose of this normative act, a "public dignity function" means the public function which is dealt with by mandate obtained directly, through organized or indirect elections, by appointment, according to the law. The specialized literature distinguishes between public dignitaries elected according to the provisions of the Constitution, positions of public dignity appointed according to the law, public dignitary functions elected within the bodies of the local public authority, respectively functions assimilated to the functions of public dignity²².

By public function "of any nature", in the sense of art. 175 par. 1 lit. b) the second sentence of C. Pen., must be understood any public office, exercised under the law, in the service of specialized central public administration bodies (ministries, inspectorates, etc.), local public administration bodies (communal authorities, districts, prefectures, etc.) as well as in other public institutions or legal entities governed by public law²³. This category also includes auxiliary staff - whether special or not, operating in an entity of the mentioned (for example, specialized auxiliary personnel from the judiciary, military personnel, police officers, civil servants with special status in the penitentiary administration system). In this context, we mention that by Decision no. 26/2014²⁴ of the The Complaints Committee, the High Court of Cassation and Justice held that the doctor employed under a contract of employment in a hospital unit in the public health system has the status of civil servant in the sense of the provisions of art. 175 par. 1 lit. b) thesis II C.pen.

At the same time, the Constitutional Court has established that the scope of the notion of civil servant in criminal law is not equivalent to that of an official in administrative law. According to criminal law, the concepts of civil servant and civil servant have a broader meaning than that of administrative law, due both to the nature of the social relations defended by the criminalization of socially dangerous acts and to the fact that the requirements of defending the act and promoting the interests of the community impose the best possible protection through the means of criminal law²⁵.

The Constitutional Court had the opportunity to pronounce several times through the exception of unconstitutionality on the provisions of Law no. 78/2000 regarding the prevention, detection and sanctioning of corruption acts as a whole, as well as, in particular, the provisions of art. 1, art. 6 and art. 7, but also other texts in the law. In this respect, we recall Decision no. 1127 of September 13, 2011²⁶, by which the Court rejected as unfounded the objection of unconstitutionality of the provisions of Law no. 78/2000 regarding the prevention, detection and sanctioning of corruption acts as a whole, as well as, in particular, the provisions of art. 1, art. 6 and art. 7 par. 1 of the Law no. 78/2000, stating that the regulation that is the object of the exception does not constitute an incrimination by analogy, as wrongly argued by its authors, but a legal regulation of criminal liability through an explanatory legal norm that does not violate the provisions of art. 23 par. 12 of the fundamental law and art. 7 of the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms. Referring to Decision No. 1455 of November 4, 2010²⁷, rejecting an objection of unconstitutionality of the same provisions, the Court reiterates that the analogy, as a legal institution, is placed within the scope of law as an argument of interpretation rather than Of the

²⁰ See, C. Duvac, *The Concept of Civil Servant in the Light of the New Criminal Code*, in Dreptul (magazine) no. 1/2011, pp. 104-105.

²¹ Published in the Official Gazette no. 877 of 28 December 2010.

²² Broadly see V. Dobrinioiu, M. Gorunescu, M. A Hotca and others, *The New Criminal Code commented. The general Part*, 2nd Edition, reviewed and added, Universul Juridic Publishing House, Bucharest, 2014, p. 800-801.

²³ See, C. Duvac, *op. cit.*, p. 109.

²⁴ Published in the Official Gazette, no. 24 of 13 January 2015.

²⁵ Decision of the Constitutional Court no. 2 of 15.01.2014, published in the Official Gazette, no. 71 of January 29, 2014.

²⁶ Published in the Official Gazette no. 808 of 16 November 2011. The same is the Decision no. 202 of 10 February 2011, published in the Official Gazette of Romania, Part I, no. 188 of 17 March 2011.

²⁷ Published in the Official Gazette of Romania, no. 23 of 11 January 2011.

legislative process. The use of this notion to characterize the rule laid down by the legislature leads to a contradiction in terms, since the analogy involves the absence of the rule and, consequently, the freedom recognized by a public authority - exceptionally and not in criminal matters - to establish itself. To resolve a case, taking as a way to another solution pronounced in another regulated framework. However, the contested legal provision expressly provides that the designated offenses are punishable according to the Criminal Code in which they are incriminated²⁸. On the same occasion, the Court has also held that the principle of the lawfulness of criminality and the lawfulness of the penalty require the provision of both the act and the punishment. From this perspective, considering the provisions of Law no. 78/2000, it can not be concluded that the law did not provide for the deed or punishment. Thus, the provisions criticized contain sufficient evidence to consider that they are "*foreseeable*"²⁹ and sufficiently clear in defining the deed and its illicit purpose.

The Court has also emphasized that the constitutional principle of equality has no significance for uniformity, with the possibility of introducing different legal rules for situations which are different if it is reasonably and objectively justified, and this is also one of the obligations, the positive procedural rules of the state in the view of the European Court³⁰. However, Law no. 78/2000 is a special regulation, derogating from the common law, which establishes measures for the prevention, discovery and sanctioning of corruption acts and applies to a category of persons clearly circumscribed by a lawmaker from the first article of the law. The different legal status of these persons, in view of the purpose pursued by the legislator by the provisions of Law no. 78 / 2000, justifies the establishment of a different legal treatment. Thus, and since the provisions of the criticized law apply without privileges or discrimination in all situations involving persons as stated in Article 1 of the law, violation of the principle of equality of rights or the principle of uniqueness, impartiality and Equality of justice³¹.

In relation to the field of the official's duties and with regard to some of the corruption offenses and assimilated to them, some constitutional aspects, in the light of the Constitutional Court (*aka*, CCR) Decision no. 405/2016 (roughly similar reasoning also applies to the CCR Decision No 603/2015 on the offense of conflict of interest) were brilliantly highlighted by Professor Adrian Hotca in a recent legal study, in which he very surprisingly interpreted the main directions of interpretation³². Thus, the author points out that in the recitals of Decision no. 405/2016, the Constitutional Court held that "failure to perform or misconduct of an act must be considered only by reference to service duties expressly governed by primary law - laws and ordinances of the Government. This is because the adoption of secondary regulatory acts that come to detail the primary legislation is done only within the limits and according to the rules that they order. (...) Criminal illicit is the most serious form of violation of social values, and the consequences of criminal law enforcement are among the most serious, so the establishment of safeguards against arbitrariness by clear and predictable rules by the legislator is mandatory. Prohibited conduct must be imposed by the

²⁸ In the same sense, the Court has also ruled in other decisions regarding the objection of unconstitutionality of the provisions of art. 6 of the Law no. 78 / 2000 on the prevention, detection and sanctioning of corruption, namely: Decision no. 1.007 of July 7, 2009, published in the Official Gazette of Romania, no. 547 from 06.08.2009, Decision no. 48 of 24 January 2006, published in the Official Gazette of Romania, no. 162 of 21 February 2006.

²⁹ In Decision no. 1455/2010, the Court states that the predictability and predictability of a rule presuppose that the addressee has a representation of such a quality by virtue of which it is bound to shape its conduct. Therefore, the fact that the legal provisions criticized apply to all persons exercising control powers, according to the law, has undoubtedly an unambiguous meaning, and the legislator is not obliged, in order to conspire the constitutional character, to make an exhaustive enumeration thereof. In the same vein, the Court also held in its Decision no. 234 of 19 February 2009, published in the Official Gazette no. 216 of 03.04.2009.

³⁰ For an analysis of the importance and limits of the positive obligations of the state in the case law of the European Court of Human Rights, see Nathanaël Olivier Pétermann, *Les obligations positives de l'Etat dans jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme*, Stampfli Editions SA, Berna, 2014, pp. 145-195.

³¹ In the same vein, the Court also stated in its Decision no. 1.457, dated 4 November 2010, published in the Official Gazette no. 23 from 11.01.2011; Decision No. 361 of 24 April 2012, published in the Official Gazette no. 371 of 31.05.2012.

³² See, Mihai Adrian Hotca - Abuse in Service after Publication in the Official Gazette of the Constitutional Court Decision no. 405/2016, on <https://juridice.ro/essentials/834/abuzul-in-serviciu-dupa-publicarea-in-monitorul-oficial-a-deciziei-curtii-constitutionale-nr-4052016>, consulted on 10 April 2017.

legislator even by law (understood as a formal act adopted by Parliament under Article 73 para. (1) of the Constitution, as well as a substantive law, issued by the Government, by delegation Legislative acts provided for in article 115 of the Constitution, respectively ordinances and emergency ordinances of the Government) can not possibly be deduced from judges' judgments, which could substitute the legal norms. In this respect, the constitutional litigation court held that in the Continental system the jurisprudence does not constitute a source of law so that the meaning of a rule can be clarified in that way, because in such a case the judge would become a legislator (Decision no. 23 of 20 January 2016, published in the Official Gazette of Romania, Part I, No. 240 of 31 March 2016, paragraph 16). (...) At present, any act or inaction of the person circumscribing the qualities required of the active subject, irrespective of the seriousness of the deed, may fall within the scope of the rule of incrimination. This finding leads the Court to have reservations in considering that this was the will of the legislator when he criticized the act of abuse in the service. This is all the more so since the Court finds that the legislator has identified and regulated at extra judicial level the levers necessary to eliminate the consequences of acts which, according to the current regulation, may circumvent the commission of the abuse of service, do not show the degree of intensity required A criminal penalty". The author, who was rightly questioned in our opinion, concluded that "from the point of view of the legal nature, the decisions of admission given by the Constitutional Court produce the same effects, even if it does not find the unconstitutionality of some legal provisions, but only extract the *venom of unconstitutionality* from the provisions under the control of the Constitutional Court."

From the point of view of the legal effects of a constitutional nature, Prof. Hotca rightly stated that, in any case, any allegation of an act alleged to have breached his duty to perform his duties would be liable for the criminal liability of the active subject only if the non-observance of these duties occurred in violation of the law, in the sense established by the Constitutional Court in Decision no. 405/2016 (simple and urgent laws and ordinances). Thus, the failure or misconduct of service duties can not be taken into account in terms of mentions or obligations found in Government Decisions, Ministerial Orders, Internal Regulations and Regulations, Codes of Ethics, Internal Procedures, Methodological Norms, Job Descriptions Etc. This decision is necessary given that, by Decision no. 405/2016, the Constitutional Court found that the phrase "*fails to meet*" in the provisions of Article 246 of the previous criminal code and of art. 297 par. (1) of the Penal Code in force can be interpreted only in the sense that the fulfillment of duty is performed "*in violation of the law*".

Professor Hotca's remarks have an indisputable accuracy and, at the same time, have an important role in the correct interpretation of the incriminating rule through the decision of the constitutional court, following two essential lines of interpretation: at the construction level of the criminal norms, the principle of the lawfulness of the criminalization and the legality of the punishment (which are collectively considered together) is enshrined in Article 23 paragraph 12 and Article 73 paragraph 3 letter h) of the Romanian Constitution and these two require a certain strict way of drafting criminal incriminating legal norms, including under The aspect of the punishments provided by the law. Thus, the constituent has determined that only by an organic law the offenses, punishments and their execution regime are regulated, namely that no punishment can be established and applied only under the conditions and under the law. As such, all the constitutive elements of an offense must be found in a normative act having the force of organic law, and the court, in order to pronounce a conviction and punish, must circumscribe only the typical nature of the criminal law (in the wider sense of this decision of the constitutional court) the state of fact, therefore, to identify in a law (law as a legal act of the Parliament or simple ordinance of the Government or emergency ordinance, both adopted by legislative delegation, according to art. 115 of the Constitution) the complete incriminating text, from the framework regulation to the last normative detail. In the absence of this explanatory reasoning of the Constitutional Court, there is an inadmissible opening to arbitrariness, at the judge's discretion, which would lead to interference of the judge with the legislative attributions, that would confer unconstitutionally to the court and normative role, which violates the principle The separation of powers in the state enshrined in Article 1 para. 4 of the

Constitution. More specifically, for a panel of judges, non-compliance with rules of the internal regulations would constitute an offense, whereas for another panel of judges violation of the same regulation would have the legal nature of a disciplinary misconduct, the second being the right one, as the maximum limit of legal liability that could be committed.

III. *Conclusions on the incriminating rules analyzed.* With the entry into force of the new Criminal Code, the legislator expressly recognized, for the first time in the content of the Criminal Code, the category of corruption offenses, which have their own names, and, as stated, emphasizes that the legislator affirms and recognizes symbolically that the phenomenon of corruption is one of the central issues of Romanian society.

As we have seen above, following the logic of most European criminal codes, the legislator decided to explicitly enshrine in the new Criminal Code a distinct chapter (Chapter I) of corruption offenses, which are thus highlighted as the most important offenses in Title V of the Code. The novelty elements are, in part, systematization, and others to change the approach to the protection of social values specific to these rules of incrimination.

By this approach, the provisions under discussion in the previous Criminal Code and in the Special Law no. 78/2000, while responding to the requirements of clarity and predictability of the criminal law, according to the European and constitutional jurisprudence in the matter.

BIBLIOGRAPHY

V. Dobrinoiu, M. Gorunescu, M. A. Hotca and others, *The New Penal Code commented. The general Part*, 2nd Edition, revised and added, Universul Juridic Publishing House, Bucharest, 2014.

V. Dobrinoiu, M. Gorunescu, M. A. Hotca and others, *The New Penal Code commented. The special part*, 2nd Edition, revised and added, The Universul Juridic Publishing House, Bucharest, 2014.

Gina Negruț, *The measure of confiscation in case of corruption offenses*, Editura Universul juridic, Bucharest, 2014.

Dorin Ciucan, *Law no. 78/2000 regarding the prevention, detection and sanctioning of corruption acts. Comments and jurisprudence*, 2nd edition, revised and added, The Legal Universe Publishing House, Bucharest, 2015.

S. Bogdan, D.A. Doris, G. Zlati, *The New Criminal Code. The special part. Analyzes, explanations, comments*, Universul Juridic Publishing House, Bucharest, 2014.

A. Boroi, M. Gorunescu, I. A. Barbu, *Criminal Law of Business*, 5th Edition, Rev., C.H. Beck, Bucharest, 2011.

St. Deacon, *Constitutional Law*, Edit. C.H. Beck Bucharest, 2013;

St. Deaconu, *Political Institutions*, C.H. Beck, Bucharest, 2015;

I. Muraru, E.S. Tanasescu, *Romanian Constitution. Comment on articles*, Edit. Hamangiu, Bucharest 2008;

I. Muraru, N.M. Vladoiu, A. Muraru, S.G. Barbu, *Constitutional Litigation*, Hamangiu Publishing House, Bucharest 2009;

T. Toader, M. Safta, *Romanian Constitution. Decisions of the Constitutional Court, C.E.DO decisions, C.J.U.E. decisions, related legislation*, Edit. Hamangiu, Bucharest 2015;

Nathanael Olivier Pétermann, *Les obligations positives de l'Etat dans jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme*, Stampfli Editions SA, Berna, 2014;

C. Duvac, *The Concept of Civil Servant in the Light of the New Criminal Code*, in Dreptul Magazine no. 1/2011;

Www.ccr.ro (Constitutional Court of Romania).

Www.scj.ro (High Court of Cassation and Justice).

INFORMATION FLOW IN THE FLEXIBLE PROCESSING SYSTEMS

Cezarina Adina Tofan
Assoc. Prof., PhD, University of Pitești

Abstract: The flexible automation represents the integrated component within the system of flexible integrated production by the instrumentality of the computer and governs the process of production from the long-term planning of the constructive design of products, continuing with preparation of production, ensuring the supply and delivery of the materials and ending with testing and controlling the products and analysis of the processing.

Keywords: Flexible integrated production, process of production, analysis of the processing, decisional analysis, adopting the decision, cost of production, decisional methods and techniques.

JEL Classification: M11, M15, L61

The concept of flexible automation is a direct consequence of the requirements for an efficient using, such as the increasing the complexity of the management equipment, automation, control, supervision; raising the usability of the technological installations; increasing the products quality and the controllability opportunity in coupling the technology sub-processes; high requirements for the safe functioning.

Achieving these goals can be obtained through decentralization of the functions simultaneously with the hierarchical structuring of the systems; numerical processing of information; using the multiprocessor systems; spatial distribution of intelligence; realization of human-machine communication with graphic terminals; using the concepts of the artificial intelligence.

Among the elements that define the flexible processing is the information flow. It determines the structure of flexible automation as a possible concept to be implemented by using some calculation configurations of multiprocessor type and by creating a modular system of functionally oriented programs. The information flow is materialized into an information network that includes on the one hand the internal communication of the operational conditioning between the machine tools, the coordinator computer and the supervisory staff and on the other hand the external communication with the computer on the higher hierarchical level.

FPS technological design is subject to the modular conception of the system: to each module are allocated the specific technological components. The technological project in the flexible automated production must follow three directions:

- 1. Establishing the accurate needs and achieving the optimum production flow, using appropriate software resources;
- 2. Direct supply with data of the intelligent processing devices in the SFF (M.U., CNC, robots, transfer systems, automatic control machines, etc.).
- 3. Direct leadership of manufacturing the pieces by data terminals, constantly updating the production image in the computer.

FPS modulated structure and the related functions are shown in Figure no. 1. To each function is corresponded an information flow.

Achieving the material flow from the entry of the products as the gross pieces until to deliver them as the finished pieces, involves operations of pooling resources, charging, authorization and operational control.

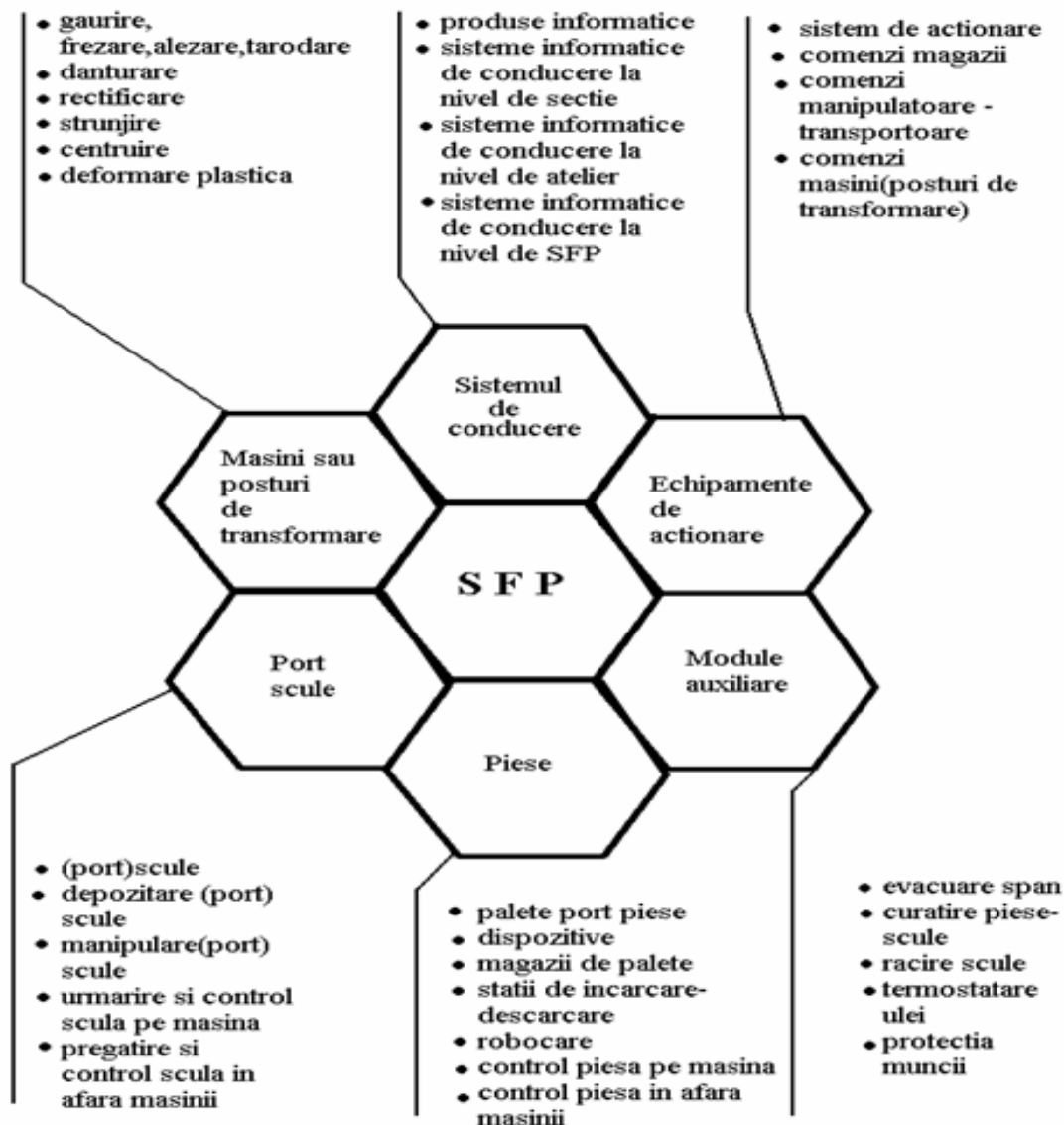

Figure no. 1 Integral structure of the specific modules for the technological activities from the structure of a FPS

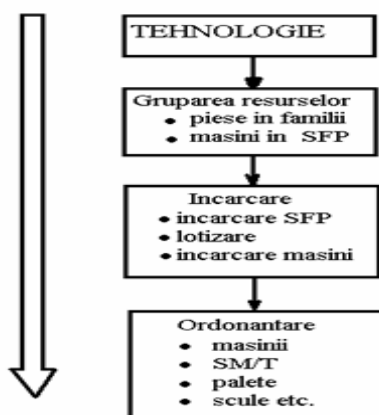

Figure no. 2 Succession of the technological sequences

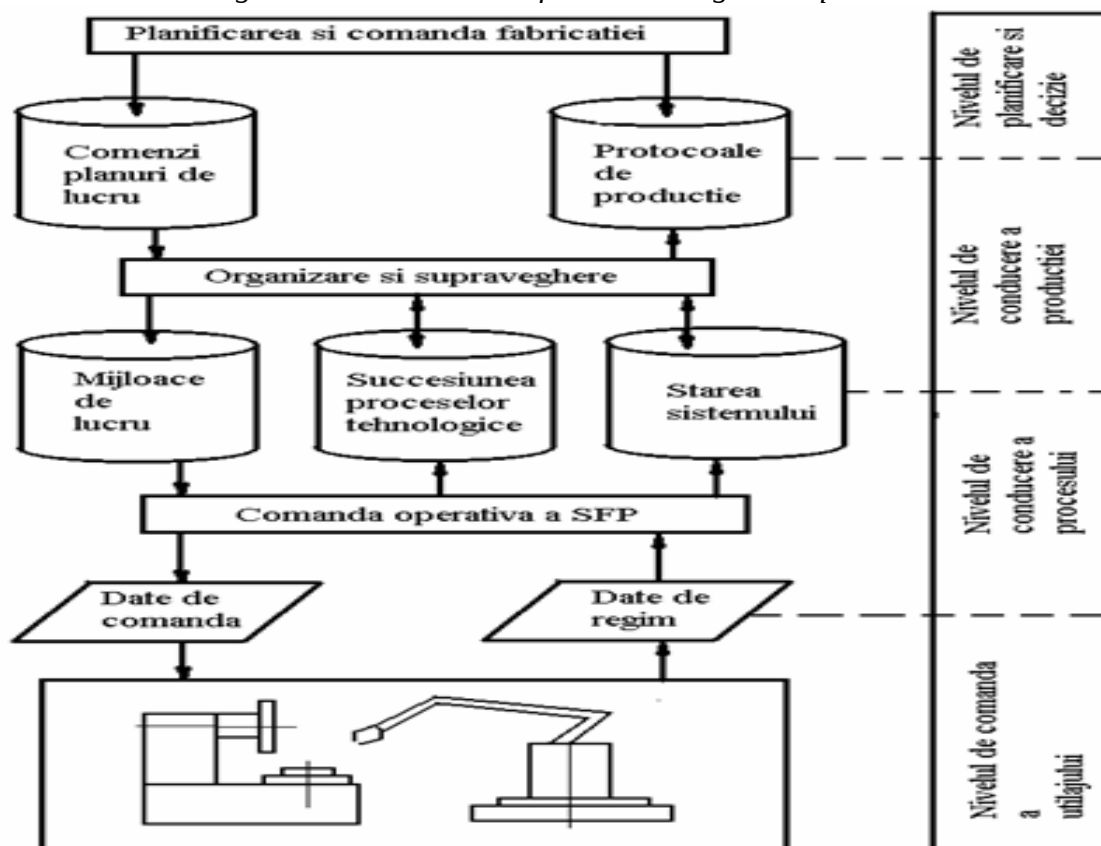

Figure no. 3. Succession sequences - the logical schema

Hierarchy of the information flow structure is shown in Figure no. 4.

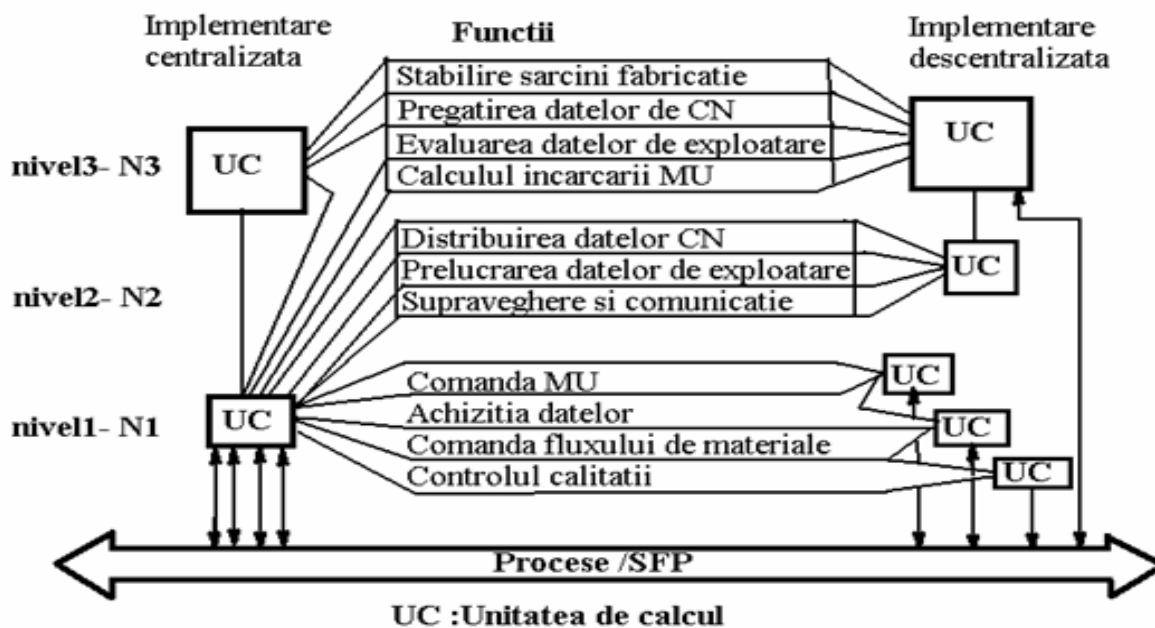

Figure no. 4. Hierarchy of the information flow

- Level of the machinery command - targeting the automation devices of the intelligent machines (programmable automates, numerical controls CNC and DNC).
- Level of the process conducting - aimed conducting with the computer of more automated

manufacturing devices in the FPS, warehouses management, transport management systems, assurance the products quality.

- Level of the production management - issues the documentation - issues the manufacturing documentation and through the reaction circuit determines what operations were made, what abnormalities occurred and what corrections are necessary.
- Level of planning and decision - manages the applications of production, materials and the capacity of production.

Each of the components shown in the modular structure of the information system in FPS requires for operation an information flow whose supporting structure (as programs) is shown in Figure no. 5.

Figure no.5 Organizing the information in FPS

Information, as well as automation actions of the technological processes associated with a flexible system for processing are subject to organize three hierarchical levels for calculation and command functions:

- I. Technological preparation and manufacture planning;
- II. Command and coordination of the technological and informational processes;
- III. Local command and supervision of the flexible system elements of processing.

Each of the three hierarchy levels contain three groups of activities that are distributed and executed by elements and computing and automation equipment ON-LINE and OFF-LINE, which are:

- A) Activities for conducting the manufacturing processes;
- B) Activities to organize and command the material flow;
- C) Activities for acquisition and processing the data.

The combination of the hierarchical levels with the groups of activities leads to establish, in detail, the information flow components, as follows:

- I. A) Technological preparation of the manufacture includes:

1 - Elaboration of the technology for the sequence of operations and phases, choosing and designing the devices, choice and design the checkers, choice and design the tools, choice and design the

auxiliary tools;

2 - Development and management of the NC off-line programs;

3 - Preparation of the means of exploitation, managing files (libraries) for manufacture preparation (tools, machines, materials, devices and semi-manufactured).

I. B) Command for manufacturing:

1 - Cycles diagrams of the manufacturing times, loading the machines, vehicles and handling, change of tools, change of the port-pieces palettes;

2 - Processing of the exploitation data for manufacturing: following the tasks execution, recognition of the tight places, calculation of the necessary for processing and materials, decisional reactions to alerts in case of damage and faults from the functional units of FPS);

3 - Ordering and grouping of the information: statistics, comparative tables and graphs.

II. A) DNC functions for direct numerical management:

1 - Online administration (relative with the technological processes in FPS) NC programs, consisting of:

- Reading, storing, broadcasting, copying, protocol and deleting the NC programs;
- Searching the NC programs;
- Protection (to the transmission) of NC data;
- NC compressing files;
- NC data correction (permanent).

2 - Sharing of the NC data, consisting of:

- Preparation the NC program (accessing the NC program by the organized file to the external memory, checking the start parameters of the program, preparation the buffer zone emission);
- NC data transfer (processing the NC program codes, NC emission programs, management of the working memory areas of the central calculation system and its output buffer zones).

II. B) Organizational command of the flow of materials:

1. - partial functions of the production management, consisting of:

- processing of the information on the FPS endowment;
- developing the guidelines detail (processing the endowment plan based on objectively defined criteria: machine maximum load, minimal power time, re-equipment and processing);
- Preliminary scheduling of time and of the manufacturing processes order for each functional unit (machine, equipment);
- Supervising the conduct of manufacturing as a whole, of the availabilities;
- Elaboration the commands and the material flow reconfiguration as a result of the failure analysis and restarting the equipment;

2. - Control function for the material flow;

- Processing the state information and analysis the development of the manufacturing process;
- Command of the transport operation (identifying the state information about the transmission, eventual, the emission of the positioning command for ST elements);

- Synoptic scheme control on transportation and the storage of materials.

II. C) Acquisition of the exploitation data at the management level of the entire manufacturing process

1. - Acquisition and data storage consisting of:

- Partial estimating of the exploitation data from the command data base from B;

- ADE from the connecting interfaces with the processes;

- Primary processing of data: logic correlation, completing, decoding, temporary storage, control loading in the plausibility limits;

2. - Data processing consisting of:

- Arithmetic calculations, interpolation data;

- Updating the files of existing materials and tools and the information relating to the temporal performance of the manufacture;

- Cyclical supervision of the processes and local automation equipment;

- Modification of the command data and reporting to the higher hierarchical level through the DNC protocols.

III. A) NC data processing includes:

1. - Processing of the geometry data: interpolation, position adjustment, speed control in the regime of acceleration/deceleration, auxiliary functions;

2. - Processing the technological data: conventional commands, sequential, changing the tool, switching the energy flows;

3. - Logic processing of the command and state signals associated to the machines;

4. - NC data correlation (partial)

III. B) Processing the command data of ST, SS, SM;

1. - Stored command, local storage and buffer zones storage for pieces;

2. - Identification of the transported materials (especially pieces);

3. - Estimating the location of pieces;

4. - Establish the routes for the material flow and command of the transport operation;

5. - Command of the transport and handling devices.

III. C) Acquisition the manual exploitation data, partially or fully automatic at the level of the local automation devices.

1. - Acquisition of the state information regarding at:

- MU (functional status, energetic consumption, labour times, auxiliary time);

- Material flow (state, travel times, pieces type);

- Pieces (processing condition, processing time, data on the control quality);

- Tools (wear durability).

2. - Primary processing and temporarily storing of the exploitation data;

3. - Retrieving the messages from the process and their processing;

In Figure no. 6 is shown the interconnection of the functional modules of the information flow

associated with "n" number of FPS, their hierarchy manifested both vertical of the I-II-III levels, and horizontal activities A, B, C.

The basic function of a flexible automation system is coordination of the information flow, with the materials flow of comprising: pieces flow, tool flow, devices flow and flow of load and download of the MUCNs.

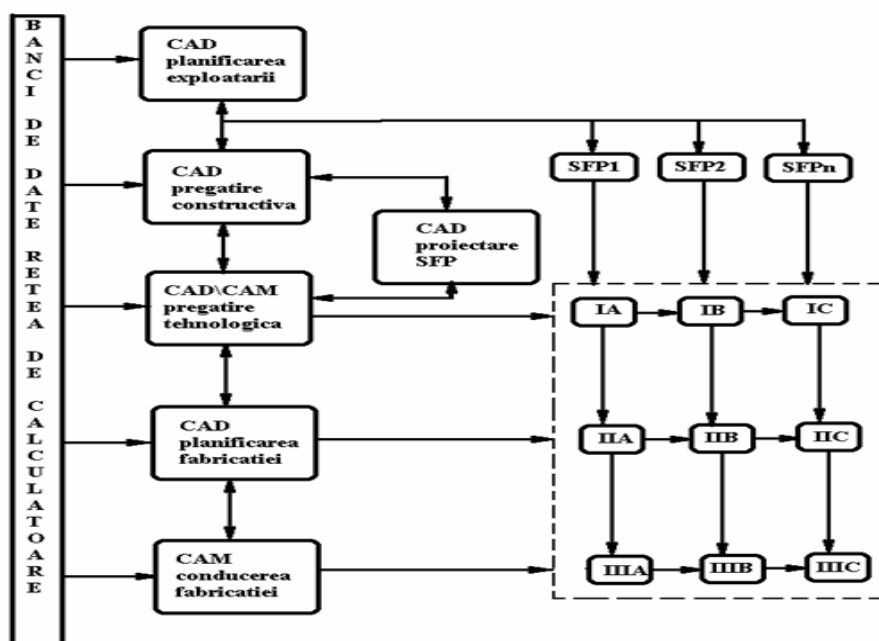

Figure no. 6 Functional modules of the information flow

Basic operations in a flexible processing system are coordinated through the information flow. This requires interfacing the information flow with the material one.

Under this method, a personified palette seeks a free machine tool, ready for processing and able to execute the frequency of the necessary operations. This is done by comparing the palette code with the number of the machine tool in the system. Personification (inscription) of the palette is usually done through a chip and considers the type of piece, its series and its state (phase, operation etc.). With this method, the choice of the machine tool is random (it is chosen the one that is free at the moment) and all of the information is in the central computing unit, from where it is distributed to the various machine tools as required.

Because of this, it cannot be done any association between the piece and the machine tools; the numerical control machine doesn't have availability for any decision on the piece. This procedure allows a high degree of flexibility but the palette personification is more expensive.

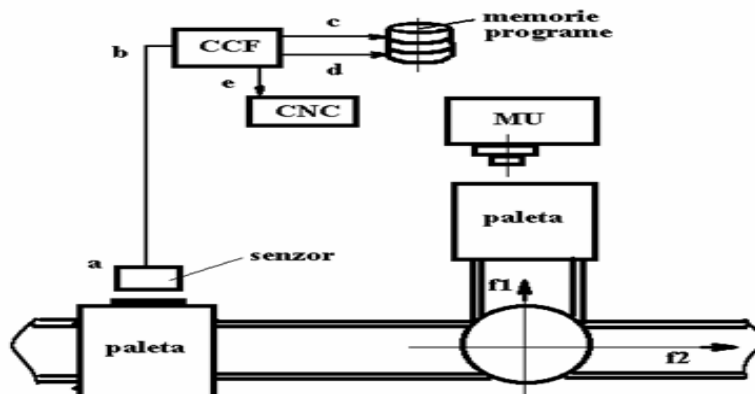

Figure no. 7 Scheme of calling the information flow through the piece

Under this procedure, the processing program is total transmitted at NC, waiting until on the band or in the transport system appears the piece associated with the program. That is the moment when is selected and distributed the machine-tool.

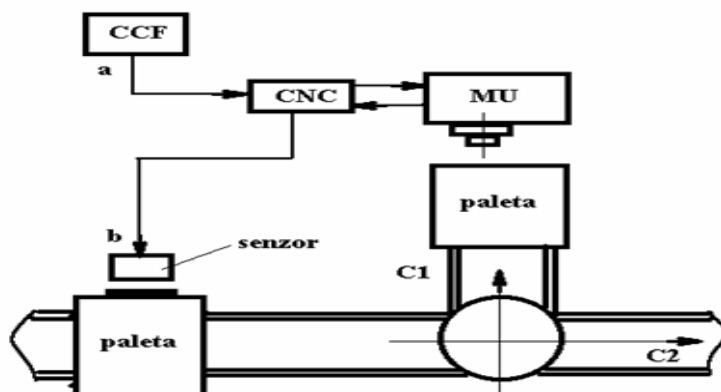

Figure no. 8 Scheme of calling the piece through the information flow

This method requires an exchange of lower information with the central calculation unit and allows association the sequences of the pieces processing with certain FPS machine. Inscription of the pellet is simpler and cheaper, and the procedure is specific to the systems with less flexibility.

Conclusions:

Introduction and judicious exploitation of S.F.F. ensures high efficiencies and increase the economic effects of the production. The most important are:

- reducing the number of workers up to five times compared to the conventional production;
- reducing the staff for the manufacture preparation of approximately 2.5 times;
- reducing by 50% of the technological equipment;
- reducing by 20-40% of spaces necessary for the production;
- increasing the labour productivity by 200-400%;
- increasing the index of using of MU to 90-95% or more;
- reducing the scrap and increasing the index of using of the materials;
- shortening the technological preparation cycles of the production;
- increasing the annual production;
- Increasing the degree of MU typing and devices resulting to decrease the terms of design, execution and maintenance of S.F.F.;
- reducing the manufacturing cycle time by 50-70%;
- decreasing by 40-45% of the production costs and additional expenses by up to 85%;
- shortening the time for processing the pieces on MU by 50% and increasing the quality of production;
- Decreasing the machines adjustment time for modifying the processed pieces by 80%.

BIBLIOGRAPHY

1. Abrudan, I., Sisteme flexibile de fabricație – Concepte de proiectare si management, Editura Dacia, Cluj – Napoca, 1996.
2. Cojocaru, G., Kovacs, FR., Roboții în acțiune. Probleme ale sintezei sistemelor de fabricație flexibilă, Editura Facla, Timisoara, 1986.
3. Kovacs, Fr., Cojocaru, G., Roboții în acțiune. Sisteme flexibile de fabricație si fabricația de serie, Ed. Facla, Timisoara , 1985.

4. Kovacs Fr., Țarcă R., Blaga Fl., Tripe V. A., Sisteme de Fabricație Flexibilă, Editura Universității din Oradea, 1999.

THE ORGANISATIONAL CLIMATE AND CULTURE

Cristian Măduța

Assoc. Prof., PhD, "Vasile Goldiș" Western University of Arad

Abstract: The first step towards the elaboration of the strategies of an organization, with an international calling (we are referring to multinational companies) is recognising the complexity of the dynamic interactions, in view of leading in an optimal manner, providing beneficial results, in a coherent and analytical way, thus conturing a global way of thinking and acting. Thus, a referential frame of reference is attained for values open to the complexity and the organisational characteristics that allow the perception of the following aspects written in this text.

Keywords: strategies, organization, leading, perception, companies.

Aspectele cele mai importante de la care porcin în analiza climatului și culturii organizaționale sunt:

- organizația reprezintă un tot dinamic mediator și generator de sens, ca și de comunicație;
- toți factorii care au un anumit rol în viața organizației constituie o rețea de interacțiuni care se modifică continuu din punct de vedere temporal;
- organizația interacționează și depinde de propriul său mediu prin fixarea și încadrarea atât a realizărilor cât și a deficiențelor;
- interacțiunea și comunicarea se manifestă în mod complex, strict sau superficial, produs și producând în același timp cadrul de referință al sistemului organizațional;
- complexitatea organizației va fi stabilă în momentul în care este condusă prin respectarea reperelor generale în asigurarea fluxului de operații necesar, realizându-se astfel o flexibilitate dinamică.¹

Toate aceste referințe valorice pot fi puse în practică de managerul capabil, lucid și talentat care poate face ca întreg personalul organizației să înțeleagă complexitatea ansamblului de factori care interacționează în viața organizației. Pentru a putea aprecia în mod global dinamica relațiilor organizaționale cu mediul, întreg sistemul organizațional trebuie să recunoască complexitatea, să o înțeleagă, iar fiecare membru al organizației, conform cu atribuțiile sale, trebuie să accepte, să înțeleagă, să își însușească și să modeleze această complexitate. Organizația trebuie să fie percepută ca un tot unitar, în permanentă evoluție și dezvoltare conform comportamentului de ansamblu al membrilor săi, iar dinamica organizației depinde astfel de măsura în care membrii se comportă ca un grup unitar de indivizi ce înțeleg complexitatea și acționează în conformitate cu cerințele acesteia.

Managerul (liderul) organizației are sarcina fundamentală de a favoriza procesul de creare a unei identități proprii organizației sale, de promovare și de introducere a instruirii organizaționale, de asigurare și realizare a climatului de încredere necesar în condițiile concurenței actuale și a noilor schimbări pe plan internațional.

Climatul organizațional exprimă starea de spirit ce predomină într-o anumită perioadă la nivelul personalului organizației, și care este determinată, în special, de cultura organizațională și de recente evoluții economice și manageriale ale firmei.²

¹ Dana Victoria Savu – *op. cit.*, pp. 62-63.

² **Managerii și managementul resurselor umane**, coordonator: Ovidiu Nicolescu, București, Editura Economică, 2004, p. 341.

Într-o organizație multinațională, cultura organizațională prezintă aspecte distincte în cadrul unui sector de activitate sau al fabricării unui produs, permițând transcenderea diferențelor dintre valoare națională a membrilor structurii economice respective, dat fiind că practicile comune (reprezentate de armonizarea activităților productive și comerciale) stau la baza multinaționalelor. În cadrul organizației și importanți pentru cultura sa, sunt managerii unităților de muncă locale, cei care fac legătura între cultura organizațională centrală și cea a filialelor cu persoanele originare din respectiva locație, care cunosc specificul organizației, vorbesc mai multe limbi, au o experiență profesională variată, sunt capabili să lucreze în cadrul a mai multor culturi străine, echilibrând astfel structura multinațională.

Organizația multinațională se confruntă cu înțelegerea diferențelor culturale existente între țara de origine a organizației și cultura locală, factor ce poate determina și influența succesul competitiv³.

Dacă luăm spre analiză o organizație cu un anumit număr de membrii, cu un oarecare scop, putem constata existența unei multitudinea de așa-numite **MICROCULTURI** sau **SUBCULTURI**, care apar în interiorul cadrului trasat de constrângerile impuse de tehnologie și organizarea muncii. Micro-culturile existente în cadrul unei organizații pot să influențeze în mod important cultura generală a organizației, având în vedere faptul că contribuie la definirea funcțiilor, la fixarea ritmurilor și cantității de muncă, reglând raporturile ierarhice și relațiile inter-membrii, delimitând teritoriile colective și spațiile individuale din interiorul organizației.

Rolul microculturilor este:

- instrumental – permit identificarea soluțiilor și îndeplinirea sarcinii;
- structurant – urmăresc perpetuarea funcționării grupului, dincolo de variațiile înregistrate în componența sa.⁴

Schimbarea culturii organizaționale

În primul rând, ce reprezintă termenul de „**schimbare organizațională**”?

Orice organizație reprezintă o existență dinamică, care trece prin procese multiple și complexe de transformare, respectiv se constituie, se dezvoltă (prin resurse umane, cifra de afaceri, valoarea acțiunilor ș.a.), se înmulțește (prin filiale, francizare etc.), se diversifică (strategii de rebranding), se unesc (fuziuni și achiziții), se asociază (concerne⁵, oligopoluri⁶), trece prin diverse crize organizaționale (restructurări, re poziționări, restrângeri de activitate), pentru ca într-un final, să dispară (prin lichidare și faliment, înglobare sau desființare).⁷

Schimbarea CULTURII organizaționale implică transformarea într-o politică managerială deschisă, bine pregătită anterior, care să se adreseze atât sentimentelor salariaților, cât și capacității lor de înțelegere. Transformarea în cadrul culturii organizaționale, schimbarea structurilor organizaționale, a funcțiilor, a serviciilor și obiectivelor trebuie să fie puternic susținută de persoanele ce dețin funcții-cheie în organigrama organizației, atrăgând în mod natural și modificarea practicilor organizaționale care trebuie să fie în concordanță cu competențele membrilor organizației. Se vor schimba de asemenea, modalitățile de control, ce depind de o serie de decizii referitoare la aspectele de muncă, coordonarea și coordonatorii la diferite niveluri, precum și strategiile de gestionare a personalului recrutat, prin instruire și promovare.

Dacă examinăm toate punctele de vedere, una dintre sarcinile cu care se confruntă orice manager este schimbarea culturii organizației. Diferitele puncte de vedere în ceea ce privește cultura organizațională sunt reflectate în atitudinile cu privire la schimbarea culturii organizației.

³ Exemplu: McDonalds, reguli și cerințe bine stabilite în ceea ce privește procedura de preparare a produselor, permite francizelor sale să adopte propriile metode de marketing și chiar să înglobeze produse tradiționale locale în meniu. Aceasta a fost și cazul McDonald's România, cu: „Poftiți la Mc Mici! de la MacDonald's”.

⁴ Claudette Lafaye – **op. cit.**, p. 73.

⁵ Concern = organizație complexă care reunește mai multe întreprinderi din diferite ramuri ale economiei, sub o conducere unică.

⁶ Oligopol = Piață a mărfurilor monopolizată de un număr redus de mari producători.

⁷ Marian Preda – **op. cit.**, p. 124.

PUNCTE DE VEDERE ⇒ ATITUDINI

Unii pot percepe schimbarea (sau menținerea) culturii organizaționale drept o sarcină-cheie managerială. Într-o anumită măsură, acest lucru poate fi perceput drept o măsură de urgență a culturii organizaționale deoarece dacă mediul extern al organizației se modifică, și cultura organizațională trebuie schimbată. În timp ce există un consens general privind faptul că schimbarea culturii organizaționale reprezintă o încercare și acțiune dificilă⁸, există dezacorduri în ceea ce privește instrumentele ce pot fi utilizate și viteza cu care trebuie executată schimbarea culturii organizaționale, precum și eficacitatea acesteia, provenind din faptul că este dificil de a corela cultura cu eficacitatea / succesul organizației.

Cultura organizațională se schimbă datorită nevoii de adaptare a organizației la schimbările din mediu sau din dorința de a schimba vechile proceduri și identități. Schimbarea culturii organizaționale se produce atunci când organizația trece printr-un proces de restructurare în urma căruia se schimbă oamenii și/sau procedurile de operare din interiorul organizației. Câteva elemente care atrag după ele schimbări în cultura organizațională sunt următoarele:

- înlocuirea unui număr de angajați;
- stabilirea unui nou sistem de recompensare și/sau mustrare;
- schimbarea procesului managerial;
- redefinirea relațiilor ierarhice;
- inițierea unor noi forme de comunicare.

Procesul de schimbare organizată și intenționată a unei organizații presupune o analiză atentă a elementelor care vor perpetua schimbarea și vor contribui la succesul acesteia, și mai ales stabilirea punctului de inițiere a schimbării: oamenii, structura sau procedurile din organizație. Organizațiile reprezintă oamenii dinăuntrul lor. Oamenii sunt cei care conferă identitatea organizațiilor. Dacă schimbăm organizații schimbând structuri și procese, și oamenii trebuie schimbați. Odată cu înlocuirea oamenilor se vor petrece și schimbările necesare în structuri și procese.⁹

Studiile privind evoluția conceptului de cultură organizațională demonstrează influența acesteia asupra performanțelor organizației și devin extrem de importante atunci când dinamismul actual al mediului extern impune realizarea unor importante schimbări la nivel organizațional. În procesul schimbării organizaționale, multe firme nu au avut succes în implementarea strategiilor adecvate datorită inerției, indiferenței sau chiar opoziției manifestate de cultura organizațională proprie.

Cultură organizațională și Leadership

Cultura este un fenomen dinamic, care ne înconjoară tot timpul, fiind în mod constant jucat și creat de interacțiunile noastre cu ceilalți și modelat de comportamentul leadershipului, stabilindu-se structuri, rutine, reguli și norme care conduc la constrângeri de comportament.

Shein afirma „când aducem cultura la nivelul organizației, sau chiar mai jos, la nivelul grupurilor din organizație, putem vedea clar cum se creează cultura, evoluează și în final manipulează, constrânge, stabilizează și furnizează structuri și înțelesuri membrilor grupului”.

Procesul dinamic al creării și managementului culturii, este esența leadershipului și ne face să realizăm că leadershipul și cultura sunt două fețe ale aceleiași monede.

Crearea și managementul culturii organizaționale sunt în mod unic asociate într-o perspectivă evolutivă.

Cultura organizațională începe cu liderii care impun valorile lor proprii și credințele într-un grup. Dacă grupul are succes și credințele sunt confirmate, avem atunci o cultură care va defini pentru generațiile ulterioare ale membrilor ce fel de leadership este acceptat – cultura definește acum leadershipul. Dar pe măsură ce grupul trece prin dificultăți de adaptare, pe măsură ce mediul în care

⁸ T. E. Deal – **Cultural Change: Opportunity, silent killer or methamorphosis**, în R. H. Kilmann (ed.) – **Gaining Control of the Corporate Culture**, San Francisco, CA: Jossey Bass, 1985, p. 225.

⁹ Benjamin Schneider- **The People Make the Place** în **Personnel Psychology**, nr. 4, 1997, p. 450.

evoluează organizația se schimbă până la punctul în care unele ipoteze, credințe nu mai sunt valabile, leadershipul va intra în joc încă o dată.¹⁰

Leadershipul înseamnă acum abilitatea de a păși în afara culturii care a creat liderul și să pornească procesele evoluționare ale schimbării spre soluții de adaptare la noile condiții. Această abilitate de a percepe limitele propriei culturi și de a face să evolueze adaptabilitatea culturii este esențială și constituie provocarea suprema a leadershipului. Liderii trebuie să ducă la îndeplinire această provocare, trebuie să înțeleagă dinamica culturii, să dobândească abilitatea de a gândi cultura organizațională în care evoluează organizația. În fond cultura organizațională reprezintă personalitatea unei organizații. Ea cuprinde credințe, valori, norme și semne tangibile (artefacte) ale membrilor organizației și comportamentele lor.

Funcțiile culturii organizaționale

1. Integrarea salariaților în cadrul organizației

Metodele de integrare a salariaților în cadrul unei organizații trebuie să fie eficiente, să ofere gradul de autonomie potrivit în realizarea și îndeplinirea sarcinilor, să asigure interacțiunea între indivizi și inter-grupuri, putându-se asocia cu o serie de practici de lucru, precum:

❖ **împuternicirea și participarea** membrilor organizațiilor la luarea deciziilor: angajații preiau unele sarcini executate înainte de supraveghetori, ingineri și specialiști în producție;

○ munca în grup:

- cercurile de calitate – se pune accentul pe aspectele legate de calitate și productivitate;
- programele de calitate a vieții la locul de muncă;
- echipele autonome / semi-autonome – ce preiau o parte a supravegherii directe.

organizează participarea în jurul grupurilor (substituind structurile oficiale de conducere).

❖ **rotația la locul de muncă și instruirea încrucișată:** membrii grupurilor își schimbă sarcinile între ei, devenind interschimbabili (putându-se înlocui unul pe altul), salariații deprinzând astfel un set mai mare de abilități.

❖ **practici auxiliare:**

- participarea la profituri materiale;
- siguranța la locul de muncă;
- programe de remunerare în funcție de abilități;
- instruire în abilități de comunicare/interpersonale și cunoștințe specifice de producție;
- programe de socializare.

Cercetările și studiile în domeniu au subliniat efecte interesante ale practicilor specifice de lucru:

⇒ **participarea angajaților și munca în grup** asigură:

- luarea unor decizii optime datorită implicării a mai multor indivizi care dețin informații mai bune, precum și datorită vitezei de lucru ce se impune grupului.
- creșterea gradului de implicare a celor ce participă la munca în grup;
- reducerea numărului de manageri și a persoane ce trebuie să supravegheze executarea sarcinilor la nivelele inferioare;
- grupul devine răspunzător în luarea deciziilor de producție, generând presiune în interiorul său, stimulând astfel niveluri mari de performanță.

¹⁰ Mihaela Vlăsceanu - *Psihosociologia organizațiilor și conducerii*, București, Editura Mediauno, 2005, p. 51.

Aceste efecte pozitive ale muncii în cadrul grupului reduc nevoia de conducere, cresc productivitatea, se ating țelurile propuse prin creativitate și abilități de rezolvare a problemelor (ex. proiectarea unor produse noi sau elaborarea unor noi tehnici).

⇒ **rotația la locul de muncă și instruirea încrucișată** au următoarele rezultate:

- oboseala la locul de muncă se reduce;
- membrii organizației au o satisfacție mai mare în realizarea sarcinilor;
- sunt diminuate problemele legate de absenteismul și fluctuația forței de muncă;
- atitudinile și comportamentul membrilor organizației este mult îmbunătățit.

⇒ **politicile auxiliare de personal:**

- prin participarea la profit, se stimulează urmărirea intereselor grupului și implicit a organizației.
- procesul de participare și calitatea deciziilor luate de către membrii organizației sunt îmbunătățite prin implementarea abilităților și cunoștințelor de bază din domeniul producției.
- Organizațiile ce încurajează un grad mare de implicare asigură o utilizare sporită a autonomiei membrilor în beneficiul companiei.¹¹

2. Direcționarea salariaților pentru realizarea obiectivelor organizației

Strategiile formative ale organizației trebuie să fie orientate spre sfera practică a experienței individuale, a contactului direct cu realitatea, a realizării unei instruiți adaptate modificării continue a contextului. Direcționarea salariaților pentru realizarea obiectivelor organizațiilor trebuie să fie orientată în două direcții:

- analiza modului de perfecționare a fiecărui membru al organizației;
- studierea interacțiunilor favorabile organizației în ansamblu.

Modalități de manifestare a caracterului formativ al managementului organizației moderne:

- stabilirea activităților de pregătire a personalului pentru adoptarea strategiei organizaționale privind obiectivele formative pe termen lung, principalele modalități de realizare și resursele alocate. Această strategie privind obiectivele formative trebuie să fie coerentă și realistă pentru a îngloba întreaga forță de muncă necesară, cu un nivel de pregătire continuu actualizat;

- o strictă organizare a unor compartimente interne, profilate pe calificarea și perfecționarea personalului, cu atribuții vizând testarea și evaluarea pregătirii salariaților, asigurarea calificării, organizarea programelor de perfecționare a specialiștilor și managerilor de nivel mediu și inferior. Aceste compartimente trebuie să includă în structura lor psihologi, sociologi, economiști, pedagogi etc.;

- extinderea folosirii de către managerii de nivel mediu și superior a metodelor de diagnosticare, delegare, metoda Delphy, ședințe etc. structurate într-o manieră participativă ce conduc la efecte pozitive asupra întregului personal și urmărirea realizării obiectivelor organizației;

- în cazul multinaționalelor, se poate apela la schimburile temporale de persoane în formare între organizația centrală și reprezentanțe ca mijloc de întărire a identității organizaționale și de asigurare a deschiderii spre inovație.¹²

Cultura organizațională are un efect optim pentru eficacitatea organizației atunci când susține obiectivele organizaționale, când este larg împărtășită, interiorizată și implementată de către membrii organizației.¹³

3. Protecția salariaților față de amenințările mediului ambiant

Protecția salariaților față de amenințările mediului ambiant reprezintă „o funcție importantă având în vedere contextul financiar, social, politic, științific, juridic etc. care încorporează evoluții

¹¹ *** - **Cum să stăpânești managementul la perfecție**, București, Editura Rentrop&Straton, 2000, p.198.

¹² Dana Victoria Savu – **op. cit.**, pp.73-74.

¹³ Un exemplu ar fi Google, care datorită împărtășirii largi a inovației de către membrii proprii, a transformat acest obiect într-o valoare a culturii organizaționale, generând un flux continuu de noi produse și în același timp, generând îmbunătățiri a produselor deja existente.

care pot afecta atât pozitiv, cât și negativ comunitatea salariaților din cadrul organizațiilor”.¹⁴ Iar prin studierea dezvoltării componentelor culturii organizaționale și a concordanței cu schimbările de mediu, cultura organizațională poate fi adaptată conform pretențiilor și exigențelor mediului ambiant.

4. Păstrarea și transmiterea valorilor și tradițiilor organizației

Cultura organizațională se transmite prin perpetuarea unor elemente de identificare a organizației și prin păstrarea unor proceduri și standarde care sunt prezentate noilor membri care trebuie să adere la acestea.

Elementele de identificare precum numele organizației, sigla și culorile reprezentative, alături de păstrarea misiunii organizației sunt elemente de continuitate care promovează cultura organizației atât pentru mediul extern cât și pentru cei care din interiorul organizației.

Procedurile decizionale stabile și perpetuarea unei maniere de abordare și soluționare a problemelor constituie un alt mecanism de transmitere către nou veniți a culturii organizației.

Consistența valorilor promovate de către organizație este asigurată prin certificarea acceptării acestor valori de către noii membri ai organizației.

Povestea este cel mai vechi instrument motivațional, care este folosit astăzi în organizații pentru a motiva și educa angajații și pentru a consolida cultura organizației. Poveștile ajută oamenii să aducă la locul de muncă tot ce este mai bun în ei. De ce să se povestească la locul de muncă? Pentru că o poveste are în ea cultura, credințele și istoria împărtășită a unui grup, este un mod de a experimenta viața. În vremuri schimbătoare și tulburi avem nevoie de poveștile noastre pentru a rămâne ceea ce suntem.¹⁵

5. Conferirea avantajelor competitive strategice

Aplicarea în cadrul organizației a unui management strategic determină obținerea de avantaje competitive în fața concurenței. Astfel, avantajul competitiv al unei organizații constă în principal la asigurarea unui cost / produs / serviciu optim prin calitatea sa față de ceilalți / majoritatea concurenței. Astfel, strategia bine aplicată implică aplicarea procesului de inovare în producție, comercializare, management, resurse umane ceea ce determină avantaje competitive strategice, care pot fi:

- avantaje competitive temporare – când organizația exploatează o ocazie de moment sau un context favorabil;
- avantaje competitive durabile – când se valorifică pentru un timp îndelungat.

Avantajele competitive reprezintă astfel o element strategic implicit care permite ca organizația să fie viabilă și competitivă pe termen scurt / lung.

BIBLIOGRAPHY

- ⇒ Adler, Nancy J. – *Do Culture Vary?* în *Societal culture and management*, ed: Theodore D. Weinshall, Berlin, New York, de Gruyter, 1993.
- ⇒ Appleby, Robert C. – *Modern Business Administration*, Pitman Publishing, London, 1994.
- ⇒ Bonciu, Cătălina – *Introducere în managementul resurselor umane*, București, Editura Credis, 2002.
- ⇒ Chelcea, Septimiu – *Comunicarea în spațiul public*, București, Editura Tritonic, 2004.
- ⇒ Chelcea, Septimiu, Loredana Ivan, Adina Chelcea – *Comunicarea nonverbală: gesturile și postura*, București, Editura Comunicare.ro, 2005.
- ⇒ Coman, Cristina – *Comunicarea de criză*, Iași, Editura Polirom, 2009.
- ⇒ *** - *Cum să stăpânești managementul la perfecție*, București, Editura Rentrop&Straton, 2000.

¹⁴ Silvana Nicoleta Muntean - **Dimensiunile și modul de manifestare a culturii organizaționale în cadrul organizației**, Conferința Națională cu Participare Internațională a Universității „Alma Mater” din Sibiu, Ediția a VII-a, 2013; **Papers of Sibiu Alma Mater University Conference**, Volume 2, ISSN 2067-1423, pp. 25 – 30.

¹⁵ Bonnie Durand - **Stories at Work** în **Training and Development**, Vol. 51, nr. 2, p. 26.

- ⇒ Deal, Terry, Kennedy, Allan – *Corporate Cultures: The Rites and Rituals of Corporate Life*, New York, Perseus Publishing Book, 1982.
 - ⇒ Hofstede, Geert, Hofstede, Gert Jan, Minkov, Michael – *Culturi și organizații. Softul mental. Cooperarea interculturală și importanța ei pentru supraviețuire*, București, Editura Humanitas, 2012.
 - ⇒ Iacob, Dumitru, Cismaru, Diana-Maria – *Organizația inteligentă*, București, Editura comunicare.ro, 2010.
 - ⇒ Ionescu, Gh. Gh. – *Cultura afacerilor. Modelul american*, București, Editura Economică, 1997.
 - ⇒ Manolescu, Adriana, Abrudan, Maria-Madela – *Modele de valori culturale în managementul comparat*, în *B&L Business & Leadership*, nr. 2, 2009.
 - ⇒ Mateescu, Veronica Maria – *Cultura organizațională*, Editura Fundației pentru Studii Europene Ideea Europeană, Cluj-Napoca, 2009.
 - ⇒ Morgan, Gareth – *Images of Organization*, London, Sage Publications, 2006.
 - ⇒ Petric Epure, Lia Lucia – *Managementul comunicării organizaționale*, Timișoara, Editura Brumar, 2012.
 - ⇒ *Psihologie organizațional-managerială. Tendințe actuale*, coordonatori: Eugen Avram, Cary L. Cooper, Iași, Editura Polirom, 2008.
- Schein, Edgar H. – *Organizational Culture and Leadership*, San Francisco, John Wiley&Sons, 2004.

AUDITING THE PERFORMANCE OF A WINE FIRM

Gabriela Ignat, Assoc. Prof., PhD; Andreea Alexandra Timofte, PhD Student – "Ion Ionescu de la Brad" University of Iași

Abstract: In a knowledge society, a company's economic and financial performance status is a stringent issue, becoming a barometer of a manager's arsenal of information that can help him in detecting the most effective practices.

The performance audit is carried out through the three E's: the economic efficiency of administrative activities, the efficiency of the use of human and financial resources and the effectiveness of the achievements.

A performance audit will focus on resources, achievements, results and impacts, as well as on the two pillars, namely financial and compliance audit. Companies in the field of wine-growing and not only should be evaluated taking into account their ability to provide reliable financial statements and to manage resources in accordance with the relevant regulations in force as well as to demonstrate the achievement of their objectives under conditions of efficiency and effectiveness.

In this paper the authors try to combine the theoretical and practical elements regarding the achievement of a performance audit within a wine-growing company located in Iasi County.

Keywords: integrated audit, efficiency, effectiveness, economy, financial management

INTRODUCTION

Performance and success have become the motivation of any trading company trying to fit into the demands of market economy. European competition requires first of all to take into account the economic and financial dimensions of the activity of the company, and therefore an essential role is played by analysing the economic and financial performances.

This analysis allows judgments to be made on the results, their correlation with the financial structure and its solvency, based on the „rationalization of the economic and accounting data” of the enterprise.

Criteria for assessing the economic and financial performance requires defining the performance concept. The Larousse Dictionary defines performance as „a result obtained in a sport competition or a particular achievement in a field of activity”.

The small encyclopaedic dictionary gives the concept of performance a similar interpretation, identifying it with “a prestigious result obtained by an athlete or a team” also “a particular achievement in a field of practical activity”.

The financial goals of the enterprise can be addressed from different points of view.

A first approach is maximizing profits by rationalizing financial decisions, which result in increasing the wealth of the enterprise. From managerial optics, these goals primarily aim at achieving economic growth, financial equilibrium and financial liquidity.

Information on the performance of an enterprise, including its profitability, is necessary for a proper assessment and predicting any changes of future economic resources.

The analysis has to highlight the achievement of medium and long-term financial balance (objective of the balance sheet analysis) and cash-generating, profitability of the enterprise's activity (objective of profit-and-loss analysis).

MATERIAL AND METHODS

The present paper is the result of the thorough processing of information gathered after having taken into consideration a series of works acknowledged as relevant for the chosen topic, as well as the careful examination of the role of performance audit in determining and presenting a real situation on a company's performance.

This paper tries to contribute to understanding the performance audit.

The case study was conducted at a wine-growing company located in Iasi County.

RESULTS AND DISCUSSIONS

In order to define "performance", it is first necessary to clarify the efficiency and effectiveness concepts.

The term efficiency has several meanings in the literature. Thus, some authors consider that an activity is effective when the desired goal is attained with minimal effort. In the most general sense, efficiency is defined as the direct or indirect ratio between the useful effects obtained and the effort made.

From a managerial point of view, by efficiency it is meant the extent to which the objectives or goals were achieved. Managerial performance is at the crossroad between the quality of results and managerial actions and the quality of management goals.

Efficiency can be defined as the extent to which the company manages to meet its external requirements or expectations, namely customers, state, suppliers, employees, shareholders.

Given the above, we can establish the mathematical relation of performance:

Performance = Efficiency x Economics x Effectiveness

INTOSAI International Standards define performance audit as "an audit of the economy, efficiency and effectiveness with which the audited entity uses resources to fulfill its responsibilities". INTOSAI standards establish that the performance audit is:

- a) Audit of economic administrative activities in relation to the principles and practices of a high-performance management;
- b) Audit of efficiency in using human, financial, other resources, including examining information systems, how to measure and track performance metrics, and procedures followed by the audited entity to address identified deficiencies;
- c) Audit of performance efficiency in meeting the objectives of the audited entity and auditing the effective impact of an entity's activity compared to its planned impact.

However, there are situations where some of performance auditing elements are included in the financial audit. A performance audit can be an audit of economy, efficiency and effectiveness, a combination of two or a complete audit of all three components.

Along with the general principles in auditing the performance of a winery, it is necessary to observe a multitude of specific principles that help auditors such as responsibility, integrity – objectivity and independence – added value as a result of the implementation of audit recommendations – competence, perseverance and clear communication.

Performance auditing is normative. The findings are based on the differences between conditions and rules. A performance audit may actually identify causes of differences between conditions and criteria. In general, performance auditing has two types of approach: the results-oriented approach and the problem-oriented approach.

The results-oriented approach refers mainly to the performance, the results obtained, fulfillment of objectives and the compliance with the requirements.

This approach analyzes the performance achieved in the context of economy, efficiency and effectiveness by comparing the auditor's observations with the established rules (objectives, targets, regulations, standards etc.) and the audit criteria established prior to the start of the complete study phase.

In the problem-oriented approach, the audit primarily focuses on identifying, verifying and analyzing the problem without referring to predefined audit criteria. The point of departure of this approach is the shortcomings and problems (malfunctions) that have been signaled.

Therefore, a major task of the performance audit is to check the existence of the reported problems and to analyze the causes that generated them from different perspectives. The purpose of this approach is to provide up-to-date information on issues and how to address them.

During the study conducted at the winery, several indicators were analyzed and the following conclusions were set:

- Income from the sale of goods declined by 18.03% in 2015 compared to 2014, as a result of the reduction of the commercial areas used for the sale of the products;
- the trade margin registered an increase of over 440% in the year 2016, due to the increase in the number of shops;
- Turnover has grown substantially in the analyzed period by 110.5% in 2016 as compared to 2014 due to cost-effective activity;
- Added value has been achieved on the back of rising costs;
- The operating result is materialized in profit.

During the analyzed period, the winery activity can be characterized as good, while the financial activity resulted in losses in 2014 due to the overrun of the financial revenues by the financial expenditures and the share of financial expenses in the result of the current activity is high.

According to the matrix developed by Peste Roire, the winery belongs to case no. 1 that corresponds to a profitable activity of an enterprise, which enables it to quickly recover the financial situation and reduce the financial expenses, while improving the current result.

The position indicator of the year 2016 is in area called “Average operating risk”, near the lower limit, close to the area “High risk of exploitation”. The operating profitability threshold or the operational dead end is the point where the income covers the operating expenses. After this threshold, the exploitation activity becomes profitable.

The coefficient of elasticity shows a decrease remaining in the area “Average exploitation risk”, closer to the upper limit.

The analysis showed that the company is in a good financial position, is solvent and can use bank loans.

The analysis was based on audit completed at the company's headquarters on the overall risk management, accounting risk, business risk, audit risk and was synthesized in the five forms presented below (Table 1).

Table 1

Auditing form (original)		
1. Management		
	Yes	No
The management has enough knowledge and experience to lead the company:		
➤ General manager	x	
➤ Technical manager	x	
➤ Economic manager	x	
Does the management tend to hire the company into high-risk businesses?		x
Have there been any changes in key management personnel during the financial year?		x
Are there requirements to maintain certain levels of profit or to achieve certain goals?	x	
Do the reported results have a personal significance for leaders?	x	
Do the controls of the management and the board of directors present syncope?		x
Is there a lack in informing the management?		x
Is the management strongly involved in day to day operations?	x	
2. Accounting		
	Yes	No
Is there a decentralized accounting function?		x
Is there a lack of readiness and ability in the accounting department to carry out tasks?		x
Are there problems of attitude or ethics in the accounting department?		x
Are there any mistakes as a result of pressure in the work of accountants?	x	
3. Activity		
	Yes	No
a. Does the company operate in a high-risk sector?	x	
b. Is the company expected to be sold in near future?		x
c. Has any change in the control function been recorded in the last 12 months?		x
d. Is the company insolvent?		x
e. Is there a creditor - a third party with individual importance?		x
f. Is there a concentration of shares or voting rights more than 25% in the possession of non-executive members of the board of directors?	x	
4. Audit		
	Yes	No
Would you describe the customer relationship as “disagreeable” or “tedious”?		x
Is there a significant number of “difficult to audit” transactions?		x
Is there any significant pressure on the period of audit mission?		x
Has the audit expressed any significant opinion in any of the last two years?		x

We have assessed the management risk as low, given that the management of the company shows performance, strongly involved in everyday business.

However, there may be a tendency to achieve certain levels of profit or to achieve certain goals, as managers are also shareholders. From the inherent risk assessment of accounting, we have established a low risk since the specialized personnel is well trained, specialized in courses for the implementation of international accounting standards.

However, some mistakes may appear in the accounting system.

Taking into account the competitive environment and the risky domain, we can conclude that the winery has a medium business risk, as it is solvent, the principle of continuity of activity is not affected, compared to other competitors, which are in difficult liquidity and profitability situations.

CONCLUSIONS

The conclusions of the performance audit were summarized (Table 2) as follows:

Elements to be considered	Derived aspects
A. External factors	
1. Economic factors	
Recession / growth	Economic growth period
Dependence on international markets	There is no special dependence on international markets, unless on imports of raw materials if there are adverse climatic conditions
Fluctuations in exchange rates	Trend of medium-term stabilization
Changes in the interest rate	Decrease in interest rate
2. Activity factors	
Favorable / unfavorable legislation	Neutral legislation without major implications
Price competition	There is significant competition in the market
B. Internal factors	
1. General	
Errors or frauds in the past	Unknown
Fast development	It is a constant and controlled development
Qualified audit report for the previous year	Not the case
2. Ownership of management	
Skill or motivation in handling the results	There is no manipulation
Quality of management	Of high quality
Computer systems	Financial and managerial integrated computer system
Activity budgeting system	Well done
Dominant personality or excessive secrecy	Not the case
3. Production and exploitation	
High value or required products	High production values that are required on the market
Technical difficulties or warranties	The company is fully refurbished by each year investments to modern standards
4. Continuity of activity	
Inadequate funding or capital	Controlled funding that has created steady profitability and increased return on invested capital.
Excessive or outdated stocks	Not the case
The adequacy of capital	Good grade

In conclusion, we can appreciate that the enterprise, even if it operates in a risky environment, is well managed by the managerial team, using the capitalization method for long-term development, but without distributing exaggerated dividends. An inherently low overall risk is considered.

BIBLIOGRAPHY

1. Abalo J., Varela J., Manzano V., 2007 – *Importance Values for Importance Performance Analysis: A Formula For Spreading Out Values Derived From Preference Rankings*, Journal of Business Research, 60, 115 – 121.
2. Albu C., Albu N., *Instrumente de management al performanței*, Ed. Economică, București, 2004.
3. Arens A. A., Loebbecke J. K., 2003 – *Audit – o abordare integrată*, Editura Arc, Chisinau, 2003.
4. Armstrong M., *Performance management*, Kogan Page, London, 1994.
5. Ciobanu Anamaria, 2006 – *Măsurarea performanței întreprinderii*, Editura ASE, București.
6. Donosă D., 2016 – *Foreign Direct Investments in Agrifood Sector*, International Scientific Conference – Communication, Context, Interdisciplinarity, 4th Edition, Tg. Mureș, Romania.
7. Gabriela Ignat, Carmen-Olguța Brezuleanu, Iașco C., Lucica Armanca, Murariu F., 2011 – *New Accounting Regulations Seen In Terms Of Auditor*, Bulletin of University of Agricultural Sciences and Veterinary Medicine Iasi, Faculty of Agriculture, Vol. 54, nr. 2, pag. 394 – 396,
8. Gabriela Ignat, Cristina Pocol, 2007 – *The Result Of A Managerial Audit At Cotnari Society, Iasi District*, Bulletin of University of Agricultural Sciences and Veterinary Medicine Cluj-Napoca, 64/2007
9. Gabriela Ignat, Iașco C., 2007 – *Câteva Aspecte Privind Auditul Managerial*, Lucrări științifice, U.Ș.A.M.V. Iasi, seria Agronomie, vol. 50,
10. Gabriela Ignat, Iașco C., 2008 – *Some Aspects Concerning The Clue Of Company's Performance*, International Scientific Symposium, Management of Durable Rural Development, Timișoara, 2008, pag 225 – 228.
11. Iașco C., Gabriela Ignat, 2008 – *Certain Aspects Regarding Performance Audit From The German Perspective*, International Scientific Symposium, Management of Durable Rural Development, Timișoara, 2008, pag. 213 – 218.
12. Iașco C., Gabriela Ignat, 2008 – *Dilemmas In Designing Performance Appraisal Systems*, Lucrări Științifice, USAMV Iași, vol. 51, seria Zootehnie, pag 265 – 270.
13. Iașco C., Gabriela Ignat, Ungureanu G., Athes H., 2014 – *Aspects Regarding The Principles Of Performance Audit*, Bulletin of University of Agricultural Sciences and Veterinary Medicine Iasi, Faculty of Agriculture, Vol. 57, pag. 253 – 256.
14. Ungureanu G., Gabriela Ignat – *Managementul performanței*, Ed Tehnica Info, 2016 Chișinău.
15. ***http://www.asm.md/galerie/file/Rodica/Finantarea-2011/H19_Rap.pdf
16. ***http://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/PERF_AUDIT_MANUAL/PERF_AUDIT_MANUAL_RO.PDF
17. ***www.globaliaa.org.

THE GEODEMOGRAPHIC EVOLUTION OF THE POPULATION IN THE CITIES OF TRANSYLVANIA (PERIOD 1989-2016)

Ramona Flavia Rațiu, Assoc. Prof., PhD; Talita Pascu, Assist., PhD – "Dimitrie Cantemir" University; Lucian Moldovan, Assist. PhD Candidate, "Dimitrie Cantemir" University

Abstract: The present study aims to analyze the demographic evolution of the cities of the geographic-historical province of Transylvanian, based on the censuses from 1992-2011. The geodemographic evolution of the urban population in the geographic-historical province of Transylvanian was mainly due to the migratory growth, the values of the natural growth and the increase of the urban population through administrative measures of minor importance. The factors that have led to the decrease of the urban population are: natural and negative migration in the conditions of the decline of industry and legislative changes related to land ownership (Land Fund Law 18/1991). The decline in urban population in large cities is due to the strong increase in the cost of living. The population growth balance has leaned towards small and medium-sized towns.

Keywords: Cities, population growth rate, Transylvania

Introducere

După anul 1990 România a intrat într-o nouă etapă geo-demografică ce se caracterizează sub forma creșterii mobilității teritoriale a populației tinere. Până în 1990 excedentul natural a contracarat fluxurile migratorii ale minorităților (germani și evrei în mod special). Situația s-a modificat imediat după căderea comunismului, sporul natural devenind negativ în mediul rural încă din 1991 iar în mediul urban din 1994 (I. Muntele, 1998). Ca factor determinant în dinamica populației urbane se adaugă modificarea raporturilor rural-urban, diminuarea fluxurilor migratorii dinspre rural spre urban și chiar inversarea acestuia prin migrarea populației urbane spre spațiul rural învecinat (poluare mai redusă, prețuri mai mici ale locuințelor și terenurilor etc), fenomen specific în special orașelor mari.

Studiul își propune analiza evoluției demografice a orașelor din provincia geografico-istorică Transilvania, pe baza recensămintelor din 1992-2011. Se vor analiza: creșterea absolută, ritmul de creștere iar pe baza componentelor mișcării naturale și a celei teritoriale, se vor identifica factorii care au stat la baza dinamicii populației.

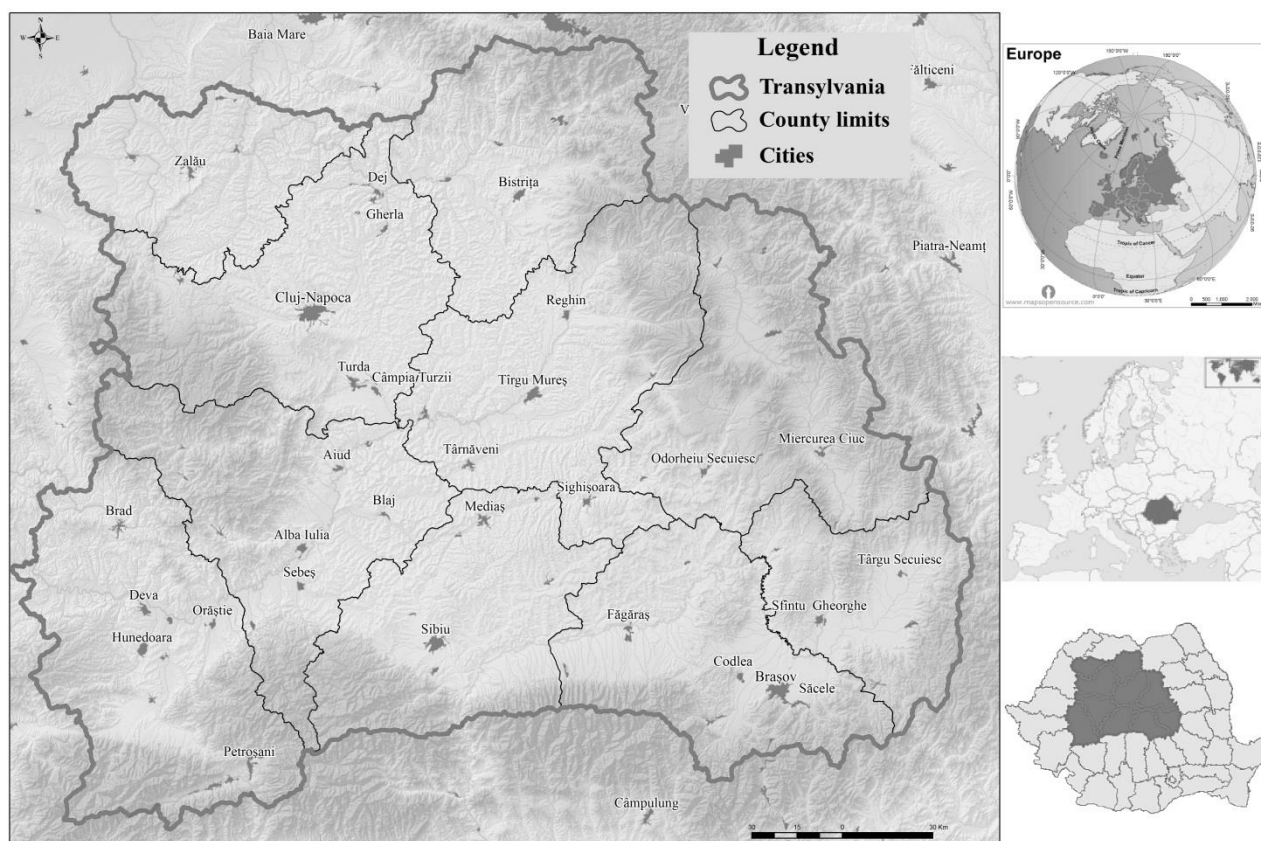

Fig.1. Așezarea provinciei geografico-istorice Transilvania

Provincia geografico-istorică Transilvania este definită (Pop, P. Gr.,2013) ca fiind teritoriul cu suprafața de 57056 kmp, situat în partea centrală a României, care cuprinde 10 județe: Cluj (Cluj), Sălaj (Zalău), Bistrița-Năsăud (Bistrița), Alba (Alba Iulia), Mureș (Târgu Mureș), Harghita (Miercurea-Ciuc), Hunedoara (Deva), Sibiu (Sibiu), Brașov (Brașov) and Covasna (Sfântu Gheorghe).

Table 1 Populația urbană a provinciei geografico –istorice Transilvania, la Recensămintele din anii 1992, 2002 și 2011 (insse.ro)

Nr. Crt.	Provincia geografico-istorică		Anul					
			1992		2002		2011	
			Nr.	%	Nr	%	Nr.	%
1	Transilvania	Total	5249049	100	5126527	100	5061034	100
		Urban	2794927	53,24	2776346	54,15	2703930	53,42
2	România	Total	23143860	100	22779441	100	22480599	100
		Urban	12478618	53,91	12545274	55,07	12735043	56,65

Gradul de urbanizare în Transilvania este de peste 50% în toată perioada analizată. Comparativ cu media națională, valorile acestuia sunt mai reduse.

1. Metodologie

Pentru acest studiu au fost folosite Recensămintele populației din anii 1992,2002 si 2011, precum și data de pe site-ul Institutului Național de Statistică.S-au folosit metode și tehnici GIS pentru a se evidenția diferite categorii de orașe din punct de vedere al evoluției demografice, pentru a se face analize la diferite nivele și a se sintetiza datele obținute la nivel de localități.

Evoluția numerică a populației urbane din Transilvania este analizată în funcție de: caracteristicile dimensionale ale orașului, accesibilitate (poziția sa față de drumurile europene, autostrăzi, magistrale feroviare), poziția sa față de polii de creștere (Cluj Napoca, Brașov) și polii de dezvoltare (Tîrgu Mureș, Sibiu) cei mai apropiați.

2. Centrele urbane din Transilvania

La recensământul din anul 2011, pe teritoriul Transilvaniei existau 85 de orașe cu un număr total de 2703930 locuitori. Dimensional, majoritatea orașelor, 50 din cele 85, se încadrează în categoria orașelor mici, cu mai puțin de 20.000 de locuitori (Tabelul 2, fig.2).

Tabel. 2. Clasificarea dimensională a orașelor din provincia geografico- istorică Transilvania (insse.ro)

Nr. Crt.	Categoria dimensională	Număr locuitori	Număr orașe
1	sub 10 000 locuitori	204251	30
2	între 10.000-20.000 locuitori	278638	20
3	20.000-50.000 locuitori	712753	23
4	50.000-100.000 locuitori	571968	8
5	peste 100.000 locuitori	936320	4

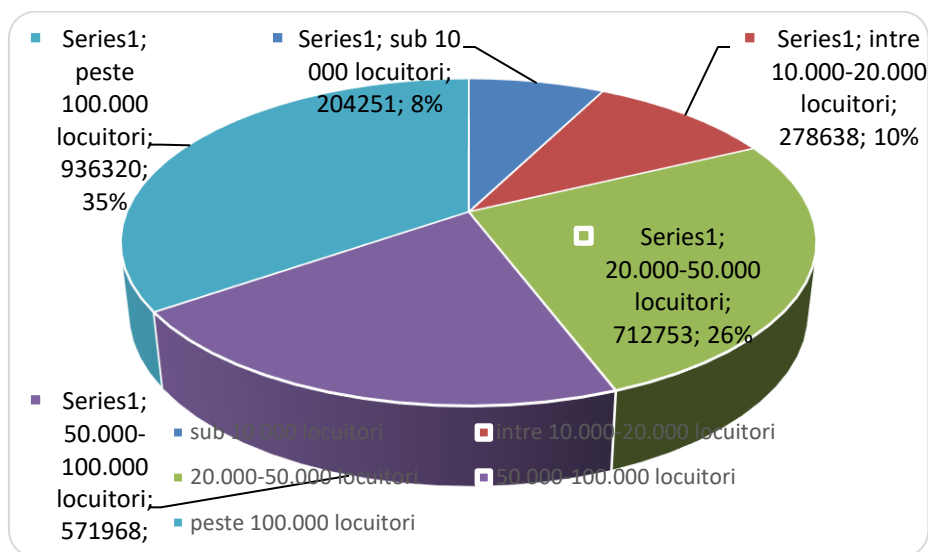

Fig. 2. Populația urbană din Transilvania, pe categorii dimensionale de orașe, în 2011

Conform ierarhizării orașelor din România, (Legea 351 din 2001) orașele din se împart în trei categorii orașe de rang I care cuprind municipiile de importanță națională, cu influență potențială la nivel european: Brașov, Cluj Napoca; orașe de rang II – municipiile și orașe de importanță interjudețeană, județeană sau cu rol de echilibru în rețeaua de localități și orașe de rangul III.

Dacă se ia în considerare gradul și zona de influență (Ilinca N., 2009), precum și condițiile social economice postdecembriste, orașele din provincia geografico-istorică Transilvania se împart în :

- centre nodale sau poli de creștere, cu sferă de influență între 60-100 km cu populație numeroasă (peste 100000 locuitori) ” cu raporturi pe linie economică, sanitară culturală și comercială” categorie în care intră: Brașov, Cluj Napoca, Tîrgu Mureș, Sibiu;

-orașe ” centre de echilibru”, de mărime demografică medie, cu o amplasare favorabilă în teritoriu, cu funcție comercială sau la contactul unităților de relief principale: Bistrița , Alba Iulia, Zalău, Mediaș, Hunedoara, Deva, Sfântu Gheorghe, Turda;

- centre de atracție zonală, cu populație cuprinsă între 20.000-30.000 cu aria de influență ce depășește teritoriul lor administrativ: Lupeni, Câmpia Turzii, Vulcan, Sebeș, Săcele, Sighișoara, Reghin, Odorheiu Secuiesc, Dej, Făgăraș, Miercurea Ciuc, Petroșani
- orașe, cu populație mai mică de 20.000 de locuitori, categorie în care se încadrează 50 din cele 85 de centre urbane de pe teritoriul analizat.

3. Evoluția geodemografică a populației urbane din Transilvania

Față de recensământul din 1992, populația urbană a scăzut cu 90997 locuitori. Scăderea numărului de locuitori (sporul total negativ) al populației înregistrat în cele 85 de orașe existente în anul 2012 s-a realizat în principal prin sporul migratoriu și prin cel natural, în timp ce aportul orașelor noi a fost destul de redus.

3.1 Sporul total

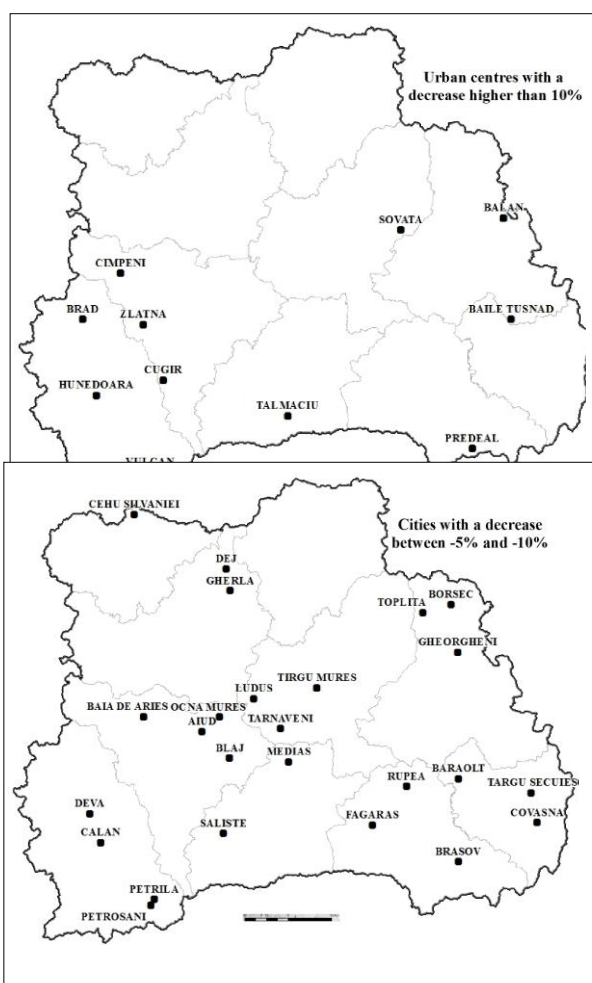
Populația regiunii geografico-istorice Transilvania a scăzut în perioada 1992-2012 cu 3,3%. Față de această valoare medie s-au identificat mai multe situații:

a. *Centre urbane cu scăderi mai mari de 10% (fig. 3) :*

- centre urbane de rangul III, foste orașe monoindustriale : Bălăneș, Tâlmăciu, Uricani, Cugir, Zlatna, stațiuni balneoclimaterice : Predeal, Băile Tușnad, Sovata;
- municipii :Lupeni, Brad, Vulcan, Hunedoara dezvoltate inițial ca centre ale industriei extractive.

b. *Orașe cu scăderi între -5% și -10% (fig.4)*

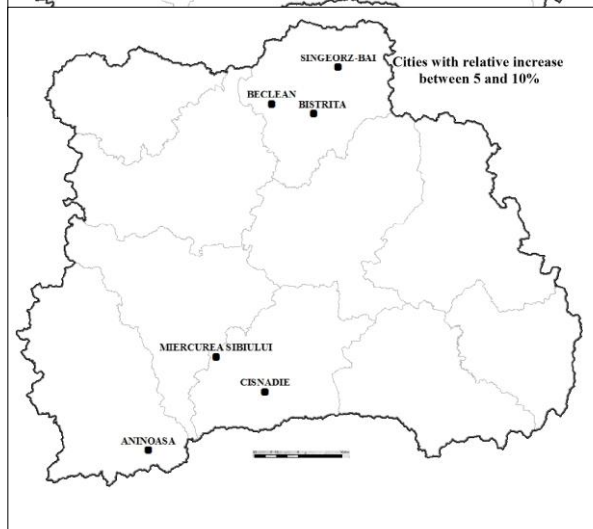
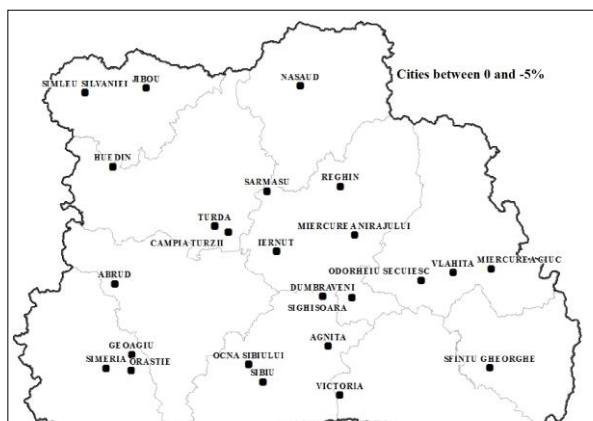
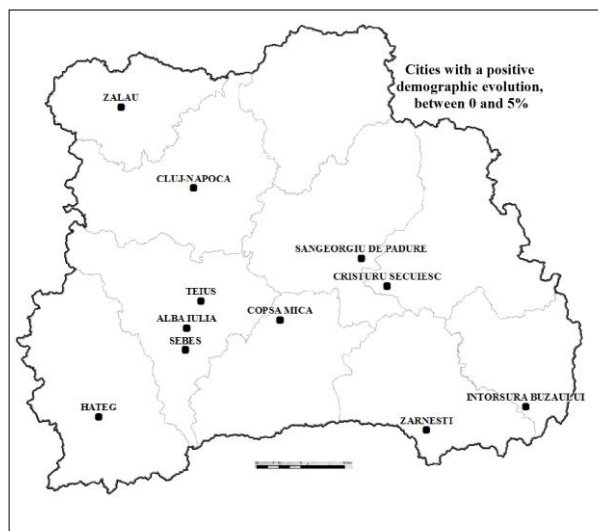
- municipii reședință de județ: Târgu Mureș, Deva, Brașov
- municipii: Târnăveni, Mediaș, Petroșani, Făgăraș, Blaj, Dej, Toplița, Aiud, Gheorghieni, Ludus, Săliște, Gherla
- orașe ale industriei extractive: Ocna Mureș, Baia de Arieș, Călan
- orașe agricole: Cehu Silvaniei
- orașe stațiuni balneo-climaterice: Covasna, Borsec

c. Orașe între 0 și 5% (fig.5), media provinciei geografico-istorice Transilvania:

- municipii reședință de județ: Sibiu
- municipii: Orăștie, Sfântu Gheorghe, Municipiul Sighișoara, Câmpia Turzii, Turda, Reghin, Vlăhița, Miercurea Ciuc, Odorheiu Secuiesc
- orașe : Huedin, Victoria, Ocna Sibiului, Năsăud, Agnita, Vlăhița, Șimleul Silvaniei, Simeria, Sărmașu, Jibou, Iernut, Dumbrăveni, Abrud, Miercurea Nirajului, Geoagiu

d. Orașe cu evoluție demografică pozitivă,

între 0 și 5% (fig.6)

- municipii reședință de județ: Cluj Napoca, Zalău, Alba Iulia
- municipii: Sebeș,
- orașe: Sângeorgiu de Pădure, Cristuru Secuiesc, Zărnești, Hateg, Teiuș, Întorsura Buzăului

e. Orașe cu creșteri relative între 5 și 10% (fig.7)

- orașe: Cisnădie, Aninoasa, Miercurea Sibiului, Beclean, Sângeorz Băi
- municipiul reședință de județ Bistrița

f. Orașe cu creșteri de peste 10% (fig.8)

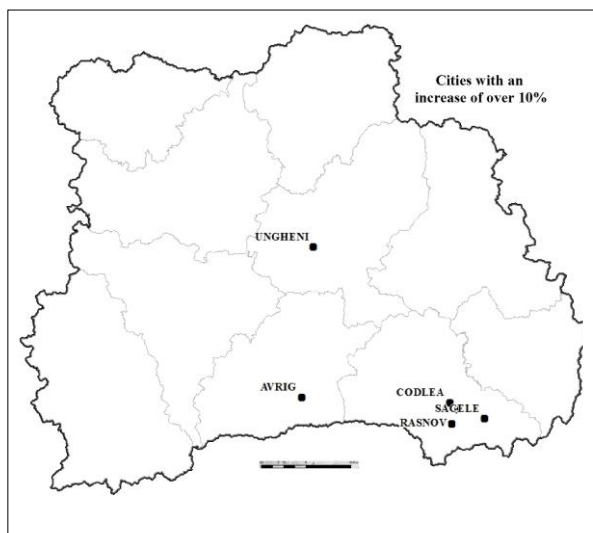
- municipii: Săcele, Codlea
- orașe: Râșnov, Ungheni, Avrig, Ghimbav.

3.2. Bilanțul natural și teritorial

Creșterea populației urbane are loc sub influența bilanțului natural, al bilanțului migratoriu și al modificărilor în rețeaua de orașe.

Din punct de vedere al valorilor bilanțului teritorial și natural și influența lor asupra sporului total se înregistrează următoarele situații:

- Centre urbane cu spor total pozitiv rezultat din:

Valori negative ale bilanțului natural caracterizează 42 dintre orașele din arealul studiat însă doar 6 reușesc să compenseze prin bilanțul teritorial pozitiv Cristuru Secuiesc, Sîngeorgiu de Pădure, Teiuș, Cluj Napoca, Ungheni, Miercurea Sibiului

La acestea se adauga situația în care atât bilanțul natural, cât și cel teritorial prezintă valori pozitive pt. orașele (18): Zalău, Bistrița, Alba Iulia, Săcele, Codlea, Sîngeorz-Băi, Sebeș, Hațeg, Zărnești, Avrig, Întorsura Buzăului, Beclean, Râșnov, Aninoasa, Copșa Mică, Jibou, Cisnădie, Ghimbav

- Centre urbane cu spor total negativ rezultat din

- a. bilanț natural și teritorial negativ (39): Rupea, Geoagiu, Simeria, Dej, Sovata, Cîmpeni, Abrud, Baia de Arieș, Iernut, Petrila, Sărmașu, Predeal, Covasna, Cugir, Ocna Sibiului, Blaj, Mediaș, Vlăhița, Petroșani, Săliște, Baraolt, Sighișoara, Vulcan, Luduș, Cehu Silvaniei, Odorhei, Târnăveni, Aiud, Deva, Zlatna, Hundeoara, Ocna Mureș, Toplița, Sibiu, Miercurea Ciuc, Turda, Brașov, Miercurea Nirajului, Borsec
- b. bilanț natural pozitiv și bilanț teritorial negativ (22): Gheorgheni, Orastie, Sfântu Gheorghe, Călan, Lupeni, Șimleu Silvaniei, Brad, Năsăud, Băile Tușnad, Reghin, Tîrgu Mureș, Gherla, Agnita, Victoria, Bălan, Huedin, Uricani, Dumbrăveni, Tălmăciu, Târgu Secuiesc, Făgăraș, Câmpia Turzii

Pentru această perioadă, pe baza analizei aportului sporului natural și al celui migratoriu în sporul total al populației se pot separa: orașe cu evoluția populației influențată predominant din bilanțul migratoriu categorie în care intră cea mai mare parte a orașelor din Transilvania și orașe cu predominarea sporului natural: Alba Iulia, Zalău și Hațeg.

3.3. Modificări în rețeaua de orașe

Între anii 1992-2012 au avut loc modificări în rețeaua urbană, ca urmare a creșterii numărului de orașe. În perioada 1994-2002 au intrat în categoria centrelor urbane localitățile: Teiuș (1994), Baia de Arieș (1998), Geoagiu (2000), Ghimbav 2002, iar în perioada 2003 – 2004 au fost declarate orașe următoarele: Sărmașu, Sîngeorgiu de Pădure, Ungheni (MS), Miercurea Sibiului, Săliștea (SB), Miercurea Niraj.

Concluzii

Evoluția geodemografică a populației urbane din provincia geografico-istorică Transilvania s-a realizat, în principal prin sporul migratoriu, valorile sporului natural și creșterea populației urbane prin măsuri administrative având o importanță redusă. Factorii care au determinat scăderea populației urbane sunt: sporul natural și migratoriu negativ în condițiile declinului industriei și schimbărilor legislative referitoare la proprietatea asupra terenurilor (Legea fondului funciar 18/1991). Scăderea populației urbane în orașele mari se datorează creșterii puternice a costului vieții. Balanța creșterii populației a înclinat spre orașele mici și mijlocii.

BIBLIOGRAPHY

- Ilinca N. (1999) Geografia umană, populația și așezările omenești, Editura Corint, București
- Ilinca N. (2009) Geografia umană, populația și așezările, Editura CD Press, București
- Muntele I., (1994), „Tendințe recente în evoluția numerică a populației României”, Lucrările seminarului geografic „Dimitrie Cantemir”, nr. 13-14
- Pop. P. Gr., (2013), „The geographical-historical provinces of Romania
- Stoian, L.C. et al (2012), *Cluj-Napoca urban growth from 1250 to 2012. A geographical information system approach*, Studia Universitatis Babes-Bolyai, Geographia. Apr2013, Vol. 58 Issue 1, p133-140. 8p.

THE IMPACT OF LIQUIDITY RATIOS IN THE ACTIVITY OF A COMPANY. CASE STUDY

Cezar Simion Melinte, Assoc. Prof., PhD, Academy of Economic Studies, Bucharest
and Mircea-Iosif Rus, PhD, "Babeş-Bolyai" University of Cluj-Napoca

Abstract: During the activity of a company events may come up making necessary sums payable larger than the proceeds. Thus, the net treasury has to be positive but one has also to take into account the liquidity ratios which are pretty important and their calculation shows the position of the company as compared to the liquidities it has and those it should have. In our scientific approach we have shown that though the company has working assets, a low value of the availabilities may create problems to its activity.

Keywords: liquidity, working assets, short term debts, stocks, availabilities

INTRODUCTION

The increase in complexity of the financial activity of a company, under the terms of the passage to the market economy has deep implications in the process of adopting managerial decisions which enforce the abandon of the routine and the use of scientific methods based on knowing the reality, with a view to the establishment of the causal links between the economic phenomena and the financial situation.

The approach of the problems which regard the financial-accounting problems of a company through the prism of the cause-effect relation imposes the interdisciplinary study of the resources consuming economic and financial activity with direct reflection in its financial performances. (Petrescu, 2006).

THE ROLE OF LIQUIDITY IN STRATEGIC APPROACHES FOR CONTROLLING THE VALUE CHAIN

Companies that have good liquidity adopt broad-based development strategies through horizontal integration. Under these strategies, firms that have good liquidity can acquire many of the competing firms to strengthen their position on the market by gaining a larger market share. Higher market share will mean higher revenue in the future and a better competitive position than the main competitors. Also from a strategic point of view, firms with high liquidity can resort to extensive development strategies through upstream vertical upgrading or extensive development strategies through vertical upstream integration. Extensive development strategies through vertical upstream integration involve the purchase of suppliers to control the purchase prices of raw materials, materials and other products purchased for their own business.

Extensive development strategies through downstream vertical integration typically involve the acquisition of companies involved in the distribution of products and services. From a strategic point of view, good liquidity provides the prospect of better control over the value chain. This

relationship between liquidity and the competitive position of the firm is more correctly reflected in the following figure.

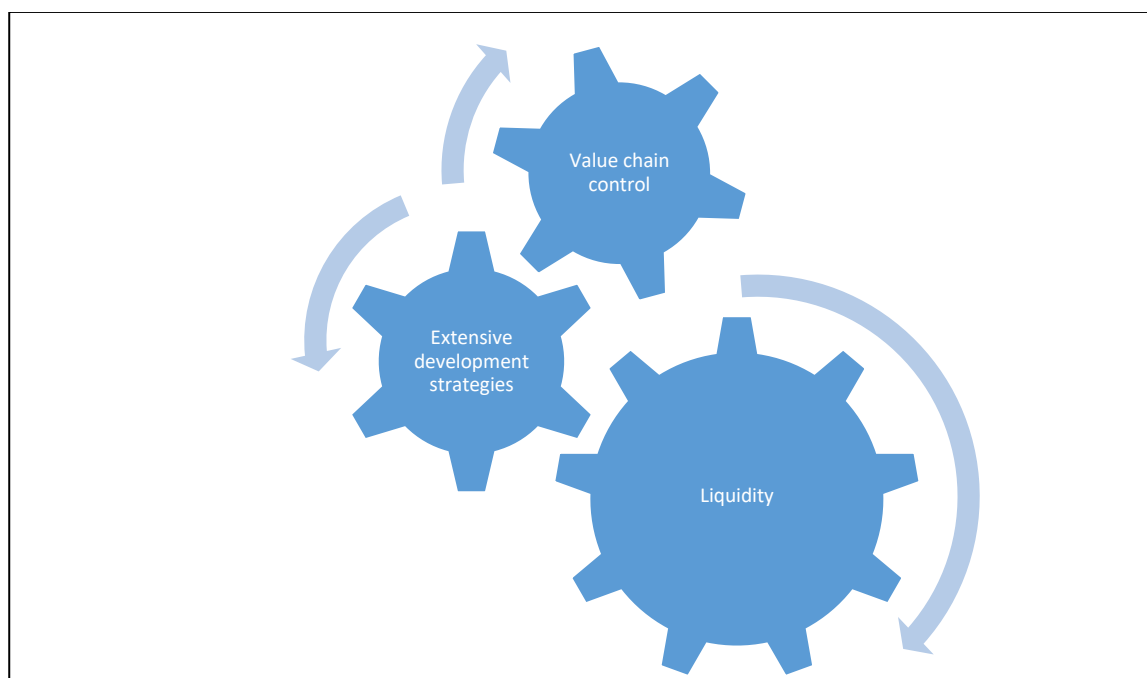

Figure no.1 The relationship between liquidity, value chain control and extensive development strategies

Liquidity is also useful for comparing the competitive capacity profile of the organization with that of the competition environment. In the financial sector, strategic diagnosis includes profitability, liquidity and solvency indicators. Strategic liquidity analysis should include at least the following steps:

- analysis of company liquidity;
- comparison between firm liquidity and liquidity of the strongest competitor;
- comparison of the company's liquidity with the ideal profile of the industry so that the position of the firm can be assessed from the point of view of liquidity compared to the whole of the industry.

The strategic diagnosis of the organization, which includes the economic and financial diagnosis (including the analysis of the liquidity of the organization), is the starting point for the outline of the company's main strategic options, along with the analysis of the external environment. If a firm does not have adequate liquidity, it will be in a strategic disadvantage compared to the main competitors. According to the specialists "there are required concrete measures to enhance the performance of the organizations and one of the solutions is implementing and developing the performance management practices within the companies that operate in this field" (Gîrneată, , Giurgiu, Dobrin, Popa, Popescu et al, 2015).

In Romania though „many new companies that are in a rapid growth” (Popescu, 2013) the issue of liquidity may also arise for these businesses. According to Coface reports, about 80% of Romanian companies that reported higher revenues than previous years actually have liquidity problems. Liquidity problems may lead to insolvency. That is why the Romanian companies are interested in liquidity analyzes, which allow a quicker quantification of the signals regarding the precarious liquidity. Some authors consider that “in order to generate competitiveness on local and international markets, it becomes vital for these types of enterprises to investigate new managerial approaches, methods and capabilities”.(Ceptuireanu S.I, Ceptureanu E.G., Simion-Melinte C.P, Borisov D, 2016).

The liquidity precariousness, even if the calculated immediate liquidity records the appropriate values, can have as sources: the transformation of the original liquid receivables into uncertainty receivables or the perishability of the stocks (which may result in the decrease or even the loss of their value). In the case of stocks, seasonality may be a disturbing factor in the accuracy of the liquidity analyzes performed. (Rus, M.I., 2014)

CASE STUDY RELATED TO LIQUIDITY RATIOS

The information which are the basis of this scientific approach come from the financial statements of the company FEMIR PRODIMPEX SRL.

Liquidity measures the ability of a company to go through short term obligations and reflects the capacity to turn fast the working assets into monetary availabilities. In the specialty literature it is considered that a company is “liquid” when the resources made available from current operations of the exercise supply sufficient availabilities to go through short term maturities. The liquidity of a company amplifies its importance in certain phases of the economic circuit. If, during their good periods, companies generally have a liquidity which comes within normal limits, during recession periods, the company liquidity may be a source of competitive advantage. Under the recession terms which generate liquidity issues for the majority of the companies, the companies having a normal liquidity may capitalize their liquidity by: acquiring assets or competitors undergoing a liquidity crisis. Kim, Mauer and Sherman 1998 underline that: “the optimal amount of liquidity is determined by a trade off between the low return earned on liquid assets and the benefit of minimizing the need for costly external financing”.

The notion of liquidity may regard the balance sheet and its assets each having its own significance: the liquidity of the balance sheet refers to the fact that the assets below 1 year are superior to the debts below 1 year, a thing which shields the company against short term bankruptcy (Petrescu, 2006).

The main liquidity ratios are: the current ratio, acid test ratio and the quick ratio. The manner of calculation for each one of them is the following:

$Rlg = \text{working assets} / \text{current liabilities}$

$Rlr = (\text{working assets} - \text{stocks}) / \text{short-term debts}$

$Rli = \text{availabilities} / \text{short-term debts}$

Data on the calculation of the three ratios for the period between 2012-2015 are shown by table 1:

Table 1. Indicators for the calculation of the liquidity ratios for the period between 2012-2015

(lei)

No.	Indicators	2012	2013	2014	2015
1.	Working assets	267.445	280.482	282.355	328.820
2.	Short-term debts	139.888	146.606	125.849	159.694
3.	Stocks	188.252	217.433	206.565	221.984
4.	Availabilities	761	7.216	5.661	3.516

(The author's processing according to the financial statements of [2])

The data shown by Table 1 result in some conclusions:

- The working assets followed an ascending trend so that in 2013 we have a value greater by 4,9% than in 2012, in 2014 a value which was greater by 5,6% than in 2012 and by 22,94% greater than in 2015 as compared to 2012;
- Short term debts had a fluctuating evolution: thus, if in 2013 they had a value which was greater by 4,8% as compared to 2012, in 2014 their value represented 89,96% of the value of 2012, and in 2015 the value was greater by 14,16% as compared to 2012;
- Stocks had an evolution almost similar to that of the working assets: in 2013 the value of the stocks was greater by 15,50% than that of 2012, in 2014 the value of the stocks was greater by 9,73% as compared to 2012, and the value of 2015 was greater than that of 2012 by 17,92%;
- The availabilities had an identical evolution with stocks: in 2013 their value was greater by 948.23 % than in 2012, in 2014 greater by 743,89% than in 2012, and the value of 2015 was greater by 462,02% than in 2012.

Using te data of Table 1 and the calculation formulas for the three ratios we get the following values:

Year 2012

$$Rlg = 1,91$$

$$Rlr = 0,57$$

$$Rli = 0,01$$

Year 2013

$$Rlg = 1,91$$

$$Rlr = 0,43$$

$$Rli = 0,05$$

Year 2014

$$Rlg = 2,24$$

$$Rlr = 0,60$$

$$Rli = 0,04$$

Year 2015

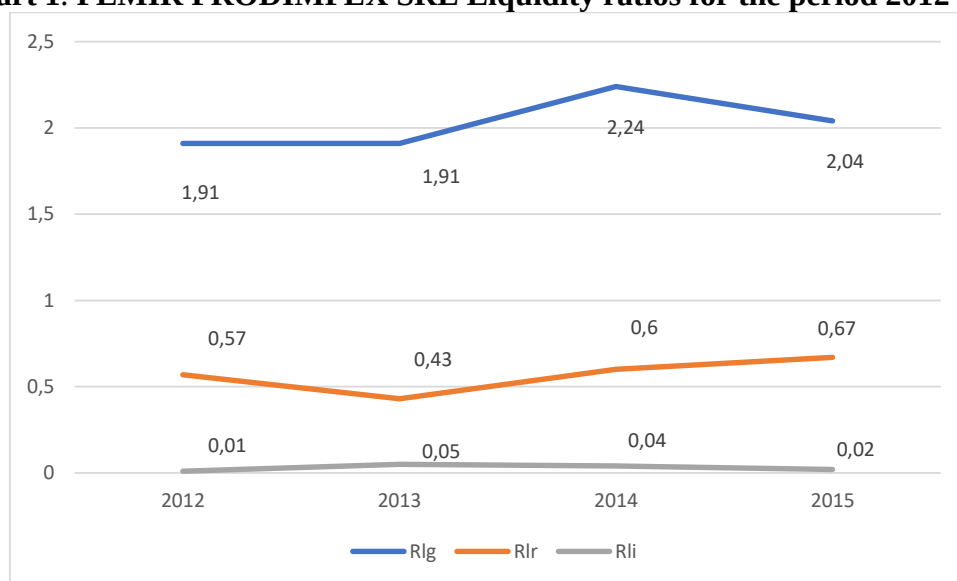
$$Rlg = 2,06$$

$$Rlr = 0,67$$

$$Rli = 0,02$$

Graphically, the results obtained are shown by chart 1.

Chart 1. FEMIR PRODIMPEX SRL Liquidity ratios for the period 2012-2015

(The author's processing according to the financial statements)

Analyzing the data shown by Chart 1, we may ascertain as follows:

- The current ratio comes within normal limits, i.e. it is improper and even greater than 2, due to the fact that, besides the stocks, the company has other working assets also;
- With one exception, that of the value of 2013, the acid test ratio also comes within normal limits, i.e. higher than 0.5 and depends a lot on the value of the stocks. Thus, if in 2013 we had an increase of the working assets of 4,8% and of the debts of 4,9%, in exchange, the value of the stocks increased by over 15% (15,50%), which determined that the value of the acid test ratio be lower than 0,5;
- The quick ratio is lower than the minimum limit of 0.235, which means that the respective company must rethink the situation of the net treasury as it may reach a situation in which it will not be capable of paying certain invoices to certain suppliers which have products with great merchantability.

CONCLUSIONS

For the good running of its activity and from the point of view of the liquidities, FEMIR PRODIMPEX SRL must rethink its strategy for the future and take into account certain aspects such as: the goods supply must consider the briefest possible stocking period as well as an increase of the working assets also from the side of the availabilities in order not to reach the situation in which it will not be capable of making payments having to resort to credits which, implicitly, will increase the company liabilities.

BIBLIOGRAPHY

1. Abuzar M.A. Eljelly, "*Liquidity - profitability tradeoff: An empirical investigation in an*

- emerging market*", International Journal of Commerce and Management, Vol. 14 Issue: 2, 2004, pp.48-61
- 2.Ceptuneanu S.I., Ceptuneanu E.G., Simion-Melinte C.P., Borisov D., *Capabilities of SMEs in Romanian clothing industry*, Industria Textilă, Volume 67, No. 4, 2016
- 3.Chang-Soo Kim , David C. Mauer Ann E. Sherman - *The Determinants of Corporate Liquidity: Theory and Evidence* , Journal of Finance and Quantitative Analysis, Volume 33 - Issue 3 - September 1998, pp. 335-359
- 4.Gîrneată, A., Giurgiu, A., Dobrin, O., C., Popa, I., Popescu, I., D., Cuc, S., Voicu, L., *Performance management practices in Romanian textile and clothing companies*, Industria Textilă, Volume 66, No. 2, 2015, p. 109)
- . G. Huberman "External Financing and Liquidity." *Journal of Finance*, 39 ,1984, pp. 895–908
- 5.Martin . J.D. , Morgan . G. E. , "Financial Planning where the Firm's Demand for Funds is Nonstationary and Stochastic" *Management Science*, 34 , 1988,pp. 1054–1066.
- 6.Petrescu S., *Analiză economico-financiară și diagnostic – Economic-financial analysis and diagnosis*, CECCAR Publishers, 2006
- 7.Popescu, D., I., *The correspondence between workforce skills and company needs*, Industria Textilă, Volume 64, No. 3, 2013,
- 8.Rus, M.I., „Intangible assets – recognition and evaluation”, International Conference „COMMUNICATION,CONTEXT,INTERDISCIPLINARITY”, Targu Mres, 2014, pp. 766-772
- 9.*** - <http://www.mfinante.gov.ro/infocodfiscal.html/FEMIR> PRODIMPEX SRL (accesat la 03.05.2017)

INTERNATIONAL JUDICIAL COOPERATION THROUGH INTERPOL PRISMA

Ivan Anane

Assoc. Prof., PhD, "Ovidius" University of Constanța

Abstract: International cooperation at the level of law enforcement agencies is becoming an essential element. Transnational organized crime has become a risk element for democratic states, human rights and economic reform in recent years. The international community is confronted with serious threats to world security and order, with new forms of criminality, especially in its organized aspect. Criminal organizations have the capacity to develop in the uncertain context of the transition economy, and open borders, training markets, and new technology help these organizations expand their sphere of criminal activity. Organized crime directly targets objectives whose implementation seriously affects national security, as clandestine networks act systematically, fully conspired, aiming to control and add to dependency through corruption, blackmail and violence State-level decision-making. The main objective pursued by INTERPOL is to create a framework in which national police authorities cooperate in order to repress and combat criminality in a more general way.

Keywords: cooperation, criminality, organized crime, attributions, principles.

Introducere. În acest mileniu, mai mult ca oricând, comunitatea internațională este confruntată cu amenințări grave la adresa securității și ordinii mondiale, cu noi forme de manifestare a criminalității, mai ales sub aspectul său organizat¹.

Schimbările politice importante intervenite în Sud-Estul Europei și pe plan internațional au produs modificări majore în sistemele sociale și economice din multe state. Criminalitatea transfrontalieră în Sud-Estul Europei a evoluat semnificativ reușind să depășească granițele naționale ale statelor din regiune, iar lupta împotriva acestui fenomen numai la nivel național își dovedește limitele, fapt pentru care cooperarea internațională la nivelul agențiilor de aplicare a legii devine un element esențial². Infraționalitatea organizată transnațională a devenit un element de risc pentru statele democratice, pentru drepturile omului și reforma economică din ultimii ani.

Accentuarea interdependențelor multiple dintre state, globalizarea și liberalizarea schimburilor de orice fel – de la cele comerciale la cele informaționale – fac tot mai dificilă o disociere într-un mediu globalizat, în care riscurile interne și externe se pot genera și potența reciproc.³

Cu toate că liberalizarea este un factor esențial pentru succesul tranziției, ea creează, totodată, un climat fertil pentru activitățile economice ilicite, în cazul în care nu se iau măsuri de prevenire și combatere.

Organizațiile criminale au capacitatea de a se dezvolta în contextul nesigur al economiei în tranziție, iar granițele deschise, piețele în formare și noua tehnologie ajută aceste organizații să-și

¹ Gheorghe Lucian, Rapotan Adrian - *Agenții și organisme europene implicate în cooperarea judiciară și prevenirea criminalității*, la Congresul de Științe Penale, organizat de Asociația Română de Științe Penale și Universitatea Andrei Șaguna, p.69-77, 2006

² Buzescu Gheorghe - *Tratate și convenții internaționale privind aplicarea legii penale în timp*, Editura SITECH, Craiova, 2016, pag.100.

³ Mihai-Gheorghe Stoica, Constantin-Cristian Cătuși – *Cooperarea polițienească internațională în România*, Editura Paper Print Invest, București, 2006, pag. 47.

extindă sfera activităților criminale.

Crima organizată se află tot mai mult în atenția opiniei publice, a guvernelor naționale și a organizațiilor internaționale considerând acest fenomen ca pe o amenințare la adresa securității și ordinii naționale și internaționale. Dacă progresele tehnologice și creșterea fără precedent a investițiilor și tranzacțiilor internaționale și-au adus o contribuție importantă la extinderea fenomenului globalizării și au condus la schimbarea contextului de activitate al lumii afacerilor și al statelor, aceste progrese au deschis, încă, și perspective tentante pentru activitățile infracționale organizate.

Drepturile și libertățile fundamentale sunt puse în pericol de fiecare dată când un cetățean devine victimă a criminalității.

Criminalitatea generează teamă în rândul populației, slăbește încrederea acesteia în autorități și în capacitatea lor de a se implica activ în dezvoltarea economică a statului⁴.

Multe țări în curs de dezvoltare și în tranziție descoperă oportunități majore în economia globală și își liberalizează rapid piețele financiare, eliminând barierele comerciale și curtând investitorii străini, însă acest proces creează, în mod invariabil, un vid legislativ pe care grupurile criminale organizate îl pot exploata cu ușurință.

Conștientizarea acestei amenințări crescânde reclamă atenția și efortul concentrat al tuturor statelor, care trebuie să găsească soluțiile optime de cooperare și alocare a mijloacelor și resurselor necesare pentru a o putea preveni și combate eficient.

Crima organizată vizează, în mod direct, obiective a căror realizare afectează grav securitatea națională, deoarece rețelele clandestine acționează sistematic, deplin conspirat, urmărind să controleze și să pună în dependență, prin corupție, șantaj și violență, actul decizional la nivel statal.⁵

Organizația internațională de poliție criminală – INTERPOL. Cu sediul la Lyon în Franța, este cea mai mare organizație polițienească din lume. În glumă este denumită „Organizația Națiunilor Unite a Poliției”. Creată în 1923 pentru a facilita urmărirea infractorilor care traversau frontierele naționale, Interpolul numără astăzi 190 de țări membre de pe cinci continente, acordând sprijin și asistență tuturor organizațiilor, autorităților și serviciilor publice a căror misiune constă în prevenirea și combaterea criminalității internaționale. Interpolul oferă trei servicii importante: un sistem global unic de comunicații polițienești, o întreagă gamă de baze de date cu caracter polițienesc și un suport proactiv pentru operațiunile polițienești desfășurate în toată lumea.

Actualul statut al organizației cuprinde o serie de prevederi, care reliefează trăsăturile distincte ale unei organizații internaționale importante, cu activități și obiective specifice. Organizația este concepută pe scheletul cadru al organizațiilor internaționale, având o serie de documente fundamentale cum sunt: statutul INTERPOL, care cuprinde 50 de articole; Regulamentul general de funcționare a organizației; Regulamentul financiar; Doctrina de funcționare a Birourilor Centrale Naționale și Regulamentul radio-comunicațiilor de poliție.

Obiectivele (scopurile) acestei organizații internaționale de cooperare sunt definite în Art. 2 din statut astfel:⁶

a) Asigurarea și dezvoltarea celei mai largi asistențe reciproce a tuturor autorităților de poliție criminală, în cadrul legilor existente în fiecare țară și în spiritul Declarației Universale a Drepturilor Omului;

b) Stabilirea și dezvoltarea tuturor instituțiilor capabile să contribuie în mod eficace la prevenirea și reprimarea infracțiunilor de drept comun.

⁴ Gheorghe Lucian, Rapotan Adrian - *Agenții și organisme europene implicate în cooperarea judiciară și prevenirea criminalității*, la Congresul de Științe Penale, organizat de Asociația Română de Științe Penale și Universitatea Andrei Șaguna, p.69-77, 2006

⁵ Stoica Mihai Gh., Cătuți C-tin Cristian – *Cooperarea polițienească internațională în România*, Editura Paper Print Invest, București, 2006, pag. 50.

⁶ Art.2 din Statutul OIPC Interpol.

Limitele de acțiune ale INTERPOL sunt stabilite în Art. 3 din statut astfel: „Orice activitate sau intervenție în probleme sau cazuri care prezintă un caracter politic, militar, religios sau rasial este în mod riguros interzisă organizației”.

Potrivit Art. 3 din Statutul Organizației sunt considerate ca infracțiuni politice faptele care în funcție de circumstanță prezintă un caracter politic chiar dacă legislația unei țări o califică ca fiind o faptă de drept comun. Din lectura celor două articole ale statutului INTERPOL rezultă că obiectivul principal urmărit de această organizație este crearea cadrului propice în care autoritățile de poliție naționale să coopereze pentru reprimarea și combaterea cu eficacitate mai mare a criminalității de drept comun.⁷

Conform unei opinii exprimate în literatura de specialitate INTERPOL este o organizație neguvernamentală având ca membre organe de poliție din numeroase state de pe cele cinci continente.⁸

INTERPOL este compusă din două categorii de organe:

a) Organe reprezentative (deliberative) care se reunesc periodic pentru a delibera, respectiv Adunarea Generală și Comitetul Executiv;

b) Organe tehnice permanente, care asigură funcționarea continuă a cooperării și pun în practică hotărârile organelor deliberative, respectiv Secretariatul General și Birourile Centrale Naționale.

c) Organe reprezentative (deliberative)

Organe reprezentative. Adunarea Generală a INTERPOL este instituția supremă a organizației care reunește anual delegațiile oficiale ale țărilor afiliate. Sesiunile durează de obicei o săptămână, la lucrări putând lua parte în calitate de observatori și reprezentanți ai altor organizații internaționale.⁹ Adunarea Generală are o structură compusă din delegațiile statelor membre, desemnate de guvernele respective și este competentă de să decidă în toate problemele referitoare la bunul mers al organizației (direcții de acțiune, metode și mijloace ale cooperării polițienești internaționale, strategii de luptă împotriva criminalității internaționale, programul pentru activitatea viitoare, alegerea membrilor Comitetului Executiv și a altor funcții prevăzute de statut, finanțarea etc.).¹⁰ Dezbaterile în cadrul Adunării Generale au loc pe baza unei ordini de zi propusă de Comitetul Executiv și difuzată cu cel puțin 90 de zile înainte de sesiune tuturor țărilor afiliate la organizație.

Hotărârile, rezoluțiile și recomandările Adunării Generale se adoptă prin vot, fiecărei delegații participante revenindu-i un singur vot, indiferent de mărimea ei.¹¹ Limbile de lucru ale Adunării Generale sunt: franceza, engleza, spaniola și araba, folosindu-se interpretarea simultană în toate cele patru limbi.

În conformitate cu Art. 7 din statutul organizației, fiecare stat membru trebuie să includă în delegația oficială care participă la sesiunile Adunării Generale înalți funcționari din organisme care exercită atribuții de poliție, funcționari a căror misiune pe plan național este legată de activitățile INTERPOL și anumiți specialiști în problemele înscrise pe ordinea de zi.

Comitetul Executiv este format din 13 persoane alese prin vot secret de către Adunarea Generală a Organizației. Conform prevederilor Art. 22 din Statut, Comitetul Executiv are ca atribuții punerea în aplicare a hotărârilor Adunării Generale, pregătirea ordinii de zi a acesteia, aprobarea programului de lucru și a proiectului ordinii de zi, controlarea gestiunii Secretariatului General. De regulă, Comitetul Executiv se reunește de două ori pe an. Persoanele care compun Comitetul Executiv sunt: Președintele Organizației; 3 vicepreședinți; 9 membri. Președintele INTERPOL este ales pe o perioadă de patru ani. Acesta prezidează reuniunile Adunării Generale și ale Comitetului Executiv, conlucrând strâns cu Secretariatul General al Organizației. Celelalte persoane din Comitetul Executiv

⁷C-tin Drăghici, S.Șerb, A.Ignat, A.Iacob – *Drept polițienesc*, Editura Tritonic, București, 2003, pag. 219.

⁸Dumitra Popescu și Florian Coman – *Drept internațional public*, Editura Ministerului de Interne, București, 1993, pag. 195.

⁹Gh. Pele și Ioan Hurdubaie – *Interpolul și criminalitatea internațională*, Editura Ministerului de Interne, București, 1983, pag. 13-23.

¹⁰C-tin Drăghici, S.Șerb, A.Ignat, A.Iacob – *Drept polițienesc*, Editura Tritonic, București, 2003, pag. 219-220.

¹¹ Stoica Mihai-Gheorghe și Cătuți C-tin-Cristian, *op.cit.*, pag. 60.

sunt alese pe o perioadă de trei ani. Pentru a facilita accesul cât mai multor țări la conducerea treburilor Organizației, este interzisă realegerea imediată a unei persoane în aceeași funcție. Președintele și cei 3 vicepreședinți trebuie să facă parte din continente diferite. Comitetul Executiv, conform Art. 22 din Statutul organizației, are următoarele atribuții: supraveghează executarea deciziilor Adunării Generale; pregătește ordinea de zi pentru sesiunile acestora pe care o comunică cu 3 luni înainte statelor membre; înaintează Adunării Generale orice program de lucru sau proiect pe care îl consideră necesar; supraveghează activitatea de conducere și munca Secretariatului General al Interpol, exercitând puterile acordate de Adunarea Generală.

Organe tehnice permanente. Secretariatul General al INTERPOL este organismul administrativ și tehnic care asigură funcționarea permanentă a organizației. În fapt acest Secretariat General este o administrație internațională care nu este subordonată nici unui guvern și care acționează în numele și pentru comunitatea internațională, în lupta împotriva criminalității.¹² În conformitate cu prevederile Art. 26 din Statut, Secretariatul General are următoarele atribuții: aplică hotărârile Adunării Generale și ale Executivului; acționează ca un centru internațional de luptă împotriva criminalității de drept comun și ca un centru tehnic și de informare; asigură administrarea generală a organizației; menține legătura cu autoritățile naționale și internaționale prin intermediul Birourilor Centrale Naționale; pregătește și editează publicațiile necesare și utile pentru activitatea organizației; asigură lucrările de secretariat cu ocazia sesiunilor Adunărilor Generale, ale Comitetului Executiv și ale oricăror organisme din cadrul Interpol; menține contacte directe și constante cu președintele organizației.

Secretariatul General este condus de secretarul general al Organizației, ales de Adunarea Generală pentru o perioadă de 5 ani și care poate fi reales în aceeași funcție.¹³ Potrivit Statutului, secretarul general, primul funcționar al Organizației, este, în principiu, o personalitate având cetățenia țării în care se află sediul Secretariatului General. Secretariatul General are în structura sa patru divizii specializate:

- Divizia I Administrativă are ca atribuții principale pe cele legate de contabilitate și pregătirea bugetului, administrarea personalului și a serviciilor generale (telecomunicații, traduceri, imprimărie etc.), pregătirea Adunărilor Generale și a altor reuniuni organizate de INTERPOL.
- Divizia a II-a de legătură și informație criminală este însărcinată cu centralizarea și studierea afacerilor criminale ce impun cooperare polițienească internațională. Această divizie ține la zi documentația criminală și pe cea specializată a Organizației și este împărțită, la rândul ei, în patru subdivizii, din care primele trei sunt specializate într-un sector important al criminalității internaționale:

— subdivizia criminalitate generală (infrațiuni împotriva persoanelor și bunurilor, terorism internațional, fonduri provenite din activități criminale, crima organizată);

— subdivizia criminalitate economico-financiară (contrafaceri de documente de plată, falsul de monedă, escrocherii cu mijloace de plată, criminalitate ecologică și informatică);

— subdivizia de stupefiante (lupta împotriva traficului de droguri). Fiecare din aceste subdivizii efectuează o muncă de stat-major în materie de poliție criminală. Ele însele nu întreprind nici o operațiune polițienească propriu-zisă, acestea căzând în sarcina fiecărei poliții naționale, în virtutea autorității ei suverane.

Activitatea acestor trei subdivizii se bazează pe o bogată documentație, acumulată zilnic, referitoare la infractorii internaționali și activitatea lor, pusă la dispoziție de:

- subdivizia informații criminale. Ultima subdivizie are ca sarcină tratamentul informațiilor, destinate statelor membre, cu ajutorul tehnologiilor informatice și se compune din cinci servicii: răspunsuri la mesaje; notițe internaționale, identificare dactiloscopie; căutare automată și arhivare; unitatea de analiză a criminalității.

¹² Ion Suceavă și Florian Coman – *Criminalitatea și organizațiile internaționale*, Editura Romcartexim, București, 1997, pag. 201.

¹³ Gh. Pele și Ioan Hurdubaie – *Interpolul și criminalitatea internațională*, Editura Ministerului de Interne, București, 1983, pag. 67-70.

Această documentație, prelucrată cu mijloace informative ultramoderne, include informații operative, constituite în două fișiere (alfabetic și fonetic) completate cu alte fișiere speciale (denumirile unor vapoare suspecte, seriile pașapoartelor false, numerele de înmatriculare ale vehiculelor folosite de infractori) precum și arhive specializate care cuprind amprente digitale decadactilare, fotografiile infractorilor internaționali și modurile lor de operare (în situația celor de o pericolozitate deosebită).

- Divizia a III-a juridică, documentare și formarea profesională realizează o serie de informări și studii privind problemele tehnice și juridice de poliție, criminologie, drept penal, prevenirea și tratamentul delincvențelor, dezvoltarea unor noi metode și tehnici ale poliției științifice, organizarea și dotarea serviciilor de poliție etc. Această divizie editează de asemenea statisticile criminale internaționale, pe baza datelor primite de la Birourile Centrale Naționale, pregătește colocviile internaționale pe diferite teme și organizează cicluri internaționale de studii cu participarea unor specialiști de renume mondial. Tot această divizie asigură editarea „Revistei Internaționale de Poliție Criminală”. Această revistă publică articole care tratează toate subiectele ce interesează munca de poliție și este editată în cele 4 limbi oficiale ale Organizației.
- Divizia a IV-a suport tehnic a fost creată pentru a răspunde necesității de informatizare a activității este compusă, la rândul ei, din două vizii: telecomunicații și informatică, având ca atribuții susținerea logistică a cooperării polițienești internaționale și folosirea celor mai avansate tehnici.

Prezentarea structurii interne a Secretariatului General al INTERPOL evidențiază că acesta constituie, în fapt, un adevărat stat-major al Organizației, a cărui menire principală este de a coordona afacerile criminale de anvergură internațională prin furnizarea, de către polițiile naționale afiliate, a unor informații operative despre infractorii internaționali, modurile lor de operare, mijloacele tehnice și de transport folosite pentru comiterea infracțiunilor.

În afară de Secretarul General, activitatea secretariatului este realizată de către personalul tehnic și administrativ, care este compus din funcționari de poliție puși la dispoziția Organizației de către Guvernele țărilor afiliate, funcționari detașați puși la dispoziție de către autoritatea de poliție din țara de origine, pentru a executa activități în numele Secretariatului General și funcționari angajați cu contract (în special tehnicieni și funcționari administrativi). Personalul Secretariatului General numără peste 300 de funcționari, angajați prin contract care desfășoară activități care nu necesită pregătire polițienească (redactori, traducători, secretare, informaticieni, funcționari de birou etc.).

Comisia de control intern a fișierelor. Adunarea Generală de la Torremolinos din octombrie 1982 a aprobat crearea unei Comisii de control compusă din 4 membrii de naționalități diferite, având ca sarcină verificarea faptului dacă datele cu caracter personal aflate în fișierele Interpolului sunt obținute și tratate conform statutului organizației și dacă sunt utilizate numai de către organele competente ale organizației, dacă sunt înregistrate numai în scopuri bine determinate, dacă sunt exacte și conservate pe timpul unei perioade limitate în condițiile fixate de organizație.¹⁴ Comisia pune la dispoziția tuturor resortisanților sau rezidenților unui stat membru lista cu fișierele ținute de organizație. La cererea lor Comisia verifică dacă datele cu conținut personal deținute de OIPC-INTERPOL corespund condițiilor amintite.

Resursele financiare ale Organizației Internaționale de Poliție Criminală INTERPOL, provin, în proporție de 95% din contribuția anuală a fiecărui stat membru.

Birourile Centrale Naționale. Conform Statutului organizației¹⁵ fiecare poliție națională afiliată la INTERPOL își desemnează un organism care va funcționa în țara respectivă.

¹⁴ C-tin Drăghici, S.Șerb, A.Iacob, A. Ignat – *Drept polițienesc*, Editura Tritonic, București, 2003, pag. 220.

¹⁵ Art. 32 din Statutul INTERPOL.

Experiența practică a scos în evidență faptul că în cale cooperării internaționale există trei mari obstacole și anume: diferența dintre structurile polițienești naționale, barierele lingvistice și diversitatea sistemelor juridice ale țărilor membre.

Pentru a estompa aceste inconveniente, în fiecare stat afiliat la INTERPOL, sarcinile cooperării polițienești internaționale au fost încredințate unui serviciu permanent desemnat de autoritățile guvernamentale naționale denumit Biroul Central Național Interpol. Birourile Centrale Naționale sunt formate numai din funcționarii de poliție, din țara respectivă, care acționează întotdeauna în cadrul juridic fixat de legislația fiecărui stat membru.

Acest organ asigură cooperarea polițienească pe două planuri¹⁶:

- pe plan extern cu Secretariatul General al INTERPOL și celelalte Birouri Centrale Naționale din țările membre;
- pe plan intern, asigură cooperarea cu serviciile de poliție din țara respectivă, singurele competente, cu putere de acțiune operativă, conform legislației în vigoare.

Atribuțiile Birourilor Centrale Naționale sunt următoarele¹⁷:

- centralizarea informațiilor cu caracter polițienesc de interes internațional și a documentației interne de natură polițienească pe care le transmite către Secretariatul General și celelalte Birouri Centrale Naționale ale țărilor afiliate;
- declanșează pe teritoriul național operațiuni cu caracter polițienesc care sunt solicitate de celelalte Birouri Centrale Naționale din țările afiliate;
- primește cererile de informații, de verificări, de arestări și extradări, transmise de Secretariatul General și de celelalte Birouri Centrale Naționale și trimite răspunsurile solicitate la acestea;
- transmite celorlalte Birouri Centrale Naționale, cererile magistraților sau ale serviciilor de poliție privitoare la arestări și extradări în vederea executării lor în străinătate;
- coordonează acțiunile polițienești în țara respectivă, conform legislației naționale, cu privire la măsurile împotriva infractorilor internaționali;
- solicită intervenția INTERPOL pe plan internațional în probleme legate de criminalitatea statului respectiv, în special atunci când se referă la infractori care au părăsit frontierele statului respectiv;
- transmite către Secretariatul General date, studii și orice alte materiale pe care le consideră necesare.

Șeful Biroului Central Național INTERPOL, reprezintă țara sa la sesiunile Adunării Generale și pune în aplicare rezoluțiile adoptate în sesiunile acesteia.

Sistemul de lucru între INTERPOL și Birourile Centrale Naționale se desfășoară astfel¹⁸:

- Secretariatul General, la cererea unei organizații de poliție afiliate solicită relații și măsuri într-o altă țară membră cu privire la un grup, o persoană sau o infracțiune. Secretariatul General poate adresa această cerere către toate țările afiliate, numai prin Birourile Centrale Naționale;
- Un Birou Central Național poate cere prin Secretariatul General verificări de același gen la o altă organizație de poliție afiliată sau la mai multe, tot prin intermediul Biroului Central Național;
- Două organizații de poliție din statele afiliate pot cere relații pentru aceeași grupă de probleme sau persoane;
- Efectuarea de verificări sau urmăriri în releu din țară în țară sub coordonarea Secretariatului General (pur tehnică, nu de dispoziție), atunci când în lucru sunt acțiuni de anvergură

¹⁶ Ion Suceavă și Florian Coman – *Criminalitatea și organizațiile internaționale*, Editura Romcartexim, București, 1997, pag. 218.

¹⁷ C-tin Drăghici, S.Șerb, A.Iacob, A.Ignat – *Drept polițienesc*, Editura Tritonic, București, 2003, pag. 222.

¹⁸ Ion Suceavă și Florian Coman – *Criminalitatea și organizațiile internaționale*, Editura Romcartexim, București, 1997, pag. 220-221.

internațională care privesc grupuri de indivizi și persoane care parcurg cu rapiditate teritoriile mai multor țări.

Pentru studiul și lămurirea unor probleme științifice INTERPOL poate să recurgă la sprijinul unor consilieri (specialiști) desemnați de Comitetul Executiv pe o perioadă de 3 ani, din rândul unor personalități recunoscute pentru reputația lor mondială într-un anumit domeniu de activitate ce interesează organizația.

Principiile ce stau la baza cooperării polițienești internaționale¹⁹. Activitatea desfășurată de INTERPOL pentru prevenirea și reprimarea criminalității internaționale are la bază câteva principii fundamentale, a căror respectare prezintă o importanță deosebită pentru realizarea unei bune cooperări polițienești, astfel:

- Principiul respectării suveranității naționale, constituie principiul pe care se bazează toate relațiile fundamentale existente între state. Cooperarea polițienească internațională se bazează pe acțiunea reciprocă a fiecărei poliții, care în interiorul frontierelor naționale este obligată să respecte propriile legi. INTERPOL nu acționează pe teritoriul altor state, deoarece reprimarea criminalității este un atribut al organelor statului respectiv, al poliției naționale.

- Reprimarea numai a infracțiunilor de drept comun

Cooperarea polițienească internațională nu ar fi posibilă, la nivel mondial, decât în problemele care întrunesc consensul tuturor țărilor interesate. Nici o societate nu poate admite asasinatul, furtul, traficul de persoane, traficul cu mașini furate, cu opere de artă, escrocheriile, traficul de droguri, falsificarea de bancnote și traficul cu acestea, contrabanda, traficul cu armament etc. Din aceste motive cooperarea polițienească este organizată și are drept scop prevenirea și reprimarea cu eficiență maximă numai a infracțiunilor de drept comun.

- Universalitatea cooperării, în sensul că fiecare stat poate coopera cu oricare altul. Astfel, cooperarea polițienească internațională este astfel organizată încât o țară să poată coopera cu oricare alta fără a ține seama de considerații politice, geografice sau lingvistice.

- Egalitatea de tratament a tuturor țărilor membre. Este un principiu al cooperării polițienești internaționale ce decurge din egalitatea suverană a statelor. În practica organizației egalitatea de tratament se traduce prin faptul că toate țările afiliate beneficiază de servicii identice, indiferent de mărimea contribuției lor financiare la bugetul organizației.

- Caracterul extensiv al cooperării, în sensul că aceasta este deschisă tuturor autorităților polițienești naționale cu misiuni de luptă împotriva criminalității (poliție, parchet, justiție, jandarmerie, vamă, gardă financiară).

- Suplețea cooperării, respectiv evitarea oricărui formalism care ar împiedica asupra operativității și eficacității cooperării polițienești internaționale.

În conformitate cu aceste principii, această organizație nu dispune de investigatori supranaționali, de superdetectivi, care să îndeplinească misiuni operative de poliție în alte țări.

Concluzii. Cooperarea polițienească internațională presupune acțiunea coordonată a polițiilor din țările membre, atât ca furnizori cât și ca beneficiari ai informațiilor și serviciilor necesare prevenirii și combaterii criminalității.

Cooperarea internațională facilitează de asemenea contactele directe între polițiști. Astfel în cazurile deosebit de grave și complexe, se poate ivi necesitatea ca un polițist dintr-o țară să se deplaseze în altă țară pentru a-i sprijini pe colegii săi locali, având avantajul cunoașterii la perfecție a unor detalii rezultate din ancheta efectuată în propria țară. Aceste probleme de deplasare în străinătate se fac numai prin înțelegerile dintre BCN-urile țărilor interesate.

¹⁹ Gh.Pele și Ioan Hurdubaie – *Interpolul și criminalitatea internațională*, Editura Ministerului de Interne, București, 1983, pag. 23-26, în același sens Stoica Mihai – Gheorghe și Cătuși Constantin Cristian – *Cooperarea polițienească internațională în România*, Editura Paper Print Invest, București, 2006, pag. 59.

BIBLIOGRAPHY

- Gheorghe Lucian, Rapotan Adrian - *Agenții și organisme europene implicate în cooperarea judiciară și prevenirea criminalității*, la Congresul de Științe Penale, organizat de Asociația Română de Științe Penale și Universitatea Andrei Șaguna, 2006.
- Mihai-Gheorghe Stoica, Constantin-Cristian Cătuți – *Cooperarea polițienească internațională în România*, Editura Paper Print Invest, București, 2006.
- Constantin Drăghici, S. Șerb, A. Ignat, A. Iacob – *Drept polițienesc*, Editura Tritonic, București, 2003.

HEALTH RISK MANAGEMENT IN AN ER HOSPITAL

Viorel Mircea Drăgan

Assoc. Prof., PhD, "Dunărea de Jos" University of Galați

Abstract: Risk factors are all factors from the work environment that are likely to affect the health or integrity of the staff studied by causing all sorts of injuries. These are categorized as dangerous situations and security plays an important role in providing safe working conditions. The risks and security are closely correlated and mutually exclusive. The analysis of health risk factors was done for the technical and administrative staff from an emergency hospital. The work process of the studied staff consists in carrying out the activities of traveling inside and outside the ER unit.

Keywords: risk, sickness, emergency hospital, security, technical staff

ER = EMERGENCY ROOM

1. Introducere

Componență intrinsecă a strategiei manageriale, activitatea de prevenire reprezintă un ansamblu de procedee și măsuri luate sau planificate la toate stadiile de concepere, proiectare și desfășurare a proceselor de muncă, menite să asigure desfășurarea proceselor de muncă în condiții de maximă securitate pentru sănătatea și integritatea participanților la proces, prin care se elimină riscurile de accidentare sau îmbolnăvire profesională. Astfel, aceasta se constituie ca o știință de interfață îmbinând cunoștințe și tehnici de strictă specialitate în domeniul de aplicare cu tehnici și cunoștințe din domeniul ergonomiei, igienei industriale, psihosociologiei muncii, medicinei muncii și toxicologiei industriale. În acest context se poate afirma că sarcina principală a activității de prevenire o reprezintă obținerea maximumului de eficiență și de calitate a muncii în condițiile reducerii numărului de accidente către zero. [1]

Din cele prezentate derivă cele două obiective majore ale prevenirii care suscită în principal:

- a) pe plan uman: – reducerea numărului accidentelor de muncă și a îmbolnăvirilor profesionale;
- b) pe plan financiar: – reducerea costurilor legate de accidentele de muncă și îmbolnăvirile profesionale.

Aceste deziderate se pot realiza numai prin eliminarea sau reducerea riscurilor profesionale.

În acest scop trebuie întreprins un demers global care să cuprindă:

- evaluarea riscurilor profesionale,
- punerea în conformitate a echipamentelor tehnice;
- revizuirea procedurilor de lucru;
- ameliorarea condițiilor de mediu de muncă;
- stabilirea politicii de selecționare, formare și informare a personalului;
- implementarea managementului de securitate și sănătate în muncă.

Punctul de plecare în optimizarea activității de prevenire a accidentelor de muncă și îmbolnăvirilor profesionale într-un sistem de muncă îl constituie evaluarea riscurilor profesionale din sistemul respectiv.

Indiferent dacă este vorba de un loc de muncă, un atelier sau o societate comercială în ansamblul său, o asemenea analiză permite identificarea și ierarhizarea factorilor de risc în funcție de importanța lor și alocarea eficientă a resurselor financiare și umane pentru măsurile prioritare de eliminare sau reducere a riscurilor reziduale asociate

Evaluarea riscurilor profesionale presupune identificarea tuturor factorilor de risc (pericole sau situații periculoase) din sistemul de muncă analizat și cuantificarea dimensiunii lor pe baza combinației dintre doi parametri: probabilitatea de manifestare și gravitatea consecinței maxime previzibile (cea mai frecventă) asupra organismului uman. Se obțin astfel niveluri de risc parțiale pentru fiecare factor de risc în parte, respectiv niveluri de risc global pentru întregul sistem analizat.

Acest principiu de evaluare a riscurilor este deja cuprins în standardele europene (CEI 812/85, respectiv proiect CEN 1992) și stă la baza diferitelor metode cu aplicabilitate practică. [4] Obligatorietatea evaluării riscurilor profesionale în țara noastră decurge din legislația actuală în domeniu, care a fost armonizată cu legislația Uniunii Europene privind securitatea și sănătatea în muncă. Astfel, art. 7 alin.(4) din Legea 319/2006 a Securității și Sănătății în Muncă, preluând paragraful 2, punctul b - art. 5 din Directiva Cadru 391/89 C. E. E. prevede: "Angajatorul are obligația: sa evalueze riscurile pentru securitatea și sănătatea lucrătorilor, inclusiv la alegerea echipamentelor de muncă, a substanțelor sau preparatelor chimice utilizate și la amenajarea locurilor de muncă; și dacă este necesar, măsurile de prevenire, precum și metodele de lucru și de producție aplicate de către angajator sa asigure îmbunătățirea nivelului securității și al protecției sănătății lucrătorilor și sa fie integrate în ansamblul activităților întreprinderii și/sau unității respective și la toate nivelurile ierarhice;" [2].

Una din mutațiile esențiale care s-au produs în ultimele decenii în științele muncii, atât în cele care se ocupă cu organizarea, cât și în cele care studiază problemele profilaxiei și protecției o constituie trecerea de la modelele unilaterale - economist și tehnicist - la modelul internațional - circular - cunoscut sub denumirea de model psiho-tehnologic. Acesta are la bază conceptul de sistem "om-sarcină de muncă - mijloace de producție-mediul de muncă" și arată că omul este într-adevăr elementul activ, subiectul propriu-zis al oricărui proces de muncă și asupra căruia se răsfrâng toate disfuncționalitățile acestui sistem.

Cauzele potențiale de producere a acestor disfuncționalități în cadrul sistemului sunt reprezentate de proprietatea intrinsecă a produselor utilizate, a surselor de energie sau capacitatea echipamentelor tehnice, a metodelor sau tehnicilor de lucru de a cauza daune umane sau materiale (pericole, noxe sau situații periculoase). În anume condiții acestea se pot manifesta ca riscuri profesionale conducând la apariția accidentelor de muncă sau a îmbolnăvirilor profesionale. [3]

2.Locul de muncă analizat

Analiza s-a realizat asupra personalului tehnico-administrativ dintr-un spital clinic de urgență compus din Comitet Director și personal tehnic, administrativ și juridic, financiar, bugete, contabilitate, resurse umane, salarii, audit intern, informatică și statistică, administrativ, prevenire și protecție, curier, registrator medicali, merceolog

Procesul de muncă constă în desfășurarea activităților de birou și deplasări în incinta și în afara unității. [5]

Mijloacele de producție utilizate sunt birou, scaun; calculator și imprimantă; mijloace de transport auto aparținând unității sau transportului public; prize, prelungitoare pentru alimentare; rechizite, birotică; calculatoare de birou; corpuri de mobilier.

Sarcina de muncă a personalului constă în: respectarea programului de muncă stabilit în cadrul programului de funcționare a unității și realizarea sarcinii de muncă.

Mediul de muncă a personalului își desfășoară activitatea atât în spații închise - birouri, încăperi aparținând unității, cât și în exterior, la deplasările în afara unității.

Factorii de risc proprii mijloacelor de producție sunt prezentați în tabelul 1

Tabelul 1

UNITATEA: Spitalul Clinic Judetean de Urgență		FIȘA DE EVALUARE A LOCULUI DE MUNCĂ	2 0 16			
SECȚIA: Serviciul Administrativ			NUMAR DE PERSOANE EXPUSE: 173			
FUNCTIA: PERSONAL T.A.			DURATA EXPUNERII: 8 ore			
LOCUL DE MUNCĂ: BIROURI			ECHIPA DE EVALUARE:			
ACTIVITATEA: Activitate specifică de birou, cu deplasare în/și în afara unității						
COMPONENTA SISTEMULUI DE MUNCĂ	FACTORI DE RISC IDENTIFICAȚI	FORMA CONCRETĂ DE MANIFESTARE A FACTORILOR DE RISC (descriere, parametrii)	CONSECINTA MAXIMA PREVIZIBILA	CLASA DE GRAVITATE	CLASA DE PROBABILITATE	NIVEL PARȚIAL DE RISC
0	1	2	3	4	5	6
FACTORI DE RISC PROPRII MIJLOACELOR DE PRODUCȚIE	FACTORI DE RISC MECANIC	F.1.-Lovire la deplasarea pietonală pe căile de acces din incinta unității de către mijloace de transport (aprovizionare, delegate, prestatori etc);	DECES	7	1	3
		F.2.-Lovire, prindere sau strivire în accident de circulație la deplasarea în interes de serviciu (pentru acțiune pe teren);	DECES	7	1	3
		F.3.-Defectarea mecanismelor și a pieselor componente, deviere de la traiectoria normală de deplasare, impact, răsturnare;	ITM 3-45 ZILE	2	4	2
	FACTORI DE RISC ELECTRIC	F.4.–Electrocutare prin atingere directă accidentală a unor căi de tensiune neprotejate de la locul de desfășurare a activității: prize deteriorate, improvizate, cabluri electrice dezizolate pe porțiuni, legături electrice improvizate etc	DECES	7	1	3
	FACTORI DE RISC FIZIC	F.5.-Radiații electromagnetice de la calculator – afectarea vederii;	NEGLIJABIL	1	5	1

FACTORI DE RISC PROPRII MEDIULUI DE MUNCĂ	FACTORI DE RISC FIZIC	F.6.-Alternanța temperaturilor interior exterior, iarnă;	ITM 3-45 ZILE	2	2	2
		F.7.- Curenți de aer pe holuri și încăperi, sau la deschiderea simultană a ușilor și ferestrelor;	ITM 3-45 ZILE	2	5	3
		F.8.- Cădere de la același nivel, prin alunecare, datorită stării carosabilului, condițiilor de climă (gheață, polei), pardoselii umede, etc.	ITM 3-45 ZILE	2	4	2
	FACTORI DE RISC BIOLOGIC	F.9.-Contaminarea cauzată de prezența pacienților purtători de virusuri, bacterii etc;	I. T. M. 3-45 ZILE	2	4	2
FACTORI DE RISC PROPRII EXECUTANTULUI	ACTIUNI GREȘITE	F.10.-Deplasarea, staționarea în zone periculoase, în zona de vecinătate a căilor de acces auto, pe carosabil în gabaritul de acces al autovehiculelor;	DECES	7	1	3
		F.11.- Efort static prin intensitate determinat de poziția ortostatică prelungită;	ITM 3-45 ZILE	2	4	2
	OMISIUNI	F.12.- Omiterea luării de măsuri de prevenire a accidentelor de circulație la deplasarea pietonală (asigurare, atenție diminuată, traversare prin locuri nepermise, nerespectarea semnificației indicatoarelor, etc);	DECES	7	1	3
FACTORI DE RISC PROPRII SARCINA DE MUNCĂ	SOLICITARE PSIHICĂ	F.13.-Solicitare psihică datorată prezenței pacienților, aparținătorilor, mass-mediei;	ITM 3-45 ZILE	2	2	2
		F.14. - Stres cauzat de ritm intens de muncă, decizii rapide în timp scurt și negocieri.	ITM 3-45 ZILE	2	2	2

Nivelul de risc global al locului de muncă este:

$$N_{rg} = \frac{\sum_{i=1}^{14} r_i \cdot R_i}{\sum_{i=1}^{14} r_i} = \frac{6(3 \times 3) + 7(2 \times 2) + 1(1 \times 1)}{6 \times 3 + 7 \times 2 + 1 \times 1} = 2.51$$

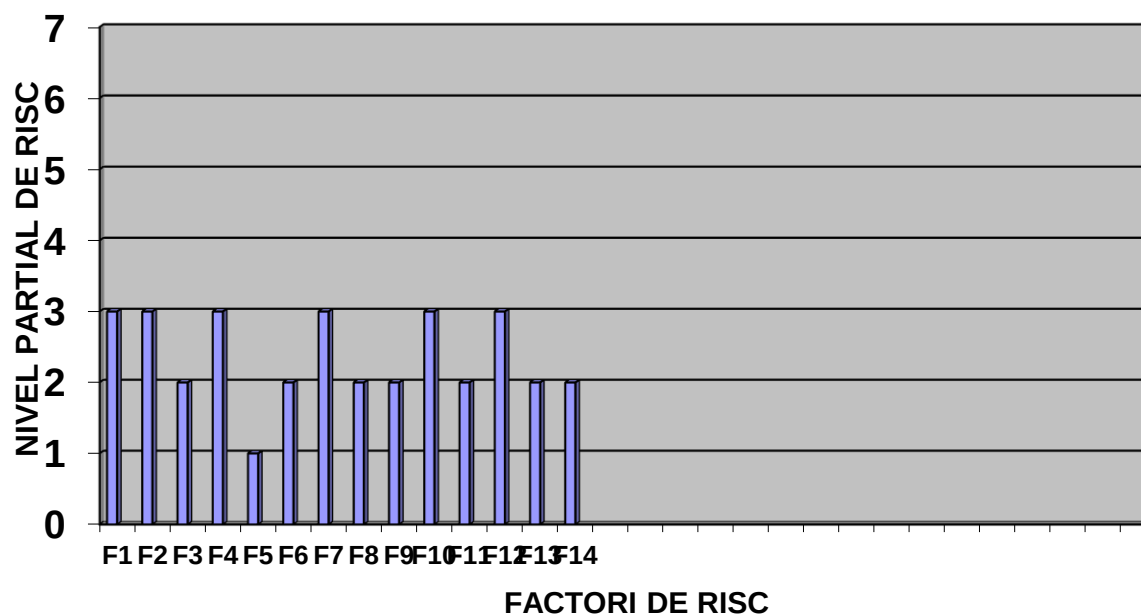

Figura 1 Nivelurile parțiale de risc pe FACTORI DE RISC

LEGENDA FIGURA Nr. 1

- F.1. - Lovire la deplasarea pietonală pe căile de acces din incinta unității de catre mijloace de transport (aprovizionare, delegate, prestatori etc);
- F.2. - Lovire, prindere sau strivire în accident de circulație la deplasarea în interes de serviciu (pentru acțiune pe teren);
- F.3. - Defectarea mecanismelor și a pieselor componente, deviere de la traiectoria normala de deplasare, impact, rasturnare;
- F.4. – Electrocutare prin atingere directa accidentală a unor căi de tensiune neprotejate de la locul de desfășurare a activității: prize deteriorate, improvizate, cabluri electrice dezizolate pe porțiuni, legături electrice improvizate etc.
- F.5. - Radiații electromagnetice de la calculator – afectarea vederii;
- F.6. - Alternanța temperaturilor interior exterior, iarna;
- F.7. - Curenți de aer pe holuri sau încăperi, sau la deschiderea simultana a ușilor și ferestrelor;
- F.8. - Cădere de la acelasi nivel, prin alunecare, datorită stării carosabilului, condițiilor de climă (gheață, polei), pardoselii umede, etc.
- F.9. – Contaminarea cauzată de prezența pacienților purtători de virusuri, bacterii etc;
- F.10. - Deplasarea, staționarea în zone periculoase, în zona de vecinătate a cailor de acces auto, pe carosabil în gabaritul de acces al autovehiculelor;
- F.11. - Efort static prin intensitate determinat de poziția ortostatică prelungită;
- F.12. - Omiterea luării de măsuri de prevenire a accidentelor de circulație la deplasarea pietonală (asigurare, atenție diminuată, traversare prin locuri nepermise, nerespectarea semnificației indicatoarelor, etc);
- F.13. - Solicitare psihica datorată prezenței pacienților, aparținătorilor, mass-mediei;
- F.14. - Stres cauzat de ritm intens de muncă, decizii rapide în timp scurt și negocieri.

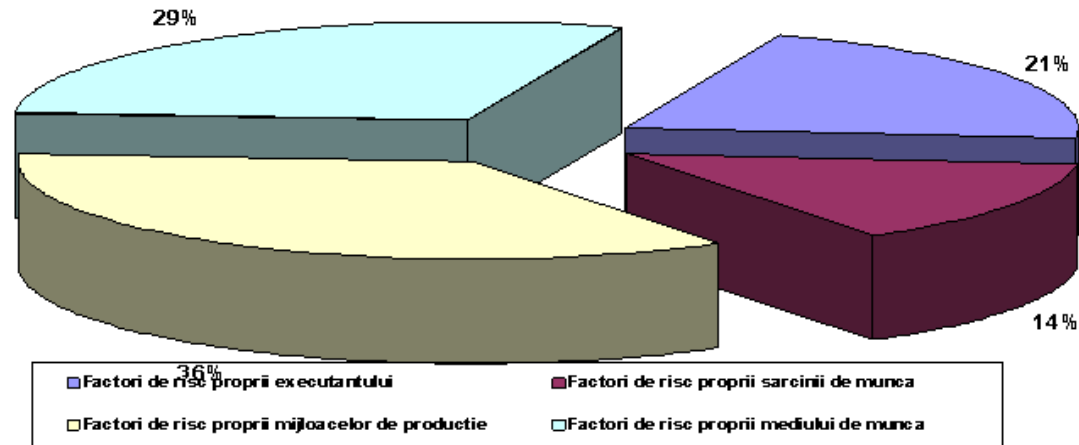

Figura 2. Ponderea factorilor de risc identificați după sursa generatoare

FIȘA DE MĂSURI PROPUSE PENTRU LOCUL DE MUNCĂ – PERSONAL T.A. TABELUL 3

Nr. crt.	Factori de risc identificați	Nivel de risc (x)	Nominalizarea măsurilor propuse de prevenire
1.	F.1. - Lovire la deplasarea pietonală pe căile de acces din incinta unității de către mijloace de transport (aprovizionare, delegate, prestatori etc);	3	Măsuri tehnice - reglementarea vitezei maxime de acces a autovehiculelor în incinta unității prin amplasarea indicatoarelor de limitare la intrarea în unitate; - restricționarea accesului autovehiculelor în funcție de necesitățile unității; Măsuri organizatorice

			- instruirea lucratorilor cu privire la consecintele nerespectării restricțiilor de securitate la deplasarea în incinta unității; - întocmirea unei instructiuni/proceduri interne privind conduita lucratorilor (obligații generale, deplasare pietonală și cu mijloace auto, etc);
2.	F.2. - Lovire, prindere sau strivire în accident de circulație la deplasarea in interes de serviciu (pentru acțiune pe teren);	3	Măsuri organizatorice - în timpul deplasării pe caile de circulație rutiera se vor respecta prevederile Regulamentului de circulație pe drumurile publice - Codul Rutier; - planul tematic de instructaj va cuprinde prevederi ale legislației rutiere, secțiunea Alți participanți la trafic
3.	F.4. – Electrocutare prin atingere directă accidentală a unor căi de tensiune neprotejate de la locul de desfășurare a activității: prize deteriorate, improvizate, cabluri electrice dezizolate pe porțiuni, legături electrice improvizate etc	3	Măsuri tehnice - asigurarea mentenanței echipamentelor de muncă electrice prin personal specializat și autorizat; Măsuri organizatorice - verificarea vizuală zilnică a integrității învelișului de protecție a cablului de alimentare a echipamentelor de muncă electrice, a stării carcasei exterioare și a stecherului de alimentare; - utilizarea de prelungitoare prevazute cu nul de protecție; - alimentarea echipamentelor de muncă electrice și a prelungitoarelor se va face numai de la prize prevazute cu nul de protecție; instruire și control periodic cu tematică vizînd respectarea măsurilor de electrosecuritate la locurile de muncă;
4.	F.10.Deplasarea,staționarea în zone periculoase, în zona de vecinatate a căilor de acces auto, pe carosabil in gabaritul de acces al autovehiculelor;	3	Măsuri organizatorice - în timpul deplasării pe caile de circulație rutiera se vor respecta prevederile Regulamentului de circulație pe drumurile publice - Codul Rutier; - planul tematic de instructaj va cuprinde prevederi ale legislației rutiere, secțiunea Alți participanți la trafic
	F.12. - Omiterea luării de măsuri de prevenire a accidentelor de circulație la deplasarea pietonală (asigurare, atenție diminuată, traversare prin	3	Măsuri organizatorice - în timpul deplasării pe căile de circulație rutiera se vor respecta prevederile Regulamentului de circulație pe drumurile publice - Codul Rutier; - planul tematic de instructaj va cuprinde prevederi ale legislației rutiere, secțiunea Alți participanți la trafic

	locuri nepermise, nerespectarea semnificației indicatoarelor, etc);		

3.CONCLUZII

Nivelul de risc global calculat pentru locul de muncă analizat este egal cu **2,51**, valoare ce îl încadrează în categoria locurilor de muncă cu nivel de risc mic.

Rezultatul este susținut de “**Fișa de evaluare**”, din care se observă că din totalul de factori de risc identificați (figura 1), 14 nu depășesc, ca nivel parțial de risc, valoarea 3:

În ceea ce privește repartitia factorilor de risc pe sursele generatoare, situația se prezintă după cum urmează (figura 2):

- 36,0%, factori proprii mijloacelor de producție;
- 21,0%, factori proprii mediului de muncă;
- 14,0%, factori proprii sarcinii de muncă;
- 29,0%, factori proprii executantului.

BIBLIOGRAPHY

[1]

Gabriel MINCĂ-METODE DE EVALUARE ȘI PREVENIRE A RISCURILOR PROFESIONALE BAZATE PE TEORIA FIABILITĂȚII SISTEMELOR, note curs Iași 2007

- [2] Directiva Cadru 391/89 C. E. E
- [3] -Legea 319/2006 a Securității și Sănătății în Muncă
- [4]. Standardele europene CEI 812/85
- [5].Instrucțiunea de lucru sectorul medical a spitalelor de urgențăHEALTH RISK MANAGEMENT IN AN ER HOSPITAL

Risk factors are all factors from the work environment that are likely to affect the health or integrity of the staff studied by causing all sorts of injuries. These are categorized as dangerous situations and security plays an important role in providing safe working conditions. The risks and security are closely correlated and mutually exclusive. The analysis of health risk factors was done for the technical and administrative staff from an emergency hospital. The work process of the studied staff consists in carrying out the activities of traveling inside and outside the ER unit.

ORGANIZED CRIMINALITY, ETHNIC VIOLENCE AND WORLD TERRORISM

Ivan Anane

Assoc. Prof., PhD, "Ovidius" University of Constanța

Abstract: Criminal organizations have expanded their influence and power, they have become richer than the governments of the states they are facing, relying on increasing illegal international trafficking in goods, money and people. In many cases, criminal organizations are governed by management rules used by any company or company, they maintain representations outside their country of origin, grow vigorously relationships with officials and political leaders whom they corrupt by any means, criminal organizations are able to accumulate wealth and power to such an extent that they jeopardize the effectiveness and even the legitimacy of the operation of state apparatus in some countries. Paradoxically, the system of organized crime, despite the apparent destabilizing effect on the political system, often works with the support of the respective governments. The recrudescence of ethnic and religious phenomena is not exclusively an effect of globalization: they have many historical, cultural and especially economic connotations. It can easily be noticed that there are no ethnic conflicts where there are no social and economic problems, but this does not mean that there are no other ways of supplying ethnic conflicts. Terrorists are motivated not only by psychological factors but also by social, political, religious or economic factors. Ethnic, separatist, anarchist, revolutionary, or fundamentalist-religious ideologies diverge significantly, and ideological influence in the context of socio-economic, cultural, demographic and other realities becomes extremely relevant and dangerous.

Keywords: criminal organizations, criminal groups, religious movements, violence, terrorists.

Introducere. Transformările din economia globală și politica internațională de după Războiul Rece au dat un impuls puternic activității criminale și au consolidat organizațiile acestora¹. Bazându-se pe creșterea traficului internațional ilegal de bunuri, bani și persoane, organizațiile criminale și-au extins influența și puterea, au devenit și mai bogate comparativ cu guvernele statelor cu care se confruntă. Acest tip de acțiune a devenit o amenințare reală la adresa securității naționale a multor state, precum și la adresa securității internaționale în general. În majoritatea țărilor foste comuniste violența, corupția și jefuirea fără scrupule a bogățiilor și averilor naționale (a se vedea țara noastră, în care foarte mulți directori de întreprinderi de stat au reușit dubla „performanță” de a aduce în stare de faliment întreprinderile pe care le conduceau, și în același timp de a se îmbogăți datorită firmelor „căpușă” create în același domeniu de activitate) asociate cu organizațiile de tip mafiot în formare și în ascensiune pun în pericol reformele democratice și trezesc nostalgia pentru regimurile autoritare în cercurile cele mai defavorizate ale populației.

Criminalitatea organizată. În unele state precum Federația Rusă și Ucraina, organizațiile criminale, care utilizează în mod frecvent extorcarea de fonduri, traficul de arme, droguri și chiar de material nuclear potențial fisionabil sunt prin însăși existența lor o amenințare la siguranța și sănătatea publică. În statele care furnizează materie primă pentru droguri, ca de exemplu cele din America de Sud și Asia, organizațiile criminale care controlează producția, transportul și desfacerea drogurilor constituie

¹ Gheorghe Lucian, Rapotan Adrian - *Agenții și organisme europene implicate în cooperarea judiciară și prevenirea criminalității*, la Congresul de Științe Penale, organizat de Asociația Română de Științe Penale și Universitatea Andrei Șaguna, p. 70, 2006

o amenințare majoră la adresa democrației, a procesului electoral, a exercitării suveranității și a aplicării legilor statelor respective.

În multe cazuri, organizațiile criminale sunt conduse după reguli de management utilizate de orice firmă sau companie. Noul model de organizare a activității criminale tinde să se diferențieze de modelul clasic. Noile entități criminale nu sunt restricționate de frontierele dintre state, ba chiar dimpotrivă, nu au o ierarhie clar stabilită (se pare că nu folosesc o structură ierarhică de tip piramidal, ci structuri de conducere colectivă) și posedă o structură permanentă foarte puțin dezvoltată, dar foarte elastică. În consecință, grupuri criminale mici, cu puține resurse organizaționale și legături reduse cu economia legală și infrastructura oficială a statului, pot produce daune serioase societății respective².

În același timp, trebuie aduse la lumină activitatea și prioritățile transnaționale ale grupurilor criminale puternice și bine organizate, care mențin reprezentanțe în afara țării lor de origine, cultivă cu asiduitate relații cu oficialități și lideri politici pe care îi corup prin orice mijloace. Astfel de organizații realizează alianțe strategice cu rețele criminale din alte state și penetrează economia legală a diferitelor țări, în cadrul procesului de spălare a banilor proveniți din activități ilegale.

În multe țări precum SUA, Japonia, Italia și mai nou, Rusia și Ucraina se manifestă îngrijorare în legătură cu amploarea crescândă a operațiilor ilegale ale grupurilor aparținând crimei organizate, cu lărgirea ariei geografice a influenței acestora și cu puterea crescândă pe care o dețin. Drept rezultat al activității transfrontaliere, organizațiile criminale sunt capabile să acumuleze bogății și putere într-o asemenea măsură încât pun în pericol eficacitatea și chiar legitimitatea funcționării aparatului de stat din unele țări.

Cele mai puternice grupări criminale se concentrează în:

- China continentală, Hong-Kong și Taiwan – cele șase Triade;
- Italia – Mafia siciliană (sau Cosa Nostra), 'Ndragheta în Calabria, Camorra napolitană și Sacra Corona Unita în Apulia;
- Mexic – cartelurile Juarez, Tijuana și al Golfului;
- Federația Rusă – cel puțin 12 organizații de talie, de tip mafiot, rusești și caucaziene;
- Ucraina – aproximativ același număr de grupări ca în Federația Rusă;
- Turcia – mai multe organizații turcești și kurde structurate pe criterii de clan;
- SUA – mafia americană (Cosa Nostra) controlează și activitatea criminală din Canada;
- Columbia – cartelurile din Medellin și Cali;
- Balcani – rețele criminale cu baze în Albania sau Serbia.

Dintre acestea cele mai bine organizate sunt grupările columbiene, siciliene și chineze. Ele sunt cele mai redutabile și cu cea mai mare putere de adaptare la lupta dusă de autoritățile statale împotriva lor. În ultimul timp, structurile crimei organizate rusești au început să rivalizeze ca putere și bogăție cu grupările mai vechi, tradiționale. După afirmațiile fostului director al CIA, John Deutsch, cele mai importante 200 grupări mafiotice operează pe teritoriul Federației Ruse, dar și în multe zone ale globului. Alte organizații mai mici își au originea în Coreea de Sud, Filipine, Thailanda, Birmania, Pakistan, Israel, Nigeria și Jamaica etc.³

Marile organizații criminale sunt angajate în sustragerea, vânzarea și traficul ilegal de droguri și al altor substanțe restricționate aflate sub controlul statului. Ele realizează profituri enorme și din alte activități, precum traficul ilegal de persoane, camăta, falsificarea documentelor de identitate și a banilor, spălarea banilor proveniți din activități ilegale, traficul de arme, fraude împotriva instituțiilor financiare, pirateria împotriva mărfurilor aflate sub regimul drepturilor de copyright sau a mărcilor înregistrate de firmă, crima plătită la comandă, prostituția forțată, terorismul, perceperea taxei de protecție și extorcarea, furtul și traficul de vehicule furate, corupția în rândul sindicatelor, a

² Gheorghe Lucian - *Lupta împotriva criminalității în spațiul Schengen și în sud-estul Europei, în Aspecte juridice și practice ale aderării actuale la Uniunea Europeană*; a XI-a sesiune de comunicări științifice, Universitatea Spiru Haret, mai 2004, p.150-157, Editura Europolis, Constanța, 2004

³ National Defense University, 1997, *Strategic Assessment*, p. 199.

politicienilor, poliției și justiției. Toate acestea sunt activități ilegale foarte profitabile pentru infractori și care afectează în egală măsură stabilitatea regională și securitatea națională a statelor în care se manifestă. În rândul specialiștilor în domeniul combaterii criminalității organizate există un larg consens asupra faptului că prin crima organizată se erodează și se degradează mediul strategic internațional și se amenință viziunea asupra a ceea ce este o societate stabilă și dezirabilă. Caracterul precis și dimensiunile reale ale fenomenului rămân estompate.

Grupările aparținând crimei organizate diferă semnificativ între ele în ceea ce privește mărimea, bogăția acumulată, structura internă și coeziunea, activitățile ilegale de bază, legăturile și conexiunile internaționale și transnaționale.

Creșterea volumului activității economice la nivel continental și global permite organizațiilor criminale să acționeze în condiții favorabile. Crearea Spațiului Schengen în Europa Occidentală (ca urmare a Tratatului de la Maastricht, permițând libera circulație a persoanelor în cadrul Uniunii Europene) ca și stabilirea Zonei de Liber Schimb în America de Nord (NAFTA) au creat în mod neintenționat, condiții favorabile răspândirii criminalității, sub masca unor activități onorabile⁴. De exemplu, în SUA sunt verificate în fiecare an de către organele vamale numai 3% din totalul containerelor cu mărfuri care intră în această țară⁵. În unele state foste comuniste din Europa, aflate în diferite faze ale tranziției spre un capitalism real, dar aproape toate cu economiile încă într-un echilibru relativ, crima organizată s-a concentrat asupra câtorva activități specifice: traficul de droguri, contrafacerea diferitelor mărfuri, mergând de la băuturi alcoolice și țigări până la produsele de lux, contrabanda cu țigări, dar și cu alte bunuri, traficul de autovehicule și obiecte de artă, furtul și traficul de arme, traficul ilegal de persoane spre Europa de Vest, traficul de organe umane necesare operațiilor chirurgicale de transplant. Dintre toate acestea cel mai bine organizat și într-o expansiune continuă pare a fi traficul de droguri.

Noi producători de droguri au apărut nu numai în America de Sud, ci și în Vietnam, în fostele republici sovietice din Asia Centrală și mai ales în Afganistan. Producția acestora este orientată în special spre Europa de Vest, România constituind în principal o țară de tranzit și în secundar o piață de desfacere. Cu toate acestea consumul de droguri în țara noastră este în creștere continuă și constantă, consumatorii de predilecție fiind tinerii, iar drogurile utilizate fiind marijuana, opiumul și în mod surprinzător, cele de sinteză, cocaina și heroina, care sunt și cele mai nocive. Polonia, China, Rusia, Azerbaidjan și statele baltice pătrund pe piața drogurilor ca producători puternici și exportatori ai unor droguri violente, de tipul amfetaminelor, care se pot găsi și la noi în țară. Consumul de cocaină și heroină este, de asemenea, în creștere nu numai în Europa de Vest, ci și în cea Centrală și Estică.

Organizațiile criminale, asemănător corporațiilor moderne, au dezvoltat strategii noi și aranjamente structurale pentru a fi mai competitive și eficiente pe piața mondială, devenind în acest fel transnaționale. Acest fenomen nou este încă dificil de definit cu precizie. Structurile crimei organizate spre deosebire de companiile ce se ocupă de relațiile economice legale par să aibă mai multe elemente caracteristice comune, precum:

- stabilirea ori afilierea unor celule funcționale în străinătate; ca și corporațiile multinaționale, grupările crimei organizate pot avea reprezentanți permanenți în alte țări, pentru a derula cu operativitate principalele afaceri ale organizației respective;

- stabilirea de relații bazate pe corupție cu liderii străini; probabil cele mai clare și semnificative exemple de acest fel pot fi întâlnite în America de Sud, unde crima și degradarea morală, asociate cu industria cocainei s-au răspândit ca un cancer spre alte țări și chiar regiuni întregi. În ultimii zece ani, cartelurile cocainei din Columbia și-au extins relațiile politice, atrăgând prin corupție liderii politici de nivelul cel mai înalt dintr-un număr de state din America Centrală și din zona Caraibelor, ca de exemplu Panama, Bahamas, Insulele Turks și Caicos. Scopul acestor relații este de a permeabiliza legislația antidrog din țările respective, de a obține facilități de operare și de a asigura spălarea banilor

⁴ Buzescu Ghe. - *Tratate și convenții internaționale privind aplicarea legii penale în timp*, Editura SITECH, Craiova, 2016, pag. 88.

⁵ Charles W. Kegley Jr., Eugene R. Wittkopf, *World Politics, Trend and Transformation*, 6th edition, St. Martin's Press, New York, p. 188.

murdari obținuți din traficul de droguri. În mod concret, este vorba de utilizarea aerodromurilor, posibilitățile de alimentare cu combustibil, stocarea drogurilor în tranzit, permisiunea de a înființa laboratoare de producere a cocainei și obținerea de diferite facilități fiscale necesare spălării banilor. Conform unor acuzații care nu au fost încă probate, cartelurile drogurilor din Columbia ar fi contribuit cu fonduri la campania pentru alegerile prezidențiale din 1994 din Panama, pentru candidatul Ernesto Perez Baldares și în Mexic, pentru candidatul Ernesto Zedillo în același an;

- alianțe strategice transfrontaliere. Ca și multe campanii multinaționale, organizațiile criminale caută parteneri în alte țări, pentru a maximiza oportunitățile pe care le oferă anumite piețe și anumite conjuncturi, a perfecționa logistica și a reduce riscurile de operare. Adeseori toate acestea constau în utilizarea rețelelor deja existente aparținând unor parteneri specializați în contrabandă sau în spălarea banilor și care dețin avantajul unei cunoașteri mai bune a condițiilor locale, inclusiv relații bazate pe corupție deja stabilite cu autoritățile locale. Exemplul cel mai caracteristic al unei asemenea cooperări este reprezentat de înțelegerile dintre syndicatele crimei organizate din Italia și cartelurile drogurilor din Columbia pentru a vinde cocaină în SUA, Mexic, Italia și în țările Europei Centrale și de Est;

- investiții legale în alte țări. Grupările crimei organizate deplasează din ce în ce mai multe mijloace financiare în afara țării în care-și au organizat activitatea ilegală de bază, în scopul ascunderii naturii ilegale a activității lor, al facilitării desfășurării operațiilor de afaceri și al îmbunătățirii legitimității și imaginii lor pe piața externă. De exemplu, există dovezi că familia mafiotă siciliană Cuntrera-Caruana a deținut un restaurant, un magazin de antichități și o agenție de voiaj în Anglia, ca acoperire pentru importul de cânepă indiană (canabis) din Kashmir și de heroină din Thailanda. În mod similar, un lider al Camorrei napolitane deținea cinci companii de transport containerizat în Marsilia pentru a facilita contrabanda cu țigări și heroină. Cartelul drogurilor din Cali a deschis o firmă de import-export produse agricole la Praga și a înființat un club al prieteniei polono-columbiene la Cracovia, ambele ca acoperire pentru traficul de cocaină⁶. În conformitate cu aprecierile ONU, dezvoltarea fără precedent a traficului ilegal de droguri, controlat de organizații multinaționale puternice, beneficiind de sprijinul a nenumărate organizații criminale locale din diverse state, a generat la nivelul anului 1996 venituri de cca. 180 de miliarde de dolari. O altă activitate îngrijorătoare privind crima organizată este contrabanda cu materiale nucleare. Traficul ilegal cu asemenea materiale își are originea în complexe nucleare ale fostelor state sovietice. Deși multe dintre materialele furate și oferite spre vânzare în anii '90 pe piața internațională au o semnificație militară foarte redusă, au fost descoperite cel puțin opt cazuri de trafic cu materiale care pot fi utilizate în scop militar. În patru dintre aceste cazuri, materialele nucleare în cauză au putut fi expediate din F. Rusă înainte de a fi interceptate de poliție. În celelalte cazuri activitatea ilegală a putut fi anihilată la timp. Conform datelor furnizate de Ministerul Securității de Stat al F. Ruse, în 1996, traficul cu materiale radioactive nu a reprezentat una dintre activitățile principale ilegale ale crimei organizate din această țară, în primul rând deoarece riscurile legate de derularea acestui tip de acțiuni ilegale sunt mult mai ridicate comparativ cu traficul de droguri, extorcarea de fonduri, contrabanda cu materii prime și altele asemenea. S-a amplificat însă traficul ilegal cu materiale nenucleare (în special metalele rare) care pot fi utilizate atât în fabricarea de arme nucleare, cât și pentru scopuri industriale civile.

În Afganistan, principala ramură a economiei a devenit producția de droguri, toate facțiunile rivale, inclusiv cele musulman-fundamentaliste, realizând profituri din aceasta.

În mod paradoxal sistemul crimei organizate, în pofida aparentului efect destabilizator asupra sistemului politic, funcționează adesea cu sprijinul guvernelor respective. Unul dintre motivele principale este reprezentat de ponderea veniturilor realizate din activitățile ilegale în unele economii naționale. De exemplu, pentru țările andine din America de Sud, cocaina constituie produsul principal de export și în general, raportat la întreaga Americă Latină, cocaina reprezintă al doilea produs de export, după petrol. În Peru și Bolivia, conform surselor americane, 75% din PIB este realizat din producerea și prelucrarea plantelor de coca. O ofensivă decisivă împotriva producerii drogurilor ar

⁶National Defense University, 1997. *Strategic Assessment*, p. 202.

provoca măsuri violente de răspuns din partea cartelurilor drogurilor, o criză financiară regională, o criză economică majoră a tuturor industriilor conectate într-un fel sau altul cu aceea a drogurilor, intensificarea violenței grupărilor rebele de gherilă, provocarea unei migrații masive și probabil violente a populației, care și-ar pierde principala sursă de venit, spre capitalele Lima (Peru), La Paz (Bolivia) și Bogota (Columbia). Un factor ce complică și mai mult situația în această zonă este acela că, în regiune, cartelurile drogurilor și-au asumat o serie de funcții sociale pe care în mod normal ar fi revenit statului, în special în domeniul bunăstării sociale, funcționării justiției și a ordinii publice.

Comerțul cu droguri asigură și veniturile unor redutabile organizații teroriste și extremiste. Astfel, fundamentalistii din Asia Centrală de Sud și de Sud-Est controlează principalele zone de culturi de droguri din Afganistan, Kashmir, Indochina etc. Organizația kurdă PKK folosește, la rândul său, însemnate resurse financiare provenite din comercializarea drogurilor (ar „administra” 40% din intrările în UE).

Violența etnică și religioasă. Conflicte teritoriale. Valorile care sprijină existența grupurilor etnice și religioase se referă la cultură, tradiții și cutume, limbă, mod de viață și o anumită psihologie comună. Toate acestea constituie fundamentul de la care se pornește pentru a defini identitatea oricărui grup etnic. Asemenea valori nu pot fi nici eliminate și nici distruse. Ele reprezintă o realitate obiectivă, definind fiecare grup etnic și elementele sale caracteristice. A analiza sistemele de valori pe care se bazează grupurile etnice este deosebit de important, deoarece astfel pot fi cunoscute izvoarele sale și însăși evoluția grupului. Având în vedere multitudinea conflictelor etnice din întreaga lume, în special la zonele de interferență a diferitelor culturi și civilizații, analiza etno-culturală devine obligatorie.

Există zone de conflict activ în Africa, Orientul Apropiat și Mijlociu, America Latină, Spania, Irlanda de Nord, Caucaz, Balcani, Indonezia precum și în alte zone și regiuni.

În prezent, multe din zonele de conflict se interconectează și intercondiționează. Confruntările etnice și religioase pot constitui un adevărat „cal troian”, pe care unele grupări interesate îl pot utiliza cu scopul de a grăbi sfârșitul erei supremației națiunilor-state, fără însă a lua în considerare „efectul de bumerang” pe care l-ar putea avea aceste acțiuni destabilizatoare.

Recrudescența fenomenelor etnice și religioase nu este exclusiv un efect al globalizării: ele au multiple conotații istorice, culturale și în special economice. Se poate constata cu ușurință că acolo unde nu există probleme sociale și economice nu există nici conflicte etnice, fără însă ca aceasta să însemne că nu există și alte căi de alimentare a conflictelor etnice.

Prevenirea conflictelor presupune o abordare mai largă, depășind zona culturală și cea a economicului, căci conflictele etnice au cauze complexe, de natură istorică, culturală, teritorială și politică, care se materializează într-o măsură mult mai mare în confruntarea de interese decât în cea de valori.

Interesele de natură etnică și religioasă se bazează pe sistemele de valori, dar nu sunt un rezultat direct al acestora. Ele sunt un produs al necesității de a trăi într-o zonă geografică în care grupurile etnice acceptă ori, după caz, neagă sau sfidează statele în care trebuie să viețuiască. Modalitățile de exprimare a intereselor de natură etnică și religioasă nu sunt întotdeauna foarte clare pentru cei din afara grupurilor etnice respective. De multe ori, ele sunt disimulate de unele revendicări aparent legitime, de respectare a drepturilor omului, a drepturilor minorităților, a autonomiei etc.⁷.

Mișcările religioase extremiste tind să aibă caracter universal. Spre deosebire de mișcările etnice, ele au tendința de a considera că opiniile pe care le exprimă trebuie să fie însușite de toți credincioșii propriei religii. Acestea au tendința de a crea o motivație transfrontalieră, transferând astfel propria opinie despre legitimitate din sfera ideatică spre motivația unor acțiuni politice. În multe cazuri de acest fel, frontierele internaționale ale statelor sunt ignorate, nefiind recunoscute ca bariere în calea propagării credinței, mai ales în situațiile în care se face apel la violență. Aceste mișcări

⁷ Cf. Lars Erik Cederman, *Emergent Actors in World Politics: How States and Nations Develop and Dissolve*, Princeton University Press, Princeton, N. J., 1997, p. 43.

extremiste au caracter exclusivist; ele resping orice opțiuni contrare celor pe care le promovează, atât pe cele teologice, cât și pe cele politice sau în legătură cu ordinea socială.

În plan practic, aceasta înseamnă că în societățile în care asemenea opinii sunt predominante, orice individ care nu este un adept sau un credincios este considerat un cetățean „de categoria a doua”. În plus, ele au un caracter militant activ, utilizând cu ușurință mijloace coercitive.

Mișcările religioase extremiste au o viziune despre societate cu totul diferită de cea a organizațiilor naționaliste. Ele nu gândesc în termeni de idealuri, valori sau interese naționale, ci au un alt sistem de raportare la social.

Organizațiile islamiste, de exemplu, nu sunt interesate de naționalism, care este specific Occidentului. Ele doresc întoarcerea la „Ummah”, adică la comunitatea tuturor musulmanilor, care trebuie să fie uniți în jurul unui calif; aceasta a fost forma de organizare socială care a adus măreție islamului în trecut.

Deși mișcările religioase extremiste militante nu constituie singurul actor non-stat ale cărui activități contribuie la propagarea și exacerbarea violenței, mulți experți consideră că ele au tendința să stimuleze anumite tipuri de activități internaționale destabilizatoare.

Între altele, se evidențiază iredentismul, adică tendința unor grupuri etnice sau a unor grupări religioase de a revendica teritorii într-o zonă adiacentă, care în unele cazuri a fost pierdută în favoarea unui alt stat care o deține în prezent. Pentru a îndeplini un asemenea obiectiv de cele mai multe ori este utilizată forța armată.

Secesionismul este tendința unei minorități etnice sau religioase de a se separa de un stat recunoscut pe plan internațional. Aceasta se realizează de asemenea prin violență, pe calea luptei armate. De obicei există o a treia parte implicată, care sprijină din punct de vedere logistic elementele secesioniste. În unele cazuri, sprijinul poate fi chiar mai substanțial, materializându-se în sprijin militar efectiv.

Revolte secesioniste sunt o sursă importantă a războaielor civile. Violența internă constituie o reacție față de frustrarea generată de percepția unei părți a populației că este în mod nedrept privată de statutul și starea materială de care se bucură grupurile avantajate. Când așteptările populației în privința a ceea ce ea poate avea în mod real sunt exagerate și exploatate de cercuri interesate, sporește probabilitatea izbucnirii unui conflict social, a unui etno-național ori chiar religios.

În perioada Războiului Rece, războaiele civile au fost în general asociate cu mișcările de eliberare națională din Africa și Asia. După sfârșitul Războiului Rece însă s-a dovedit că nemulțumirile ținute sub control în cadrul „blocurilor rivale” s-au dezlănțuit cu ferocitate, iar revoltele secesioniste s-au declanșat în multe state⁸.

Un al treilea tip de activitate internațională pe care mișcările religioase militante au tendința să-l genereze este migrația, adică părăsirea țărilor de origine de către minoritățile religioase, în scopul de a scăpa de persecuții. Fie că această migrație are loc de bunăvoie, fie că este realizată prin constrângere, rezultatul este același și anume formarea de diaspore. Acestea sunt comunități etnice sau religioase care se coagulează în alte țări, însă mențin legături economice, culturale, afective și chiar politice cu țările din care provin.

Terorismul internațional. După 11 septembrie 2000 și chiar după recentul război din Irak, majoritatea statelor moderne continuă să-și definească strategia de securitate națională în condițiile în care amenințările cărora trebuie să le facă față își au rădăcini în locuri dintre cele mai surprinzătoare, iar terorismul este din ce în ce mai prezent, mai specific și mai ancorat în capacități materiale.

Amenințările la adresa securității, cărora națiunile trebuie să le facă față, sunt strâns legate atât de presiunea modernității și globalizării, cât și de delicatul caracter al identității, de responsabilitatea alegerii și de vulnerabilitatea înstrăinaților, a celor ce nu-și găsesc apartenența la grup.

⁸ Steven R. David, *Internal War: Causes and Cures*, în „World Politics”, nr. 49, iulie 1997, p. 552.

Scopurile pe termen lung legate de politicile antiteroriste trebuie să includă măsuri de prevenire și de descurajare a tinerilor de a se alătura grupărilor teroriste. La prima vedere, aceasta ar putea fi interpretată drept un scop imposibil de pus în practică, fiind greu să identifiți persoane cu potențial terorist ridicat și mai ales să le determini să nu se alăture unor grupări care ar putea comite acte teroriste.

Preocupările academice cu privire la terorism sugerează că pentru înțelegerea motivației teroriștilor se impune o abordare interdisciplinară.

Teroriștii nu sunt motivați numai de factori psihologici, ci și de cei sociali, politici, religioși sau economici. Prin urmare, motivațiile, scopurile, ideologiile etnice separatiste, anarhiste, revoluționare sau fundamentalist-religioase diferă semnificativ, iar influența ideologică, în contextul socio-economicului, culturalului, demograficului și a altor realități devine extrem de relevantă și periculoasă. Deși este greu de acceptat de către lumea civilizată, terorismul a devenit o realitate cu implicații globale greu de prevenit și gestionat. El nu se mai prezintă doar ca un gest criminal mărunț produs în disperare de cauză la o anumită evoluție a sistemului social. Acum el s-a consacrat ca o acțiune deosebit de violentă, îndreptată împotriva ordinii de drept, desfășurată în afara și împotriva normelor internaționale. „Terorismul este teatru”⁹ este definiția pe care o dă expertul Brian Jenkins acestui fenomen complex. Perceput ca o piesă de teatru, terorismul poate fi văzut ca o prezentare deliberată către o audiență largă pentru a evidenția un mesaj sau a atrage atenția asupra sa.

Scopul și intenția unor asemenea acțiuni pot avea un impact sinistru asupra populației, asupra națiunii sau la nivel regional și global.

Pe de altă parte, terorismul a fost reprezentat ca o tactică, strategie, crimă, datorie sfântă, reacție justificată și greșeală abominabilă. Totul depinde din ce punct de vedere este privit. „Pentru unii, un individ poate fi un terorist, în timp ce pentru alții, el este un luptător pentru libertate”¹⁰. Încercând să definim terorismul, constatăm că există o multitudine de astfel de definiții, diferența dintre ele fiind dată de rolul și responsabilitățile organizației (agenției) emitente.

Departamentul Apărării al SUA¹¹ definește terorismul drept „folosirea calculată a violenței nelegale sau amenințarea cu folosirea acesteia, în scopul inducerii sentimentului de teamă, cu intenția de a forța sau intimida guvernele în vederea realizării scopurilor propuse, care pot fi în general politice, religioase sau ideologice”.

La rândul său, ONU¹² prezintă terorismul ca pe „o stare de anxietate inspirând acțiuni violente repetate, angajate de actori statali, grupări sau indivizi ce acționează clandestin pentru motive foarte diverse, criminale sau politice în care, în deplin contrast cu asasinatele, ținta directă a violenței nu reprezintă și ținta principală”.

Guvernul Marii Britanii¹³ definește foarte concis terorismul ca fiind „folosirea violenței pentru realizarea unor stări finale politice și care pot include utilizarea oricărei forme de violență, în scopul inducerii unui sentiment de frică în rândul opiniei publice sau a unei părți a acesteia”. Deși există foarte multe definiții atribuite terorismului, toate au în comun o gamă largă de elemente. Caracteristicile comune ale acestor definiții se referă la următoarele aspecte:

- politic – un act terorist este un act politic sau care este comis cu scopul de a produce un efect politic;
- psihologic – orice act terorist cauzează un efect psihologic sau teroare. Victimele acestor acte sunt altele decât cele care au fost vizate inițial;
- violent – violența, coerciția sau fenomenele distructive sunt folosite conjugat pentru îndeplinirea scopurilor propuse. Chiar dacă pierderile sau efectele distructive produse nu sunt rezultatul unui act terorist, totuși ceea ce s-a produs este urmarea amenințării sau violenței potențiale;

⁹Bruce Hoffman, *În interiorul terorismului*, 1998.

¹⁰Enciclopedia internațională a terorismului, Editura MAI, București, 1998.

¹¹FM 100-20, Operații militare în conflicte de mică intensitate, 5 decembrie 1990, amendată în 9 ianuarie 2003.

¹²Enciclopedia internațională a terorismului, Editura MAI, București, 1998.

¹³Enciclopedia internațională a terorismului, Editura MAI, București, 1998.

- dinamic – grupările politice solicită schimbări, revoluții sau mișcări politice. Nimeni nu recurge la atacuri violente împotriva persoanelor străine sau inocente doar pentru „a menține starea de fapt existentă”;

- deliberat – acțiunile teroriste sunt planificate din timp și minuțios (ele nu sunt întâmplătoare) și au ca finalitate atingerea unor scopuri specifice bine precizate.

Cu ajutorul mijloacelor militare și bazându-se pe elemente de război psihologic, terorismul urmărește obținerea unor avantaje exclusiv sectare, prevalându-se de așa-zise precepte religioase, în fond sloganuri, scoase din tenebrele istoriei. În scopul apărării cetățenilor, statelor și a intereselor acestora în țară și în străinătate este de așteptat ca fiecare membru al comunității internaționale să întreprindă măsuri în următoarele domenii:

- elaborarea și implementarea strategiilor naționale de securitate;
- informarea populației cu privire la pericolul reprezentat de grupările teroriste;
- integrarea măsurilor de protecție a propriilor cetățeni din străinătate;
- adoptarea unor capacități integrate de management al consecințelor.

Violența politică, ca parte a condiției umane organizate social, poate deveni endemică în anumite condiții favorizante. De aceea, comunitatea internațională nu trebuie să tolereze grupările teroriste, care caută să combine puterea tehnologiei moderne cu cea a armelor de distrugere în masă, în scopul amenințării permanente a societății civilizate și a întregii omeniri. Cei mai importanți actori internaționali au, îndeosebi, responsabilitatea de a se abține de la „manipularea” unor grupări teroriste în competiția economică și politică actuală.

Războiul împotriva terorismului nu poate fi comparat cu o „ciocnire a civilizațiilor”, ci mai degrabă cu o „ciocnire între civilizație și cei care doresc să o distrugă”¹⁴. Ca atare, lumea civilizată trebuie să persevereze în lupta împotriva terorismului astfel încât să fie eliminată o amenințare la modul ei de viață. Atâta timp cât teroriștii exploatează beneficiile oferite de noul mediu global și acționează în întreaga lume, răspunsul comunității internaționale trebuie să fie, de asemenea, la nivel global. Dacă teroriștii încearcă să fugă – consideră experții americani – lumea civilizată trebuie să-i urmărească. Dacă aceștia se ascund, trebuie găsiți. Câteva lupte vor putea fi cunoscute, altele nu. Campania de luptă împotriva terorismului va fi una de durată și nemiloasă.

Majoritatea specialiștilor apreciază că simpla combatere fizică a terorismului nu este suficientă. Ea trebuie însoțită de combaterea fundamentului său ideologic, de demontarea și demonetizarea justificării sale morale și etice.

Concluzii. Crima organizată este una dintre amenințările specifice societății globale, ea acționând în țara noastră în modalități specifice, în special datorită statutului conferit de economia românească, în tranziție prelungită de la proprietatea de stat la proprietatea privată și economia de piață liberă. Pe măsură ce economia națională va depăși perioada actuală de fragilitate, odată cu intrarea în Uniunea Europeană, statul va beneficia de mai multe resurse pentru a contracara efectul unor amenințări asimetrice de acest fel.

Este necesară construirea unei ordini internaționale în care țările și popoarele să fie integrate într-o lume în care primează interesele și valorile comune: demnitatea umană, respectarea legii, respectarea libertăților individuale, economia de piață și libera inițiativă, toleranța religioasă. Trebuie să se înțeleagă că o lume în care aceste valori sunt asimilate ca standarde și nu ca excepții reprezintă cel mai bun antidot împotriva proliferării terorismului. Victoria împotriva terorismului nu reprezintă un moment singular și punctual, ci un efort de durată, susținut al comunității internaționale. Victoria va fi asigurată și va fi de durată atâta timp cât comunitatea internațională își menține trează vigilența, va lupta și va coopera neîntrerupt, în scopul prevenirii actelor și grupărilor teroriste.

Tendința de accentuare a globalizării va continua pentru orizontul de timp previzibil, încercările de regionalizare, ca o contrapondere a globalizării, pot avea succes în domeniul economic și mai puțin în cel al securității, în care competiția, respectiv lupta pentru putere este mult mai directă. Mediul

¹⁴Strategia Națională a SUA privind combaterea terorismului, februarie 2003.

internațional și ordinea mondială în ansamblul său sunt un rezultat al competiției și cooperării, în care orice sfidare manifestată în plan regional poate primi un răspuns de amploare globală, așa cum reiese și din evenimentele din Irak, Afganistan, Siria sau din criza iraniană.

BIBLIOGRAPHY

- Gheorghe Lucian, Rapotan Adrian - *Agenții și organisme europene implicate în cooperarea judiciară și prevenirea criminalității*, la Congresul de Științe Penale, organizat de Asociația Română de Științe Penale și Universitatea Andrei Șaguna, 2006.
- Gheorghe Lucian - *Lupta împotriva criminalității în spațiul Schengen și în sud-estul Europei, în Aspecte juridice și practice ale aderării actuale la Uniunea Europeană*; a XI-a sesiune de comunicări științifice, Universitatea Spiru Haret, mai 2004, Editura Europolis, Constanța, 2004.
- National Defense University, 1997, *Strategic Assessment*.
- Buzescu Ghe. - *Tratate și convenții internaționale privind aplicarea legii penale în timp*, Editura SITECH, Craiova, 2016.
- Charles W. Kegley Jr., Eugene R. Wittkopf, *World Politics, Trend and Transformation*, 6th edition, St. Martin's Press, New York.
- Cf. Lars Erik Cederman, *Emergent Actors in World Politics: How States and Nations Develop and Dissolve*, Princeton University Press, Princeton, N. J., 1997.
- Steven R. David, *Internal War: Causes and Cures*, în „World Politics”, nr. 49, iulie 1997.
- Bruce Hoffman, *În interiorul terorismului*, 1998.
- Enciclopedia internațională a terorismului, Editura MAI, București, 1998.
- FM 100-20, Operații militare în conflicte de mică intensitate, 5 decembrie 1990, amendată în 9 ianuarie 2003.
- Strategia Națională a SUA privind combaterea terorismului, februarie 2003.

THE CONSECRATED LAW PRINSIPLES FROM THE STATES OF THE EUROPEAN UNION

Marinela Dumitru

PhD Student, University of Bucharest

Abstract: Unul din elementele de pornire pentru o bună comparare a două sau mai multe sisteme de drept este cel al principiilor juridice, în acest sens vom deosebi principii generale universale pe care le întâlnim în orice ordine juridică europeană întrucât acestea fac parte din același sistem. Putem spune că în ordinea juridică continentală, elementul determinant, comun îl constituie principiile fundamentale ale dreptului ce asigură unitate sistemului de drept al fiecărei țări și operează corecțiile necesare atunci când este cazul.

Principiile dreptului italian (principiul suveranității, principiul garantării drepturilor și libertăților cetățenilor, principiul egalității cetățenilor) sunt prevăzute în Constituția Italiei. Principiile dreptului civil italian sunt prevăzute în Titlul I art. 1-16 Cod civil. Având în vedere principiul legalității prevăzut de art. 2, în art. 12 se arată că, dacă un litigiu nu poate fi soluționat potrivit normelor legale în vigoare, se recurge la aplicarea soluțiilor date unor chestiuni similare de practică judiciară anterioară. În cazul în care nu există rezolvare nici după această etapă, se aplică principiile generale ale ordinii de drept italiene.

Constituția Franței din 1958 consacră principiile suveranității naționale, principiul respectării drepturilor omului, principiul egalității cetățenilor. În vederea respectării principiului separației puterilor în stat, Curtea Constituțională este însărcinată să intervină în caz de conflict între puterile statului.

Camera penală a Curții de Casație din Franța, având în vedere aplicarea principiului legalității, a decis eliminarea oricărei incriminări a unei fapte în cazul în care redactarea textului delictului nu este suficient de exactă.

În Germania, toate principiile ce stau la baza raporturilor juridice civile sunt reglementate de Codul civil german (BGB) caracterizat ca fiind "un monument de rigoare ce folosește un limbaj inaccesibil neinițiatilor". Acesta reglementează încă de la apariție o serie de principii și cuprinde clauzele generale, "adevărata supape" ce conțin principii generale pe care judecătorul le poate aplica fără să existe alte texte de lege. Aceste clauze generale feresc judecătorul de a se angrena în mecanismul ce-l conține codul, prin acestea el putând regla situații de fapt neprevăzute de lege, putând adapta dreptul noilor realități. Astfel, în Germania a fost eliminat rolul jurisprudenței în a rezolva situații conflictuale în care legea nu dispune, principiile generale asigurând coerența aplicării normei.

Principiul bunei credințe numită în dreptul german fidelitate și credință este una din cele mai importante clauze generale.

Un adevărat principiu care nu este consacrat în clauzele generale și a fost reglementat în scopul asigurării unei anumite securități circuitului juridic civil și comercial este principiul aparenței în drept.

O comparare a doua sau mai multe sisteme de drept trebuie să pornească de la o serie de elemente comune pentru a putea pretinde că putem identifica termenii de comparat. Unul din elementele de la care se poate pleca pentru a compara două sau mai multe ordini juridice este cel al principiilor juridice. Astfel, vom deosebi principii generale universale pe care le întâlnim

în orice ordine juridică europeană întrucât acestea fac parte din același sistem.

În orice ordine juridică, normele juridice sunt formulate cu ajutorul noțiunilor, principiilor, figurilor și conceptelor juridice.

În aria italică există aceeași distincție între ramurile dreptului public și cele ale dreptului privat. Principiile dreptului italian sunt afirmate în Constituția Italiei, care în Titlul 1 denumit principii fundamentale consacră principiul suveranității (art. 1), principiul garantării drepturilor și libertăților cetățenilor (art. 2), principiul egalității cetățenilor (art. 3). În domeniul dreptului privat, principiile dreptului civil sunt prevăzute în Titlul I art. 1-16 Cod civil. Principiul legalității este prevăzut de art. 2, iar în art. 12 se arată că, dacă o chestiune litigioasă nu are rezolvare potrivit normelor legale în vigoare, se aplică rezolvarea dată unor chestiuni similare de practică judiciară anterioară. În ipoteza în care nici după această etapă nu avem rezolvarea, se aplică principiile generale ale ordinii de drept italiene.

Se observă că doctrina italiană, atunci când discută problema principiilor generale de drept, face în cele mai multe cazuri trimitere la interpretarea normei și la soluționarea unor cazuri neprevăzute în legislație, ce ar urma să se facă în conformitate cu principiile generale ale ordinii juridice italiene.

În Franța, Preambulul Constituției din 1958 consacră drept valori fundamentale principiile suveranității naționale, principiul respectării drepturilor omului, principiul egalității cetățenilor. Curtea Constituțională este însărcinată să tranșeze în caz de conflict între puterile statului, chestiunea litigioasă în spiritul respectării principiului separației puterilor în stat. Poporul francez își proclamă solemn atașamentul față de Drepturile omului și de principiile suveranității naționale, așa cum au fost ele definite de Declarația din 1789, confirmată și completată de preambulul Constituției din 1946, precum și față de drepturile și îndatoririle definite în Carta mediului înconjurător din 2004. În virtutea acestor principii și a celui privind libera determinare a popoarelor, Republica le ofera teritoriilor de peste mări, care își manifestă voința de a adera la principiile respective, instituții noi, întemeiate pe idealul comun de libertate, egalitate și fraternitate și concepute în vederea unei evoluții democratice.

În aplicarea principiului legalității, camera penală a Curții de Casație din Franța, a decis eliminarea oricărei incriminări a unei fapte în cazul în care redactarea textului delictului nu este suficient de exactă. Este adevărat că pentru moment deciziile pronunțate se referă exclusiv la domeniul infracțiunilor de presă și la cele referitoare la libertatea de exprimare.

Pentru a elimina aplicarea textului ce încalcă principiul legalității, judecătorii din acțiunea pe fond s-au sprijinit pe art. 6, 7 și 10 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului. Însă, se apreciază că acest fapt trebuie să constituie o excepție, deoarece Curtea de Casație ar putea deveni judecătorul redactării formale a legii penale în temeiul art. 7 din Convenție, în acest caz ar interveni un control al legiuitorului de către judecătorul din materia penală. În Franța, în mod tradițional judecătorul nu poate controla constituționalitatea legilor, prin aplicarea art. 55 din Constituție, judecătorii naționali trebuie să elimine dispozițiile unei legi interne atunci când acestea contravin tratatului internațional direct aplicabil, cum este cazul Convenției Europene a Drepturilor Omului.

În Germania, anterior codificării, lipsa codurilor generale obligă știința

juridică, ca pentru a asigura unitatea sistematică a dreptului german, să apeleze la o serie de concepte cum ar fi principiile, ca norme deduse prin analogie și silogism din întreg ansamblul juridic, apărând Begriffspyramide interpretată de către Begriffsjurisprudenz.

Codul civil german (BGB) caracterizat ca fiind „un monument de rigoare ce folosește un limbaj inaccesibil neinițiaților” are o parte generală ce reglementează toate principiile ce stau la baza raporturilor juridice civile. BGB a fost considerat încă de la intrarea sa în vigoare unul din cele mai importante și originale repere legislative, întrucât pe de o parte, a definit concepte de bază, iar pe de altă parte folosește un limbaj tehnicist, unul din principalele sale izvoare de inspirație fiind dreptul roman.

Codul reglementează încă de la apariție o serie de principii cum ar fi principiul reparării integrale a pagubei cauzate de un delict civil, noutate absolută la vremea intrării sale în vigoare. În privința persoanei fizice în dreptul german a fost consacrată noțiunea de principii ale personalității umane, pentru ca doctrina să consacre „teoria drepturilor personalității” pentru a putea concilia limitările aduse drepturilor individuale în raport cu cele colective.

BGB cuprinde clauzele generale (Generalklauseln) ce conțin principii generale pe care judecătorul le poate aplica fără să existe alte texte de lege. Aceste clauze generale reprezintă „adevărate supape” care feresc judecătorul de a se angrena în mecanismul ce-l conține codul. Prin aceste clauze generale judecătorul poate regla situații de fapt neprevăzute de lege, putând adapta dreptul noilor realități.

Practic, în Germania a fost eliminat rolul jurisprudenței în a rezolva situații conflictuale în care legea nu dispune, principiile generale asigurând coerența aplicării normei.

Una din cele mai importante clauze generale este principiul bunei credințe numită în dreptul german fidelitate și credință. Semnificația acestei clauze este aceea că interpretarea contractelor este limitată de cerința loialității și a încrederii reciproce. Se observă că prin aplicarea principiilor reglementate de BGB la cazuri concrete, s-a ajuns în timp la dezvoltarea unui concept, numit „jurisprudența în echitate”, în timp apărând noi reguli de drept. Acest fenomen este asemănător celui întâmplat în dreptul englez la apariția „equity”.

Principiul aparenței în drept este specific dreptului german, nu este consacrat în clauzele generale ci este un adevărat principiu, ce a fost reglementat în scopul asigurării unei anumite securități circuitului juridic civil și comercial. Potrivit acestui principiu o persoană ce contractase în considerarea unor anumite calități ale altei persoane, va păstra bunul ce-l contractase, proprietarul real al bunului urmând a primi despăgubirea cauzată de prejudiciul cauzat de pierderea bunului de la proprietarul aparent.

Putem spune că în ordinea juridică continentală, elementul determinant, comun îl constituie principiile fundamentale ale dreptului ce asigură unitate sistemului de drept al fiecărei țări și operează corecțiile necesare atunci când este cazul.

BIBLIOGRAPHY

1. A. Hensel-Die Rangordnung der Rechtsquellen, insbesondere das

- Verhältnis von Reichs-und Landesgesetzgebung, Handbuch des deutschen Staatsrechts, Tübingen, 1930, pg. 223;*
2. *Leontin-Jean Constantinesco-Tratat de drept comparat, Vol. II, Ed. All, Beck, București, 2005, pg. 159;*
 3. *La Constitutione della Republica Italiana-aprobată de Adunarea Constituțională 22.12.1947, publicată G.U. nr. 298/1947;*
 4. *Codice Civile-aprobat prin Legea 262/04.04.1942 publicată în G.U. 79/1942;*
 5. *F.Torrente-Manuale di diritto privato, Milano, 1965, pg. 133;*
 6. *Mario G. Losano-Marile sisteme juridice. Introducere în dreptul european și extraeuropean, Editura CH Beck, București, 2005, pg. 489;*
 7. *Decizia 2001- Casație 16 ianuarie 2000 ;*
 8. *Paul Arnselek-La phenomenologie du droit, Archives de Philosophie du droit, 1972, pg. 33 ;*
 9. *D. Mayer-Vers un contrôle du législateur par le juge pénal?, Daloz, 2001 Chron. pg. 1643 și urm. ;*
 10. *A. Hensel-Die Rangordnung der Rechtsquellen, insbesondere das Verhältnis von Reichs-und Landesgesetzgebung, Handbuch des deutschen Staatsrechts, Tübingen, 1930, pg. 70*

THE PRINCIPLES PROMOTED IN THE COMMUNITARY ENVIRONMENT POLICIES

Marinela Dumitru

PhD Student, University of Bucharest

Sistemul de drept european s-a dezvoltat pe tradițiile romane și, ca atare, păstrează totuși un puternic caracter formal și legalist. Chiar și principiile morale sau de filosofie socială de maximă abstracțiune, cum sunt echitatea (aequitas) și buna-credință (bona fides), au fost integrate în corpul de dogme juridice, pentru ca judecătorul european să fie ținut a tranșa litigiile numai în conformitate cu regulile de drept aplicabile.

Principiile fundamentale ale protecției mediului sunt esențialmente de proveniență comunitară. Comunitatea, predecesoarea actualei Uniuni, a arătat în fapt, interes față de mediu începând chiar cu anii 70, așadar cu mult înainte ca necesitatea unei astfel de protecții să fie presantă și generalizată cum se întâmplă în prezent. Motivele acestei atenții "premature" rezidă în strânsa legătură pe care instituțiile comunitare au întrevăzut-o între problema mediului și exigențele dezvoltării economice și sociale, conform unei concepții ce consideră ca fiind inacceptabile efectele distorsionante pe care lipsa intervențiilor normative în materie de mediu le-ar fi putut avea asupra corectei funcționări a pieței comune, ulterior devenite "unice".

Aceste principii, inițial menționate în programele de acțiune comunitară în domeniul mediului, și-au găsit expresia juridică în art. 174 al Tratatului de la Roma, introdus prin Actul Unic în 1987, cu modificările ulterioare ce le-au conferit aplicabilitate obligatorie.

Materia prezentă în normele comunitare și programele de acțiune, primul datând din anul 1973, a fost inclusă în tratatele comunitare abia odată cu Actul Unic European din 1986, când, în Tratatul CE a fost inserat un titlu dedicat mediului și a fost prevăzută explicit competența comunitară în acest sector, prin intermediul art. 130R, 130S, 130T, ulterior 174, 175 și 176, actualele articole 191, 192 și 193 ale Tratatului de Reformă (de la Lisabona).

Cu toate că, în special primul a fost revizuit în conținutul său original, prin acestea s-a determinat materia substanțială și procedurală a protecției mediului, incluzând codificarea principiilor și criteriilor ce trebuiau să orienteze acțiunea comunitară.

Prima secțiune a Tratatului CE, art. 1-16, este intitulată „Principii” și fixează bazele acțiunii comunitare, obiectivele, regulile internaționale și procedurile.

În privința protecției mediului sunt relevante dispozițiile art. 5 privind subsidiaritatea, și ale art. 6 asupra integrării. La acestea se adaugă unele principii specifice dreptului mediului (politicii de mediu). Într-adevăr, în cadrul procesului de elaborare și aplicare a reglementărilor comunitare privind protecția mediului, s-au cristalizat și se afirmă, sub diferite forme, o

serie de principii generale.

Acțiunea comunitară trebuie, conform Tratatului să se fondeze pe trei principii: al acțiunii preventive, reținerii poluanților la sursă și „poluatorul plătește”. Același articol stabilește faptul că exigențele privind protecția mediului trebuie să fie o componentă a celorlalte politici comunitare – expresie a principiului integrării.

Principiile specifice ale politicii de mediu sunt enunțate de art. 174. 2 CE - art. 191.2 al Tratatului de la Lisabona - și sunt derivate din cele dezvoltate în statele membre și în dreptul internațional public. Articolul statuează că politica Comunității în domeniul mediului urmărește un nivel de protecție ridicat, ținând cont de diversitatea situațiilor diferitelor regiuni ale Comunității. Aceasta se fundamentează pe principiile precauției și acțiunii preventive, pe principiul corectării cu prioritate la sursă a atingerilor aduse mediului și pe principiul poluatorul plătește.

Odată cu apariția primului program de acțiune comunitară, mai exact anul 1973, la nivelul politicii comunitare s-a conturat caracterul său preventiv constând în concepția conform căreia este întotdeauna preferabil și avantajos să se evite apariția poluării sau a unor degradări ale mediului decât să se combată efectele acestora. Ideea de bază a fost aceea că este mult mai puțin costisitor să fie prevenită instaurarea poluării decât să se repare daunele ecologice, aceasta dincolo de faptul că de multe ori acest tip de daune sunt caracterizate de ireversibilitate, situație în care repararea lor nu mai este posibilă indiferent de sumele sau măsurile destinate și alocate acestei intervenții.

Această concepție a fost dezvoltată la nivelul dreptului comunitar, iar programele de acțiune comunitară în domeniul mediului ce i-au succedat celui din 1973, îndeosebi cele din 1977 și 1983 au continuat să promoveze acest principiu subliniind că cea mai bună politică a mediului este aceea de prevenire a poluării decât aceea de combatere ulterioară a efectelor. În acest sens s-a conturat necesitatea de a avea în vedere, de a analiza cât mai timpuriu posibilele incidente asupra mediului cu privire la toate procesele tehnice, de planificare dar și de decizie conform procedurilor special destinate acestor evaluări.

Practica în domeniu a demonstrat că cea mai bună strategie de mediu constă în a preveni producerea poluărilor și a vătămărilor ecologice de orice fel, mai degrabă decât a încerca să se remedieze efectele acestora. Prevenirea implică, pe de o parte evaluarea riscurilor pentru a evalua pericolele, iar pe de altă parte, acțiuni bazate pe cunoașterea situației prezente, pentru neproducerea degradării mediului.

Principiul prevenirii sau al acțiunii preventive, afirmat la nivel comunitar odată cu Primul Program de Acțiune comunitară în domeniul mediului din 1973 și apoi confirmat de urmatoarele, este în prezent statuat de art. 174 din Tratatul CE și autorizează punerea în practică a masurilor ce sunt apte să prevină, pe cât posibil, apariția eventualelor evenimente dăunătoare pentru mediu. În esență, acest principiu permite să se acționeze înainte de apariția daunelor, finalizându-se cu eliminarea riscului unor vătămări aduse mediului. Potrivit principiului acțiunii preventive, politica de mediu trebuie să urmărească împiedicarea, prevenirea apariției poluărilor, daunelor aduse mediului în loc să încerce remedierea acestora. În fapt, aceasta ar presupune să știm să ne abținem, să prevenim realizarea riscurilor cunoscute și sigure.

În conținutul semnificațiilor sale „principiul presupune atât acțiuni asupra cauzelor care produc poluarea sau degradarea (prin re tehnologizarea ecologică a proceselor de producție), cât și activități de limitare a efectelor distructive sau nocive pentru factorii de mediu.

Avantajul acestui principiu își găsește confirmarea concretă sub aspect economic, din moment ce este mult mai puțin costisitor să fie evitată dauna înainte de apariție decât să fie reparată după ce deja s-a produs. Cerințele principiului s-au exprimat, pe de o parte prin introducerea anumitor obligații cu caracter preventiv și pe de altă parte, prin promovarea unor activități sau a unor proceduri apte să conducă la evitarea modificării în sens negativ a calității mediului.

Sunt instituite prin intermediul legislației o serie de proceduri administrative ce privesc deopotrivă acțiunile publice și private ce prezintă riscul de a avea un impact asupra factorilor de mediu. Acestea sunt de fapt reprezentări practice ale obligației de a lua în calcul cerințele protecției mediului cu ocazia demarării oricărui proiect. Printre aceste proceduri se numără studiile de impact, bilanțul de mediu, programul de conformare, preocuparea de a stabili regimuri speciale de desfășurare a activităților cu impact asupra mediului. Este fără îndoială cazul deșeurilor toxice, îngrășămintelor chimice, pesticidelor, etc.

În plan formal, procedurile de evaluare prealabilă a impactului asupra mediului sunt instrumente privilegiate ale prevenției (acțiunii preventive) întrucât acestora le revine sarcina detectării riscului pentru a putea împiedica sau preveni realizarea acestuia.

Principiul acțiunii preventive caracterizează constant politica comunitară de mediu. Aceasta a permis importante intervenții ale organismelor comunitare, relevanța fiind Directiva CEE 85/337 care, în primul rând, a impus tuturor Statelor Membre adoptarea unei proceduri de evaluare a impactului asupra mediului pentru proiectele din anumite sectoare ce sunt susceptibile a avea o incidență relevantă asupra mediului. O asemenea Directivă este un instrument fundamental de prevenție și reprezintă unul dintre momentele cele mai importante de implementare a principiului acțiunii preventive „cea mai bună politică de mediu constă în evitarea de la început, a apariției, creării poluării sau daunelor de mediu mai degrabă decât combaterea ulterioară a efectelor acestora”.

Multe dintre măsurile puse în aplicare pentru a proteja mediul înconjurător vizează protecția sănătății umane, luând în considerare scopul specific al tuturor acțiunilor. Practic conform dreptului derivat, îmbunătățirea calității mediului înconjurător este strâns legată de sănătatea umană, după cum reiese dintr-o definiție recent dată prin Directiva 2004/35/CE privind daunele aduse mediului, care prevede că, prin poluare asupra terenurilor se înțelege „orice contaminare a solului care creează un risc semnificativ de efecte adverse asupra sănătății umane.”

Obiectivul „utilizarea prudentă și rațională a resurselor naturale” a fost inclus în tratat prin Actul Unic European din 1987 și a fost reluat în programele de acțiune în domeniul mediului.

Directiva 96/61/CE a Consiliului din 24 septembrie 1996 privind prevenirea și controlul integrat al poluării stabilește un cadru general pentru prevenirea și controlul integrat al poluării, prevede măsurile necesare pentru punerea în aplicare a prevenirii și a controlului integrat al poluării pentru a

obține un nivel înalt al protecției mediului în ansamblul său întrucât aplicarea principiului dezvoltării durabile va putea fi promovată printr-o strategie integrată asupra controlului poluării.

De exemplu, Carta Europeană a Apei impune necesitatea de a conserva acest element, ca un drept ce se cuvine fiecărei ființe umane întrucât accesul la apă permite supraviețuirea tuturor creaturilor vii. Apa este considerată „Patrimoniul comun”, fiind o resursă a tuturor, protecția acesteia necesită neaparat o activitate de cooperare internațională. Pe de altă parte, chiar și în „Acordul european referitor la restricțiile privind utilizarea de detergenți sau anumite produse de spălare”, statele părți au recunoscut urgența măsurii de armonizare a legislației lor privind controlul apei și conservarea acesteia.

În mod similar, Convenția africană privind conservarea naturii și a resurselor naturale¹ semnată la Alger la 15 septembrie 1968 între statele membre ale Organizației Unității Africane, a stabilit o serie de obiective, în scopul de a consolida protecția mediului în general, de a promova conservarea și utilizarea durabilă a resurselor naturale, precum și pentru a coordona politicile statelor membre.

Instalațiile de incinerare a deșeurilor periculoase trebuie spre exemplu „să prevină, sau, dacă aceasta nu este posibil,...să reducă prin toate mijloacele posibile, efectele negative ale incinerării deșeurilor periculoase asupra mediului”.

Însuși titlul Directivei 2008/1 din 15 ianuarie 2008 privind prevenirea și reducerea integrată a poluării, autorizarea prealabilă a activităților ce produc în mod direct sau indirect anumite emisii poluante de natură diversă și limitează aceste emisii în funcție de mijloacele tehnice disponibile cele mai performante în condițiile economice și tehnice existente.

Prevenirea este probabil preocuparea principală dacă nu unica a numeroase măsuri cu caracter de reglementare, ce constituie cea mai mare parte a dreptului mediului. Acestea constau cel mai adesea în identificarea, controlul și limitarea fenomenelor cunoscute, înțelese, prin intermediul procedurilor prealabile.

În orice caz, o probabilitate extrem de limitată, cu privire la consecințe previzibile foarte importante, poate fi considerată ca suficientă pentru aplicarea principiului proporționalității. Astfel, realizarea balanței cost-avantaje este generalizată, potrivit art. 174 s. 3 TCE (art. 191 s. 3 Tratatul de Reformă Instituțională de la Lisabona), acceptarea unei valori-limită a poluării privește fenomenele inferioare din punct de vedere cantitativ acestor valori-limită, praguri de toleranță, ca fiind permise, tolerate.

Principiul proporționalității se referă în mod special la acțiunile individuale. Din acest motiv a fost extins în ceea ce privește importanța și sfera de aplicabilitate către principiul precauției care, în schimb, are o valență mai largă și se referă la politica de mediu văzută în integralitatea ei.

Principiul prevenției a fost invocat în fundamentarea răspunderii civile pentru daunele aduse mediului-deși în Cartea Albă consacrată acestui subiect de către Comisie în timpul demersului ce a condus la adoptarea Directivei 2004/35 din 21 aprilie 2004, asupra răspunderii de mediu: „dacă poluatorii trebuie să repare daunele cauzate, suportând costurile corespunzătoare

acesteia, ei vor reduce poluarea astfel încât costul marginal să rămână inferior cuantumului compensațiilor astfel evitate. Principiul responsabilității permite așadar evitarea daunelor”.

De fapt, relația dintre principiul acțiunii preventive și cel al reparării daunelor aduse mediului este mai mult indirectă, cel din urmă sancționând încălcarea dispozițiilor de protecție a mediului: „conformarea la legislație trebuie în egală măsură să fie îmbunătățită”.

Principiul „poluatorul plătește” a fost evocat și în jurisprudența Curții Internaționale de Justiție, care a statuat că „... nu pierde din vedere că, în domeniul protecției mediului, vigilența și prevenția se impun mai ales ca urmare a caracterului adesea ireversibil al prejudiciilor cauzate mediului și a limitelor inerente mecanismelor de reperare a acestui tip de pagube”.

Principiul integrării politicii de mediu în celelalte politici sectoriale la nivelul Uniunii (cum ar fi energia, pescuitul și transportul) a devenit un concept important în politica UE în domeniul mediului și este menționat explicit la articolul 11 din tratat (ex-articolul 6 TCE). În iunie 1998, Comisia a prezentat la reuniunea Consiliului European de la Cardiff, o comunicare privind "Parteneriatul pentru Integrare - O strategie pentru integrarea mediului în politicile UE.

Cu această ocazie a fost cerut Consiliului să dezvolte propriile strategii de integrare a aspectelor de mediu în zonele ce țin de competența acestuia. Astfel, s-au elaborat nouă strategii de integrare Cardiff respectiv: Afaceri Generale, Afaceri Economice și Financiare, piața internă, industrie, energie, Agricultură, Dezvoltare, Pescuit și Transport. În ultimii ani, integrarea politicilor de mediu a înregistrat progrese semnificative în domeniul politicii energetice și aspectelor legate de schimbările climatice, după cum reiese din dezvoltarea în paralel a pachetului UE privind clima și energia. În acest sens, în Martie 2011, Comisia a emis "Foaia de parcurs către o economie competitivă, emisii reduse de carbon până în 2050 " pentru a identifica modalitățile și costurile pentru a atinge obiectivul de reducere a emisiilor de carbon cu 80% până în 2050.

În privința respectării la nivel comunitar al dreptului la un mediu sănătos, neprevăzut expres în legislația uniunii, reglementările comunitare privind garanțiile procedurale ale dreptului la un mediu sănătos apar în dreptul comunitar derivat care, sub diferite forme, reglementează accesul la informație, participarea publicului la luarea deciziei și accesul la justiție. Garanțiile au fost instituite ca urmare a semnării, de către Comunitatea Europeană, a Convenției de la Aarhus privind accesul la informație, participarea publicului la luarea deciziei și accesul la justiție în probleme de mediu, adoptată la 25 iunie 1998.

Directiva nr. 2003/4/CE a Parlamentului European și a Consiliului privind accesul publicului la informația de mediu și Regulamentul (CE) nr. 1367/2006 al Parlamentului European și al Consiliului, din 6 septembrie 2006, privind aplicarea în cadrul instituțiilor și organelor Comunității Europene a dispozițiilor Convenției de la Aarhus au în vedere îndeplinirea obligațiilor prevăzute de Convenția de la Aarhus de către organismele comunitare, prin stabilirea unor măsuri adecvate.

Spre deosebire de Curtea Internațională de Justiție care în statutul său (art. 38 paragraful 1 lit. c) este abilitată să aplice „principiile generale de drept recunoscute de națiunile civilizate”, Curtea Europeană de Justiție nu dispune

de o prevedere asemănătoare în tratatele constitutive sau în protocoalele relative la statutul său.

Totuși, Curtea a recurs și recurge frecvent la principii generale sau fundamentale pe care ea le desemnează ca principii de drept comunitar și pe care — cu acest titlu — le impune în exercitarea misiunii care îi incumbă potrivit tratatului, misiunea asigurării respectării dreptului. Acest demers al Curții, care s-a amplificat și îmbogățit în cursul timpului, a suscitât întrebări ținând de justificarea lui și de originea principiilor astfel consacrate.

BIBLIOGRAPHY

1. Mircea Dutu, Principii și instituții fundamentale de drept comunitar al mediului, Ed. Economică, București, 2005, p.141;
2. Mircea Duțu-Op.cit., pg.143;
3. Mircea Duțu-Dreptul comunitar al mediului, Editura Lumina Lex, București, 2007, pg. 29;
4. Dumitru Mazilu- Dreptul Mediului, Editura CH Beck, București, 2007, pg. 121;
5. Gérard de Bernis-Sviluppo sostenibile e accumulazione, Ed. Tiers-Monde, pg. 96;
6. Patrick Thieffry, Droit de l'environnement de l'Union Européenne,Ed.Bruylant, Bruxelles, 2008, p.95;
7. JO L 257/10.10.1996, pg. 26;
8. African Convention on the Conservation of Nature and Natural Resources;
9. Directiva 94/67 din 16 decembrie 1994 privind incinerarea deșeurilor periculoase, modificată prin Regulamentul nr. 1882/2003 din 29 septembrie 2003;
10. JOUE nr. L 24 din 29 ianuarie 2008, înlocuind Dir. 96/61 din 24 septembrie 1996;
11. Nicolas de Sadaleer-Les principes de prevention, de precaution et du pollueur-payeur, Environmental principles. From political slogans to legal rules, Oxford University Press, ed. A II-a, 2005, pg.123;
12. Patrick Thieffry- Droit de l'environnement de l'Union Européenne,Ed.Bruylant, Bruxelles, 2008, pg.97;
13. Vasile, V., Zaman, Gh.- Dezvoltarea durabilă, Editura Expert, București, 2005, pg. 102;
14. Uniunea Europeană - COM (1998) 0333;
15. Dumitru Mazilu-Dreptul comunitar al mediului, Editura Lumina Lex, București, 2006, pg. 123;
16. Convenția de la Aarhus a fost ratificată de România prin Legea nr. 86/2000 publicată în M.Of. nr. 224 din 22 mai 2000.

GIVERS AND TAKERS AT THE WORKPLACE

Fabiola Popa

Lecturer, PhD, Politehnica University of Bucharest

*Abstract:*The article looks into the concepts of givers and takers as put forth by organizational psychologist Adam Grant, with a view to discussing how each of these categories of employees impacts on the working environment and on the overall organizational goals, as well as on each other. It will address the dangers of giving too much and of healthy boundaries within a team. It will also touch upon the pair narcissist-empath, as described by specialized literature in psychology, and relate it to the pair giver-taker, in an attempt to understand why and how the two parties in these pairs complement each other.

Keywords: givers, takers, matchers, professional communication, boundaries, the dark triad, empathy

I. Introduction

Having good teamwork skills has been repeatedly hailed as a prerequisite for an effective and productive atmosphere at the workplace. As teachers of professional communication, what lies at the core of our teaching philosophy is the attempt to provide students with better oral and written communication models, as well as with some soft skills meant to facilitate the flow of messages, to foster collaboration and willingness to successfully see tasks and projects through to the end. Ultimately, good employees are supposed to be emotionally and culturally intelligent, able to put complex ideas across in a concise, clear and persuasive manner, but also to be receptive and active listeners; to be open minded, adaptable, politically correct, ethical and reliable team workers. All in all, good employees are supposed to be both excellent technical experts and adept at navigating the differences in background, opinions, age etc. they encounter at the workplace in order to build a harmonious atmosphere, conducive to optimum results.

Unfortunately, as they continue to work, change jobs and even career goals, good-willed and helpful employees may run into ruthless co-workers, leaders or business partners, whose games and tricks may eventually discourage, exhaust, sicken, or even cause mental havoc to those they are inflicted on. This article discusses precisely what happens when givers meet takers, as described by organizational psychologist Adam Grant, and how their relationship impacts the working environment and organizational goals. I will also have a quick look into the darker psychological personality types likely to manipulate and damage unsuspecting, ethical co-workers, in order to reach their own extrinsic purposes related to financial gains and their intrinsic need to feed on other people's distress.

II. Givers and Takers at the Workplace

According to Adam Grant, when it comes to the stance one chooses to take with respect to one's relationship with the others and with the idea of work as such, there are two main categories of

people, namely the *givers* and the *takers*. Givers will be always willing to impart knowledge and ideas, to share resources and allot time to help others thrive, without expecting reciprocity. Theirs is an intrinsic view on the benefits of giving, a look at the bigger picture, a way to contribute to the greater good of the company and of their co-workers. In their turn, takers are very apt to see and seize the opportunities for themselves, to recognize those who could serve as means for their own ends, as well as to make sure they, in their turn, don't waste anything for the benefit of others. If not blinded by compulsive generosity, one should be able to detect them quickly, as they come with a full range of red flags: "Acting entitled to people's help. Claiming credit for success while blaming others for failure. Kissing up and kicking down. Being nice to your face and then stabbing you in the back — or being nice only when seeking a favor. Overpromising and underdelivering [...] you give an inch, they try to take a mile [...] they treat help as an open invitation to get more of the same" (Grant and Rebele, 2017). In between, there are also fakers, those takers disguised as good Samaritans, and matchers, those who would help and give only if helped and given in return.

As Grant mentions, research has shown that "higher rates of giving were predictive of higher unit profitability, productivity, efficiency, and customer satisfaction, along with lower costs and turnover rates. When employees act like givers, they facilitate efficient problem solving and coordination and build cohesive, supportive cultures that appeal to customers, suppliers, and top talent alike" (Grant, 2013). However, if one looks deeper into the issue, subsequent research has shown that the employees "who generated the least revenue reported a particularly strong concern for helping others" (Grant, 2013), while there was still a category of givers who managed to be both generous and high-achievers. The two main questions were, then: what was the latter's secret that made them have the best of both worlds, and how can employers capitalize on their givers' propensity to share, but make sure these altruistic employees do not experience generosity burnout?

The secret is in fact a shift in perspective that needs to accommodate both the givers' natural tendency to serve others and the need to protect themselves from those who, in their turn, will be naturally inclined to benefit from the givers' selflessness: "Being an effective giver isn't about dropping everything every time for every person. It's about making sure that the benefits of helping others outweigh the costs to you." (Grant and Rebele, 2017). Being a selfless giver may be appealing in theory but detrimental in practice. Instead, the optimum choice on the generosity spectrum would be the self-protective givers, who "are generous, but they know their limits. Instead of saying yes to every help request, they look for high-impact, low-cost ways of giving so that they can sustain their generosity — and enjoy it along the way" (Grant and Rebele, 2017).

Therefore, it is necessary "for employees to gain a more nuanced understanding of what generosity is and is not. Givers are better positioned to succeed when they distinguish generosity from three other attributes — timidity, availability, and empathy — that tend to travel with it" (Grant, 2013).

Their lack of assertiveness and reluctance to be self-serving often puts givers at the mercy of takers. Reframing self-advocacy in ways that could include benefits for others, so as to reconcile both the givers' need to act in the name of the others and the need to tend to their own interest, is the first solution proposed by Grant.

In addition, being more careful about the issue of *who*, *when*, and *how* they help will make givers less subject to time and energy wasters, therefore, setting healthy boundaries is the second solution. Recognizing takers from the early stage of the relationship and acting like matchers towards them is probably the most effective way of preventing later emotional havoc. In terms of time, learning to prioritize help requests, setting dedicated days on which to accept to help people rather than being at their beck and call all the time, refer help requests to other people instead of dealing with all of them themselves are some of the ways in which givers can avoid being overwhelmed. Identifying what one is best at in terms of giving and acting on that particular skill rather than everything at the same time is another trick that may do the work. Thus, "experts share knowledge. Coaches teach skills. Mentors give advice and guidance. Connectors make introductions. Extra-milers

show up early, stay late, and volunteer for extra work. Helpers provide hands-on task support and emotional support” (Grant and Rebele, 2017). Choosing one or two favourite ways of helping and sticking to them will accommodate both the need to help and the one to cater for oneself.

Finally, in order for givers not to become victims of their own empathic nature, they need to turn from “empathizers” (focused on others’ feelings) into “perspective takers” (focused on others’ thinking and interests). Givers can use their ability to put themselves into the shoes of the other party in a more objective way, which avoids the trap of letting themselves carried away and wallow in emotional turmoil.

If implemented, these three solutions, states Adams, lead to three major benefits for companies: retaining the givers at the workplace and saving them from generosity burnout, encouraging other employees to be givers rather than takers or mere matchers, and finally “creating a culture of and a reputation for generosity” (Grant, 2013) which is likely to attract other people of the kind, thus perpetuating the existence of an environment which is free of psychological games and manipulation.

But who are the takers? And who are the givers? What follows is a quick look into descriptions provided by specialized literature in psychology with respect to the dark triad of personalities, who exhibit features that are more likely to be found in takers, in contrast with more empathic natures, who are more likely to be givers. The triad is relevant to the discussion inasmuch as all three types of personalities have a twisted relationship with those around them, mainly characterized by their desire to exploit the others to their own benefit, which is in fact the very definition of the taker. Thus, “despite their diverse origins, the personalities composing this Dark Triad share a number of features. To varying degrees, all three entail a socially malevolent character with behavior tendencies toward self-promotion, emotional coldness, duplicity, and aggressiveness.” (Paulhus, 2002)

III. The Dark Triad and Empaths at the Workplace

In psychology, dark side personalities stand somewhere between normal types of personalities and clinical-level pathologies (Spain et al., 2013). The dark triad of socially aversive traits includes narcissism, psychopathy and Machiavellianism.

Narcissists display a grandiose sense of self-worth, are permanently preoccupied with their image, they hunger for unconditioned admiration and seem to be unable to have long-lasting, profound relationships with others (Spurk et al., 2015). They are also self-serving, jealous, and tend to lie in order to protect their image (Gökdağ, 2016). They like to make others feel inferior and insecure, while they overstate their own achievements (Adams and Dean, 2009). Their desire to be liked prompts them to be charming and easy-going at first sight, and it seems that they do it by means of “fancier clothing, a more charming facial expression, more self-assured body movements, and more verbal humor, all of which lead to popularity” (Back et al, 2010). They also lack an essential component of empathy, namely susceptibility to emotional contagion, which probably accounts for their inability to engage in authentic relationships with others (Czarna et al, 2015).

In their turn, psychopaths are characterized by impulsivity and thrill seeking, and they have lower levels of empathy, anxiety and fear than normal individuals (Spain et al, 2013). They do not feel guilt or remorse when they harm other people, and they are emotionally cold (O’Boyle, 2012). They are perceived as anti-social, irresponsible, and willing to manipulate others to meet their own ends (Rauthmann, 2013).

Machiavellians have three main characteristics: the compulsion to exploit others, a cynical view of human nature, and a propensity to bend rules to the detriment of moral principles (O’Boyle, 2012). They are cold and emotionally detached and they “strive for agentic goals - money, power, and status” (Rauthmann, 2013). Out of all three dark personalities, they are probably those who are more willing to consciously and strategically take advantage of the others, and they take pleasure in doing it.

The frequent victims of the dark personality types are the empaths, who are known to be highly sensitive, to absorb other people's emotions, and, among other things, to give too much too often, three characteristics which drain them of energy and transform them in emotional dumping grounds (Orloff, 2016). The relationship between the empaths and the dark personalities is a complex one, mostly based on the empaths' need to be altruistic, devoted and caring, as well as their actual ability to fend for others, and their reluctance to see to their own problems first. They become victims of their inclination to trust others unconditionally, as they are unsuspicious of the possible games played at their expense, and they keep staying in the relationship in the hope that their willingness to make things work will finally bear fruit (Ward, 2012). In short, the empaths' propensity to give perfectly match the dark personalities' propensity to take, therefore the needs of both parties are met and attended to in a twisted, but, after all, logical way.

IV. Conclusion

Good-willed employees are rightfully interested in how to become better communicators and more adaptable team players, in order to be able to work with others more efficiently; after all, constant self-actualization is the key to personal progress, with subsequent wider impact on co-workers, the working environment, and organizational goals. But, in addition to this, dire reality has shown that they should also be educated on the dangers of running into psychological types whose ultimate goals have nothing to do with collaboration and the greater good of the group or of the company, but focus on ways to find twisted solutions to their own needs, complexes, and frustrations at the expense of others. Therefore, the earlier recruiting officers learn to screen out toxic candidates and the earlier employees are trained to spot possible manipulative personalities and to avoid being trapped in their games, the healthier the working environment and the more efficient the team. Having employers, current and prospective employees, as well as undergraduate students exposed to opportunities to enhance their emotional intelligence (which entails self-awareness/self-management and awareness of/ management of others' feelings) will result in more harmonious relations at the workplace.

BIBLIOGRAPHY

- Adams-Jackson, Joy, Dean Sue (2009). "The Ascent of Narcissism in Contemporary Daily Life" *The International Journal of the Humanities: Volume 7, Number 7*, pp.109-116
- Back, M.D., Schmukle, S.C., and Egloff, B. (2010). "Why are Narcissists so Charming at First Sight? Decoding the narcissism-popularity link at zero acquaintance". *Journal of Personality and Social Psychology*, 98, pp. 132-145.
- Czarna AZ, Wróbel M, Dufner M, Zeigler-Hill V. (2015). "Narcissism and Emotional Contagion: Do Narcissists <Catch> the Emotions of Others?" *Social Psychological and Personality Science*. (6) pp.318-324.
- Gökdağ Rüçhan (2016). "The Effect of Narcissistic Personality on Interpersonal Communication". *Online Journal of Art and Design*, Volume 4, issue 1, 2016, pp.41-48
- Grant, Adam (2013). "In the Company of the Givers and Takers". <https://hbr.org/2013/04/in-the-company-of-givers-and-takers>
- Grant Adam, Rebele Reb (2017). "Beat Generosity Burnout". <https://hbr.org/cover-story/2017/01/beat-generosity-burnout>
- O'Boyle Jr., Ernest H.; Forsyth, Donelson R.; Banks, George C.; McDaniel, Michael A. (2012) "A Meta-Analysis of the Dark Triad and Work Behavior: A Social Exchange Perspective *Journal of Applied Psychology*", Vol. 97 Issue 3, pp.557-578

- Orloff, Judith. (2016). "10 Traits Empathic People Share... and how to look out for yourself if you are one". <https://www.psychologytoday.com/blog/emotional-freedom/201602/10-traits-empathic-people-share>
- Paulhus, D. L., & Williams, K. M. (2002). "The Dark Triad of Personality: Narcissism, Machiavellianism, and Psychopaths". *Journal of Research in Personality* (36)6, pp. 556-563.
- Rauthmann J. F., Kolar G. P. (2013). "The Perceived Attractiveness and Traits of the Dark Triad: Narcissists are perceived as Hot, Machiavellians and Psychopaths not." *Personality and Individual Differences*, 54, pp.582-586
- Spain, Seth M.; Harms, Peter D.; and Lebreton, James M., "The Dark Side of Personality at Work" (2013). Management Department Faculty Publications. Paper 99
- Spurk, Daniel, Keller, Anita C., Hirschi Andreas (2015). "Do Bad Guys Get Ahead or Fall Behind? Relationships of the Dark Triad of Personality with Objective and Subjective Career Success", *Social Psychological and Personality Science*, pp.1-9
- Deborah Ward (2012). "The Highly Sensitive Person and the Narcissist"
<https://www.psychologytoday.com/blog/sense-and-sensitivity/201201/the-highly-sensitive-person-and-the-narcissist>

THEORETICAL AND PRACTICAL ASPECTS WITH REGARD TO THE SOLVING OF LAW CONFLICT OVER TIME

Alexandra Oanță (Nacu)

PhD Student, University of Craiova

Abstract: The enforcement of the law over time does not determine just the duration of the effectiveness, on addressing the legal norms, moreover, it brings forward other issues too. In order to establish the duration of applying the normative acts over time, there are used two determinant legal norms: the moment when it was enforced and the moment when the effects of the law ceased. Usually, the date when a legal norm was adopted does not coincide with the moment when it was put into effect. Similarly, the termination of a law does not determine the inexistence/the erasing of the normative act, but only its inefficiency, its lacking of legal effects. Thus, the problems appear specifically because the existence of the normative act does not overlays on the duration of its action, and the legal norms do not alternate over time. The moment of the putting into effect and the ceasing of laws cannot be applied rigidly in case of specific juridical situations or circumstances that began to occur protected by an old law, which can be developed and finalised under the protection of the new law. The main issue is to establish the extent to which the changes produced in legislation can have effects on the cases regulated differently, both by the old law and the new one, if the rights gained through the old law continue their existence after the enforcement of the new law. There are situations in which the effects of the committed actions or the juridical documents concluded previously to the entering into force of the new law remain, mainly, regulated by the law in force, on the date of the committing/concluding them (the principle of ultra-activity of the old law). Notwithstanding, there are situations in which the new law is applied in case of offences committed before the entering into force, on grounds of equity and humanitarian treatment (exception from the principle of non-retroactivity of law). The present article analyses a series of theoretical and practical aspects on addressing the solving of laws conflict over time.

Keywords: normative act, legal norm, enforcement, termination, non-retroactivity of the new law, ultra-activity of the old law

1. Considerații generale privind conflictul legilor în timp

Una dintre problemele survenite cu privire la aplicarea dreptului și efectele normelor juridice în timp este conflictul de legi în timp. Momentul intrării și ieșirii din vigoare a legilor nu poate fi aplicat cu rigiditate în cazul acelor situații juridice sau stări de fapt care au început să se formeze sub imperiul unei legi, pentru a se dezvolta și definitivă sub imperiul unei norme juridice noi. Problema este de a ști dacă și în ce măsură schimbările produse în legislație pot afecta astfel de situații care sunt reglementate diferit și de vechea lege, și de legea nouă, dacă drepturile câștigate sub imperiul vechii legi își continuă existența și după intrarea în vigoare a noii legi.

Dacă legiuitorul a intuit dificultățile ce pot apărea în perioada de tranziție de la vechea la noua normă, poate să prevadă, în dispozițiile finale ale noii legi, modul în care trebuie rezolvate problemele tranzitorii, respectiv aplicarea legii vechi, pentru încă o perioadă de timp determinată, față de anumite persoane/situații ori un regim de adaptare gradată la noua lege¹. Spre exemplu, Legea pensiilor nr. 263/2010 stabilește vârsta standard de pensionare pentru limită de vârstă la 63 de ani pentru femei și

¹ I. Dogaru, D.C. Dănișor, Gh. Dănișor, *Teoria generală a dreptului*, Editura C.H. Beck, București, 2006, p. 334; S. Popescu, *Teoria generală a dreptului*, Editura Lumina Lex, București, 2000, p. 269.

65 de ani pentru bărbați, însă atingerea acestei vârste se realizează eșalonat, în timp, conform Anexei nr. 5 la lege, ca și atingerea stagiului minim (15 ani – atât pentru femei, cât și pentru bărbați) și complet de cotizare (35 ani – atât pentru femei, cât și pentru bărbați). Această creștere graduală a vârstelor de pensionare și a stagiilor de cotizare are drept scop adaptarea treptată a populației la noile condiții de pensionare, adaptare care a fost avută în vedere de toate reglementările anterioare din domeniul pensiilor². Conform reglementării din perioada comunistă (Legea nr. 3/1977), bărbații în vârstă de 60 de ani și cu o vechime în muncă de 30 de ani, precum și femeile în vârstă de 55 de ani și cu o vechime în muncă de 25 de ani puteau solicita pensie pentru munca depusă și limită de vârstă la cererea lor³. Ulterior, Legea nr. 19/2000 a fixat vârsta standard de pensionare la 60 de ani pentru femei, respectiv 65 de ani pentru bărbați, prevăzând atingerea acestei vârste în mod eșalonat. Ca o măsură suplimentară de adaptare la această perioadă tranzitorie, legea pensiilor din anul 2000 mai prevedea posibilitatea obținerii pensiei anticipate parțiale sau pensiei anticipate, în condițiile atingerii stagiului complet de cotizare sau depășirii lui cu cel mult 5 ani și, respectiv, cu cel puțin 5 ani⁴, legiuitorul încercând să atenueze, astfel, majorarea vârstei standard de pensionare. Noua lege a pensiilor nr. 263/2010 a introdus o nouă creștere a vârstei de pensionare pentru femei (63 de ani), dar și măsuri de adaptare gradată la noile cerințe. Astfel, în intervalul ianuarie 2011 – ianuarie 2015, vârsta de pensionare pentru limită de vârstă a femeilor a fost majorată de la 59 de ani la 60 de ani, iar cea a bărbaților a crescut de la 64 de ani la 65 de ani⁵, scopul legiuitorului fiind acela de a se ajunge, până în anul 2030, la pensionarea pentru limită de vârstă a femeilor începând cu împlinirea vârstei de 63 de ani pentru “a se îmbunătăți sustenabilitatea financiară a sistemului public de pensii”⁶.

Problema conflictului legilor în timp este soluționată de noul Cod civil român, la fel ca și de vechiul cod, prin statuarea principiului neretroactivității legii prevăzut de art. 6 care prevede expres că “legea civilă este aplicabilă cât timp este în vigoare”, neavând putere retroactivă. Aceeași soluție se regăsește și în Codul penal nou care stipulează inaplicabilitatea legii penale asupra faptelor săvârșite sub legea veche, dacă nu mai sunt prevăzute de legea nouă (art. 4). Acest principiu a dobândit valoare constituțională prin consacrarea lui în art. 15 alin. 2 din legea fundamentală care arată: “Legea dispune numai pentru viitor, cu excepția legii penale sau contravenționale mai favorabile”.

Dispozițiile constituționale și cele ale noului Cod civil și, respectiv, penal instituie, astfel, pe lângă principiul neretroactivității, un alt principiu de soluționare a conflictului de legi în timp: principiul efectului imediat al legii noi. Din corelarea celor două principii rezultă ideea că, pe de o parte, legea nouă reglementează toate situațiile juridice născute sub imperiul ei, adică din momentul intrării ei în vigoare, fără a se aplica unor situații juridice pe de-a-ntregul consumate sub imperiul legii anterioare, în timp ce, pe de altă parte, legea veche nu ultraactivează, adică nu mai produce efecte juridice după ieșirea ei din vigoare.

Cele două principii au la bază raționamente logico-juridice profunde. Aplicarea imediată a legii noi și neultraactivitatea legii vechi asigură unitatea și stabilitatea legislației, evitând suprapunerea a două regimuri juridice distincte concomitente pentru aceleași relații sociale⁷. Pe de altă parte, principiul neretroactivității legii noi este menit să crească încrederea cetățenilor în lege și în justețea ei, acest lucru asigurând și aplicarea dreptului de bună-voie de către subiecții de drept, prevenirea și combaterea actelor/ faptelor contrare legii.

Consacrarea celor două principii doar în Codul civil și în Codul penal erau de natură să îi lege doar pe cei ce aplică dreptul, nu și pe legiuitor, care era liber să confere legilor efect retroactiv, cu

²A se vedea, pentru detalii, C. Avram, R. Radu, *Evoluția sistemului de pensii din România*, în Anuarul Institutului de Cercetări Socio-Umane «C.S. Nicolăescu Plopșor» nr.7/2006, Editura Beladi, Craiova, 2006, p. 195-207.

³R. Radu, *Elemente de dreptul securității sociale*, Editura Aius, Craiova, 2009, p. 101.

⁴C. Avram, R. Radu, *art. cit. în loc. cit.*, p. 197-198.

⁵R. Radu, *Organizarea și funcționarea sistemului de pensii publice, conform Legii nr. 263/2010. Privire comparativă cu reglementările anterioare*, în Arhivele Olteniei, Serie Nouă, nr. 26/2012, Editura Academiei, București, 2012, p. 503.

⁶*Ibidem*, p. 497.

⁷I. Dogaru, D.C. Dănișor, Gh. Dănișor, *op. cit.*, p. 334.

condiția precizării exprese a intenției sale în acest sens. Includerea principiului neretroactivității legii în Constituția din 1991 a conferit acestuia statutul de principiu constituțional, efectul imediat fiind acela că el a devenit obligatoriu atât pentru cei ce aplică, cât și pentru cel ce crează dreptul. În lumina acestui principiu, dacă o lege ar primi efect retroactiv prin voința legiuitorului, atunci ea ar fi neconstituțională. Chiar dacă există opinii potrivit cărora menționarea expresă a retroactivității unei legi constituie o excepție de la principiul neretroactivității⁸, aceste opinii au fost combătute, pe bună dreptate, de către autori precum I. Dogaru, D.C. Dănișor și Gh. Dănișor care consideră că astfel s-ar încălca o normă superioară legii, căruia legiuitorul ordinar nu îi poate aduce atingere⁹. Aceeași orientare a avut-o și Curtea Constituțională a României în deciziile sale, motivând că includerea unei mențiuni în dispozițiile finale ale unei legi (care nu este o lege penală) prin care se prevede ca moment al intrării în vigoare o dată anterioară publicării în Monitorul Oficial este neconstituțională, în baza art. 15 alin. 2 din Constituție legiuitorul fiind “obligat să nu emită legi retroactive”¹⁰.

2.Principiul neretroactivității legii

Instituit ca o garanție a securității sistemului juridic, principiul neretroactivității legii se traduce prin faptul că o lege nouă nu poate afecta actele/ raporturile juridice născute înainte de intrarea sa în vigoare, nici faptele comise anterior momentului în care ea a dobândit forța obligatorie. Efectele juridice produse de aceste acte/fapte sub imperiul vechii legi nu pot fi modificate de legea nouă. Altfel formulat, principiul postulează că legea acționează din momentul intrării în vigoare și până la momentul final al ieșirii din vigoare, excepțiile fiind strict prevăzute de legea fundamentală.

Deși unanim acceptată de juriști încă din perioada Imperiului Roman¹¹, această regulă a primit justificări diferite în funcție de concepția predominantă: cea care pune accentul pe interesul individual sau cea axată pe interesul general.

În concepția individualistă principiul neretroactivității se bazează pe necesitatea de a proteja subiecții împotriva legii. Subiecții de drept nu pot fi obligați să urmeze un comandament viitor, de aceea legea nu poate avea valoare decât pentru viitor.

În concepția care protejează interesul general, neretroactivitatea legii se impune pentru a sigura eficiența tuturor legilor noi, în caz contrar subiecții ezitând să se conformeze noilor reglementări de teamă că ar putea interveni o lege nouă care ar lipsi de efecte comportamentul lor conform legii în vigoare la data când acesta se manifestă¹².

Respectarea principiului neretroactivității se impune atât administrației publice ca executant al legilor, cât și judecătorului. Organele puterii executive nu pot emite acte normative cu efect retroactiv, nici chiar în baza delegării legislative. Pe de altă parte, judecătorului îi revine obligația de a nu aplica o lege retroactivă emisă de legiuitor, dar și obligația de a aplica el însuși, retroactive, o lege. În sistemul de drept românesc, competența de a aprecia dacă o lege încălcă principiul neretroactivității, având în vedere natura constituțională a acestuia, revine Curții Constituționale.

Potrivit Constituției, principiul neretroactivității legii cunoaște două excepții: legea penală și legea contravențională mai favorabilă. Aceste excepții sunt prevăzute de art. 15 alin. 2 din Constituție,

⁸N.Popa, *Teoria generală a dreptului*, Editura Actami, București, 1996, p. 113. Gh. Boboș, *Teoria generală a dreptului*, Editura Dacia, Cluj, 1994, p. 218; I. Ceterchi, I. Craiovan, *Introducere în teoria generală a dreptului*, All, București, 1996, p. 46; I. Santai, *Introducere în studiul dreptului*, Universitatea din Sibiu, 1991, p. 69; D. Ciobanu, *Introducere în studiul dreptului*, Editura Hyperion, București, 1992, p. 60.

⁹ I. Dogaru, D.C. Dănișor, Gh. Dănișor, *op. cit.*, p. 335-336.

¹⁰Decizia Curții Constituționale nr.22/21.04.1993 privind admiterea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. V din Legea nr. 49/1992 pentru modificarea și completarea unor reglementări din legislația de asigurări sociale (Monitorul Oficial al României nr. 129/17.06.1993). A se vedea și Decizia nr.6/1993 cu privire la constituționalitatea Legii de modificare a Legii nr.58/1992 cu privire la corelarea salariilor prevăzute în Legea nr.53/1991, Legea nr.40/1991 și Legea nr.52/1991 cu nivelul salariilor de la societățile comerciale și regiile autonome, publicată în Monitorul Oficial al României nr.61/26.03.1993.

¹¹ I. Flămânzeanu, *Acțiunea normei juridice în timp*, în Studii de drept românesc, an 20 (53), nr. 1-2/2008, p. 184-185, disponibil la adresa <http://www.rsd.ro/Art-7-1-2-2008.pdf>, accesat : 29.03.2017.

¹²Fr. Terré, *Introduction générale au droit*, Dalloz, Paris, 1991, p. 364.

decurgând din voința exprimată în mod direct de către legiuitorul constituțional, în temeiul dreptului său de legiferare.

Codul penal consacră, la rândul său, o excepție de la principiul neretroactivității legii: legea penală mai favorabilă. Astfel, art. 5 arată că, dacă de la săvârșirea infracțiunii și până la judecarea definitivă a cauzei, intervin una sau mai multe reglementări, se va aplica legea care stabilește un regim sancționator mai favorabil; regula este aplicabilă și în cazul în care dispozițiile penale mai favorabile au rezultat din acte normative ori prevederi din acestea declarate neconstituționale, precum și din ordonanțe de urgență aprobate de Parlament cu modificări sau completări ori respinse, în timpul când acestea au fost în vigoare. De asemenea, art. 6 statuează aplicarea legii penale mai favorabile chiar după judecarea definitivă a cauzei și până la executarea completă a pedepsei închisorii sau amenzii. Principiul se regăsește, într-o altă formulare, și în art. 7 al Convenției europene a dreptului omului care dispune că: “Nimeni nu poate fi condamnat pentru o acțiune sau o omisiune care, în momentul în care a fost comisă, nu constituia o infracțiune potrivit dreptului național sau internațional. De asemenea, nu va fi aplicată nici o pedeapsă mai grea ca cea care era aplicabilă în momentul în care infracțiunea a fost săvârșită”.

Legea penală mai favorabilă este acea lege care fie dezincriminează fapta prevăzută de legea anterioară ca infracțiune sau contravenție, fie introduce condiții suplimentare pentru ca fapta să fie considerată infracțiune, fie stabilește un regim sancționator sau o sancțiune mai blândă, fie suprimă sau diminuează o pedeapsă complementară, fie introduce o cauză de iresponsabilitate, un fapt justificativ sau circumstanțe atenuante judiciare, fie lasă judecătorului posibilitatea de a dispune suspendarea executării pedepsei¹³. Doar dacă una din aceste condiții este îndeplinită, legea penală nouă se va aplica unor fapte săvârșite înainte de intrarea sa în vigoare din considerente de echitate și tratament umanitar. Aplicarea legii penale mai favorabile până la judecarea definitivă a cauzei se justifică dacă legiuitorul, printr-o lege nouă, a considerat că o faptă nu mai constituie infracțiune sau că pedepsele din vechea legea erau excesive. Sub imperiul vechiului Cod penal, au fost exprimate opinii potrivit cărora nu putea fi vorba de retroactivitate, ci de aplicarea imediată a legii noi unei situații juridice în curs de soluționare, situația creată prin infracțiune nefiind consumată atâta vreme cât hotărârea de condamnare nu avea caracter definitiv¹⁴.

Același raționament nu mai poate fi însă, valabil, în cazul aplicării legii penale mai favorabile după judecarea definitivă a cauzei. Astfel, în cazul aplicării obligatorii a legii penale mai favorabile, operează în fapt o limitare a autorității de lucru judecat care își poate găsi justificarea numai prin necesitatea respectării principiului legalității pedepsei nu numai la data aplicării, ci și pe toată durata executării acesteia. Dacă legea vechea prevedea o pedeapsă care depășește maximumul prevăzut de legea nouă, pedeapsă aflată în curs de executare, există o diferență de pedeapsă care nu își mai găsește suport legal într-o normă în vigoare, considerente de echitate juridical justificând astfel reducerea pedepsei aplicate sub imperiul legii vechi la maximumul prevăzut de legea nouă.

O altă excepție de la principiul neretroactivității legii este consacrată de art. 7 din noul Cod penal – legea penală temporară, pe care o și definește ca fiind “legea penală care prevede data ieșirii ei din vigoare sau a cărei aplicare este limitată prin natura temporară a situației care a impus adoptarea sa”. Astfel, art. 7 alin. 1 NCP prevede aplicarea legii penale temporare cu privire la infracțiunea săvârșită în timpul aflării ei în vigoare, chiar dacă fapta nu a fost urmărită sau judecată în acel interval de timp. Această excepție este justificată de necesitatea de a asigura eficacitate legii temporare, în caz contrar ea putând fi cu ușurință încălcată prin sustragerea infractorilor de la judecată pe durata de existență a acesteia contându-se pe faptul că legea ieșind din vigoare la termenul stabilit nu ar mai putea fi trasi la răspundere penală¹⁵.

¹³ I. Dogaru, D.C. Dănișor, Gh. Dănișor, *op. cit.*, p. 353-354.

¹⁴ G. Marty, *À propos de la prétendue rétroactive des lois pénales plus d'aucunes*, Mélanges Magnol, Sirrey, 1948, p. 297 și urm.

¹⁵ C. Voicu, *Teoria generală a dreptului. Curs universitar*, ediție revăzută și actualizată, Editura Universul Juridic, București, 2006, p.137.

O aparentă excepție de la principiul neretroactivității legii este reprezentată de legile interpretative, respectiv acele legi care precizează sensul unei legi obscure, fără a adăuga/crea reguli noi sistemului juridic existent¹⁶. În doctrină s-a opinat că efectele legii interpretative se produc de la data intrării în vigoare a legii interpretate, cu care face corp comun¹⁷. Deși este adoptată ulterior, legea interpretativă nu are caracter distinct, de noutate, scopul ei fiind clarificarea înțelesului exact al legii interpretate¹⁸ astfel încât nu poate fi vorba despre o veritabilă excepție de la principiul neretroactivității. Actele ori raporturile juridice născute anterior legii interpretative sunt reglementate de legea interpretată, dar vor primi sensul dat de legea nouă¹⁹. Există și autori care admit retroactivitatea legii interpretative numai dacă legiuitorul și-a exprimat clar voința în acest sens²⁰.

O opinie care a prins tot mai mult contur în literatura de specialitate este aceea că legea interpretativă reprezintă o lege nouă, distinctă, care ar trebui să-și producă efectele doar pentru viitor: “A interpreta pentru viitor este opera legiuitorului, a interpreta pentru trecut, față de fapte consumate, este opera judecătorului”²¹. Autorii care susțin această opinie au plecat de la premisa că legiuitorul ar putea abuza de procedeul legilor interpretative pentru evitarea interdicției de a legifera cu efect retroactiv, având astfel o intervenție nepermisă în procedura contencioasă jurisdicțională. Îmbrățișând opinia profesorilor I. Dogaru, D.C. Dănișor și Gh. Dănișor, raliem acestei concepții considerând că retroactivitatea legii interpretative ar putea fi admisă “doar dacă ar exista un criteriu ferm de distingere între aceasta și o lege ce adaugă sistemului juridic. Or acest criteriu este greu de stabilit”²². Autorii mai-sus menționați folosesc ca exemplu ilustrativ Decizia civilă a Curții de Casație nr. 261 din 16 martie 1912 în care se arată că “nu este suficient ca o lege să fie declarată interpretativă de către Parlament, pentru a fi considerată ca atare, ci, ca să aibă acest caracter, trebuie să elucideze textul unei legi ambigue, în interpretarea căreia *seconstată interpretări diferite în jurisprudență* (s.a.). Pentru că nu existau astfel de interpretări divergente în practică instanțele au constatat că legea este neconstituțională printre altele și pentru că legiuitorul s-a substituit tribunalului rezolvând el însuși prin lege un proces în curs, deci dând legii efect retroactiv”²³.

Legile de competență și de procedură sunt o altă aparentă excepție de la principiul neretroactivității legii, stabilind reguli aplicabile nu numai cauzelor viitoare, ci și cauzelor deja aflate în curs de judecată înaintea intrării lor în vigoare. Cazul acestor legi nu constituie o excepție veritabilă de la principiul neretroactivității legii deoarece legea nouă nu se aplică substanței cauzei, deci faptelor și actelor produse înainte de intrarea ei în vigoare, ci doar actelor procesuale viitoare, fără a afecta, în principiu, actele de procedură deja îndeplinite sub imperiul vechii legi²⁴.

3.Principiul efectului imediat al legii noi. Neultraactivitatea legii vechi

A doua cale de soluționare a conflictului legilor în timp este principiul efectului imediat al legii noi, conform căruia legea nouă guvernează cu efect imediat, în principiu, situațiile juridice viitoare, adică ea singură, excluzând legea veche, se aplică actelor și faptelor posterioare intrării ei în vigoare²⁵. Legea veche își încetează efectele după abrogarea ei, nu ultraactivează.

În cele mai multe cazuri, în momentul intrării în vigoare a unei norme juridice noi, anumite stări de fapt concrete sunt în desfășurare sub imperiul altei norme juridice. Aplicarea acestui principiu ridică problema de a ști în ce măsură legea nouă poate afecta situații juridice preliminare ori drepturi

¹⁶R. Nițoiu, A. Șorop, *Teoria generală a dreptului*, ediția 3, Editura C.H. Beck, București, 2008, p. 197.

¹⁷ N. Popa, *op. cit.*, p. 113.

¹⁸ L. Duguit, *Traité de droit constitutionnel*, troisième édition, tome deuxième, E. de Boccard, Paris, 1927, p. 275.

¹⁹*Ibidem*.

²⁰*Ibidem*, p. 480.

²¹ Garde de Sceaux-Persil, discours în cursul dezbaterilor legii franceze din 1837, apud Gh. Dănișor, *Teoria generală a dreptului*, Editura Themis, Craiova, 2001, p. 218.

²² A se vedea I. Dogaru, D.C. Dănișor, Gh. Dănișor, *op. cit.*, p. 343-346.

²³ Decizia civilă nr. 261 din 16 martie 1912 a Curții de Casație, secția I, în *Curierul judiciar*, nr. 32 din 29 aprilie 1912, p. 373-376, apud I. Dogaru, D.C. Dănișor, Gh. Dănișor, *op. cit.*, p. 338.

²⁴ Fr. Terré, *op. cit.* p. 366.

²⁵ I. Dogaru, D.C. Dănișor, Gh. Dănișor, *op. cit.*, p. 354-355; S. Popescu, *op. cit.*, p. 269-270.

în curs de formare ori acte juridice încheiate conform reglementării vechi ale căror efecte nu s-au încheiat în condițiile în care noua lege modifică consecințele acestora.

Principiul neretroactivității legii noi exclude intervenția acesteia asupra efectelor deja produse. În ceea ce privește efectele viitoare ale actelor și faptelor produse sub imperiul vechii reglementări, pentru a justifica supraviețuirea legii vechi după propria abrogare (sau din contră) în doctrină și jurisprudență s-au conturat, de-a lungul timpului, două teorii: teoria clasică și teoria modernă.

Inspirată din doctrina liberală a secolului al XIX-lea, teoria clasică a pornit de la distincția dintre drepturile câștigate și drepturile viitoare (simple expectative). Conform acestei teorii, legea veche va continua să producă efecte în privința drepturilor câștigate, în timp ce legea nouă se aplică simplor expectative pe care, nefiind drepturi propriu-zise, constituie deja, le poate modifica²⁶.

Criticile aduse acestei teorii s-au fundamentat pe faptul că este prea simplistă și poate fi aplicată doar drepturilor patrimoniale, nu și drepturilor nepatrimoniale și, de asemenea, pe faptul că este inadmisibil ca un particular să poată avea pentru viitor drepturi câștigate în contra legii: “Reflex al individualismului liberal al secolului al XIX-lea, teoria drepturilor câștigate pune problema conflictului de legi în termenii apărării drepturilor subiective în contra dreptului obiectiv. Or o astfel de analiză provine dintr-o viziune inexactă a raporturilor între cele două noțiuni. Dreptul subiectiv nu există, într-adevăr, ca atare, ci doar în măsura în care dreptul pozitiv îl consacră. Pornind de aici, adevărata problemă nu este cea a protecției cutărui sau cutărui drept subiectiv, ci cea a conflictului de competență între legea veche și legea nouă”²⁷.

În doctrină s-a afirmat chiar că această teorie ar fi, în același timp, prea largă și prea restrânsă. S-a susținut că este prea largă deoarece, de exemplu, dacă o căsătorie s-a încheiat sub imperiul vechii reglementări care nu acordă femeii măritate capacitate, dar efectele sale se produc sub imperiul unei legi noi care-i recunoaște această capacitate, ar fi absurd să nu se aplice legea nouă pentru a nu fi afectate drepturile câștigate ale soțului. Pe de altă parte, a fost considerată prea restrânsă pentru că în cazul drepturilor în curs de formare există anumite așteptări/ speranțe ale subiecților de drept care trebuie respectate la fel ca și un drept câștigat²⁸.

Teoria modernă²⁹ se fundamentează pe conceptul de situație juridică, înțeles ca o stare de drept susceptibilă de modificări. Dacă o situație juridică se desfășoară sub imperiul a două legi succesive, legea nouă nu poate produce modificări asupra condițiilor în care aceste situații s-au născut și asupra efectelor deja produse, (principiul neretroactivității), dar poate face ca aceste situații să producă alte consecințe decât cele avute în vedere la crearea lor (principiul aplicării imediate a legii noi).

O derogare de la acest principiu al aplicării imediate a legii noi o constituie situațiile contractuale în curs. Astfel, efectele actelor juridice încheiate anterior intrării în vigoare a legii noi rămân, în principiu, reglementate de legea aflată în vigoare la data încheierii lor (principiul ultraactivității legii vechi). Acest principiu pornește de la necesitatea de a respecta libertatea de voință a părților contractante în baza căreia acestea pot da forma și conținutul pe care îl doresc contractelor încheiate. Având în vedere faptul că normele ce intervin în această materie nu au caracter imperativ, principiul care comandă aplicarea imediată a legii noi cedează teren în favoarea legii vechi care se impune a fi aplicată contractelor aflate în curs de executare deoarece părțile, atunci când au decis să contracteze, au avut în vedere o anumită reglementare – cea în vigoare în acel moment, iar aplicarea imediată a legii noi ar deturna însuși sensul acordului de voință al părților.

De subliniat că nici judecătorul, nici legiuitorul nu sunt obligați să respecte și să aplice această ultraactivitate a legii vechi în materie contractuală. Astfel, legiuitorul poate dispune fie aplicarea imediată a legii noi contractelor în curs, fie poate include în actul normativ adoptat dispoziții

²⁶ Pentru detalii, a se vedea P. Deumier, *Introduction générale au droit*, 3e édition, LGDJ, Paris, 2015, p. 232-234.

²⁷ Fr. Terré, *op. cit.*, p. 369.

²⁸ P. Pescatore, *Introduction à la science du droit*, Centre universitaire de l'Etat, Louxembourg, 1978, p. 318.

²⁹ P. Roubier, *Les conflits de lois dans le temps (Théorie de la non-retroactivité des lois)*, tome I, Sirrey, Paris, 1929, p. 260.

tranzitorii care supun contractele aflate în curs de executare legii noi³⁰. Și în cazul judecătorilor, atunci când aplică legea, se admit derogări de la principiul ultraactivității legii vechi, căci, spre deosebire de regula neretroactivității, el nu este statuat expres de nici un text de aplicabilitate generală. Totuși, această posibilitate de derogare este limitată deoarece o justificare trebuie să existe, și anume interesul social invocat trebuie să fie atât de imperios încât să justifice afectarea stabilității convențiilor. În doctrina clasică s-a considerat că simplul fapt că legea nouă este imperativă și de aplicabilitate imediată nu justifică derogarea³¹.

O altă situație derogatorie de la principiul aplicării imediate a legii noi o constituie legile penale temporare. Potrivit art. 7 din Codul penal “legea penală temporară se aplică infracțiunii săvârșite în timpul când era în vigoare, chiar dacă fapta nu a fost urmărită sau judecată în acel interval de timp”. Motivul pentru care legea se aplică și după ieșirea ei din vigoare este acela că, în caz contrar, ea nu și-ar mai putea atinge scopul³².

³⁰R. Cabrillac, *Introduction générale au droit*, 11e édition, Dalloz, Paris, 2015, p. 135.

³¹ Fr. Terré, *op. cit.*, p. 373 - 374.

³² C. Barbu, *Aplicarea legii penale în spațiu și timp*, Editura Științifică, București, 1972, p. 298; N. Popa, *op. cit.*, p. 114.

STUDY UPON THE CONSUMPTION OF FOOD PRODUCTS IN ROMANIA - SIZES, STRUCTURE AND FACTORS OF CHANGE

Mirela Adriana Rusali

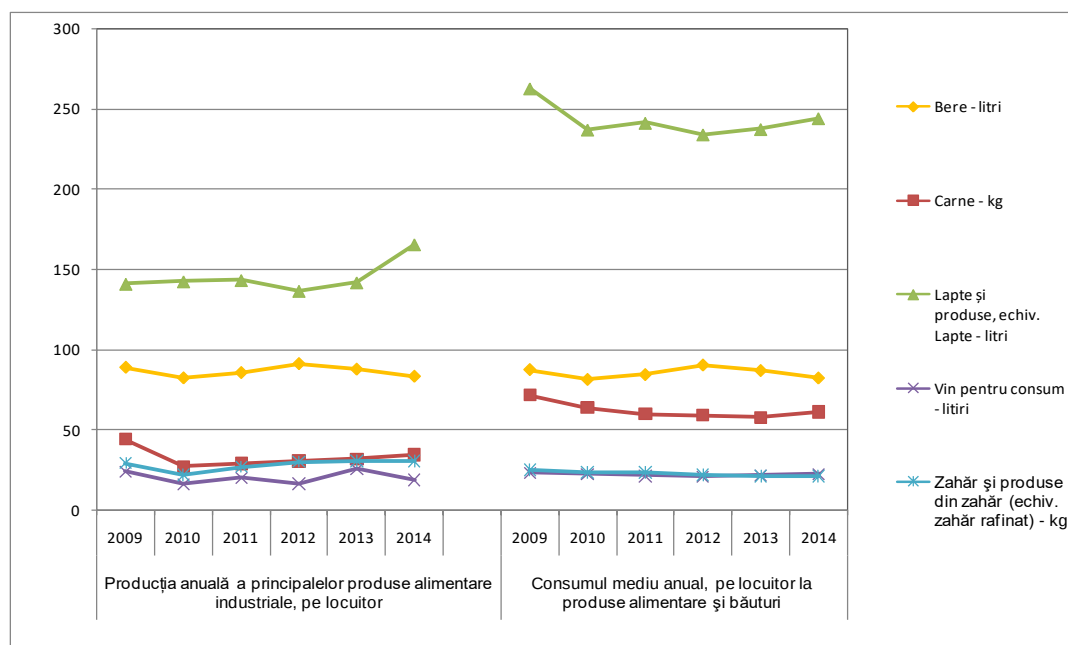
Institute of Agricultural Economics, The Romanian Academy

Abstract: Romania is an important consumer market, which underpins a scientific approach upon the recent evolution of the food products consumption. The study focuses on analyzing the variation in household food consumption in Romania, based on the most recent information provided by National Institute of Statistics, in order to determine how consumption is influenced by certain factors. The size and structure of household food consumption is the cumulative result of market purchases and the use of food from own resources. A synthetic picture of quantitative and qualitative parameters is given by dietary intake of calories and nutrients, but the amount of food consumed by a person expresses more relevant the effect of a set of factors influencing food consumption variations, e.g: size and distribution of income, size and category of household, residence environment.

Keywords: consumption structure, food products, factors of change, Romania.

A major factor for the sustainability of food supply to the population and for ensuring a reasonable level of income from activities undertaken in rural areas is represented by the agri-food processed products . However, socio-demographic and economic phenomena may represent as well critical driving factors of changing consumer's preferences and opportunities for innovative adaption of agri-food industry. Preferences regarding food and drink consumption are reliant on a wide range of determinant factors, including: biological, economic (ex.: cost, income, availability), physical (ex.: access, education, skills, time), social (ex.: culture, family, meal patterns) or psychological determinants [5]. However, price remains the most important factor determining food choice. Yet, other factors than price can influence the consumption behavior of consumers, such as the changing patterns in lifestyle, as a response to long working hour,s shifts towards more processed, easily packed and pre-prepared foods, or higher disposable income that allows special attention on food safety, quality, organic food, non-GMO and expected health benefits [1].

Romania has an important consumption potential of almost 20 million inhabitants. The food availability for consumption, as an annual average per inhabitant, of the main food and beverages productions, had a decreasing trend for most products, particularly milk, beverages, meat and eggs and fruit, vegetables and potatoes. Compared to industrialized food productions, as indicated by Figure 1, food consumption generally experienced relatively constant developments between the years 2009-2014, with a slight downward trend, exempt for milk.

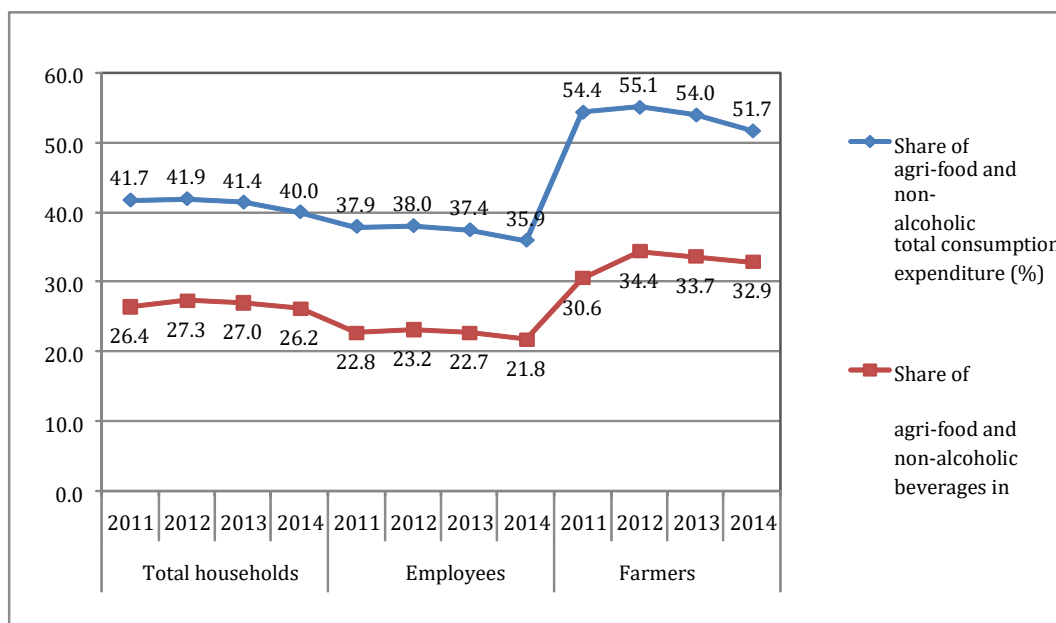
Source: processing of data from NIS [2].

Figure 1. Change in average annual per capita consumption of main agro-food products, compared to production (2009-2014)

The main productions of the food industry, by the quantities produced in 2014, were recorded for the following products: beer (16.5 mil. hl), wheat flour and rye (1.5 mil. tons equiv. wheat), meat (680 tons), fresh dairy products (4.3 mil. hl 3.5% fat eq.), 2,6 mil. hl. milk for consumption, wine for consumption (3.7 thou. hl). Although there have been annual fluctuations, average annual growth took place for most products, particularly meat (9.8%), semi-canned fish (9.5%), milk and dairy products (6%), exempt for canned fish (-19%), wine (-2.9%) and sugar & confectionery (-0.7%), that experienced decreasing trends [4].

Concerning the consumption from domestic production, in the period of time 2009-2014, only the consumption needs of beer and sugar have been assured (except 2010). The highest variations in domestic demand were for wine; the domestic demand of milk and meat exceeded the national production capacity, but the tendencies are still decreasing.

The agro-food products occupy the highest shares in the structure of the total consumption expenditure of households in Romania [2]. As Figure 2 shows, trends in these indicators have been increasing in recent years (2011-2014).

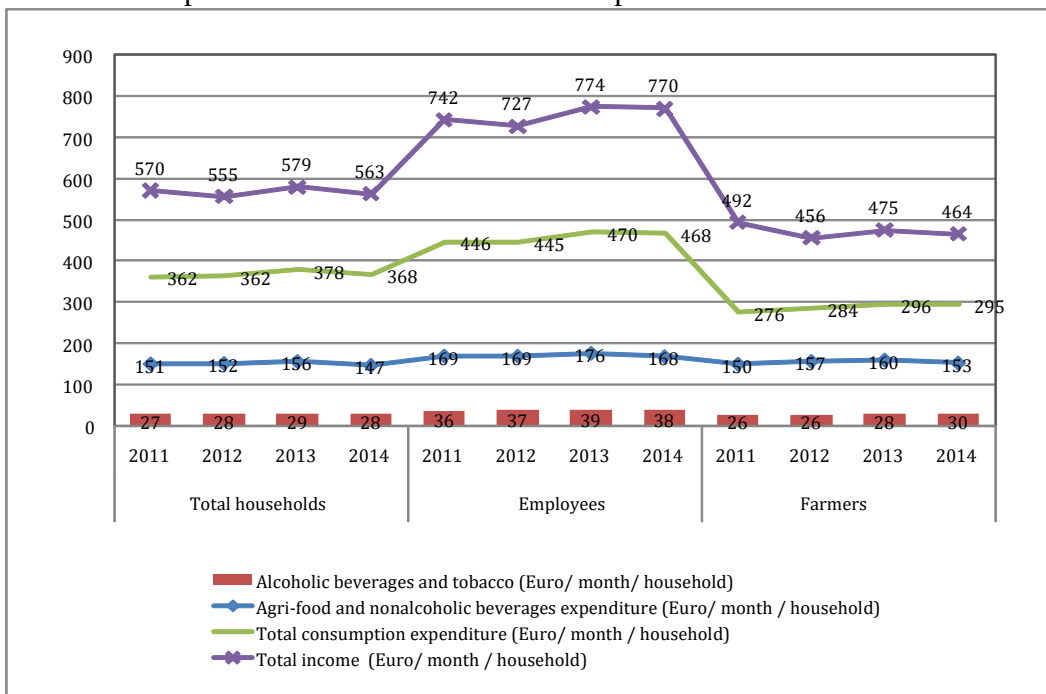

Source: processing of data from NIS [2].

Figure 2. Agri-food products by household, by share in income and consumption expenditure

Compared to other groups of occupations, it was observed that farmers were the lowest income category, where, from the total household consumption expenditure per household, the expenditures for agrifood products have a more substantial share in income.

Trends indicate a relative decrease in spending on food consumption, respectively a decrease in the share of these expenditures in income and consumption.

Source: processing of data from NIS [2].

Figure 3. Structure of agri-food consumption expenditure, by household and by occupational groups

In 2014 farmers spent about 153 Euros per month on agri-food products including non-alcoholic beverages (Figure 3), accounting for one third of revenue and more than half of total household consumption expenditure.

The analysis of the determinants of food consumption by households was supported by the *Coordinates of living standard in Romania. Population income and consumption in 2015* [3]. According to the statistics on food consumption expressed in calories and nutrients, in 2015, the average daily consumption per person was 2401 calories and 81.1 g. Both in 2015 and the previous year, the highest consumption was noted in retirement households and the lower in households of unemployed persons.

Daily average consumption in calories and proteins is more differentiated according to the size of households, the number of children under 18, and the size of the income. The largest differences were recorded in relation to the size of the households. Thus, both in 2015 and in the previous year, the highest consumption was recorded in one-person households: 3187 calories and 108.3 g in 2015 and 3222 calories and 107.8 g respectively, by 32% higher than the average total households and by 60% higher than the consumption of a person belonging to a household of 6 and more people.

There are also significant differences between households with children (under 18 years old) and households without children. In fact, both in 2015 and in the previous year, the households with the lowest average daily dietary intake per person (1967 calories and 67.3 g respectively - in 2015) is that of households where there are 4 and more children under the age of 18.

Fewer disparities are observed in the consumption of households belonging to households grouped on deciles. The difference between the maximum level (deciles D10 with 2827 calories and 96.4 g proteins) and the lowest (D1 with 2100 calories and 70.9 g proteins) was in 2015 of 727 calories and 25.5 grams per day.

Noteworthy is that in households led by females and those managed by people aged 65 and over, the energy and protein content of food consumption is higher than that of one of the other groups.

Relatively close levels are also recorded by residence and region. In rural areas in 2015, consumption was higher with 110 calories and 1.8 g than in urban areas. On the territory, the average daily consumption of calories and the highest weight was in the West Region (2558 calories and 83.1 g proteins), and the lowest in the Bucharest-Ilfov region (2215 calories and 79.9 g proteins). These latter situations are explained by the proportions of the sources of food consumption.

The structure and quality of food consumption are highlighted by the caloric and nutritional intake of different product groups. As for all households, as for all the categories of households analyzed, the predominant contribution is made by food of vegetal origin, much higher in relation to nutrition science. In both 2015 and the previous year, nearly 75% of the calories and about 50% of the quantity of proteins are provided by foods of vegetable origin.

The residence environment does not have too much influence in this respect, the share of calories of vegetable origin being 73.3% in urban and 74.7% in rural areas, while the weight of animal origin is 52.5% in urban and 47.6% in rural areas.

Analysis of the caloric intake of different groups of foods highlights the fact that on all households, cereals and grain products provide almost half of the number of calories (40.9%, up 1.6 percentage points compared to 2014). This input is great to almost all categories of households analyzed, ranging from 43.5% to farmer households and 40.1% to households of employees. Within this group of foods, on average on households, the caloric intake of bread and franchise products predominates, up from the previous year (from 25.5% in 2014 to 26.5% in 2015). At farmers' farms, alongside bread and franchise products, maize flour has an important calorie intake, representing 7.7% of the total.

On all households, meat and meat preparations had a modest weight in the number of calories contained in the diet, but slightly higher than in the previous year (from 11.3% in 2014 to 12.2% in 2015). Calories from milk, dairy products (cheese and cream) and eggs account for 11.0% of total calories in household consumption. These products have the largest contribution to farms' households (11.3%) and the lowest in households (9.6%). The largest share, which is over 11.4%, of maize oil,

sunflower, soybean was for all other analyzed households except for households of farmers, self-employed in non-agricultural activities and unemployed persons. On the other hand, vegetables and canned beans, potatoes, beans and other legumes for beans together accounted for only 7.9% of the total calories in the total households.

The calorie intake of the main foods in the two residential areas is similar to that shown for the whole households. There are some differences that are derived mainly from the specific features of the sources of coverage and the income level of the households in the two residence environments. Thus, both in 2015 and in the previous year, in urban areas is higher the caloric intake of: meat and meat products, fish and fish products, cheese and cream, fat, fruit, vegetables and canned vegetables, sugar, sweets, chocolate and other sugary products; while in the rural areas is higher the share of calories from: cereals and cereal products; milk; beans and other leguminous beans.

The amount of food consumed by a person reflects in a more relevant way the effect of the complex of factors of influence at the household level: income and household size, the number of children, the residence environment etc..

Bread and bread products are one of the basic foods for all analyzed households. For all households, in 2015, the average monthly consumption was 8.4 kg /person, meaning 100.6 kg /person per year. The lowest consumption of bread and franchise products was registered in the households of employees (8.1 kg /person). Significant differences between bread and franchise levels are found in households grouped on decile: The lowest consumption was recorded in the D10 deciles (6.8 kg / person) and the highest in the D3 deciles (8.7 kg / person), in the next deciles being slightly smaller. In this case, one of the consumption laws shows that the consumption of cereal products decreases from a certain level, being substituted by other foods with higher nutritional value.

Consumption of meat and meat products is relatively low compared to standards in developed countries. The average monthly consumption of fresh meat per person in the year 2015 was 3.4 kg /person. Together with meat preparations, it amounts to 4.5 kg / person per month, which means an average annual consumption of 53.9 kg /person. The largest differences, in terms of consumption of fresh meat and meat preparations, are found on decile, reflecting the strong dependence of meat consumption on income levels. The difference between D10 and decila D1 in 2015 was 1.5 kg / person fresh meat per month and 1.9 kg / person per month if consider as well meat preparations.

Significant differences are also found between households with a different number of people. One-person households have the richest consumption of meat (4.7 kg / person fresh meat per month and 6.3 kg / person per month fresh meat and meat preparations).

Drinking milk in 2015 was an average monthly of 5.7 l per person. The highest level was recorded in retirement households (6.3 l /person) and the lowest in households of unemployed (4.7 l /person). Between rural households (5.9 l /person) and those in urban areas (5.5 l /person) there was a monthly gap of 0.4 liters per person. The largest milk consumption is recorded in one-person households (7.5 l /person per month), explained by the fact that in most cases of single-person households predominate older people.

The consumption of cheese and cream has similar characteristics to that of milk. It is higher for retired households (1.4 kg /person) and lower for the unemployed (0.9 kg /person). The level of consumption of cheese and cream is more differentiated according to the number of persons in the household, the highest being recorded for one-person households (1.8 kg /person).

Potato is a food that is consumed in relatively small quantities in all categories of households. For all households, in 2015, the average monthly consumption per person was 3.2 kg. Self-employed workers, farmers, the unemployed and retirees easily overcome this level, with the lowest consumption being recorded in the households of employees. The most important factors of differentiation are the number of households and the number of children under the age of 18 in the

household. In a one-person household, 4.7 kg /person per month was consumed, compared to 2.8 kg /person per month in households of 6 and more people.

Consumption of vegetables and canned vegetables in the year 2015 was 7.5 kg on average monthly per person. As with potato consumption, the consumption of vegetables is the most differentiated according to the size and composition of the household. The largest consumption was registered in one-person households (11.4 kg /person) and in households without children (8.4 kg /person), and the smallest in households with 4 and more children (4.6 kg /person) and, respectively, those consisting of 6 and more people (5.4 kg /person).

Another factor of differentiation, with somewhat more modest influence, is the level of income, the difference between the average monthly consumption of fresh and canned vegetable per person from the deciles D10 (8.2 kg / person) and from the deciles D1 (5.6 kg /person) is 2.6 kg /person. The fruit level is relatively low, on total households, while average monthly consumption per person was 3.6 kg. More significant differences (2.9 kg /person) are reported between D10 (5 kg /person) and D1 (2.1 kg /person), explained by the size of household income. Significant differences are also seen among households grouped by size, with single-person households consuming 5.5 kg /person monthly, more than double the average consumption of households of 6 and more (2.4 kg / person in 2015).

FINAL REMARKS

Food security is one of the major challenges of the future, from the perspective of growing global demand facing supply uncertainties linked to unpredictable economic and political, climatic and biological developments. As concluded in the new reformed CAP post 2013, EU has a reasonable awareness and strategic interest to maintain the production potential of its agriculture in view of short and long-term food production for human and animal needs. At the same time, consumers awareness continues to rise and relates food and health more imperatively.

The study presented an analysis of the following indicators: quantities and average annual growth of agro-food industry products; comparisons between average annual consumption per inhabitant and structure and trends of the consumption expenditure of households, by main occupation groups and their shares in income and consumption.

The analysis indicates that the amount of food consumed by a person reflects more closely the effect of the complex of factors of influence at the household level: e.g. the size of the income, the size of the household, the number of children, the residence environment. In rural areas and in regions where agricultural occupations predominate and where is located a higher share of people with lower levels of education, own resources play an important role in meeting food needs, and also to relative consumption higher food with high energy content.

Differences in the level of consumption of the main foods are determined, in order, by the size of the household, the number of children and the size of the income. The residence environment imprints a certain specificity, derived mainly from the ways to meet needs, but the quantitative differences are less evident.

BIBLIOGRAPHY

- [1] Hockmann, H., Levkovych, I., and Grau, A. 2013. *Review of Recent Developments in the Agri-Food Sector*, Working Paper, COMPETE Project. www.compete-project.eu.
- [2] INS, 2015. *Anuarul Statistic al României*. Institutul Național de Statistică, București.
- [3] INS, 2015. *Coordonate ale nivelului de trai în România. Veniturile și consumul populației, în anul 2015*. Institutul Național de Statistică, București.
- [4] Rusali, M., 2016. *Evaluări și analize privind dimensiunea și tendințele de creștere ale sectorului de prelucrare a produselor agroalimentare din România*. Lucrare de plan, IEA (mimeo).

[5] The European Food Information Council (2005). Determinants of food choice. EUFIC REVIEW 04/2005.

EMPLOYERS PERCEPTION ON THE AGEING WORKING FORCE. A FOCUS GROUP EXPLORATORY STUDY

Sanda Anca

PhD Student, "Babeş-Bolyai" University of Cluj-Napoca

Abstract: European countries are currently faced with an ageing population as a consequence of a decrease in fertility rates doubled by an increase in the life expectancy of their inhabitants. According to Eurostat forecasts this means that by 2060 the dependency ratio between those aged over 65 and the people of working age will be of 1:2 instead of the current 1:4. This will pose significant pressure on supporting the economic development of the European countries, as well as on healthcare and pension systems. One of the measures identified at European level for counteracting this situation was to increase the focus on workers aged over 50, a segment often disregarded by employers although still able to work with high productivity levels. The general perception in the studies conducted so far is that while, they are usually regarded as adapting with more difficulty to change, they are at the same time appreciated for their loyalty and hard-working nature. The article we proposed aimed to examine the perception of Romanian employers with regards to employing persons over 50 years old by using an exploratory approach, the focus group. Results show employers appreciate these workers from a professional point of view admitting that they are generally well trained, hard-working and loyal. At the same time, though, employers are unhappy that they seem to be more reluctant to change and many lack technical and IT skills. The article is particularly relevant in the context of an ageing population as it explores employers perception on this phenomena and concludes by emphasizing the need for support actions aimed at increasing the employability of older workers.

Keywords: ageing population, focus group, employers perception

1. Introduction

European countries are currently faced with the phenomena of an ageing population mainly caused by a decrease in fertility rates doubled by an increase in the life expectancy (Kooij et al, 2008; Aiyar et al, 2016). It is currently estimated that the next decades will witness significant changes in the age structure of most industrialised countries (Fougère and Mérette, 1999), demographic change representing one of the main factors that will shape the development of our society (Supan, 2001). The dependency ratio is increasing rapidly as the potential workforce is shrinking which led estimates to indicate a decrease in the potential workforce of 20% between 2020 and 2050 (Kooij et al, 2008). The fiscal and economic consequences, as well as the public policy challenges determined by this phenomenon will be significant (Fougère and Mérette, 1999; Van Dalen et al, 2009; Aiyar et al, 2016) as those aged 50-64 will represent 32% of the workforce in 2050 as opposed to 25% in 2000 (Kooij et al, 2008). Ageing will impact the real economy on the one hand via labour input as well as via productivity as the latter is influenced by the age structure and human capital accumulation (Carone et al, 2005). In this context, some of the solutions analysed include capitalising on the workforce aged over 50 in the sense of exploiting their full potential. Yet, some employers appear to be somewhat reticent with regards to this age group as they tend to regard them as registering a decline in participation, having obsolete knowledge, skills and attitudes (Kooij et al, 2008; Aiyar et al, 2016). Other research suggested employers to be biased towards older workers, companies often lacking

focus on older employees doubled by a lack of programs for retaining and retraining them (Van Dalen et al, 2009).

Another aspect worth considering in relation to population ageing refers to labour productivity. This is relevant as increasing labour productivity is one of the means that can compensate the impact of population ageing on production (Supan, 2001). This implies that there will be a need for more education and training in order to support a more rapid formation of the human resources (Supan, 2001). In terms of labour productivity, previous research indicates that productivity varies over one's working life due to aspects such as "the accumulation of experience over time, depreciation of knowledge, and age-related trends in physical and mental capabilities" (Aiyar et al, 2016). Other studies also suggest that older workers are facing the challenges of adapting to changing job requirements or the technological development (OECD, 2006), which contribute to lower productivity levels among those aged over 50. Researchers further point out the fact that there are certain jobs in which productivity increases with age, or at least remains comparable to that of the younger workers. Such activities include lawyers, professors, managers or medical practitioners where knowledge and experience play a major role in completing the particular job (Aiyar et al, 2016).

In spite of these perceptions and analyses, research in the area is scarce with only limited insight into how employers actually see the matter being available (Van Dalen et al, 2009). The article builds on this challenge and aims to explore perceptions Romanian employers have with regards to older workers via a focus group approach. The article is mainly addressed to professionals in the field of economics and labour market dynamics as well as HR specialists. The relevance of the article lies in the fact that, although ageing population is a phenomenon already undergoing, being aware of the developments and possible measures for dealing with the pressure and changes this will generate on the labour market, economic, financial and social systems can contribute to reducing the impact and ensuring a smoother transition.

2. Methodology

The research was conducted using the focus group methodology. As a research tool, focus groups are generally used as a method for data collection in the case of qualitative studies. One of their main advantages lies in the fact that focus groups allow the researcher to exploit the different dynamic of a group in order to better understand a topic. As group members interact with each other, the depth of the information exchanged increases which allows the researcher to retrieve more data than when simply collecting answers in a structured interview (Kitzinger, 1995). Focus groups are also a convenient method for initial research as they are fast and cost effective (Kontio et al, 2004).

Focus groups consist of a carefully designed list of questions addressed to groups comprising ideally between 6 and 10 persons (Lunt and Livingstone, 1996). This allows for appropriate interaction between participants and for the researcher to understand not just what the respondents' position is on a certain matter, but also how they reached that position and why (Kitzinger, 1995). The literature in this field recommends groups to be homogenous in order to build as much as possible on the experiences of the participants. However, a certain degree of heterogeneity is also appropriate in order to increase the degree of exploration of the different perspectives which could emerge in the group setting (Kitzinger, 1995; Lunt and Livingstone, 1996).

In terms of conducting the focus group, it is essential that a positive, comfortable atmosphere is created. Participants should be informed of the purpose of the research and the confidentiality of their responses should be ensured. The facilitator will then ask the questions and allow and encourage all participants to contribute their answers. Any disagreements within the group can be used to elicit more in depth information on the topic and to clarify the different points of view.

For this particular research, two focus groups were conducted in June 2016 for a total number of 10 participants. For both groups respondents were managers of small and medium sized enterprises

in Cluj-Napoca. Six participants represented micro-companies (up to 9 employees), three were managing small enterprises (between 10 and 49 employees) and one was managing a medium-sized company (between 50 and 249 employees). Most companies were active in the service sector, more specifically in selling materials for the construction sector, house appliances repair and maintenance services, IT services, HR consultancy services, business consultancy services, social services, sport and leisure activities, packaging and automation production.

The focus group is part of a larger research regarding age management in small and medium sized enterprises. The goal of the focus group was to identify the employers' perceptions on older workers. Participants were assured of the confidentiality of their answers. The session was audio recorded to allow for better transcript of the discussions. Participants agreement in this regard was sought before the session started. The moderator conducted the focus group in a clear and warm manner, encouraging all participants to contribute their experiences. A number of five questions were asked regarding any difficulties participants had in selecting and recruiting workforce, their experience with workers aged over 50 and discussions related to different aspects which could contribute to making employers more willing to hire persons over 50 as well as aspects and concrete actions that could contribute to increasing the employability of older workers. Two pretests of the focus group questions were conducted in order to ensure question clarity and relevance for the aim of the research. The pretests resulted in no major alterations being made to the initial list of questions. Input from all participants was constantly encouraged by the moderator. The data collected was then processed using qualitative analysis.

3. Results

The first question asked respondents to state if they had had problems selecting and recruiting personnel. All respondents indicated they had such problems with one of them pointing out that these issues have become more serious in recent years, while another one indicated that this was particularly the case for workers with low incomes (under 450 euros). Participants were then prompted to indicate what they thought was causing these issues. The majority of the participants indicated two main causes: 1. Workers tend to be low prepared professionally and 2. Workers tend to have unrealistic dreams about the labour market and available pay as a consequence of the increased number of articles and success story about Romanian entrepreneurs. One of the respondents also indicated the existence of two groups, one group, also comprising older workers, who is interested in working and has a discipline in this regard and a second group, mostly comprising young people who are benefitting from a „false state of comfort offered by their parents and who lack a desire to work”. He also indicated that in the case of his company, 60-70% of those deciding to leave belong to the latter group and generally choose to do so because of a mismatch between their expectations and the realities of the labour market. In terms of ideas for retaining employees, respondents suggested a need to invest in motivating employees.

The second question asked participants to indicate if they had had older employees in the past two years. All respondents answered affirmatively. Two of the participants also indicated these workers were particularly valuable to them, with one stating “They [workers over 50] currently represent 10%. I wish I could have more, but they have difficulties with their eyes. I would go up to 85%”, while the other one explained that he had 8 out of 10 employees above 50 which was “a great advantage as the other two persons have a high turnover rate, and permanently negotiate pay. Even of the older ones are slower in completing their tasks, they do not take their lunch break, do not speak on the telephone etc.”.

For the third question, participants were asked to indicate the advantages and disadvantages of employing older workers. In terms of benefits, respondents indicated the fact that they are hard-working and are more motivated because of the fact they are aware that employment is more difficult to find in their case. On the other hand, older workers lack communication and management abilities

and can be very rigid in their approach, with one participant illustrating this by the answer received from one employee "But I have done it like this for 10 years, why do it differently now?". Other disadvantages included lower productivity, the lack of IT skills, and a lack of integration of older workers in mixed teams in the sense that they tended to be excluded by the young members. One of the participants also suggested that older workers are the best employees for intellectual activities and that they are afraid to leave the company so they will be more loyal, but a lack of balance appears when they become part of larger groups with a mixed age component. He indicated they have a lower ability to work in teams and a higher tendency to take matters personally thus leading to conflicts. He also pointed out a fear of workers above 50 that they will not meet the performance requirements when compared to the young. Another respondent also indicated that some employers tend to favour hiring younger workers as they accept lower wages. The same participant indicated that workers over 50 years old generally tend to be employed in positions where their experience and expertise is more valuable, generally in the technical field. The moderator further prompted participants if they thought health issues are more likely to appear in the case of this particular age group. Respondents suggested this is generally not a problem, one of them also explaining "I had a 21 year old employee who went on medical leave more than all the others". Another participants indicated that certain consideration needs to be given to this age group as for example when requiring to carry heavy loads.

The fourth question of the focus group was aimed at investigating the employers willingness to hire (more) persons belonging to the age group under analysis and what incentives (if available) would further motivate them in doing so. Participants indicated financial incentives for employers and/or employees and encouraging persons over 50 to remain in employment. Another respondent also suggested organising courses for developing the older workers skills and abilities in IT, foreign languages and sales/marketing.

The last question asked participants to list aspects that could contribute to increasing the employability of older workers. Answers comprised developing concrete actions to encourage the general population to appreciate seniors as well as removing certain stereotypes suggesting that persons above a certain age should simply accept to be grandparents or retired persons. Participants also suggested older workers to have their CVs available on recruiting websites, impeccably written and emphasising their skills and expertise „in order to counterbalance a general stereotype that they are inflexible and not so sociable as young generations, lacking creativity and professional initiative.” One respondent also indicating the fact that someone at 50 „is still young” and that such actions could be directed at those of 57.

4. Conclusion

The findings of this study suggest perceptions of older workers to be split between employers. On the one hand older workers are valued for their experience, loyalty and hard-working nature, while on the other hand, employers are still reticent because of older workers difficulty to adapt to mixed age teams as well as their lack of IT and communication skills. However, employers admit this segment to be valuable and are able to identify concrete solutions to overcome the difficulties emerging in working with persons over 50 years old. Based on the results of this exploratory analysis, it is our view that there is currently a need for more support actions to sustain both workers over 50 in seeking to remain within the workforce and overcoming stereotypes regarding this age groups that are present both among employers and the society in general.

5. Limitations and further research

A limitation of the study could be represented by the relatively small number of focus group participants (n=10). However, we do not believe this to have affected the study results negatively as

the sample included managers from different fields of activity and for various company sizes. Furthermore, information saturation was reached following the completion of the focus group. A second limitation is determined by the fact that the sample only included managers in the North-Western region of Romania, a region with high productivity levels and increased income as compared to other regions in the country. Further research will consider expanding on the results of this exploratory study by analysing the perceptions of managers in the other Romanian regions as well as analysing the effects of ageing on productivity. In this regard, further research will focus on analysing whether the impact of an ageing Romanian workforce on productivity also varies according to the different domains as it was demonstrated in other studies conducted across Europe.

6.BIBLIOGRAPHY

Aiyar, S. et al (2016), The impact of workforce aging on European productivity, *IMF Working Paper, European Department*, WP16/238

Carone, G. et al (2005), The economic impact of ageing populations in the EU25 Member States, *European Commission - Directorate-General for Economic and Financial Affairs, Economic Papers*, No. 236

Fougère M. and Mérette M. (1999), Population ageing and economic growth in seven OECD countries, *Economic Modelling*, Vol. 16, pp. 411-427

Kitzinger, J. (1995), Introducing focus groups, *BMJ*, Vol. 311, pp. 299-302

Kontio, J. et al (2004), Using the Focus Group Method in Software Engineering: Obtaining Practitioner and User Experiences, *Presented in Proceedings of the International Symposium on Empirical Software Engineering (ISESE), Aug 19-20, 2004, Redondo Beach, U.S.A. IEEE Computer Society*, available at: <https://pdfs.semanticscholar.org/49be/9d3df3b1e40f3f01443c38e9f92a643eaa0d.pdf>, Retrieved 2 May 2017

Kooij, D. et al (2008), Older workers' motivation to continue to work: five meanings of age. A conceptual review, *Journal of Managerial Psychology*, Vol. 23, No. 4, pp. 364-394

Lunt P. and Livingstone, S. (1996), Rethinking the focus group in media and communication research [online]. *London: LSE Research Online*, available at: http://eprints.lse.ac.uk/409/1/focus_group-J_Comm1996.pdf, Retrieved 2 May 2017

OECD (2006), Older workers. Living longer, working longer, *Directorate for Employment, Labour and Social Affairs (DELSA)*, Newsletter Issue 2, available at: <http://www.oecd.org/social/family/35961390.pdf>, Retrieved 2 May 2017

Supan, A.B. (2001), Labour market effects of population aging, *Sonderforschungsbereich 504*, No. 07-26

Van Dalen H.P. et al (2009), Dealing with older workers in Europe: a comparative survey of employers' attitudes and actions, *Journal of European Social Policy*, Vol.19, No. 1, pp. 47-60

COMPETITIVENESS AND POSTMODERN ECONOMY

Ioan Emanoil Călin, PhD Student; Iulia Alecu, PhD Student – "Valahia" University of Târgoviște

Abstract: The competitiveness is a multilayer and a versatile concept used in Economics. The economy itself is not a static concept and the real economy reflects existing social and economic context.

Classical behavior and understanding of economy seems to be a little obsolete because, nowadays we use modern technology, new ways making business and the applicable scale of business pattern can be easily expanded at global level.

The competitiveness is not an unalterable concept. The core meaning of the competitiveness is linked with prosperity meaning.

All things, including concepts, at initial point of life cycle, are modern and become, in time, classical, but not necessarily obsolete. If we can admit that the postmodern economy means a mixture of delocalization, virtualization, a volatile customer's behavior and a new set of social and economic values, it could be a good opportunity to identify what is the current challenge for competitiveness concept.

Keywords: competitiveness, globalization, multinational company, postmodern economy

JEL Classification: F23, F60, L29

Introduction

The theoretical models and the associated principles have an inherent evolution depending on the resulted knowledge from using scientific instruments and specific heuristic models developed by practitioners in a field of interest.

Often, a concept undergoes various mutations in the operational plan and its actual meaning. This dynamic is generated by natural evolution of entities that operate with that concept and the objective need to surprise, according to historical time, new meanings attributable to it.

Such a concept is known as competitiveness. High interest to define it, make it operational and measure it, directly or indirectly, this concept is reflected by the many definitions and models available as well as through continuous testing methods used by specialists in the field to identify its dominant characteristics.

A first challenge for defining and making the competitiveness concept operational, is about the dynamic's typology of both global and globalizing economic system, which tends to accelerate all business processes through delocalization and virtualization.

The delocalization refers to a geographical movement or transfer of productive activities, having as result a more advantageous cost price. This international movement of productive activities is either the final result of a deliberate enterprise strategy, or the result of the natural market forces of the competitiveness of nations [MORCOS, 2003, p.17].

Through virtualization, a firm moves its critical processes in a virtual space and minimizes its physical operational infrastructure. The virtualization reduces fixed costs, accelerates and allows omni-directional communication, integrates knowledge and could assist decisions making process.

A second challenge for the specialists interested in competitiveness as a concept is generated by the behavior of economic entities. In this case, multinational companies, which – in addition to virtualization and relocation, exceed or interfere at all levels of a specific reference framework for a classical approach of competitiveness: macroeconomic – national or regional level, mesoeconomic – industry level; microeconomic – company level.

This article brings forward a set of theoretical considerations which highlight the fact that, despite some well-defined tools and multiplicity indicators used to identify and measure competitiveness, their quantitative applicability is limited to the mentioned classic reference levels.

1. Competitiveness - defining elements

The concept of competitiveness is most often used to describe the economic strength of an entity in terms of a competition based on accepted rules, in a global environment in which capital, labor, goods, skills and ideas can move freely and independent of the existence of geographic boundaries.

The operationalization and measurement of competitiveness depend on the reference system adopted: country or large common politico-economic market – macroeconomic level; industry – mesoeconomic level; company – microeconomic level.

Country's competitiveness – macroeconomic level

The competitiveness of a state or national competitiveness can be approached from two perspectives: a) the market share of products made by economy of a state in the global market; b) the productivity of the national economy, accepting that the concept of productivity is strongly correlated with competitiveness [Porter, 2002: 5].

From the perspective of the market share held by the state on an international market, global competitiveness of a nation can be addressed as part of a zero-sum game. A highly competitiveness at national level is obtained only at the expense of other countries with which it is in direct competition. Addressing national competitiveness in terms of market share held on the global market is one that links the competitiveness to classical theory of international trade.

In traditional trade theory the competitiveness of nation means obtaining a sustainable competitive advantage competing with other countries and the trade between countries is an inter-industry one, based on differences in their factor endowments.

If a country's competitiveness is correlated with the productivity of its economy, the central idea is that a state, even considering that it has a very low level of competitiveness, it will not reach the failure stage or not go out of business. At the same time, the state will not be able to increase productivity and its competitiveness by outsourcing any costs of social security or environmental protection measures [Krugmann, 1994].

The two mentioned perspectives on country competitiveness are summarized as follows: „country's standard of living depends almost entirely on its domestic performance and how it performs relative to other countries” [Porter, 1990: 71].

The competitiveness - globally, is a subject to regular assessments, most of them based on instruments used to measure it in an aggregate manner, through a set of indicators, applicable if the reference system is a state's economy.

The Global Competitiveness Index is an instrument developed and continually updated by World Economic Forum. In The Global Competitiveness Report 2016 – 2017, the competitiveness concept is defined as the set of institutions, policies, and factors that determines the level of productivity of an economy, which in turn sets the level of prosperity that the country can achieve [Schwab et al., 2016: 4].

The used model for defining and measuring the competitiveness, in an indirect manner, is based on 114 indicators, organized in three main groups, defined by 12 pillars: the first group – institutions, infrastructure, macroeconomic environment, health and primary education; the second group – higher education and training, goods market efficiency, labor market efficiency, financial market development, technological readiness, market size; the third group – business sophistication and innovation.

Each of the 12 pillars has another level of sub-indicators. What is pretty interesting is that some sub-indicators refer more social than economic dimensions of country's profile (e.g. Pillar 1 – Institutions, sub-indicator 1.06 - Judicial independence) [Schwab et al., 2016: 371].

Regardless of the model used in measuring a country's competitiveness, it is necessary to mention that despite the consistent application of an uniform methodology, there are a number of irregularities such as: different economy's structure, different scale factor of country's economy, a natural predisposition for a specific trade between countries with similar factor endowments.

Industry's competitiveness - mesoeconomic level

The industry competitiveness can be identified in terms of stability of economic relations between suppliers, manufacturers, partners and customers. Such an approach integrates, practical, both vertically and horizontally components that are found in different flows associated with a profit-oriented economic activity.

Referring at competitiveness at mesoeconomic level, we bring to the fore the concept of *structural competitiveness*. This concept summarizes that the microeconomic competitiveness reflects the agility of a company which operates in an external environment characterized both at mesoeconomic and macroeconomic level by a complex economic structure that stimulates, facilitates and maintains the necessary conditions to run a competitive economic activity for the all actors involved.

The traditional trade theory resumes the industry competitiveness as the ability of an industry to compete on a global market and to gain good financial results. At mesoeconomic level we can identify a system of interdependences between suppliers, manufacturers, customers, regulatory framework for economic activity, geographical areas and national or supranational rules.

In the common practice the practitioners use aggregate indicators to measure indirectly the competitiveness of specific industries, such as: the import penetration ratio in domestic production (MP), which describes the level of a domestic offer's competitiveness against imported goods; export specialization index (SI); export/import coverage ratio (CR); the index of relative absorption of import (MRCA); the index of relative trade advantage (RTA); industry trade index (ITI) etc.

Regardless of the number and types of indicators used, the main problem that arises is to generate and use a completely and correctly model, according with historical time and dynamic socio-economic reality.

At mesoeconomic level, the competitiveness can be defined as "the average productivity of industry or the value created per unit of labor and per dollar of capital invested"[Porter/Van der Linde, 1995: 98].

For a given branch or a specific industry, could be important to emphasize and to determine the intensity of simultaneous export and import. An interesting approach to understand better the competitiveness approach at mesoeconomic level is based on dual perspectives.

First perspective is made from strategic management point of view, which integrates all actors implied in one specific industry. From this point of view, measuring competitiveness at mesoeconomic level means to integrate, in a robust economic model, some main indicators such as: efficiency, effectiveness, profitability, quality, productivity, innovation and labor's market quality.

The second perspective is centred on market and the impact of industry in global market. In that case is important to underline that the result of market's dynamic could be shaped in three functional models: a) "country – country plus import": competitiveness of industry is determined by the rate between the value of domestic industry's product and the value of imports in the same domestic market; b) "export - import": the share of export production of an industry in the imports from abroad; c) "export - export": the share of export to a given foreign market in the total export of a given industry [Wanat/Lis, 2012: 11].

Company's competitiveness – microeconomic level

The companies are the most important actors of competition. In that case, the competition is direct and the dynamic of it is high.

Macroeconomic level means nations' competition, but it is an indirect competition. A very direct and dynamic economic competition exists at microeconomic level, each company being a competitor on a global market.

Certainly, there are links between these three levels of analyze: macro - , meso – and microeconomic. Country's competitiveness is shaped by a set of indicators, in fact a set of facilitators for company's competitiveness. There is a two way relation between country-specific advantage and company-specific advantage [Rugman et al., 2011: 3].

For a company, competitiveness is the result of the economic interaction between acting on market companies in order to obtain the highest possible profit based on marketing coherent process [Melnyk/Yaskal, 2013: 9].

At microeconomic level, it is important to identify how financial indicators of firm reflect the actionable capacity of it to reach strategic goals. In fact, the competitiveness of company is correlated with the concept of sustainability.

The sustainability is the property to identify, to select and to run these activities which are all oriented for reaching main goals of company. A competitive firm means a high integration degree of sustainability in its actionable strategic vision. In that case, the company has a sustainable competitiveness and its outcome is sustainable value creation. Sustainable value creation is “the capacity of enterprises to remain profitable over time while minimizing the environmental impact of their activities and providing an organizational context in which their workforce thrives” [Bris/Caballero, 2016: 498].

At microeconomic level of analyze the model of competitiveness depends by a set of indicators that reflects the socio-economic behaviour and management practices that company adopts and uses to obtain and maintain competitive advantage and a good financial performance.

For the majority of researchers a common interest is to identify the sources of competitiveness at microeconomic level, their importance and how can be obtained the optimal mix of these sources.

A simplified model of analyze can use a taxonomy for these sources of competitiveness. The taxonomy contains three groups of sources: 1) assets – physical and non-physical: technical infrastructure, human resources, brand and reputation, organizational culture, knowledge, patents; 2) processes: management, marketing, production/manufacturing, innovation, training, mentoring; 3) performance: profitability, quality – price rate, operational cost, productivity, range of products, market share, value creation, customer satisfaction. A real challenge for a company’s manager is to transform these assets, through processes, in financial desirable results, exploiting external and internal environment of the company.

Today, the economic environment is characterized by volatility and for a company is very important to act in an agile manner, using dynamic capabilities, and learning, innovating and producing speedily.

Nowadays, a much studied approach of competitiveness is the processes centric one. The processes centric approach emphasizes re-engineering capacity and the need to find an optimal model for company’s structure that simplifies the processes and creates value or reduces costs at the end of each process. Physical assets are limited but the knowledge, good practices and organizational culture could be more flexible and could be used as the main engine that synthesizes the company’s competitiveness and a superior performance. That approach is an appropriate one especially for companies that act in very dynamic market where the pace of development is very alert.

When we analyze the case of multinational company, the model used is more complex. The multinational company’s competitiveness approach needs to make some observations: 1) a global company’s activity is a complex one, determined by a lot of dependencies, country – or region – factors and company – specific factors; 2) marketable products of multinational company have a life cycle that optimizes the costs, technology, resources and knowledge included; 3) the context within company’s factors are embedded plays an equal role as company’s factors for competitiveness’ s obtaining; 4) culture distance or similarity between host country and home country makes a product more desirable or not; 5) a multinational company explores global market for two strategic goals: market and resources; 6) globalization means virtualization and delocalization; 7) a multinational company uses locations as competitive tools and try to decrease costs and to optimize production using global or regional mobility.

For a multinational company it is obvious that a comprehensive approach of competitiveness exceeds a microeconomic level. An important factor in competitiveness model is played by territorial competitiveness, not necessary having the same meaning as country competitiveness.

2. Postmodern Economy

The economy is a social concept. It is not necessary about only the Economics. As all social concepts, the economy evolves in a dynamic manner. The modern economy is about industrializations and optimal ways in international trade, finance, management, marketing, production. The economy is – in a way, about client’s perception and behavior, about resources, internal processes, productivity and a lot of macro- and micro-defined indicators.

Nowadays, the modern economy seems to be transformed by new models of business, new financial tools, globalization and a huge transformation process oriented on scientific knowledge and operational capabilities concentration in a few very developed countries or regions.

The business models are dependent by technology and very often a success economic story means a convergence of physical infrastructure, virtual environment, biotechnologies and new sets of socio-economic values.

What does it mean postmodern economy? We can try to identify some characteristics of it.

Maybe an important issue is about prosperity. Nowadays, the prosperity is an important precondition of security. In a simple manner we can admit that an economic model is good if it generates prosperity at a large scale. Is it prosperity achievable out of a null sum game?

The prosperity is a final state, an output state of auto adaptive economic system. This system has an evolutional pattern: a) globalization and delocalization; b) virtualization of knowledge and virtualization of business; c) a gap between domain transformation and company's transformation capacity; d) the prosperity does not mean only desirable marketing actions; e) the scientific tools does not produce only positive effects; f) the speculative actions are facilitated by obsolete rules and sophisticated technical mechanisms; g) a shift in the local capabilities and global market conditions; h) a fracture between the economic production conditioned by the global capital and ecological constraints; i) the migration of labor and of knowledge inter- and intra-regional, inter- and intra-market.

Postmodern economy is seen as the very particular stage of the modern economy, with an important cultural dimension that shapes a global society. This global society acts as a complex system that is far from equilibrium and that is conditioned by local and individual perception of prosperity. But, the prosperity has a double failure: it is trivial and it never addresses to all [Bruckner, 2002: 16].

We can admit that the competitiveness is the ability of economies to attract and retain companies and the capacity of countries or large regions to generate and to sustain high standards of living and to provide a favourable context in which companies are able to survive in an efficient manner [Bris/Caballero, 2016: 496].

But, in a postmodern economy this definition could be obsolete. If we discuss about strategic economic interests of states or of multinational and huge companies, the applicable scale of competitiveness is a global one. From this perspective, the core of business is highly dependent on data, information and knowledge. Data and information are on large scale available through information technology; but technical data could need a good specialization for a comprehensive understanding. This comprehensive understanding means knowledge, but not only a technical one. In postmodern economy business is highly dependent by optimal dynamic models which are used to perform in a hostile and competitive environment.

The postmodern economy is characterized by the co-existence of a multiplicity of very heterogeneous and inter-dependent optimal business models.

The technology and social media act as a huge window where the consumers can see and evaluate different products in a non-tangible manner, even the products are far away from geographical point of view. The location of company's production and sometime the company's show room become unimportant from clients' perspective. This kind of perception could make questionable the traditional marketing mix and modern marketing policies. The main effect of virtualization in the field of public relations or marketing policies is a continuum game for a favourable clients' perception.

3. Conclusions

Certainly there is a link between country's prosperity and economic behavior of companies from a country. Competitiveness emerges from an interaction between country's socio-economic framework and company's behavior as dynamic capability which can obtain and maintain, in that country or that region, a long-term profitability. That sentence is not necessary true in all cases. It is pretty difficult to declare there is a two-way relation between country's competitiveness and company's competitiveness.

Development economic policies generated by government have impact in macroeconomic environment and could act as facilitators or obstacles at meso- and micro-economic levels.

Competitiveness is very often measured in an indirect manner, using different models and a large number of indicators. Competitiveness means different reference systems and different approaching scales. A common and accepted way for measuring the competitiveness is based on multidimensional model which use composite indicators of competitiveness. In this case there is a perpetual doubt: the models' validity, the appropriate selection and the appropriate definition of used indicators.

The new economic paradigm which means delocalization, virtualization, market's volatility and a perpetual game of client's perception at a global scale, claims to calibrate the model adopted for defining competitiveness.

Nowadays we can see how global context is characterized by vertical and fast changes as a result of emerging countries which can attract huge investments in production capabilities. The strategic goal of these countries is capturing the market shares maintaining a high-growth pace. This kind of behaviour generates strange and new effects especially in terms of structure, intensity and volume of value-chain.

All companies but especially multinational enterprises have huge opportunities at a global scale and it is mandatory for them to redefine their business models and to exploit new sources of competitiveness.

The international competitiveness could be related on competitive advantage's sources, on the globalization degree of business or on real time feed-back capacity of an auto adaptive complex economic system.

The economy is a socio-economic complex system that naturally is based on competition. Regardless of the competition's form, the desirable result aimed by all actors involved means to succeed, to survive and to shape the market for long time.

BIBLIOGRAPHY

- BRIS, Arturo, CABALLERO, Jose (2016) *Revisiting the Fundamentals of Competitiveness: A Proposal* in IMD World Competitiveness Yearbook 2016, Lausanne: The World Competitiveness Center, pp. 496 – 506.
- BRUCKNER, Pascal (2002) *The Misery of Prosperity*, Bucharest: Trei Publishing House
- KRUGMANN, Paul (1994), *Competitiveness: A Dangerous Obsession*. In: Foreign Affairs 73 (2), pp. 28-44.
- SCHWAB, Klaus (2016), *Global Competitiveness Report*. Geneva: World Economic Forum, available at: http://www3.weforum.org/docs/GCR2016-2017/05FullReport/TheGlobalCompetitivenessReport2016-2017_FINAL.pdf.
- MELNYK, Oleg, YASKAL, Ihor (2013) *Theoretical Approaches to Concept of "Competition" And "Competitiveness"*. In: Ecoforum, volume 2, issue 2 (2), pp. 8-12, available at: <http://ecoforumjournal.ro/index.php/eco/article/download/27/31>.
- MORCOS, Jean-Louis (2003) *International Subcontracting Versus Delocalization? A Survey of the Literature and Case Studies from the Spx Network*, Vienna: United Nations Industrial Development Organization
- PORTER, Michael E. (1990) *The Competitive Advantage of Nations*, New York: Free Press.
- PORTER, Michael (2002) *Enhancing the Microeconomic Foundations of Prosperity: The Current Competitiveness Index*, Cambridge: World Economic Forum: The Global Competitiveness Report 2001, pp. 2-26.
- RUGMAN, Alan M., OH, Chang Hoon, LIM, Dominik S.K. (2011), *The Regional and Global Competitiveness of Multinational Firms* in: Discussion Paper No. 2011-003 June 2011, John H. Dunning Centre for International Business, available at: http://www.henley.ac.uk/web/FILES/management/JHD_DP_2011-003.pdf.
- WANAT, Leszek, LIS, Wojciech (2012) *International Competitiveness of the Polish Wood Industry from the Mesoeconomic Perspective*, available at: <http://www.sjf.tuke.sk/transfereinovacii/pages/archiv/transfere/23-2012/pdf/007-012.pdf>.

ASPECTS REGARDING ENVIRONMENTAL RACISM'S INEQUITY TO JUSTICE TRANSITION

Ingrid Ileana Nicolau

Lecturer, PhD, "Spiru Haret" University of Bucharest

Abstract: Until recently the environmental protection was focused on well defined issues, such as preservation of wildlife and habitat, pollution, over population. Presently the environmental protection is entering a new phase of activism, that of social justice, as a response to the environmental racism accusations. Today's trend, scientifically proven, regarding this type of politics is to deposit hazardous waste and locate the appropriate facilities for it in areas inhabited by an ethnic minority. Regarding environmental racism at international level, countries with a well developed industry sector export highly toxic waste to the developing countries. Social, economics, race criteria represent key factors in selecting the storage/deposit location.

Most efficient method to find environmental justice is that of combining the strategies and techniques used by activists groups with the political, technical, financial resources of the key environmental organisations, thus creating an efficient alliance.

Keywords: environmental racism, environmental, hazardous waste, environmental justice

Inegalitățile de mediu există în trei zone majore 1) deciziile cu privire la locul unde se depozitează deșeurile și instalațiile de prelucrare ale acestora; 2) impunerea unor legi și regulamente de mediu; 3) structura agențiilor și grupărilor de mediu. Dintre cele trei, din punct de vedere al rasismului ecologic, depozitarea deșeurilor periculoase și localizarea instalațiilor de prelucrare sunt cele mai controversate.¹

Depozitarea și prelucrarea deșeurilor

Nevoia de a elimina deșeurile periculoase într-o manieră eficientă reprezintă o considerație importantă în alegerea locației instalațiilor de prelucrare a deșeurilor periculoase. Eliminarea necorespunzătoare a deșeurilor crește riscul de a dăuna atât mediului înconjurător cât și a bunăstării oamenilor.² Comunitățile alertate cu privire la riscurile asociate cu instalațiile de prelucrare a deșeurilor periculoase se opun în mod activ construirii acestor instalații în vecinătatea lor.

Cantitatea însemnată de deșeuri generate în fiecare an exacerbează problema. Cu toate că progresul tehnologic poate dezvolta metode mai eficiente de eliminare a deșeurilor și de reducere a deșeurilor generate, va fi o continuă nevoie de instalații de prelucrare a deșeurilor. Problema rasismului ecologic va deveni și mai vizibilă pe măsura ce numărul locațiilor disponibile pentru amplasarea instalațiilor de prelucrare a deșeurilor va continua să scadă iar generarea de noi deșeuri va continua.

¹Fisher Maria Ramirez, *On the road from environmental racism to Environmental Justice*, published by Villanova University School of Law Digital Repository, 1994, p.449;

²Walsh Maureen, *The global trade in hazardous wastes: Domestic and International Attempts to Cope with a Growing Crisis in Waste Management*, Cath. U.L., 1992, p.103, 104

Există studii care susțin cu certitudine faptul că persoanele de culoare suportă o povara mai mare în privința mediului înconjurător.³ În 1983, Biroul General de Control (GAO) a realizat un raport cu privire la legătura "dintre locația instalațiilor de prelucrare a deșeurilor periculoase și statutul rasial și economic al comunităților înconjurătoare". Studiul GAO a raportat o corelare puternică între rasă și sărăcie și localizarea instalațiilor de prelucrare a deșeurilor. În cele opt state care compun regiunea EPA IV, studiul a identificat patru zone de depozitare a deșeurilor. În trei dintre aceste comunități, Afro-Americanii reprezintă majoritatea populației. În plus, GAO a raportat că cel puțin 26% din populația celor patru comunități sunt atât afro americani cât și sub nivelul minim de sărăcie.

Motivată de către rezultatele studiului GAO, Biserica Unificată a lui Hristos (UCC) a realizat un studiu în Statele Unite în 1987. Studiul UCC a fost mult mai complex decât cel efectuat de GAO, pentru că s-a concentrat la întreg teritoriul USA. Studiul UCC a raportat că în comunitățile cu o singură instalație de prelucrare a deșeurilor există de două ori mai mulți oameni de culoare decât în comunitățile fără astfel de instalații.

În 1990, EPA (US Environmental Protection Agency) a supravegheat și evaluat datele existente cu privire la nivelul de împovărare al comunităților de culoare. Raportul EPA a notat că "mediul înconjurător și datele privind sănătatea nu sunt colectate și analizate în funcție de venituri și de rasă. Mai important, raportul indică că informațiile cu privire la riscurile de îmbolnăvire pe care îl reprezintă instalațiile de prelucrare nu sunt colectate în mod regulat.⁴ Cu toate acestea, raportul EPA recunoaște că există informații care indică faptul că minoritățile rasiale și etnice sunt mai predispuse de a locui lângă o instalație de prelucrare a deșeurilor sau o zonă necontrolată de depozitare a deșeurilor periculoase decât albi.

Slăbiciunea politică a grupurilor minoritare mărește probabilitatea ca instalațiile de prelucrare a deșeurilor periculoase să fie construite în comunități de culoare. De exemplu, companiile de management al deșeurilor caută să își construiască instalațiile de prelucrare a deșeurilor în zonele în care trăiesc minorități pentru că aceste comunități nu sunt capabile să realizeze campanii eficiente împotriva construirii de instalații de procesare a deșeurilor. Pe de altă parte, aceste companii evită zonele în care comunitatea este mai probabil să organizeze cu succes acțiuni de prevenire a construcției de instalații pentru prelucrarea deșeurilor în acea zonă. Efectul este acela de transfer a problemelor de mediu de la comunitățile albe la cele de culoare.

Dovezile arată faptul că distribuția inegală a instalațiilor de prelucrare a deșeurilor periculoase în comunitățile de culoare este o consecință a factorilor politici și economici. Din acest punct de vedere, factorul rasial poate să nu pară a fi determinant în privința amplasamentelor. Cu toate acestea explicația că alți factori în afară de cel rasial contribuie la amplasarea disproporționată a instalațiilor de prelucrare a deșeurilor periculoase în comunitățile de culoare este una insuficientă.⁵

Cu ocazia zilei mondiale a mediului Fundația Desire a transmis următorul mesaj: "Cele mai multe rampe de gunoi din România nu sunt conforme din punct de vedere ecologic. Ele acționează atât ca bombe ecologice, cât și ca bombe sociale. În pofida aderării la legislația europeană în domeniu, în viața noastră de zi cu zi observăm funcționarea vechiului sistem de colectare, stocare și prelucrare care rezultă în soluții toxice de gestionare a deșeurilor. Mai mult decât atât, în România autoritățile publice, și/sau companiile industriei deșeurilor nu au luat nicio măsură de protecție a oamenilor care lucrează informal pe rampele de gunoi, astfel încât aceștia continuă să asigure selectarea deșeurilor în condiții absolut precare care le periclitizează viața și sănătatea. Cazul din Pata-Râtu Clujului este bine-cunoscut în acest sens. Până când rampa veche va mai funcționa, este nevoie urgentă de implicarea autorităților în vederea îmbunătățirii condițiilor de trai și de muncă de pe lângă rampa de gunoi. În măsura în care rampa veche se va închide, autoritățile și companiile vor trebui să își asume

³Frey Susan, *Environmental Racism: Time for the Green Movement to Recognize Color*, Santa Clara Mag., Summer 1996, p.18,

⁴Naikang Tsao, *Ameliorating Environmental Racism: A Citizen's Guide to Combatting the Discriminatory Siting of Toxic Waste Dump*, 67 N.Y.U. L. Rev. n.49, 2000, p.366;

⁵Bullard Robert, *Dumping in Dixie: Race, Class and Environmental Quality*, in *Race and the Incidence of Environmental Hazards*, Bunyan & Bryant & Paul Mohai eds, 1992, p.30-32;

responsabilități în ceea ce privește destinul acestor oameni, de exemplu, prin oferirea unor locuri de muncă decente în procesul de ecologizare și mai încolo, la noua rampă ecologică. Este timpul ca guvernul României și autoritățile locale să implementeze programe de dezvoltare socio-teritorială care nu doar că nu mai contribuie la formarea zonelor de locuire defavorizate în medii poluate (stații de epurare a apei, rampe de gunoi, stații de deșeuri chimice și industriale etc.), ci își propun să remedieze cât mai repede posibil consecințele sociale ale marginalizării populației sărace în astfel de spații, eliminând într-un final acest fenomen (re)produs nu doar prin mecanisme economice și politice, ci și prin concepțiile și practicile rasismului de mediu.”⁶

Există două reacții uzuale la acuzațiile de rasism privitor la mediul înconjurător. Deseori, răspunsurile la acuzațiile de discriminare este acela că agențiile guvernamentale acționează în conformitate cu un mediu neutru rasial, de care beneficiază toți cetățenii. Celălalt răspuns expune modul de alegere a instalațiilor de prelucrare drept unul influențat politic și economic, însă nu și rasial.

Aplicarea discriminatorie a regulamentelor de mediu

Componența rasială a zonelor din vecinătatea instalațiilor de prelucrare a deșeurilor periculoase poate influența într-o anumită măsură gradul de aplicare a legislației și regulamentelor de mediu.⁷ Prin aplicarea legislației de mediu în comunități de culoare semnificativ mai puțin decât în comunitățile albe, agențiile care guvernează aprobă tacit nerespectarea legii. În concluzie, instalațiile de prelucrare a deșeurilor vor fi mai des întâlnite în comunitățile de culoare pentru ca aici amenajările vor fi inexistente sau suficient de mici pentru a putea fi considerate un cost acceptabil pentru conducerea afacerii.

Lipsa oamenilor de culoare în cadrul factorilor decizionali în legislația de mediu

Eșecul guvernului federal al Statelor Unite de a răspunde adecvat acuzațiilor de rasism ecologic este dovadă a neputinței politice a persoanelor de culoare. Neputința politică îmbracă forme diferite de la eșecul persoanelor de culoare de a își exercita puterea oferită de votanți, până la numărul minim de persoane de culoare în cadrul birourilor politice și în poziții cheie. În consecință, persoanele de culoare nu au beneficiat de avantajele reprezentării legislative, sau de nivelul de aplicare legislativă așa cum este cazul în problemele de mediu.

Persoanele de culoare sunt insuficient reprezentate la toate nivelurile guvernamentale. Lipsa reprezentării minorității la nivel național este semnificativă pentru că politica de mediu la nivel național în US este determinată de către Congres, agențiile federale și curțile federale. În lipsa reprezentanților care să prezinte și să apere interesele lor, persoanele de culoare nu pot beneficia de protecția de mediu, iar în schimb trebuie să suporte povara și costurile acestor politici.

Principalele organizații de protecție a mediului au fost aspru criticate pentru lipsa lor de interes în problemele de mediu care au impact asupra persoanelor de culoare.⁸ La prima vedere, rolul grupurilor ecologiste pare să nu aibă un impact rasial asupra mediului. Cu toate acestea, văzute în lumina influenței puternice pe care o exercită asupra politicilor de mediu, grupurile de protecție a mediului ar putea fi factori importanți în combaterea rasismului ecologic.

La fel ca și în alte zone ale societății, discriminarea rasială a împiedicat implicarea persoanelor de culoare în grupurile de protecție a mediului. În consecință, grupurilor de protecție a mediului le

⁶<http://www.desire-ro.eu/?p=490>

⁷Lavelle Marianne & Coyle Marcia, *The Federal Government, In Its Cleanup of Hazardous Sites and Its Pursuit of Polluters, favors White Communities Over Minority Communities Under Environmental laws Meant to Provide Equal Protection for All Citizens*, *A National Law Journal Investigation has Found*, Nat L L.J., 1992;

⁸Profesorul Bullard recunoaște că așa numitele *Big Ten* grupări ecologiste au răspuns acestor critici, totuși alți autori consideră încă, că aceste grupări nu avansează destul de rapid în sensul de a răspunde acestor probleme.

lipsește diversitatea în structură, personalul și conducerea lor fiind preponderent albe.⁹ În marea majoritate, grupurile de mediu importante sunt de acord cu faptul că mișcarea ecologistă nu s-a preocupat cu problemele minorităților. Drept răspuns, principale grupări de protecție a mediului au încercat să atragă persoane de culoare în organizațiile lor și și-au unit forțele cu organizații locale care se adresează problemei rasismului ecologic.

Odată ce grupurile de protecție a mediului au atras persoane de culoare, ele trebuie să încerce să susțină acest interes. În mod uzual, grupurile pastrează interesul prin oferirea de beneficii și bazându-se pe implicarea personală. Acest fapt înseamnă că aceste organizații trebuie să își modifice agenda și politicile pentru a include probleme ce interesează și persoanele de culoare. Cu toate acestea, în ciuda eforturilor recente, de a diversifica organizațiile de protecție a mediului, unii critici afirmă că multe dintre organizații nu au trecut de faza unei diversificări retorice.¹⁰

Lipsa reprezentării minorității în toate organizațiile care fac sau influențează politica de mediu trebuie remediată dacă se dorește obținerea justiției ecologice. Fără o reprezentare mai numeroasă, grupurile de protecție a mediului vor continua să ignore problemele de mediu ale persoanelor de culoare. Astfel, toate tipurile de grupuri ecologice trebuie să ia măsuri fie pentru recrutarea persoanelor de culoare fie pentru a deschide canale de comunicare cu grupările minorităților. Grupurile principale au, de asemenea responsabilitatea de a combate inegalitățile de protecție a mediului înconjurător. Odată ce aceste grupuri obțin diversitatea în pozițiile lor de conducere precum și în rândul membrilor, problemele persoanelor de culoare vor intra în agenda acestor organizații. Acest lucru va face ca organizațiile de protecție a mediului să ofere resurse financiare, tehnice sau sfaturi legislative comunităților locale.¹¹ Cu toate că această cooperare este necesară pentru a obține justiția ecologică, anumite obstacole trebuie să fie depășite înainte ca reprezentarea minorităților să poată fi realizată.

Calea obținerii justiției de mediu necesită implicarea legislativului, a activiștilor. Încercările de a obține justiția de mediu trebuie să înceapă cu cooperarea dintre aceste grupuri. Astfel, recente discuții dintre aceste grupuri trebuie să continue astfel încât toți să împartă în mod egal beneficiile și riscurile politicilor de protecție a mediului. Acest fapt, sugerează că obținerea justiției de mediu va fi rezultatul unor eforturi masive făcute de către o alianță compusă din organizațiile de apărare a drepturilor civile și organizațiile de mediu.

Având în vedere că obiectivele acestor grupuri se întrepătrund, ei trebuie să realizeze un parteneriat pentru a obține justiția de mediu. Odată ce activiștii din teritoriu și grupările de mediu încep să colaboreze pentru combaterea inegalităților de mediu, ambele părți vor câștiga putere și influență, forțând societatea să aloce într-o manieră mai echitabilă beneficiile și poverile protecției mediului. Rezultatele unui asemenea efort complex depus de organizațiile locale de activiști și marile grupări ecologice se datorează cunoștințelor, experienței și resurselor cu care fiecare contribuie. De exemplu, organizațiile locale vor aduce informații specifice și experiența în mișcarea justiției mediului înconjurător. Grupările ecologice la nivel național vor oferi resurse tehnice, politice, juridice și financiare. Acest efort combinat va crea o alianță puternică pentru prevenirea inegalităților de mediu și asigurarea unui mediu înconjurător sigur pentru toți.

Adevărata piatră de temelie a impactului unei idei asupra legislației de mediu nu este, bineînțeles, efectul său asupra burselor juridice. Se orientează însăși cerințelor protecției mediului, în special, la nivelele de distribuire a protecției mediului ce rezultă din aceste cerințe.¹² În cazul rasismului ecologic, impactul a fost la scară largă însă relativ invizibil pentru mulți observatori.

În ceea ce privește politicile de impunere una dintre cele mai vechi cerințe ale justiției de mediu a fost aceea că legislația de mediu în vigoare este prea puțin aplicată în cadrul comunităților de culoare

⁹ Adams John, *The Mainstream Environmental Movement*, 18 EPA Journal, 2002, p.25,26;

¹⁰ Fisher Maria Ramirez, *op.cit.*, p.17,18;

¹¹ Idem, p.29;

¹² Lazarus Richard, *Environmental Racism! That's What It Is*, University of Illinois Law Review, January 2010, p.264;

și a celor cu venituri mici. Fie că din considerente conștiente sau inconștiente, personalul care aplică legislația ignoră sau tratează superficial nevoia acestor comunități de a supraveghea activitatea instalațiilor de prelucrare a deșeurilor. Rezultatul este că sunt mai puține acțiuni de impunere, reparațiile au efecte mai scăzute atunci când acțiunile sunt întreprinse și este un procent mai ridicat de neconformități.

Schimbări în politicile de aplicare a legislației guvernamentale au loc, acestea incluzând schimbări în politicile guvernului federal cu privire la stabilirea priorităților. EPA consideră acum factorii justiției de mediu într-o varietate de scenarii atunci când analizează anumite instalații de prelucrare, anumite zone geografice, în vederea aplicării legilor.

Concluzii

Justiția ecologică va fi obținută prin cooperarea dintre organizațiile locale și naționale. Lupta se va purta atât în tribunale cât și în comunitățile locale. Aceste grupări trebuie să fie vigilente în monitorizarea regulamentelor de protecție a mediului înconjurător pentru ca legislația să fie aplicată în mod echitabil. În cele din urmă, grupările trebuie să facă eforturi pentru a atrage persoane de culoare în cadrul lor și să promoveze justiția ecologică. O consecință inevitabilă a obținerii justiției de mediu este reducerea zonelor disponibile pentru amplasarea instalațiilor de prelucrare a deșeurilor periculoase. Prin urmare, pe lângă concentrarea pe echitatea protecției mediului înconjurător, aceste grupuri trebuie să dezvolte și modalități mai sigure și mai echilibrate pentru managementul deșeurilor periculoase.

BIBLIOGRAPHY

- Adams John, *The Mainstream Environmental Movement*, 18 EPA Journal, 2002;
- Bullard Robert, *Dumping in Dixie: Race, Class and Environmental Quality*, in *Race and the Incidence of Environmental Hazards*, Bunyan & Bryant & Paul Mohai eds, 1992;
- Fisher Maria Ramirez, *On the road from environmental racism to Environmental Justice*, published by Villanova University School of Law Digital Repository, 1994;
- Frey Susan, *Environmental Racism: Time for the Green Movement to Recognize Color*, Santa Clara Mag. , Summer 1996;
- Lazarus Richard, *Environmental Racism! That's What It Is*, University of Illinois Law Review, January 2010;
- Lavelle Marianne & Coyle Marcia, *The Federal Government, In Its Cleanup of Hazardous Sites and Its Pursuit of Polluters, favors White Communities Over Minority Communities Under Environmental laws Meant to Provide Equal Protection for All Citizens*, A National Law Journal Investigation has Found, Nat L L.J., 1992;
- Naikang Tsao, *Ameliorating Environmental Racism : A Citizen 's Guide to Combatting the Discriminatory Siting of Toxic Waste Dump*, 67 N.Y.U. L. Rev.n.49, 2000;
- Walsh Maureen, *The global trade in hazardous wastes: Domestic and International Attempts to Cope with a Growing Crisis in Waste Management*, Cath. U.L., 1992;
- <http://www.desire-ro.eu/?p=490>

FEMINIST PERSPECTIVES ON BIOETHICAL ISSUES

Maria Rodica Iacobescu

Lecturer, PhD, "Ștefan cel Mare" University of Suceava

Abstract From the perspective of feminist analysis, the concerns of bioethics should stand with the interests of women, femininity, their decisional autonomy and the right to have control over one's own body. The diversity of feminist theory and practice in the field of bioethics, is grounded in the idea that concepts of femininity and masculinity are socially constructed, having as a practical consequence the subordination of women. The western and masculine concept which stems from the hypothesis that the moral subject is autonomous, objective and rational, is put under the magnifying glass of a critique which brings up from under the pedestal of individualism and rationality based on ethical principles, the moral pressure of the group and social context, the specifics of some definite cases. Whether it is about the ethics of care or reproductive ethics technologies, the feminist contributions have brought to light some unidirectionally developed aspects in traditional ethics, thus opening new paths for research which could illustrate, through their complexity, the complexity of nature and human condition, in general, and of the nature and the female condition, especially.

Keywords: feminist bioethics, traditional ethics, the ethics of care, relational autonomy, human reproductive technologies.

1. Introducere în bioetica feministă

Axat pe neglijarea intereselor femeilor într-o societate patriarhală, feminismul, în diversele sale forme, liberal, marxist, radical sau cultural, și-a manifeste interesul față de problemele bioeticii, încă de la conturarea acesteia ca nou domeniu de studiu academic. Abuzurile grosolane asupra femeilor săvârșite de medicii naziști în lagărele de concentrare, experimentele făcute pe persoanele de culoare sau afectate de boală și sărăcie, le-au determinat pe feministele celui de-al doilea val, din anii 1960, să protesteze împotriva imoralității acestor practici opresive apărute în cadrul cercetării biomedicale. Preocupările lor s-au extins cuprinzând accesul la controlul nașterilor și avort, metode mai ieftine și mai sigure de contracepție, problemele de sănătate specifice femeilor, reprezentarea acestora în domeniul cercetării medicale, formularea de politici publice care să protejeze interesele femeilor.

Plecând de la influența pe care o exercită identitatea sexuală și semnificația socială a masculinității și feminității, bioetica feministă pune în discuție supremația viziunii masculine asupra bioeticii, centrată pe autonomia subiectului moral, pe individualism, pe raționamentul fondat pe principii etice. Denunțând faptul că nu se poate vorbi de autonomie individuală în societățile în care femeile nu au drepturi și nu pot decide cu privire la aspecte importante ale vieții lor, ca de exemplu sănătatea, eticile feministe s-au axat pe subordonarea intereselor femeilor față de cele ale bărbaților. Feminismul liberal a criticat principiile democrației liberale și a militat pentru egalitatea șanselor în sfera publică și privată, iar cel radical a considerat că principalele cauze ale opresiunii femeilor constau în rolul și responsabilitatea acestora în reproducerea umană. Feminismul cultural a adus în prim-planul bioeticii probleme neglijate în teoriile etice dominate de gândirea masculină, cum ar fi grija față de ceilalți.

Strâns legate de studiile de gen, bioeticile feministe au evidențiat asocierea funcției de reproducere umană cu soarta femeilor, au criticat prezența corpului feminin în discursurile politice dictate de logica pieței capitaliste și a patriarhatului. Susținând că femeile au dreptul de a-și folosi

corpurile în interesul lor, feministele au criticat controlul exercitat de societăți asupra funcției reproductive a femeii prin politici de natalitate, contracepție, sterilizare sau prin interzicerea avortului. Totodată, au pus în discuție experimentele cercetării medicale asupra corpului reproductiv al femeii.

2. Etica grijii. Autonomia relațională

Apariția cărții lui Carol Gilligan, *In a Different Voice: Psychological Theory and Women's Development* (1982), a propus o nouă viziune asupra eticii, trecând de la o etică a dreptății, dominată de vocea masculină, spre o etică a grijii, susținută de vocea feminină (Frunză, A., 2016: 81).

Analizând studiul lui Kohlberg cu privire la maturizarea agenților morali, autoarea a constatat că acesta a ignorat vocile fetelor participante la experiment, luându-le în considerare doar pe cele ale subiecților de gen masculin. Ea arată că această teorie psihologică a dezvoltării morale se bazează pe principii abstracte, fiindcă se susține că subiectul moral care a atins stadiul maturității morale respectă principiile universale de dreptate, care i se impun lui însuși și care îi ghidează comportamentul.

Etica grijii față de altul sau a îngrijirii acordată celorlalți, pune afectivitatea la temelia moralei, evidențiind existența unor diferențe empirice între bărbați și femei în ceea ce privește conduita morală. Se consideră că femeile investesc mai mult în acele relații care presupun un puternic angajament afectiv, în îngrijirea celorlalți, în timp ce bărbații sunt mai preocupați de construcția individualității, de reguli, legi, competiție, distanțându-se afectiv de alții. Pentru că în istoria gândirii și la nivelul societății au fost valorizate autonomia și neutralitatea afectivă, bărbații au găsit răspunsuri impersonale precum egalitate, respect, drept și justiție, la problemele complexe ale relațiilor umane, care necesită responsabilitate (Brugère, F., 2006: 123).

Etica feminină teoretizată de Gilligan este axată pe compasiune, empatie, rețea comunicatională, dăruire de sine, atenție, tandrețe, deschidere continuă către nevoile celuilalt (Hottois, G.; Missa, J. N., 2001: 460). Susținând că solitudinea și responsabilitatea față de alții și modul contextual și narativ de a gândi ar fi specific femeilor, Gilligan pune în discuție perspectiva universalistă a dezvoltării morale a ființei umane din punct de vedere esențialist (Baum, M., *Au-delà d'une éthique de la sollicitude*, coord. Pinsart, M. G., 2003: 74). Acest diferențialism etic, care distinge între o etică feminină și una masculină, a fost criticat chiar în interiorul feminismului, îndeosebi în cel centrat pe putere, pe motiv că instituie o nouă prejudecată sexistă, că nu se debarasează de determinarea biologică, reabilitând prin susținerea existenței unei ipotetici naturi feminine valorile asociate în mod cultural femeilor. S-a evidențiat, totodată, și paradoxul creat de faptul că diferențialismul este dublat de o revendicare a drepturilor universale, bazate pe egalitatea în drepturi a femeilor și bărbaților (Hottois, G.; Missa, J. N., 2001: 459).

Nicio teorie etică nu poate rezolva probleme etice, fără a cădea într-o formă sau alta de reducționism. În etica grijii, logicii abstracte i se opune o solitudine fenomenologică. Cunoașterea morală nu-și are temeiul în rațiune, ci într-un sentiment natural de solitudine și în responsabilitatea de a rezolva problemele altuia, punând pe un plan secund interesele personale. Datoria morală și-ar avea astfel sursa în aceste sentimente de dragoste și recunoștință. Criticând imparțialitatea în aplicarea echitabilă a normelor morale, etica grijii susține că principiile abstracte nu sunt adecvate pentru a obține un răspuns moral concret. Orice judecată morală trebuie să se raporteze la ființe umane caracterizate prin unicitate, nu prin ceea au comun și este generalizabil (Hottois, G.; Missa, J. N., 2001: 398).

Așa cum arată Marian A. Verker, (în coord. Pinsart, M. G., 2003: 53), toate variantele de etica îngrijirii pornesc de la două ipoteze, și anume că existența umană se caracterizează prin capacitate relațională, iar raționamentul moral prin sensibilitate morală, prin atenția acordată relațiilor interumane. Prima ipoteză subliniază un aspect antropologic și ontologic al existenței umane. A doua deschide o altă perspectivă asupra noțiunii de independență autosuficientă din gândirea morală occidentală. Potrivit acesteia, ființele umane sunt capabile să aibă o existență autosuficientă, izolată și independentă, scopul existenței umane fiind realizarea personală.

Eticienii grijii propun o înțelegere a agentului moral ca o ființă totodată rațională, emoțională, creativă, cu dorințe și nevoi proprii. Noțiunea de autonomie este reconceptualizată, accentul căzând

pe dimensiunea socială a acțiunii și individualității. Autonomia relațională scoate în evidență necesitatea de a avea relații cu alții pentru a fi autonom. Autonomia nu trebuie definită în opoziție cu relațiile sociale (ibidem: 66-67).

După părerea lui Margaret Walker (ibidem: 68), principiul egalității între oameni definit prin libertatea de alegere este unul abstract și nu ne ajută să înțelegem situația persoanelor a căror umanitate este diferită de a altora, în funcție de constituția fizică, starea de sănătate, de situațiile sociale în care se află. Spre exemplu, persoanele vârstnice sunt mai vulnerabile sub aceste aspecte, ceea ce face ca ele să aibă o stimă de sine scăzută și să nu-și găsească locul în societate. În cazul lor, modelul unui sine înțeles ca o ființă abstractă, dotată cu capacitatea de a acționa autonom, presupune nerecunoașterea particularităților lor și a situațiilor concrete în care se află. Ele au nevoie nu de o atitudine de indiferență din partea celorlalți, ci de relații fondate pe angajament și grijă față de alții. Natura relației fondate pe grijă este complexă, deoarece în interiorul ei, rolurile diverșilor protagoniști sunt dificile. Îngrijirea celorlalți implică adesea conflicte a căror rezolvare nu este simplă. Ea necesită o cunoaștere aprofundată a fiecărei situații în parte, a nevoilor reale ale celui care are nevoie de ajutor și a aptitudinilor fiecăruia dintre actorii implicați. Așa cum arată și Tronto (ibidem: 61), este necesar ca cel ce se angajează în procesul de îngrijire să cunoască bine personalitatea subiectului, conflictele între nevoile sale și să fie capabil să contureze și să aplice strategiile necesare pentru atingerea obiectivelor, ținând cont totodată de sensibilitatea receptorului îngrijirii.

O altă eticiană a grijii, Tanguy Châtel (2011: 84-94), argumentează și ea în favoarea instituirii unei alte paradigme antropologice, care să pornească de la recunoașterea fragilității și vulnerabilității condiției umane și să promoveze deschiderea spre suferințele și nevoile altora.

În aceeași direcție se poziționează și Fabienne Brugère (2008: 78) care crede că abia atunci când umanitatea este definită prin vulnerabilitate, toate viețile umane au același sens și aceeași semnificație. Ea denunță ideologia occidentală a unui sine autonom și consideră că individul independent este o ficțiune.

Relațiile fondate pe grija față de altul pot duce la marginalizarea celor dependenți de ea. Aneta Silver (în coord. Pinsart, M. G., 2003: 60) avertizează asupra faptului că relațiile de ajutor sunt voluntare într-o manieră asimetrică. A te afla într-o situație de dependență de cei care te îngrijesc presupune a-ți subordona alegerile personale celor ale altuia. Mai grav este faptul că uneori cel care îngrijește poate manifesta o putere arbitrară și abuzivă. Relația dintre îngrijitor și îngrijit poate fi amenințată de pericolul ca cel care oferă ajutorul să preia controlul asupra persoanei ajutate, menținând-o într-o totală dependență.

Joan Tronto (ibidem: 612) consideră că îngrijirea altuia este un proces continuu cu patru faze interconectate: 1) preocuparea-faza care presupune recunoașterea necesității de a îngrijii; 2) suportul-se referă la asumarea responsabilității cu privire la nevoia identificată și stabilirea mijloacelor pentru a o satisface; 3) oferirea îngrijirii- presupune satisfacerea nevoilor celui îngrijit, contactul dintre cel ce dă și cel ce primește; 4) receptarea îngrijirii persoana îngrijită va răspunde îngrijirii care i s-a acordat, dacă o poate recunoaște. Fiecare fază implică diferite probleme asociate și, adesea, diferite persoane.

3.Feminismul și bioetica tehnologiilor reproductive umane

Experiențele femeiești, „adică acele experiențe care sunt împărtășite exclusiv de către femei, și anume: sarcina, avortul, nașterea, lăuzia, alăptarea, ciclul menstrual, menopauza” Miroiu, M., 2004: 44), au fost și sunt puse pe agenda politică a tuturor societăților, deoarece „controlul politic bărbătesc asupra facultăților reproductive femeiești este o constantă a istoriei patriarhatului” (ibidem: 45). Pentru că definirea femeilor este „preponderent legată de reproducere și sex, femeile pot fi tratate ca obiect sexual în context patriarhal”(ibidem: 48).

Capacitatea femeii de a procrea și maternitatea au fost problematizate diferit în interiorul diverselor curente feministe. Astfel, feminismul radical a văzut în tehnologiile reproductive o modalitate de eliberare a femeilor de sub tirania propriei lor biologii. Dimpotrivă, feminismul cultural consideră că maternitatea este marele avantaj al femeii, este ceea ce o face să aibă o esență diferită de

cea a bărbaților. „Datorită ei, femeile sunt esențial biofile, păstrătoare și dătătoare de viață, mai nonconflictuale, mai pacifiste”(ibidem: 162).

Abordarea tehnologiilor de reproducere umană (inseminare artificială, fecundare in vitro) din perspectiva noțiunii de gen nu se bazează pe sexualitatea biologică, ci pe reprezentarea socială a sexelor, cu postulatul conform căruia funcția reproductivă a femeii nu trebuie să fie un handicap pentru aceasta. Problemele legate de demnitatea femeii în raport cu tehnicile de reproducere umană se asociază cu recunoașterea demnității lor morale, făcându-se abstracție de statutul lor reproductiv. Argumentând împotriva discursurilor medicale care prezintă noile tehnologii reproductive ca o șansă pentru eliberarea cuplurilor de suferința și stigmatul sterilității, bioetica feministă atrage atenția asupra riscurilor acestora asupra sănătății fizice și psiho-emoționale a femeilor implicate, precum și asupra nenumăratelor eșecuri ale acestor practici invazive. Aceste tehnici au fost create ca răspuns la dorințele femeilor, determinate biologic și construite social, de a se simți împlinite ca femei prin maternitate. Insistând pe discursul „copilul cu orice preț”, procrearea umană asistată medical este gândită în termeni tehnici ca o soluție la drama acelor femei considerate deficiente, fiindcă nu pot da naștere unei noi vieți.

Gena Corea (Hottois, G.; Missa, J. N., 2001: 465) consideră că noile tehnologii modifică, în avantajul bărbaților, raportul pe care femeile îl au cu sarcina. Femeia pierde puterea pe care o deține în mod natural în legătură cu perpetuarea speciei umane. Recursul la tehnologiile reproductive este analizat de feminismul radical și de ecofeminism în termeni de opresiune, dar există și alte puncte de vedere, cele ale feminismului liberal și postmodern care consideră că acestea pot fi o șansă pentru emanciparea femeilor. În acest sens, se atrage atenția asupra faptului că aceste tehnici de gestație nu sunt accesibile financiar tuturor femeilor care suferă de sterilitate, datorită statutului lor economic și social.

Mylène Baum (în coord. Pinsart, M. G., 2003: 87), evaluând problemele epistemologice și politice legate de tehnologiile reproductive, arată că acestea au fost ocultate sub termenul vag de reproducere umană, ca și cum problema egalității de gen a fost deja rezolvată. În discursul care însoțește justificarea acestor tehnici se folosesc termeni precum cuplul și embrionul, al căror statut juridic este neclar, deși principalii protagoniști sunt femeia și bărbatul. Autoarea consideră că prin procrearea asistată femeia se transformă în „sistem de aprovizionare uterin” în serviciul embrionului și al cercetării medicale. În acest sens, Françoise Collin (*La génération où la face cachée de la démocratie*, în coord. Pinsart, M. G., 2003: 90) arată că femeile, începând cu anii 1970 au revendicat dreptul de a avea copii când vor ele, altfel zis dreptul la sexualitate fără maternitate și nu dreptul la maternitate ori sexualitate, pe care îl promovează astăzi biotehnologiile.

Feminismul a militat pentru dreptul femeii la autodeterminare și control asupra propriului corp, ieșind din schema patriarhală care i-a dat o demnitate determinată de natură. „Din cauză că femeile sunt dotate să poarte și să dea viață, ele sunt văzute ca fiind mai aproape de natură, iar acest fapt este tratat ca un dezavantaj: femeile sunt mai aproape de animalitate decât bărbații ” (Miroiu, M., 2004: 28).

O altă problemă care a suscitat interesul bioeticii feministe este avortul. Pentru Jarvis Thomson (Hottois, G.; Missa, J. N., 2001: 462), dreptul la viață al embrionului uman nu-i dă acestuia dreptul de a utiliza corpul femeii pentru a se menține în viață. El nu face altceva decât să împrumute acest corp, fără a avea vreun drept asupra lui.

Potrivit feminismului, avortul este o consecință a situației femeii într-o societate cu structuri care favorizează bărbatul. Nel Noddings (ibidem: 463) justifică avortul, susținând că fătul nu este încă o ființă rațională și nici nu răspunde încă emoțional adecvat. Avortul presupune sfârșitul unei relații care în mod real încă nu a început. La rândul său, Susan Sherwin (ibidem: 463) consideră că relația dintre mamă și fetus este o unitate biologică și socială. După părerea ei, noțiunea de persoană este o categorie socială, iar din această perspectivă, pentru ca fetusul să devină la rândul său persoană contează relația care se va naște între el și mama sa, prin raport cu alte relații ale acesteia. Este responsabilitatea femeii de a determina statutul social al fetusului.

Feminismul recent a luat în considerare mișcările pro-vita, care susțin, în lumina cercetărilor medicale actuale, că embrionul uman e o ființă umană în primul stadiu al vieții sale, că viața umană este sacră și că avortul este o traumă pentru femei, având un impact negativ asupra sănătății lor fizice și emoționale. Dar tot el a atras atenția asupra asocierii avortului cu imoralitatea femeii, asupra lipsei de responsabilitate a genitorilor de sex masculin, asupra insuficienței educației sexuale și accesului gratuit la mijloacele de contracepție, dar și asupra faptului că mijloacele contraceptive se adresează, în principal, corpului femeii și nu celui al bărbatului.

4. Concluzii

Bioetica feministă, în forma eticii grijii sau a preocupărilor pentru problemele specifice femeilor, are meritul incontestabil de a arăta că experiența morală a femeilor a fost subevaluată, pentru că etica tradițională a promovat valori morale masculine. Etica masculină a dreptății este rațională, obiectivă și impersonală și, din aceste motive, ea pare a fi dezumanizată. Etica grijii a supus discuției ideea agentului moral înțeles ca un sine autonom, rațional, desprins de context și a evidențiat particularitățile experienței morale ale femeilor. Ea a susținut nevoia de a dezvolta atitudini etice precum îngrijirea celor dependenți de alții, empatia, și a evidențiat semnificația relațiilor în luarea deciziilor morale, precum și natura unică, contextuală și specifică a fiecărei decizii morale. Implicarea emoțională în luarea deciziilor morale este necesară atunci când este vorba despre îngrijirea cuiva, pentru a înțelege și a simți nevoile sale și a acționa în beneficiul său, recunoscându-i umanitatea.

Pentru că tratarea infertilității a devenit o afacere extrem de tehnică și pentru că ea privește îndeosebi corpul femeii, bioetica feministă și-a exprimat temerile cu privire la riscurile procreării asistate medical asupra sănătății femeilor implicate, evidențiind, totodată, problemele pe care le-ar putea avea acei copii care nu au o relație cu părinții genetici, care au fost donatori de ovocite sau spermă. În acest sens, s-a pus problema statutului legal al donatorului și al copilului. Au existat în principal două poziții în legătură cu anonimatul donatorului (Hottois, G.; Missa, J. N., 2001: 464). Prima poziție a considerat anonimatul o măsură favorabilă bărbatului, acesta fiind lipsit de orice responsabilitate față de copil, bucurându-se de dreptul la viață privată. Dar, plecând de la principiul că toate persoanele care participă la producere trebuie să joace un rol în viața copilului, s-a considerat că e bine ca acesta să-și cunoască atât părinții genitori, cât și cei sociali. A doua poziție este de acord cu anonimatul donatorilor, cu neamestecul acestora în viața copiilor și a femeilor care au apelat la această metodă pentru a procrea.

BIBLIOGRAPHY

- BRUGÈRE, FABIENNE (2006), *La sollicitude. La nouvelle donne affective des perspectives féministes*, Paris: Esprit
- BRUGÈRE, FABIENNE (2008), *Le sexe de la sollicitude*, Paris: Seuil
- CHATEL, TANGUY (2011), *Ethique du „prendre soin”. Sollicitude, care, accompagnement*, în Hirsch, E. (dir.), T1, Paris: Eres
- ENGELI, ISABELLE (2009), *Assistance médicale a la procréation: les ambivalences du féminisme*, în *Revue française de science politique* (avril), Paris: Presses de Sciences Po (P.F.N.S.P.)
- FRUNZĂ, ANA (2016), *Către o nouă expertiză etică - deconstruind valorile etice*, Iași: Editura Lumen
- HOTTOIS, GILBERT; MISSA, JEAN NOEL (2001), *Nouvelle encyclopédie de bioéthique. Médecine Environnement Biotechnologie*, Bruxelles: De Boeck Université
- MIROIU, MIHAELA (2004), *Drumul către autonomie. Teorii politice feministe*, Iași: Editura Polirom
- PINSART, MARIE- GENEVIEVE éditeur (2003), *Genre et bioéthique*, Bruxelles: Librairie Philosophique Vrin
- THERY, IRENE (2001), *Des humains comme les autres. Bioéthique, anonymat et genre du don*, Paris: Les Editions de l' EHESS

Iulian BOLDEA, Cornel Sigmirean (Editors), *DEBATING GLOBALIZATION. Identity, Nation and Dialogue*
Section: Social Sciences

WOLF, SUSAN M. (1996), *Feminism & Bioethics. Beyond Reproduction*, Oxford University Press

THE PERFORMANCE GROWTH OF EDUCATIONAL ORGANIZATIONS THROUGH THE USE OF THE E-LEARNING PLATFORMS

Bogdan Țigănoaia

Lecturer, PhD, Politehnica University of Bucharest

Abstract: Like any emerging industry, e-learning brings new trends and changes that lead to further improvements in this area. "E" of the term e-learning is not necessarily "electronic" but must be associated with concepts such as evolution, expansion, development. The universities, even the non-technical ones, are increasingly using e-learning platforms. There are many advantages of e-learning platforms, but also disadvantages. This paper presents a study based on a questionnaire completed by 200 respondents. The target group were the non-technical universities in Romania, the research theme was about different aspects of e-learning platforms used in non-technical universities from Romania. The data obtained from research were analysed, also the paper proposes some directions for the development of the actual e-learning system in order to grow the performance of the educational act. The article ends with some final issues, based on the study results.

Keywords: e-learning, non-technical universities, research, Romania

1. Introduction and theoretical context

One possible definition for e-learning is: *learning on Internet time, the convergence of learning and networks* [1]. According to [3], e-learning or web-based learning consists of research technical components and techniques to develop and support electronic-based education and training. This includes R&D on the creation, delivery, and tracking of web-based learning content in a consistent and interoperable way; best practices for e-learning policy and processes; and various components for supporting web-based learning, such as content and learning management systems, content registries, and Massive Open Online Courses. There are a lot of characteristics of modern e-learning systems, some of them are presented below (based on [2]):

- **Active Learning** is conducted online, through games or activities, to apply their knowledge in a real time. It provides an attractive way to benefit from a practical experience in a real situation;
- **Social learning** refers to learning in an interactive way, with college, on different online channels, groups, blogs, etc. It is a frequent method of learning;
- **Informal learning** is spontaneous and unstructured. Usually, it takes place in a context of learning on-demand. It usually needs the Internet as an important source of information;
- **Mobile learning** is accomplished with the help of smartphones and tablets, offering both challenges and opportunities. Mobile platforms offer access to a large volume of tools and e-learning content. According to [3], *mobile learning and mobile performance support* consist

of research focused on the use of commercially-available handheld computing devices to provide access to learning content and information resources by leveraging ubiquitous mobile technology for the adoption or augmentation of knowledge, behaviors, or skills through education, training, or performance support.

- **Hybrid or Blended e-learning** – consists of different ways of delivering the content, online or in classical learning, in classroom. Using the e-learning methods described above, more complex hybrid solutions that combine classroom classes with video content, educational games, social networks and online content can be created.

Starting from common concerns for the use of statistical methods in the study of e-learning in higher education we have carried out a research on how to use e-learning in non-technical universities. By applying appropriate statistical methods, an attempt was made to identify possible differences in outcomes by some criterions. Also, the analysis highlights relevant educational options that can be considered specific to students of universities in Romania.

2. Research in the Romania non-technical university system

A. Research methodology

The virtual space is becoming more and more present and constantly developing in the field of teaching and actual learning, especially in higher education.

Research findings are useful:

- As a state of the art in the field of non-technical university system from Romania;
- To outline some conclusions and to indicate some directions of development regarding the actual e-learning system from non-technical universities;
- To improve the quality and efficiency of the computer-assisted education, providing theoretical support.

Variables Measurement

There are two types of variables: nominal scaled and variable related to the use of e-learning platforms. The table 1 explains the structure of these variables.

Table 1. The map of research variables

Research variables			Conceptual description
Nominally Scaled Variables	Demographic Variables		University
			Age
			Professional background
			Gender
Variables relating to the use of e-learning platforms in the non-technical universities			Analysis of existing platforms in non technical universities
			The frequency of students access
			Courses on the platforms
			Evaluation of the characteristics of the platform

The questionnaire included qualitative close questions which were measured using a scale in two points (yes/no), but also more complex questions, with a greater number of variants (daily, weekly, monthly, the platform is not used) – adaptation after [4]. Using the scale interval, we allowed the ordering according to the importance of defining characteristics of the platform (very good, good, poor). There were also open questions like regarding the respondent's university etc. The questions were formulated in order to be precise and concise as possible.

B. Data analysis and research findings

The questionnaire begins with filter questions, to retain only the respondents who can provide the necessary information and to direct respondents to a specific question. Toward the middle of the questionnaire is set more difficult questions, that require a greater effort from the respondent. The questionnaire was completed by 200 respondents. We presented the daily many answers in Figure 1.

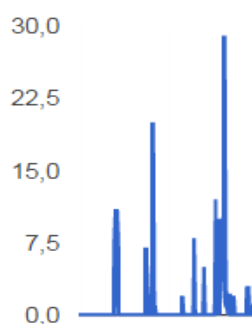

Figure 1: The number of daily responses

The main respondents are students at license, occupying 76%, being followed by masters and Ph.D. students, 22% with just 1.5% (Figure 2). We can say that in our study was imbalanced structure, 140 of them being women, such distribution by gender, being a little cluttered.

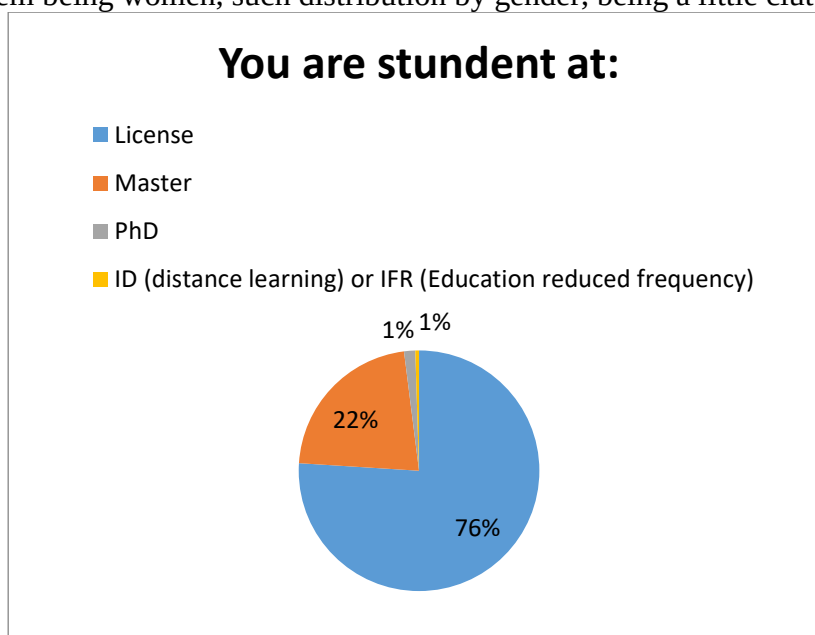

Figure 2. The repartition of the respondents by study

In the next diagram it is presented respondent's age distribution. It can be seen that over 150 of the respondents have between 19-25 years, given the fact that in most universities the education plan is 3 years. This question represents the interval scale, as we can see in Figure 3.

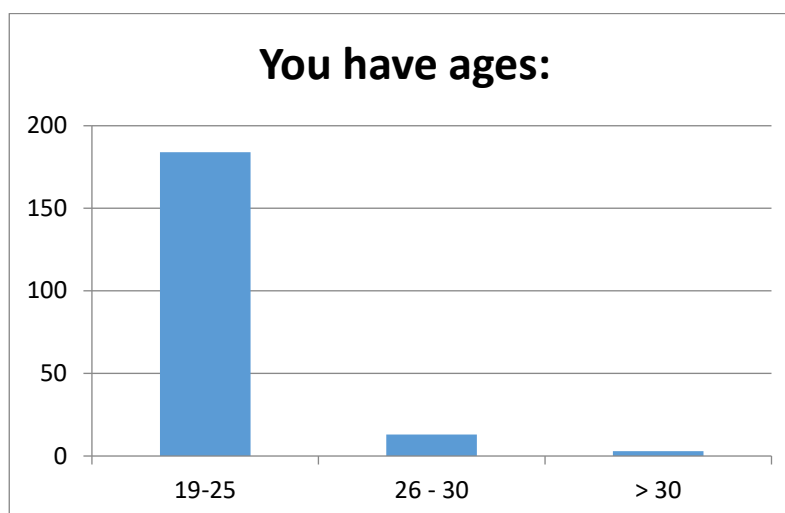

Figure 3. Age of respondents

Regarding the e-learning platforms used, the data shows as follows (examples):

- The Babes-Bolyai University uses Moodle
- The National School of Political and Administrative Studies (SNSPA) uses BlackBoard
- The Academy of Economical Studies uses Blended
- The University of Bucharest uses BlackBoard.

The most relevant question regarding is on e-learning platform used in the university, where we found that the most important is Blackboard, who takes first place, with 71 answers, meaning 36%. Moodle ranked 2nd place, with 39 of the respondent, with a rate of 19%. Other platforms are used in universities with a rate of 33% (Figure 4).

In terms of assessing the characteristics of e-learning platforms, respondents have a good opinion in most cases. We can see the complete results in the Figure 5.

Although time is becoming more and more limited, and the amount of information is very large, from Figure 6 we learn that the e-learning platform is used at less than half of the disciplines. On the other hand, we should draw attention, in the desire to strengthen the process of learning and to complete the educational activity.

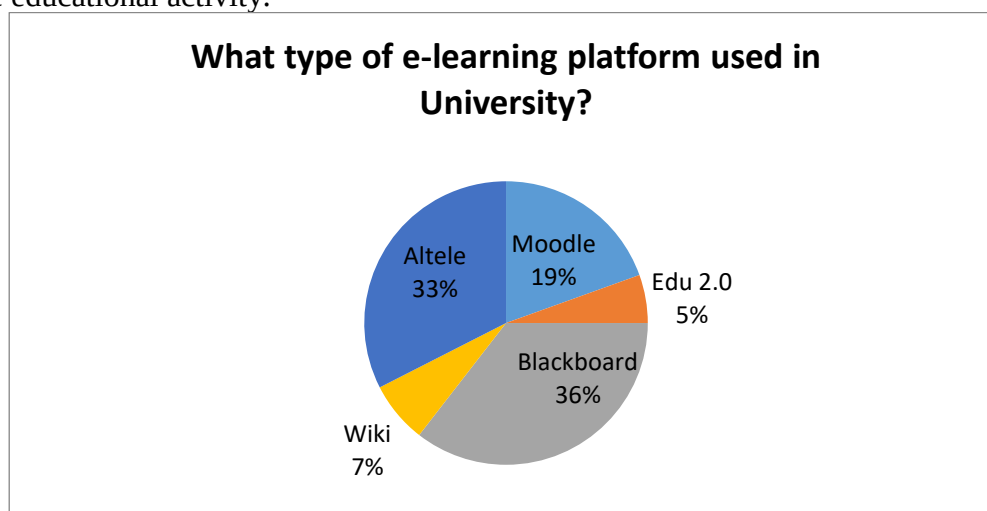

Fig. 5. Types of existing platforms in universities

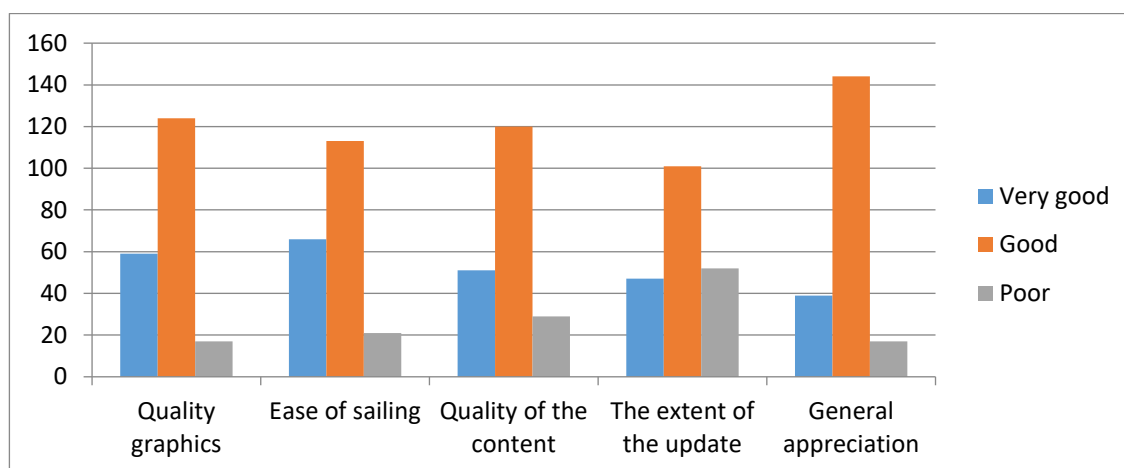

Fig. 5. Evaluation of the characteristics of the e-learning platforms

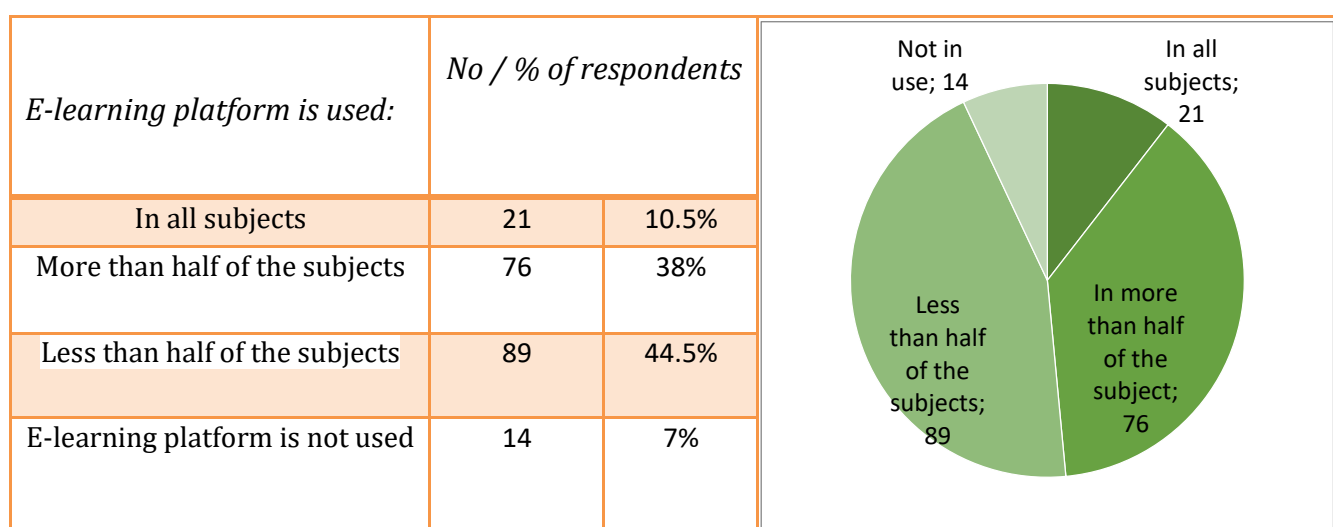

Fig. 6. Statistics on the use of e-learning platform

It can be seen in Figure 7 as no more than 95 people have answered this survey about the fact that utilizes platform on a monthly basis. As with all training, interactive e-Learning includes several categories of activities such as training courses, informal, indirect instruction, community integration, knowledge management, but responsiveness towards new technological means does not manifest itself equally to all categories of age.

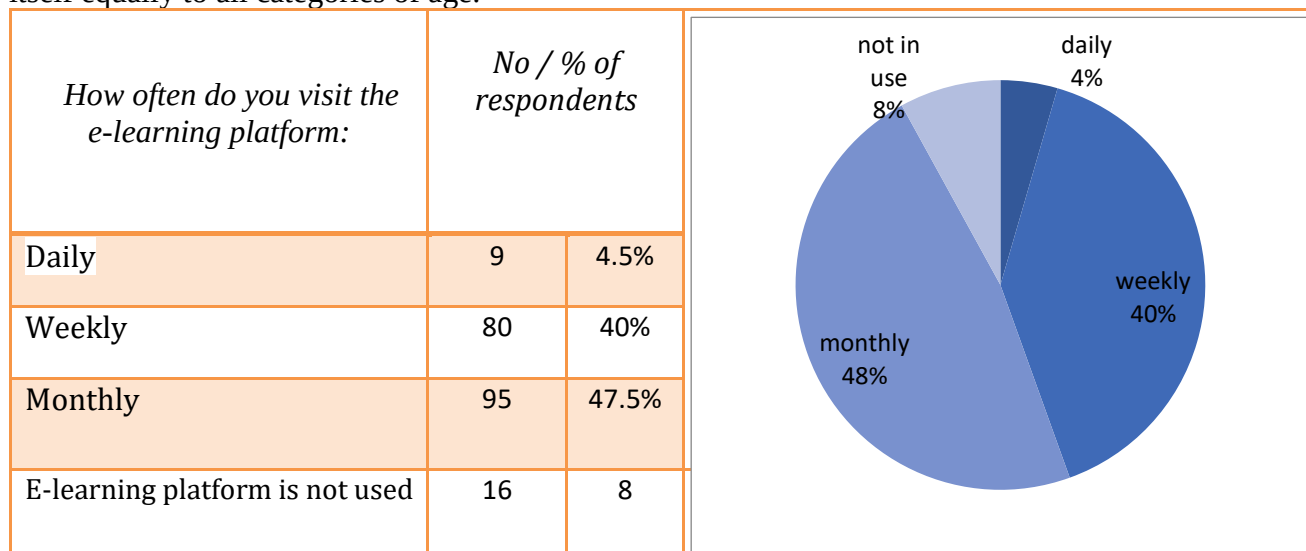

Figure 7. Statistics concerning the frequency of accessing e-learning platform

Following the results in Figure 8, we can see that the platform is the most widely used for uploading courses, saving time, can be accessed by all students.

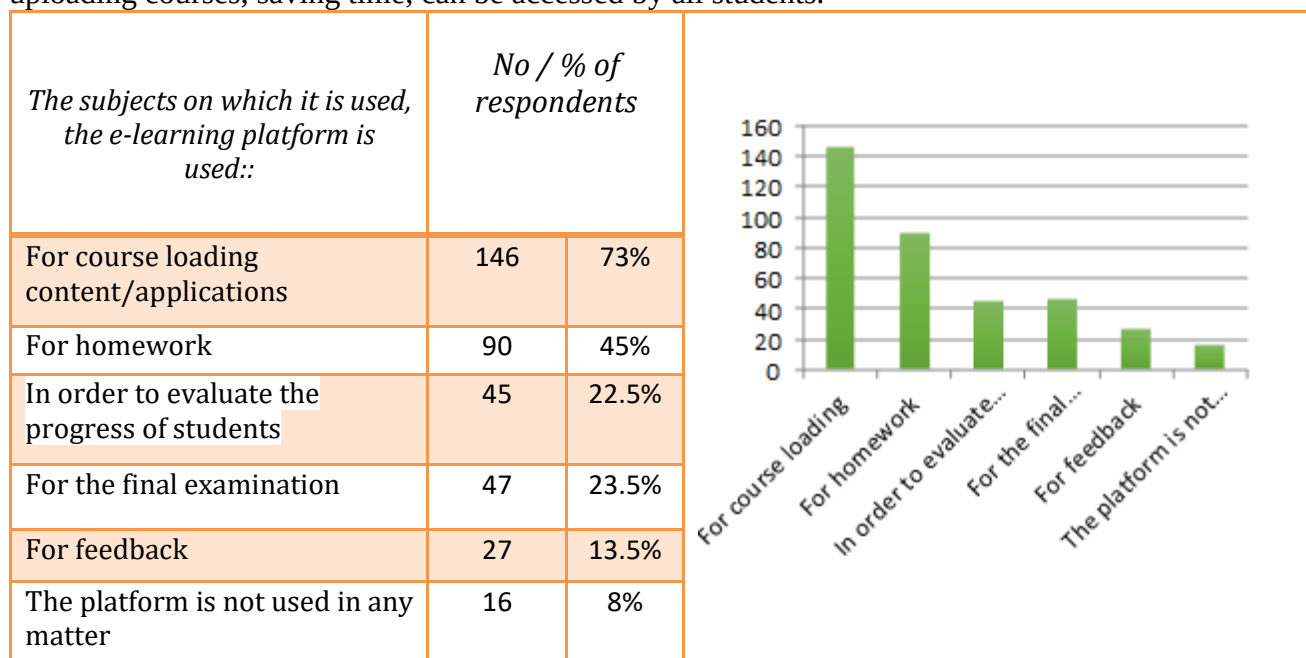

Figure 8. Statistics concerning the scope of using the e-learning platform

According to the statistics below, 94 of respondent say that there are interactions through the platform, but the slight difference of just one person, saying is no interaction. The answers are pretty close, what makes us think of the real interplay between teacher and student.

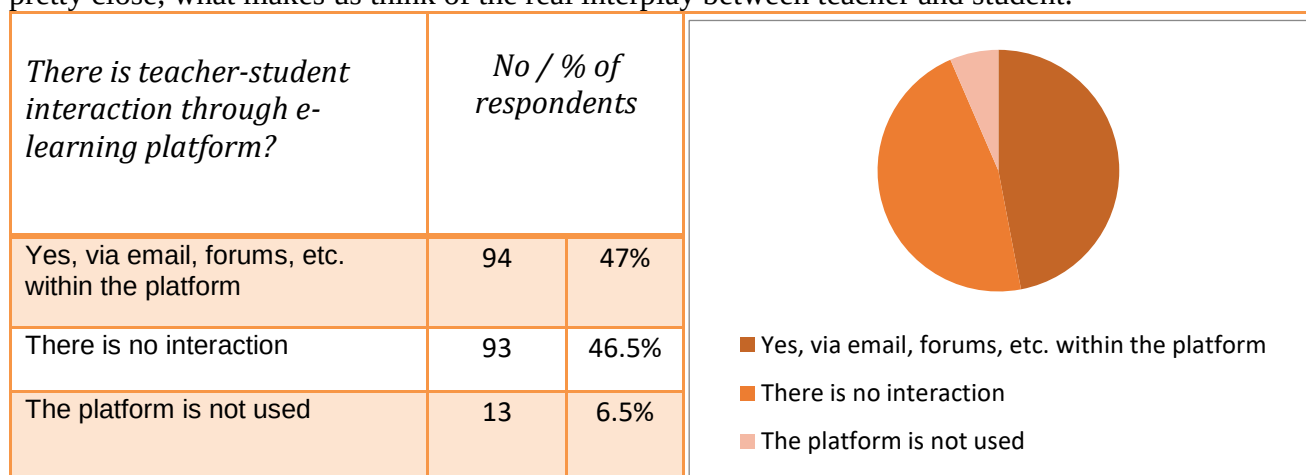

Figure 9. Statistics professor-student interaction through the e-learning platform

3. Final aspects

The paper presents some findings regarding the use of e-learning platforms in non-technical universities from Romania. The performance in the educational organizations like universities is linked to the use of e-learning platforms, which have advantages but also disadvantages. E-learning brings with it a set of extremely important advantages that make it an alternative to classical training: many costs can be saved, the needs of the organization (including an university) and the learners are put on the first place and the methods used provide an effective and pleasant learning [5].

The study is also useful as a state of the art in the field of the use of the e-learning platforms in the non-technical university system from Romania. Also the paper proposes some directions of development of the actual e-learning system in order to grow the performance of the educational act:

1. A better interaction between the student and professor through the e-learning platforms used in non-technical universities;
2. An e-learning platform should be used more and more for evaluation and for feedback from and to professor;
3. The characteristics of e-learning platforms should be improved with the facilities for live courses, etc;
4. An e-learning platform should be used at all disciplines from the educational plan.

This work has been funded by University Politehnica of Bucharest, through the “Excellence Research Grants” Program UPB–GEX–2016, *Sisteme avansate de întrebare-răspuns independente de domeniu* / Advanced domain-independent question-response systems, Grant number 13/30.09.2016.

BIBLIOGRAPHY

- [1] Holotescu, M.C. (2015). *Emerging Technologies in Education. Conceiving and Building a Microblogging Platform for Formal and Informal Learning*, PhD Thesis. Universitatea de Vest, Timișoara.
- [2] <http://graphics.cs.pub.ro/theses/phd/2015/livia.stefan/Teza%20de%20doctorat%20Livia%20Stefan.pdf>, accesat in martie, 2017
- [3] <http://www.adlnet.org/research>, accessed in May 2017
- [4] Naresh, K. and Birks, D. (2007), *Marketing Research. An Applied Approach*, Third European Edition, Prentice Hall, London.
- [5] <http://www.elearning.ro/elearning-sau-training-traditional>, accessed in May 2017.

THE TREATMENT OF THE MINOR FELON IN THE PENAL CODE

Gheorghe Buzescu

Lecturer, PhD, "Ovidius" University of Constanța

Abstract: The Romanian judicial system procedures are characterized by a high degree of bureaucracy and insufficiently tailored to the child's age. The Romanian Juvenile Justice System Reform after 2000 was aimed at reducing or preventing excessive bureaucracy contact the justice system, to avoid human rights violations, thus the child, which is the main cause of change criminal law. However, the Code of Criminal Procedure contains a few special orders for cases involving juvenile offenders.

Many states have begun to strengthen legislative tougher position against minors. The key response to the recent increase in violence and juvenile crime was the elaboration of laws that made distinctions between juvenile courts and courts for adults to be almost nonexistent.

Government policy on juvenile delinquency and are often forced to fight to keep the proper balance between concern for the healthy development of children and adolescents who break the law and people's fierce desire to punish criminals. This tension between rehabilitation and punishment in regard to children and young offenders led to the creation of a vision confusing to young offenders. Illegalities must be removed, convicted and punished. However, children and adolescents who commit offenses should be educated and supported in the process of growth which, in my opinion, should be the goal of government policy for all young people, including young offenders.

Keywords: criminal, juvenile delinquency, juvenile, trainings, probation service

În concepția clasică, baza responsabilității minorilor sau mai bine spus, iresponsabilității minorilor, este strâns legată de cea a tinerilor majori. Mai exact, răspunderea penală a minorilor începe o dată cu atingerea vârstei majoratului, sub această vârstă copii fiind considerați iresponsabili penal.

În lumina noului Cod Penal, tratamentul penal al minorului este limitat doar la măsuri educative, renunțându-se complet la sistemul mixt de pedepse aplicabile minorilor infractori pentru a pune în valoare experiența și rezultatele pozitive obținute pe plan mondial în combaterea delinvenței juvenile.

1. SANȚIONAREA MINORULUI INFRACȚOR ÎN CODUL PENAL

1.1. Particularități

Potrivit legii penale române în vigoare, minorul responsabil de comiterea unei infracțiuni trebuie sancționat, fie prin aplicarea unor măsuri educative sau prin impunerea unei pedepse.

La alegerea sancțiunii corespunzătoare, instanța este obligată să ia în considerare, în primul rând, oportunitatea unei măsuri educative, pedeapsa penală aplicându-se în ultimă instanță. Aceste reguli trebuie respectate, inclusiv în cazul în care minorul responsabil a fost subiect activ al mai multor infracțiuni dar nici o hotărâre definitivă de condamnare nu a intervenit între acestea.

Urmând modelul legislației altor state, și legiuitorul român a ales să renunțe complet la pedepsele aplicabile minorilor care răspund penal și să aplice doar măsuri educative în speranța obținerii unor rezultate satisfăcătoare în activitatea educativă și de reintegrare socială a minorilor și trebuie să reținem că măsurile educative nu atrag interdicții, decăderi sau incapacități.

Un sistem de justiție separat pentru copii, stabilirea reabilitării și reintegrării acestora ca obiectiv de bază, nu înseamnă că minorii nu vor fi trași la răspundere și nici că li se va refuza un proces echitabil pentru determinarea vinovăției lor.

Noul Cod Penal prevede gruparea măsurilor educative în două categorii și anume măsuri educative neprivative și privative de libertate.

Măsurile educative neprivative de libertate sunt: stagiul de formare civică, supravegherea, consemnarea la sfârșit de săptămână și asistarea zilnică, iar măsurile educative privative de libertate: internarea într-un centru educativ și internarea într-un centru de detenție.

Voi analiza, după cum urmează, numeroasele situații care pot lua naștere pe baza acestei premise, voi prezenta soluții teoretice și practice în ceea ce privește răspunderea penală a minorului.

1.2. Programul de formare civică

Stagiul de formare civică reprezintă în fapt un proiect cu o durată maximă de 4 luni la care minorul este obligat să participe, sub atenta monitorizare a serviciului de probațiune. Rolul programului respectiv este acela de a-l ajuta pe minor să înțeleagă urmările legale și sociale la care se expune în cazul săvârșirii de infracțiuni și de a-l face responsabil cu privire la comportamentul său viitor.

Serviciul de probațiune nu se implică direct în acest program, acesta nu va influența în nici un fel activitățile dar va avea obligația de a monitoriza respectarea programului de către minorul infractor și de a coordona și supraveghea implicarea acestuia pe tot parcursul și durata stagiului de formare civică așa cum este stipulat în art. 117 din Noul Cod Penal. Mai trebuie să precizăm faptul că pe lângă această măsură, instanța mai poate impune și alte obligații dispuse în art. 121 din Noul Cod Penal. Fundamentul acestui program constă în descrierea consecințelor încălcării legii penale bazate pe exemple convingătoare cum ar fi declarații ale unor foști condamnați sau vizitarea unor spații de detenție, destinate în a impresiona participanții înainte de alte discuții pe această temă.

1.3. Supravegherea

Libertatea supravegheată ca și măsură educativă neprivativă de libertate, în conformitate cu art. 118 din Noul Cod Penal, constă în controlul și îndrumarea zilnică a minorului, pe o perioadă cuprinsă între 2 și 6 luni, sub coordonarea sistemului de probațiune asigurând participarea la cursuri școlare sau de formare profesională și prevenirea desfășurării unor activități ilicite sau contactului minorului cu persoane care îl pot influența negativ.

Aceștia pot fi supravegheați, după caz, de părinți, de cei care l-au înfiat sau de tutore. În cazul în care aceștia nu îl pot supraveghea în condiții satisfăcătoare, instanța va dispune supravegherea acestuia de către o persoană de încredere preferabil unei rude mai apropiate sau a unei instituții legale împuternicită în acest sens. Instanța va impune celui căruia i s-a încredințat această responsabilitate, supravegherea minuțioasă a minorului, în vederea îndreptării acestuia cât și obligația de a anunța instanța în cazul în care minorul tinde să se sustragă supravegherii sau are un comportament negativ. Minorului poate fi obligat de către instanță să respecte una sau mai multe dintre următoarele reguli: să nu frecventeze anumite locuri stabilite, să păstreze distanță față de persoanele stabilite, să presteze o activitate fără plată într-o instituție publică după programul școlar, în zilele de vacanță și în cele nelucrătoare.

Conform art. 123 alin. 1 din Noul Cod Penal, măsura educativă a libertății supravegheate nu poate depăși perioada maximă prevăzută de lege, mai exact 6 luni dar poate fi înlocuită cu o altă măsură neprivativă de libertate mai severă.

1.4. Consemnarea la sfârșit de săptămână

Consemnarea la sfârșit de săptămână este măsura educativă neprivativă de libertate ce constă, conform art. 119 din Codul Penal, în obligația minorului de a nu părăsi locuința în zilele de sâmbătă și duminică, pe o durată cuprinsă între 4 și 12 săptămâni. Minorul poate să părăsească locuința în această perioadă doar în cazul în care este obligat să participe la anumite programe sau să desfășoare anumite activități impuse de instanță. Și în acest caz supravegherea se desfășoară sub coordonarea sistemului de probațiune.

Pentru stabilirea duratei se va avea în vedere nu doar natura infracțiunii săvârșite ci și alte aspecte legate de premiza că minorul poate intra în contact cu anumite persoane care îi pot afecta nu doar programul școlar sau de formare profesională dar și procesul de reintegrare socială.

1.5. Asistarea zilnică

Cea de-a patra măsură educativă neprivativă de libertate din Codul Penal este asistarea zilnică fiind reglementată de art. 120, alin. 1 și 2 și prevede obligația minorului de a respecta un program stabilit de serviciul de probațiune, care conține condițiile în care se vor desfășura activitățile precum și interdicțiile impuse acestuia pe o perioadă cuprinsă între 3 și 6 luni.

Ca și în cazul măsurilor prezentate anterior, asistarea zilnică, face posibil controlul mult mai eficient asupra activităților minorului, orientându-l și dezvoltându-i latura pozitivă a personalității și în același timp formându-i atitudinea pozitivă în societate.

1.6. Obligațiile minorului. Suplimentarea sau substituirea măsurilor educative neprivative de libertate

Minorul este constrâns de un șir de obligații pe care trebuie să le respecte, inclusiv în situațiile în care aceste obligații sunt reduse sau prelungite. Aceste reguli pe care minorul este obligat să le respecte pe perioada măsurilor educative neprivative de libertate, sunt reglementate în art. 123, alin. 1.

Pe durata desfășurării măsurilor educative neprivative de libertate, organul de jurisdicție poate obliga minorul de a urma una sau mai multe dintre următoarele reguli:

- să urmeze un curs de pregătire școlară sau de formare profesională;
- să nu depășească, fără consimțământul serviciului de probațiune, limita teritoriului stabilit de instanță;
- să nu aibă acces în anumite locuri sau la anumite manifestări sportive, culturale sau la alte activități publice, fixate de instanță;
- să nu interacționeze și să nu comunice cu victima sau cu membrii de familie ai acesteia, cu alți participanți la săvârșirea infracțiunii, în cazul existenței acestora sau cu alte persoane stabilite de instanță;
- să fie prezent la întâlnirile serviciului de probațiune la datele fixate de acesta;
- să accepte măsurilor de control, tratament sau îngrijire medicală.

Instanța are obligația de a individualiza explicit și precis conținutul acestor obligații ținând cont de împrejurările în care s-au desfășurat evenimentele.

Supravegherea punerii în aplicare a regulilor impuse de instanță, se face sub coordonarea serviciului de probațiune.

Pe parcursul executării măsurii educative neprivative de libertate serviciul de probațiune are obligația de a înștiința instanța în cazul în care intervin motive care justifică sau modifică obligațiile fixate de instanță sau încheie executarea unora dintre acestea și atunci când minorul supravegheat nu respectă condițiile de executare a măsurii educative sau nu execută, în condițiile stabilite, regulile impuse.

După cum bine observăm, obligațiile ce se impun minorului însumează un număr crescut față de cele prevăzute de vechiul Cod penal, sunt prezentate clar și bine determinate și se aplică pentru toate categoriile de măsuri educative neprivative de libertate, spre deosebire de vechiul Cod penal conform căruia obligațiile sunt detaliate mai mult în cazul măsurii libertății supravegheate.

O analiză mai amănunțită asupra acestor obligații impuse minorului, scoate în evidență faptul că unele dintre ele sunt de fapt măsuri de siguranță aplicate infractorului minor, fie el suspect sau inculpat renunțându-se la severitatea pe care obișnuia să o exercite legiuitorul față de infractorul minor.

În cazul în care aceste măsuri educative neprivative de libertate au fost încălcate de către minorul infractor instanța poate dispune, conform art. 123 din Noul Cod Penal, prelungirea măsurii fără a depăși totuși maximul prevăzut de lege iar dacă minorul comite o nouă infracțiune, măsurile neprivative de libertate pot fi substituite de cele privative de libertate.

1.7. Internarea într-un centru educativ

Măsura educativă a internării într-un centru educativ reprezintă mai exact internarea minorului într-o instituție specializată în reeducarea minorilor, unde acesta va urma un program de instruire școlară și de formare profesională adaptat aptitudinilor sale dar și programe de reintegrare socială. Acest program se desfășoară pe o perioadă cuprinsă între 1 și 3 ani.

În conformitate cu noul Cod Penal atunci când pe perioada internării minorul săvârșește o altă infracțiune sau este judecat pentru o acțiune ilicită anterioară, instanța poate prelungi internarea într-un centru educativ fără depășirea maximul prevăzut de lege sau o poate înlocui cu măsura internării într-un centru de detenție.

Dacă pe durata internării, minorul dovedește interes constant însușirii de cunoștințe școlare și profesionale și face progrese vizibile în vederea reintegrării sociale executând totuși cel puțin jumătate din pedeapsa internării, instanța poate decide înlocuirea internării cu măsura educativă a asistării zilnice pentru perioada rămasă neexecutată sau eliberarea din centrul educativ atunci când minorul a împlinit vârsta de 18 ani.

1.8. Internarea într-un centru de detenție

A doua măsură educativă privativă de libertate este internarea într-un centru de detenție care, conform art. 125 din Codul Penal, constă asemănător cu cea dintâi, în internarea minorului într-o instituție specializată în reeducarea minorilor însă aceasta are în plus un regim de pază și supraveghere, unde va urma programe intensive de reintegrare socială, precum și programe de pregătire școlară și formare profesională adecvate aptitudinilor minorului infractor. Măsura educativă a internării într-un centru de detenție se aseamănă cu internarea într-un centru de reeducare și prevede plasarea obligatorie a minorilor care au comis infracțiuni și care nu pot fi lăsați în libertate supravegheată, într-un centru specializat, sub pază, pentru a putea continua procesul educativ sau pentru a dobândi o calificare profesională.

Există totuși diferențe între acestea două. Spre deosebire de internarea într-un centru de reeducare, care este o sancțiune penală cu o durată scurtă, internarea într-un centru de detenție se întinde pe o perioadă cuprinsă între 2 și 5 ani iar în cazul în care pedeapsa prevăzută de lege pentru infracțiunea săvârșită este închisoarea de 20 de ani, mai mare sau detențiunea pe viață atunci internarea se face pe o perioadă cuprinsă între 5 și 15 ani.

Ca și în cazul internării într-un centru educativ, dacă în timpul internării minorul comite o nouă infracțiune sau este judecat pentru o infracțiune anterioară, instanța prelungește măsura internării dar fără a depăși 15 ani, raportându-se la pedeapsa cea mai grea dintre cele consemnate de lege pentru infracțiunile comise. Din durata măsurii educative se va scade perioada executată până la pronunțarea hotărârii. Însă dacă, minorul, pe durata internării, dovedește dorința însușirii cunoștințelor școlare și profesionale și face progrese evidente de reintegrare socială în urma executării a cel puțin jumătate din durata internării, instanța poate dispune, în condițiile prezentate de art. 125 alin. 4 Noul Cod penal, înlocuirea internării cu măsura educativă a asistării zilnice pe o perioadă egală cu durata internării neexecutate însă nu mai mult de 6 luni, dacă persoana internată nu a împlinit vârsta de 18 ani sau eliberarea din centrul de detenție atunci când acesta a împlinit vârsta de 18 ani. În acest caz, de asemenea, odată cu înlocuirea sau eliberarea, instanța impune respectarea uneia sau a mai multora dintre obligațiile care privesc comportamentul minorului prezentate în art. 121 alin. 1 până la împlinirea duratei măsurii internării.

1.9. Schimbarea regimului de executare

Cea mai aspră pedeapsă o constituie schimbarea regimului de executare, care poate avea loc atunci când pe parcursul executării unei măsuri educative privative de libertate minorul internat, care a împlinit vârsta de 18 ani, are un comportament prin care influențează negativ sau împiedică procesul de reeducare și reintegrare a altor persoane internate. În cazul acesta, conform art. 126 din Noul Cod Penal, instanța poate cere continuarea executării măsurii educative într-un penitenciar. În acest fel, pentru continuarea executării măsurii educative într-un penitenciar, trebuie să fie îndeplinite două

condiții fundamentale: împlinirea vârstei majoratului, mai exact 18 ani și comportamentul vizibil negativ al tânărului.

1.10. Prescripția răspunderii penale și prescripția executării măsurilor educative

Noul Cod Penal prevede, în ceea ce privește prescripția răspunderii penale a minorilor, reducerea termenului de prescripție la jumătate atunci când faptuitorul este încă minor.

Verificarea împlinirii termenului prescripției răspunderii penale se realizează de către organul judiciar, procuror sau instanța de judecată.

Prescripția răspunderii penale a minorilor poate fi cerută oricând pe toată durata procesului penal și de către oricare dintre părți de asemenea poate fi luată în considerare chiar și din oficiu iar în cazul în care se hotărăște prescripția, potrivit art. 18 din Codul de procedură penală, inculpatul nevinovat poate cere continuarea procesului.

Atunci când la comiterea ilegalității au existat mai mulți autori, instigatori sau complici, dintre care unii sunt minori, instituția competentă prescripției răspunderii penale va proceda diferențiat individualizând pedeapsa. Drept urmare, dacă legea prevede pedepse alternative, stabilirea termenului de prescripție a răspunderii penale se va face raportat la maximul special al pedepsei mai grele.

Conform dispozițiilor art. 153 noului Cod Penal, consecințele prescripției răspunderii penale sunt înlăturarea răspunderii penale, regula generală fiind aceea că prin prescripție răspunderea penală va lua sfârșit indiferent de natura infracțiunii. Potrivit acestei reguli, alin. 2 al acestui articol prevede totuși o excepție, răspunderea penală neputând înceta în cazul infracțiunilor de genocid, terorism și de război, data la care au fost comise neavând nici o importanță. De asemenea nici în cazul infracțiunilor prezentate în art. 188 și art. 189 mai exact omorul și omorul calificat și al infracțiunilor intenționate urmate de moartea victimei, răspunderea nu va putea lua sfârșit.

Când discutăm despre prescripția executării măsurilor educative, conform art. 132 din Noul Cod Penal, măsurile neprivative de libertate se prescriu în termen de 2 ani de la data stabilirii hotărârii definitive conform căreia au fost consemnate, iar cele privative de libertate se prescriu într-un termen egal cu durata măsurii educative luate însă nu mai puțin de 2 ani în concordanță cu art. 132 alin. 2 Noul Cod Penal. Data prescripției executării măsurilor educative se poate schimba iar procesul se poate suspenda în condițiile prevăzute de lege. Atunci când măsurile educative sunt înlocuite, executarea acestora se modifică raportat măsurii educative cea mai dificilă și va începe la data la care hotărârea prin care s-a dispus înlocuirea este considerată definitivă.

1.11. Cazul minorului devenit major

Atunci când minorul devine major pe parcursul judecării însă era minor cu vârsta cuprinsă între 14-18 ani în momentul comiterii infracțiunii, i se vor aplica dispozițiile potrivite minorilor.

În cazul în care la data încheierii hotărârii prin care a fost luată o măsură educativă privativă de libertate delicventul a împlinit vârsta de 18 ani, instanța, ținând cont de probabilitatea îndreptării, de vârsta acestuia dar și de celelalte norme prezentate în art. 74 din Noul Cod Penal, poate executa măsurile educative într-un penitenciar, acest fapt fiind stipulate în art. 134 alin. 2 din Noul Cod Penal.

Pedeapsa aplicată în perioada minorității va continua să își păstreze aceeași natură juridică¹ și anume cea de măsură educativă însă instituția de executare se va modifica iar durata acesteia va rămâne aceeași conform hotărârii instanței de judecată. Schimbarea se va produce doar la nivelul regimului de executare, măsura educativă urmând să se desfășoare într-un penitenciar.

2. CONSIDERAȚII CU PRIVIRE LA SISTEMUL DE PROBAȚIUNI DIN ROMÂNIA

Tema sistemului de probațiuni constituie obiect de preocupare și stă în atenția atât a practicienilor dreptului, cât și a cercetării științifice și a autorității legislative românești.

¹ <http://www.edep.ro/2009/300>

De modul de abordare a sistemului probațiunii - probele, mijloacele de probă și procedeele probatorii - depinde realizarea unui proces echitabil, ceea ce stă la baza justiției într-o societate civilizată².

Procesul penal, ca și cel civil de altfel, este, înainte de toate, un proces cognitiv asemănător cu demersul științific - în general - care are ca scop cuprinderea adevărului lucrurilor, evenimentelor sau fenomenelor supuse analizei.

Specificitatea demersului cognitiv în cazul procesului penal constă în aceea că judecătorul ia cunoștință și stabilește situația de fapt din dosar prin intermediul sau servindu-se de anumite elemente de fapt – probe – care conțin și dezvăluie informații cu privire la existența infracțiunii, săvârșirea acesteia de către o anumită persoană sau de mai multe persoane, vinovăția faptuitorului(lor), circumstanțele atenuante și agravante.³

Având în vedere funcționalitatea lor în procesul penal, probele au fost definite ca fiind „elemente de informațiune” care pot arunca o lumină asupra existenței infracțiunii sau asupra vinovăției făptuitorului.⁴

Adevărul, în orice domeniu de activitate umană, nu se relevă spontan ci el trebuie descoperit și dovedit sub toate aspectele sale. În acest sens, în vederea aflării adevărului organul de urmărire penală și instanța de judecată sunt obligate să lămurească sub toate aspectele cauza, pe baza probelor.

Sistemul de probațiuni joacă un rol foarte important, astfel prezentarea acestora ar fi neîndestulătoare fără a face referiri, chiar și sumare, la probe. Cele două elemente, probele și mijloacele de probă, sunt indispensabile și indisolubile legate între ele.

Probațiunea, prin importanța sa, este pivotul central al întregului proces penal. Cu ajutorul ei se dovedesc elemente de fapt, pe baza cărora, instanța judecătorească va lua o hotărâre conform realității⁵.

De aceea, strângerea probelor, aplicarea mijloacelor de probă, trebuie să se desfășoare cu maximum de atenție și profesionalism. Nu trebuie ocolită nici una din modalitățile care ar duce la formarea unei păreri juste în vederea aflării adevărului.⁶ Levasseur și Chavanne susțineau că probele domină întregul proces penal. Ele sunt mecanismul ce pune în funcțiune derularea activităților procesuale.

Codul român de procedură penală prevede că: „în vederea aflării adevărului, organul de urmărire penală și instanța de judecată sunt obligate să lămurească cauza sub toate aspectele, pe bază de probe”. Deci, probele constituie baza activității procesuale ale stabilirii adevărului.

2.1. Observații critice asupra tratamentului minorului infractor în noul Cod Penal și cu privire la serviciul de probațiune

Folosirea exclusiv a măsurilor educative în vederea sancționării minorului infractor, este o idee generoasă și cu o mare probabilitate de realizare. Statisticile constituționale de înregistrare a minorilor aflați în atenția organelor judiciare arată că un număr foarte mare de minori se află în situații limită, nevoiți fiind să ducă o viață dezorganizată, nerespectând legile țării.

Numărul scăzut de agenți de probațiune, în condițiile de față, vor putea influența comportamentul minorilor infractori, scoțând din discuție miile de copii care nu răspund penal și care sunt nevoiți să încalce legea penală pentru a-și asigura traiul. Acești minori sunt astfel următorii infractori.

Măsurile educative neprivative de libertate cer existența posibilității ținării sub control ale minorilor, astfel, aceștia se presupune că au o familie care îi poate îndruma și o locuință. Doar aceștia ar putea fi obligați să participe la programele educative din cadrul stagiului de formare civică sau ar

²Anane Ivan, *Investigația organelor de urmărire penală*, Editura Pro Universitaria, București, 2014, p. 54

³Revista de Drept nr. 6/2001, I. Doltu, *Considerații în legătură cu sistemul probator în dreptul procesual penal*, p.73-79

⁴V. Dongoroz și colaboratorii, *Noul Cod de procedură penală și Codul de procedură penală anterior. Prezentare comparată*, Ed. Politică, București, 1969, p.59.

⁵Anane Ivan, *Acte procedurale ce pot fi efectuate în faza urmăririi penale*, Editura EX PONTO, Constanța, 2003, p. 25

⁶O.R. Botaș, P. Ștețcu, N. Gabor, *Mijloacele de probă în procedura penală*, Ed. Concordia, Arad, 2005, p.9.

putea fi supravegheați zilnic de un agent de probațiune sau constrânși în a nu își părăsi locuința. Deci, pentru minorii infractori care nu au locuință și trăiesc din cerșit și furturi mărunte, internarea într-un centru educativ sau de detenție, rămân singurele posibilități de pedepsire.

Maniera actuală de reglementare a măsurilor educative neprivative de libertate, în afara faptului că prezintă nouțiuni legislative noi care nu au fost prevăzute, bănuite nici de lege și nici de organele de justiție, relevă indiferența față de realitatea zilei de azi iar așa zisa „dorință de mai bine” fiind inspirată din sisteme legislative ale altor țări care nu au nimic în comun cu situația actuală a țării noastre.

Cu toate că instanțele au dorit evitarea cu orice preț a detenției minorilor în închisoare, recomandând internarea minorilor infractori în centre de reeducare, această măsură se apropie cu ușurință de pedeapsa cu închisoarea datorită duratei dar și datorită punctului său de vedere, pentru că, în cazul în care minorul împlinește 18 ani pe parcursul executării măsurii educative și are un comportament negativ va ajunge conform art. 126 din noul Cod Penal, în final, tot într-un penitenciar, alături de infractori adulți.

Observăm astfel, rolul deosebit de important al agenților și consilierilor de probațiune care, din nefericire, în România, însumează un număr mult prea mic.

BIBLIOGRAPHY

1. Anane Ivan, *Acte procedurale ce pot fi efectuate în faza urmăririi penale*, Editura EX PONTO, Constanța 2003;
2. Anane Ivan, *Investigația organelor de urmărire penală*, Editura Pro Universitaria, București 2014;
3. V. Dongoroz și colaboratorii, *Noul Cod de procedură penală și Codul de procedură penală anterior. Prezentare comparată*, Ed. Politică, București, 1969;
4. O.R. Botaș, P. Ștețcu, N. Gabor, *Mijloacele de probă în procedura penală*, Ed. Concordia, Arad, 2005;
5. Basarab Matei, Pașca Viorel, Mateut Gheorghită, *Codul penal comentat*, Ed. Hamangiu, București, 2007;
6. Boroi Alexandru, *Drept Penal. Partea generală*, Editura C.H.Beck, București, 2008;
7. Nistoreanu Gheorghe, *Drept Penal și Procesul Penal*, Ed. Universul Juridic, București, 2005;
8. Pascu Ilie, *Drept Penal. Partea generală*, Editura Hamangiu, București, 2008;
9. Revista de Drept nr. 6/2001, I. Doltu, *Considerații în legătură cu sistemul probator în dreptul procesual penal*.

THE NEGOTIATIONS FOR THE SETTLEMENT OF A TREATY

Gheorghe Buzescu

Lecturer, PhD, "Ovidius" University of Constanța

Abstract: Treaty as the main source of international law, as determined by the importance that it holds a significant coding of these materials, thus creating a true branch of international law.

With the expansion and diversification of international society and enhancing economic and political relations established between states, the role of treaties has increased considerably and is becoming increasingly important because they cover all areas relating to cooperation among the states, whatever their differences of political, ideological or their social structure. Moreover, the Treaty has a fundamental role in the fundamental relationships and a very important contribution both as a source of international law as a means of peaceful cooperation between states, regardless of their regimes constitutional or social, and because the entities that form international society are bound in the relations established between these provisions and the provisions of treaties to which they are parties.

The conclusion of treaties "to put an end to devastating wars were settled peaceful solutions more or less fair, it has paved the way for cooperative actions, and finally laid the foundations of institutional mechanisms strong cooperation".

Keywords: parties, consent, plenipotentiary, negotiation, legal effects.

1. PERSOANELE ÎNVESTITE CU DEPLINELE PUTERI ÎN NEGOCIEREA TRATATELOR INTERNAȚIONALE

Majoritatea doctrinarilor, pornind de la principiul suveranității, au fost de acord ca organul competent ce poate reprezenta statele în cadrul încheierii tratatelor internaționale trebuie să fie desemnat de fiecare stat în parte pe baza legislației interne¹.

Astfel, îndeplinirea oricărui act cu privire la tratat se realizează de reprezentanții statelor cu atribuții speciale în acest domeniu, reprezentanți ce sunt împuterniciți prin intermediul unor documente ce emană de la autoritățile competente din cadrul fiecărui stat. Aceste documente reprezintă “deplinele puteri”.

Conform Convenției de la Viena din 1969 privind dreptul tratatelor, prin “deplinele puteri” se înțelege “documentul emanând de la autoritatea competentă a unui stat și desemnând una sau mai multe persoane împuternicite să reprezinte statul pentru negocierea, adoptarea sau autentificarea textului unui tratat, pentru a exprima consimțământul statului de a fi legat printr-un tratat sau pentru a îndeplini oricare alt act cu privire la tratat”.

Depunerea “deplinelor puteri” se realizează în cadrul conferințelor internaționale. În prezent “deplinele puteri” se acordă în special prin semnare.

O persoană, un reprezentant al statelor ce deține “deplinele puteri”, poartă denumirea de “plenipotențiar”.

În general, “deplinele puteri” sunt redactate în limba națională a statului pe care acestea îl reprezintă. În conținutul documentului, șeful de stat se exprimă la persoana întâi plural și expune pe scurt scopul pe baza căruia plenipotențiarul a fost trimis. Astfel, plenipotențiarul este înzestrat cu

¹ Bogdan Adrian, *Drept internațional public*, Editura UNIVERSITARIA, Craiova, 2012, p.124.

putere deplină și absolută pentru a executa și îndeplini actele ce i-au fost încredințate în virtutea acelei puteri.

De asemenea, conform “deplinelor puteri” se stabilesc limitele în care reprezentanții împuterniciți ai statului respectiv pot acționa și actele pe care aceștia le pot realiza în numele acelor documente.

În principiu, negocierea unui tratat sau încheierea tratatului poate fi exercitată de către un reprezentant ce trebuie să poarte “deplinele puteri”, însă în situația în care reiese din practica statelor sau din alte circumstanțe, statul își manifestă intenția de a considera o anumită persoană reprezentant și nu mai este necesară prezentarea “deplinelor puteri”.

Sunt considerați ca reprezentând statul lor în virtutea funcțiilor pe care le dețin, nefiind obligați să prezinte “deplinele puteri”:

a) șefii de stat, șefii guvernelor și miniștrii afacerilor externe, pentru toate actele referitoare la încheierea unui tratat;

b) șefii misiunilor diplomatice, pentru adoptarea textului unui tratat care se încheie între statul acreditant și statul acreditar;

c) reprezentanții acreditați ai statelor la o conferință internațională sau pe lângă o organizație internațională ori pe lângă un organ al acesteia, pentru adoptarea textului unui tratat în acea conferință sau organizație².

Acești reprezentanți acreditați sau chiar ambasadorii, deși sunt împuterniciți de drept să desfășoare procedura de negociere și să adopte textul unui tratat fără a fi înzestrați cu “deplinele puteri”, aceștia trebuie să dețină aceste documente pentru a putea semna respectivul tratat.

În cazul în care o persoană, un reprezentant al statului nu poartă sau nu deține “deplinele puteri”, nu poate fi autorizată să exercite anumite proceduri cu privire la încheierea unui tratat, întrucât acesta va fi lipsit de efecte juridice. De asemenea, încălcarea sau depășirea dispozițiilor cuprinse în “deplinele puteri” determină pentru actul respectiv lipsa efectelor juridice.

Totuși, potrivit Convenției privind dreptul tratatelor, “deplinele puteri” pot fi dobândite ulterior de către statul în cauză în mod expres sau tacit, însă cu acordul celorlalte state. Pe durata confirmării “deplinelor puteri”, acordul celorlalte state se poate revoca, moment în care statul respectiv pierde posibilitatea de a deveni parte la acel tratat.

Depunerea sau verificarea “deplinelor puteri” se realizează întotdeauna înainte de începerea fazei de negociere, indiferent de modul de desfășurare a acesteia.

În ceea ce privește obiectul “deplinelor puteri” acesta este format în mod cumulativ sau separat din următoarele elemente:

a) negocierea și elaborarea textului tratatului;

b) semnarea tratatului în scopul autentificării lui, sub rezerva ratificării;

c) exprimarea consimțământului de a fi legat de tratat prin semnare;

d) înmânarea ori depunerea instrumentelor de ratificare sau aderare la tratat³.

Natura juridică a “deplinelor puteri” a suferit transformări de-a lungul timpului, întrucât aceasta s-a dezvoltat și a evoluat.

Inițial, în trecut, în cadrul tratatelor încheiate între monarhi, “deplinele puteri” erau desemnate printr-un mandat și reprezentau o condiție de validitate a tratatului. În această situație, plenipotențiarul avea atribuția de a lega statul prin tratatele stabilite și semnate de el, iar monarhul avea îndatorirea de a ratifica acel mandat.

În prezent, spre deosebire de situația statelor care erau legate prin mandat, statele nu mai sunt obligate să accepte tratatul prin care plenipotențiarul, care le reprezintă în cadrul negocierilor, le-a angajat.

² Stelian Scăunaș, *Drept Internațional Public*, Editura CH Beck, București, 2007, p.88.

³ Grigore Geamănu, *Drept Internațional Public*, vol.II, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1983, p.83.

În practica actuală, o persoană este împuternicită cu “deplinele puteri” în virtutea semnării tratatului, în special, întrucât aceasta reprezintă primul act juridic ce emană obligații statului cu privire la acel tratat.

De asemenea, în prezent, rolul “deplinelor puteri” este mai puțin important din punct de vedere juridic, întrucât prin intermediul lor se autorizează doar negocierea și semnarea, tratatul rămânând, de fapt, definitiv prin ratificare.

Prin împuternicirea cu “deplinele puteri”, plenipotențiarul își ia angajamentul de a executa și îndeplini toate actele ce decurg de la autoritatea competentă care l-a numit fără a desfășura acțiuni ce pot contraveni acestor acte sau care ar putea duce la încălcarea acestora.

2. ACȚIUNILE DESFĂȘURATE ÎN CADRUL PROCESULUI DE NEGOCIERE A TRATATELOR INTERNAȚIONALE

Negocierea reprezintă prima etapă în cadrul procesului de încheiere a tratatelor internaționale. Procedura de negociere poate fi realizată într-o perioadă scurtă sau aceasta poate să dureze mai mulți ani.

Această fază a procesului de încheiere reprezintă, de asemenea:

- a) mijlocul principal de soluționare a diferendelor internaționale;
- b) forma de lucru, în vederea adoptării unei hotărâri de lucru, precum și a deciziilor în cadrul organizațiilor internaționale sau una din funcțiile misiunilor diplomatice⁴.

În exercitarea suveranității statelor, negocierea privită ca o instituție politico-juridică reprezintă o modalitate firească, liberă a acestora de a acționa în cadrul relațiilor internaționale.

Conform articolului 2, lit.e din Convenția de la Viena cu privire la dreptul tratatelor, statul negociator reprezintă ”un stat care ia parte la elaborarea și adoptarea tratatului”. Aceste operațiuni reprezintă elementele constitutive ale fazei de negociere și constituie chiar scopul acesteia, ajungerea la un consens în ceea ce privește conținutul tratatului și ulterior adoptarea textului respectiv.

Așadar, faza de negociere presupune stabilirea cauzelor și elaborarea textului tratatului. Întrucât reprezintă o fază esențială în care se convine asupra conținutului tratatului, se impune prezența unor diplomați cu experiență în cadrul procesului de negociere.

În general, negocierile sunt realizate de către diplomați, ce conduc delegațiile de negociere și au ca scop apărarea intereselor statului, miniștrii afacerilor externe sau șefii de state intervenind doar în situații deosebite. Miniștrii afacerilor externe sau șefii de state sunt implicați doar în perfecționarea unor aspecte cu privire la tratat sau soluționarea unor anumite probleme.

Delegațiile ce sunt însărcinate cu procedura negocierii sunt formate din specialiști din domeniul economic, juridic sau militar. Aceștia se ocupă cu rezolvarea problemelor esențiale din cadrul procesului, finalizarea acestuia fiind realizată de către diplomați.

Pentru a putea încheia faza negocierilor, diplomații trebuie să dețină ”deplinele puteri”. Cu alte cuvinte, negocierea se desfășoară între reprezentanții statelor cu atribuții speciale în acest domeniu⁵. Acești reprezentanți sunt împuterniciți de către autoritățile competente ale statelor prin anumite documente numite “deplinele puteri”.

Conform constituțiilor majorității statelor, faza de negociere se realizează de către organele executive ale acestor state. Așadar, spre deosebire de trecut, când șefii de stat aveau posibilitatea de a încheia în mod direct tratatele internaționale, în prezent aceștia participă la negocieri în mod excepțional, iar participarea lor se face, de regulă, prin intermediul persoanelor împuternicite cu “deplinele puteri”.

Pe lângă acești plenipotențieri există anumite persoane, care în virtutea funcției pe care o ocupă, pot, de asemenea, realiza procedura de negociere a tratatului.

⁴ Viorel Velișcu, Pîrvu Loredana, *Drept Internațional Public*, Editura SITECH, Craiova, 2012, p. 297.

⁵ Nicolae Purdă, Nicoleta Diaconu, *Drept Internațional Public*, Editura SITECH, Craiova, 2011, p.174

Aceste persoane sunt: șeful statului, șeful guvernului, ministrul de externe, șefii misiunilor diplomatice și reprezentanții statelor participanți la o conferință sau la lucrările unei organizații internaționale⁶.

În general, în cadrul negocierilor bilaterale ambasadurilor, experților, anumitor persoane cunoscute nu li se impune împuternicirea cu “deplinele puteri”.

În ceea ce privește negocierea tratatelor multilaterale în cadrul conferințelor internaționale, înainte de începerea acestei proceduri, se realizează depunerea și verificarea “deplinelor puteri”.

În cadrul desfășurării fazei de negociere, statele pot acționa, în principiu, în mod liber.

Însă, în situația în care soluționarea unui diferend apărut între state reprezintă scopul unui tratat și statele sunt obligate să rezolve conflictul numai pe cale pașnică, negocierea se va încadra, de asemenea, în acea obligație, fiind restrâns astfel modul liber de a acționa.

Așadar, o obligație de negociere în vederea încheierii unor tratate se poate stipula printr-un pactum de negociando, încorporat de obicei în textul unui tratat⁷.

Pe parcursul desfășurării procedurii de negociere statele trebuie să respecte normele și principiile de drept internațional public cu caracter imperativ. Încălcarea și neîndeplinirea acestor dispoziții și principii pun la îndoială chiar validitatea tratatului respectiv.

De asemenea, faza negocierii trebuie realizată având la bază principiul bunei-credințe.

Acest concept al bunei-credințe presupune adoptarea unui comportament adecvat de către părțile contractante cărora nu le este permis să-și susțină propria poziție cu vehemență, fără a pune în discuție sau accepta o modificare a acesteia sau o altă opinie. Astfel, negocierea este realizabilă și susceptibilă de atingerea unui acord.

În acest sens, statele ar trebui să aibă în vedere faptul că nu este indicată exercitarea unor acte care ar avea tendința de a influența sau diminua obiectul sau scopul tratatului respectiv.

Însă, având în vedere că în faza negocierilor obiectul și scopul tratatului sunt în discuție fără a se fi ajuns încă la un consens, nu este necesară această restricționare a libertății prin eliminarea încă de la început a anumitor moduri de a acționa.

Negocierile se pot desfășura astfel⁸:

a) prin intermediul ministerelor afacerilor externe și a misiunilor diplomatice într-un mod obișnuit, diplomatic;

b) prin convorbiri sau schimburi de corespondență. Astfel, fiecare dintre părțile participante pune la dispoziția celeilalte părți proiectul său și își exprimă observațiile cu privire la lucrarea celeilalte părți până la momentul în care cele două părți ajung la un acord asupra textului tratatului;

c) prin persoane sau delegații împuternicite să negocieze tratatul. Acestea își stabilesc locul de întrunire în capitala unuia dintre statele în cauză sau într-o altă localitate. În cadrul acelei reuniuni, ce are ca scop ajungerea la un consens în ceea ce privește textul tratatului, persoanele, respectiv delegațiile, analizează o serie de proiecte referitoare la conținutul tratatului. Pe parcursul întregii întruniri, acestea mențin legătura cu guvernele lor din statele respective pentru a primi anumite indicații;

d) la conferințe sau congrese internaționale. În cadrul acestor conferințe și congrese internaționale se desfășoară procedura cu privire la tratatele multilaterale;

e) în cadrul organizațiilor internaționale. Astfel, în cadrul Organizației Națiunilor Unite au fost negociate și adoptate majoritatea documentelor privind drepturile omului.

Un alt aspect în legătură cu negocierea textului tratatelor îl reprezintă “stabilirea actelor ori procedurilor care se includ în această fază”⁹.

Ca urmare, negocierea textului cuprinde două etape:

⁶ Bogdan Adrian, *Drept Internațional public*, Editura UNIVERSITARIA, Craiova, 2012, p.126

⁷ Grigore Geamănu, *Drept Internațional Public*, vol.II, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1983, p.84.

⁸ Ion Diaconu, *Curs de drept internațional public*, Casa de Editură și Presă “ȘANSA” S.R.L., București, 1993, pp.192-193.

⁹ Ivan Anane, *Asistența, supravegherea, urmărirea, ordinea și siguranța publică în spațiul Schengen*, CONFERINȚA - PARTICULARITĂȚI ALE UNOR INSTITUȚII DIN NOUL C.P.P., Constanța, Secțiunea Drept procesual penal, 2016

- a) actele cu caracter preliminar;
- b) negocierile propriu-zise cuprind:
 - verificarea deplinelor puteri;
 - ducerea tratativelor¹⁰.

Actele cu caracter preliminar reprezintă cercetările desfășurate de autoritățile competente, prin intermediul unor reprezentanțe diplomatice acreditate în scopul de a descoperi dacă statul în cauză sau reprezentanții acestuia au intenția să negocieze în legătură cu problema în cauză, pentru a stabili nivelul negocierilor sau chiar tipul tratatului ce urmează a fi negociat și cu caracter preliminar, aspectele asupra cărora se va negocia.

Negocierile propriu-zise debutează cu verificarea “deplinelor puteri”. Această verificare se face cu scopul de a evita invocarea incompetenței cu privire la reprezentant de către statul în cauză și de a hotărî încă de la început modul în care vor decurge eventualele tratative și concluzia la care se poate ajunge.

Ducerea tratativelor reprezintă un ansamblu de operații legate de aspectele asupra cărora se va negocia.

Aceste aspecte privesc poziția fiecărei părți față de problemele ce trebuie reglementate, poziție ce trebuie susținută de o serie de argumente, schimbul de acte sau documente normative ce cuprind problemele în cauză, luarea în considerare a unor norme, principii, reguli sau reglementări internaționale în materie, precum și alte operații cu privire la negocierea tratatului.

Pe baza acestor tratative se ajunge la un acord în ceea ce privește textul tratatului.

Un tratat cuprinde:

- a) titlul;
- b) un preambul;
- c) prevederile sau clauzele de fond;
- d) clauzele finale;
- e) anexele¹¹.

Titlul prezintă succint domeniul reglementat în cadrul conținutului tratatului.

Preambulul tratatului conține în primul rând enumerarea sau prezentarea părților contractante. Pe lângă acestea se enunță anumite clauze, prevederi cu caracter general referitoare la scopul și obiectul tratatului.

Aceste prevederi pot avea valoare juridică în următoarele cazuri:

- dacă oferă o precizare exactă a scopului tratatului, pentru a determina interpretarea lui;
- dacă fac trimitere la o serie de reguli, dispoziții, norme de drept internațional pentru a înlătura orice fel de nelămurire cu privire la conținutul tratatului.

Prevederile sau clauzele de fond formează partea dispozitivă. Acestea expun o enumerare a normelor, regulilor stabilite de către părțile tratatului, precum și o precizare a drepturilor și obligațiilor acestora.

Clauzele finale reprezintă prevederi cu caracter procedural, întrucât prezintă reguli privind înregistrarea, publicarea, semnarea, ratificarea, aderarea, acceptarea, aprobarea, termene, modul de intrare în vigoare sau condițiile de denunțare ale tratatului. Acestea sunt urmate de o parte protocolară ce stabilește localitatea și data semnării tratatului, numărul de exemplare întocmite, limbile folosite și conține semnăturile reprezentanților părților¹².

Tratatul poate fi prevăzut și cu anumite anexe. Aceste anexe reprezintă o serie de articole adăugate textului tratatului și fiecare dintre ele necesită semnătura plenipotențiarului. Anexe pot fi: declarațiile de interpretare, notele, scrisorile părților sau chiar protocoale.

¹⁰ George Velicu, *Drept Internațional Public*, Editura SITECH, Craiova, 2012, p.98.

¹¹ Ion Diaconu, *Curs de drept internațional public*, Casa de Editură și Presă “ȘANSA” S.R.L., București, 1993, p.191.

¹² Ivan Anane, *Protecția datelor cu caracter personal, a informațiilor clasificate și accesul populației la informații de interes public*, CONFERINȚA - PARTICULARITĂȚI ALE UNOR INSTITUȚII DIN NOUL COD DE PROCEDURĂ PENALĂ, Constanța, Secțiunea Drept procesual penal, aprilie 2016

Tratatelor principale le pot fi anexate, de asemenea, alte tratate suplimentare. La tratat pot fi anexate acte adiționale unilaterale ale statelor participante, în care acestea își exprimă rezerve la unele dispoziții sau fac declarații.

În funcție de decizia părților, aceste anexe pot deveni parte integrantă în cadrul tratatului, moment în care dobândesc aceeași importanță și forță juridică precum tratatul.

Odată cu elaborarea textului tratatului și ajungerea la un acord în ceea ce privește acest text, se trece la următoarea etapă, și anume, adoptarea textului.

În trecut, adoptarea textului tratatului se realiza prin aplicarea regulii unanimității. Această regulă presupunea că fiecare stat ce a participat la procedura negocierii să își exprime consimțământul cu privire la conținutul aceluia tratat.

În prezent, în cazul tratatelor multilaterale, care se negociază în cadrul conferințelor internaționale pentru adoptarea textului, este suficientă exprimarea consimțământului a 2/3 din statele prezente și votante, regula unanimității rămânând valabilă pentru tratatele bilaterale sau cele încheiate de un număr redus de state.

În consolidarea acestei practici, în art. 9 din Convenția de la Viena din 1969 privind dreptul tratatelor se prevede că “adoptarea textului se efectuează cu consimțământul tuturor statelor care au participat la elaborarea lui, cu excepția cazurilor adoptării textului la o conferință internațională, care se face cu majoritatea de două treimi, afară numai dacă statele, cu aceeași majoritate, nu au convenit asupra unei reguli diferite”.

De altfel, în cadrul desfășurării etapei de adoptare a textului tratatului pot apărea anumite discuții între părțile contractante, acestea putând introduce ulterior modificări în conținutul textului.

Cu privire la numărul de exemplare întocmite la încheierea unui tratat, tratatele bilaterale se încheie în două exemplare, iar tratatele multilaterale se încheie într-un singur exemplar și se vor trimite copii celorlalte părți de către statul depozitar.

În ceea ce privește limba de redactare a unui tratat nu sunt stabilite dispoziții, reguli sau norme de drept internațional. În consecință, statele contractante au posibilitatea să încheie tratatul în limba aleasă și acceptată de către ele.

De-a lungul timpului, evoluția limbilor folosite la încheierea tratatelor a suferit anumite modificări. Astfel că, în Evul Mediu limba oficială era limba latină. Ca urmare, la vremea respectivă tratatele dintre state erau încheiate în limba latină. La sfârșitul secolului al XVII-lea “limba unanim recunoscută a diplomației și tratatelor”¹³, limba latină, este înlocuită cu limba franceză. Odată cu începerea secolului al XX-lea este recunoscută ca limbă internațională și limba engleză. În prezent, sunt apreciate drept limbi oficiale în cadrul O.N.U.: limba arabă, chineză, engleză, franceză, rusă și spaniolă.

În cazul tratatelor bilaterale limbile utilizate în scopul redactării sunt stabilite de comun acord, astfel încât actul respectiv poate fi redactat într-o singură limbă, alta decât cea proprie a statelor, în limba ficăruia dintre cele două state sau doar a unuia dintre ele, acceptată de către părți. În cazul tratatelor multilaterale, acestea se redactează în mai multe limbi de circulație internațională din cadrul O.N.U.

Toate exemplarele redactării în limbi diferite sunt considerate autentice¹⁴.

În ceea ce privește procedura de negociere există anumite diferențe între negocierea tratatelor bilaterale și negocierea tratatelor multilaterale.

În cazul tratatelor bilaterale, statul sau chiar ambele state care sunt interesate de încheierea unui tratat au îndatorirea de a iniția negocierile. Pentru demararea procedurilor de negociere fie stabilesc întâlniri directe, fie recurg la convocarea unei reuniuni a reprezentanților lor.

¹³ Grigore Geamănu, *Drept Internațional Public*, vol.II, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1983, p.87.

¹⁴ Bogdan Adrian, *Drept internațional public*, Editura UNIVERSITARIA, Craiova, 2012, p.125.

În cazul tratatelor multilaterale, procedura de negociere trebuie analizată din două perspective și anume: negocierea în cadrul tratatelor multilaterale restrânse și negocierea în cadrul tratatelor multilaterale generale.

Referitor la tratatele multilaterale restrânse, statele interesate de încheierea unui tratat convin asupra unui acord preliminar pe baza căruia se convoacă conferința reprezentanților statelor.

Acest acord preliminar cuprinde dispoziții ce indică locul, data, programul conferinței, statul care are obligația de a o convoca, statele care vor fi invitate, limbile ce vor fi utilizate, modul în care se va desfășura verificarea “deplinilor puteri” și orice altă prevedere ce are legătură cu regulile organizării unei conferințe internaționale.

Referitor la tratatele multilaterale generale, în majoritatea cazurilor, procedura de negociere se desfășoară în cadrul organizațiilor internaționale ce au un caracter universal sau în cadrul conferințelor pe care acestea le coordonează. În situația în care tratatele se negociază în cadrul unor conferințe ce nu se află sub comanda organizațiilor internaționale fie universale sau regionale, procedura va fi desfășurată pe baza regulilor aplicabile tratatelor multilaterale restrânse.

În legătură cu modul de elaborare a textului tratatului, se înregistrează anumite particularități și deosebiri ce decurg din forma bilaterală sau forma multilaterală a tratatului.

În cazul tratatelor bilaterale, fiecare dintre părțile contractante își prezintă propunerile, respectiv proiectul lor, rămânând ulterior să se ajungă la un consens asupra textului tratatului. În cazul tratatelor multilaterale ale căror negocieri nu se desfășoară în cadrul organizațiilor internaționale sau în cadrul conferințelor coordonate de acestea, elaborarea textului se realizează pe parcursul conferinței fără a avea în prealabil ca punct de pornire un proiect de tratat.

Așadar, în timp ce etapa de negociere a tratatului bilateral se încheie cu convenirea textului acestuia între cele două părți, în cazul tratatului multilateral, negocierea se încheie cu adoptarea textului tratatului, pe articole și în ansamblul sau.

În concluzie, negocierea reprezintă procedura directă prin intermediul căreia se formează tratatele, în cadrul căreia reprezentanții competenți și împuterniciți se întrunesc în scopul purtării anumitor discuții pe baza cărora va rezulta o înțelegere care ulterior va îmbrăca forma unui tratat.

BIBLIOGRAPHY

CURSURI ȘI MONOGRAFII

1. **Bogdan Adrian**, *Drept Internațional Public*, Editura UNIVERSITARIA, Craiova, 2012
2. **Ion Diaconu**, *Curs de drept internațional public*, Casa de Editură și Presă „ȘANSA” SRL, București, 1993
3. **Viorel Velișcu**, *Drept Internațional Public*, Editura SITECH, Craiova, 2011
4. **Ivan Anane**, *Asistența, supravegherea, urmărirea, ordinea și siguranța publică în spațiul Schengen*, CONFERINȚA - PARTICULARITĂȚI ALE UNOR INSTITUȚII DIN NOUL COD DE PROCEDURĂ PENALĂ, Constanța, Secțiunea Drept procesual penal, aprilie 2016
5. **Ivan Anane**, *Protecția datelor cu caracter personal, a informațiilor clasificate și accesul populației la informații de interes public*, CONFERINȚA - PARTICULARITĂȚI ALE UNOR INSTITUȚII DIN NOUL COD DE PROCEDURĂ PENALĂ, Constanța, Secțiunea Drept procesual penal, aprilie 2016
6. **George Velicu**, *Drept Internațional Public*, Editura SITECH, Craiova, 2012
7. **Grigore Geamănu**, *Drept Internațional Public*, Volumul II, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1983
8. **Ion Diaconu**, *Tratat de drept internațional*, volumul I, Editura Lumina Lex București, 2002
9. **Nicolae Purdă, Nicoleta Diaconu**, *Drept Internațional Public*, Editura SITECH, Craiova, 2011
10. **Stelian Scăunaș**, *Drept Internațional Public*, Editura C.H. Beck, București, 2007
11. **Viorel Velișcu, Pîrvu Loredana**, *Drept Internațional Public*, Editura SITECH, Craiova, 2012

TRATATE, CONVENȚII ȘI LEGI

1. Carta Organizației Națiunilor Unite
2. Constituția României
3. Convenția de la Montego Bay
4. Convenția de la Viena din 1969 privind dreptul tratatelor încheiate între state
5. Convenția de la Viena din 1986 asupra dreptului tratatelor dintre state și organizații internaționale sau între organizații internaționale
6. Legea Nr. 590 din 22 decembrie 2003 privind tratatele
7. Legea Nr. 4 din 11 ianuarie 1991 privind încheierea și ratificarea tratatelor

ASPECTS REGARDING THE STATE OF GLOBAL FOOD SECURITY

Eduard Boghiță

Assist., PhD, "Ion Ionescu de la Brad" University of Iași

Abstract :Food security has improved over the last five years globally, but food insecurity still persists. The Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO) estimates that the number of undernourished people has fallen by 176 million over the past ten years. But about 800 million people face food shortages, food insecurity still remaining one of the major global challenges for the future. The Global Food Security Index (GFSI) provides a common picture to understand the causes of food insecurity globally. By creating a common framework to assess a country's food security, GFSI has created a unique national food security measurement tool addressing accessibility, availability and use issues in 113 countries around the world. Since its inception, GFSI has become a policy of government verification and a country instrument for investment.

Keywords: food security,development,quality of food,disparities, Global Food Security Index (GFSI)

Introduction

The Global Food Security Index (GFSI) considers the core issues of affordability, availability, quality and safety across a set of 113 countries. The index is a dynamic quantitative and qualitative benchmarking model, constructed from 28 unique indicators, that measures these drivers of food security across both developing and developed countries. Food security is defined as the state in which people at all times have physical, social, and economic access to sufficient and nutritious food that meets their dietary needs for a healthy and active life, based on the definition established at the 1996 World Food Summit. The overall goal of the study is to assess countries that are most vulnerable to food insecurity through exploring the categories of food **Affordability, Availability, and Quality and Safety**. Food prices in many European countries have risen faster than incomes since the financial crisis, opening an affordability gap that has pushed many families to the edge. Well over 20 million households in the EU say they are unable to afford a high-quality meal – defined as one with meat, fish, chicken or a vegetarian equivalent – every other day. That's over 10% of the entire population.

Material and method

Methodology used to the development of work in order to obtain conclusions which reflects the realities in the territory, it was used an optimal mix of analysis methods and techniques, such as:

- methods of collecting data / information;
- quantitative analysis methods;
- qualitative analysis tools.

We have analyzed the Global Food Security Index (GFSI) that considers the core issues of affordability, availability, quality and safety across a set of 113 countries.

Results

The year 2016 saw important signs of resolve and commitments to sustainable development and food security. Yet the year also witnessed growing uncertainties linked to stagnant growth in the global economy, growing income inequalities everywhere, worsening refugee crises, increased polarization and populism among major donor countries, and rapid changes in the political landscape.

These uncertainties and persistent challenges will prove to be a major test of whether the momentum created will propel the new sustainable development agenda forward and whether action will be taken to improve the lives of millions of people who continue to lack the most basic necessities—namely, food, shelter, and security.

More countries, between 2015 and 2016 have experienced declines in their scores for national nutritional standards, than improvements. National nutritional standards, including national nutrition plans, national dietary guidelines and national nutritional monitoring are critical in ensuring that both government and the private sector direct their focus towards improving food quality, safety and nutrition. Thirty-six countries in the GFSI still do not have national dietary guidelines that encourage populations to adopt a balanced, nutritious diet. Additionally, a number of countries as Bahrain, Burkina Faso, Malawi, Niger and the UAE had national nutrition plans or strategies that expired in 2015.

The capacity to afford good-quality food without undue stress is a crucial aspect of food security.

The **Affordability** category explores the capacity of a country's people to pay for food, and the costs that they may face both when the food supply is stable and at times of food-related shocks.

The GFSI looks at affordability through two lenses: first, whether people in a country have sufficient means to buy food, and second, the quality of the public structures that exist to respond to shocks to food security.

Affordability is measured across six indicators:

- Food consumption as a share of household expenditure
- Proportion of the population under the global poverty line (% of population with income under US\$3.10/day at 2011 purchasing power parity, or PPP, exchange rates)
- GDP per head at PPP exchange rates
- Agricultural import tariffs
- Presence of food safety-net programmes
- Access to financing for farmers

The top performer in the *Affordability* category is Qatar, which, with GDP per head of US\$134,073 (in PPP terms), is also the richest of the 113 countries covered by the GFSI. There are three more countries in the top ten of the *Affordability* category with similar economic profiles to Qatar: Singapore (second), the UAE (third) and Kuwait (sixth). All of these are high-income countries with small populations and well-funded public sectors—all factors that directly benefit food affordability. Leaving aside this group of city states and small resource-rich countries, the *Affordability* rankings are led by rich developed countries with large agricultural sectors, strong food safety nets (such as in-kind food transfers, conditional cash transfers and school food programmes) and well-developed agricultural financial sectors: the US ranks third, followed by Australia (fifth), Ireland (seventh), Austria (eighth) and Germany (ninth).

In more than two-thirds of the countries covered by the GFSI in 2016, affordability has declined

Some 76 of the 113 countries have experienced a decline in their citizens' ability to afford food and respond to price shocks and in governmental capacity to support consumers with programmes and policies when shocks occur. Food affordability peaked in 2014-15.

The fall in affordability scores in 2016 in the vast majority of countries has occurred despite falling global inflation and oil prices and a record harvest in 2015. While rising incomes have tempered the effects of falling food affordability, very few countries have made progress on other indicators.

The *Affordability* score is largely driven by income, the extent of poverty and the share of income that households spend on food (together, these components account for nearly two-thirds of the weight in the Affordability indicator). In the short term, public policy is relatively powerless in changing these drivers.

The impact of government policy often shows results only over long periods. Countries seeking immediate results in terms of improving food affordability should focus their efforts on increasing public, multilateral and other funding for food safety-net programmes and on ways of improving farmers' access to finance.

The GFSI also includes an indicator that adds perspective on the cost of food in each country. The agricultural import tariff is measured as the average applied most favoured nation (MFN) rate, on all agricultural imports. Higher tariff rates can hurt food security by raising the price of both domestically sourced and imported food. Trade policy affects affordability of food, but its direction (liberalisation or protectionism) is not a function of economic development. For example, Egypt applies a tariff rate of 60% while Norway and South Korea, both high-income countries, apply rates of over 50%.

The scores for tariffs on agricultural imports declined in 105 of 113 countries analyzed. Agricultural tariffs fell and boosted short-run food affordability in only seven countries and Egypt's agricultural import tariff score remained unchanged. The weakest performers in this category represent a variety of regions and income levels: Egypt (with tariffs of 60.6%), South Korea (52.7%) and Norway (51.2%) have the highest agricultural tariff rates. By contrast, Australia (1.2%), New Zealand (1.4%) and Singapore (1.1%) have the lowest agricultural tariff rates.

The 2016's GFSI shows that average global food affordability peaked in 2015. In 2016 it has improved in only Central & South America (+0.3 points), Asia & Pacific (+0.2) and Europe (+0.1). The average Affordability score has fallen across all income categories with the exception of upper-middle-income countries.

There is a direct relationship between food affordability and a country's level of economic development. The data show, however, that middle-income and upper-middle-income countries have experienced the biggest improvements in affordability, while low-income countries are being left behind. During 2012-16 the *Affordability* score of low-income countries has improved by only 1.9%, this compares with rises of 5.2% for middle-income countries and of 5.4% for upper-middle-income countries. In the same period the *Affordability* score for rich countries has hardly changed, improving by just 0.1%. The average gain for all countries is 2.4%.

The findings suggest that once a country reaches a certain level of development, often associated with higher income but also with improved governance, its capacity to deal with food insecurity improves rapidly and then remains high.

The indicator *Availability* assesses factors that influence the supply of food and the ease of access to food. It examines how structural aspects determine a country's capacity to produce and distribute food, and explores elements that might create bottlenecks or risks to availability. *Availability* is measured across eight indicators:

- Sufficiency of supply
- Public expenditure on agricultural research and development (R&D)
- Agricultural infrastructure

- Volatility of agricultural production
- Political stability risk
- Corruption
- Urban absorption capacity
- Food loss

Economies with fewer structural restrictions on food availability and more advanced agricultural markets tend to have environments that are more conducive to food security. Such environments are often less at risk of food supply shocks and can handle shocks better when they arise.

Regarding *Availability* indicator, The US is the top performer, followed by Ireland, Germany and France. The US performs well on most of the eight indicators, especially sufficiency of supply, public expenditure on agricultural R&D and the existence of crop storage facilities. It ranks third on food loss (only Finland and Singapore perform better). The US tops this year's overall GFSI largely because of its strong performance in this category (it ranks joint third on Affordability and third on Quality & Safety).

Nearly all countries in the top ten of the Availability category are from Europe or North America (the sole exception is New Zealand, which ranks eighth).

Although it requires significant investment, developing agricultural infrastructure, including crop storage facilities, roads and ports, is fundamental to improving a country's food availability. Countries with poor road and port infrastructure, particularly across the Sub-Saharan African region, are struggle to deal with the food access problems faced by remote rural populations. In landlocked Ethiopia, which ranks 60th in this indicator, the government has accelerated the building of a new railway line the country's only rail line to bring 98% of its food supplies from Djibouti, on the coast of the Horn of Africa.

Almost all high-income countries are near the top of the rankings in this category in the current index. Following declines in their overall scores throughout 2012-15, rich countries' Availability scores have improved in 2016.

In 2016, Asia & Pacific displaces North America as the region with the most stable agricultural production. Central & South America comes third, followed by the Gulf Cooperation Council countries, Sub-Saharan Africa, and the Middle East and North Africa. The region that experiences the biggest swings in agricultural output, Europe, is among those best equipped to absorb them, as fairly high personal incomes and development levels counterbalance production volatility.

A country's ability to avoid food insecurity is closely linked to political factors, and especially the type of political system. The 40 countries at the bottom of the Availability category are prone to political instability and the overthrow of their governments.

The third category in the GFSI explores the nutritional quality of average diets and the food safety environment in each country.

Food quality and safety is measured across five indicators:

- Diet diversification
- Nutritional standards
- Micronutrient availability
- Protein quality
- Food safety

High-income countries with good governance perform especially well in the *Quality & Safety* category. The best 27 performers are all high income countries. They dominate the rankings for

nearly all the indicators that make up the *Quality & Safety* category. Two non-high-income countries, Mexico and Malaysia, are present in the top 20 in the micronutrient availability indicator. Belarus and Brazil are the non-high-income countries that make the top quartile in the category that measures protein quality. In the food-safety indicator, Romania and Turkey are the only non-high-income countries that match the scores of high-income countries such as Austria, Germany and Japan.

Four countries that are outside the top ten in the overall GSFI, as well as in both the Availability and Affordability categories, make the top ten when it comes to *Quality & Safety*. They are Greece (fifth), Spain (sixth), Finland (eighth) and Israel (tenth)—all high-income coastal countries with big fisheries and aquaculture sectors. The countries that have achieved the largest improvements are led by Benin (+4.7), Philippines (+2.3), Peru (+2.2) and Venezuela (+2.1).

The overall food-safety composite score, which measures the existence of food-safety surveillance and regulations, access to potable water and access to refrigerated foods, is closely linked to a country's performance in providing a varied diet and food safety. There is a fairly close link between the overall score in the *Quality & Safety* category and the presence of a formal grocery sector, which helps ensure consistent and accessible food products.

For the first time since the launch of the GSFI in 2012, the average score in the nutritional standards indicator—a composite of national nutrition plans, national dietary guidelines and national nutritional monitoring—has fallen across regions and income groups. The absence of national dietary guidelines in some countries is an area of weakness: 36 countries—mainly in Sub-Saharan Africa, the Middle East and North Africa, and Central Asia—do not have guidelines that cover the entire population.

Although advanced economies have more diverse diets and their populations consume more high-quality protein and micronutrients, they also have higher levels of obesity. Obesity is a form of malnutrition, and is caused by the excessive consumption of macro- and/or micronutrients.

The GSFI data show that the GCC countries, which have seen the most dramatic change in diets in recent decades, have an extremely high proportion of obese people in their populations (at 36.7%). The correlation between countries' levels of development and the availability of micronutrients is relatively low. Factors other than income, such as culture and coastal access, play a significant role in determining national diets and thus influence access to micronutrients. All of the top 20 performers have access to the sea; many of them are located on established maritime trade routes. High-income countries in the Asia & Pacific region, and also the southern European nations, do particularly well.

CONCLUSIONS

Over the past five years, the Global Food Security Index (GFSI) has become a tool used worldwide across sectors to prioritise areas of action and improve national, regional and global food security systems.

Economic growth is no panacea. A 10% rise in GDP cuts chronic malnutrition by only 6%.²¹ The GFSI's five-year trends show that once a country reaches a certain threshold of economic development, its capacity to battle food insecurity improves dramatically. Low-income countries (those with GDP per head of US\$1,045 or less) have been making only very gradual progress on food security: in 2012-16 their average affordability score has risen by just 1.9%. This compares with increases of 5.2% and 5.4% respectively in the scores of middle-income and upper-middle-income countries.

BIBLIOGRAPHY

- [1]. **Amartya Sen. -2001-** Development as Freedom. New York: Alfred A. Knopf, cited in Thomas Plümper and Eric Neumayer, “Famine Mortality, Rational Political Inactivity, and International Food Aid”, in World Development Vol. 37;
- [2]. **Antar AbouKorin. -2014-** “Impacts of Rapid Urbanisation in the Arab World: the Case of Dammam Metropolitan Area, Saudi Arabia”;
- [3]. **Itandehui Castro-Quezada, Blanca Román-Viñas and Lluís Serra-Majem. -2014-** “The Mediterranean Diet and Nutritional Adequacy: A Review”;
- [4]. **Donosă D., 2016** - Foreign Direct Investments in Agrifood Sector, International Scientific Conference - Communication, Context, Interdisciplinarity, 4th Edition, Tg. Mureș, Romania.
- [5]. **Houcine Boughanmi, Sarath Kodithuwakku and Jeevika Weerahewa -2014-** “Food and Agricultural Trade in the GCC: An Opportunity for South Asia?”.
- [6]. **Marie Ng et al.-2013-** “Global, regional, and national prevalence of overweight and obesity in children and adults during 1980-2013: a systematic analysis for the Global Burden of Disease Study 2013”.
- [7]. **Timothy Reeves, Per Pinstrup-Andersen and Rajul Pandya-Lorch-2009-** “Food Security and the Role of Agricultural Research”.
- [8]. *****Agricultural Science and Technology Indicators (ASTI) “Oman”-2014**
- [9]. *****FAO. (2003). “Trade Reforms and Food Security”.**
- [10]. *****“Statistical Assessments of Coup Risk for 2015”**
- [11]. *****The Economist. (2016). “On the edge of disaster”.**
- [12]. *****UN World Food Programme (WFP). (2015)**

MARITAL AND PARENTAL STATUS, HEALTH ISSUES AND LAW INCIDENTS PREDICTORS IN THE ALCOHOLIC'S ABSTINENCE

Iános-Mátyás-Tamás Mihók-Géczi

PhD Student, University of Oradea

Abstract. Abstinence is a prerequisite for alcohol addicts to return to a normal and healthy life. In its maintenance, in addition to the task of changing behavior and attitude towards life, a key role is the existence of strong incentives (motivation). This study is the segment of future sociological research center that has as a main subject the alcohol addicts, now sober, and concerns how to distinguish those with abstinence over five years without relapse (or last relapse; $n = 100$) to those with a withdrawal under five years ($n = 92$), following as features, marital and parental status, previous problems with the law or health problems. **Objective:** evaluating the likelihood that an alcoholic abstinent accumulates five years of sobriety without relapse following marital and parental status or any issues concerned with health and its law. **Lot of participants:** 192 people, men aged between 26 and 80 years old (with an average of 47.38 years) abstinent alcoholics for at least three months since their debut or since their last relapse. **Tool:** sociological questionnaire for alcoholics built to study some sociological aspects regarding the alcoholism phenomenon with specific items for the pursued objective. **Method:** a comparative approach of the averages obtained by the two groups using Chi-square test followed by a logistic regression model using the binomial method to identify a ranking of the most significant predictors in determining the characteristics that are distinguished between the analyzed groups. **The results** indicated that married subjects were more likely to gain an abstinence over five years without relapse, and the protective role of the problems that the subject might had with the law presents a less likely probability in relation to the length of abstinence.

Keywords: alcoholic, abstinent alcoholic, relapse, marital status, parental status, health, law

Introducere

Una dintre problemele care afectează serios societatea noastră și merită o atenție deosebită este problema alcoolismului.

Alcoolismul este definit ca "orice folosință de băuturi alcoolice care cauzează probleme individului, societății sau ambelor" de către E.M. Jellinek (1960) după ce a constatat că unii oameni care beau mult nu devin alcoolici. După el, boala alcoolică se manifestă prin pierderea controlului asupra consumului și incapacitatea individului de a se abține (Vraști, 2001).

Alcoolismul reprezintă un teren fertil în apariția ulterioară a unor probleme de natură socială care garantează o viață nefericită. Obiceiul de a consuma exagerat și în mod repetat băuturi alcoolice este prezent și în țara noastră, iar termenul de alcoolism popular, este folosit pentru a indica abuzul de alcool și dependența de alcool.

Majoritatea consumatorilor de alcool știu cât și când să consume, însă există și persoane care ajung să nu-și poată controla acest obicei, nu pot renunța la consum chiar dacă doresc, consumă în exces, în mod repetat, sau continuu o perioadă îndelungată – indiferent de situații sau consecințele consumului – ceea ce duce la crearea dependenței de alcool. Aceștia sunt *alcoolicii*.

Abstinența este noțiunea prin care se definește renunțarea definitivă la consumul de băuturi alcoolice sau orice preparat care conține alcool. Pentru dependenții de alcool, abstinența este o premisă indispensabilă și de aceea o măsură terapeutică de bază (Schneider, 1999) iar recuperarea din

dependență reprezintă un proces care durează pe tot parcursul vieții. Mai mult, tratamentul reprezintă doar o parte din procesul de recuperare (Laudet, Savage et al. 2002).

Sunt cazuri în care abținerea este întreruptă, consumul fiind reluat ceea ce duce la așa zisa *recădere* sau *recidivă*. Nu se poate vorbi de recidivă doar dacă ea urmează unui succes în modificarea comportamentului și atitudinii față de substanță și reînceperea consumului are loc la individul care își propusese să trăiască abstinent și a acceptat faptul că este alcoolic. Unii alcoolici au de-a dreptul nevoie de o recidivă pentru a pricepe, în sfârșit, că trebuie să facă mai mult pentru propria persoană decât înainte (Klein, 1999).

Studiile din literatura de specialitate prezintă șanse mari de susținere și stabilizare a abținerei în timpul primilor 3 ani. În rândul persoanelor cu o abținere de peste 5 ani riscul de recidivă scade la 14% (Dennis, Foss, & Scott, 2007).

Majoritatea recidivelor au loc în primul an după terapie, mai ales în primul trimestru. Cele mai frecvente cauze de recidivă nu sunt cei din jur, sau îndoiala dacă va reuși, ci sentimentele neplăcute: supărarea, singurătatea, irascibilitatea, oscilațiile sentimentale, senzațiile de lipsă de sens și de vid, încordarea și nervozitatea. Iar multe recidive nu se declanșează în localuri sau la chefuri, ci acasă (Schneider, 1999).

Multe discipline academice, printre altele, sociologie, psihologie, antropologie și epidemiologie, au studiat comportamentul la consumul de substanțe. Într-o anumită măsură, fiecare dintre aceste discipline a luat în considerare utilizarea de substanțe prin propria sa lentilă analitică. Cu toate acestea, însumând dovezile din aceste domenii diferite, cercetările sugerează cu tărie faptul că etiologia consumului de substanțe și abuzul este multifactorial și că factorii genetici, psihologici și *sociali* sunt factori determinanți ai consumului de substanțe (Galea, Nandi and Vlahov, 2004).

Problema de interes al prezentului studiu o reprezintă lungimea abținerei (fără recădere) în cazul persoanelor dependente de alcool, determinarea unor caracteristici predictor care să-i confere cea mai mare șansă de stabilitate, de menținere în timp fără recădere.

1. Alcoolicul - statut marital, statut parental, probleme cu sănătatea sau cu legea

Alcoolismul transformă titularul unei familii într-o persoană iresponsabilă care în primul rând nu mai poate asigura sprijinul material, emoțional și social dezvoltării, educației copilului, devine un părinte iresponsabil.

Succes mai mare înregistrează cei care trăiesc încă într-un cuplu intact, cu copii, au un loc de muncă și o vârstă de cca. 40 de ani (Schneider, Lux and Lux, 1999).

Legat de starea civilă, cadru studiat intens, se poate vorbi de mai multe aspecte cum ar fi divorțialitatea, problematica specifică a copiilor din familiile de alcoolici, violența domestică etc. Astfel, articolul redactat de M. Magura și colab. „Consumul de alcool și divorțul: care provoacă pe care ?” (Magura and Shapiro, 1989) autorii pornesc de la întrebarea (după cum indică și titlul) divorțul conduce la consum abuziv sau consumul abuziv duce la divorț. Aceeași problemă reluată de P. Steinglass și colab. (Steinglass, Tislenko et al. 1985) urmărește stabilitatea/instabilitatea în cadrul relațiilor maritale în care este prezent alcoolismul.

Nestabilirea unei relații maritale sau revenirea la statutul de necăsătorit sunt asociate cu un consum crescut la bărbații mai vârstă, amândouă sunt variabile pozitiv legate de creșterea consumului. Însă în cazul femeilor doar revenirea la statutul de necăsătorită a fost legată de creșterea consumului. Căsătoria este asociată omogen și negativ cu consumul în cazul tinerilor de ambele sexe (Temple et al. 1991).

Studiile longitudinale, care pot plasa în timp cu precizie momentul divorțului au fost cele mai informative, astfel s-a descoperit că tranziția de la căsnicie la divorț a condus la o creștere a procentajului de bărbați și femei clasificați ca și consumatori excesivi de alcool (Bachman et al. 1997).

Lungimea perioadei de timp petrecută de soț într-un program de 12 pași pentru alcoolici, a fost asociat cu rapoartele de satisfacție maritală (dintre soți), inventarierea procesului de recuperare a

soțului și nivelul general de spiritualitate a soțului. Inventarul procesului de recuperare și rapoartele soțiilor a explicat 20-27% din variația lungimii de abținere alcoolică (Hendricks, Caldwell et al. 2003).

Starea civilă, un component structural, a fost mai puțin corelată cu băutul decât sprijinul social, un component funcțional sau adaptarea soției/soțului sau a familiei, un component calitativ. Starea civilă a fost mai mult corelată cu băutul la bărbați decât la femei, în timp ce participarea partenerilor de cuplu la tratament prognozează relații mai strânse între băut și sprijin social și adaptarea soției/soțului sau a afamiliei deopotrivă la ambele sexe (Beattie 2001).

Consumul de alcool este asociat cu multe probleme de sănătate. Din perspectiva medicilor generaliști, termenul de "probleme legate de consumul de alcool" (probleme cauzate de alcool care pot să necesite tratament medical) se referă la o gamă largă de probleme medicale acute și cronice, de comportament sau sociale care pot să afecteze pacienții respectivi. Până la 40% din pacienții medicali și chirurgicali au probleme legate de consumul de alcool, iar consumul de alcool acoperă mai mult de 15% din costurile de asigurare a sănătății (O'Connor and Schottenfeld 1998).

În mare, 4% din povara bolilor la nivel global este atribuită alcoolului, care acoperă cam la fel de multe decese și dizabilități anual ca și tutunul sau hipertensiunea. Studii efectuate asupra tratamentelor a arătat că intervenția la timp în îngrijirea primară este realizabilă și eficientă (Room, Babor and Rehm 2005).

Au fost identificate mai mult de 60 afecțiuni asupra sănătății care presupun o legătură de cauzalitate cu consumul de alcool (Gutjahr and Rehm 2001).

2. Obiectiv – scopul cercetării

Pornind de la presupunerea că există anumite caracteristici care diferențiază alcoolicii abștinenți privind menținerea îndelungată a abștinenței (fără recădere), mi-am propus ca obiectiv să testez impactul pe care unii factori individuali îl au pe acest parcurs respectiv modul în care aceștia influențează stabilitatea abștinenței.

Studiile din literatura de specialitate prezintă șanse mari de susținere și stabilizare a abștinenței în timpul primilor 3 ani. În rândul persoanelor cu o abștinență de peste 5 ani riscul de recidivă scade la 14% (Dennis, Foss, & Scott, 2007), așadar presupun faptul că și din punct de vedere al lungimii abștinenței – fără recădere – de peste 5 ani, alcoolicii abștinenți se diferențiază de cei cu o abștinență de mai puțin de 5 ani.

Prezenta cercetare are în vedere alcoolicii abștinenți urmărind:statutul marital,statutul parental, eventualele probleme avute cu sănătatea și eventualele probleme avute cu legea ale acestora. Ca atare am formulat următorul obiectiv:

Evaluarea probabilității ca un alcoolic abștinent să acumuleze cinci ani de abștinență fără recădere urmărind statutul marital și parental, respectiv eventualele probleme avute cu sănătatea și cu legea ale acestuia.

Pentru atingerea obiectivului mi-am propus să găsesc răspuns la următoarea întrebare:

Care dintre factorii (caracteristicile) menționați diferențiază alcoolicul abștinent de peste cinci ani fără recădere (sau de la ultima recădere) de alcoolicul abștinent de mai puțin de cinci ani ?

Obținerea acestor informații ne-ar oferi o imagine de ansamblu asupra fenomenului alcoolismului, utile pentru punerea în practică a unor măsuri eficiente de ameliorare, respectiv folositoare în prevenție, evaluare, tratament și post-tratament.

3. Ipoteze

În urma analizei literaturii de specialitate, urmărind factorii menționați, pentru atingerea obiectivului propusam emis următoarele ipoteze:

Ip.1. Statutul marital (căsătorit) diferențiază alcoolicul abștinent de peste 5 ani fără recădere de alcoolicul abștinent cu o abștinență de sub 5 ani. Cei căsătoriți își mențin abștinența depășind pragul de 5 ani fără recădere. Între cei cu o abștinență de peste 5 ani regăsim mai mulți căsătoriți.

Ip.2. Statutul parental (părinte) diferențiază alcoolicul abstinent de peste 5 ani fără recădere de alcoolicul abstinent cu o abținere de sub 5 ani. Aceia care sunt părinți își mențin și păstrează abținerea fără recăderi peste 5 ani.

Ip.3. Eventualele probleme de sănătate avute (datorită consumului) nu constituie un factor motivațional pe parcursul menținerii abținerei.

Ip.4. Problemele avute cu legea au ulterior un rol protector în menținerea abținerei fără recădere, astfel încât aceasta să devină durabilă și stabilă.

4. Strategia de lucru

Variabilele studiului

Cele două categorii ale variabilei dependente supuse examinării sunt: alcoolic abstinent cu abținere de peste 5 ani (n=100; 52,1%) și alcoolic abstinent cu abținere de mai puțin de 5 ani (n=92; 47,9%).

În cadrul studiului transversal am făcut apel la un design cvasiexperimental, efect-cauză, folosind două grupe de participanți (abordare comparativă) în funcție de lungimea abținerei, corespunzător categoriei variabilei dependente.

Variabilele independente ale studiului sunt: statutul marital, statutul parental, probleme cu sănătatea și probleme cu legea.

Eșantionul de cercetare

Eșantionul nealeator a fost format din 192 persoane de sex masculin – alcoolici abștinenți – intervievați în perioada martie 2015 - martie 2017, majoritatea la evenimente și manifestări care au presupus participarea unor alcoolici abștinenți dar și chestionare completate în spitale, la grupuri AA, sau furnizate la rândul lor de abștinenți din cercul lor de cunoscuți.

Persoanele chestionate au raportat abștinențe cuprinse între 3 luni și 38 de ani (media 6,25 ani). La data intervieării toți erau abștinenți de minimum 3 luni de la debut sau de la ultima recădere. Vârsta acestora este cuprinsă între 26 și 80 de ani (media 47,38 ani).

Instrument de lucru

Instrumentul de lucru utilizat a fost un *Chestionar sociologic pentru alcoolici* (la cerere la autor) construit pentru relevarea unor aspecte de natură socială cu privire la fenomenul alcoolismului. Astfel în componența acestuia se regăsesc itemi specifici scopului urmărit.

Metoda de analiză

În prima parte am procedat la testarea bivariată a ipotezelor. Având în vedere cele două categorii ale variabilei dependente, în urma calculării mediilor obținute pe itemii de interes, acestea au fost comparate folosind testul chi-pătrat pentru a vedea în ce măsură diferențele sunt semnificative statistic.

În final am analizat modelul obținut folosind metoda regresiei logistice binomiale pentru a identifica o ierarhie a celor mai semnificativi predictorii în stabilirea caracteristicilor care disting grupele analizate.

5. Rezultate

5.1. Testarea bivariată a ipotezelor

Rezultatele obținute în urma testării bivariate a ipotezelor sunt prezentate centralizat în tabelul

1.

Tabelul 1 – Corespondențele în cazul ipotezelor și rezultate test chi-pătrat

Ip.			Labst			χ^2	Asymp.Sig. (2-sided)	Exact.Sig. (2-sided)
			> 5 ani	< 5 ani	Total			
1	Căsătorit	NU	33	49	82	8,093	,005	,006

		DA	67	43	110			
2	Copii	NU	17	24	41	2,356	,125	,159
		DA	83	68	151			
3	P.sănăt.	NU	75	67	142	,118	,732	,745
		DA	25	25	50			
4	P.lege	NU	69	50	119	4,365	,037	,039
		DA	31	42	73			

Discutarea rezultatelor

În urma testării bivariate a ipotezelor am ajuns la următoarele concluzii:

Există diferențe statistic semnificative între alcoolicii abștinenți de peste 5 ani fără recădere comparativ cu cei care au o abștinență mai redusă în ceea ce privește statutul marital (chi-pătrat=8,093 la o probabilitate bidirecțională exactă Fisher $p=0,006$).

Abștinenții cu peste 5 ani de abștinență fără recădere nu sunt diferiți de cei cu o abștinență mai redusă în ceea ce privește statutul parental (chi-pătrat=0,118 la o probabilitate bidirecțională exactă Fisher $p=0,159$).

Cu privire la eventuale probleme de sănătate ca și factor protector în menținerea unei abștinențe îndelungate fără recădere, rezultatele au indicat că cele două grupe analizate nu se diferențiază din punctul de vedere da/nu au (au avut) probleme de sănătate (chi-pătrat=2,356 la o probabilitate bidirecțională exactă Fisher $p=0,745$).

Am presupus că istoricul eventualelor probleme avute cu legea (teamă) să confere eventual o mai mare siguranță în menținerea îndelungată abștinenței fără recădere. Cele două grupe analizate se diferențiază între ele din acest punct de vedere (chi-pătrat=4,365 la o probabilitate bidirecțională exactă Fisher $p=0,039$).

5.2. Modelul regresiei logistice binomiale

Pentru obținerea unui model care să indice modul în care se diferențiază cele două categorii ale variabilei dependente (lungime abștinență) am utilizat metoda regresiei logistice binomiale iar setul de variabile predictor au fost variabilele independente ale studiului.

Metoda pas cu pas regresivă (condiționat) a dus la rezultatele prezentate în tabelul 2.

Tabel 2 – Prezentarea variabilelor din ecuație

	B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)
sanat(1)	,027	,347	,006	1	,938	1,027
lege(1)	-,668	,313	4,563	1	,033	,513
casat(1)	,794	,316	6,310	1	,012	2,213
copii(1)	,299	,384	,607	1	,436	1,349
Constant	-,094	,357	,070	1	,791	,910
lege(1)	-,664	,309	4,618	1	,032	,515
casat(1)	,792	,315	6,330	1	,012	2,208
copii(1)	,302	,383	,624	1	,429	1,353
Constant	-,076	,271	,079	1	,778	,926
lege(1)	-,658	,308	4,552	1	,033	,518
casat(1)	,862	,302	8,130	1	,004	2,369
Constant	-,047	,269	,030	1	,861	,954

a. Variabile introduse în pasul 1: sanat, lege, casat, copii.

Discutarea rezultatelor

Estimarea a fost încheiată la iterația 3. Indicii (pseudo) R^2 ne indică o adecvare foarte slabă a modelului la datele reale (0,09/0,085).

Datele privind acuratețea clasificării în fiecare etapă legat de diferențierea alcoolicului abstinent de peste 5 ani fără recădere de alcoolicul cu o abstenență mai redusă indică o exactitate generală ce nu rămâne constantă, modelul ajungând în final la corect în proporție de 67% în cazul primei categorii și de 53,3% în cazul celei de-a doua.

Prima variabilă eliminată a fost cea legată de probleme de sănătate urmată în pasul al doilea de variabila statut parental. Variabile dovedite predictor rămase au fost statutul marital și probleme cu legea.

6. Concluzii

Abstenența este valoroasă nu numai prin lungimea ei cât prin stabilitate, ceea ce exclude recăderea.

Conform prezentului studiu, pentru un alcoolic abstinent, faptul de a fi căsătorit oferă „siguranță” în fața unei eventuale recăderi și menținerea/acumularea unei abstenențe de peste 5 ani.

Statutul de părinte – în cazul de față tată – nu reprezintă un potențial predictor în ceea ce privește menținerea în timp a abstenenței.

Abstenenții cu peste 5 ani de abstenență fără recădere, nu se diferențiază de cei cu o abstenență mai redusă în ce privește eventualele probleme de sănătate. Aceasta nu reprezintă ca atare, un factor protector în menținerea unei abstenențe îndelungate fără recădere.

Deoarece multe persoane dependente de alcool au avut probleme cu legea (cel mai frecvent exemplu este pierderea carnetului de conducere), am presupus că ajunși abstenenți acest lucru poate oferi protecție în fața recăderii și menținerea stabilă a abstenenței, asociind problemele cu legea cu consumul. Acest lucru s-a dovedit însă a avea o probabilitate mai mică în relația cu lungimea abstenenței.

7. Limitele studiului

Una dintre limitele prezentului studiu este faptul că participanții la studiu sunt reprezentați doar de bărbați. Acest lucru se datorează faptului că autorul la rândul său este bărbat iar asumarea identității de alcoolic, chiar și abstinent este una delicată, ca atare intervievarea unor asemenea persoane prin câștigarea încrederii a fost mai ușoară, respectiv a fost înlesnită obținerea unui lot cât mai mare de participanți.

O altă limită poate fi considerată numărul relativ mic al eșantionului ceea ce urmează să fie îmbunătățită în viitor.

BIBLIOGRAPHY

- Bachman JG, Wadsworth KN, O'Malley PM, Johnston LD, Schulenberg JD. (1997). Smoking, Drinking, and Drug Use in Young Adulthood: The Impacts of New Freedoms and New Responsibilities. Mahwah, NJ: Erlbaum; 241.
- Beattie, M. C. (2001). "Meta-Analysis of social relationships and posttreatment drinking outcomes: comparison of relationship structure, function and quality." *Journal of Studies on Alcohol* 62(4): 518-527.
- Dennis, M. L., Foss, M. A., & Scott, C. K. (2007). An eight-year perspective on the relationship between the duration of abstinence and other aspects of recovery. *Evaluation Review*, 31(6), 585-612.
- Galea, S., Nandi, A., & Vlahov, D. (2004). The social epidemiology of substance use. *Epidemiologic reviews*, 26(1), 36-52.

- Gutjahr, E., Gmel, G., & Rehm, J. U. R. (2001). Relation between average alcohol consumption and disease: an overview. *European addiction research*, 7(3), 117-127.
- Hendricks, V. M., et al. (2003). "The relationships among spiritual practices, marital satisfaction, and length of sobriety." *Alcoholism Treatment Quarterly* 21(1): 33-47.
- Hill, E. M., & Chow, K. (2002). Life-history theory and risky drinking. *Addiction*, 97(4), 401-413.
- Klein, Hans, (1999). *Dependența de alcool – Consilierea familiei*. Editura hora, Sibiu, 118-119; 154-155
- Laudet, A. B., Savage, R., & Mahmood, D. (2002). Pathways to long-term recovery: A preliminary investigation. *Journal of Psychoactive Drugs*, 34(3), 305-311.
- Magura, M. and E. Shapiro (1989). "Alcohol consumption and divorce: Which causes which?" *Journal of Divorce* 12(1): 127-136.
- O'Connor, P. G., & Schottenfeld, R. S. (1998). Patients with alcohol problems. *New England Journal of Medicine*, 338(9), 592-602.
- Rieth, E. (1999). "Alcoolismul – o boală ?", Editura hora, Sibiu; 93-95
- Room, R., Babor, T., & Rehm, J. (2005). Alcohol and public health. *The lancet*, 365(9458), 519-530.
- Schneider, R., Lux, I., Lux, H., (1999). "Alcoolul și medicamentele – droguri ?", Editura Hora, Sibiu; 61; 143; 187; 207
- Steinglass, P., et al. (1985). "Stability/instability in the alcoholic marriage: The interrelationships between course of alcoholism, family process, and marital outcome." *Family process* 24(3): 365-376.
- Temple, M. T., Fillmore, K. M., Hartka, E., Johnstone, B., Leino, E. V., & Motoyoshi, M. (1991). A meta-analysis of change in marital and employment status as predictors of alcohol consumption on a typical occasion. *Addiction*, 86(10), 1269-1281.
- Vrasti, Radu, (2001). "Alcoolismul – Detecție, Diagnostic și Evaluare". Editura Timpolis, Timișoara, 9; 286-287

THE CONTRIBUTION OF THE LOCAL COMMUNITIES ON THE UPPER MUREȘ VALLEY IN THE PROMOTION OF ETHNOGRAPHIC TOURISM BY FESTIVALS

Adriana Henning Gherman

Lecturer, PhD, "Dimitrie Cantemir" University of Tîrgu Mureș

Abstract. In a rural area, situated between two volcanic mountains, with a special touristic potential, the festival or fair manifestations represent the main tendency to capitalize on the traditions and the ethnographic elements still preserved. The communities on the Mures Superior Valley have decided to promote rural tourism in the area by organizing festivals to revive traditions, folk dances and dances in the area. The construction of an allegorical village at Rastolita was the starting point, so the Community Festival on the Mures Valley is already at its 11th edition.

Keywords: Tourism, ethnography, tradition, rural communities, the Mures valley

Introducere

Între localitățile Toplița și Deda, râul își croiește drum prin cea mai pitorească zonă a sa, prin rezervația naturală Parcul Național defileul Mureșului, aflată pe cursul superior al Mureșului și care desparte două masive vulcanice Căliman și Gurghiu. Aerul curat și tradițiile păstrate sunt valorificate prin unități de cazare ridicate din lemn, stâni unde se pot face vizite și degustări gastronomice și festivaluri de tradiții care reprezintă atuurile acestei zone.

Festivalurile de pe valea Mureșului Superior

Principalele tendințe care au legătură cu valorificarea potențialului turistic etnografic și care s-au bucurat și se vor bucura de succes pe viitor sunt festivalurile (tabel nr. 1). Aceste evenimente multiculturale întrunesc manifestări etnografice de genul: dansuri populare, meșteșuguri tradiționale, cântece populare, port tradițional specific zonei.

Tradiționalul *Târg al Cireșelor de la Brâncovenesti*, potrivit primarului comunei (Ördög Ferencz), are o tradiție de peste 100 de ani. "Nu se știe exact care e vârsta lui, dar e cert că se ține de peste un secol." De peste 70 de ani acest târg se ține pe locția actuală, care se numește "terenul târgului". (www.zi-de-zi.ro) Anul trecut târgul s-a deschis pe data de 3 iulie, iar pe 1 și 2 iulie comuna a serbat Zilele comunei. Manifestările etnografice de tip dansuri și cântece populare au fost susținute de membrii ansamblurilor populare din Idicel Padure, Idicel sat și Reghin.

Calendarul evenimentelor culturale etnofolclorice de pe valea Mureșului Superior

Tabel nr. 1

Evenimentul	Locul de desfășurare	Luna											
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Măsura oilor				X									

Târgul de artă populară și artizanat	Lunca Bradului					X							
Sărbătoarea recoltei cerealelor									X				
Nestemate Mureșene	Deda				X								
Zilele Asociației Văii Superioare a Mureșului								X					
						X							
Târgul Rusaliilor	Vătava						X						
	Rușii Munți					X							
Târgul cireșelor	Brâncovenesti								X				
Festivalul etnografic al Văii Mureșului	Răstolița							X					
Ziua Muncitorului Forestier										X			

În fiecare an, una dintre cele mai mari sărbători creștine, Sărbătoarea Pogorârii Duhului Sfânt sau a Rusaliilor, atrage după sine un eveniment de intensă trăire spirituală, cultural-artistică și tradițională pentru locuitorii comunei Deda.

Tradiționalul *Târg al Rusaliilor*, care a culminat cu festivalul Cantec și joc de Rusalii la Deda, s-a dovedit a fi un adevărat festin cultural-artistic, bazat pe elemente tradiționale. Principalii organizatori au fost primăria Deda, primăria comunei Suseni, și primăria comunei Lunca Bradului. El se vrea o reconstituire a unui târg tradițional al portului popular la care luau parte toți sătenii, în timp însă acest obicei popular ca și jocul, șezătoarea sau hora întinsă de oamenii gospodari din satele Lunca Mureșului, Deda, Pietriș și Filea s-a cam pierdut. Au urcat pe scena festivalului următoarele ansambluri: Cununa Călimanilor, Cununa Călimanilor junior, ambele aparținând localității Deda, Dor transilvan de la Suseni, Nunta de la Luieriu, Bradulețul de la Lunca Bradului, Ghiocelul de la Bistra Mureșului.

Începând cu anul 2005 timp de trei zile în luna iulie, comuna Răstolița este gazda anuală a *Festivalului Etnografic Valea Mureșului Superior*. Acest festival a fost inițiat cu scopul de a promova tradițiile populare, arta culinară specifică, meșteșugurile și portul popular, în vederea dezvoltării turismului în Defileul Mureșului. Șase comunități de pe Valea Mureșului Superior (Rușii Munți, Vătava, Deda, Răstolița, Lunca Bradului și Stânceni) s-au constituit în Asociația Comunităților Mureș - Căliman, înțelegând astfel să-și conjuge eforturile în vederea promovării potențialului turistic și economic al Văii Mureșului prin evidențierea valorilor culturale, etnografice și geografice.

Festivalul are ca centru de manifestare un platou de 10 ha ("La Alei"), în vecinătatea drumului național și a râului Mureș. În fiecare an, programul festivalului cuprinde manifestări folclorice autentice autohtone, expoziții etnografice specifice zonei, organizări de stâne turistice, demonstrații de măiestrie a meșteșugurilor, obiceiurilor și tradițiilor culinare, expoziții de animale, concerte de muzică populară și muzică folclorică autentică, dar și secțiunea sesiunii de comunicări: "Perspectivele

de dezvoltare economică și turistică a Văii Mureșului Superior, prin prisma promovării potențialului

Fig. Satul alegoric organizat de comunitățile Văii Mureșului Superior

turistic, etnografic și geografic al zonei montane”. Fiecare din cele șase comunități și-au construit aici câte o casă alegorică în care și-au expus cele mai valoroase resurse tradiționale, etalate într-o mare expoziție a satului transilvan românesc. La acestea pot fi degustate preparate tradiționale, ca la stânele turistice, se pot vizita centrul de echitație, tabăra de sculptură și tabăra de corturi. Spațiile sunt construite doar din lemn, cetină și stuf, iar comunitățile își prezintă întreaga gamă de produse, obiceiuri și tradiții specifice la fel ca într-un „muzeu viu” al satului.

Pentru a păstra nota de autenticitate a satului transilvan, toate construcțiile și amenajările din satul alegoric au respectat arhitectura etnografică arhaică, iar localnicii, gazde ale manifestării, au purtat straie populare. În acest cadru tradițional vizitatorii pot vedea pe viu exemplificări ale tradițiilor, obiceiurilor și datinilor prin implicarea directă a participanților.

Festivalul Văii Mureșului (asociația Comunităților Mureș-Căliman) reunește astăzi 11 comune și un municipiu, patronate onorific de prefectul județului Mureș: Brâncovenești, Aluniș, Ideciu de Jos, Breaza, Rușii Munți, Deda, Vătava, Răstolița, Lunca Bradului, Stănceni și Reghin).

Un alt eveniment important care marchează o veche tradiție a Văii Mureșului este sărbătoarea anuală „*Ziua Forestierului*” organizată din 2003 în fiecare an la începutul lunii octombrie pe raza comunei. „*Ziua Forestierului*” este dedicată celor care demonstrează, zi de zi, măiestrie în tehnica exploatarea „aurului verde” și este celebrată printr-o suită spectaculoasă de cantece și jocuri în care se regăsește o largă participare județeană. În cadrul acestui eveniment are loc tradiționala expoziție cu unelte pentru prelucrarea lemnului din cele mai vechi timpuri și până astăzi. Această sărbătoare alături de festivalul Văii Mureșului are ca scop trezirea interesului celor ce dețin resurse de a investi, pentru a transforma aceste zone deosebite ale județului, în zone de interes turistic și economic.

Valorificarea potențialului de natură etnografică cu ajutorul comunităților de pe valea Mureșului Superior

Turismul rural este o formă de turism care se desfășoară în mediul rural, valorificând resursele locale turistice, ca și dotările și echipamentele turistice, inclusiv pensiunile și pensiunile agroturistice. Utilizează diverse spații de cazare și îmbracă forme variate de sejur, cu un spectru larg de motivații: odihnă și recreere, cultură, cunoaștere, religie, practicarea unor sporturi etc.

Turismul rural constituie o alternativă la turismul tradițional, clasic, desfășurat în stațiuni și centre turistice precum și la oferta turistică „standard” – de tip industrial (Vasile Glăvan, 2003, p.17).

Ca și tipuri de turism rural amintim: *turismul de agrement* care se practică sub formă neorganizată și constă în petrecerea parțială sau integrală a concediului individual sau cu familia, într-un spațiu de cazare existentă în mediul rural, obținut prin diverse modalități: moștenire familială, închiriere pe durată de timp variabile, cazare la prieteni sau rude etc. (Rodica Petrea, Petrea D., 2000, p.26). Turistul este tentat să observe natura și chiar să se integreze în ea prin diverse activități cum

ar fi: culesul fructelor de pădure care le găsim în aproape tot Defileul, mai ales în Lunca Bradului ca resursă materială principală, observarea păsărilor sau culesul plantelor medicinale. El poate beneficia de ospitalitatea și căldura comunităților locale sau a locuitorilor din defileu, cu sprijinul cărora se obține facilitățile necesare pentru adoptarea unei alimentații naturale (lapte, brânzeturi, preparate tradiționale, produse agricole).

Turismul cultural implică cele mai diverse categorii sociale și de vârstă și constă în vizitarea siturilor rurale a căror distincție se datorează existenței monumentelor istorice, caselor memoriale, muzeelor sau participarea la desfășurarea unor sărbători sau datini tradiționale (Rodica Petrea, Petrea D., 2000, p.26). În Bistra Mureșului se remarcă Casa Atelier de creație „Ion Vlasiu”, cât și noua biserică având monumentalitatea unei catedrale, precum și biserica de lemn construită în anul 1784 – declarată monument istoric.

Turismul etnografic - antrenează un flux mai redus, rezervat unor categorii atrase de aceste aspecte. Localizate în mai toate zonele turistice, astfel de atracții constituie un ingredient indispensabil (sărbători folclorice) (Muntele I., Iașu C., 2003, p. 282). Pe valea Muresului între Brancovenesti și Toplita se desfășoară anual: Festivalul Văii Mureșului (asociația Comunităților Mureș-Căliman reunește astăzi 11 comune și un municipiu, patronate de prefectul județului Mureș: Brâncovenești, Aluniș, Idecu de Jos, Breaza, Rușii Munți, Deda, Vătava, Răstolița, Lunca Bradului, Stânceni și Reghin).

Motorul principal al turismului rural și al agroturismului este *satul cu activități turistice*. O definiție acceptată și de alte țări îl definește ca fiind o așezare rurală pitorească bine constituită, situată într-un mediu nepoluat, păstrătoare de tradiții și cu un bogat trecut istoric care, în afara funcțiilor politico-administrative, sociale, economice și culturale proprii, îndeplinesc sezonier sau în tot cursul anului, și funcția de primire sau gazduire a turiștilor pentru petrecerea unui sejur cu durată nedefinită (Erdeli G., Gheorghilaș A., 2006). Condițiile necesare pentru ca o așezare rurală să devină sat cu activitate turistică sunt: amplasare într-un cadru natural atrăgător, fără surse de poluare, accesibilitate, existența unor resurse turistice bogate care pot fi valorificate, asigurarea unui minim de confort. Alături de acestea valoarea turistică a unei localități rurale mai poate fi amplificată de: existența unei tradiții sau existența unor factori balneari curativi, existența unor vestigii arheologice, monumente istorice, de artă sau arhitectură, prezența unor dotări social-culturale, sportive, comerciale, etc. Toate acești factori sunt îndepliniți de localitățile de pe valea Mureșului Superior. Turismul de natură etnografică are toate elementele necesare pentru a fi inclus în circuite turistice naționale sau de ce nu și internaționale. Activitatea care se desfășoară într-un sat turistic poate cuprinde, în general, următoarele componente: cazare, alimentație publică, comerț general, tratament,

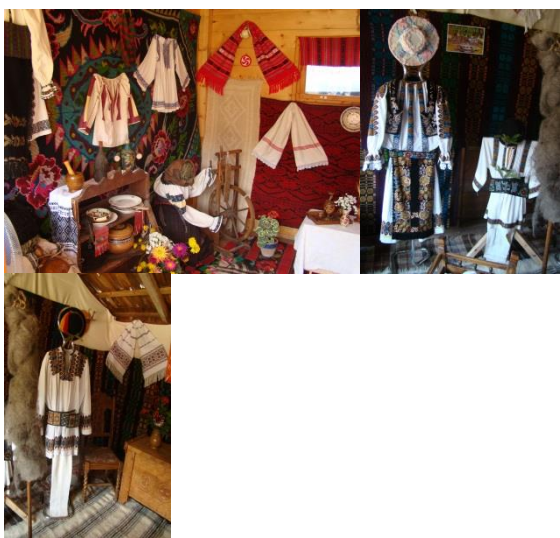

Fig. . Port popular pe valea Mureșului prezentat la Festivalul Văii Mureșului

agrement, promovare și publicitate, organizare, dezvoltare și amenajare. *Cazarea* se poate face în casele gospodarilor, în camerele de oaspeți, iar gospodarii să locuiască în apropiere sau în aceeași casă; în case de vacanță sau în spații de campare amenajate în curtea sau în livada gospodarului. Aceste amenajări trebuie să corespundă normelor de clasificare elaborate de Ministerul Turismului, care le va omologa.

Alimentația publică într-un sat turistic poate fi: pensiune completă la gazdă, demipensiune, mic dejun inclus în tarif, sau pregătirea mesei de către

turiști cu produsele lor și cu aparatura gospodărilor.

Agrementul. Într-un sat turistic din zonă montană se pot amenaja pârtii de schi, după cum este în proiect la primăria Stânceni, dotate cu mijloace de transport pe cablu, echitație, popicărie, lacuri artificiale, locuri pentru picnic, etc. Acțiunile turistice pot fi diverse, de la cele cultural-artistice, la cele ocupaționale specifice satului sau programe de vânatoare, pescuit sportiv sau excursii în împrejurimi. Se pot organiza programe pentru alpinism, drumeție montană, rafting, turism de cunoaștere și cu valențe științifice etc. Alte programe pot fi legate de principalele ocupații ale localnicilor (zootehnie, pomicultură, artizanat) și de inițierea turiștilor în unul din domeniile respective. Toate aceste posibilități de agrement, acțiuni și programe turistice presupun amenajări cu investiții mici sau de mai mari proporții, realizarea unor programe de mare eficiență, dar și atractive, precum și o bună organizare. (Erdeli G., Gheorghilaș A., 2006)

Sate turistice etnografice – folclorice Aici se încadrează satele în care portul popular, arhitectura și amenajarea interioară în stil rustic, muzica și coregrafia populară, predomină în satul respectiv. Sau sate în care se mai păstrează încă elementele componente ale unor mori de apă, vâltori, etc. La intrarea dinspre Deda în comuna Bistra-Mureșului, pe partea stângă a șoselei naționale, se află una din cele mai interesante vâltori. Apa vâiește puternic și dacă cobori printre copacii, ai în față cea mai originală mașină de spălat. Este formată din jgheaburi de lemn cu “opritori” pentru momentele în care “nu sunt curenți”. Dacă dai drumul “opritorilor” apa pornește vijelios făcând spumă în pâlniile de lemn, care este vâltoarea însăși. Pe valea Bistrei mai sunt 2-3 vâltori, dar nu mai funcționează.

Fig. . Vâltoarea din Deda

Concluzii

Prin oferta propusă de inițiatorii festivalurilor de pe valea mureșului Superior, vor fi organizate o serie de activități: expoziții de artă meșteșugărească, spectacole de muzică tradițională și piese de teatru, recitaluri

de dans, dar și seminarii dedicate dezvoltării rurale, bazată pe valori locale. Aceste evenimente vor deveni un etalon al păstrării tradițiilor românești și maghiare din zona amintită. Evenimente se vor constitui într-un vehicul de promovare a potențialului turistic de natura etnografică, prin care intenționăm atragerea unui număr cât mai mare de vizitatori care vor contribui, implicit, la dezvoltarea economică a zonei menționate. Organizatorii au ca obiectiv principal conservarea patrimoniului etnografic, ca mijloc de consolidare a legăturilor cu lumea satului, diversificarea ofertei turistice a zonei și creșterea atractivității acestor arealuri geografice.

Teoretic, nu există așezare rurală care să nu poată oferi cel puțin un produs de marcă care să trezească interesul turistului. Condiția de bază este ca marca să fie autentică, originală pentru a putea deveni cunoscută și ulterior recunoscută și căutată. La nivelul așezărilor rurale din zonă montană, emblematica definitorie a acestora este multiplă: calitatea peisajului dar și tehnica populară, îndeletnicirile tradiționale, portul popular, obiceiurile, gastronomia, resursele locului fac corp comun. Prin perpetuarea acestei diversități, dar și prin decelarea elementelor care conferă un plus de specificitate locală pot deveni în consecință produse de marcă, a căror unicitate le poate asigura consacrarea în circuitul turistic.

“*Satul turistic*” redă specificitatea și originalitatea spirituală locală sau dintr-o zonă a țării (etnografică) și de aceea trebuie să fie promovat ca “produs turistic” global. El este compus din mai multe “subproduse turistice” respectiv, pensiunile agroturistice și pensiunile turistice, care particularizează oferta turistică locală, o diversifică în raport cu profesionalismul, tradiția și ospitalitatea gospodărilor care reprezintă specificitatea etnografică zonală și în care se

comercializează o serie de gospodării ca pensiuni agroturistice și pensiuni turistice (Nistoreanu P,2006).

De aceea, ar fi corect ca, în cataloage, ANTREC sau alte agenții turistice să includă “satul turistic” și zona etnografică alături de pensiunea agroturistică și nu județul, care, ca entitate administrativă, poate să dispară, dar realitatea etnografică va dăinui mult timp și da imaginea de marcă. De asemenea, este necesară semnalizarea valorii turistice a satului printr-o pictogramă “sat turistic” instalată la intrările în sat și la primărie.

BIBLIOGRAPHY

1. Buta I., (1980), *Monografia etnografică a văii Mureșului Superior*, Ubb, Cluj Napoca,
2. Butură V., (1978) *Etnografia poporului român*, Editura Dacia, Cluj-Napoca;
3. Erdeli G., Gheorghilaș Al., (2006), *Amenajări turistice*, Editura Universitară, București;
4. Gherman Adriana (2010), *Valorificarea potențialului turistic al masivelor vulcanice, Căliman și Gurghiu*, Casa Cărții de Știință, Cluj Napoca;
5. Glăvan V., (2003), *Agroturism, Turism rural. Turism durabil, Ecoturism*, București;
6. Iancu M., Naum T., (1972) *Defileul Mureșului de la Toplița la Deda*, Lucrări științifice, seria geografie, Oradea;
7. Middleton V., T.C., (1998) *Sustainable Tourism: A Marketing Perspective*, Editura Butterworth- Heinemman, Elsevier Science;
8. Muntele I., Iașu C., (2003), *Geografia turismului. Concepte, metode și forme de manifestare spațio-temporală*, Editura Sedcom Libris, Iași;
9. Orghidan N., (1969), *Văile transversale din România*, Editura Academiei RSR, București;
10. Petrea Rodica, Petrea D., (2001), *Turism rural*, Presa universitară clujeană, Cluj Napoca;
11. Nistoreanu Puiu, Țigu Gabriela. Popescu Delia, Pădurean Mihaela, Talpeș Adela, Tala Mădălina, Condulescu Cristina (2006) *Ecoturism și turism rural*, editura ASE, București;
12. *** (1992), *Geografia României, III, IV*, Editura Academiei Române., București;
13. *** (1960) *Monografia geografică a RPR, I, II*, Editura Academică, București .
14. www.zi-de-zi.ro, ediția din 7 ian.2016

PROGRESS MADE BY ROMANIA IN MEETING OBJECTIVES OF THE ENERGETIC POLICY OF U.E.

Gabriela Cornelia Piciu

Scientific Researcher II, PhD, Centre for Financial and Monetary Research
"Victor Slăvescu"

Abstract: The article contains an analysis of the way in which Directive 2009/28 / EC was implemented in Romania, reveals the possibilities of increasing the share of renewable energy in the total electricity and the results obtained from the use of renewable energy.

The 2020 Strategy provides for a strong and ambitious European framework for an energy policy based on the promotion of the use of energy from renewable sources with a share of 20% in gross final consumption by 2020 and a 10% share of renewable energy in energy consumption Transport from the same year.

Romania's Energy Strategy for 2007-2020 is based on the main objectives of the EU's energy and environmental policy: 20% reduction in greenhouse gas emissions (or even 30% under favorable conditions) compared to 1990 levels, increasing the share of renewable energy sources to 24% and increasing energy efficiency by 20%.

The article also identifies a series of barriers to further progress in the field of renewable energy in Romania: deviation from its own national renewable energy action plan, persistence of administrative and network barriers in the way The exploitation of energy from renewable sources, the recent disturbing changes in the national system for support for renewable energy.

Keywords: energy from renewable sources, Romania's Energy Strategy, progress in the field of renewable energy, sources and financial flows

INTRODUCTION

The energy challenge is one of the biggest challenges facing Europe today, rising prices and dependence on energy imports endangering the security and competitiveness of the EU Member States.

In order to prevent these risks, clear energy regulations, quantified targets, market-based investments, and incentives compatible with State aid rules of around € 1 trillion over the next ten years are needed to diversify existing resources, replace equipment, The infrastructure of Europe. Reliable integration of renewable energy sources is probably the most controversial factor in sustainable energy supply. This is largely due to the fact that the integration of renewable energy is a complex process because it involves a change in the electricity supply activity, and partly because some renewable energy technologies do not pose additional challenges.

Much of the task is about balancing production and electricity consumption. Delivery and energy demand are physically linked via the electrical network: an increase or decrease must be balanced, and more or less instantaneous.

Electricity is produced by a variety of different technologies and derives from a wide range of energy resources, including fossil, nuclear and renewable. Each of them has advantages and disadvantages in terms of costs, carbon footprint, pollution and impact on the energy system. Therefore, strategic energy policy must avoid a fragmented approach. In many countries, energy policy is increasingly driven by an urgent need to reduce greenhouse gas (GHG) emissions, reduce pollution from conventional fuels and increase fuel security U.E. On energy and climate change have

been incorporated into the Europe 2020 Strategy for smart, sustainable and inclusive growth adopted by the European Parliament and its initiative "Resource efficient Europe".

The 2020 Strategy provides for a strong and ambitious European framework for an energy policy based on the promotion of the use of energy from renewable sources with a share of 20% in gross final consumption by 2020 and a 10% share of renewable energy in energy consumption Transport from the same year. The 2020 Strategy also provides for a 20% reduction in greenhouse gas emissions (or even 30% under favorable conditions) compared to 1990 levels and a 20% increase in energy efficiency

The 20 per cent of the EU target for increasing the share of renewable energy sources for 2020 is a combination of national targets set for each Member State in terms of greenhouse gas (GHG) reductions, emissions, gross final consumption Energy from renewable sources and improving energy efficiency.

Achieving targets for renewable energy and energy efficiency at EU level depends on reaching the national target for each country for 2020.

Goals and trajectories to reduce GHG emissions have been jointly established by all EU Member States, so that the projected reductions in Renewable Energy Sources (RES) in the pre-2020 period were taken into account when they were Established GHG objectives. In addition to the binding targets for 2020, the EU has recently adopted an energy and climate framework for 2030 that provides for three new commitments:

- a 40% reduction in the minimum internal GHG binding reduction compared to 1990 levels;
- a 27% share of energy from renewable sources in the EU's gross final consumption of energy.
- a minimum of 27% indicative improvement in energy efficiency.

The use of energy from renewable energy sources (RES) is important in achieving the transition to the European Energy Union and the benefits of its use consist in reducing GHG emissions, the environmental impact of 3-10 times that resulting from the use of systems based on Conventional resources, reduction of fossil fuel imports, diversification of energy supply and the creation of new jobs, skills and innovation in local markets and progressive sectors with significant potential for growth.

In the run-up to 2020, two interim trajectories are subject to the assessment of the evolution of the EU Member States in their progress towards their binding targets:

- indicative trajectories (minimum) for each country.
- projected trajectories adopted by Member States in their national renewable energy action plans.

The EU's target for renewable energy for transport is 10% by 2020, it is equally divided into 10% national transport targets for all countries. The RED (Renewable Energy Directive) also provides a set of cooperation options in order to help countries reach their cost-effective targets.

Energy produced from renewable sources on a state's territory depends on the economic, political and accessibility of its resources.

PROGRESS MADE BY ROMANIA IN MEETING OBJECTIVES OF THE ENERGETIC POLICY OF THE U.E. INCLUDED IN THE STRATEGY 2020

Strategy Romania's Energy Strategy for 2007-2020 is based on the main objectives of the European Union's energy and environmental policy: 20% reduction in greenhouse gas emissions (or even 30% under favorable conditions) 1990 levels, increasing the share of renewable energy sources to 24% and increasing energy efficiency by 20%. Table 12 discusses how to achieve these goals and how far they are achieved.

Table 1: Ways to Achieve the Goals Committed by Romania in the 2020 Strategy

Objectives	Ways to achieve goals	Achievement of objectives in 2013	2020

A. Increasing the share of energy produced from renewable sources in the total energy produced of the gross electricity	Increasing the share of energy produced from renewable sources in gross final consumption of electricity. In 2013, the share was 40%	23.90% in 2013, and in 2014 the target was exceeded 26.27%	24%
B. Climate change	Exploiting the potential of renewable energies to reduce greenhouse gas emissions in relation to 1990 levels;	Greenhouse gas reduction by 49.74% in 2013 compared to 1990 and achieving the 9.95% target of the target to be achieved in 2020	20%
C. Energy efficiency	Increasing energy efficiency (expressed as a reduction in primary energy consumption)	7 Mtep (ANRE estimate) 18.5% (ANRE estimate)	10 Mtep – 19%

Source: ANRE data processed by the author

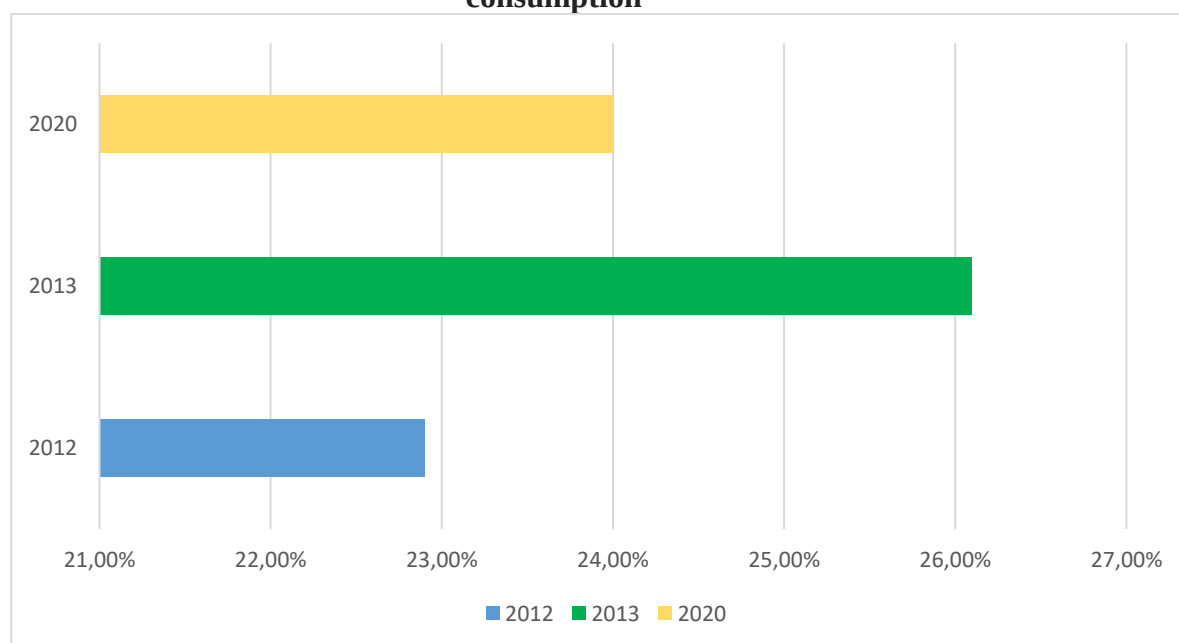
METHODOLOGY

The methodology used consists in the analysis of the quantitative aspects (decision substantiation) and the qualitative relational (the way decisions are implemented in practice) with methods of behavioral and managerial research, the latter highlighting the malfunctions, deficiencies and distortions within the system in order to obtain energy from Renewable sources.

Increasing the share of energy produced from renewable sources in the total energy produced of the gross electricity

Romania recorded a substantial increase in the share of energy from renewable sources in gross energy consumption during 2004-2014, from 17% in 2004 to 26.27% in 2014. In 2014, the indicator's value exceeded the target of 24% set for 2020 by Directive 2009/28 / EC (Figure 1).

Figure 1: Share of energy produced from renewable sources in gross energy consumption

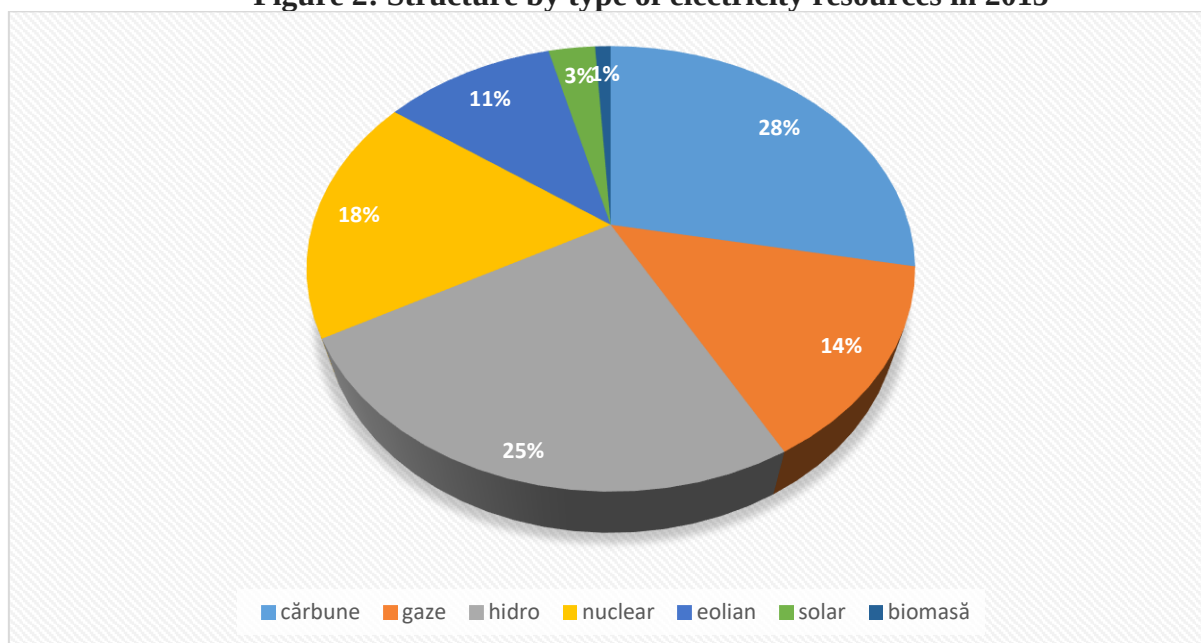
Source: ANRE and OPCOM (2014) data processed by the author

Promoting and using energy from renewable sources has been achieved by improving the efficiency of renewable energy support systems, financing investments and supporting less energy-intensive energy production.

In the Member States of the EU The distribution of energy from renewable sources is different from one country to another, each with a different energy mix.

Romania has a balanced energy mix, the structure of electricity production in 2015 was as follows: 28% coal (mainly lignite), 25% hydropower, 18% nuclear, 14% natural gas, 11% wind, 3% photovoltaic and 1 % Biomass (Figure 2).

Figure 2: Structure by type of electricity resources in 2015

Source: ANRE and OPCOM data processed by the author

Analyzing the data from Figure 2 we can say that Romania has a balanced energy mix as well as a good potential for replacing volatile (hydro and renewable) resources, which is an essential factor for the security of the national energy system: 40% of the 40% electricity mix consists of renewable energy, 58% of greenhouse gas (GHG) and 72% of relatively low CO₂ emissions. In the electricity mix, CO₂ per unit of electricity produced is similar to the European average of about 300 gCO₂/kWh;

The acquisition of energy from renewable sources has benefited from the massive support of the authorities to enter the Romanian energy mix. The sudden and unexpected cut in funding in 2014 has slowed the growth of the sector, and public aid for the development of renewable energies could continue to decline with the maturity of technologies.

Of course, the volatility of wind energy production is a problem of the Romanian energy sector, but also a potential area of technological and entrepreneurial innovation.

Romania's energy mix is broadly similar, similar to that of the EU-28, with the difference of a larger quantity of greenhouse gases and a lower share of oil consumption. Compared to 1995, the share of oil and greenhouse gases in gross domestic energy consumption decreased (by 3 and 10 percentage points), while the share of energy from renewable and nuclear sources increased (by 9 and 8 respectively percentage points).

The Romanian electricity generation mix is quite balanced in terms of technological neutrality and the use of indigenous resources, which are important for ensuring Romania's energy security, confronted with geostrategic threats and vulnerabilities. Trends in the development of SER

production in the energy mix of the total energy obtained from renewable sources in Romania, the largest share of the hydroelectric power is 25%, obtained with a low operating cost and with a high efficiency of transformation of the hydraulic energy into electricity.

Other renewable energy sources: wind, photovoltaic, although marginal cost of the energy source, have high costs for wind turbine maintenance work and solar panels.

The installed power in wind power plants is about 3000 MW, and in photovoltaic power plants is about 300 MW, but the high volatility that characterizes wind power production requires the entire NPS energy system, requiring a resizing of the balancing market.

The evolution of wind and photovoltaic capacities depends on the predictability of the support scheme for both in-service units already affected by legislative changes in 2014 and for investments in new projects.

Climate change - Reducing greenhouse gas emissions (GHGs)

Another target, stipulated in the EU 2020 Strategy, is to reduce GHG emissions by 20%. In Romania, the achievement of the target is 9.95% of the target to be achieved in 2020. The published greenhouse gas (GHG) indicator is the GHG emissions index (excluding LULUCF), as compared to the base year 1990. One rule out of the rule is made by one EU country, Romania, which calculates the GHG emissions index by taking Calculated as base year 1998 (Table 2).

Table 2: Variation of the GHG emissions index

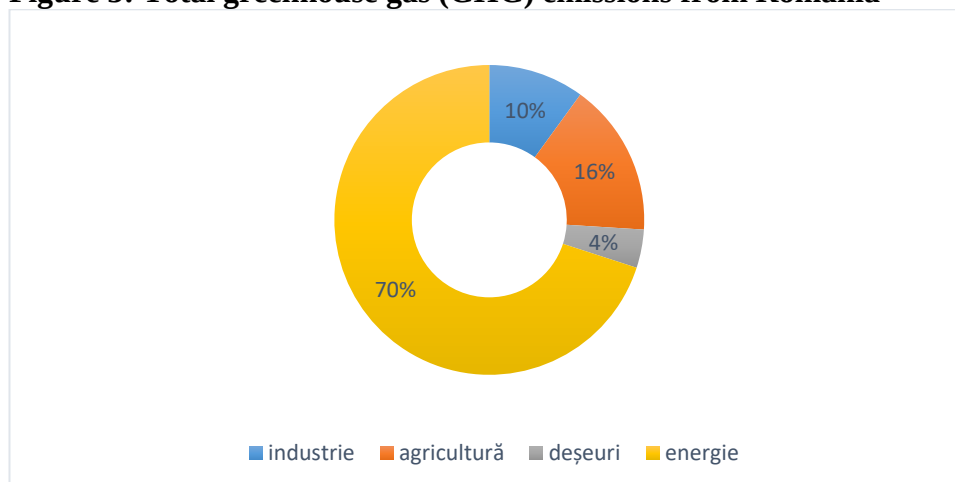
U.E.	Indicele emisiilor de gaze cu efect de seră GES- 2007	Indicele emisiilor de gaze cu efect de seră GES -2020
România	63,05	99,47
U.E.	90,7	80,00

Source: Data processed by the author of the European Commission Report (2015)

Total emissions of greenhouse gases fell by 5.93% between 2005 and 2014 (from 71.34 million tonnes of CO₂ equivalent to 67.11 million tonnes of CO₂ equivalent). With this value Romania is in line with the target set in the EU 2020 Strategy, with the limit of a maximum increase of 19% emissions compared to the reference year 2005.

Of the total greenhouse gas (GHG) emissions, the energy sector accounts for 70% of them (Figure 3).

Figure 3: Total greenhouse gas (GHG) emissions from Romania

Source: Eurostat data processed by the author

The continuous reduction of the carbon emissions of the energy sector is also a consequence of the use of energy from renewable sources and the improvement of Romania's energy efficiency. The decline in economic activity and energy consumption in the period 1989-1992, the commissioning of the first reactor of the Cernavoda nuclear power plant (1996), have been the causes of the decrease in total greenhouse gas emissions.

The evolution of the share of different sectors in the economy influences the evolution of GHG emissions. Supporting and promoting a low-GHG economy, reducing them in the energy and transport sectors, and improving the quality of the environment can lead to mitigation of the effects of climate change.

Romania continues the measures to reduce GHG emissions in the energy sector and to stimulate the production of energy from non-polluting sources through projects funded by the Environment Fund or through SOP Environment.

Energy efficiency

Romania's energy efficiency target for 2020 is 42.99 Mtoe (Million tonnes of oil equivalent) expressed in primary energy consumption (30.32 Mtoe in final energy consumption).

Even if Romania's current primary energy consumption (30.9 Mtoe in 2012) is below the 2020 target, it should continue its current energy efficiency efforts to maintain primary energy consumption at this Level or slightly increasing it so that it will reach the 2020 target even if the economy continues to grow over the next five years. In the second half of 2015, energy efficiency legislation has been completed and "alternative measures" have been implemented in accordance with Article 7 of the EU Energy Efficiency Directive.

According to data provided by Eurostat, Romania has positive GDP developments and significant energy savings during the period 2007-2014, which creates favorable conditions for reaching the energy efficiency target (expressed as a reduction of the Primary energy consumption by 20%) by 2020 (Table 3).

Table 3: Evolution of GDP and energy consumption in Romania in the period 2007-2014

Indicator	UM	2010	2011	2012	2013	2014
PIB în prețuri curente	Mil.Euro	126746,4	133305,9	133511,4	144253,5	150230,1
Consum intern brut de energie primară	Mii țep.	35799,6	36558,4	35373,2	32427,7	32289,7
Consum de energie primară pe locuitor	țep/loc	1,691	1,724	1,674	1,543	1,544
Consum de energie finală pe locuitor	țep/loc	1,113	1,127	1,135	1,091	1,088
Intensitatea energetică primară- raport între consumul final de energie și PIB	țep/1000 Euro	0,282	0,274	0,265	0,225	0,215
Intensitatea energetică finală- raport între consum final de energie și PIB	țep/1000 Euro	0,178	0,171	0,171	0,151	0,145

Source: Eurostat data processed by the author

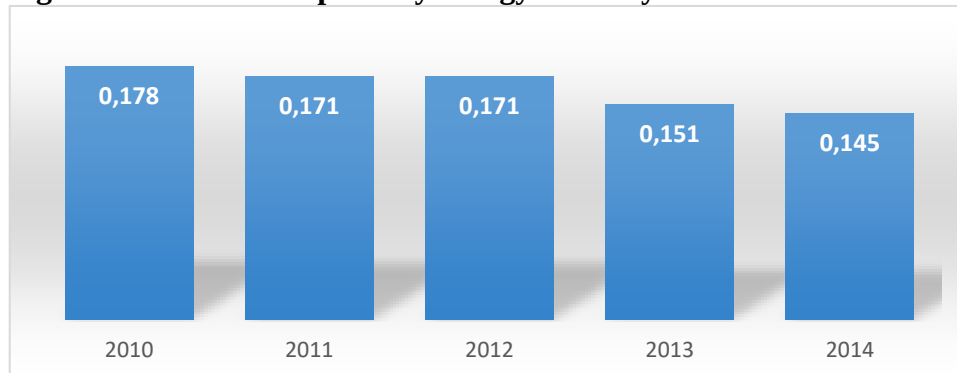
Representative energy efficiency indicators, primary energy intensity and final energy intensity had a reduction rate of 4.5% / year and 3% / year compared to the EU average of 2%. The primary energy intensity in Romania has fallen since 2005, but remains about twice as high as the EU average.

Energy intensity in the industrial sector has been almost half since 2005, but still remains above the EU average, one of the main reasons being the much higher share of the industrial sector in the Romanian GDP compared to the EU average.

RESULTS AND DISCUSSIONS

In Romania, the primary energy consumption per capita required to produce a unit of gross domestic product has the lowest value in the 28 EU Member States (1,544 toe / inhabitant, 31,0 Mtoe in total in 2014), to Almost twice as low as the EU27 average in the same year (2,973 toe / inhabitant). The evolution of the primary energy intensity during 2010-2014 is presented in Figure 4.

Figure 4: Evolution of primary energy intensity in 2010-2014 in Romania

Source: Eurostat data processed by the author

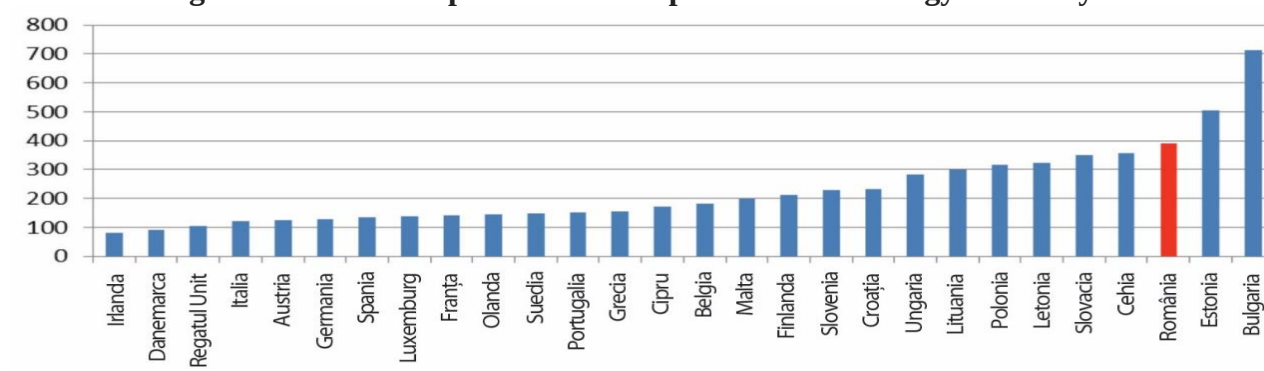
In order to increase energy efficiency in Romania, the state aid scheme for the promotion of high efficiency cogeneration has been applied since 2011.

The scheme provides for financial support to electricity and heat producers who own or operate commercially high-efficiency cogeneration plants that achieve at least 10% of their fuel savings compared to separate production.

Under these conditions, the primary energy consumption per capita still has a continuous downward trend, being 80% in 2008 compared to the value in 2008 and 90% compared to the value in 2011.

Energy efficiency policies have made an important contribution to this evolution. Thus, Romania's position (3rd place) in Europe from the point of view of energy efficiency can be seen in Figure 5.

Figure 5: Romania's position in Europe in terms of energy efficiency

Source: Council of Europe report (2016)

The differences between the energy consumption in Romania and the Nordic countries are normal given the differences in climatic conditions. However, there are also differences with countries with similar or even milder geoclimatic conditions (Italy, Slovenia, Croatia etc.).

Romania has the lowest electricity consumption per capita in the EU (0.0513 toe / inhabitant), 2.6 times lower than the EU27 average (0.1332 toe / inhabitant). The indicative national energy efficiency target is based on primary energy consumption and represents a 19% reduction in forecasted primary energy consumption (52.99 million tep).

CONCLUSIONS

The Country Report on Romania - SWD (2016) 91, drafted by the European Commission, states that "Romania is on its way to achieving the energy efficiency target set for 2020". According to the same report, "the deregulation of electricity prices and a stable legal framework could stimulate competition and investment in a sustainable and cost-effective supply." Electricity prices for non-household and domestic consumers are fully liberalized from 2014 and 2015 respectively, and the liberalization of domestic consumer markets is scheduled to end by 2018 for electricity.

Such changes are expected to deliver short-term benefits for consumers and ensure long-term sustainable objectives.

Contrary to expectations, the value of electricity bills increases as a result of a European Union-wide decision to keep jobs and exports. This decision specifies that in the event of a fall in energy consumption, large energy consumers will be exempted from paying green certificates for a larger amount of electricity.

As Romania's energy consumption continues to decline, having a value of 45.6 TWh in 2015, 5 TWh less than last year, the value of electricity bills in Romania will continue to increase.

BIBLIOGRAPHY

- Afgan, N.H., F. Begic, and A. Kazagic (2007). Multi-criteria sustainability assessment - A tool for evaluation of new energy system. *Thermal Science*, 11(3), pp. 43-53.
- Aitken, M. (2010). Wind power and community benefits: Challenges and opportunities. *Energy Policy*, 38(10), pp. 6066-6075.
- Bailis, R., and J.C. Cutler (2004). Wood in household energy use. In: *Encyclopedia of Energy*. Elsevier, New York, NY, USA, pp. 509-526.
- Barbier, E.B. (2009). Rethinking the Economic Recovery: A Global Green New Deal. Report prepared for the Green Economy Initiative and the Division of Technology, Industry and Economics of the UN Environment Programme, Available at:
- Bloomberg, (2015), 'Bloomberg New Energy Finance', (<http://about.bnef.com>).
- Brunnschweiler, C.N. (2010). Finance for renewable energy: an empirical analysis of developing and transition economies. *Environment and Development Economics* 15, pp. 241-274.
- Clarke, S. (2009). Balancing environmental and cultural impact against the strategic need for wind power. *International Journal of Heritage Studies*, 15(2-3), pp. 175-191.
- Deichmann, U., C. Meisner, S. Murray, and D. Wheeler (2011). The economics of renewable energy expansion in rural sub-Saharan Africa. *Energy Policy*, 39(1), pp. 215-227.
- Deng, Y. Y., Haigh, M., Pouwels, W., Ramaekers, L., Brandsma, R., Schimschar, S., Grözinger, J. and de Jager, D., (2015), 'Quantifying a realistic, worldwide wind and solar electricity supply', *Global Environmental Change* 31, pp. 239-252.
- Eurostat, (2016), *SHARES 2014: Short Assessment of Renewable Energy Sources*, (<http://ec.europa.eu/eurostat/web/energy/data/shares>), accessed 27 February 2016.
- Frankfurt School-UNEP, (2015), *Global Trends in Renewable Energy Investment 2015*, Frankfurt am Main.

- IEA, (2015), *WorldsRenewable and Waste Energy Statistics: Internatioanl Energy Agency — Renewables Information Statistics* (database); accessed 20 November 2015.
- IEA, (2016), *RD&D Online Data Services, Energy Technology RD&D Budgets: Beyond 2020 WDS* (database); accessed 15 January 2016.
- Langhamer, O., K. Haikonen, and J. Sundberg (2010). Wave power - Sustainable energy or environmentally costly? A review with special emphasis on linear wave energy converters, *Renewable and Sustainable Energy Reviews*, 14, pp. 1329-1335.
- OECD/IEA, (2015), *Energy Technology Perspectives 2015 -- Mobilising Innovation to Accelerate Climate Action*.
- REN 21, (2015), *Renewables 2015. Global Status Report*, Renewable Energy Policy Network for the 21st Century, Paris, France.
- UNEP, (2015), *Green energy choices: the benefits, risks and trade-offs of low-carbon technologies for electricity production — Summary for policy makers*, United Nations Environment Programme.
- WEC (2010). *Survey of Energy Resources 2010*. World Energy Council (WEC), London, UK. Available at: www.worldenergy.org/documents/ser_2010_report_1.pdf
- Worldbank, (2015), *World development indicators. Labor force, total*, (<http://databank.worldbank.org>), accessed 19 November 2015.

A SEMIOTIC PERSPECTIVE ON DIGITAL INTERCULTURAL DIALOGUE

Ioan Claudiu Farcaș

Lecturer, PhD, Technical University of Cluj-Napoca - Baia Mare Northern
University Center

Abstract: Current multimedia technologies and the digitization of communication contents lead, beyond their instrumental role, to new cultural meanings. A semiotic view on the digitization of intercultural dialogue may indicate new interdisciplinary perspectives in understanding the particularities of the signs and codes used in digital mediated communication.

Keywords: media semiotics, sign, code, media, computational semiotics

Obiectul de studiu al semioticii este reprezentat de semn și felul în care acționează acesta în diverse planuri ale vieții sociale și culturale. Analiza semiotică se extinde asupra majorității domeniilor de cercetare, în virtutea faptului că fiecare dintre acestea operează cu semne și coduri specifice, interpretabile în termeni de operabilitate intra- și interdisciplinară. S-ar putea afirma chiar că prin semiotică se transcend anumite granițe și limitări între anumite câmpuri de cercetare, aceasta devenind un liant sau o punte de legătură transdisciplinară.

Semiotica media este o semiotică de ramură, care se înscrie în rândul semioticilor sincretice (precum semiotica cinematografului, semiotica spectacolului și altele), în care sunt combinate coduri din domenii învecinate dar distincte, în vederea construirii unui mesaj complex, multi-stratificat, cu paliere și subtilități semantice. „Semiotica comunicării de masă îmbină perspective și concluzii din alte discipline pentru a înțelege toate aspectele ‘semnificării mediate’, așa cum se numește interpretarea semnelor și textelor mediatice.”¹

Se poate distinge o relație strânsă între semioză, pe de o parte, și media. Schimbările (de ordin tehnic ori paradigmatic) survenite în media sunt reflectate implicit în noi configurații semiotice, în modalități novatoare sau, în orice caz, adaptate, de vehiculare a semnelor, a codurilor, a conținuturilor semantice. „Abordarea fundamentală în semiotica media este de a cerceta modul în care sensurile culturale codificate de textele mediatice (programe, spectacole și așa mai departe) sunt adoptate, adaptate pentru scopuri distincte și apoi redistribuite la nivelul întregii culturi.”²

Odată cu evoluția tehnologică fără precedent petrecută în special începând cu ultimele două decenii ale secolului trecut, noile mijloace de comunicare au impus noi standarde tehnice canalelor mediatice. Diferența majoră constă în digitizarea conținuturilor informaționale. În acest context s-a produs, inevitabil, și o transformare a sistemelor și a modelelor de comunicare de masă. În ce măsură însă, din punct de vedere semiotic, aceste schimbări se dovedesc a fi suficient de substanțiale încât să genereze schimbări de paradigmă? Cu toate că ne referim la o situație nouă – Galaxia Digitală, așa cum o numește semioticianul canadian Marcel Danesi –, „aceleași sisteme de semnificație sunt folosite în transmiterea mesajelor de către mass-media. Mai mult decât atât, cuvântul scris continuă

¹ Marcel Danesi, „Semiotics of Media and Culture”, în Paul Cobley, *The Routledge Companion to Semiotics*, 2010, Routledge, p. 135.

² Marcel Danesi, „The Semiotics of the Mass Media”, în Peter Pericles Trifonas (ed.), *International Handbook of Semiotics*, eBook, Springer, 2015, p. 485.

să fie elementul fundamental al culturii moderne – mediul prin care cunoașterea este codată și transmisă. Din această perspectivă, se poate afirma cu mai mare precizie faptul că Galaxia Digitală este o extensie, un rod al Galaxiei Gutenberg. Într-adevăr, aceasta n-ar fi putut niciodată să existe fără cartea tipărită, întrucât știința pe care se fundamentează computerele a devenit posibilă prin înregistrarea și păstrarea în cărți a cunoașterii științifice”³.

Din perspectivă semiotică, cultura umană, în ansamblul ei, poate fi înțeleasă drept o suprastructură globală constituită ca o rețea de sisteme de semne interconectate (așa cum arată și Danesi⁴) și pe care se fundamentează cultura. Modelul este comparabil într-o oarecare măsură cu acela Internetului: o rețea de echipamente electronice interconectate într-o asemenea arhitectură încât mijlocesc vehicularea de conținuturi informaționale prin programe de computer specifice. Dacă pentru internet conținuturile informaționale sunt partea software – digitală, virtuală –, în societatea umană cultura ar putea fi comparată cu software-ul. Mai precis, cultura este reprezentată în mare măsură de conținuturile ei simbolice, reductibile, din punct de vedere semiotic, la unități. Aceste unități sunt reprezentate de semne, care se constituie în sisteme de semne (coduri).

O abordare semiotică mai cuprinzătoare, care are în vedere interacțiunea, în cadrul proceselor sociale, dintre limbaj, imagine, video, sunet sau elemente multimedia, caracteristice comunicării în era digitală, este analiza semiotică multimodală⁵. „Motivele pentru luarea în considerare a interacțiunilor dintre limbaj și alte sisteme semiotice sunt evidente; și anume, faptul că comunicarea, procesele socio-culturale și cultura sunt realizate prin combinații de alegeri semiotice din diferite resurse semiotice. Într-adevăr, sistemele semiotice nu funcționează izolat. Dimpotrivă, sistemele semiotice fac parte dintr-un «meta-sistem» mai mare, sistemul de sisteme interdependente care definesc semiosfera.”⁶

Semioticianul rus Yuri Mikhailovich Lotman propune conceptul de *semiosferă*, definit ca reprezentând un spațiu a cărui existență condiționează posibilitatea de manifestare a semnelor și a proceselor de semnificare care le pun în legătură. În afara acestui spațiu, susține Lotman⁷, nu pot să aibă loc procese comunicaționale. Totodată, crearea de noi informații pornind de la date (semne, semnificări) preexistente nu poate să aibă loc în afara semiosferei. Aceasta are rolul de a reglementa, pe de o parte, și de a îmbunătăți, pe de altă parte, cunoașterea umană în ansamblul ei⁸. „În acest cadru teoretic, anumite culturi sunt văzute a fi atât restrictive din punct de vedere cognitiv, prin faptul că impun asupra indivizilor născuți în cadrul lor sisteme de semne prestabilite, care vor determina în mare măsură modul în care aceștia vor înțelege lumea înconjurătoare; cât și liberatoare, întrucât oferă și resursele semnificative prin care indivizii pot construi noi semne și sisteme de semne, la alegere.”⁹ În modelul propus de Lotman, semiotica media ocupă o poziție centrală, având în vedere faptul că mass-media, în societatea informațională, are un rol aproape structural, motiv pentru care modificările care survin în media determină restructurări a sistemelor de semne funcționale la nivel cultural.

„Mass-media segmentează simbolic realul, transpunând evenimente reale în imagini și mituri mediatice și dacă indivizii acționează plecând de la aceste imagini mai degrabă decât de la propria lor experiență, modalitatea în care presa, radioul, televiziunea operează (construiesc și transmit mesaje) devine o chestiune esențială într-o perioadă de destructurare/restructurare a valorilor fundamentale (libertate, identitate, etică).”¹⁰ Dialogul intercultural se realizează, actualmente, într-o mare măsură, în sfera digitalului, tehnologiile de comunicare de masă care îl mijlocesc specializându-se tot mai mult și câștigând teren la scară globală. „Evenimentele îndepărtate ne devin la fel de

³ Marcel Danesi, *Understanding Media Semiotics*, Arnold, Londra, 2002, p. 157-158.

⁴ cf. M. Danesi, „Semiotics of Media and Culture”, loc. cit., p. 135.

⁵ cf. Kay L. O'Halloran, „Multimodal Digital Humanities”, în P.P. Trifonas (ed.), *op. cit.*, p. 391.

⁶ K.L. O'Halloran, *art. cit.*, p. 391.

⁷ Yuri Lotman, apud Aleksei Semenenko, *The Texture of Culture. An Introduction to Yuri Lotman's Semiotic Theory*, Palgrave Macmillan, New York, 2012, eBook, <https://books.google.ro/books?id=VdPIAAAAQBAJ&pg>, p. 114.

⁸ Yuri Lotman, apud M. Danesi, „Semiotics of Media and Culture”, loc. cit., p. 135.;

⁹ M. Danesi, „Semiotics of Media and Culture”, loc. cit., p. 135.

¹⁰ Daniela Roventă-Frumușani, *Semiotică, societate, cultură*, Ed. Institutul European, Iași, 1999, p. 242.

familiale ca influențele din proximitate și sînt integrate în cadrele de referință ale experienței personale.”¹¹ Transmiterea la scară largă și între diverse nivele ale culturii a informațiilor prin mijloace de comunicare în masă fac din acestea instrumente abile, care pot să slujească, utilizate eficient, intereselor unor grupuri. De aceea este atât de importantă o analiză judicioasă a conținuturilor informaționale transmise prin canalele mediatice. În acest sens, devine vădită utilitatea unei perspective semiotice aplicate comunicării de masă.

Semiotica media se concentrează tot mai insistent asupra studiului mediului online, iar acest lucru este de altfel firesc, în condițiile în care internetul este mediul de comunicare cel mai utilizat și cu cele mai multe implicații la nivel social. Acest mediu virtual are trăsăturile lui specifice și impune o reevaluare a relației dintre emițătorul și receptorul conținuturilor informaționale. Dacă în media clasice distanța dintre emițător și receptor îngreuna feed-back-ul, în media digitale „cititorii interacționează cu autori, cercetători, artiști și alții, putând determina modul în care vor fi informați, implicați sau distrați”¹². Tehnologiile digitale exercită un impact considerabil asupra sistemelor de semne tradiționale și a codurilor consacrate. Danesi se oprește asupra uneia dintre cele mai proeminente aspecte ce țin de comunicarea online, anume miniaturizarea¹³: producerea și adoptarea, în limbajul scris virtual (cu precădere în cazul mesageriei instant care utilizează preponderent textul scris), a unor acronime și abrevieri, comprimând conținuturile în scopul realizării comunicării cu o viteză și ușurință mai mari. Aceste schimbări pot fi înțelese ca o adaptare a limbajului la noile tehnologii, având potențialul de a schimba modul în care se concep și transmit textele mediatice. Semioticianul canadian remarcă faptul că semiotica media este cea care poate să surprindă și să înțeleagă aceste fenomene pe măsură ce ele se desfășoară, „oferind perspective pertinente asupra interconexiunii dintre tehnologie și cultură, poate mai bine decât o poate face orice altă disciplină”¹⁴.

O nuanțare mai subtilă și de o mai mare profunzime o aduce semiotica computațională, o abordare teoretică interdisciplinară asupra semnelor utilizate în interacțiunea om-computer (limbaje de programare; interfețe de utilizator; reprezentarea și translatarea realității și a cunoașterii în/din cod binar și, în acest sens, operarea cu conținuturi specializate specifice). „Semiotica computațională se referă la încercarea de a emula ciclul semiozei într-un computer digital.”¹⁵ Potrivit lui Ricardo Gudwin, atingerea acestui obiectiv s-ar putea realiza în măsura în care computerul capabil să emuleze semioza este un sistem inteligent autonom. Acest sistem ar putea fi, de fapt, o Inteligență Artificială în sensul ei tare, anume un sistem care poate să opereze cu semne și cu sisteme de semne, dezvoltând ceea ce am putea numi un sistem semiotic. Aceste abordări reprezintă preocupările unor cercetători care încearcă să teoretizeze asemenea modele de sisteme semiotice care să stea la baza dezvoltării de sisteme inteligente autonome¹⁶.

Pentru a putea surprinde felul în care un construct artificial inteligent ar putea opera cu semne și simboluri (de o asemenea manieră încât să demonstreze că uzitează și la nivel semantic de conținuturile informaționale cu care operează), unii autori au propus delimitarea, din punct de vedere semiotic, a unor unități elementare de inteligență¹⁷, anume semnele care alcătuiesc sistemele de semne din codurile cu care operează. „În cadrul semioticii computaționale, încercăm să descriem elementele de bază care alcătuiesc un sistem inteligent, din perspectiva înțelegerii sale semiotice. Facem acest lucru prin definirea unei unități de cunoaștere, din care derivăm o întreagă taxonomie a cunoașterii. Unitățile de cunoaștere, din diferite tipuri și comportamente, sunt descrise matematic și utilizate drept constituenți atomici pentru un sistem inteligent. Sunt, în același timp, containere de informații și

¹¹ Anthony Giddens, apud D. Roventă-Frumușani, *op. cit.*, p. 225.

¹² M. Danesi, „Semiotics of Media and Culture”, *loc. cit.*, p. 148.

¹³ *Ibidem*.

¹⁴ *Ibidem*.

¹⁵ Ricardo R. Gudwin, *Computational Semiotics*, [online], <http://www.dca.fee.unicamp.br/~gudwin/compsemio/>, data accesării: 28.04.2017, ora 13:10.

¹⁶ cf. R. Gudwin, *art. cit.*

¹⁷ *Ibidem*.

agenți activi în procesarea de asemenea informații.”¹⁸ Unitățile de cunoaștere din semiotica computațională pot fi înțelese drept semne care stau la baza alcătuirii unor sisteme de semne, a unor coduri.

Cu toate că semiotica computațională nu pare, având în vedere nivelul ei de specializare, a avea o legătură imediată cu procesul de comunicare în sine și nici cu manifestarea digitală a acestuia, ea aduce totuși în discuție puncte de vedere pertinente și de actualitate, mai ales în condițiile în care, în tot mai multe domenii de cercetare, sunt din ce în ce mai mult aduse în discuție diverse proiecte de realizare a unor sisteme autonome inteligente (Inteligența Artificială).

Semiotica comunicării de masă face, așadar, referire la codurile și sistemele de semne folosite în mass-media, urmărindu-le îndeaproape evoluția în societatea informațională. „Semiotica (...) evidențiază mecanismele prin care ne construim experiența. Ele ne ajută să conștientizăm abilitățile de exprimare prin intermediul semnelor și simbolurilor și pun întrebări neliniștitoare privind forța și adecvarea reprezentărilor mediatice și a practicilor de semnificare în lumea contemporană.”¹⁹ De asemenea, semiotica media este o modalitate eficientă de sondare a culturii mediatice, oferind specialiștilor din diverse domenii informații valoroase, utilizabile în viitoare cercetări. Analiza semiotică reușește de multe ori să-și dovedească utilitatea în mai buna înțelegere a comunicării mediatice și a dialogului intercultural.

BIBLIOGRAPHY

- Danesi, Marcel. „Semiotics of Media and Culture”, în Paul Cobley, *The Routledge Companion to Semiotics*, Routledge, 2010, pp. 135-149.
- Danesi, Marcel. „The Semiotics of the Mass Media”, în Peter Pericles Trifonas (ed.), *International Handbook of Semiotics*, Springer, 2015, pp. 485-502.
- Danesi, Marcel. *Understanding Media Semiotics*, Arnold, Londra, 2002.
- Gudwin, Ricardo R. „Computational Semiotics”, [online], Unicamp, <http://www.dca.fee.unicamp.br/~gudwin/compsemio/>.
- O’Halloran, Kay L. „Multimodal Digital Humanities”, în P.P. Trifonas, Peter Pericles Trifonas (ed.), *International Handbook of Semiotics*, Springer, 2015, pp. 389-415.
- Rovența-Frumușani, Daniela. *Semiotică, societate, cultură*, Ed. Institutul European, Iași, 1999.
- Semenenko, Aleksei. *The Texture of Culture. An Introduction to Yuri Lotman’s Semiotic Theory*, Palgrave Macmillan, New York, 2012, eBook, <https://books.google.ro/books?id=VdPIAAAAQBAJ&pg.>

¹⁸ R. Gudwin, *art. cit.*

¹⁹ Michael Real, *Supermedia. A Cultural Studies Approach*, Newbury Park, London, New Delhi Sage Publications, 1989, p. 255, apud D. Rovența-Frumușani, *op. cit.*, p. 225.

REGARDS CROISES SUR LE THEATRE ET LE CINEMA D'INTERVENTION SOCIALE AU CAMEROUN

Ngomssi Ngomssi Romuald Parfait

PhD Student, Université de Yaoundé 1

Abstract: Theater and cinema for development are perceived by several specialists as means of raising awareness and educating the masses. They have helped to raise awareness and mobilize people in Cameroon against some challenges (fighting against environmental changes, civic education, deforestation, excision and corruption). They have very often been used as a relay of information, mobilization and sensitization of the populations. The recurrence of the use of theater workshops for development during the late 1990s led practitioners to develop the concept of "social intervention cinema" in the early 2000s. However, unlike theater for development, the methodology and mode of setting up the cinema of intervention remain unclear and little theorized. On the basis of the principle that the social intervention cinema draws its sources from the methodology of theater for social change, the problematic of this paper is thus articulated around the followed question: how to move from the steps of the theater of intervention to those of Cinema of intervention? This work has therefore the aim to clarify the origins of this cinematographic concept in Cameroon and determine the characteristic steps of its methodological process.

Keywords: theater, cinema, social intervention, development

Introduction :

Le théâtre et le cinéma pour le développement au Cameroun ne sont pas des formes d'arts très anciens puisqu'ils n'ont qu'une trentaine d'années d'existence¹. L'avènement du théâtre pour le développement au Cameroun pourrait être attribué à **Hansel Ndumbe EYOH**. En effet, il a coordonné le tout premier atelier de TPD au Cameroun (qu'il l'appelait Theatre for Intergrated Rural Development) en décembre 1984 après une expédition expérimentale internationale au Botswana en 1974. Le rapport rédigé de cet atelier marque les traces du début de l'expérimentation du théâtre pour le développement en terre camerounaise. Celui-ci est intitulé *Hammocks to Bridges*. Issu du milieu universitaire, Hansel Eyoh va grandement contribuer à l'acceptation de cette nouvelle pratique par des jeunes universitaires des années quatre-vingt qui vont par la suite se positionner comme pionniers en la matière au Cameroun. Sans être exhaustif, nous pouvons citer **Bole BUTAKE** et **Gilbert DOHO**. Au fil des années, ces précurseurs ont chacun mis en place leurs méthodologies de théâtre populaire pour le changement social. Celles-ci les ont par la suite conduits à s'orienter vers le cinéma au début des années 2000. Mais l'engouement théorique et méthodique autour de la pratique du cinéma pour le développement n'a pas connu le même enthousiasme de la part des praticiens. En effet, il n'existe quasiment aucun documents liés à la pratique du cinéma d'intervention sociale au Cameroun contrairement au théâtre. Le présent article partira donc de l'étude des méthodologies de **Bole BUTAKE** et celle de **Gilbert DOHO** d'une part et de l'analyse d'un atelier de cinéma pour le développement d'autre part afin d'aboutir à une esquisse du processus méthodologique d'un atelier de cinéma d'intervention sociale. La présente étude est de ce fait soutenue par l'analyse desdites

¹ Le premier atelier de théâtre pour le développement au Cameroun s'est tenu en 1984 à Kumba dans la région du Sud-ouest.

méthodologies d'une part et l'analyse du processus de production du film pour le développement *Gomen Na We* d'autre part.

Méthodologies (du TPD) de Bole BUTAKE et Gilbert DOHO

La pratique d'un atelier de théâtre pour le développement nécessite l'implication des populations préalablement sélectionnées afin que ceux-ci puissent apporter leurs regards sur les problèmes de leur communauté d'une part et essaient de sensibiliser puis de partager des tentatives de solutions desdits problèmes avec le reste de la communauté d'autre part. Au Cameroun, plusieurs ateliers de ce genre ont été réalisés et facilités de manière indépendante et/ou commune par Bole BUTAKE et Gilbert DOHO. Nous pouvons par exemple citer des ateliers tels que celui sur la *démocratie et les droits de l'homme* réalisé entre Juin 1998 et Novembre 1999 dans les régions du Nord-ouest, du Centre, du Sud et du Sud-ouest ; celui sur *l'accompagnement des femmes dans le développement des affaires* réalisé en Août 1999 au CRADAT à Yaoundé (Cameroun) ou encore *the Balloteria project on TFD phase 1 et 2* tenues entre Janvier et Mars 1999 dans le Nord-ouest (Cameroun). Parallèlement à ses activités sur le terrain, les facilitateurs avaient entamés la théorisation de leurs activités. C'est ainsi que l'émergence théorique de ses approches s'est faite de manière empirique par ces praticiens qui, au fil des années et des expériences sur le terrain ont pu mettre sur pied de telles méthodologies. Bole BUTAKE par exemple a publié des guides sur cette pratique à l'instar de : *'People theatre'* ; *'Children's theatre for environmental education, Trainer's Manual'*, édité par Helvetas-Cameroon en 1999 pour le premier et en 2001 pour le second. Gilbert DOHO quant à lui a publié en 2006 *People Theatre and Grassroots Empowerment in Cameroon* aux éditions Africa World Press Inc. Les encadrés ci-dessous réalisés par Jacques Raymond FOFIE dans un article paru en 2006 représentent les différentes procédures développées par chacun de ses praticiens.

Encadré 1 : Approche méthodique de Bole BUTAKE

1 Choice of the milieu (local community) → 2 Identification and information of the participants → 3 Presentation of the workshop → 4 Living with the targeted population → 5 Data collection/information gathering → 6 Data analysis → 7 Identification of the problem → 8 Priorization → 9 Story creation (open-ended message) → 10 Dialogue improvisation (with components of entertainment) → 11 Rehearsals → 12 Performance → 13 Post performance discussion → 14 Post mortem → 15 Follow up → 16 Evaluation.

Encadré 2 : Approche méthodique de Gilbert DOHO

1 Choice of a sample of participants → 2 Initiation of participants to the techniques of popular theatre → 3 Data collection → 4 Data analysis and classification → 5 Prioritisation → 6 Scenario creation (spectacle creation) → 7 Rehearsal and anchorage of the spectacle in the land → 8 Performance → 9 Post performance discussion.

Source des encadrés 1 et 2 : Jacques Raymond FOFIE²

Bien qu'il existe une légère différence au niveau du nombre d'étapes, le fond de ces deux méthodologies reste le même. A savoir : le choix de la localité des participants ; la collecte des informations sur les problèmes de la communauté ciblée, la priorisation, la création et dramatisation de l'histoire, l'introduction des techniques théâtrales de base aux participants, les répétitions et les diverses représentations suivies des discussions et évaluations.

Au commencement était donc le théâtre pour le développement

En effet, comme le précise BYRAM et Al (1981: 10) cité par EYOH³ :

À travers la dramatisation, l'attention des gens peut être concentrée sur les problèmes d'une manière qui les met en face des défis et de la perception qu'ils ont envers leurs situations. Ils sont encouragés à jeter un regard neuf sur la situation et élaborer de nouvelles solutions. À cet égard, le théâtre est utilisé comme un processus de communication à deux sens, il sert de catalyseur pour impliquer les gens dans la discussion puis d'agir sur leurs problèmes plutôt que de simplement accepter leur sort ou d'attendre de solutions externes.

C'est avec pratiquement la même approche que celle des propos illustrés ci-dessus que se sont déroulés les spectacles produits lors des ateliers cités plus haut. Les spectacles joués par les participants ont permis de capter l'attention des spectateurs présents, ce qui a du même coup facilité leur participation aux débats qui ont suivi. Chaque représentation était suivie des discussions de deux ordres. La première consistait en un débat avec le public présent. Il était question d'avoir les impressions de la communauté ciblée sur les problèmes soulevés dans le spectacle. La seconde discussion quant à elle consistait en un feedback organisé par les facilitateurs entre les participants sur la question de leur prestation. Cette phase visant à faire une évaluation autocritique du spectacle précédent afin de l'améliorer lors des prochaines représentations, le cas échéant. Le schéma suivant représente, en résumé chacune des étapes de la mise en place d'un atelier de TPD.

²Jacques Raymond FOFIE, annales de la FALSH, UYI, vol N 5, Nouvelle série, 2006, Deuxième semestre.

³Hansel NdumbeEyoh, Theatre and Community Education: the Africa Experience in Africa Media Review Vol. 1. No. 3. 1987. P 57
"Through dramatisation, people's attention can be focused on problems in a way that challenges their perception of their situation. They are encouraged to take a fresh look at the situation and work out new solutions. In this respect theatre is used as a two-way communication process; it serves as a catalyst for involving people in discussion and action on their problems rather than merely accepting their lot or waiting for external solutions."

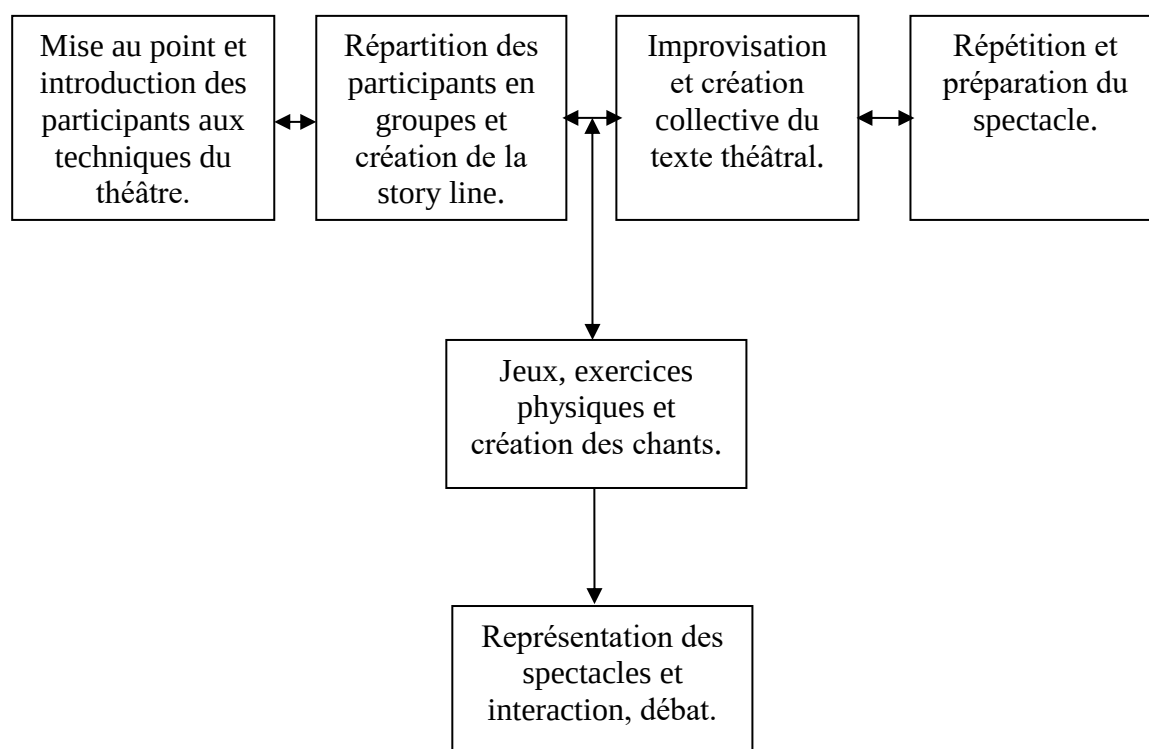

Figure 1: Résumé du processus de production d'un atelier de TPD

Source: Romuald NGOMSSI, compilation et analyse des données

Les flèches à double sens dans le schéma ci-dessus sont utilisées pour matérialiser la possibilité d'aller et de venir dans chacune des cases qu'elles relient. En effet, dans chacune de ces cases une étape peut se glisser dans une autre sans toutefois mettre à mal le bon déroulement de l'atelier. L'essentiel ici étant de prendre en compte tous les avis venant aussi bien des participants que des organisateurs en vue d'améliorer les conditions et la participation de chaque partie prenante. Ainsi, il est possible pendant les répétitions de s'arrêter pour intégrer quelque chants ou encore réorienter l'histoire mise en scène comme c'est le cas lors des ateliers de théâtre forum tel que préconisé par Augusto BOAL. De même en scindant les participants en groupe cela n'empêche pas de revenir sur les jeux et les exercices physiques. Mais une fois ses étapes achevées et la représentation entamée, il est presque impossible de faire machine arrière. Seul les acteurs-participants peuvent influencer le cours de la pièce par des improvisations occasionnelles. C'est notamment pourquoi la dernière case est reliée aux autres cases par une flèche unidirectionnelle. L'interactivité et le débat se tiennent pendant la première phase de discussion d'après spectacle. Néanmoins, des améliorations peuvent être apportées lors d'une deuxième phase de discussion d'après spectacle. Celle-ci est effectuée entre les participants et les facilitateurs loin du regard du public. Chacun de ces derniers devant donner son point de vue sur le spectacle ayant eu lieu afin qu'ensemble ils puissent apporter des modifications si nécessaire. Celles-ci permettront, si nécessaire, d'améliorer certains aspects du spectacle pour une meilleure prestation à la seconde représentation. Le but de ce type de théâtre vise à changer les comportements sociaux des populations ciblées en essayant de rendre les participants autonomes dans la création et la transmission des messages en relation avec les thématiques développées pendant les ateliers. Après avoir coordonné de nombreux ateliers, l'idée d'appliquer leurs différentes techniques de théâtre d'intervention social au cinéma voie le jour.

Du théâtre au cinéma d'intervention social : une nécessité

*The shift from **People Theatre** to **People Cinema** arose out of the need to reach a still wider audience thereby extending the experiences of people on various issues from a few hundred or*

*thousands to tens of thousands*⁴. Selon Bole BUTAKE, le passage du théâtre au cinéma d'intervention sociale a été dû à la nécessité d'étendre l'audience des productions afin d'atteindre un public plus vaste. Mais seulement, il faut également noter que l'émergence de cette idée survient à un moment où le secteur audiovisuel vient d'être libéralisé. De ce fait, la chaîne de télévision nationale, la Cameroon Radio and Television (CRTV) commence à s'ouvrir un peu plus à d'autres styles de collaborations. Pour ce qui est des films d'intervention dont la plupart ont été diffusés à la CRTV, la collaboration des réalisateurs tels que Kwasen GWAGWA'A et Caroline Kilo BARA de la télévision nationale a été d'un grand apport pour les praticiens du théâtre pour le développement. Ces derniers ont contribué à la réalisation de plusieurs films pour le développement en collaboration avec Bole Butake et Gilbert Doho.

Il s'agit des films : *Kam No Go*, *Aliens in my land*, *Hard road to school*, *L'instituteur d'Eyala* et *Gomen Na We* pour ne citer que ceux-là. Même s'il a existé une étroite collaboration entre les spécialistes de ces deux corps de métiers, chacun d'entre eux reste le maître d'une des deux parties distinctes de production du film pour le développement. Les facilitateurs ont pour rôle de coordonner le projet de la mise en place, de la formation des participants et de la création de l'histoire selon une procédure similaire à celle du théâtre d'intervention.

Les réalisateurs s'occupent quant à eux de la partie liée à la mise en images et à l'organisation de la continuité filmique de l'histoire issue de l'atelier. Ils ne sont nullement impliqués dans la coordination de l'atelier et de ce fait, ils se limitent à réaliser le film.

C'est ainsi que s'est déroulé l'atelier de cinéma d'intervention sociale ayant abouti à la réalisation du film *Gomen Na We*⁵ qui avait pour thème : *la contribution de la société civile au bon fonctionnement de la municipalité*. Les activités du facilitateur de théâtre pour le développement (Bole Butake) ont débouchés sur les activités du réalisateur cinématographique (Kwansen Gangwa'a) puis à la diffusion télévisuelle du film issu de l'atelier.

Ceci nous permet donc de déterminer la responsabilité partagée entre ces deux personnes impliquées dans le processus de production du cinéma pour le développement. Le schéma suivant présente d'une manière générale les grands axes qui ont permis la réalisation du film d'intervention sociale *Gomen Na We*. Celles-ci ont également été mises en pratique lors des ateliers de cinéma pour le développement ayant aboutis à la réalisation des certains des films cités plus haut.

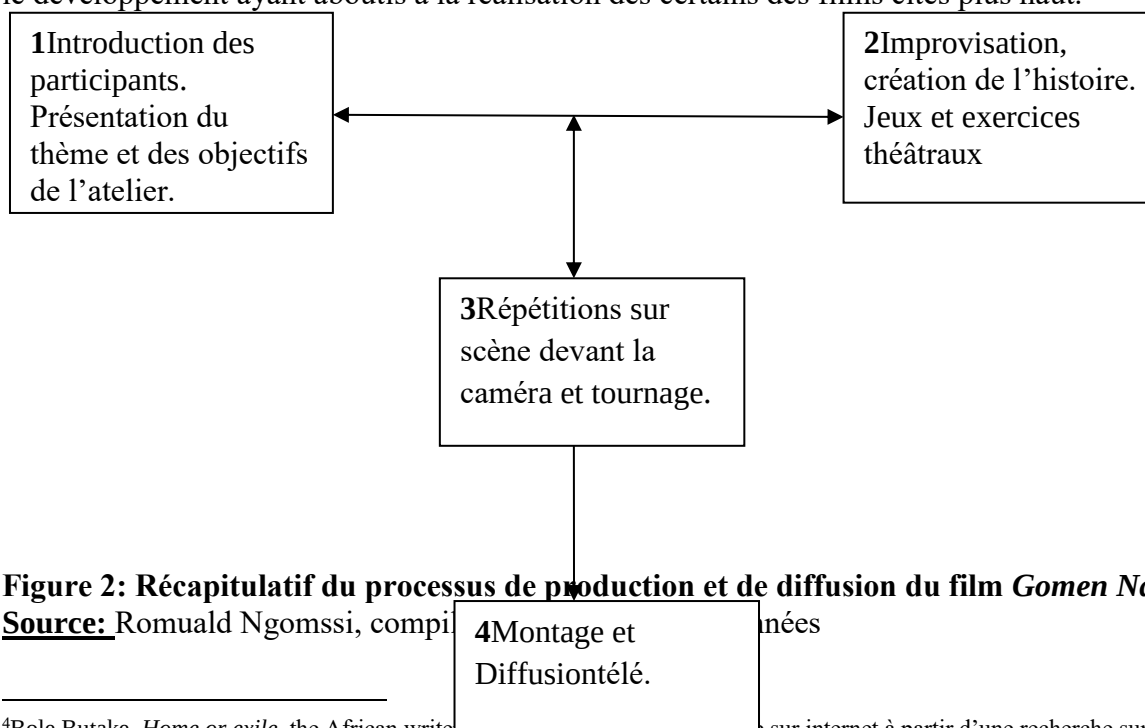

Figure 2: Récapitulatif du processus de production et de diffusion du film *Gomen Na We*

Source: Romuald Ngomssi, compilé à partir de données recueillies

⁴Bole Butake, *Home or exile*, the African writer, sur internet à partir d'une recherche sur google.

⁵Il s'agit là du titre du film en *Piggin english*, une langue utilisée par la majorité des populations des régions du Nord-Ouest et du Sud-ouest Cameroun. Il a pour signification : nous sommes le gouvernement.

La figure 2 ci-dessus fait ressortir les principaux niveaux d'usage de la pratique du théâtre pour le développement dans le processus de réalisation du film. Il s'agit des phases 1 et 2 respectivement qui se déroulent de la même manière qu'un atelier de TPD à la seule différence que dans ce cas il n'y a pas de représentation théâtrale comme c'est le cas dans des ateliers de TPD.

A la place, il s'agit plutôt du tournage du film (phase 3) qui est en même temps le dernier niveau d'implication des participants. La phase 4 vient conclure le procédé par la dernière étape technique, le montage puis la diffusion du film. Les fléchettes à double sens dans ce schéma matérialisent la possibilité d'aller de venir dans chacune des cases qu'elles relient.

En effet, pendant les phases 1, 2 et 3 il est possible de réajuster l'histoire en cas de besoin. La case 4 liée par les autres cases grâce à une fléchette unidirectionnelle indique l'impossibilité de faire un retour en arrière. Ici, les dés sont jetés et il ne reste plus qu'à attendre le produit fini qui sortira du studio de montage après un travail de structuration et d'agencement mené d'un bout à l'autre par le monteur sur le regard attentif du réalisateur.

Les films issus de ce genre d'ateliers ne sont pas que des produits artistiques mais aussi et surtout une description critique des problèmes de développement de la communauté ciblée. Les films cités plus haut ont été réalisés suivant cette approche et dépeignent comme leurs titres l'indiquent, des problèmes spécifiques qui nécessitent des solutions urgentes. Le cinéma ici est un catalyseur de développement. Il rejoint la déclaration de la Fédération Panafricaine de Cinéma⁶ (FEPACI) selon laquelle « *le cinéma a un rôle primordial à jouer parce qu'il est un moyen d'éducation, d'information et de prise de conscience... ce cinéma à partir de 1965 n'est plus seulement une entreprise ludique, mais il commence à provoquer des débats et des réflexions* ». Toute la quintessence des productions de cinéma pour le développement réside dans cette vision du cinéma. Précisons tout de même que le cinéma d'intervention sociale au Cameroun comme ailleurs ne fait pas partir des genres classiques du cinéma.

Esquisse d'une méthodologie de production de cinéma pour le développement

En ce qui concerne la méthodologie de production d'un atelier de cinéma pour le développement (CPD), Bole Butake affirme que : *Nous partons toujours du TPD pour créer une histoire en utilisant la technique de TPD. Puis quand la pièce est finalisée et est prête pour une représentation, même si elle a déjà été jouée devant le public, vous vous asseyez afin d'écrire un scénario pour le CPD. Ensuite vous allez faire le repérage des endroits où vous allez faire les prises de vue, etc. Donc, il commence d'abord avec la TPD, le processus de création de l'histoire est celle de TPD. Ce n'est que lorsque vous avez terminé le processus du TPD que vous pouvez le transformer en film*⁷.

Partant de cet affirmation, des méthodologies présentées en première partie de ce travail et de la description du processus de production de l'atelier de CPD ci-dessus, les étapes de mise en place et de réalisation d'un atelier de cinéma d'intervention social peuvent être énumérer ainsi qu'il suit :

1. Sélection des participants
2. Introduction au concept du cinéma pour le développement
3. Formation de quelques participants aux techniques de réalisation audiovisuelles
4. Collecte et analyse des données
5. Identification et priorisation des problèmes
6. Introduction aux jeux d'acteurs
7. Création du scénario et improvisation des dialogues

⁶Notre librairie n 149.Oct-Décembre 2002. P 37

⁷Déclaration faite lors d'une interview réalisée en 2012 par Romuald Ngomssi.

8. Répétitions
9. Repérages et tournage
10. Montage et diffusion du film
11. Discussions et suivi

Tout comme pour les différentes méthodologies de théâtre pour le développement, celle-ci commence par la sélection des participants. C'est une étape capitale, décisive dans le processus de production d'un film pour le développement. En effet, dans les productions de cinéma pour le développement, les participants constituent la grande partie du puzzle à rassembler. C'est grâce à eux que l'histoire devant faire l'objet du film est mise sur pied. Une fois cette étape franchie, les mêmes participants deviennent des acteurs dans le film et se prêtent ainsi à un jeu dont ils sont les premiers concernés. L'introduction au concept du cinéma pour le développement vient par la suite donner un aperçu de ce à quoi doivent s'attendre les participants. Elle permet de présenter la notion de cinéma d'intervention sociale, ses différentes articulations, le rôle et les objectifs de chacune des différentes parties entrant en jeu dans la composition et la réalisation d'un film. Une fois la présentation sus évoquée faite, on procède à une sélection interne des participants auxquels on attribue des tâches précises. La collecte et l'analyse des données tiennent une place de choix dans l'organisation d'ateliers à caractère participatif.

Dans le cas des projets de cinéma pour le développement même si les thèmes sont très souvent prédéfinis, il convient de prendre en compte les avis des participants sur les sujets qui seront traités dans le film. Les données ainsi obtenues permettront une meilleure organisation des thèmes à traiter dans l'histoire filmique. Une fois ces étapes traversées, place est faite à l'initiation aux jeux d'acteur. Cette étape consiste à former les participants à l'expression corporelle et vocale.

C'est une mise en condition qui leur permet ainsi de prendre acte du potentiel expressif de leurs corps et par conséquent leur préparent à jouer des rôles dans le futur film. En s'inscrivant dans la logique d'Augusto BOAL selon laquelle tout le monde peut jouer, il est question ici de permettre aux participants de prendre connaissance de leurs capacités personnelles pouvant leur aider à jouer des rôles.

La création du scénario et l'improvisation des dialogues s'effectuent de manière distincte à partir d'un fil conducteur proposé par les participants. Par la suite les participants sont invités à improviser des dialogues. Puis débute les répétitions. Celles-ci permettent aux participants de mieux s'imprégner des dialogues qu'ils ont improvisés, d'essayer d'en rester fidèle et de mettre en application les différentes techniques du jeu d'acteur qui leur ont été apprises afin d'être suffisamment expressif lors du tournage. Après la mise en place et l'effectivité de toutes ces étapes, entre en jeu les techniciens de l'audiovisuel devant mettre en image l'histoire créée. Ils commencent par le repérage c'est-à-dire la recherche des différents lieux où pourraient être tournés les scènes du film. Une fois le repérage effectué, le tournage est programmé. Avant le début d'enregistrement de chaque scène, les acteurs choisis effectuent de courtes répétitions devant la caméra afin de réduire les effets non souhaités tels que les acteurs qui fixent la caméra ou encore la faible audibilité. Le montage du film est la dernière étape du processus de production. Elle permet l'organisation du film en une suite de séquences logique dont l'enchaînement permet la compréhension des sujets traités. La diffusion du film vient conclure l'ensemble de ce procédé et permet ainsi de montrer aux yeux de tous à travers le petit écran ce qui a été fait tout au long de l'atelier.

Points de convergences entre théâtre et film pour le développement

Lorsqu'on parle de théâtre et de cinéma pour le développement, il ne s'agit pas de genres classiques de production théâtrale ou cinématographique. Mais plutôt des styles dont la quintessence est caractérisés par un contenu social qui vise clairement l'éducation des masses. Les populations ciblées ne se déplacent pas pour aller au théâtre ou au cinéma, c'est le contraire qui est produit. Les idées développées dans les ateliers de théâtre et de cinéma pour le développement visent à offrir des

possibilités aux populations ciblées à auto-organiser leur développement, d'en être les premiers maillons. Spectacles théâtraux, films et débats permettent de cerner les principaux problèmes de ces communautés et d'offrir des ouvertures de solutions. Ils peuvent également permettre une planification des mesures d'accompagnements en fonctions de ces problèmes. Ceci dit, le tableau ci-dessous met en exergue les points similaires entre ces deux pratiques.

1	Encourage la participation active des populations concernées
2	Favorise la sensibilisation et la mobilisation des populations ciblées
3	Améliore la compréhension des populations sur les thèmes développés
4	Transcrit honnêtement le point de vu des participants et de la communauté à travers leurs propres histoires
5	Contribuent à l'implication des populations dans les prises de décisions
6	Présentent une qualité esthétique-technique insuffisante
7	Développent une thématique spécifique liée au changement positif des mœurs au sein d'une communauté
8	Intègrent les valeurs culturelles, traditionnelles et linguistiques de la communauté concernée
9	Ont un processus méthodologique flexible
10	Les œuvres produits sont issues des dialogues improvisés
11	Les acteurs sont non professionnels
12	Stratégie de communication limitée à la communauté ciblée

Source : Romuald Ngomssi

Ainsi, le théâtre et le cinéma pour le développement contribuent tous les deux à la transformation sociale des populations ciblées grâce à une démarche participative généralement appuyée par la présence de spécialistes de TPD et des techniciens de production audiovisuelle. Les similitudes qui les lient se justifient par l'objectif commun qu'ils partagent. Ils privilégient tous les deux une approche participative dans leurs mise en place méthodologique avec en prime un accent sur la sensibilisation, l'éducation et l'information à travers les chants, le théâtre et le film. Ce sont des arts appliqués qui servent également de moyen de communication de masse à différents niveau avec pour but de conduire à des changements d'attitudes et de comportements des personnes. Toutefois, il est important de noter que la pratique de ces formes d'art a quelque peu perdu sa dynamique d'antan dans le pays malgré une timide reprise en 2015. Au sortir de cette réflexion, nous sommes tentés de savoir si la redynamisation de ces arts éducateurs avec le concours des multiples médias audiovisuels, des acteurs du développement exerçants au Cameroun ne peut-il pas contribuer à l'émancipation positive des attitudes et comportements des populations du Cameroun qui se veut émergent à l'horizon 2035 ?

BIBLIOGRAPHY

- BOAL, Augusto**, 2000, *The Rainbow of Desire: The Boal Method of Theatre and Therapy* (Translated by Adrian Jackson) London: Rutledge.
- BOAL, Augusto**, 2000, *Theatre of the Oppressed*, London, Pluto Press.
- BREITINGER, Eckhard et KALIBA, Stephen**, 1994, *Le théâtre au service du développement*, TZ-Verlagsgesellschaft, Rossdorf, pp 05-39.
- BUTAKEBole**, 1998, *People theatre*, Helvetas Cameroon, 19pages.
- BUTAKE,Bole**, 2001, *Children's theatre for environmental education*, Trainer's Manual, Helvetas Cameroon, 27pages.
- BUTAKE,Bole**, 2003, *Children's theatre for environmental education in Akeh village*, Helvetas Cameroon, (unpublished).

- DALE, Byam**, 1999, *Community in motion; theatre for development in Africa*, London, Bergin and Garvey, 216pages.
- DOHO, Gilbert**, 2006, *People Theatre and Grassroots Empowerment in Cameroon*, (Trans. Marie Lathers) Trenton/Eritrea, Africa World Press Inc.
- EYOHHANSEL, Ndumbe**, 1986, *Hammok's to bridges, an experience in theatre for development*. YaoundeBet Co, 131pages.
- FOFIE, Jacques Raymond**, 2011, *Regards critiques et Historique sur le théâtre camerounais*. Yaoundé, Harmattan, 233pages.
- KOCH, Jule**, 2008, *Karibuniwananchi theatre for development in Tanzania. Variations and tendencies*, Bayreuth, Bayreuth Africanstudies 193 pages
- LAVANDIER, Yves**, 2004, *la dramaturgie : les mécanismes du récit-cinéma, théâtre, opéra, radio*, 3e édition Paris, éditions le clown et l'enfant.
- MARTIN, Marcel**, 1985, *Le langage cinématographique*, quatrième édition, revue et augmentée Paris, les Editions du Cerf.
- MONO NDJANA, Hubert**, 1988, le théâtre populaire camerounais d'aujourd'hui, dans: *Le théâtre camerounais*, Yaounde, BUTAKE Bole et DOHO Gilbert, BET et Co pp144-164.
- NGANSOP, Guy Jeremy**, 1987, *Le cinéma camerounais en crise*, Paris, L'Harmattan, 143 pages.
- NGUEA, Annette Angoua**, 2012, *Repenser La Production Cinématographique au Cameroun*, Yaoundé, Harmattan Cameroun.
- NICHOLSON, Helen**, 2009, *Theatre and Education*, Palgrave, Macmillan, 90 pages
- SAMBANGUFOR, Emelda**, 2005, *Women in Theatre for Development in Cameroon. Participation, Contributions and Limitations*, Bayreuth, Bayreuth African Studies 245 pages.
- TCHEUYAP Alexis**, 2002, *Cinema and social discourse in Cameroon*, Bayreuth, Bayreuth African Studies, 342 pages.
- TIKU TAKEM, John**, 2005, *Theatre and Environmental Education in Cameroon*, Bayreuth, Bayreuth African Studies 193pages.
- VAN SIJLL Jennifer**, 2006, *Les techniques narratives du cinéma : les cent plus grands procédés que tout réalisateur doit connaître*, Paris.

THE OFFENSE OF VIOLATION OF PROFESSIONAL HEADQUARTERS IN THE ROMANIAN CRIMINAL LAW

Minodora Ioana Rusu

Lecturer, PhD, "Dimitrie Cantemir" Christian University of Bucharest

Abstract: In this paper we have examined the crime of violation of professional headquarters, newly introduced into the Romanian criminal law. During the examination we have considered the pre-existent elements, the constitutive content, forms, ways, sanctions, linked to other crimes, some procedural aspects and previous legislation. The innovations consist of the conducted examination, with reference to recent doctrine promoted by specialists in the specialized literature. The work can be useful to law students in the country, and practitioners from the perspective of understanding and interpreting the text in question. This paper is part of a book called Criminal Law, The Special Part, to be published at Universul Juridic Publishing House, later this year.

Keywords: pre-existent elements; the constitutive content; forms; proceedings; penalties

1. Introduction

Considering the provisions of art. 8 of the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms, which provides that *everyone is entitled to respect his private and family life, his home and his correspondence*, their interpretation and the case law of the ECHR in the sense that these provisions regard also the residence (the headquarters) of the legal person, the Romanian legislator has incriminated the offense of violation of professional headquarters.

According to the recent doctrine, "in the jurisprudence of the European Court it is considered the home where a natural or legal person carries out their professional or commercial activity, the headquarters of a company, its agencies or its professional headquarters, the office of a lawyer [1]. Thus, in *Kopp c. Switzerland* [2] the European Court found that the business premises, such as the offices of the attorneys (in this case the office of attorneys Kopp and associations), are part of the person's home, ranging implicitly the notion of private life. Similarly, *Niemietz v. Germany* [3] applicant (attorney Niemietz) complained that the search carried out by judicial authorities at his law office is a violation of art. 8 of the European Convention, which damaged his cabinet clientele and reputation as a lawyer. The German government denied the existence of interference, arguing that art. 8 defines peremptorily between private life and home, on the one hand and business premises, on the other hand. On the English word "home" contained in art. 8, the European Court showed that in some Contracting States, including Germany, it is admitted that it is extended to business premises. Moreover, this exegesis comes in full agreement with the French version of the text, as the term "domicile" has a connotation wider than home and may include, for example, the office of a person engaged in a profession, such as that of a lawyer. Also, the European Court noted that, in general, to interpret the words "private life" and "home" as including certain professional or business activities or premises would answer the objective and the key purpose of art. 8. That is, business premises may fall within the concept of "home" within the meaning of art. 8, the European contentious Court of human rights considered being ignored these conventional rules. Subsequently, *East Société Colas et al c. France* [4] the European Court extended the protection of art. 8 of the European Convention

beyond the limits of headquarters where the business activity operates by recognizing the right of the company to respect its premises, staff or his business premises” [5].

The same author believes that “after a period of hesitation (6) C.J.U.E. followed the European Court [6] of the causes *Société Colas Est and others c. France and Niemietz c. Germany*, extending the protection conferred by the right to respect the domicile and on the premises of businesses in cases concerning undertaking searches at the premises of these companies during investigations in the matter of competition law by the EU Commission. The development of C.J.C.E. jurisprudence aimed at ensuring also in the EU law the effective protection against arbitrary or disproportionate interventions by public authorities in the sphere of private activities of natural or legal persons” [7].

In the Romanian law the violations of professional headquarters consists in a person who enters without right, in any way, in any premises where a natural or legal person conduct their professional activity or refusal to leave at the request of the entitled person.

The act is punished more severely when committed by gunmen overnight or by using false impersonations.

The examined crime was not provided for in the Criminal Code of 1969.

2. The Pre-existent Elements

2.1. The Legal Object

The Legal object is represented by the “social relations whose security is conditioned by the insurance of the personal freedom of a person to have a place where they can work safe from external abusive interference and decide freely upon those who wish to receive or not in any of the spaces in which their professional activity is conducted” [8].

Assuming that on the occasion of the commission of the crime of violation of professional headquarters, the perpetrator injures or harms other criminally protected social relations (beating the victim, destruction, etc.), there will be a series of offenses.

2.2. The Material Object

The material object is represented by the violated professional office, whether it was or not damaged due to penetration action. Whether there were destroyed goods or were hit other people, the material object can consist also of goods destroyed or the bodies of victims.

2.3. The Subjects of the Offense

a) The active subject of the crime may be any person with criminal responsibility.

We also appreciate that the active agents may even be the owner of a space, which he rented for use as professional office (medical, law office, etc.), and then brake into that office, without right or refused to leave it at the request of the entitled person.

The criminal participation is possible in any of its forms: co-authorship, incitement, complicity.

b) The passive subject of the crime is considered the person holding the professional office, “entitled to be protected and to oppose entering or remaining in the business premises without consent, unless prescribed by the law” [8].

Also, the passive subject may be an entity that is in the use or ownership of a certain space with the established office and therefore he has the right to allow or refuse the entry or stay in this area.

It is of no legal relevance the existence of the offense if the space is a head office, branch, business unit, etc., it can be any property; it is also irrelevant whether the injured person has professional office under legal title or not.

3. The Structure and the Legal Content of the Offense

3.1. The Premise Situation

According to the doctrine, “the violation of professional office cannot be committed without the prior existence of an establishment in which the natural or legal person conducts his professional activity.

The professional headquarters means the space where the authorized natural or legal persons conduct their professional activity” [8].

3.2. The Constitutive Content

3.2.1. The Objective Side

The material element of the objective side is achieved by two alternative actions, similar to those provided for the offense of trespassing, namely: *entering without right, in any way any premises where a legal or natural person carries out his work and the refusal to leave at the request of the entitled person.*

Regarding the first action, in the doctrine it was expressed the view that “the act is not typical in the case where the perpetrator only enters on land or in any other surrounded place belonging to the professional headquarters (for example, if a person passes a tennis court that is the professional headquarters of a natural or legal person in order to arrive more quickly at a bus stop)” [5].

For this way, *the essential requirement* of the material element presupposes that the penetration is achieved *without right, without the consent of the person who uses the professional office.*

In the legal practice it shall retain the act as the presumed lack of consent until proven otherwise, and the *essential requirement* will exist also in the case where the perpetrator exercises improperly the right granted by the law.

Also, “when the person entering into a professional office bases its action on a legal basis, the act of violation of professional headquarters will not be typical even if the person entitled to use the space opposes penetration; the act is not typical if the perpetrator enters into a professional office used by more natural or legal persons only with the consent of one of the people who use the office” [5].

The second action by which it is achieved the *material element of the objective side* consists in *refusing to leave the professional premises* who entered with or without the consent of the entitled person, upon request, and it requires for the perpetrator to be already in professional headquarters of the injured person and at its specific request, he refuses to leave.

Also with good reason, in the doctrine it was held that “refusal of leave must be explicit and preceded by an express request from the person who uses the space in the sense of leaving it (the error of fact will be of the perpetrator); the request to leave the premises can be made not only by the registered holder of the professional office (shareholder, member of the Board of Directors, authorized person etc.) but also by any person who uses the professional office or representing the natural or legal person holding the professional office (e.g. attorneys collaborators of the person who owns the professional office, the employees of the legal person, etc.)” [5].

According to recent doctrine, “the violation of professional office cannot be committed without the prior existence of an establishment in which the natural or legal person conducts his professional activity. The professional office space means the authorized natural or legal person conducting his professional activity. The new Civil Code uses the name “professional domicile” in art. 96 (the section on domicile and residence of the physical entity), establishing that “the person operating a company has domicile also at the place of that enterprise.”

In accordance with art. 227, par. (1) of the new Civil Code, if the legal entity is established according to the act of establishment or statute in headquarters, and in par. (2) it shows that, depending on the activity, the legal person can have several secondary headquarters, territorial representatives and working sites. So as to be a premise situation, there is a prerequisite, it is necessary that the natural or legal person, the legal owner of the right to use the mentioned premises. In art. 229 of the new Civil Code [par. (1)] it shows that the relationships with third parties, the proof of name and headquarters is part of the particulars mentioned in the public register or record for the legal entity concerned. As shown above, there is no need to be the owner, but the use must be free, legitimate and effective” [5].

The *essential requirement* presupposes for the refusal to leave to be *without right*.

In the case where the active subject after entering in the professional office, he refuses to leave, it will retain as being committed a single offense.

The *immediate result* consists in producing a state of danger due to violation of the inviolability right of a person's professional headquarters.

The causality link results in the *ex re*.

3.2.2. The Subjective Side

As for the form of guilt, the offense is committed intentionally, which can be direct or indirect.

In the situation where in the same building the victim has both the professional office and home, it is necessary for the judicial bodies to carefully consider the intention with which the perpetrator acted, i.e. to violate the professional office or the home of the victim; we consider that in the intention of the perpetrator it was that to violate both the professional office and home of the victim, acting for this purpose, there will be held two concurrent offenses.

4. Forms, Ways, Sanctions

4.1. Forms

Although the possible *preparatory acts* are not sanctioned by the law, and the attempt in the refusal way of the refuse to leave the business premises is not possible; the possible attempt (in the way of penetration) is not punishable by the law.

The examined crime *is consumed* at the moment when it is produced the really dangerous results, the result is mistaken when it was breached the privacy of the victim (the moment of penetrating or refuse to leave the premises).

In the case where the presence of the perpetrator on the premises where the person or legal entity conducts his professional activity prolongs, the offense becomes continuous, in which case it runs out at the moment of leaving the violated professional office.

4.2. Ways

The examined crime presents in par. (1), art. 225 of the Criminal Code, the two simple legal ways, i.e.: *entering without right, in the headquarters of a legal or physical entity in which he carries on his activity and refusal to leave at the request of the entitled person*.

Under par. (2) of the same article there are provided *three aggravated legal ways*, which will be retained under the following circumstances:

- *the offense was committed by an armed person;*
- *the offense was committed during the night;*
- *the offense was committed using false impersonations.*

For the first aggravated normative way referred to in art. 225, par. (2) Thesis I, which is the act committed by an armed person, the perpetrator must have clearly a weapon when entering or refusing to leave the professional premises or commit the crime using an assimilated weapon, in accordance with art. 179, par. (2) of the Criminal Code.

In the legal sense, by weapon it is understood any device whose function determines throwing one or more projectiles and explosives, ignited or lightened, incendiary mixes or spreading of harmful irritating or neutralization gases, to the extent there can be found in one of the categories provided in the Annex.

According to the depositions of art. 179, par. (1) of the Criminal Code, the weapons are instruments, the devices or declared parts mentioned by the law; at the same time, according to par. (2) thereof, there are assimilated to the weapons any other objects to be used as weapons and which were used for the attack.

As for the objects that can be assimilated as weapons, we note that this may be only those contusive objects that were used against the injured person (a piece of iron, a wood, a board, etc.).

The second aggravated legislative way established in art. 225, par. (2) Thesis II consists in committing the act during the night, which will be deducted when the act was committed after the

darkness appeared before dawn, the court will consider the astronomical criteria, providing the month, day and time where the offense was committed.

The third and final aggravated normative way it is stated therein the art. 225, par. (2) Thesis III and it will be retained when the offense was committed by using false impersonations.

According to the doctrine, “*the quality of lying* is the untrue quality (whether it is or not an official capacity) that a person invokes or assigns to another person to induce or maintain the fault of the injured person to enter into the business premises thereof or to refuse to leave it (e.g. the presentation under the quality of construction inspector to enter into the professional premises)” [5]. The false quality used by the perpetrator must be credible to the victim; the legal practice can retain the contest with the crime of usurpation of official qualities (art. 258 of the Criminal Code).

4.3. Penalties

In the simple legislative ways referred to in art. 225, par. (1) of the Criminal Code the penalty provided by the law is imprisonment from 3 months to 2 years or fine, and in the case of the three aggravated ways, the criminal sanction is imprisonment from 6 months to 3 years or fine.

5. Additional Explanations

5.1. The Connection to other Crimes

The examined crime has many elements of similarity with the crime of trespassing, namely: the active subject, the material element of the objective side, the normative simple ways, the aggravated legislative ways, the penalty limits and procedural aspects related to the initiation of the criminal proceedings.

As differentiation elements we mention the legal object and sometimes the physical object.

5.2. Some Procedural Aspects

In the case of this offense the prosecution is initiated upon prior complaint from the injured party, including for the aggravated legislative ways.

Typically, the jurisdiction of the first instance court belongs to the court in whose jurisdiction the crime was committed, and the prosecution is conducted by the prosecutors of the territorially competent judicial police under the supervision of the prosecutor.

If the prosecution was conducted by D.I.I.C.O.T. or D.N.A. the jurisdiction court of first instance belongs to the notified court.

Considering the quality of the active subject at the time of the offense (the competence according to the quality of the person) the jurisdiction of the first instance court can belong, in accordance with art. 38 letters c) -g) Criminal Procedure Code, art. 39 letter c) and d) Criminal Procedure Code, and art. 40, par. (1) Criminal Procedure Code, to the court of appeal in whose jurisdiction the crime was committed, the military court of appeal and High Court of Cassation and Justice.

6. Previous Legislation and Transitory Situations

6.1. Previous Legislation

In the offenses of trespassing of art. 496 of the Criminal Code of Carol the IInd it was sanctioned also the act of a person who, *through violence, threat, burglary, escalating, use of lying keys, cunning or clandestinely entering in the (...) business office (of a person)*; we can say that the legislator of the time has incriminated also the violation act of violation of professional office, without a marginal call in this way, the act being included practically in the infraction called *trespassing*.

The observations formulated on the examination of the crime of trespassing remain valid; a reason for which we believe it does not require further clarification.

6.2. Transitory Situations. Applying the More Favorable Criminal Law

Any acts committed before the entry into force of the new law are not punishable.

7. Conclusions

The incrimination of these acts was imposed amid the need to harmonize the Romanian legislation with the EU legislation, but also due to the need to protect the professional headquarters of the legal person by the same tools as in the case for protecting the physical entity's home.

The carried out examination has highlighted the concern of the Romanian legislator in order to ensure the effective protection of corporate headquarters located on the Romanian territory.

As one general conclusion we consider that the current incrimination can ensure an adequate protection of the professional office of any legal person in Romania.

BIBLIOGRAPHY

[1] See: ECHR, Judgment of 16 October 2007 in Wieser and Bicos Beteiligungen GmbH c. Austria, par. 44; Judgment of 16 December 2002 in Niemietz v. Germany, par. 29; Judgment of 25 February 2003 in Elci et al. C. Turkey, par. 96; Judgment of 16 November 2004 in Moreno Gomez v Spain, par. 28; Judgment of 16 April 2002 in Société Colas Est v. France, par. 41.49.

[2] See: ECHR, Judgment of 25 March 1998 in Kopp v. Switzerland, par. 50, 62-75.

[3] See: ECHR, Judgment of 16 December 1992 in Niemietz v. Germany, par. 23, 26, 27, 30-33.

[4] See: ECHR, Judgment of 16 April 2002 in Société Colas Est v. France, par. 41.49; J.-F. Renucci, *Traité de Droit Européen des droits de l'Homme/Treaty of European Law of Human Rights*, LGDJ, Paris, 2012, p. 322.

[5] Mihail Udrioiu (2014). *Drept penal, Partea specială, Sinteze și grile/Criminal Law, The Special Part, Syntheses and Grids*, 2nd Ed., C.H. Beck. Bucharest, pp. 178-179, 179, 180, 180, 180-181, 258-259, 182.

[6] See ECJ, cases C-46/87 and C-227/88, Hoechst v Commission (1989); Case C-97/87, Dow Chemical Iberica v Commission (1989). For a detailed analysis, see I. Van Bael, J.-F. Bellis, *Competition Law of the European Community*, Kluwer Law International, 4th ed., pp. 1062-1064.

[7] See: ECJ case C-94/00, Rowette Freres SA (2002), par. 29, 53.

[8] Ioana Vasiu in, George Antoniu (coordonator), Constantin Duvac, Daniela Iulia Lămășanu, Ilie Pascu, Constantin Sima, Tudorel Tioader, Ioana Vasiu (2013). *Explicațiile preliminare ale noului Cod penal, Partea specială, Titlul I. Infrațiuni contra persoanei și Titlul II Infrațiuni contra patrimoniului*, vol. III, art. 188-256/Preliminary explanations of the new Criminal Code, Special part, Title I. Crimes against the person and Title II Crimes against the patrimony, vol. III, art. 188-256. Ed. Universul Juridic, Bucharest, pp. 257-258, 258, 258.

THE MANAGERIAL STYLE AND INTERPERSONAL RELATIONS IN POLICE AND ROMANIAN POLICE

Carmen Șerbănescu Drugă

PhD Student, "Ovidius" University of Constanța

Abstract: Psychology and sociology researchers written about organizational psychology, trying to capture the specificity of this field of human knowledge and social practice, underlining its evolutionary and transformative character. Thus, since 1965, Edgar Schein has been called "an evolving sector of psychology", and Paul Muchinsky, more recently, in 2000, "a growing, exciting, and changing discipline", and it is natural to be so because organizational psychology has evolved with society and science in general.

The present study attempts to capture the importance of organizational psychology, human resources, its validation, the management of an institution, but also the printing of leadership style and visibility of the "locomotive-leader" in any organization, whether military or any other institution and in the Romanian Police. The studies of the psychologist, specialized in organizational psychology in the civilian environment, add my experience gained in years of work in the Romanian Police, from the executing officer to the first level of manager, showed the fact that the management based on performance and compliance with managerial principles and legislation must be complemented by a clear and consistent managerial vision. Also, the present study emphasize that in the Romanian Police the managerial segment and the implementation of the leadership on a continuous basis is very important, as organizational flexibly, adapting to new, reinventing the managerial and leadership style and activating human resources.

Keywords: police, organization, romanian politice, manager style, leadership, leader and police manager

Stilul de conducere reprezintă modul personal, specific de a gândi și de a acționa al conducătorului în procesul conducerii. Momentul esențial și caracteristica principală a conducerii rezidă în deciziile luate în vederea realizării scopurilor organizaționale. În consecință, localizarea deciziei (cine ia decizia?) devine un criteriu important în evaluarea multor fenomene, de grup și organizaționale, prin implicațiile sale. Tocmai de aceea o serie de cercetători (Lewin, Lippitt, White, 1967) au analizat stilul de conducere și efectele sale din perspectiva distribuției deciziei în grup. Autorii menționați au identificat cele trei stiluri de conducere devenite de acum clasice: autoritar, democratic și laissez-faire.

Stilul de conducere reprezintă modalitatea în care conducătorii își manifestă atribuțiile ce le revin în relațiile cu subordonații, șefii, colegii.

Acesta exprimă o multitudine de metode și modalități de a acționa, uneori con-tradictorii, pe care conducătorii trebuie să le aplice în funcție de specificul fiecărei situații.

Stilul optim de conducere presupune capacitatea con-ducătorilor de a se adapta situației și de a sesiza elementele esențiale: angajarea personală față de obiectivele organizației; cooperarea care se stabilește între conducători și membrii colectivului condus.

Ce ne motiveaza cel mai eficient în orice activitate? Ce ne determină să ne depășim limitele autoimpuse sau nu? Prin ce metodă reușim nu numai să fim mai receptivi la nou, ci chiar să ne însușim noul cu convingere? Și, în aceeași măsură, cum reușim să-i convingem pe alții de justetea soluțiilor noastre, a modalităților de abordare și, în final, chiar a principiilor noastre? Răspunsul la toate aceste întrebări este puterea exemplului. În orice profesie, în orice activitate, mai grăitor și mai convingător

decat conceptele teoretice este exemplul, personal sau nu. Nu e nimic mai eficient decât a spune: „...aceasta este teoria și iată cum a fost ea aplicată cu succes...“. Cunoaștem toate acestea, dar ce se întâmplă în cazul managerilor? Care este exemplul dat și cum funcționează el?

Este evident că în cazul managerilor competența profesională este, desigur, necesară, dar nu și suficientă. Exemplul unui manager, prin autoritatea funcției și prestigiul poziției sociale devine mult mai dezirabil, în special în ochii subordonaților. Se știe că stilul de conducere și de comportament al „șefului“ se reflectă în acțiunile acestora, mergând până la influențarea obținerii rezultatelor scontate.

Astfel încât, toate teoriile moderne de management se referă din ce în ce mai mult la etica liderului și la puterea, respectiv conducerea, bazată pe principii. Într-o schiță de portret al directorului model, dintr-un studiu elaborat de University of California sunt evidențiate cele zece calități pe care trebuie să le aibă acesta:

- ☐ să își aprecieze la justa valoare subalternii;
- ☐ să recunoască, nu numai declarativ, faptul că subalternii sunt oameni ca și el/ea;
- ☐ să fie echilibrat și cinstit;
- ☐ să comunice credibil;
- ☐ să elaboreze și să susțină un plan bun de recompense pe termen scurt și lung;
- ☐ să creeze ocazii de avansare;
- ☐ să creeze și să susțină un sistem competitiv și onest de plată a salariaților;
- ☐ să aibă un program de dezvoltare clar și bine definit;
- ☐ să furnizeze resursele necesare lucrului de calitate;
- ☐ să aibă așteptări rezonabile de la salariat.

Rămânând în sfera puterii bazate pe principii, dr. Blaine Lee, vicepreședinte fondator al Centrului Covey pentru Conducere, una dintre cele mai importante autorități din lume în domeniul dezvoltării conducerii, spune în cartea sa „Principiul puterii“: „Dacă vrei să aveți acest gen de putere față de cei din jurul vostru, mai întâi trebuie să le câștigați încrederea, respectul și admirația. Pentru a face acest lucru, oamenii onorabili reunesc zece principii esențiale ale puterii.” **Cele zece principii esențiale ale puterii: Puterea de convingere, Bunătatea, Răbdarea, Cunoașterea, Blândețea, Disciplina, Capacitatea de a învăța de la ceilalți, Consecvența, Acceptarea, Integritatea.**

Trăgând cele mai evidente concluzii, a te constitui într-un exemplu pentru ceilalți, de pe o poziție investită cu autoritate, înseamnă, în primul rând, o responsabilitate mărită față de cei din jurul tău dar și, implicit, o responsabilitate față de propria persoană: aceea de a nu înceta nici o clipă să te auto-dezvolți, în toate aspectele personalității tale, dar, mai ales, de a face aceasta împreună și pentru oamenii care muncesc alături de tine.

Abordări teoretice ale conducerii - Sunt oameni pe care i-am urma cu ochii închiși până la capătul lumii cu același firesc cu care rămânem impasibili la argumentele altora. Există persoane dornice și capabile de a-și pune în valoare calitățile și abilitățile pentru a mobiliza mase, persoane elocvente, dinamice, înflăcărâte, cu un simț al direcției dublat de o capacitate naturală de a face din această direcție ținta și sensul multor altora. Între anii 1920 și 1930, studiile din domeniul conducerii s-au focalizat asupra încercării de a identifica trăsăturile personale ce diferențiază liderii de nonlideri. Această abordare de conținut, centrată pe ceea ce este un lider eficient, și nu pe cum se conduce - eficient - deschide calea tentativelor de demistificare a conducerii, plecând de la premisa că nu oricine poate conduce, iar cel făcut pentru a conduce prezintă anumite particularități fizice, de personalitate și sociale - predictorii ai eficienței sale în funcție.

Teoria trăsăturilor ca predictorii și garanți ai eficienței în conducere nu a putut identifica un set consistent și constant de particularități care disting conducătorii de conduși.

Deși contestată și abandonată de teoreticieni, teoria „Omului Mare” în conducere își cere și își conservă și azi caracterul de universalitate, în sensul în care convingerea că anumite trăsături, capacități personale ale liderului condiționează eficiența acestuia, astfel că în multe situații nu a putut fi complet eliminată din nici o abordare a conducerii.

Abordări centrate pe comportament - Orientările teoretice centrate pe comportamentul liderului urmăresc delimitarea acelor acțiuni care au impact asupra eficienței actului de conducere. Spre deosebire de abordările centrate pe trăsături, care încearcă să răspundă la întrebarea „Cine este un lider eficient?”, studiile focalizate pe comportament încearcă să ofere răspuns pentru problema „Ce fac liderii eficienți?”. În baza analizei factoriale a datelor colectate în urma studiilor realizate de Universitatea Ohio, au fost desprinse două aspecte importante ale conducerii, numite de cercetători „inițierea structurii” și „considerarea”.

Astfel că liderii evaluați bine pe dimensiunea considerare se confruntă cu fluctuații reduse de personal, iar satisfacția membrilor echipei este ridicată. Șefii evaluați bine pe dimensiunea inițierii de structură au echipe productive și par a fi mai bine evaluați de superiori.

Studiile efectuate la Universitatea Michigan au clasificat liderii în două categorii în funcție de accentul pe care aceștia îl plasează pe producție sau pe angajați. Această concepție implică faptul că un lider nu poate combina ambele orientări în stilul de conducere, ci poate fi orientat predominant într-o direcție sau alta de acțiune.

Liderii centrați pe producție (production/task centered) stabilesc standarde înalte de performanță și au grijă ca ele să fie atinse. Liderii centrați pe oameni (employee centered) încurajează participarea angajaților la stabilirea obiectivelor și la alte decizii de grup, consolidând încrederea și respectul reciproc.

Concluzia studiilor realizate la Universitatea Michigan a fost aceea că liderii centrați pe oameni au rezultate mai bune.

Teoriile contingentei-Una dintre criticile aduse teoriilor comportamentale se referă la faptul că acestea își promovează conceptele ca universal aplicabile, în timp ce organizațiile există în variate forme și mărimi, fiecare desfășurând activități diferite și operând în felurite moduri.

Teoriile contingentei (situaționale) adaugă un nou element analizei modului de conducere a oamenilor într-o organizație și anume, contextul, situația în care este exercitată conducerea.

Liderii de succes trebuie să fie capabili să identifice particularitățile contextului (mediului) și să-și adapteze comportamentul de conducere astfel încât acesta să vină în întâmpinarea indivizilor și ale situației respective.

Teoriile tranzacționale-Modelul schimbului lider - membru al echipei (leader-member exchange/LMX model) elaborat de Dansereau, Graen și Haga (1975), arată de ce un subgrup al unei unități funcționează ca parte a unei echipe coezive, în timp ce un altul este exclus. Principala aserțiune a acestui model este aceea că liderul nu-și tratează toți subordonații în același fel. Chiar dacă sunt integrate unui context de cultivare a consensului și colaborării, relațiile interpersonale rămân marcate de fenomene mai puțin controlabile, dar firești - atracția interpersonală, prima impresie și efectul de halo.

Teoria conducerii charismatice-Unii autori apreciază că abordarea trăsăturilor liderului în domeniul conducerii ar fi fost prefigurată și declanșată chiar de către analiza lui Weber asupra autorității charismatice, în cadrul lucrării ce plasa birocrăția ca tip ideal de organizare (apud Vlăsceanu, 1993). Ca stil de conducere, charisma există și își face simțite efectele numai în contextul unei relații, al interacțiunii conducător - conduși. Modelul interacțional (modelul interdependenței) al charismei susține că tipul de conducere charismatică se exercită atunci când o persoană posedând calități remarcabile este recunoscută astfel de către membrii grupului (interacțiune charismatică), iar aceștia răspund prin respect, venerație, dependență emoțională.

Teoria liderului tranzacțional versus cel transformațional - Bass (1999) descrie liderul transformațional ca personalitatea capabilă să alinieze interesele organizației la cele ale membrilor ei. Teoriilor precedente privind conducerea (de exemplu, teoria contingentei) abordează liderul tranzacțional, ca fiind cel care orientează sau motivează angajații în direcția atingerii scopurilor stabile, prin clarificarea rolului acestora și în baza solicitărilor impuse de sarcini.

Orientarea conducerii tranzacționale spre susținerea motivației și a moralului membrilor echipei, liderul transformațional îi aduce în plus efectul de catalizarea intereselor imediate ale

acestora, inspirându-i, stimulându-i intelectual, captându-le respectul și considerația. Ca rezultat, membrilor echipelor transformatoriale le pasă unii de ceilalți ei se stimulează reciproc din punct de vedere intelectual, se inspiră unul pe celălalt și se identifică cu scopurile echipei.

Tipologia stilurilor de conducere - Cercetările întreprinse în diverse organizații (economice, politice, militare, școlare, culturale) au condus la identificarea mai multor tipologii de stiluri de conducere, clasificate după diverse criterii. Din multitudinea clasificărilor și tipologiilor propuse ne vom referii la cele mai consacrate și mai frecvent folosite în evaluarea stilurilor manageriale, prezentând și criteriile pe baza cărora s-au efectuat respectivele clasificări, cum ar fi: modul de luare a deciziilor; sistemul de valori care orientează activitatea managerilor; eficiența stilurilor de conducere.

Vom prezenta una dintre cele trei clasificări generale, și anume după modul de luare a deciziilor: a) Stilul autoritar (autocrat, despot) se caracterizează prin: exercitarea autorității, prin forță și constrângere; șeful nu informează colectivul asupra scopurilor activității, nu-i dă o perspectivă a muncii, ci se mărginește să-i traseze sarcini pe perioade scurte, perspectiva revenindu-i numai lui;

șeful este distant față de subalterni, se preocupă doar de perfecționarea pregătirii lor tehnico-profesionale și mai puțin de formarea unor calități umane; conducătorul autocrat nu acordă încredere și libertate de acțiune și gândire necesare și, ca urmare, o mare parte din timp o destină activităților de îndrumare mărunță (tutelare), supraveghere excesivă și control; un conducător autoritar consideră că nimic nu poate fi bun dacă nu este văzut, făcut sau avizat de el.

Acest stil de conducere - atunci când nu este cerut în mod obiectiv de anumiți factori - are la bază mai multe caracteristici personale ale conducătorului, de aici și concepția pesimistă (teoria X), despre motivația și comportarea omului în muncă, teorie care, printre altele, susține că omul mediu este predispus la delăsare, la evitarea muncii, că dorește să evite răspunderile și sarcinile; din cauza acestor (presupuse) tendințe, este necesar ca oamenii să fie constrânși, supravegheați și impulsionați permanent pentru îndeplinirea sarcinii.

b) Stilul permisiv (laissez-faire, liber) este caracterizat prin toleranță excesivă, prin acordarea unei libertăți de acțiune subalternilor peste limite. De asemenea, conducătorul transmite subalternilor sarcinile primite fără să contribuie cu nimic la precizarea, orientarea și îndrumarea oamenilor pentru îndeplinirea lor; atât actul conducerii cât și rezultatele muncii îi sunt indiferente conducătorului permisiv, ceea ce creează apatie și delăsare în rândul colectivului; practic, asistăm la o abdicare de la conducere. Acest stil poate fi generat de o concepție greșită asupra libertății individuale a subalternilor, de incompetență, de comoditatea conducătorului sau de dorința - mai ales la tinerii conducători - de a-și crea o popularitate rapidă și ieftină în rândul subalternilor (posibil, dar cu urmări negative greu de corectat apoi).

c) Stilul democratic este stilul în care subordonații (conducătorii inferiori, alți specialiști) sunt considerați în primul rând colaboratori ai managerului/liderului în atingerea unor scopuri care au fost stabilite și prin consultarea lor; subalternii sunt orientați permanent asupra perspectivei activităților, asigurându-se astfel angrenarea lor mai eficientă în activitate; managerul/liderul acordă încredere subalternilor, în care scop se preocupă de educarea și perfecționarea pregătirii lor; liderul recurge la delegarea (descentralizarea) sarcinilor în limitele raționale, ceea ce îi permite să se ocupe de sarcinile importante, de fond.

Folosirea termenilor "autoritar" și "democratic" nu trebuie să ducă la confuzii, în sensul că primul conducător ar avea autoritate, iar cel de-al doilea nu. Plecând de la faptul că nu există și nu pot exista stiluri de conducere pure, o serie de autori au propus variante ale stilurilor de conducere "nuanțate" (Brown, 1961) în această variantă există trei tipuri de conducători autoritari și două tipuri de democrați: autoritarul strict - sever dar corect, nu-și deleagă niciodată autoritatea; pentru el "afacerile sunt afaceri", "timpul costă bani"; are tendințe conservatoare, ține la distincția dintre conducător și subaltern; autoritarul binevoitor - consideră că în aceeași măsură răspunde și de subalterni, nu doar de sarcină, drept pentru care se interesează și de problemele lor personale, încearcă să-i ajute; autoritarul incompetent - este un conducător "infantil", lipsit de scrupule: minte,

brutalizează, corupe, recurge la orice procedură care crede că îl va ajuta în realizarea scopurilor sale; democratul autentic - cel descris anterior; pseudo-democratul - nu diferă prea mult de autoritarul incompetent; adoptă formule verbale aparent democratice, dar în esență nu se interesează de problemele oamenilor ci își urmărește propriile sale interese.

Factori determinativi ai stilului de conducere - Factorii determinativi ai stilului de conducere au funcții diferite, cei personali îl determină pe conducător să adopte - într-o manieră mai mult sau mai puțin conștientizată - un anumit stil de conducere, să acționeze așa cum consideră el că trebuie acționat, iar cei exteriori impun cu necesitate un anumit stil, tocmai pentru a realiza cu succes funcțiile grupului/organizației. Factorii enunțați se prezintă astfel: a) factori personali: structura temperamentală și caracterială a liderului, competența sa tehnică și managerială, concepția despre om (teoria X sau teoria Y) percepția corectă sau nu a situației, subalternilor, naturii și structurii sarcinii; b) factorii exteriori (obiectivi): natura și structura sarcinii, calitățile subalternilor, situația în care se acționează.

Pentru prezenta lucrare s-a realizat o cercetare în cadrul IPJ Constanța, având ca scop analiza climatului organizațional și a percepției față de management în general. Menționez că studiul realizat are scop investigativ, urmărind concomitent validarea unei metodologii și a unui instrument de lucru elaborat în acest sens.

Obiectivele analizei:- identificarea oportunităților și insuficiențelor în cadrul organizației (puncte tari și puncte slabe); stabilirea unui plan de consolidare a aspectelor pozitive constatate

- propunerea unei strategii adecvate de intervenție orientată spre zonele deficitare.

Lotul de cercetare - Eșantionul supus cercetării este constituit din 80 de lucrători din cadrul IPJ Constanța. Procedura de lucru - aplicarea unui chestionar, care s-a realizat prin respectarea metodologiei de lucru; analiza datelor culese prin intermediul anchetei pe bază de chestionar. Materialul folosit în investigarea situației existente la momentul respectiv în cadrul I.P.J. a cuprins 2 chestionare de investigare a Climatului Organizațional - CO (unul standardizat, cu răspunsuri precodate – varianta A și altul cu răspunsuri deschise – varianta B), ambele vizând 12 dimensiuni ale climatului organizațional, astfel:

1. management suportiv, vizează stilul de conducere, ca sprijin al performanței individuale și colective, asigurarea condițiilor pentru eficiență
2. claritatea rolului: se referă la aspectele legate de cunoașterea de către angajat a atribuțiilor și responsabilităților sale (angajatul știe ce se așteaptă de la el, ce trebuie să facă la locul de muncă)
3. contribuție, constă în percepția angajatului că prin munca sa participă la îndeplinirea obiectivelor organizației
4. recunoaștere: se referă la convingerea angajatului că organizația apreciază și recunoaște efortul și participarea sa la îndeplinirea obiectivelor organizaționale
5. autoexprimare: vizează aspectele de autodezvăluire, angajatul poate să dezvăluie anumite aspecte legate de sine la locul de muncă, poate fi el însuși fără teama de repercusiuni negative asupra profesiei sale
6. provocarea muncii: se referă la măsura în care angajatul percepe munca pe care o desfășoară ca fiind interesantă, stimulativă
7. satisfacția în muncă: se referă la gradul în care o persoană este mulțumită cu (aspecte ale) propriului serviciu sau situația acestuia.
8. motivație: vizează elementele care determină o persoană să efectueze o anumită acțiune sau să realizeze un scop
9. calitatea relațiilor: se referă la relațiile de muncă, comunicare, colaborare, atmosferă destinsă, neconflictuală
10. gradul de pregătire a organizației: vizează măsura în care personalul Inspectoratului se simte pregătit pentru a-și realiza atribuțiunile la locul de muncă

11. loialitatea față de organizație: măsura în care angajatul are o atitudine corectă, cinstită, în spiritul legilor și regulamentelor poliției și al normelor morale, care nu dăunează direct sau indirect organizației

12. angajamentul față de organizație: se referă la acceptarea scopurilor și valorilor organizației și încrederea în acestea, dorința de a depune efort pentru organizație, dorința de a rămâne fi parte a instituției

Prelucrarea și interpretarea datelor - Pe baza informațiilor obținute s-a decis realizarea unei analize S.W.O.T. (Strenghts, Weaknesses, Opportunities and Threats), după cum urmează:

Atuuri (Strenghts)

- Colectivul de lucru (unitatea colectivului și colaborarea intercolegială)
- Loialitatea lucrătorilor față de organizație
- Devotamentul și angajamentul față de instituție
- Convingerea importanței pe care o are contribuția personală la atingerea obiectivelor organizaționale
- Dăruire și implicare în munca de poliție
- Satisfacția profesională oferită de activitatea în sine
- Operativitatea

Puncte slabe (Weaknesses)

- Dotare
- Pregătire
- Colaborarea și cooperare între formațiuni
- Număr insuficient de lucrători
- Implicarea deficitară, insuficientă a unora dintre lucrători în efectuarea sarcinilor de serviciu

Oportunități (Opportunities)

- Creșterea transparenței în privința activităților poliției
- Efectuarea în continuare a testelor de integritate și loialitate
- Încadrarea de personal în vederea acoperirii deficitului existent
- Organizarea unor cursuri de dezvoltare personală și profesională
- Stabilirea unui sistem de recompensare / promovare diferențiat, care ar motiva și stimula în mai mare măsură lucrătorii

Amenințări (Threats)

- Cadrul legislativ
- Dezvoltarea tehnică și tehnologică extrem de alertă
- Pierderea de personal
- Neadecvarea sistemului de recompensare și sancționare
- Neactualizarea și necorelarea bazelor de date
- Volumul prea mare de muncă raportat la personalul existent
- Exercițarea unui stil de conducere apreciat de lucrători ca uneori nefiind fundamentat pe sprijinirea obținerii performanței.

Managementul este apreciat uneori ca fiind nesuportiv, iar ca rezolvare, lucrătorii recomandă axarea în mai mare măsură pe îmbunătățirea calității relațiilor interumane, în sens bidirecțional (atât pe orizontală – între lucrătorii situați la același nivel, cât și pe verticală – ascendent sau descendent: între lucrătorii situați pe nivele ierarhice diferite).

Concluzia prezentei cercetări este faptul că la nivelul Poliției și Poliției Române se păstrează același stil de mamagement și leadership ca și în celelalte organizații, cu accente de tipul organizației militare, aspect firesc având în vedere rolurile fundamentale ale Poliției Române de a apăra drepturilor și libertăților fundamentale ale persoanei, a proprietății private și publice, prevenirea și descoperirea infracțiunilor, respectarea ordinii și liniștii publice, care se realizează în interesul persoanei, al comunității, precum și în sprijinul instituțiilor statului, exclusiv pe baza și în executarea legii.

BIBLIOGRAPHY

1. Constituția României din 1991, completată și revizuită prin Legea nr. 429/2003 - <http://www.constitutiaronaniei.ro/> ;
2. Legea nr. 218/2002 privind organizarea și funcționarea Poliției Române, publicată în Monitorul Oficial nr. 305 din 9 mai 2002, actualizată la data de 22 mai 2015;
3. Legea nr. 360/2002 privind Statutul Polițistului, publicată în Monitorul Oficial nr. 440 din 24 iunie 2002, actualizată la data de 22 iulie 2016;
4. Armacost, B.E., (2003), Organizational culture and police misconduct, UVA School of Law, Public Law Working Paper No. 03-6 http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=412620;
5. Bobek, B, Gore, P., (2004), Inventory of Work Related Values: 2001 Revision, ACT, http://www.act.org/research/reports/pdf/ACT_RR2004-3.pdf;
6. Boris, U., (2006), Entrepreneurship in the rainbow nation: effect of cultural values and ese on intentions, Journal of Developmental Entrepreneurship, Sep., http://findarticles.com/p/articles/mi_qa3906/is_200609/ai_n16768009/pg_8;
7. Borman W. C., Richard J., Ilgen D., Klimoski, R., (2003), Handbook Of psychology, Volume 12 , industrial and organizational psychology, John Wiley & Sons, Inc., England;
8. Brown, M.K. (1981). Working the Street: Police Discretion and The Dilemmas of Reform. New York: Russell Sage Foundation;
9. Bobăcescu C., „Istoria Poliției Române”, Editura Ministerului de Interne, București, 2000;
10. Bourdoux G. et Smitts M., „Etudier la police: une nécessité démocratique”, Politeia Edition, Bruxelles, 2003;
11. Ceterchi I., Craioveanu I., „Introducere în teoria generală a dreptului”, Editura All Beck, București, 1998;
12. Cîrjan Lazăr, „Istoria Poliției Române”, Editura Vestala, București, 2000;
13. Chelcea, Septimiu - Cum să redactăm în domeniul științelor socio-umane, București, Ed. S.N.S.P.A., 2000;
14. Constantin Gh., „O istorie a internelor în date”, Editura Ministerului de Interne, București, 2000;
15. Emsley C., The history of policing, 4 vol., Farnham, UK, Ashgate, 2011;
16. <http://www.politiaromana.ro>.

BANKING GLOBALIZATION – AN IMPORTANT STEP TOWARDS FINANCIAL GLOBALIZATION

Andra Maria Găină

Lecturer, PhD, University of Craiova

Abstract: Banking globalization has become a reality of our days. It practices an extremely strong influence not only considering economy, but also on other parts of the contemporary world.

The expansion of the financial markets and the diversification of the financial instruments have grown the possibilities of access to funds for banks. Banking transnational companies were the one that opened and reinforced the way of the financial globalization and gave an international dimension to the banking activity. Traditional banking practices based on the warehouses and credits drawing occurred on a second level. The new activities, such as financial markets transactions and the production of revenue through commissions has become an important sources for banks profitability.

On the global financial market the lending operations are ranked in volume in the second place after bonds. The banking sector is dominated by the three financial poles of the world (the European Union, the United States of America and Japan).

Banks have undergone radical structural changes due to economic, political and technological change. On the banking market there is an internationalization of banking systems in developed countries and a process of concentration of banking activity.

Keywords: banking globalization; financial market; credits; concentration of banking activity.

I. Sistemul bancar - componentă esențială a sistemului financiar internațional

1. Sistemul financiar internațional

1.1. Elemente preliminare. Sistemul financiar internațional¹ este dominat în toată lumea de instituțiile financiare (bănci, companii de asigurări și fonduri de pensii). În zilele noastre este imposibil să cheltuiești, să împrumuți sau să economisești bani fără a apela la mediul virtual și la intermediarii financiari.

Sistemul financiar internațional presupune existența unei game variate de instituții financiare: bănci comerciale; fonduri mutuale; fonduri mutuale ale pieței monetare; asociații de economii și împrumuturi; companii financiare de vânzare-cumpărare; uniuni de credit; bănci mutuale de economii. El² a apărut pe fondul dezvoltării economiilor naționale și al globalizării comerțului și serviciilor, cu consecința extinderii și diversificării relațiilor financiare internaționale.

1.2. Ce este sistemul financiar internațional? Sistemul financiar este alcătuit din fluxurile de capital (împrumuturi și obligațiuni) și investiții (investiții străine directe; acțiuni; bani) și a înregistrat cea mai mare rată de creștere în volum în ceea ce privește afacerile.

Sistemul financiar internațional³ cuprinde un ansamblu de relații financiar-monetare internaționale prin care se asigură transferul în timp și în spațiu al resurselor de capital de la creditorii sau investitorii internaționali către cei care au nevoie de acesta, care se derulează într-un cadru

¹Badea, D.G., Novac, L.E., *Interntional Trade and Finance*, Ed. Economică, București, 2005, p. 57-58; Kim, S., Kim, S.H., *Global Corporate Finance*, Eixth Edition, Blackwell Publishing, 2006, p. 296.

²Păun, C., *Aspecte financiare ale relațiilor economice internaționale*, Ed. Luceafărul, București, 2003, p.4.

³Gaftoniuc, S., *Finanțe internaționale*, Ed. Economică, București, 2000, p. 57.

instituțional și normativ bine determinat, în scopul dezvoltării economiei internaționale în ansamblul său.

1.3. Sistemul financiar internațional și globalizarea. În contextul globalizării⁴, economia mondială a înregistrat schimbări semnificative în structura și funcționarea principalelor sisteme, în special în sistemul financiar.

Globalizării îi pot fi atribuite variate semnificații⁵ (globalizarea informației; globalizarea culturii; răspândirea televiziunii, a internetului și a celorlalte forme de comunicare; mobilizarea crescută a comercializării ideilor) care conduc la comprimarea lumii de la măsura "M" (medium) la măsura "S" (small), în special în sectorul bancar.

În lucrarea sa, *Lexus și măslinul*, Thomas Friedman dă o definiție⁶ clară a globalizării. El consideră globalizarea ca fiind "integrarea inexorabilă a piețelor, a statelor naționale și a tehnologiilor într-un grad fără precedent - și anume într-o modalitate care dă indivizilor, întreprinderilor și statelor naționale posibilitatea de a ajunge mai departe, mai rapid, mai profund și mai ieftin ca oricând într-o manieră care, pe de altă parte produce o reacție puternică din partea celor pe care acest nou sistem fie îi agrează, fie îi lasă în urmă".

Globalizarea sistemului financiar internațional are la bază o serie de elemente: regula celor 3D (dezintermediere; dereglementare; deschidere); dezvoltarea sistemului IT; "profesionalizarea piețelor"; progresul în teoria și practica finanțelor.

Dezintermedierea a eliminat băncile din rolul de principali intermediari în procesul de finanțare și s-a trecut la un sistem bazat pe relația directă dintre deținătorii de fonduri și solicitanții lor.

Dereglementarea a avut ca rezultat creșterea mobilității internaționale a capitalurilor.

Deschiderea a dus la extinderea pieței monetare la scară mondială prin intermediul pieței valutare, ca urmare a procesului de internaționalizare a economiilor.

Dezvoltarea sistemului IT a fost cea mai importantă schimbare în era globalizării. Internetul oferă posibilitatea de a tranzacționa pe cont propriu, iar accentul cade pe procesul competitiv dintre marile centre financiare ale lumii, inovație și implantare în străinătate.

"*Profesionalizarea piețelor*" a făcut ca băncile să devină importante instituții financiare ce stau la dispoziția celor care solicită inovații financiare⁷ (operațiuni swap; opțiuni sau combinația opțiuni asupra tranzacțiilor swap, denumite swaptions).

Progresul în teoria și practica finanțelor este rezultatul inovării instrumentelor financiare, inovării produselor derivate și modului de gândire al jucătorilor financiari.

Competiția bancară, procesele de fuziuni și achiziții, falimentele bancare, schimbările din domeniul reglementării și supravegherii bancare sunt fenomene întâlnite tot mai des în cadrul sistemelor bancare.

2. Sistemul bancar -componentă a sistemului financiar internațional

2.1. Ce este sistemul bancar. Sistemul bancar este alcătuit din ansamblul diferitelor categorii de instituții financiar- bancare, care își desfășoară activitatea într-o țară.

Sistemul bancar dintr-o țară cuprinde cadrul instituțional și cadrul juridic.

Cadrul instituțional este format din banca centrală (cu rol de coordonare și supraveghere), bănci comerciale și alte instituții financiare similare acestora.

Cadrul juridic este format din ansamblul reglementărilor care guvernează activitatea bancară.

În România activitatea bancară se desfășoară prin Banca Națională a României (cu rol de bancă centrală) și societăți bancare (constituite ca societăți comerciale).

⁴ Bucur, C.R., *The Globalisation of the Banking Sector-Evolutions and Predictions*, Economic Insights-Trends and Challenges, Vol. LXIV, No. 1/2012, p. 75.

⁵ Mionel (Pană), O., *Psihologia investitorului. Tendințe și mutații pe piața financiară internațională*, Ed. Universitară, București, 2010, p.25.

⁶ Friedman, T., *Lexus și măslinul*, Ed. Polirom, București, 2008, p.30.

⁷ *Introducere în studiul piețelor de titluri de valoare*, Seria Reuters pentru educație financiară, Ed. Economică, București, 2000, p. 14.

2.2. Categoriile de bănci. Băncile din sistemul bancar sunt: banca centrală (cu rol în supravegherea și organizarea relațiilor monetar-financiare ale unui stat, atât pe plan intern cât și în relațiile cu alte sisteme monetare); băncile comerciale (celelalte bănci, altele decât banca centrală).

Băncile comerciale⁸ sunt de mai multe tipuri. În acest sens există: *bănci agricole* (care dau credite și alte facilități financiare și de plată unităților agricole pentru cumpărarea de terenuri și utilaje agricole, îngrășăminte etc.); *bănci de investiții* (acordă credite pe termen mediu și lung); *bănci ipotecare* (acordă împrumuturi pe termen lung cu o ipotecă asupra imobilelor deținute de debitori); *bănci de export-import* (creditează pe diferite termene producătorii/exportatorii autohtoni pentru a-i sprijini în activitatea de promovare a produselor țării respective pe piețele externe); *bănci internaționale sau private* (ex: Banca Reglementelor Internaționale; Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare; Banca Mondială); *băncile de depozit* (efectuează cea mai mare parte a activităților pe plan intern prin atragerea de depozite și acordarea de credite financiare și persoanelor fizice); *băncile de accept sau casele de accept* reprezintă instituții bancare care susțin, prin semnătura lor, titluri de credit (cambii; bilete la ordin) trase de exportatorii locali asupra importatorilor străini, titlul de credit devenind astfel negociabil; *casele de emisiune* (asigură plasarea pe piață a unor emisiuni de hârtii de valoare- acțiuni, obligațiuni).

2.3. Impactul globalizării asupra sistemului bancar. Sistemul bancar a suferit în ultimele două decenii o serie de schimbări. Băncile internaționale își extind activitatea în alte țări decât cele de origine, ceea ce are un impact major asupra competiției. Performanța și eficiența operațiunilor realizate de bănci sunt legate direct de mediul competitiv global.

Integrarea continuă a instituțiilor și piețelor financiare crează un mediu din ce în ce mai competitiv și cresc eficiența operațiunilor bancare în general. Sectorul bancar este unul dintre cele mai importante sectoare economice, influențabil și responsabil de schimbări, fie ele internaționale sau interne.

Studiile despre globalizare⁹ indică influența acesteia asupra sistemului bancar. Ea are impact la scară largă asupra băncilor din orice țară a lumii. Efectele economice ale globalizării asupra sistemului bancar pot fi pozitive sau negative. Ținta celor care manageriază sistemul bancar este de a maximiza efectele pozitive și de a le minimiza pe cele negative.

Pentru maximizarea efectelor pozitive este nevoie de diversificarea activității bancare și tranzacționarea prin intermediul derivatelor financiare. Acest lucru presupune diversificarea serviciilor bancare la sursă, emiterea de certificate de depozit și împrumuturi pe termen lung din exteriorul sistemului bancar. Pentru beneficiul clienților datoriile acestora trebuie să fie transferate în arii noi de investire, cum sunt investițiile bancare și finanțarea privatizării.

Cea mai mare provocare a băncilor este riscul asociat cu mixul produselor, cu competiția crescândă și cu obținerea resurselor necesare, în special a resurselor umane, care trebuie să corespundă cerințelor legislației din domeniu.

Băncile trebuie să facă față și noilor provocări asociate riscurilor operațiunilor de împrumut, resursa umană trebuie să se adapteze procesului rapid de dezvoltare și cerințelor tehnologiilor bancare moderne pentru a livra produsele și serviciile clienților pe piața locală.

II. Criza financiară globală și cum a afectat aceasta sectorul bancar

1. Declanșarea crizei financiare globale

Criza financiară globală sau criza subprime își are originea în spargerea balonului internet¹⁰ la sfârșitul anului 2000, când rata fondurilor federale a scăzut în câteva luni de la 6,5% la 3,5%.

⁸Tendințe în evoluția sistemului bancar. Tipuri de bănci și de sisteme bancare, http://www.referateok.ro/referate/1064_1260883108.pdf; Ionescu, L.C., *Fundamentele profesiei bancare: Băncile și operațiunile bancare*, Ed. Economică, București, 1996, p. 20.

⁹Bexley, B., J., Bond, P., Maniam, B., *The globalization of commercial banking*, Research in Business and Economics Journal, Sam Houston University, p. 2-4.

¹⁰Soros, G., *Noua paradigmă a piețelor financiare*, Ed. Litera Internațional, București, 2008, p. 12.

Pe fondul unei monede ieftine a apărut un *boom imobiliar*, creditorii ipotecari creditau pe oricine și au inventat noi modele de stimulare a afacerilor.

Merrill Lynch estimase că 50% din creșterea PIB-ului american din perioada anului 2005 avea legătură cu problema locuințelor, fie în mod direct, fie prin constituirea acestora și cumpărarea obiectelor necesare, fie indirect, prin cheltuirea banilor generați din refinanțarea ipotecilor.

În anul 2006 împrumuturile ipotecare subprime cu grad ridicat de risc ajunseseră la 20% din totalul împrumuturilor ipotecare, față de 5% în 1996. Se acordau așa numitele credite "ninja", fără ca împrumutatul să facă dovada unui loc de muncă stabil, să aibă un venit stabil sau să prezinte o garanție pentru alte bunuri. Băncile și-au vândut ipotecile cu grad mare de risc sub formă de obligațiuni de plată garantate, iar fluxurile de capital din mii de ipoteci în obligațiuni cu riscuri au fost transferate conform opțiunilor fiecărui investitor.

Marile bănci de investiții din Statele Unite ale Americii (Lehman Brothers, Bear Stearns, Merrill Lynch, Goldman Sachs și Morgan Stanley) au obținut profituri mari în perioada boom-ului imobiliar, iar ca efect al tranzacțiilor în marjă gradul lor de îndatorare și de risc a crescut foarte mult, iar în 2007 acestea cumula o datorie de 4100 miliarde dolari americani, care echivala cu 30% din valoarea economiei SUA.

Balonul imobiliar a explodat¹¹, iar instituțiile financiare legate de piața imobiliară au intrat și ele în pierderi.

Pe 15 iunie 2007, banca de investiții Bear Stearns a anunțat că două mari fonduri ipotecare de hedging aveau probleme cu realizarea apelurilor în marjă. Bear Stearns a creat o linie de credit în valoare de 3,2 miliarde USD pentru a salva unul dintre fonduri și a lăsat celălalt fond să se prăbușească. La data de 9 august, BNP Paribas (o bancă franceză) a suspendat trei dintre fondurile sale de investiții, în valoare de 2 miliarde de euro, invocând probleme din sectorul ipotecar subprime din SUA. BCE a făcut în aceeași zi o primă infuzie de 95 miliarde de euro, în sistemul bancar al zonei euro, iar pe data de 10 august, BCE a pus la dispoziția fondurilor bancare o a doua infuzie de încă 61 miliarde euro, pentru ca la data de 13 august 2007, să pompeze încă 47,7 miliarde euro în piețele financiare.

Băncile centrale din SUA și din Japonia au făcut și ele infuzii pe piețele financiare și se pregăteau pentru a susține piața în continuare cu banii necesari pentru combaterea problemei creditelor. Criza bătea la ușă! Problemele majore ale fondurilor de hedging, precum și cele ale BNP Paribas sunt considerate¹² că au marcat debutul celei mai mari crize financiare, de după Marea Depresiune din 1929.

Problemele de pe piața ipotecară americană s-au agravat, iar criza care a debutat în august 2007 s-a acutizat în luna septembrie 2008.

La data de 7 septembrie, Fanni Mae (Federal National Mortgage Association) și Freddie Mac (Federal National Mortgage Association), două instituții de credit ipotecar americane, au intrat sub control guvernamental pentru a fi salvate de la faliment, iar la data de 14 septembrie, Lehman Brothers, una dintre cele mai mari bănci de investiții solicită intrarea în faliment, deoarece nu primise ajutor financiar de la FED. Banca de investiții Merrill Lynch este preluată, în aceeași zi de 14 septembrie 2008, de Bank of America. Majoritatea acțiunilor de la bursă cad în data de 15 septembrie 2008, iar în data de 16 septembrie 2008, AIG (American International Group), care este cea mai mare firmă de asigurări din lume intră într-o criză de lichidități, fiind creditată până la urmă de către FED cu 85 miliarde de USD, în schimbul a 79,9% din acțiuni. Până la sfârșitul săptămânii, FED mai introduce pe piață lichidități în valoare de 105 miliarde USD, dar evenimentele iau amploare și criza de lichidități afectează din ce în ce mai multe instituții financiare din lume. SUA a pregătit un plan de salvare de 700 miliarde USD, pe care l-a supus aprobării senatului, iar guvernele sar în sprijinul

¹¹Găină, A., M., *Globalizarea și crizele financiare*, Ed. Pro Universitaria, București, 2012, p. 91-93.

¹²Krugman, P., *Întoarcerea economiei declinului și criza din 2008*, Ed. Publica, București, 2009, p. 204.

instituțiilor financiare din statele lor. Bursele au căzut, iar încrederea în sistemul financiar s-a redus considerabil.

Momentul care a declanșat criza financiară, care debutase la 9 august 2007, este considerat¹³ a fi căderea băncii de investiții Lehman Brothers la data de 15 septembrie 2008.

2. Tipurile de crize bancare și retragerile masive din bănci

Reinhart identifică două tipuri de crize bancare¹⁴. Un tip de criză este cea care apare în țările sărace, în curs de dezvoltare, din Africa și din alte părți ale lumii. Ea poate să apară ocazional și pe piețe emergente mai bogate, cum ar fi Argentina. Aceste crize au la bază reprimarea financiară ca formă importantă de taxare, adică o formă de insolvență a datoriei interne. În acest caz, guvernul stoarce indirect bani de la cetățeni prin aplicarea de taxe și monopolizarea sistemului de economisire și plăți. Guvernele impun plafoane ale dobânzii măbind taxa de reprimare financiară.

Un exemplu în acest sens este India, când la începutul anilor 1970 a plafonat dobânda bancară la 5% și a generat o creștere a inflației de peste 20%.

Al doilea tip de criză este cea care se manifestă în țările cu piețe emergente și economii avansate. În acest caz băncile transformă depozitele pe termen scurt în depozite pe termen lung, ceea ce le face vulnerabile retragerilor masive. În timpul unui "asalt al depunătorilor" asupra unei bănci aceștia își pierd încrederea în bancă și își retrag banii în masă. Banca se vede astfel nevoită să își lichideze activele în condiții de dificultate.

Criza din economia globală¹⁵ (o economie care este de aproximativ 40 de milioane de ori mai mare decât asociația de babysitting) are cu toate deosebirile de scară un caracter foarte asemănător cu problemele asociației. Locuitorii lumii vor să cheltuiască mai puțin decât produc, lucru posibil la nivel de individ, dar nu și la nivel colectiv. Rezultatul este nenorocirea de peste tot din jurul nostru.

III. Evoluția și perspectivele sistemului bancar

1. Elemente preliminare

Globalizarea¹⁶ a determinat nevoia de armonizare a regulilor bancare și facilitarea extinderii serviciilor bancare la nivel regional și global.

În anul 1987 a fost semnat de către Grupul celor 10 cele mai industrializate țări un acord la Geneva care a avut ca scop optimizarea mărimii capitalului unei bănci. Acest acord este cunoscut sub numele de "Convenția Basel".

Acordul de Capital Basel a asigurat prin conținutul său convergența regulilor cu privire la riscurile creditării și la riscurile pieței.

Au urmat o serie de acte rectificatoare, care au culminat cu adoptarea Basel II în iunie 2004. Regulile acordului au fost cuprinse în cadrul legislației europene în anul 2007, ca o consecință a schimbărilor existente în cadrul directivelor Uniunii Europene.

În 2010 au fost elaborate noi reguli în cadrul Basel III. Standardele Basel III ținesc absorbirea șocurilor din sectoarele economice și financiare. De asemenea au în vedere un management al riscurilor și transparența băncilor.

2. Standardele impuse de Basel III

Instituțiile financiare au întâmpinat probleme datorită crizei economice și financiare prelungite. Nivelul de trai a scăzut, puterea de cumpărare a fost îngreunată, iar volumul creditelor neperformante în totalul portofoliilor bancare a crescut ceea ce a dus la acumularea unor riscuri excesive la care au fost expuse băncile.

¹³Krugman, P., *op.cit.*, 2009, p. 204.

¹⁴Reinhart, C., M., Rogoff, K., *De data asta e altfel. Opt secole de simintea financiară*, Ed. Publica, București, 2012, p. 233-236.

¹⁵Krugman, P., *Opriți această depresie-acum!*, Ed. Publica, București, 2012, p.51.

¹⁶Bucur, C.R., *The Globalisation of the Banking Sector-Evolutions and Predictions*, Economic Insights-Trends and Challenges, Vol. LXIV, No. 1/2012, p. 76.

Instituțiile bancare europene¹⁷ au înregistrat prăbușiri dezastruase, iar impactul crizei s-a manifestat ca un "ecou" asupra sistemului bancar.

Sistemul Basel III impune perfecționarea managementului riscurilor și creșterea transparenței și publicării societăților bancare.

Măsurile în cadrul Basel III vizează: creșterea accetului pe riscurile evidențiate în perioada crizei; introducerea unor standarde internaționale de lichiditate; introducerea unui amortizor de capital anticiclic în scopul protejării sistemului financiar de apariția eventualelor riscuri sistemice; calculul unui efect de pârgie pentru limitarea volumului datoriei la nivelul sistemului bancar în perioade de boom; diminuarea probabilității unui eventual faliment.

3. Rolul Băncii centrale în evoluția sistemului bancar

Banca centrală poate avea mai multe roluri¹⁸. Ea a parcurs mai multe stadii. Astfel, ca și bancă a statului deține monopolul emisiunii și al oferirii unei game de servicii financiare. Este bancă a băncilor, deține valențe de autoritate în domeniul bancar și are funcția de împrumutător de ultimă instanță și de supraveghere și reglementare în domeniul bancar.

Banca centrală este independentă față de guvern, elimină modalitățile de finanțare a statului și are ca obiectiv fundamental stabilitatea prețurilor.

În cadrul Sistemului European al Băncilor Centrale este bancă integrată într-un sistem de bănci centrale cu monedă unică.

Ca urmare a fenomenului globalizării banca centraă este o instituție cu valențe și implicații la nivel internațional.

4. Reconsiderarea sistemului bancar

Sub impactul globalizării financiare¹⁹, întregul sistem bancar internațional trebuie regândit. Este posibil să asistăm în viitor la un proces de capitalizare a instituțiilor bancare. Este necesară recăștigarea încrederii publicului și întărirea stabilității financiare.

Se discută despre două sisteme suplimentare de siguranță²⁰: "capital conservation buffer", caz în care se impune capital suplimentar, peste capitalul de bază și "countercyclical buffer" când apare fenomenul de creditare excesivă.

Prin procesul de universalizare și specializare bancară se impune o legătură mai strânsă între băncile centrale și autoritățile de reglementare și specializare și întocmirea unor grupuri de decizii la nivel regional sau global, prin formarea de comitete supranaționale.

IV. Concluzii

Sistemul bancar²¹ a fost conectat prin globalizare la scară mondială. Interconectarea , pe lângă efectele benefice a condus și la creșterea premiselor de prăbușire a acestuia.

Credem că este nevoie de un grad sporit de responsabilizare și de transparență a sistemului financiar. Sistemele bancare trebuie să aibă ca principal obiectiv stabilitatea financiară.

Pentru a face față competiției internaționale băncile comerciale trebuie să cunoască toate detaliile despre cerințele pieței și să se asigure că acestea nu intră în conflict cu propriile obiective.

Oamenii și sistemele tehnologice sunt într-o interconexiune globală, care este ceva mai mult decât internaționalizarea și universalizarea.

BIBLIOGRAPHY

¹⁷Nedelcu (Bunea), M., *Impactul Basel III în performanța sistemului bancar românesc*, Management intercultural, Volumul XVI, Nr.1 (30), 2014, p. 159.

¹⁸Căpraru, B., *Sistemele bancare, între trecut și viitor*, Oeconomica 4/2010, p. 63.

¹⁹Guillermo de la Dehesa, *Învingători și învinși în globalizare*, Ed. Historia, București, 2007, p. 18.

²⁰Căpraru, B., *Sistemele bancare, între trecut și viitor*, Oeconomica 4/2010, p. 65.

²¹Roubini, N., Mihm, S., *Economia crizelor. Curs-fulger despre viitorul finanțelor*, Ed. Publica, 2010, p.351.

1. **Badea, D.G., Novac, L.E.**, *Interntional Trade and Finance*, Ed. Economică, București, 2005;
2. **Bexley, B., J., Bond., P., Maniam, B.**, *The globalization of commercial banking*, Research in Business and Economics Journal, Sam Houston University;
3. **Bucur, C.R.**, *The Globalisation of the Banking Sector-Evolutions and Predictions*, Economic Insights-Trends and Challenges, Vol. LXIV, No, 1/2012;
4. **Căpraru, B.**, *Sistemele bancare, între trecut și viitor*, Oeconomica 4/2010;
5. **Friedman, T.**, *Lexus și măslinul*, Ed. Polirom, București, 2008;
6. **Gaftoniuc, S.**, *Finanțe internaționale*, Ed. Economică, București, 2000;
7. **Găină, A., M.**, *Globalizarea și crizele financiare*, Ed. Pro Universitaria, București, 2012;
8. **Guillermo de la Dehesa**, *Învingători și învinși în globalizare*, Ed. Historia, București, 2007;
9. **Ionescu, L.C.**, *Fundamentele profesiunii bancare: Băncile și operațiunile bancare*, Ed. Economică, București, 1996;
10. **Kim, S., Kim, S.H.**, *Global Corporate Finance*, Eixth Edition, Blackwell Publishing, 2006;
11. **Krugman, P.**, *Întoarcerea economiei declinului și criza din 2008*, Ed. Publica, București, 2009;
12. **Krugman, P.**, *Opriți această depresie-acum!*, Ed. Publica, București, 2012;
13. **Mionel (Pană), O.**, *Psihologia investitorului. Tendințe și mutații pe piața financiară internațională*, Ed. Universitară, București, 2010;
14. **Nedelcu (Bunea), M.**, *Impactul Basel III în performanța sistemului bancar românesc*, Management intercultural, Volumul XVI, Nr.1 (30), 2014;
15. **Păun, C.**, *Aspecte financiare ale relațiilor economice internaționale*, Ed. Luceafărul, București, 2003;
16. **Reinhart, C., M., Rogoff, K.**, *De data asta e altfel. Opt secole de siminteață financiară*, Ed. Publica, București, 2012;
17. **Roubini, N., Mihm., S.**, *Economia crizelor. Curs-fulger despre viitorul finanțelor*, Ed. Publica, 2010;
18. **Soros, G.**, *Noua paradigmă a piețelor financiare*, Ed. Litera Internațional, București, 2008.

THE GAME OF WAR. ADVANTAGES AND LIMITS OF CONFLICT SIMULATION

Andrei Alexandru Achim

Lecturer, PhD, Technical University of Cluj-Napoca - Baia Mare Northern
University Center

Abstract: This paper aims at outlining the main advantages and, also, the main limits of conflict simulation (consim)/wargaming. From weiqi/go, chess and other similar games, through the von Reisswitz's "Kriegsspiel" to contemporary wargames, there is a rich history in attempting to capture the essence of human (armed) conflict(s), in other words, to create working models of different kinds of wars, so as to better understand the past, to shine a comprehensive light on the present, and to have a form of control over the future. There is a fundamental issue with establishing apodictically the criteria by which a simulation is a model of reality, which is, basically, in our opinion, the most important limitation in conflict simulation.

Keywords: conflict simulation, war, wargaming, philosophy of war, philosophy of history

Paraphrasing Chuck Palahniuk's *Fight Club*, "on a long enough timeline the rate of avoidance of war drops to zero". War seems inevitable. It certainly seemed that way to Sun Tzu, Vegetius, Clausewitz, to name but a few military thinkers and writers. The importance of war, based on its impact on the life of the state, the cost in human lives and resources, to name only few factors, as well as its relative inevitability made people seek patterns, principles and laws -or in want of a better blanket term, "models", founded on "theories" – that would allow some grasp over this destructive phenomenon. In this view, war games (or "wargames") strive to be these models, these theories (in the scientific sense) put to work in these models of particular conflicts, pertaining to particular conditions, or to conflicts of increasing generality, culminating to general frameworks general types of conflicts (maybe to the extent of conflicts, in general).

"Game-ifying" war is not far-fetched at all. Since the beginning of reflection upon war, the similarities between the two undertakings, game and war, have been evident. "Ever since words existed for fighting and playing, men have been wont to call war a game...Fighting, as a cultural function, always presupposes limiting rules, and it requires, to a certain extent anyway, the recognition of its play-quality"¹ From an ethological point of view, one could draw a parallel between the "games" the young in predatorial species play in order to train for the hunt (a form of conflict) and the games played by humans (young or not so young) in martial or martial influenced games and arts.

Clausewitz famously draws a comparison of war with a game, in his work, *On War*: "If we now take a look at the *subjective nature* of war, that is to say, at those conditions under which it is carried on, it will appear to us still more like a game. Primarily the element in which the operations of war are carried on is danger; but which of all the moral qualities is the first in danger? *Courage*. Now certainly courage is quite compatible with prudent calculation but still they are things of quite different kind, essentially different qualities of the mind; on the other hand, daring reliance on good fortune, boldness, rashness, are only expressions of courage, and all these propensities of the mind

¹ Johan Huizinga, *Homo ludens*, 1970, p. 110 apud Philip Sabin, *Simulating War*, Bloomsbury, 2014, p. xv-xvi.

look for the fortuitous (or accidental), because it is their element.”² Clausewitz further compares war with a game of chance: “We see therefore, how, from the commencement, the absolute, the mathematical as it is called, nowhere finds any sure basis in the calculations in the art of war; and that from the outset here is a play of possibilities, probabilities, good and bad luck, which spreads about with all the coarse and fine threads of its web, makes war of all branches of human activity the most like a gambling game.”³

Philip Sabin notes the long relationship between war and games: in Europe, the Ancient Greeks have a cult for athletics and “their endemic internecine wars”, Rome have a similar obsession with gladiatorial games, staging, in latter times, grandiose *naumachiae*, naval battles recreated in flooded arenas; in medieval times there are the *melées*, sometimes indistinguishable from “real” combat.⁴ As board games with military focus, in China, we find *Wei Hai/Wei Qi* (China), “the game of the pieces that encircle each other”, ancestor of *Go*; in India, we have *Chaturanga*, the ancestor of *chess*.⁵ These are not *stricto sensu* simulations or working models of war, but board games with military theme which, however, illustrate some key concepts in warfare: the difference of importance of different units, the importance of maneuver for encirclement, etc. all the while ignoring others: the importance of terrain for movement and combat, the importance of chance, the gradients of attrition, the indetermination caused by “fog of war” and “friction”, etc. This shows models of war are inextricable linked to certain theories of war. Henry Kissinger emphasizes the strong link between *wei qi* and Sun Tzu’s view of the perfect strategy in war being that which wins through maneuver alone, without bloodshed⁶. This is a thing which to Clausewitz is impossible, because, in his own words: „As the use of physical power to the utmost extent by no means excludes the co-operation of the intelligence, it follows that he who uses force unsparingly, without reference to the bloodshed involved, must obtain a superiority if his adversary uses less vigour in its application. The former then dictates the law to the latter, and both proceed to extremities to which the only limitations are those imposed by the amount of counteracting force on each side”.⁷

The first modern wargame used for practical military ends was Baron Georg Leopold von Reisswitz’s *Kriegsspiel* (“War Game”) first created in 1811. *Kriegsspiel* simulated military operations not using a grid lined board, but using a sand table with model of terrain, over which military units represented by wooden blocks were maneuvered. Von Reisswitz’s son, Georg Heinrich Rudolf Johan von Reisswitz, later developed the game further with his brother officers (introducing topographical maps and umpires, among other), and published the rules in 1824⁸. “Soon afterwards, General von Muffling (who had been Wellington’s Prussian liaison officer at Waterloo a decade earlier, and was now Chief of the General Staff) watched a demonstration. Although initially sceptical, the General famously exclaimed at the end, “This is not a game! This is training for war! I must recommend it to the whole army.”⁹

Through their shared characteristics war and games lead naturally to the fortuitous union for play and hypothesis testing (in strategic planning, operational and tactical warfare and scientific study of history) alike, which is the realm of wargaming. As Tim Cornell puts it - “(...) the various manifestations of ritualized war lie at different points on a continuum between the extremes of pure games and all-out war”¹⁰ Various points along this continuum are different stages of abstractization of the real life conflict. The historical scientific hypotheses testing is emphasized by wargame

²Carl von Clausewitz, *On War*, Wordsworth Editions Limited, 1997, p. 19.

³*Ibidem*, p. 19-20.

⁴ Cf. Philip Sabin, *Simulating War*, ed. cit., p. xv.

⁵*Ibidem*.

⁶ Henry Kissinger, *Despre China*, Ed. comunicare.ro, București, 2012, pp. 30-32.

⁷Carl von Clausewitz, *On War*, ed. cit., p. 6.

⁸ cf. Philips Sabin, *Simulating War*, ed. cit. p. xvii.

⁹*Ibidem*.

¹⁰ Tim Cornell and T.B. Allen, (eds.), *War and Games*, Boydell, Rochester, NY, 2002, p. 12 apud Sabin, *Simulating War*, ed. cit., p. xvi.

designer legend James Dunnigan: “A wargame is an attempt to get a jump on the future by obtaining a better understanding of the past”¹¹

Concepts appropriated from science enter the philosophy of war and *consim* (conflict simulation): “friction” and “centre of gravity” at Clausewitz, “nonlinearity” and “chaos theory” at Culham and Kagan.¹² Philip Sabin emphasizes: “although it might at first be that these notions of complexity and nonlinearity preclude any meaningful quantitative modeling of ancient battles, this is not in fact the case any more than the chaotic nature of individual weather systems precludes statistical generalizations about the climate in particular places and seasons. As Clausewitz insightfully recognized, certain kinds of games incorporate random elements that simply and quite effectively simulate the many unpredictable elements inherent in traumatic confrontations between thousands of individual combatants, without making the overall outcome a complete lottery independent of broader situational determinants such as numbers, morale and generalship of the opposing armies.”¹³ Moreover, as Sabin puts it: “Purpose-designed conflict simulations are particularly good at capturing this blend of chaos and predictability, with the results obtained in individual trials varying very significantly due to differences in luck and player decisions, but with the overall pattern across a number of trials corresponding more closely to the designer’s reasoned scholarly judgement of what factors most affected victory and defeat in the real engagement.”¹⁴

Wargames, or “military simulation games” lie at the intersection of military affairs, gaming and simulation. “They are based on the military capabilities of some past or present antagonists, and entail a degree of research to ascertain the key characteristics involved. They attempt to simulate aspects of a real or imaginary armed conflict involving such military forces, and to do so with at least some concern for accuracy or “realism”. Finally, they do this in the form of a game, which players can win or lose by making decisions which need not be the same as those of the actual commanders.”¹⁵

Wargames, thus, are working models of military conflicts, whether on a tactical, operational or strategic scale, which means that they are simulations in which parameters such as the decisions of commanders, the disposition of forces, luck etc. or other inputs can be changed so as to ascertain the change in output (battle/operation/campaign/war results). These things can be achieved without bloodshed, human losses, material destruction, etc., which is, again, a significant advantage over actually waging war. This, Philip Sabin cannot emphasize enough when he reiterates that wargames are –“means of simulating in a safe and controlled environment some of the dynamics of armed conflict”.¹⁶ This model is made of a series of sub-models: a model for the terrain (geomorphic or abstract map in board games, model terrain in miniature games or either type in computer wargames) or a lack thereof – the map can fully be abstracted, but this would add more cumbersomeness to the system; a model for movement, for morale, for combat and attrition (wargames could simulate battle results and attrition through casualties, step losses, cohesion hits, etc.), for morale, etc. The wargame as model represents a system synergistically integrating these (or similar) sub-models.

Two of the main criteria for evaluating wargames are the verisimilitude of the model they represent and the smooth interaction between its elements. But the verisimilitude of a model, its ability to reflect the context and inner workings of a conflict is the one who, potentially, raises the most philosophical questions. In order for it to be a *working* model, it need not be a strict and absolute simulation; that is, it should leave room for different outcomes than the historical one, assuming it is a historical wargame. If it is not, as is Mark Herman’s *Plan Orange. Pacific War 1932-1935*¹⁷, simulating a *what if?* situation in which the United States and the Japanese Empire would have waged

¹¹ James Dunnigan, *The Complete Wargames Handbook*, 1997, 2005, p. 13, (online), <http://professionalwargaming.co.uk/Complete-Wargames-Handbook-Dunnigan.pdf>, accessed 07.05.2017, 16.45.

¹² Cf. Philip Sabin, *Lost Battles. Reconstructing the Great Clashes of the Ancient World*, Hambledon Continuum, 2007, p. xvii.

¹³ Philip Sabin, *Lost Battles. Reconstructing the Great Clashes of the Ancient World*, Hambledon Continuum, 2007, p. xvii.

¹⁴ *Ibidem*, p. xvii-xviii.

¹⁵ Philip Sabin, *Simulating War*, ed. cit, p. 4.

¹⁶ *Ibidem*, p. xvii.

¹⁷ Mark Herman, *Plan Orange. Pacific War 1932-1935*, RBM Studio, 2016.

war nine years before the time they actually did, there is a significant leeway in envisaging the possible outcomes, but not beyond some reasonable (yet rather hard to predict) boundaries. This is also true to the other end of historical wargaming: where does one draw a line for the liberties one could take from a strict and absolute simulation?

These limits are, in fact, the limits of the wargame's designer's philosophy of history and philosophy of war, the limits of that which is necessary and that which is contingent, of what can be done and what cannot. For example, some simulations of the US segment of the Vietnam War assume, *ab initio*, that the Vietnam War is unwinnable (e.g. David Kershaw's *Vietnam Solitaire*¹⁸), and many wargames of Vietnam prohibit the entrance of US regular units into Laos and Cambodia, which makes some sense on a tactical or operational level, but limits somehow the true exploration of the *what if* question related to the winnability of said war. This poses some problems because of the nonlinearity and paradoxical nature of (military) strategy. As Edward Luttwak puts it: "only in the conflictual realm of strategy would the choice (the more difficult, the worse, etc. n.n) arise at all, for it is only if combat is possible that a bad road can be good *precisely because it is bad* and may therefore be less strongly held or even left ungarded by the enemy"¹⁹.

Even though wargames forever lie in the realm of the possible, at the most - of the probable, and never in the realm of the necessary, they are useful tools in mapping the likelihood of victory or defeat, the scale of losses and destructions. Their role as perfect Cassandras is almost never auto-assumed, but, even without many iterations aided by statistical analysis, they can paint a satisfactory picture of the future (and, of course, of the past, and of the present). But all these hold only if those who use this tool are ready to accept outcomes which are contrary to (or flat out contradict) their own preconceptions regarding plans, decisions, orders of battle, dispositions, etc.

A famous example of bias in rejecting outcomes in a wargame is the case surrounding the planning of Japanese Operation MI (the naval battle around and invasion of the Midway Islands) in the Second World War. The string of successes in the first operational phase of the war for the Japanese from December 1941 to March 1942, coupled with the belief in the indefatigability and invincibility of the Japanese (warrior) spirit – *Nihon Seishin*, a spirit that would lead them to victory and reaching the position destined for the nation, which is *Sekai Dai Ichi* (first in the world), lead to a morbid overconfidence, which authors like Mark Healy, among others, named "victory disease"²⁰. As Healy puts it: "directly arising from this, and affecting the highest echelons of the Navy, including Yamamoto himself, was the *idée fixe* that the Japanese possessed the undoubted initiative in the forthcoming operation. In consequence, it was presumed, to the point that it became an article of faith, that the US Fleet would put to sea only subsequent to the invasion and occupation of Midway. The notion that their carriers might be at sea awaiting the Japanese Fleet, although recognised as a possibility was broached during the Midway war games held on the *Yamato* between 1-4 May to explore the coming battle, the consequences of such an eventuality were dismissed in a remarkably cavalier fashion."²¹ Yamamoto and his chief planners dismissed the idea that Chester W. Nimitz, the commander in chief of the Pacific Ocean Areas, would know of their plan to invade Midway and thus draw the US Pacific Fleet in a decisive battle (as per their doctrine of *Kantai Kessen*). But Nimitz did know of this, due to some exquisite intelligence work²², and was able to place his vital carrier task forces at the right place and at the right time. Not only this, but the Japanese Navy high command found issue with the idea that they could lose carriers during the execution of operation MI. As Healy emphasizes: "Although Rear Admiral Ugaki remonstrated over the matter, he nevertheless revealed

¹⁸ David Kershaw, *Vietnam Solitaire*, DK Simulations, 2006 (reimplemented by Chris Hansen, David Kershaw, Steve Kling, *Vietnam Solitaire Special Edition*, White Dog Games, 2013).

¹⁹ Edward Luttwak, *Strategy: The Logic of War and Peace*, Harvard University Press, Cambridge, MA, 1987, pp. 4-5, apud Philip Sabin, *Simulating War*, ed. cit., p. xvi.

²⁰ Mark Healy, *Midway 1942. Turning-point in the Pacific*, Osprey Publishing, 2000, p. 14.

²¹ *Ibidem*.

²² See John Keegan, *Intelligence in War. The value-and limitations of what the military can learn about the enemy*, Vintage Books, 2004, pp. 184-220.

his own inner certainty of victory when, later in the games, he arbitrarily overturned the decision of the umpire who had ruled that the carriers *Kaga* and *Akagi* were sunk, so that only the former was dispatched while the latter emerged from battle with only light damage. Furthermore, as the games led on to explore the post-Midway operations, *Kaga* was miraculously resurrected from its watery grave!”²³ In summary, the wargame played aboard the battleship *Yamato* between the 1st and the 4th of May, 1942 explored the possibility that the US Navy would intercept the Japanese forces before the actual invasion (which, in the end, actually happened), but this idea was dismissed, and led to the idea that (at least) the aircraft carriers *Akagi*, flagship of the 1st *Kido Butai* – “Strike Force/Mobile Force”, and *Kaga*, its sistership in the Japanese Carrier Division 1, would be lost (which, also, in the end actually happened, alongside the loss of the *Hiryu* and the *Soryu*, the aircraft carriers of the Japanese Carrier Division 2), which was also dismissed. The self-indulgence bias and the bias fueled by *hybris* (and perhaps some skepticism regarding unsavory outcomes in wargames) led the Japanese Navy high command to disregard some ominous signs that, in the end, spelled disaster.

Another relevant example is the disregard of the outcomes of wargame SIGMA I-64, held between the 6th and the 9th of April, 1964 by the Joint Chiefs of Staff, U.S. Department of Defense, in regard of the decisions to be taken vis-à-vis the Vietnam War. Secretary of Defense Robert McNamara advised for a doctrine of “gradual pressure” on the North Vietnamese government, consisting of limited military pressure, built around a tit-for-tat response paradigm, which, in his view, would have prevented the escalation of conflict (which would have led the US on a dangerous path to nuclear war), but which would have convinced the North Vietnamese of the U.S. resoluteness to defend South Vietnam²⁴. The Joint Chiefs of Staff held these views to be wrong, and conducted the SIGMA I-64 wargame “to examine “what might be produced” if the Republic of Vietnam and the United States undertook a program of gradually increasing pressures against North Vietnam. Military officers were assigned political and military roles and “played” the United States, North Vietnam, and such third countries as China and the Soviet Union.”²⁵ The outcome of the game was, according to H.R. McMaster, “eerily prophetic”. As McMaster puts it: “in response to U.S. military action, North Vietnam and the Viet Cong raised the tempo of attacks in the South and conducted terrorist attacks on U.S. installations and personnel. The game’s final report concluded that <a small expenditure of iron bombs> led the United States to commit sizable forces and funds to defeat the North, while the war in the South continued with less attention and fewer resources. The paper warned that the U.S. public and Congress would not support a strategy based on graduated pressure. In fact, the officers who played the role of the North Vietnamese leaders in the game “banked on [a lack of] American resolve” to see their effort to fruition. The vast majority of the participants voiced grave doubts that air power would end North Vietnamese support for the Viet Cong.”²⁶ The fundamental flaws of the “graduated pressure”, which were exposed through the wargame were: the possibility (even the high probability) that the North Vietnamese would intensify ground operations in response to US escalation and the underestimation of the North Vietnamese resolve regarding the war²⁷. The solutions found by the participants to the wargame were two-fold: either withdrawal, or an initial overwhelming use of conventional forces that would weaken the resolve of the North Vietnamese and instill in them the idea that the US would prosecute the war to the (victorious) end. “The test found that graduated pressure would lead to a protracted military commitment with little hope of success, as LeMay (Air Force Chief of Staff, n.n.) had originally predicted.”²⁸ The US President, Lyndon B. Johnson, did not see the results of the wargame and the war was prosecuted according to McNamara’s “graduated pressure”, which indeed led to a protracted, costly (both in human lives and

²³ Mark Healy, *Midway 1942. Turning-point in the Pacific*, Osprey Publishing, 2000, p. 14-15.

²⁴ Cf. H.R. McMaster, *Dereliction of Duty. Lyndon Johnson, Robert McNamara, the Joint Chiefs of Staff, and the Lies That Led to Vietnam*, Harper Collins e-books, Epub edition, 2010.

²⁵ H.R. McMaster, *op. cit.*, pp. 114-115.

²⁶ *Ibidem*, p. 115.

²⁷ *Ibidem*.

²⁸ *Ibidem*.

in material losses) and in an ultimately political defeat for the United States and a military and political one for South Vietnam²⁹.

One of the latest (as of the writing of this paper) wargames to be used as a way of probing the future for strategic and geopolitical gains is the one realized by the Rand Corporation in between 2014 and 2015³⁰, which questioned the potential outcome of a Russian invasion (surprise attack) of the Baltic states (similar to the Russian invasion of Crimea in 2014). The games' conclusions, according to Shlapak and Johnson are "unambiguous: As currently postured, NATO cannot successfully defend the territory of its most exposed members. Across multiple games using a wide range of expert participants in and out of uniform playing both sides, the longest it has taken Russian forces to reach the outskirts of the Estonian and/or Latvian capitals of Tallinn and Riga, respectively, is 60 hours. Such a rapid defeat would leave NATO with a limited number of options, all bad: a bloody counteroffensive, fraught with escalatory risk, to liberate the Baltics; to escalate itself, as it threatened to do to avert defeat during the Cold War; or to concede at least temporary defeat, with uncertain but predictably disastrous consequences for the Alliance and, not incidentally, the people of the Baltics."³¹

Such a *fait accompli* from the Russian side could lead even to nuclear war between national agents, a threat thought gone after the end of Cold War. The wargame showed the potential to deter or, in the worst case, to delay the quick fall of the Baltic states by positioning at least three brand new Armored Brigade Combat Teams in the area, which is the main policy advice of the paper which summarizes the outcome of said wargame³².

Wargames, when adeptly and realistically crafted, are useful teaching tools for the teacher of history, and good experimental instruments for the political or military leader, for historian, for the philosopher who delves in history and war. Wargames, however little should they abstract from war itself, will never be a substitute for war, because they are (mainly) intellectual constructs, and war is never merely intellectual, it is first and foremost a clash of wills, a whirl of irrational forces and energies which seek an outlet and a target. Even if will and forces can, themselves, be abstracted in wargames, their interplay must wear out on the battlefield. Wargames abstract death and destruction, the loss of blood, lives and property, anguish, terror and despair, which is both their strength and their weakness. Strength, because it's safer, calmer and more rational. Weakness, because it can make leaders who use them oblivious of the same death and destruction, of the loss of blood, lives and property, of the anguish, terror and despair, making real war desirable. Beyond these risks, wargames are mere limited tools for study and play, but which could avoid *some* wars or make others less costly.

BIBLIOGRAPHY

Clausewitz, Carl von, *On War*, Wordsworth Editions Limited, 1997.

Dunnigan, James, *The Complete Wargames Handbook*, 1997, 2005, (online),
<http://professionalwargaming.co.uk/Complete-Wargames-Handbook-Dunnigan.pdf>.

Healy, Mark, *Midway 1942. Turning-point in the Pacific*, Osprey Publishing Ltd., 2000 (reprint).

Herman, Mark, *Plan Orange. Pacific War 1932-1935*, RBM Studio, 2016

²⁹*Ibidem*.

³⁰ See David A. Shlapak and Michael W. Johnson, *Reinforcing Deterrence on NATO's Eastern Flank. Wargaming the Defense of the Baltics*, (online) https://www.rand.org/content/dam/rand/pubs/research_reports/RR1200/RR1253/RAND_RR1253.pdf, latest access 08.05.2017, 12.23.

³¹ David A. Shlapak and Michael W. Johnson, op. cit., p. 1.

³²*Ibidem*, p. 11.

- Keegan, John, *Intelligence in War. The value-and limitations of what the military can learn about the enemy*, Vintage Books, 2004.
- Kershaw, David, *Vietnam Solitaire*, DK Simulations, 2006 (reimplemented by Chris Hansen, David Kershaw, Steve Kling, *Vietnam Solitaire Special Edition*, White Dog Games, 2013).
- Kissinger, Henry, *Despre China*, Ed. comunicare.ro, București, 2012.
- McMaster, H.R., *Dereliction of Duty. Lyndon Johnson, Robert McNamara, the Joint Chiefs of Staff, and the Lies That Led to Vietnam*, Harper Collins e-books, Epub edition, 2010.
- Sabin, Philip, *Lost Battles. Reconstructing the Great Clashes of the Ancient World*, Hambledon Continuum, 2007.
- Sabin, Philip, *Simulating War*, Bloomsbury, 2014.
- Shlapak, David A. and Johnson, Michael W., *Reinforcing Deterrence on NATO's Eastern Flank. Wargaming the Defense of the Baltics*, (online)
https://www.rand.org/content/dam/rand/pubs/research_reports/RR1200/RR1253/RAND_RR1253.pdf.
- Stille, Mark, *Midway 1942. Turning Point in the Pacific*, Osprey Publishing Ltd., 2010.

THE THEORETICAL ANALYSIS OF THE PROCESS OF EVALUATING A PUBLIC POLICY

Adriana Magdalena Sandu

Lecturer, PhD, "Spiru Haret" University of Bucharest

Abstract: Public policy assessment is a suite of operations that relate to the quantification of expected outcomes, based on efforts made to achieve results in an area under the responsibility of public authorities. Public policy assessment should not be confused with administrative control, audit, management or monitoring.

The assessment of public policy can not be confused with management control, which analyzes the evolution of means and achievements, towards evaluation, which analyzes the relation between the public achievements and their impact on the social and natural environment. Public policy assessment is also an aid to decision-making for subsequent action programs.

Keywords: public policy, prospective evaluation, formative evaluation, governmental actions, political science.

It must be mentioned that the term of „public policy” entered the specialized studies and the current language in Romania late enough (at the end of the '90s) and not even today can we talk about a definition of it, but rather we have a series of features and characteristics emerged in the attempt of approaching the term as completely as possible.¹

Regarding the origin of the term „public policy”, a possible explanation might be that the term was borrowed from English by translating the term „policy”, but by translating it, a confusion might be created linked to the influence of any political party.

Otherwise said, traditionally speaking, policy means mainly the activity of political parties, of the institution regulated through democratic mechanisms (Parliament, Government and their own work mechanisms), political declarations, electoral campaigns, etc and therefore the tendency of contamination at the terminology level.² Romania preferred to use the term taken from the French litterature (politiques publiques).

Whichever the origin of the term „public policy” was, what needs to be remembered is that the public policy represents, in fact, a network of decisions regarding the concrete mechanisms to find the resources in order to reach the proposed targets.

The analysis of the definitions met in the specialized litterature shows that the notion of policy, essential for the definition of „public policy” is used in several ways, either to define a domain of activity with a public character, a group of objectives or programs enforced by the Government, a package of norms or a law adopted in a certain domain, the product of the governmental actions or even the impact of the governmental activities on the society.

In a common way of defining it, the term „policy” can only be approached as a medium-placed concept, which does not have the dimensions of a private decision, but also does not represent a macro-social domain.

¹ Marius Constantin Profireoiu, Elena Iorga, *Public Policies Manual*, Editura Economica, Bucharest, 2009, p.11.

² Adrian Miroiu, *Introduction in the analysis of public policies*, Editura Paideia, Bucharest, 2011, p.9.

In order to better understand the dimensions of the notion of public policy, a series of key-concepts are necessary in order to help build the concept³:

- public policy is an action implemented by the structures of power, structures that have the legal, political and financial authority to act;
- a reaction to the issues of the society („real world”), through the public policy, it is attempted to meet a necessity or answer the concrete problems of the society;
- orientation of the policy towards a well defined purpose: the public policy is oriented towards reaching a set of well delimited objectives in the attempt to resolve a particular need/problem of the community it addresses to;
- the public policy must not be treated as a singular decision, but as a part of an integrated strategy;
- the public policy is implemented following the notice of a problem that needs to be resolved;
- the policy is generally implemented by an implementation structure made out of several and in more rare cases, of a single structure (for instance, governmental agency);
- the public policy will always have in view the justification for which it is going to be applied, will have to motivate its application;
- the public policy is an assumed decision, not a promise or an intention.

The public policies analysis is an „applied discipline of social sciences that uses multiple research and argumentation methods in order to produce and convert the relevant information for public policy, which may be used in political environments in order to resolve public policies issues”.⁴

Unlike the academic research, which aims to develop those theories that contribute to a better understanding of the society, by following the relationships from a larger circle of behavioral variables, the research of public policies⁵ focuses on the relationships between the variables which reflect the social problems and other variables which may be controlled through public policies. The desired product of the research conducted in public policies is a hypothesis more or less verified, in the shape of: if the Government takes a certain action, then a certain result will emerge.⁶

In his work, *The Policy Orientation*, Lasswell identified three fundamental characteristics of the research in public policies⁷:

- *It is interdisciplinary*, in the sense that it applies methods and knowledge from different domains, such as law, sociology, psychology, economic sciences;
- It has a *predilect orientation towards the social problems resolution* as it does not have an exclusively academic character, but it tries to identify solutions for the real problems of the society;
- *Normativity*, in the sense that it explicitly assumes the fact that it cannot be absolutely objective.⁸

From the point of view of the analysis, a policy presents itself under the shape of an assembly of practices and norms issues by one or more public actors.

The idea that dominated is that the analysis of policies is not meant to replace the political decisions, but to facilitate their implementation.

³ Marius Constantin Profiroiu, Elena Iorga, *Public Policies Manual*, Editura Economică, Bucharest, 2009, pp.16-17.

⁴ Weimer, L. David si Vinning, R. Aidan, *Analysis of the public policies – concepts and practice*, 3rd edition, Editura Arc, Bucharest, 2004, p.31.

⁵ The research of the public policies, extended in order to include the study of the public policies process is sometimes called science of public policies (see, Lasswell, D. Harold, *The Emerging Conception of the Policy Sciences*, in Weimer, David and Vinning, Aidan, *Analysis of the public policies*, *op. cit.*, p.35). The distinction between the analysis of the public policies and the research of the public policies is given by the force of the orientation towards the customer: the researchers of the public policies are not that linked to the decision makers at the public level.

⁶ Marius Constantin Profiroiu, Elena Iorga, *Public Policies Manual*, Editura Economică, Bucharest, 2009, p.22.

⁷ H.D. Lasswell, *The Policy Orientation*, 1951, *apud* Miroiu Adrian., *op.cit.*, p.14, *apud* Marius Constantin Profiroiu, Elena Iorga, *Public Policies Manual*, Editura Economică, Bucharest, 2009, p.22.

⁸ H.D. Lasswell, *The Policy Orientation*, 1951, p. 15, în Adrian Miroiu, *op. cit.*, p.14.

Also, the public policy does not have the role of proposing resolutions, but to offer complete information about the issues identified, to perform specific analysis in well determined moments of the process of enforcement of the policies too, even if issuing recommendations, which the decision makers are free to accept or not, remains an important objective.⁹

We must also remind the fact that next to the state and other public institutions, among the active subjects of public policies we may also find private agencies (non-governmental organizations, associations, groups of interests) which, in their turn, define and follow a certain sector of public policies.

Taken into account the criterion of the inclusion capacity around the issues identified as needing resolution, it has been concluded that there are both authorities, institutions which use their organizations to actively participate in finding those public policies that may offer viable solutions to the real problems that appear and public groups, the ones who are just getting informed but are not actively participating in the elaboration and assessment process of the public policy.¹⁰

Public administration, irrespective of the level it is organized at, aims to apply these public policies with a view to realize the public services and satisfy the citizens' general needs.¹¹

However, before implementing a public policy, it needs to be analyzed by means of two characteristics: namely, if it has achieved its proposed goals and as a result of its implementation, what are its effects in the subject matter. This analysis of the two dimensions represents a stage in the process of developing a public policy and is in fact *the evaluation of a public policy*.

This complex process of policy assessment is in fact objective and systematic analysis, with the help of social research methods, of public policies, in terms of the objectives proposed.¹²

Evaluation is an indispensable tool for public authorities. To the extent that the actors of the economy receive clear and immediate signals from the market, they can adapt their supply of goods and services to its requirements.¹³

The public policy assessment process is a suite of operations that relate to the quantification of expected results, based on efforts made to achieve results in an area under the responsibility of public authorities.

Public policy assessment should not be confused with administrative control, audit, management control or monitoring. Thus, while administrative control is carried out by specialized institutions and aims at the regularity and legality of acts developed in public service delivery, public policy assessment, seeks the efficiency and effectiveness of this action. Also, with regard to audit aimed at direct financial control, with regard to accounting compliance analysis, with recommendations only for the budgetary domain, the public policy assessment adopts recommendations on the effectiveness of policies.¹⁴

As we have seen, evaluating a public policy can not be confused with the monitoring process, which is a process by which policy makers, financiers and interest groups are pursuing a program, according to the predefined schedule.

The whole process of a public policy, from the emergence of the problem to the acquisition of sufficient experience and understanding of the public policy process to make a meaningful assessment of the impact of the policy, may extend over several years and, in the case of complex policies over several decades. Several recent studies suggest that a timeframe between 20 and 40 years is necessary for a sufficient understanding of the impact of different socio-economic conditions and the acquisition of scientific knowledge about a problem.¹⁵

⁹ Adrian Miroiu, *Introduction in the analysis of public policies*, Bucharest, 2001, p.18.

¹⁰ Nicoleta Miulescu, *Public policies*, Editura Universul Juridic, Bucharest, 2009, p.4.

¹¹ *Ibidem*.

¹² Adrian Miroiu, Mireille Rădoi, Marian Zulean, *The analyze of the, Public policies*, the courses, Bucharest, 2002, p.130.

¹³ Marius Constantin Profiroi, Elena Iorga, *Public Policies Manual*, Editura Economica, Bucharest, 2009, p.76.

¹⁴ Nicoleta Miulescu, *Politici publice*, Editura Universul Juridic, Bucharest, 2009, pp.19-20.

¹⁵ *Public policies*, course support, Faculty of Political, Administrative and Communication Sciences, The University Babeş-Bolyai, Cluj-Napoca, 2013-2014.

The factors that contributed to the development of the public policy area were: firstly, the need to reduce the spending allocated from the budget imposed the demand for identifying best-selection programs in the decision-making process on how Which public institutions allocate public money. Secondly, it was found that the beneficiaries of public services are no longer just beneficiaries of these services but are active participants in decision-making, so they want to be informed about how public institutions have agreed to spend public money.

All this can be based on just credible statistics so that policies and programs reach their predicted effect.

Thus, all these requirements that are required to be observed in order for a public policy to be implemented in good conditions and the effect envisaged at the time of its elaboration can be achieved, must undergo a certain structure of the evaluation process:

- An ex-ante analysis that involves quantitative and qualitative analysis of the problem, and we are talking here about setting the decision criteria, estimating the expected costs and results, and the necessary measures for implementation and evaluation;

- Evaluation during the course of a program will analyze public policy at the intermediate stage of its transition from the decision-making phase to the implementation phase, in which it is aimed at whether the program achieves the results achieved at each stage of implementation and can either The continuation of implementation, or the interruption or change of the conditions considered at the outset, as this process is at an early stage of implementation;

- Ex-post evaluation refers to analyzes aimed at identifying whether the objectives of a project have been achieved and making recommendations on the continuation, modification and / or completion of similar projects.ir predicted effect.

What is to be retained and to be followed is also the criteria for evaluating a public policy that must correspond to those established at the stage of formulating the public policy proposal. At European Union level, there are five criteria for evaluating a program, project, or public policy. These are: relevance, efficiency, efficiency, impact and sustainability.¹⁶

Relevance takes into account the real needs of the actors involved, and from this criterion a public policy assessment is made if the policy analyzed corresponds to the identified issues, the needs of the applicants.

Efficiency measures if the program has reached its goals set in the initiation phase. Efficiency targets whether the policy has achieved its objectives, but not at any cost but with the analysis of how the available resources have been translated into results.

The impact will take into account the results of implementing a policy on its beneficiaries, except for the direct, more exacted ones who have benefited from the effects of its implementation in a direct or indirect way.

Sustainability will take into account the positive effects that a public policy produces over a period of time after the completion of the implementation process.

It is noted that in Romania the public policy evaluation stage is still underdeveloped. Most of the evaluation and monitoring activities are carried out within the programs for the allocation of funds from the European Union.

Regarding programs financed from the state budget, a small number has been evaluated during or after the implementation. If the evaluation took place, it takes the form of reports on the achievement of the objectives, without giving importance to the impact of public policy or the efficiency with which the resources were managed.

The Government Decision no. 775/2005 on the approval of the Regulation on the elaboration, monitoring and evaluation of public policies at central level, which provides for the establishment of some public policy units within the ministries and the other central public administration institutions,

¹⁶Public policies,, course support, Faculty of Political, Administrative and Communication Sciences, The University Babeş-Bolyai, Cluj-Napoca, 2013-2014.

obliges the inclusion of the criteria for evaluation in the public policy proposal Public policy and the timing of the evaluation. Some of the criteria for evaluating a proposed public policy are:

- a) the extent to which the results of the implementation of public policies correspond to those established at the policy formulation stage;
- b) the ratio between the costs of obtaining the results and those envisaged in the policy formulation phase and specified in the implementation strategy;
- c) compliance with the content of activities and deadlines set out in the action plan.¹⁷

We can notice that the public policy has a few concrete features which define it, namely: it contains a set of concrete measures; it includes decisions regarding the resources allocated; it describes a general action framework and this is why it is different from an individual measure and it has purposes and objectives which are formulated depending on certain norms and values.

Also, the public policy assessment process should take into account the extent to which the effects of public policy implementation correspond to those outlined in the drafting stage if the anticipated costs at the policy formulation stage were proportionate to the results obtained and whether completion and if the evaluation process was carried out according to the established schedule.

In conclusion, we may say that the phrase „public policies” targets on one hand the object of the public policies which translates in providing the goods and performing services to the society, generally speaking, in order to satisfy some of its requests, requests that took the shape of issues for whose resolution the active participants must find the resources and means necessary to issue and subsequently implement the public policies.

BIBLIOGRAPHY

1. Adrian Miroiu, *Introduction in the analysis of public policies*, Editura Paideia, Bucharest, 2011.
2. Adrian Miroiu, Mireille Rădoi, Marian Zulean, *The analyze of the Public policies*, the course support, Bucharest, 2002.
3. Bondar, Florin, *Public policies and administration*, Editura Polirom, Bucharest, 2007.
4. Cerkez, Șerban, *Groups of interests and public policies: aggregation models*, Editura Polirom, Bucharest, 2010.
5. Crăciun, Claudiu and collab., *Management of public policies. Transformations and perspectives*, Editura Polirom, Bucharest, 2008.
6. Dye, T., *Understanding Public Policy* (9th edition), New Jersey, Upper Saddle, River Prentice Hall., 1998.
7. Gerston, L.N., *Public Policymaking in a Democratic Society. A Guide to Civic Engagement*. New York, M.E. Sharpe, 2002.
8. Howlett M. și Ramesh M, *Studying Public Policy. Policy Cycles and Policy Decisions*. Oxford University Press, 1995.
9. Institute for Public Policies Bucharest, *Public policies manual*, Editura Economică, Bucharest, 2009.
10. James Anderson, *Public policy making (2nd ed.)*, Princeton, NJ, Houghton Mifflin, 1994.
11. Luminița Gabriela Popescu, *Public policies, ediția a II-a*, Editura Economică, Bucharest, 2005.
12. Marius Constantin Profiroiu, Elena Iorga, *Public policies manual*, Editura Economică, Bucharest, 2009.

¹⁷ Art.22 din Hotărârea de Guvern nr.775/2005 privind aprobarea Regulamentului privind elaborarea, monitorizarea și evaluarea politicilor publice la nivel central și care prevede înființarea unor unități de politici publice în cadrul ministerelor și al celorlalte instituții ale administrației publice centrale.

13. Mungiu-Pippidi, A. și Ioniță, S. (coord.), *Public policies. Theory and Practice*, Bucuresti, Editura Polirom, 2002.
14. Nicoleta Miulescu, *Public policies*, Editura Universul Juridic, Bucharest, 2009.
15. Profiroiu, M., *Public Policies. Theory, Analysis, Practice*, Bucuresti, Editura Economică, 2006.
16. Thomas Dye, *Understanding Public Policy (7th ed.)*, Englewood Cliffs, NJ, Prentice Hall, 1992.
17. Weimer, L. David și Vinning, R. Aidan, *Public policies analysis - concepts and practice, 3rd edition*, Editura Arc, Bucharest, 2004.

THE VIOLATION OF PRIVACY IN THE ROMANIAN CRIMINAL LAW. THE PRE-EXISTENT ELEMENTS AND THE CONSTITUTIVE CONTENT

Bogdan Bîrzu

Lecturer, PhD, "Titu Maiorescu" University, Bucharest

Abstract: In this paper we have examined the pre-existent elements and the constitutive content of the offense of privacy violation. As this indictment is an absolute novelty in the Romanian criminal law, in the introductory part we have emphasized its need and importance through the constitutional provisions and the European legal instruments. The novelty consists in the examination of this crime and highlighting the particular importance granted to privacy protection in Romania, in full compliance with the European legislation in this area. By the way it was designed and the depth of the examination, the paper can be useful to law students in the country, as well as practitioners and others who want to improve their knowledge in this field. The paper is part of a book called Criminal Law, The Special Part, to be published this year with the Universul Juridic Publishing House.

Keywords: pre-existent elements; the constitutive content; the offense

1. Introduction

The privacy protection has been a constant concern of the European institutions, ensuring it has being subject to a number of provisions contained in some European legal instruments.

Such provisions are found in art. 16 par. (1) of the Treaty on the Functioning of the European Union, art. 7 (respect for private and family life) and art. 8 (protection of personal data) of the Charter of Fundamental Human Rights and art. 8 (the right to respect the private and family life) of the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms.

In Romania this right is protected by the rule and constitutional of law, the right to intimate, family and private life is considered a fundamental right.

Thus, according to art. 26 par. (1) of the Constitution, the public authorities shall respect and protect the intimate, family and private life, and par. (2) the individual has the right to dispose of himself, if he does not violate the rights and freedoms of others, public order or morals.

We note that in the recent years, at EU level, the notion of privacy protection includes the protection of personal data.

In this context, we highlight the importance given to this law, which resulted in the adoption of European legal instruments, the last of which being the Directive (EU) 2016/680 of the European Parliament and of the Council of April 27, 2016 on the protection of individuals regarding the processing data, the personal data by the competent authorities for the prevention, detection, investigation or prosecution of criminal offenses or enforcement and the free movement of such data and repealing Council framework Decision 2008/977/JHA [1].

The act of violation of privacy consist in undermining privacy, without right, by photographing, trapping or capturing images, listening with technical means or audio recording of a person in a house or room or building or private conversations or in the action to disclose, disseminate, present or convey without right, sounds, conversations or images as mentioned above, to another person or to the public.

Also, the offense will be retained, being considered to be more serious when the author places without right technical means of audio or video recording in order to commit the above mentioned acts.

The criminal proceedings shall be initiated upon prior complaint from the injured person in the case of simple legal procedures provided under par. (1) and (2), art. 226 of the Criminal Code. We specify that the crime of violation of privacy was not provided for in the Criminal Code of 1969 or in any other legislation.

Given the “principle of legality of criminal offenses referred to in art. 1, par. (2) the New Criminal Law, the offense may be detained only on the acts committed after the entry into force of the new law. For the acts committed or those in continuous form, whose performance has begun under the influence of the Criminal Code and it was exhausted under the new law, the court will consider the a sentence only for the acts committed after the entry into force of the New Criminal Code” [2].

2. The Pre-existent Elements

2.1. The Legal Object

The legal object consists in the social relations, whose existence and normal progress are conditioned by respecting the private life of a physical entity; in another opinion it is considered that the legal subject consists in “the intimacy of the private life of the physical entity and the social relations that are born and developed around this social value” [2].

Since the notion of privacy is not defined in the Romanian law, we also appreciate that this must be assessed in relation to the “European Court of Human Rights [3], which showed that it is neither possible nor necessary to try to define in an exhaustive way the concept of privacy. However, it would be too restrictive to limit the notion to an “inner circle” where the person could perform their personal lives as they wish to and to exclude the outside world. The respect to privacy must include to a certain extent a person's right to establish and develop the relations with peers and there is no reason of a principle to justify the exclusion of activities of a professional nature or business. There are such areas of interaction of a person with third parties, even in a public context, which may be included in the notion of privacy [4]. Referring to the notion of “private life” in terms of the European Convention and jurisprudence of the courts in Strasbourg doctrine [5] it was appreciated that on the matter there is no precise definition, its content changes depending on several factors of which we mention: the period to which they relate, environment and society in which the individual spends his life. Likewise, the European Court shows that “private life” is a broad concept that does not lend itself to an exhaustive definition [6]. The privacy of a person includes ensuring physical and moral integrity of the individual, personal and social identity, respect for personal information, sexuality, personal or private spaces [7]. Two elements of the right to privacy, which are not explicitly mentioned in art. 8 are provided in art. 10, par. 2 of the European Convention as grounds for restricting freedom of expression: the protection of a person's reputation and preventing disclosure of confidential information” [8].

Therefore, the legal subject regards “protecting only certain parts of the notion of privacy as there were retained in the European Court of Human Rights” [2].

Although there are several practical ways that can affect the privacy of individuals, as shown by the provisions of art. 74 of the Civil Code, however the act will only be an offense if the violation of privacy is achieved through one of the activities expressly incriminated in the law; possible breaching of the privacy of the individual by means other than those expressly mentioned in art. 226 par. (1), (2) and (5) of the Criminal Code will not be an offense, being still a tort of the author.

2.2. The Material Object

In the recent doctrine there were expressed two different opinions, one of them claiming the existence of a material object and the second opinion its inexistence.

In the first opinion it is appreciated that the *material object* “is represented by photos, documents, recordings on tapes, footage and other material where the victim is found. Means of intercepting data, information, images or sounds are not part of the material object, as they are not the material correspondent of social value which has been infringed, but the goods with which the offense was committed and which will be submitted to special confiscation” [9], or the material object “is represented by the material entity, the paper, magnetic, or digital support that fixed, recorded, copied the filmed data, listen or recorded (on issues of privacy of the person, it may be, for example, the USB key, videotape, CD etc.)” [10].

In another opinion it is sustained that this offense, “in principle, it does not have, as the incrimination of violation of privacy is protected by the right to privacy” [2]. The same author states that “the technical audio or video means placed and used for committing the offense is not the material object, but they are goods with which one commits an offense and are subject to security measure of special confiscation” [2].

In our case we consider as well that the offense has material object which in relation to the actual circumstances of the offense and the used means may be represented by photographs, documents, records, tapes, etc.

2.3. The Subjects of the Offense

a) **the active subject** of the crime can be any natural or legal person who meets the general conditions required by the law.

According to the doctrine, “it can be the active subject the landlord, the owner of the room, outbuilding (for example, in the case where he rented the home of the injured person and before release he installs technical devices to capture images)” [2].

Criminal participation is possible in all its forms; assuming that it will retain co-authorship or complicity of at least three participants, it will be incident with the aggravating circumstance provided for in art. 77, letter a) Criminal Code (the commission of the offense by three or more persons together).

b) **the passive subject** may be an individual in life, the act is not typical if it concerns a dead person. It cannot be a passive subject of this crime a legal person; the plurality of passive subjects will attract the retention of contest offenses.

3. The Constitutive Content of the Offense

3.1. The Objective Side

The objective side comprises the material element, essential requirements, the immediate consequence and causality link.

The material element of the objective side is performed by distinct alternative actions, by which it is brought prejudice, without right, to the privacy of individuals who are in a house or room or outbuilding, which in the case of paragraph (1) consist in: shooting, trapping or capturing images, listening with technical means or audio recording of a person in a house or room or outbuilding.

As for the meaning of the house, room, outbuilding it is identical to the existing legal content of the offense of trespassing (previously analyzed), that is why we do not provide any other explanation.

“*Photo shooting*” means setting the image of an object or a person on a plate or photo paper, film or storage on a digital device (e.g. photo shooting a person in a building at a meeting or private party, no matter what conjuncture).

In the event where it is photographed only property, things or animals, the act will not be typical.

Capture or record images involve the recording, visual perception distributions on magnetic, digital support or information or obtain video recording [9]. Capturing images relating to a person can be done by any technical means (webcams, surveillance cameras, etc.). Capture images does not include their recording [2].

In the doctrine it was expressed the view that “it is not typical the deed to capture images relating to privacy of a person without using technical means, but “the naked eye” (e.g. by spying on a person with binoculars or through the key hole), even in the event that it is followed by the reproduction in the form of drawings, sketches, etc.” [2].

Regarding “*recording images*”, this (recording) must concern images with the injured party, not home, room, animal or its annexes (of the injured party) [2].

In the event where the “activity of the perpetrator consists in following repeatedly the victim or repeated supervision of the home, workplace or other places frequented by this person, accompanied by capturing images of his home it will hold the contest between the offense of harassment and the violation of privacy” [2].

Listening by technical means must regard “the discussions of a person in the house, room or outbuilding, regardless of their nature (personal discussions, intimate, relating to labor relations, etc.) and it should be achieved by technical means (e.g. by the use of microphones through which there can be captured the sounds from adjacent private space)” [2] being excluded “the wiretaps through the use of microphones or software specialized of the persons in their private spaces prescribed by the law” [2].

Also, “it is irrelevant whether the discussions heard are understandable or not (for example, the act will be typical also in the case where hearing a person was achieved in his house, but due to the failure of technical means it has been partially or wholly unintelligible); in the case of technical means only noises were heard in the house, room or outbuilding, the act is not typical (for example, noises of animals held in a house)” [2]; at the same time, in the literature it is appreciated that the existence of the offense is not necessary for the “perpetrator to proceed also to record the listened conversations” [2].

Audio recording must “regard the discussion of a person in the private space regardless of their nature, and not any other sounds; it is not relevant whether the recorded discussions are intelligible or not” [2].

In the case where the perpetrator takes more alternative actions for violation of privacy (among those enumerated in the text) it will hold committing a single offense of violation of privacy (e.g. capture images and audio recording); this aspect is important in the process of individualization of criminal law sanction to be applied by the court.

In the recent doctrine it was appreciated that the “typical act must be committed against an individual in a house (his or someone else's) room or outbuilding (e.g. the dressing of a fitness facility, rooms where there are shooting a film), not when it is a place surrounding them. In the case where the individual is not in a house or room or outbuilding (for example, if a person is in an outbuilding which he does not keep - arable land outside town - or a the road, on a beach, the deck of a boat, a car, etc.) the achievement of privacy by the above means is not, in principle, a typical action” [2].

The act will not be typical also in the case where the employer clearly has installed video cameras to supervise the professional activities of its employees. If, however, “installing cameras or microphones have clandestine feature, the employer seeking to register or images or private conversations of the employee, or both professional and private pictures or conversations (e.g. the clandestine installation of microphones in the office of a female employee in order to listening to private conversations thereof) will be able to hold the commission of the offense under art. 226 of the New Criminal Code when it is obvious that they were aimed at interfering with the privacy of the employee receiving this right at work” [2].

The *essential requirement* of the material element of the objective side presupposes the achievement of the intimate privacy of individuals to be done without right; the deed will not be typical if the action is permitted by the law (layout of technical supervision by the judge of rights and freedoms in accordance with art. 139 of the Criminal Procedure Code)

The material element of the objective side can be achieved through the interference, without right of privacy of individuals by technical means listening or recording one or more private conversations [art. 226 par. (1) Criminal Code].

The doctrine held that “it is irrelevant whether this conversation takes place in a house, room or outbuilding, in a place, even in public, having relevance only its private feature pertaining to the resorts of intimate private life”, the incrimination regards “only tapping the private ambient conversations, of a person, not by phone or electronic means of communication, it will retain the charge of violation of secrecy of correspondence provided by art. 302, par. (2) of the New Criminal Code; it is not excluded retaining the real competition of the two offenses” [2].

The essential requirement of the material element implies that affecting the privacy of a person to be achieved without right.

The immediate result is violation of the privacy of a person, his intimacy.

In the recent doctrine it was considered that the immediate consequence “consists in the infringement of privacy by the carried out criminal activity; given the wording of the legislator of the incrimination norm (the undermining of privacy), we consider that the offense provided by art. 226, par. (1) of the New Criminal Code is the result of an offense” [2].

The causation link must be established each time, as it is necessary to establish the existence between the action and the immediate consequence of the perpetrator.

3.2. The Subjective Side

The examined crime is committed with direct intent or indirect in the case of normative way provided for in paragraphs (1) and (2), as the perpetrator foresees and follows or although he does not follow this ending he accepts the possibility of it, and direct intent in the case of normative way provided in par. (5).

For the existence of the crime, in the case of normative way referred to in paragraph (1) and the aggravated normative ways provided for in par. (2) the motive and purpose have no legal relevance, but still showing importance within the individualization activity of the criminal law sanction.

4. Conclusions

At the level of European Union the privacy was a priority in practice which it has resulted in the adoption of legal instruments aimed at insuring the defense of values considered to be particularly important. As mentioned in the introduction of the paper, such provisions are found in some legal instruments known at European level.

Wishing to ensure the harmonization of national legislation with the European Union, and therefore to enforce this right, in Romania it was protected by constitutional legal rules.

With the adoption of the new Criminal Code, the protection of privacy is ensured by criminal law provisions that were under consideration.

The conducted examination has highlighted on the one hand the importance and the need to protect the privacy by criminal law rules and the analysis of the constitutive content of this crime.

As one general conclusion we appreciate the usefulness of this incrimination and also the way in which it was provided in the legal content its main actions which were incriminated.

BIBLIOGRAPHY

[1] Directive (EU) 2016/680 of the European Parliament and of the Council of April 27, 2016 on the protection of individuals with regard to processing personal data by the competent authorities in the prevention, detection, investigation or prosecution of criminal offenses or the execution of punishments and on the free movement of such data and repealing Council framework Decision 2008/977 / JHA, published in the Official Journal of the European Union, L 119/89 of 4.5.2016.

- [2] Mihail Udrioiu (2016). *Drept penal. Partea specială. Sinteze și Grile/Criminal law. Special Part. Synthesis and grids*. 3rd Ed. C.H. Beck. Bucharest, pp. 199, 199, 200, 200, 201, 201, 201 202, 202, 202, 202, 202, 202-203, 203, 203.
- [3] See ECHR judgment of February 16, 1992, Niemietz v. Germany, par. 29.
- [4] See ECHR judgment of October 25, 2007, in Van Vondel c. Olanda, para. 48; Case June 25, 1997, in the case Halford c. The United Kingdom, para. 42.
- [5] In this regard, see the ECHR judgment of 11 June 2002 in Case Goodwin c. United Kingdom, par. 72; C. Bîrsan (2005). *Convenția europeană a drepturilor omului. Comentariu pe articole, vol. I (Drepturi și libertăți)/The European Convention on Human Rights. Comment on articles, vol. I (rights and freedoms)*, Ed. All Beck, Bucharest, p. 598-599; B. Selejan- Guțan, *Protecția europeană a drepturilor omului/European protection of human rights*, Ed. All Beck, Bucharest, 2004, p. 150; Fr. Surde (2006). *Drept european și internațional al drepturilor omului/European international law of human rights*, Ed. Polirom, Iași, p. 315.
- [6] See ECHR judgment of 28 January 2003, Peck v. The United Kingdom, para. 57; Judgment of February 6, 2001, in the case Beinsaid v. The United Kingdom, par. 47; Case April 29, 2002, in the case Pretly v. The United Kingdom, par. 60; Decision of 20 March 2007 in the Tysiac v. Poland, par. 107.
- [7] R. Clayton, H. Tomlinson, *The Law of Human Rights*, Oxford University Press, 2001, par. 12.85-12.94; R. Wong, (2005). *Privacy: Charting its developments and prospects*, in „Human Rights in the digital age”, GlassHouse Press, London, p. 147-162; R. Chiriță (2007). *Convenția europeană a drepturilor omului, comentarii și explicații/European Convention on Human Rights, comments and explanations*, vol. II, Ed. C.H. Beck, , p. 38-50.
- [8] See A.W. Heringa, L. Zwaak, *Right to respect for privacy*, in P. van Dijk, F. Van Hoof, A. Van Rijn, L. Zwaak, *Theory and practice of the European Convention on Human Right*, 4th ed., Intersentia, Antwerpen-Oxford, 2006, p. 665;
- [9] Norel Neagu, în Vasile Dobrinioiu, Ilie Pascu, Mihai Adrian Hotca, Ioan Chiș, Mirela Gorunescu, Costică Păun, Maxim Dobrinioiu, Norel Neagu, Mircea Constabtin Sinescu, (2016). *Noul Cod penal comentat, Partea specială/The new criminal code commented. Special part. 3rd revised and enlarged Edition*, Ed. Universul Juridic. Bucharest pp. 202, 203.
- [10] Ioana Vasiu în, George Antoniu (coordonator), Constantin Duvac, Daniela Iulia Lămășanu, Ilie Pascu, Constantin Sima, Tudorel Tioader, Ioana Vasiu (2013). *Explicațiile preliminare ale noului Cod penal, Partea specială, Titlul I. Infracțiuni contra persoanei și Titlul II Infracțiuni contra patrimoniului*, vol. III, art. 188-256/*Preliminary explanations of the new Criminal Code, Special Part, Title I. Crimes against the person and Title II Crimes against patrimony*, vol. III, art. 188-256. Ed. Universul Juridic. Bucharest, p. 266.

THE SCIENTIFIC FOUNDATION OF THE ADMINISTRATIVE ACT, FROM THE UTILITARIAN ETHICS TO THE GLOBALIZATION TECHNOLOGY

Andra Maria Brezniceanu

Assist., University of Craiova

Abstract: Under the current conditions, in which we still live the effects of the excessive pragmatism of market dictatorship, but still having recollections of the state's conductor, we have to ask ourselves the extent to which we extend the scientific foundation of the administrative act. Technology and information brought about by globalization tend to penetrate to the lowest levels of law and state apparatus. In this context, where means are no longer a necessity, it is up to the public administration to exploit them in order to obtain the desired result for most citizens.

Keywords: administrative, scientific, foundation, public administration

Înainte de toate – o precizare. Atunci când ne referim la actul administrativ prin prezenta lucrare, facem de fapt referire la actul administrativ¹ cu caracter normativ (general sau special), cele cu caracter individual nejustificând o astfel de fundamentare.

Scopul actului administrativ este acela de a pune în aplicare o normă superioară în raport de o anumită situație de fapt. Într-o formă simplă menirea unui act administrativ este de a rezolva o problemă socială, specifică sau generală, locală sau națională etc. Înțelegerea scopului actului administrativ ne face de fapt să înțelegem legătura dintre politic și social, căci originile aparatului administrativ provin din exercițiul puterii de către clasa politică, indiferent că este vorba de una unipersonală, precum într-o dictatură, fie că este una extrasă din societate printr-un proces de selecție, mai mult sau mai puțin democratic. Desigur, actul administrativ nu este doar un produs al clasei politice transpuse într-o echipă de birocrați, ci și un produs al unei culturi și educații, cu binele și relele acestora de la un anumit moment istoric. Este facil de alunecat în compararea administrației publice cu aceea privată, a diverselor entități cu destinații mai mult sau mai puțin economice. Diferența între cele două clase de administratori de care trebuie să ținem în primul rând seama este că regulile economice beneficiază de metode mult mai verificate în timp decât doctrinele politice sau politicile publice, deși efectele celor două s-au dovedit istoric uneori foarte asemănătoare.

Pentru a înțelege de ce actul administrativ necesită o fundamentare științifică trebuie să înțelegem mai întâi care sunt principiile etico-filozofice și determinările istorice care au impus o astfel de fundamentare.

Un bun punct de plecare în acest demers este ceea ce nu trebuie să pervertească actul administrativ, adică mulțime de factori adversi unui act administrativ principal și efectiv. Ceea ce afectează actul administrativ este că persoanele încadrate în administrație, după modelul politic, urmăresc să pună deasupra interesului comunității sau al societății interesul lor propriu sau al unor apropiați. Opusul negativ al unui act administrativ este actul emis pe baza unor considerente false și

¹ Preluăm parțial definiția actului administrativ din Legea 554/2004, respectiv „(...) actul unilateral cu caracter individual sau normativ, emis de o autoritate publică în vederea executării ori a organizării executării legii, dând naștere, modificând sau stingând raporturi juridice (...)”.

prin mijloace corupte, contrare principiilor de drept, normelor legale, buneii-credințe și, mai ales, intereselor beneficiarilor acestuia. Un astfel de act administrativ negativ poate fi considerat în sine un act de corupție. Dintr-o perspectivă simplistă actul de corupție îndreptat contra celui administrativ poate fi privit ca fiind un conflict de idei despre modul de funcționare al statului. Acest conflict nu este numai de idei, ci și între autorii și susținătorii acestora, ceea ce mută câmpul de discuție la nivel argumentativ și factual. Discuția se poartă de fapt, între cei cred că acest mecanism al statului trebuie să funcționeze în favoarea unui grup restrâns, uneori format dintr-o singură persoană, și cei care cred că binele general este scopul spre care trebuie statul îndreptat.

O cu totul altă chestiune este actul administrativ care este părtinitor cu o componentă din populația din zona aflată în administrare.

În accepțiunea noastră fundamentarea științifică a actului administrativ este singura cale prin care se identifică în mod corect aceea parte a unei populații care trebuie să fie protejată (sau nu) pe această cale.

Astfel de situații se pot evita prin transparentizarea scopurilor administrației publice, respectiv prin aducerea la cunoștință publică a considerentelor științifice pentru care un act administrativ a devenit aplicabil într-o anumită arie sau comunitate.

Ține de oportunitatea unui act administrativ ca acesta să intre în vigoare la un moment dat. Acest moment, la fel ca și actul administrativ în sine, trebuie ales pe baza unei determinări a elementelor de necesitate; anumite simulări urmând să fie realizate premergător. F. A. Hayek s-a exprimat cel mai bine în acest sens acum mai bine de 70 ani – „Astăzi este aproape o erezie să sugerezi că cunoașterea științifică nu este suma tuturor cunoașterilor. Dar puțină reflecție va arăta că este dincolo de dubiu o structură de informații importante dar neorganizate, ceea ce nu poate fi numită științifică în sensul general al cunoașterii: cunoașterea circumstanțelor particulare de timp și loc”².

Dacă vrem să dăm fețe celor două tabere mai sus arătate, atunci credem că cele mai potrivite ar fi acelea ale lui Niccolo Machiavelli pentru aceia care sunt de părere că reușita personală primează indiferent de mijloacele de obținere și de aceea a lui Jeremy Bentham pentru aceia care aleg binele comun, general. O să facem abstracție de faptul că florentinul s-a dovedit în timp un republican³, ceea ce înseamnă că totuși merită prezumția că avea ca scop binele public⁴, deși prin promovarea mijloacelor doloze⁵. De asemenea, o să facem abstracție că utilitaristul englez a luat parte la atacul lui John Lind⁶ contra agregării unor entități administrativ-teritoriale în ceea ce mai târziu se vor numi Statele Unite ale Americii.

Dar ceea ce au aparent în comun cei doi iluștrii autori, fondatori ai unor școli de gândire ale căror idei se regăsesc atât în politică, cât și în drept, este pragmatismul, ambii orientându-se către efect și mai ales către efectul imediat și de amploare.

În această etapă a lucrării o întrebare capătă importanță – pentru obținerea unui astfel de efect cum trebuie justificată cauza care îl generează?

Dacă Machiavelli privește această cauză ca fiind triumful total în politică, Bentham se orientează către lege ca mijloc de punere în aplicare a principiului său de utilitate, calculul său hedonistic⁷ fiind un prim exemplu de fundamentare științifică a unei norme. O astfel de aplicare a logicii și matematicii în formularea regulilor sociale este cât se poate de actuală în prezent, când inteligența artificială o ajunge din urmă (și o depășește) pe aceea a juriștilor⁸, categorie socio-profesională recunoscută încă din vechime ca o specie a celor care complică lucrurile⁹.

²F. A. Hayek, *The Use of Knowledge in Society*, *The American Economic Review*, volumul XXXV, septembrie, 1945, nr. 4

³<http://digilib.bc.edu/reserves/po041/kell/po04107.pdf>

⁴În sensul de politeia (πολιτεία) Aristotel în Constituția Atenienilor.

⁵https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1808959

⁶https://books.google.ro/books?id=0LY1yGO38gC&lpg=PP1&dq=The+declaration+of+independence+a+global+history&pg=RA1-PA73&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false, p. 79

⁷https://en.wikipedia.org/wiki/Felific_calculus

⁸<http://www.bbc.com/news/technology-37727387> (DICK - The first thing we do, let's kill all the lawyers.

⁹<http://shakespeare.mit.edu/2henryvi/2henryvi.4.2.html>,

Desigur nu se poate adopta o astfel de strictă aplicare fără a se pierde din vedere interesul individual, ceea ce Hegel prețuia mai mult decât Bentham, filozoful german echilibrându-l cu cel universal – „Esența statului modern este aceea că universalul ar trebui să fie legat de libertatea deplină de particularitate [Besonderheit] și bunăstarea indivizilor, și prin urmare interesul familiei și al societății civile trebuie să se concentreze asupra statului; dar universalitatea în final nu poate progresa fără cunoașterea personală [eigene] și voința indivizilor particulari [der Besonderheit], care trebuie să își păstreze drepturile. Astfel, universalul trebuie să fie activat, dar subiectivitatea pe de altă parte trebuie să fie dezvoltată ca un ansamblu viu. Doar atunci când ambele momente sunt prezente [bestehen] în deplină măsură poate fi considerat statul articulat și cu adevărat organizat.”¹⁰ Nu trebuie omis că fondatorii statelor moderne, inclusiv ai aparatelor administrative ale acestora, au adoptat gândirea hegeliană, păstrând de la Bentham doar unele din argumentele sale, precum cel superiorității binelui comun.

În acest context al conflictului politic în care unii, uneori în mod populist, consideră că binele celor mulți primează față de principiile dreptului, ne punem întrebarea dacă nu există și o a treia cale – aceea a științei.

Primele două căi au avut ocaziile lor istorice de a-și dovedi superioritatea, rezultatele fiind discutabile. Leibniz este primul care face legea determinabilă prin știință, deși originile celor două domenii sunt atât de diferite. Legea și le are pe ale sale în rațiune și substanță (bunuri și persoane), știința, în special matematica lui Leibniz, căpătând foarte devreme în istoria sa caracterul abstract. Din perspectiva matematicianului german legea trebuie să se îndepărteze de obiceiurile (sau chiar tabuurile) din care provine, pentru a se atașa cât mai strâns de demonstrația euclidiană. Urmarea ar fi ca juriștii să nu mai urmărească identificarea particularului, ci fundamentarea logicului.

În final, pe această cale ajungem să înlocuim justiția ca scop cu legea ca mijloc. (Ceea ce nu ar fi ușor acceptabil de juriști deoarece nimeni nu vrea să fie confundat cu unealta, iar nu cu produsul).

Atunci când această succesiune este acceptată, norma formată prin actul administrativ nu mai poate fi încălcată pentru că ar fi incorectă, ci va trebui să fie invalidată pentru că nu este corectă științific. Altfel spus, atacul contra unui act administrativ se va îndrepta asupra metodologiei științifice de fundamentare, iar nu contra concordanței acestuia cu o normă superioară sau cu un principiu de drept. Un contra-argument pentru „automatizarea” actului administrativ este acela că științele de fundamentare a acestuia au tendința generalizării, or scopul actului administrativ este de a rezolva situații speciale, ceea ce se poate dovedi o contradicție între teorie și practică, administratorul public fiind pus în situația de a alege între două cazuri de bine public care vor putea fi considerate, după regulile economice, de exemplu, ca fiind insuficient de substanțiale pentru a fi regularizate.

În administrația publică, ca și în facultățile de drept sau instanțele de judecată, discursul juridic este din ce în ce mai des susținut prin argumente științifice împrumutate din alte domenii (economie, matematică etc.). Aproape că în mod inconștient produsul aplicării legii, actul administrativ în cazul lucrării noastre, devine un produs de laborator. O dilemă care se naște în urma acestei evoluții, proces pe care alți juriști îl pot eticheta ca involuție (sau, de ce nu, revoluție), este dacă actul administrativ ca normă nu se va îndepărta de adevăr, bine, ordine de drept etc, slujind doar propriei sale motivări. Credem că procesul evolutiv nu a avansat atât de mult încât să ne confruntăm cu independența actului administrativ de legalitate, deși în practică se întâlnesc multe acte administrative care par să aibă legătură cu legea care o pun în aplicare doar în viziunea autorilor.

Revenind la chestiunea culturii și educației administrației publice, credem că acești factori se pot conexe în cazul multor subiecți ai aparatului într-o determinantă personală, respectivul urmând să formuleze actul administrativ în consonanță cu școala de gândire ce i-a fost indusă din mediul social și educativ din care provine. Mergând mai departe ne putem întreba care sunt efectele selecției de personal administrativ asupra fundamentării științifice a actului administrativ – optăm pentru un

¹⁰http://www.inp.uw.edu.pl/mdsie/Political_Thought/Hegel%20Phil%20of%20Right.pdf, p. 283

sociolog sau pentru un economist atunci când avem de conceput un act administrativ cu efect asupra politicii locale de organizare a unui teritoriu populat? Ce predispoziții inerente formării celor două opțiuni ar putea fi utile proiectului și care nu? Cercetarea poate avansa dincolo de curiculă în mediul cultural de proveniență ai subiecților comparați, calculele de alocare a acestora devenind extrem de complexe. Într-o administrație publică al cărei produs, actul administrativ, va fi fundamentat științific, fondul cultural, educativ, politic, economic, filozofic etc., al subiecților care îl formează va deveni din ce în ce mai important, proverbul popular „omul potrivit la locul potrivit” urmând să capete efecte concrete atât asupra subiectului însuși, dar și asupra comunității sau societății care formează obiectul administrării.

Principiul fundamentării științifice a actului administrativ este unul de ghidare în realizarea activității de elaborare a acestuia. Activitatea de administrare publică impune înțelegerea profundă deopotrivă a societății și a regulilor după care aceasta se formează, organizează și funcționează. Procesul de cunoaștere al acestor elemente nu trebuie să fie doar unul empiric sau rațional, ci trebuie să fie realizat printr-o cercetare amănunțită din multiple perspective, precum sunt cele economice, sociologice, juridice, statistice, urbanistice, istorice etc. Aceste cercetări multidisciplinare și interdisciplinare sunt cu atât mai necesare pentru organele administrației cu cât crește complexitatea conectivităților sociale în raport de problemele a căror soluționare se urmărește prin emiterea unui act administrativ.

Cazurile în care administrația publică a ținut seama de principiul fundamentării științifice a actului administrativ în elaborarea acestora sunt ne semnificative în raport cu comportamentul contrar, non-diligent. Efectul direct al neaplicării (sau aplicării necorespunzătoare a) procesului de fundamentare științifică se observă cel mai bine în durata de viață a actului administrativ produs. Actele ce provin din procese deficitare sau fără astfel de procese vor fi rapid modificate, revocate sau anulate. Motivul cel mai probabil este că aceste acte nu au o suficientă legătură cu necesitățile societății sau comunității. Argumentul contrar, cum că relațiile sociale locale evoluează în mod rapid, poate fi primit cu greutate în raport de comunitățile care se dovedesc istoric involute. Cel mai potrivit exemplu în acest sens sunt prevederile Decretului nr. 16 din 3 februarie 1976 al Consiliului de stat al Republicii Socialiste România, care introduceau prin prevederile de la art. 5¹¹ premisele fundamentării științifice pentru actele administrative. Dezideratul s-a dovedit utopic având în vedere rezultatele istoric dovedite, așa cum bine a intuit Ludwig von Mises atunci când aprecia asupra planificării iraționale a economiei socialiste - „Obiecția fundamentală avansată împotriva practicabilității socialismului se referă la imposibilitatea calculului economic. S-a demonstrat într-un mod incontestabil că o comunitate socialistă nu ar fi în măsură să aplice un calcul economic. În cazul în care nu există prețuri de piață pentru factorii de producție deoarece nu sunt cumpărați și nici vânduți, este imposibil să se recurgă la calcul în planificarea viitoare a acțiunii și în determinarea rezultatului acțiunii anterioare. O conducere socialistă a producției pur și simplu nu știe dacă ceea ce planifică și execută este cel mai potrivit mijloc pentru atingerea scopurilor căutate. Va funcționa în întineric, așa cum era. Aceasta va risipi factorii de producție insuficienți, atât materiali. cât și umani (forța de muncă). Haosul și sărăcia vor rezulta pentru toți în mod inevitabil”.¹²

Un alt motiv de disfuncționalitate este complexitatea din ce în ce mai crescută a proceselor administrative, determinate de la rândul lor de dezvoltarea relațiilor din cadrul societății sau comunității administrate. Circulația informației întârzie în astfel de circumstanțe, acuratețea justificării științifice fiind desființată. Acesta ar fi motivul pentru descentralizare și apropierea administrației de societate și comunitate, motive în plus pentru fundamentarea științifică actului

¹¹ „Prin proiectele de acte normative trebuie să se asigure - pornind de la analiza științifică a fenomenelor și proceselor sociale care fac obiectul reglementării - soluții de fond optime, de o cât mai mare stabilitate și eficiență socială. În acest scop, se vor întocmi studii de fundamentare social-economică, politică și juridică și se vor folosi metode moderne de analiză și de luare a deciziei, precum și procedee de tehnică legislativă adecvate”.

¹² <http://oll.libertyfund.org/titles/mises-socialism-an-economic-and-sociological-analysis>, pct. 383

administrativ și îndepărtarea de acestuia de considerentele subiective locale (loialitate, reciprocitate, tradiție etc.)¹³.

Fundamentarea științifică a unui act administrativ presupune pași precum: identificarea necesităților societății, recunoașterea contextelor din care aceste necesități s-au format, cauzele probabile ale formării acestora, analiza situațiilor de fapt, previziunea situațiilor de fapt alternative, anticiparea efectelor viitoare, cuantificarea costurilor și beneficiilor, determinarea oportunității etc. Dacă astfel de elemente de fundamentare capătă importanță, respectiv circumstanțele locale, specifice comunității care urmează să fie îndreptată într-o direcție sau alta pe calea actului administrativ, devin elementele funcțiilor și algoritmilor care produc actul administrativ, o chestiune ar putea fi reprezentată de copierea modelelor fie de la o țară sau regiune la alta, fie de la un model statal și administrativ la altul. Într-adevăr, globalizarea tinde să uniformizeze, dar sunt numeroase cazurile care ne arată că specificul local, precum ar fi o regulă cu origini în cutume, religii sau chiar mediu de viață, au un efect contrar mult mai puternic. Un alt aspect de care trebuie ținut seama, mai puțin evident, sunt apartenențele de grup, inclusiv de acele grupuri care se formează la nivelul organismelor din cadrul administrației. Toate acestea au legătură cu acuratețea informațiilor științifice folosite la fundamentarea actului administrativ. La fel ca într-o cercetare științifică, și în studiul necesităților sociale, veridicitatea datelor acumulate și prelucrate, precum și onestitatea metodologiilor, reprezintă piatra de boltă, piedica împotriva distorsionării rezultatelor așteptate.

Datorită globalizării credem că administratorii publici trebuie să învețe din tehnicile administratorilor entităților economice, chiar dacă nu în totalitate pentru aceleași scopuri. De exemplu, atunci când trebuie să aplice mijloace statistico-matematice și financiar-economice pentru a obține efecte interdependente la nivel demografic și fiscal. Într-un astfel de cadru diversele entități administrativ-teritoriale se comportă precum piețele economice. Va ieși câștigătoare în dauna concurențelor sale aceea entitate care va reuși să atragă cu condițiile sale de reglementare cei mai mulți și cei mai potenți contribuabili. Rămân de cuantificat și utilizat chestiuni cu un grad mare de subiectivitate, cum ar fi intenția de păstrare a unui caracter comunitar, specific, sau, altfel spus, rezistența unora dintre subiecți la procesul de integrare în categorii manipulabile administrativ.

Spre deosebire de piețele economico-financiare, entitățile administrative trebuie să surmonteze și alte condiționări oarecum tipice caracterelor lor latente, provenite din specificurile locale și temporale. Pentru aceasta ar trebui să mărească viteza reactivă de adaptare la factorii interni și externi folosindu-se de practici de previzionare pe diverse plaje de timp. Persoanele cele mai plasate în pozițiile de determinare științifică a cauzelor și efectelor sunt persoanele cele mai apropiate de problemă (descentralizarea deciziei). Aceasta nu înseamnă că plasarea acestora pe un nivel local inferior le îndreptățește la o anumită superficialitate în aplicarea metodelor științifice de întocmire și punere în aplicare a actului administrativ pe care îl vor produce spre binele comunității pe care o reprezintă (și din care fac parte).

Mijloacele care țin de utilizarea tehnologiei informațiilor sunt cele care urmează să asigure în proxima perioadă fundamentele științifice ale actului administrativ. Acumularea de informații, inclusiv dintre cele cu caracter personal, reprezintă primul pas în documentarea actului administrativ. Această acumulare trebuie să aibă caracter de permanență, furnizând o bază actuală pentru actele administrative specifice diverselor domenii de reglementare necesare unei comunități.

În concluzie, actul administrativ este inefficient și ineficace fără o adaptare la viața comunității și la mijloacele actuale.

¹³ Francis Fukuyama, Why there is no science of public administration, Journal of International Affairs, Fall 2004, vol. 58, no.1, p.199.

CONSIDERATION REGARDING THE PATRIMONIAL LIABILITY ADMINISTRATION ACORDING TO THE LAW NO. 544/2004 OF THE ADMINISTRATIVE LITIGATION

Eugenia Iovanas

Lecturer, PhD, "Aurel Vlaicu" University of Arad

*Abstract:*According to the provisions of Law on Administrative Litigation, the characteristics of the patrimonial responsibility for the damages caused to individuals implies the fulfillment of several legal conditions, i.e: the existence of an illegal administrative act, or the denial to meet right request, the existence of a patrimonial lesion, the existence of the causal relationship between the administrative act and the patrimonial damage, and the fault of the administrative authority.

If these distinctive features, that each of the afore-mentioned general conditions presents, are compared to the general conditions of civil and tort litigation, the basis of administrative liability for damages, caused by the public administration authorities arises.

Keywords: administrative contentious, patrimonial liability, public authority, illegal administrative act, damage/prejudice, unjustified denial.

Liability of public authorities is based on fault, under the conditions regulated by Administrative Contentious Law No. 554/2004.

According to the provisions of Law no. 554/2004 -art. 16, the claims in court may also be stated against the physical person who has elaborated, issued or concluded the act, or, as the case may be, the physical person who is guilty of the refusal to solve a request regarding to a subjective right or a legitimate interest, if compensation is claimed for the caused damage or for delay.

As established by republished Romanian Constitution (art. 73 par. 3 lit., art. 123, paragraph 5 and art. 125), administrative litigation courts have the judicature to resolve actions for damages caused by administrative acts of public authorities. The conditions and the limits of right exercise belonging to any person injured by a public authority and the right for repairs, are established by organic law, in accordance with art. 52 of republished Romanian Constitution. From a procedural point of view, the right for repairs may be exercised by means of a distinct action against the public authority, respectively, a distinct action against the civil servant, or by a concurrent action set against both public authority and the civil servant.

As constant jurisprudence approach, the jurisdiction of actions for damages, exercised on principale proceedings belongs to administrative litigation court, on basis of Law no.554 / 2004, Law of Administrative Contentious provisions (art.19), only if the court has ordered the annulment of the act, or after the court action in damages was admitted within one year, after the party has determined the damage, if the damage was not determined at the time of the trial. The conditions for admitting such an action consists of: the existence of an illegal administrative act annulled by the court, the occurrence of damage and the proof of causal conjunction between the illegal administrative act and the damage suffered by the applicant.

As regards the law issue under discussion, we share the opinion that the subject-matter of the action in the tax administrative litigation based on provisions No.92 / 2003 O.G consists of the decision to settle the litigation, in accordance with the provisions of art. 218 para 2 of this normative act. Or since the decision which abated the tax administrative act, namely the taxation decision, no longer produces legal effects, (an aspect that entitles us to consider that, in such a situation it is obviously inadmissible to appeal to the court of administrative litigation exclusively the taxing decision, whereby the taxpayer has established tax obligations), the legal relation between the taxpayer and the fiscal authority being exhausted at that moment, the non-existence of the prejudicial act means lack of one of the three imperative conditions, which represents legal basis of applicant action at the specialized court¹, in sense of art.19 - Law on Administrative Litigation.

In this regard, as far as the doctrine is concerned, we agree with the opinion expressed by Antonie Iorgovan, according to which the basis of establishing the patrimonial responsibility of the public administration lies with its culpability of illegal act issuance or in unjustified refusal of solving a claim regarding a right or legitimate interest.

The fault of the public authority, as a condition of the patrimonial administrative liability, can only be ascertained in the context of an action for the declaration of illegal character of an administrative act, or in context of public administration refusal, that is to say, in the context of an action for annulment under the conditions of the administrative litigation.

The Supreme Court, by its decision no. 4830 of December 12th , 2007, held that the entire regulation of the administrative litigation, subjectively speaking, leads to the idea that the action for patrimonial liability, even when formulated separately, proves to be a consequence of the action for annulment of the unlawful act, or against the refusal to resolve an application concerning a right or a legitimate interest.

As regards lawfulness of administrative acts verification, the provisions of article 19 from Law on Administrative Litigation, provided that the administrative courts can not exercise this competence except under the law. Thus, administrative court is entitled to annul the administrative act whose unlawfulness it was determined, and, consequently, to award damages for the prejudice caused by that act.

In our opinion, we consider that the possibility of using the procedural way for unlawful administrative acts declaration, acts by which a subjective right has been inflicted, and as a consequence, the obligation of the fiscal authority issuing the administrative act to compensate is established in article 19 provisions. Therefore, according to the law no. 554/2004, we consider that legal provisions allows the injured person to address to the administrative litigation court, for damages, without demanding at the same time the annulment of the act.

According to article 19, paragraph 1, of Law no.554 / 2004 Administrative Litigation Law, when the injured person has requested the annulment of the administrative act, without claiming damages at the same time, the prescription period for damages claim, runs from the date on which one knew or ought to know the extent of the damage. The second paragraph provides that the action shall be addressed to the competent administrative court, within the one-year period stipulated in art. 11, 2-nd para.

The claim for damages caused by the issuance of an illegal administrative act, formulated on the basis of art. 19 of Law 554/2004 is conditioned on the cumulative fulfillment of the following conditions: the existence of an illegal administrative act annulled by the court, the occurrence of damage and the proof of the causal conjunction between the illegal administrative act and the damage suffered by the applicant.

In the absence of proving the causal conjunction between the issue of the act found to be illegal and the alleged damage, the patrimonial liability of the defendant public authority can not be

¹ Court of Appeal - Timisoara, Decision no. 230/5.07. 2010, pronounced by Contentious Administrative Litigation Division, File no. 1033/59/2010, unpublished

retained. These conditions are also to be found in the case of joint liability of public authorities and civil servants for damages caused by administrative contracts, which aim at capitalizing on assets from the public domain or, as the case may be, public services.

When causal conjunction between the issue of the act found to be illegal and the alleged damage, the patrimonial liability of the respondent public authority can not be retained.

The basis for determining the patrimonial liability of the public administration lies with its culpability in the issuance of an illegal act or in the unjustified refusal to solve a claim regarding a right or a legitimate interest.

The fault of the public authority as a condition of the patrimonial administrative liability can only be ascertained in the context of the illegal public administrative or in the context a public authority refusal of the public administration, hence in the context of an action for annulment under the conditions of the administrative litigation.

In case of distinct, separate action for patrimonial liability, proof of the illegal character of the administrative act or of the refusal must be made by a final and irrevocable court decision.

It also should be noted that the action for damages is accessory to the action for annulment.

Examination of the conditions of liability for damage caused by an administrative act or a refusal can not disregard the conditions of action for annulment itself, which is judged by rules applicable to the action for annulment.

It should be noticed that the main claim for compensation drawn according to Law no.554 / 2004, - Law on administrative litigation- article 19 is conditioned on the existence of a court decision through the action against the illegal administrative act, typical or assimilated, was admitted.

Reparation of the lesion caused to the injured party is an intrinsic aspect of the administrative litigation, otherwise the applicant can only resort to the common law for the tort liability of the public authority under the conditions stipulated by art. 998-999 of the previous Civil Code (now art. 1357 Civil Code).

When it comes to interpretation of article 19 of Law no. 554/2004, the Administrative Litigation Courts, courts jurisprudence rose divergent views on the extent and the conditions of application of these legal provisions.

According to first point of view regarding the material competence for resolving the claims referred to above, it has been suggested that it should belong to the administrative litigation court.

This opinion is essentially based on the argument that the litigation has a fiscal administrative nature that opposes the taxpayer, on the one hand, and the fiscal administrative authority, issuing the tax administrative, on the other hand.

It has also been argued that the later advanced litigation started with the beginning of the pre-contentious administrative phase, by formulating the appeal in the administrative procedure (according to the provisions of Fiscal Code of Procedure -article 208). The procedure is completed by the annulment of the fiscal administrative act issued by the competent fiscal authority for solving the appeal².

As arguments, the proponents of the afore-mentioned opinion invoked mainly, but not only, the provisions of article 19 - Law no. 554/2004, of the administrative litigation - which states that its provisions are also applicable and when the disputed action only requires lesion reforming and not the annulment of the act. The proponents add that this solution is imposed by the interpretation given to the legal rule, namely that according to paragraph 1, "when the injured person has demanded the annulment of the administrative act without demanding at the same time damages", the law does not specifically distinguish if the annulment of the administrative act is to be requested by direct action at the administrative court, or if it is sufficient for the injured person to prove the annulment

² Court of Appeal Timisoara, Civil Sentence no. 403 of November 25th, 2009, pronounced by the Fiscal Administrative Litigation Division, File no. 1162/59/2009, unpublished

of the administrative act by the issuing authority, in order to meet the legal condition for further compensation claim.

Although at first glance, the motivation given by the authors seems to correspond to the provisions of article 19 of the Administrative Litigation Law, if a more careful examination takes place, there can be noticed serious objections.

The first of the arguments does not subsist because the patrimonial liability of the public authority, in this case, the fiscal authority issuing the prejudicial act annulled in the administrative procedure, can be engaged before the court of administrative litigation only on the basis of art.19 of the Law no.554 / 2004. The logical and systematic interpretation of the provisions of art.8, art.18 and art.19 of Law no.554 / 2004 leads to the conclusion that within the administrative contentious process, the separate action for compensation is a subsequent step to main action directed against the prejudicial act, action which verified the proof of the unlawfulness of the administrative act or of the refusal of authority. In order to determine court jurisdiction, the special law in the matter, does not take into account the legal relation of administrative or fiscal administrative law, but the objectification of the respective report in the issuance of the act considered prejudicial or in the refusal to solve a request regarding a right or a legitimate interest³.

Nor the second argument can be taken into account, because in the fiscal administrative litigation the object of the action is the decision issued by the fiscal authority competent to resolve the complaint, filed by the taxpayer, against the basic fiscal act, according to the provisions of art.218 of the Fiscal Code of Procedure.

In this respect, it is noted that the High Court of Cassation and Justice - the Administrative Litigation Division - has constantly held that the object of the administrative litigation based on the Fiscal Code of Procedure is the decision on the appeal against the fiscal administrative act and not tax administrative act⁴.

Accordingly, in relation to the specified legal provisions, damages may be requested on the following procedural manners: together with the annulment petition or separately, by means of an action for damages, accessory demand, which must respect the solution delivered for main action, after act annulment, or after admitting the action, within one year since the injured person was aware of the lesion; in main action, in the case of government orders declared unconstitutional or along with unconstitutionality exception elimination; on main action, as a result of the admissibility of the action for nullity of the administrative acts that can not be revoked, on main action following the annulment of the normative administrative act canceled, as result of the action promoted by another person; in main proceedings before the ordinary courts, along with exception of the unlawfulness of the administrative act elimination, which became irrevocable by non-charging, whose action for annulment was dismissed, respectively the executed one; in main proceedings before the administrative litigation court in the case of delay in enforcement of the administrative litigation judgement.

The logical and systematic interpretation of the provisions of art.8, art.18 and art.19 of the Law no.554 / 2004 leads to the conclusion that in the administrative contentious process, viewed in a extensive sense, the separate action for compensation is a subsequent step of the main action against the prejudicial act, which verified the proof of the unlawfulness of the administrative act or the refusal to resolve a claim relating to a right or a legitimate interest.

However, as one of the conditions required by Law No.554 / 2004, so that its provisions are applicable, is that the prejudice should be caused by an unlawful administrative act, it becomes obvious that the administrative contentious court will is entitled to award damages, only if, first, the illegality of the act is proven. In fact this is the very element that generates the right to such damages.

³ Arad Court , Civil Judgement no.2048 / 10.11.2010, pronounced by the Department of Tax Administration, File. no.1162 / 59/2009, unpublished

⁴ I.C.CJ, Decision no.3986 / 2006, published in the Jurisprudence Bulletin, Hamangiu Publishing House 2006

If the administrative act generating damages was annulled by the issuing public authority, at the time the action is filed, compensation is no longer conditioned on the proving its unlawfulness under the law of the administrative litigation, so that the ordinary courts will be able to judge the claim for damages according to art. 998 and the following - Civil Code.

It is therefore necessary to conclude that, if a public authority is required to pay material and moral damages based on article 19 of Law no. 554/2004, but which is not preceded by an administrative litigation formulated and settled on the basis of article 1 of the same law, the object of such action being purely patrimonial, even if the tax authority annulled the administrative act against which the appeal was filed according to the provisions of article 205 of the Fiscal Code of Procedure, the jurisdiction lies with the ordinary law court.

BIBLIOGRAPHY

Antonie Iorgovan, Administrative Law Treaty, vol. II, 4th edition, All Beck Publishing House Bucharest 2005, p.328;

I.Iovanas, Administrative Law 1997, Servo Sat Arad;

Jurisprudence of Administrative Court, Arad Tribunal;

Jurisprudence of the Administrative Department of Appeal Timisoara, Court of Appeal;

Jurisprudence High Court of Cassation and Justice,

Liability of public authorities is based on fault, under the conditions regulated by Administrative Contentious Law No. 554/2004.

According to the provisions of Law no. 554/2004 -art. 16, the claims in court may also be stated against the physical person who has elaborated, issued or concluded the act, or, as the case may be, the physical person who is guilty of the refusal to solve a request regarding to a subjective right or a legitimate interest, if compensation is claimed for the caused damage or for delay.

As established by republished Romanian Constitution (art. 73 par. 3 lit., art. 123, paragraph 5 and art. 125), administrative litigation courts have the judicature to resolve actions for damages caused by administrative acts of public authorities. The conditions and the limits of right exercise belonging to any person injured by a public authority and the right for repairs, are established by organic law, in accordance with art. 52 of republished Romanian Constitution. From a procedural point of view, the right for repairs may be exercised by means of a distinct action against the public authority, respectively, a distinct action against the civil servant, or by a concurrent action set against both public authority and the civil servant.

As constant jurisprudence approach, the jurisdiction of actions for damages, exercised on principale proceedings belongs to administrative litigation court, on basis of Law no.554 / 2004, Law of Administrative Contentious provisions (art.19), only if the court has ordered the annulment of the act, or after the court action in damages was admitted within one year, after the party has determined the damage, if the damage was not determined at the time of the trial. The conditions for admitting such an action consists of: the existence of an illegal administrative act annulled by the court, the occurrence of damage and the proof of causal conjunction between the illegal administrative act and the damage suffered by the applicant.

As regards the law issue under discussion, we share the opinion that the subject-matter of the action in the tax administrative litigation based on provisions No.92 / 2003 O.G consists of the decision to settle the litigation, in accordance with the provisions of art. 218 para 2 of this normative act. Or since the decision which abated the tax administrative act, namely the taxation decision, no longer produces legal effects, (an aspect that entitles us to consider that, in such a situation it is obviously inadmissible to appeal to the court of administrative litigation exclusively the taxing decision, whereby the taxpayer has established tax obligations), the legal relation between the taxpayer and the fiscal authority being exhausted at that moment, the non-existence of the prejudicial act means lack of one of the three imperative conditions, which represents legal basis of applicant action at the specialized court⁵, in sense of art.19 - Law on Administrative Litigation.

In this regard, as far as the doctrine is concerned, we agree with the opinion expressed by Antonie Iorgovan, according to which the basis of establishing the patrimonial responsibility of the public administration lies with its culpability of illegal act issuance or in unjustified refusal of solving a claim regarding a right or legitimate interest.

The fault of the public authority, as a condition of the patrimonial administrative liability, can only be ascertained in the context of an action for the declaration of illegal character of an administrative act, or in context of public administration refusal, that is to say, in the context of an action for annulment under the conditions of the administrative litigation.

The Supreme Court, by its decision no. 4830 of December 12th, 2007, held that the entire regulation of the administrative litigation, subjectively speaking, leads to the idea that the action for patrimonial liability, even when formulated separately, proves to be a consequence of the action for annulment of the unlawful act, or against the refusal to resolve an application concerning a right or a legitimate interest.

As regards lawfulness of administrative acts verification, the provisions of article 19 from Law on Administrative Litigation, provided that the administrative courts can not exercise this competence except under the law. Thus, administrative court is entitled to annul the administrative act whose unlawfulness it was determined, and, consequently, to award damages for the prejudice caused by that act.

In our opinion, we consider that the possibility of using the procedural way for unlawful administrative acts declaration, acts by which a subjective right has been inflicted, and as a consequence, the obligation of the fiscal authority issuing the administrative act to compensate is established in article 19 provisions. Therefore, according to the law no. 554/2004, we consider that legal provisions allows the injured person to address to the administrative litigation court, for damages, without demanding at the same time the annulment of the act.

According to article 19, paragraph 1, of Law no.554 / 2004 Administrative Litigation Law, when the injured person has requested the annulment of the administrative act, without claiming damages at the same time, the prescription period for damages claim, runs from the date on which one knew or ought to know the extent of the damage. The second paragraph provides that the action shall be addressed to the competent administrative court, within the one-year period stipulated in art. 11, 2-nd para.

The claim for damages caused by the issuance of an illegal administrative act, formulated on the basis of art. 19 of Law 554/2004 is conditioned on the cumulative fulfillment of the following conditions: the existence of an illegal administrative act annulled by the court, the occurrence of

⁵ Court of Appeal - Timisoara, Decision no. 230/5.07. 2010, pronounced by Contentious Administrative Litigation Division, File no. 1033/59/2010, unpublished

damage and the proof of the causal conjunction between the illegal administrative act and the damage suffered by the applicant.

In the absence of proving the causal conjunction between the issue of the act found to be illegal and the alleged damage, the patrimonial liability of the defendant public authority can not be retained. These conditions are also to be found in the case of joint liability of public authorities and civil servants for damages caused by administrative contracts, which aim at capitalizing on assets from the public domain or, as the case may be, public services.

When causal conjunction between the issue of the act found to be illegal and the alleged damage, the patrimonial liability of the respondent public authority can not be retained.

The basis for determining the patrimonial liability of the public administration lies with its culpability in the issuance of an illegal act or in the unjustified refusal to solve a claim regarding a right or a legitimate interest.

The fault of the public authority as a condition of the patrimonial administrative liability can only be ascertained in the context of the illegal public administrative or in the context a public authority refusal of the public administration, hence in the context of an action for annulment under the conditions of the administrative litigation.

In case of distinct, separate action for patrimonial liability, proof of the illegal character of the administrative act or of the refusal must be made by a final and irrevocable court decision.

It also should be noted that the action for damages is accessory to the action for annulment. Examination of the conditions of liability for damage caused by an administrative act or a refusal can not disregard the conditions of action for annulment itself, which is judged by rules applicable to the action for annulment.

It should be noticed that the main claim for compensation drawn according to Law no.554 / 2004, - Law on administrative litigation- article 19 is conditioned on the existence of a court decision through the action against the illegal administrative act, typical or assimilated, was admitted.

Reparation of the lesion caused to the injured party is an intrinsic aspect of the administrative litigation, otherwise the applicant can only resort to the common law for the tort liability of the public authority under the conditions stipulated by art. 998-999 of the previous Civil Code (now art. 1357 Civil Code).

When it comes to interpretation of article 19 of Law no. 554/2004, the Administrative Litigation Courts, courts jurisprudence rose divergent views on the extent and the conditions of application of these legal provisions.

According to first point of view regarding the material competence for resolving the claims referred to above, it has been suggested that it should belong to the administrative litigation court.

This opinion is essentially based on the argument that the litigation has a fiscal administrative nature that opposes the taxpayer, on the one hand, and the fiscal administrative authority, issuing the tax administrative, on the other hand.

It has also been argued that the later advanced litigation started with the beginning of the pre-contentious administrative phase, by formulating the appeal in the administrative procedure (according to the provisions of Fiscal Code of Procedure -article 208). The procedure is completed

by the annulment of the fiscal administrative act issued by the competent fiscal authority for solving the appeal⁶.

As arguments, the proponents of the afore-mentioned opinion invoked mainly, but not only, the provisions of article 19 - Law no. 554/2004, of the administrative litigation - which states that its provisions are also applicable and when the disputed action only requires lesion reforming and not the annulment of the act. The proponents add that this solution is imposed by the interpretation given to the legal rule, namely that according to paragraph 1, "when the injured person has demanded the annulment of the administrative act without demanding at the same time damages", the law does not specifically distinguish if the annulment of the administrative act is to be requested by direct action at the administrative court, or if it is sufficient for the injured person to prove the annulment of the administrative act by the issuing authority, in order to meet the legal condition for further compensation claim.

Although at first glance, the motivation given by the authors seems to correspond to the provisions of article 19 of the Administrative Litigation Law, if a more careful examination takes place, there can be noticed serious objections.

The first of the arguments does not subsist because the patrimonial liability of the public authority, in this case, the fiscal authority issuing the prejudicial act annulled in the administrative procedure, can be engaged before the court of administrative litigation only on the basis of art.19 of the Law no.554 / 2004. The logical and systematic interpretation of the provisions of art.8, art.18 and art.19 of Law no.554 / 2004 leads to the conclusion that within the administrative contentious process, the separate action for compensation is a subsequent step to main action directed against the prejudicial act, action which verified the proof of the unlawfulness of the administrative act or of the refusal of authority. In order to determine court jurisdiction, the special law in the matter, does not take into account the legal relation of administrative or fiscal administrative law, but the objectification of the respective report in the issuance of the act considered prejudicial or in the refusal to solve a request regarding a right or a legitimate interest⁷.

Nor the second argument can be taken into account, because in the fiscal administrative litigation the object of the action is the decision issued by the fiscal authority competent to resolve the complaint, filed by the taxpayer, against the basic fiscal act, according to the provisions of art.218 of the Fiscal Code of Procedure.

In this respect, it is noted that the High Court of Cassation and Justice - the Administrative Litigation Division - has constantly held that the object of the administrative litigation based on the Fiscal Code of Procedure is the decision on the appeal against the fiscal administrative act and not tax administrative act⁸.

Accordingly, in relation to the specified legal provisions, damages may be requested on the following procedural manners: together with the annulment petition or separately, by means of an action for damages, accessory demand, which must respect the solution delivered for main action, after act annulment, or after admitting the action, within one year since the injured person was aware of the lesion; in main action, in the case of government orders declared unconstitutional or along with unconstitutionality exception elimination; on main action, as a result of the admissibility of the action for nullity of the administrative acts that can not be revoked, on main action following the annulment of the normative administrative act canceled, as result of the action promoted by another person; in main proceedings before the ordinary courts, along with exception of the unlawfulness of the

⁶ Court of Appeal Timisoara, Civil Sentence no. 403 of November 25th, 2009, pronounced by the Fiscal Administrative Litigation Division, File no. 1162/59/2009, unpublished

⁷ Arad Court, Civil Judgement no.2048 / 10.11.2010, pronounced by the Department of Tax Administration, File. no.1162 / 59/2009, unpublished

⁸ I.C.C.J, Decision no.3986 / 2006, published in the Jurisprudence Bulletin, Hamangiu Publishing House 2006

administrative act elimination, which became irrevocable by non-charging, whose action for annulment was dismissed, respectively the executed one; in main proceedings before the administrative litigation court in the case of delay in enforcement of the administrative litigation judgement.

The logical and systematic interpretation of the provisions of art.8, art.18 and art.19 of the Law no.554 / 2004 leads to the conclusion that in the administrative contentious process, viewed in a extensive sense, the separate action for compensation is a subsequent step of the main action against the prejudicial act, which verified the proof of the unlawfulness of the administrative act or the refusal to resolve a claim relating to a right or a legitimate interest.

However, as one of the conditions required by Law No.554 / 2004, so that its provisions are applicable, is that the prejudice should be caused by an unlawful administrative act, it becomes obvious that the administrative contentious court will be entitled to award damages, only if, first, the illegality of the act is proven. In fact this is the very element that generates the right to such damages.

If the administrative act generating damages was annulled by the issuing public authority, at the time the action is filed, compensation is no longer conditioned on the proving its unlawfulness under the law of the administrative litigation, so that the ordinary courts will be able to judge the claim for damages according to art. 998 and the following - Civil Code.

It is therefore necessary to conclude that, if a public authority is required to pay material and moral damages based on article 19 of Law no. 554/2004, but which is not preceded by an administrative litigation formulated and settled on the basis of article 1 of the same law, the object of such action being purely patrimonial, even if the tax authority annulled the administrative act against which the appeal was filed according to the provisions of article 205 of the Fiscal Code of Procedure, the jurisdiction lies with the ordinary law court.

BIBLIOGRAPHY

Antonie Iorgovan, Administrative Law Treaty, vol. II, 4th edition, All Beck Publishing House Bucharest 2005, p.328;

I.Iovanas, Administrative Law 1997, Servo Sat Arad;

Jurisprudence of Administrative Court, Arad Tribunal;

Jurisprudence of the Administrative Department of Appeal Timisoara, Court of Appeal;

Jurisprudence High Court of Cassation and Justice

SETTLEMENT OF CIVIL ACTION IN CRIMINAL CASE FOR TAX EVASION OFFENSES

Cristinel Costel Ghigheci, Lecturer, PhD, Oana Șaramet, Lecturer, PhD,
"Transilvania" University of Brașov

Abstract: In the case of tax evasion offenses, the state's interest is also to recover the tax prejudice. However, the existence of different legislative acts from different law fields like: criminal procedural law, civil procedural law, tax law, administrative law, makes it difficult to interpret and apply them to the cases that have to be solved by the court. On the other hand is too difficult to settle such cases because we can often discuss about a lack of correlation of these legislative acts by the legislator. Under these circumstances, the judge must be guided by the principles of law, such as: principle of legal certainty or criminal case takes precedence over the civil one. In order to guide the judge in settling such a case, we think that it is necessary to be answered to a few questions that are mentioned in the paper and which essentially concern: whether or not the decisions of the criminal court or of the administrative court have priority; whether or not it is mandatory to comply with the decisions of the fiscal body or the administrative contentious court by the criminal bodies; and the determination of the legal nature of the prejudice caused by the commission of the tax evasion offense.

Keywords: prejudice, civil action, criminal case, tax decision, contentious administrative

1. Aspecte de procedură fiscală

În doctrina și practica judiciară au fost ridicate mai multe probleme privind legalitatea soluționării acțiunii civile în cadrul procesului penal, în cazul infracțiunilor de evaziune fiscală. Acestea au fost generate în principal de numărul mare de acte normative incidente, atât din domeniul procedurii penale, cât și din domeniul dreptului fiscal, precum și de lipsa de corelare a acestor acte normative.

Specialiști în drept fiscal au invocat o serie de chestiuni ce vizează legalitatea constituirii de parte civilă de către ANAF, în cadrul proceselor penale care au ca obiect infracțiuni de evaziune fiscală, susținând că soluționarea acestor acțiuni civile de către instanța penală s-ar face cu încălcarea dispozițiilor legale din procedura fiscală.

În primul rând s-a susținut că „constituirea ca parte civilă de către ANAF nu se poate face decât în urma enunțării unui raționament propriu, al cărui element central trebuie să fie indicarea unei creanțe fiscale, ce nu poate fi determinată decât în urma unei inspecții fiscale. Nu contestăm că inspecția fiscală nu ar putea avea în vedere elemente de fapt reținute în Rechizitoriu, însă, indicarea creanței fiscale și a izvorului său (decizia de impunere și raportul de inspecție fiscală) este obligatorie”¹.

¹ D. Udrescu, în articolul „Nelegalitatea constituirii ca parte civilă a ANAF în dosarul penal având ca obiect tragerea la răspundere penală pentru infracțiuni incriminate de Legea nr. 241/2005 a combaterii evaziunii fiscale”, disponibil on-line la: <http://www.juridice.ro/432961/nelegalitatea-constituirii-ca-parte-civila-a-anaf-in-dosarul-penal-avand-ca-obiect-tragerea-la-raspundere-penala-pentru-infracțiuni-incriminate-de-legea-nr-2412005-a-combaterii-evaziunii-fiscale.html>, ultima vizualizare 31.05.2016. S-a mai arătat că „ANAF, constituită ca parte civilă, avea responsabilitatea prezentării actelor de anulare integrală, în baza art. 11 Cod fiscal, a actelor atacate pentru situația de fapt fiscală. Nelegal, fără a avea COMPETENȚĂ în stabilirea accizelor,

De asemenea, același autor arată, într-un alt articol, că „Dacă este o cauză penală pentru o faptă de evaziune fiscală sau alte fapte cu prejudiciu adus statului ori pentru care, pe latură civilă, s-a dispus măsura confiscării speciale (cum este cazul infracțiunilor de spălare de bani, dare/luare de mită) atunci titlul de creanță fiscală nu poate fi, în procesul penal, decât hotărârea judecătorească definitivă. Dacă creanțele fiscale au fost stabilite de ANAF, conform Codului de procedură fiscală, simpla emitere a unei ordonanțe pe baza proceselor verbale ale fostei Gărzi Financiare/actualei DGAF și/sau ANAF nu este titlu de creanță fiscală pentru că procesele-verbale sunt estimări ale unui prejudiciu fiscal, nu sunt creanțe certe, stabilite conform legii printr-o inspecție fiscală”².

Sintetizând problemele ridicate de autor cu privire la legalitatea constituirii ca parte civilă de către ANAF, în cadrul procesului penal, în legătură cu creanțele rezultate din săvârșirea unor fapte de evaziune fiscală, acestea pot fi : 1) Constituirea ca parte civilă în cadrul procesului penal, în astfel de cauze, trebuie făcută în baza unui act care să stabilească în mod cert existența prejudiciului și a întinderii acestuia. 2) Acest act nu poate fi reprezentat de procesele verbale ale fostei Gărzi Financiare/actualei DGAF și/sau ANAF și nici de expertizele făcute de experții desemnați de parchet, deoarece acestea nu sunt titluri de creanță fiscală ci reprezintă doar *estimări* ale unui prejudiciu fiscal și nu pot fi contestate potrivit Codului de procedură fiscală. 3) Singurele acte prin care se stabilește în mod cert existența acestui prejudiciu fiscal sunt decizia de impunere și raportul de inspecție fiscală, iar procedura de emitere sau de modificare a acestora este cea prevăzută în Codul de procedură fiscală. 4) Singura autoritate competentă, potrivit legii fiscale, să emită titlu pentru creanța fiscală este ANAF; chiar în cazul în care persoana nemulțumită ar ataca în fața instanței de contencios administrativ decizia de impunere emisă de aceasta, iar instanța ar admite contestația, se impune emiterea unei noi decizii de impunere de către ANAF, care să constituie titlu pentru creanța fiscală.

2. Aspecte de procedură penală

În ce privește posibilitatea exercitării acțiunii civile în cadrul procesului penal, există mai multe sisteme de drept diferite: unele care nu permit exercitarea unei acțiuni civile în cadrul procesului penal, altele care permit în mod restrictiv sau condiționat acest lucru și altele care permit fără limitări exercitarea acțiunii civile în cadrul procesului penal³.

Fiecare dintre aceste sisteme are avantajele și dezavantajele sale, legiuitorul român actual, ca și legiuitorii codurilor anterioare, optând pentru cea de-a treia soluție, a exercitării *fără limite* a acțiunii civile în cadrul procesului penal.⁴

TVA și a impozitului, Parchetul prezintă, fără probe contabile și fiscale, o expertiză de PRESUPUS prejudiciu a unui expert numit, care nici acesta nu are COMPETENȚĂ de stabilire a creanțelor fiscale. Ceea ce este special în domeniul fiscal este faptul că Parlamentul a desemnat O SINGURĂ AUTORITATE – ANAF să stabilească creanțe fiscale. În acest fel, dacă se aplică corect Codul de procedură fiscală, arătăm că DNA nu are calitate de a modifica un act administrativ fiscal, ANAF fiind singura autoritate, deoarece LEGEA spune că stabilirea obligației fiscale este atributul EXCLUSIV al organului fiscal. Atribuția de stabilire a obligației fiscale este în competența exclusivă a organelor fiscale(art. 7 alin. (2), art. 23, art.32, art. 41 Cod procedură fiscală), de unde rezultă că nu se poate calcula prejudiciu fiscal, fără ca ANAF să modifice baza de impunere.”

² D. Udrescu, în articolul „Incredibil dar adevărat: Cum determină procurorul prejudiciul fiscal”, disponibil on-line, la: <http://www.juridice.ro/428374/incredibil-dar-adevarat-cum-determina-procurorul-prejudiciul-fiscal.html>, ultima vizualizare la 31.05.2016. De asemenea autorul a subliniat că „Codul de procedură fiscală este categoric – Organul fiscal emite decizie de impunere ori de câte ori acesta modifică baza de impunere, ca urmare a unor constatări prealabile ale organului fiscal sau în baza unei inspecții fiscale. Instanța penală, Parchetul și/sau Experții contabili nu au calitate, ci acestea sunt obligate să urmărească soluțiile ANAF, dacă decide modificarea bazei de impunere, cu emiterea unei noi decizii de impunere de către ANAF.”, în timp ce „În procedura penală, lămurirea situației de fapt fiscală nu poate fi urmărită de învinuit pentru că, de obicei, se face prin practica ilegală a procesului-verbal constatator, neatacabil de către învinuit. Din punctul meu de vedere, organul penal trebuie să permită părții să-și prezinte punctul de vedere prin expert, pentru lămurirea situației de fapt fiscale. Dar cum, de regulă, ne aflăm în fața unor acte care nu au caracter de acte administrativ fiscale, învinuitului i se refuză un drept de apărare pentru că nu poate să delege către expertul parte analizarea aspectelor fiscale și contabile pe care procurorul le-a acumulat ca probe pentru că nu are drept de contestare fiscală.”

³ A se vedea G. Ghigheci, în *Noul Cod de procedură penală comentat*, de N. Volonciu, A.S. Uzlău (coordonatori), Editura Hamangiu, București, 2014, pp. 58-59.

⁴ Considerăm necesar a preciza că în doctrina noastră anterioară s-a arătat că „Dreptul de a putea merge fie în civil, fie în represiv, este o creațiune a procedurii criminale franceze; legea belgiană din 17 Apr. 1878 n-a făcut decât să reproducă dispoziția franceză. Concepția germană, dimpotrivă, este cu totul alta sub acest aspect. Acțiunea civilă nu poate fi introdusă decât în fața instanțelor civile.” A se

Mergând după modelul legislației franceze, încă de la înființarea statului român modern, legiuitorul nostru a adoptat în mod tradițional această concepție cu privire la exercitarea acțiunii civile rezultate din săvârșirea unei infracțiuni, având în vedere în special avantajele pe care ea le aduce pentru victima infracțiunii, care are în felul acesta posibilitatea de a obține mai rapid și cu un efort mai mic din partea sa un titlu cu privire la despăgubirile civile ce i se cuvin.⁵

Poate acesta este și motivul pentru care în art. 6 alin. II și III din Codul de procedură penală din 1936 se prevedea că acțiunea civilă se poate exercita odată cu acțiunea penală, în cadrul procesului penal, „*afară de cazurile când legea dispune altfel*”⁶.

Pentru cazurile în care acțiunea civilă nu a fost exercitată în cadrul procesului penal legiuitorul a reglementat și posibilitatea exercitării separate a acestei acțiuni, în fața instanțelor civile (art. 27 din Codul de procedură penală). În acest caz, se va pune în mod inevitabil atât chestiunea efectelor pe care le va produce hotărârea penală anterioară asupra procesului civil ce s-ar desfășura ulterior, cât și chestiunea efectelor pe care le va produce hotărârea civilă anterioară asupra procesului penal ce s-ar desfășura ulterior. Or, singurul text de lege care reglementează aceste aspect este art. 28 din Codul de procedură penală⁷. Considerăm însă că și acest text de lege ar trebui aplicat în lumina jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului și a Curții de Justiție a Uniunii Europene cu privire la domeniul de aplicare a principiului securității raporturilor juridice și a principiului *ne bis in idem*.

Față de aceste aspecte de drept procesual penal, care par a veni în contradicție cu aspectele învederate de specialiștii în drept fiscal în ceea ce privește modul de soluționare a acțiunii civile în cadrul procesului penal, considerăm că o posibilă rezolvare a acestor probleme s-ar putea obține prin lămurirea următoarelor întrebări legitime: 1) În cadrul procesului penal organele judiciare sunt obligate să respecte procedura fiscală de stabilire a prejudiciului fiscal?; 2) Ce natură juridică are prejudiciul rezultat în urma săvârșirii unei infracțiuni de evaziune fiscală?; 3) Este ținută instanța penală de ceea ce a stabilit instanța de contencios administrativ, în cazul în care aceasta s-a pronunțat în urma unei contestații formulate cu privire la modul de stabilire a aceluiași prejudiciului fiscal?; 4) Ar trebui să aibă întâietate soluționarea contestației în fața organelor fiscale și a instanței de contencios administrativ, ori soluționarea cauzei penale având ca obiect infracțiunea de evaziune fiscală și a laturii civile corespunzătoare?

3. Tragerea la răspundere civilă în cadrul procesului penal pentru prejudiciul produs prin infracțiunea de evaziune fiscală

vedea G.G. Vrăbiescu, în *Cursuri de Drept procesual penal și de Criminalistică. Prelegeri, studii, articole, comentarii și opinii juridice*, Editura Themis Cart, București, 2009, p. 158.

⁵Așa cum s-a reținut însă în doctrină, „Dacă din faptul că acțiunea civilă poate fi intentată în fața represivului, ca acțiune alăturată acțiunii penale, rezultă avantajele mai sus arătate pentru partea vătămată, această alăturare dă loc la oarecare inconveniente pentru cel inculpat. În realitate, inculpatul va avea să lupte în proces pe două fronturi, atât contra Ministerului Public cât și contra persoanei vătămate. Pe de altă parte, dezbaterile procesului se complică în sensul că vor fi discutate două feluri de chestiuni, de naturi cu totul diferite, lucru ce poate duce la o sustragere a atenției judecătorilor.” Această din urmă afirmație vine parcă să susțină temerile specialiștilor de drept fiscal, potrivit cărora soluționarea în cadrul procesului penal a acțiunii civile izvorâte din săvârșirea unei infracțiuni de evaziune fiscală nu ar fi de natură să conducă la o soluție optimă, din cauza lipsei de pregătire de specialitate din acest domeniu a organelor judiciare penale. A se vedea G.G. Vrăbiescu, *op. cit.*, pp.158-159.

⁶Unul din cazurile în care legea prevedea că acțiunea civilă nu putea fi exercitată decât în fața instanței civile, nu și alături de acțiunea penală în cadrul procesului penal, era acela în care ea era izvorâtă din săvârșirea infracțiunii de contrabandă, caz în care nu se aplica nici principiul potrivit căruia acțiunea civilă exercitată separat se suspendă până la soluționarea definitivă a acțiunii penale („penalul ține în loc civilul”). A se vedea G.G. Vrăbiescu, *op. cit.*, pp. 165-166. Deși ar fi fost preferabilă poate o astfel de soluție în cazul infracțiunii de evaziune fiscală, o să analizăm în finalul acestui articol și motivele pentru care o astfel de soluție legislativă nu ar putea servi ca model *de lege ferenda* pentru legiuitorul actual, având în vedere jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului și a Curții de Justiție a Uniunii Europene în domeniul de aplicare a principiului securității raporturilor juridice și a principiului *ne bis in idem*.

⁷„Art. 28 (1) Hotărârea definitivă a instanței penale are autoritate de lucru judecat în fața instanței civile care judecă acțiunea civilă, cu privire la existența faptei și a persoanei care a săvârșit-o. Instanța civilă nu este legată de hotărârea definitivă de achitare sau de încetare a procesului penal în ceea ce privește existența prejudiciului ori a vinovăției autorului faptei ilicite.(2) Hotărârea definitivă a instanței civile prin care a fost soluționată acțiunea civilă nu are autoritate de lucru judecat în fața organelor judiciare penale cu privire la existența faptei penale, a persoanei care a săvârșit-o și a vinovăției acesteia”.

Deși infracțiunile de evaziune fiscală sunt considerate în doctrină și practica judiciară ca fiind infracțiuni de pericol, în sensul că pentru consumarea lor nu este necesar să se producă și un rezultat material, respectiv o pagubă, de cele mai multe ori acestea produc și un prejudiciu la bugetul de stat. Din acest motiv, în general, acțiunea penală îndreptată împotriva persoanelor responsabile de săvârșirea acestor infracțiuni este însoțită și de acțiunea civilă prin care se urmărește tragerea la răspundere civilă a acestora.

În cadrul proceselor penale, de regulă, acțiunea penală pentru infracțiunile de evaziune fiscală sunt îndreptate împotriva persoanelor fizice responsabile de săvârșirea acestora și mai rar împotriva persoanelor juridice. În acest caz, se poate face în mod clar distincția între persoana fizică responsabilă de săvârșirea infracțiunii de evaziune fiscală, care va fi trasă la răspundere civilă *delictuală* pentru prejudiciul produs prin săvârșirea infracțiunii de evaziune fiscală, și persoana juridică subiect al raportului juridic de drept fiscal, față de care se poate desfășura procedura de tragere la răspundere fiscală.

Potrivit art. 17 alin. (1) din Codul de procedură fiscală *"Subiecte ale raportului juridic fiscal sunt statul, unitățile administrativ-teritoriale sau, după caz, subdiviziunile administrativ-teritoriale ale municipiilor, definite potrivit Legii administrației publice locale nr. 215/2001, republicată, cu modificările și completările ulterioare, contribuabilul, precum și alte persoane care dobândesc drepturi și obligații în cadrul acestui raport"*. Potrivit aliniatului (2) al acestui articol *"Contribuabilul este orice persoană fizică ori juridică sau orice altă entitate fără personalitate juridică ce datorează impozite, taxe, contribuții și alte sume bugetului general consolidat, în condițiile legii"*. Or, în covârșitoarea majoritate a cazurilor de evaziune fiscală, impozitele, taxele și contribuțiile la buget sunt datorate de persoana juridică în activitatea căreia inculpatul – persoană fizică, a săvârșit infracțiunea de evaziune fiscală. În aceste situații, se pune întrebarea de ce este obligat inculpatul persoană fizică la plata acestor contribuții la bugetul de stat, pe care le datora în realitate persoana juridică? Care este temeiul unei astfel de obligări și care este natura juridică a acestor despăgubiri? Considerăm că, față de dispozițiile art. 19 alin. (1) din Codul de procedură fiscală⁸, natura acestei răspunderi a inculpatului persoană fizică pentru prejudiciul produs prin infracțiunea de evaziune fiscală nu poate fi decât aceea de *răspundere civilă delictuală*. Așadar, temeiul juridic al obligării acestuia la plata despăgubirilor civile, în cazul infracțiunilor de evaziune fiscală, nu îl reprezintă actele normative care instituie obligația de plată a taxelor, impozitelor sau contribuțiilor la bugetul de stat, ci dispozițiile art. 1349 și 1381-1395 din Codul civil, privind răspunderea civilă delictuală.

Este important de subliniat că natura acestei acțiuni este una de acțiune în răspundere civilă delictuală, iar nu de acțiune în răspundere fiscală, însă, având în vedere că fapta delictuală din care izvorăște acțiunea în răspundere civilă este o infracțiune, aceasta are unele particularități față de o acțiune în răspundere civilă delictuală pură, izvorâtă dintr-o faptă civilă delictuală ce nu constituie infracțiune. Așa cum s-a arătat în doctrina franceză, originea infracțională a prejudiciului care trebuie reparat îi conferă acestei acțiuni o fizionomie particulară care, în multe privințe, o separă net de acțiunea în răspundere civilă delictuală⁹. Poate cea mai importantă caracteristică a acestei acțiuni în răspundere civilă delictuală este aceea că organele judiciare penale sunt implicate în dovedirea faptei ilicite producătoare de prejudicii, cu mijloacele puse la îndemână de legislația procesuală penală, care sunt mai numeroase decât cele de care dispune instanța civilă sau de contencios administrativ.

În aceste condiții, având în vedere natura ei de acțiune în răspundere civilă delictuală, iar nu de acțiune în răspundere fiscală, ar trebui lămurit aspectul privind modul în care este stabilit cuantumul despăgubirilor la care este obligată persoana fizică trasă la răspundere civilă delictuală în cazul infracțiunilor de evaziune fiscală. Un principiu al răspunderii civile delictuale, rezultat din art. 1385 din Codul civil, este acela al reparării integrale a prejudiciului produs prin fapta civilă delictuală,

⁸ Acest text din Codul de procedură penală prevede că „Acțiunea civilă exercitată în cadrul procesului penal are ca obiect tragerea la *răspundere civilă delictuală* (s.n. – O.Ș., C.G.) a persoanelor responsabile potrivit legii civile pentru prejudiciul produs prin comiterea faptei care face obiectul acțiunii penale”.

⁹ B. Bouloc, *Procédure pénale*, 25e édition, Editura Dalloz, Paris, 2016, p. 212.

având în vedere în acest text se prevede că „*Prejudiciul se repară integral, dacă prin lege nu se prevede altfel*”. Or, cel mai bun mod de reparare integrală a prejudiciului produs prin săvârșirea infracțiunilor de evaziune fiscală este acela de a obliga participanții la săvârșirea acestei infracțiuni la plata unor sume egale cu cele pe care partea civilă (statul) ar fi trebuit să le încaseze de la contribuabil, dacă nu se comitea această infracțiune. Din acest motiv, prejudiciul în cazul infracțiunilor de evaziune fiscală se calculează în raport cu textele, impozitele și contribuțiile datorate la bugetul de stat și care nu au fost plătite ca urmare a săvârșirii acestei infracțiuni. Așadar, chiar dacă prejudiciul se calculează la fel ca în cazul unei acțiuni în răspundere fiscală, el este izvorât dintr-un raport juridic de drept civil, iar nu dintr-un raport juridic de drept fiscal.

Față de cele de mai sus, privitoare la natura juridică a răspunderii civile în cazul infracțiunilor de evaziune fiscală, toate argumentele invocate de specialiștii de drept fiscal împotriva modului de stabilire a prejudiciului civil și a modului de soluționare a acțiunii civile în cadrul procesului penal vor trebui înlăturate. Astfel, nu este valabil argumentul potrivit căruia constituirea ca parte civilă în cadrul procesului penal, în astfel de cauze, ar trebui făcută în baza unui act care să stabilească în mod cert existența prejudiciului și a întinderii acestuia, pentru că tragerea la răspundere civilă delictuală pentru săvârșirea infracțiunilor de evaziune fiscală se face prin simpla constituire de parte civilă. Aceasta se poate face potrivit art. 20 alin. (2) din Codul de procedură penală, respectiv „*Constituirea ca parte civilă se face în scris sau oral, cu indicarea naturii și a întinderii **pretențiilor** (s.n. – O.Ș., C.G.), a motivelor și a probelor pe care acestea se întemeiază*”. Așadar, în aceste cazuri partea civilă (statul) doar indică *pretențiile* în cadrul acțiunii civile alăturate acțiunii penale, constituirea de parte civilă nereprezentând un titlu. Constituirea de parte civilă este echivalentul introducerii unei acțiuni civile în fața instanțelor civile, care urmează a analiza dacă aceasta este întemeiată sau nu, în întregime sau în parte, iar titlul obligațiilor îl va reprezenta hotărârea judecătorească de obligare la plata acestora.

Argumentul potrivit căruia actul de constituire de parte civilă nu poate fi reprezentat de procesele verbale ale fostei Gărzi Financiare/actualei DGAF și/sau ANAF și nici în baza expertizelor făcute de experții desemnați de parchet, deoarece acestea nu sunt titluri de creanță fiscal ci reprezintă doar *estimări* ale unui prejudiciu fiscal ce nu pot fi contestate potrivit Codului de procedură fiscală, de asemenea nu poate fi primit. Constituirea de parte civilă se poate face în scris, printr-o simplă adresă emisă de partea civilă (statul), în care trebuie să indice „întinderea pretențiilor”. Faptul că pentru a indica întinderea pretențiilor în cazul infracțiunilor de evaziune fiscală partea civilă recurge la unele acte mai elaborate, cum sunt procesele verbale ale organelor fiscale, rapoartele de constatare sau expertize de specialitate, este determinat de dificultățile de calcul a prejudiciului real produs, care necesită de cele mai multe ori cunoștințe de specialitate. Nu prin acestea se stabilește prejudiciul, ci prin hotărârea judecătorească definitivă, dacă instanța va considera că acțiunea civilă este întemeiată în întregime.

Cu aceleași argumente va fi înlăturat și argumentul că singurele acte prin care se stabilesc în mod cert existența acestui prejudiciu fiscal sunt reprezentate de decizia de impunere și raportul de inspecție fiscală, iar procedura de emitere sau de modificare a acestora este cea prevăzută în Codul de procedură fiscală. Acest argument este valabil pentru răspunderea fiscală a contribuabilului, iar nu pentru tragerea la răspundere civilă delictuală a persoanei vinovate de săvârșirea infracțiunii de evaziune fiscală. În acest din urmă caz hotărârea instanței penale va stabili care este cuantumul prejudiciului produs de inculpat prin săvârșirea infracțiunii de evaziune fiscală, prin administrarea probelor oricăror probe admise în procesul penal, înscrisuri, rapoarte de constatare, expertize, etc.

În sfârșit, considerăm că nu poate fi primit nici argumentul că singura autoritate competentă potrivit legii fiscale să emită titlu pentru creanța fiscală este ANAF și că, chiar în cazul în care persoana nemulțumită ar ataca în fața instanței de contencios administrativ decizia de impunere emisă de aceasta, iar instanța ar admite contestația, se impune emiterea unei noi decizii de impunere de către ANAF, care să constituie titlu pentru creanța fiscală. Titlul, în cazul tragerii la răspundere civilă delictuală, chiar dacă este generată de săvârșirea unei infracțiuni de evaziune fiscală, este constituit

de hotărârea judecătorească de obligare a inculpatului la plata despăgubirilor civile, iar nu de actul de constituire ca parte civilă în cadrul procesului penal.

În sistemul nostru de drept penal este consacrată și *răspunderea penală a persoanei juridice*, care poate fi atrasă alături de răspunderea penală a persoanei fizice responsabile de săvârșirea infracțiunii. O discuție aparte o necesită temeiul răspunderii civile al persoanei juridice trimise în judecată pentru săvârșirea infracțiunii de evaziune fiscală, atunci când această persoană juridică este identică cu subiectul raportului juridic de drept fiscal, respectiv cu contribuabilul care datorează taxe și impozite către bugetul de stat¹⁰.

4. Raportul dintre răspunderea penală și răspunderea fiscală în cazul comiterii infracțiunii de evaziune fiscală

În ce privește raportul dintre acțiunea în răspundere fiscală și acțiunea în răspundere penală generate de săvârșirea infracțiunii de evaziune fiscală, considerăm că acesta nu poate fi decât cel care în mod tradițional guvernează raportul dintre acțiunea civilă și acțiunea penală, guvernat de adagiul „penalul ține în loc civilul”. Considerăm că în noțiunea de civil intră orice formă de răspundere nepenală, incluzându-se aici și răspunderea fiscală. Rațiunea acestui principiu, consacrat în legislația noastră în art. 413 alin. (1) pct. 2 din Codul de procedură civilă¹¹ și în art. 27 alin. (7) din Codul de procedură penală¹² este aceea că răspunderea penală este o formă de răspundere mai gravă decât răspunderea civilă *lato sensu*, în care se include și răspunderea fiscală¹³.

În materie fiscală, suspendarea nu se limitează la judecata acțiunii promovate în fața instanței de contencios fiscal, ci se prelungește și în procedura administrativă prealabilă de contestare a deciziei de impunere în fața organelor fiscale¹⁴.

Cu toate acestea, în cazul în care procedura de contestare a deciziei de impunere se regăsește în fața instanței de contencios administrativ, art. 28 din Legea contenciosului administrativ nr.

¹⁰Față de dispozițiile clare ale art. 19 alin. (1) din Codul de procedură penală, potrivit cărora singura formă de răspundere civilă ce poate fi atrasă în cadrul procesului penal este *răspunderea civilă delictuală*, considerăm că și în acest caz rămân valabile cele afirmate anterior cu privire la răspunderea persoanei fizice vinovate de săvârșirea infracțiunii de evaziune fiscală. Așadar, natura răspunderii civile a persoanei juridice, în cadrul procesului penal, este tot una de răspundere civilă delictuală, iar nu de răspundere fiscală, chiar dacă persoana juridică trasă la răspundere penală ar fi una și aceeași cu contribuabilul din raportul juridic de drept fiscal. Astfel, în cazul persoanei juridice trimise în judecată pentru săvârșirea infracțiunii de evaziune fiscală, ca și în cazul persoanei fizice, constituirea de parte civilă în cadrul procesului penal se face potrivit art. 20 alin. (2) din Codul de procedură penală, iar titlul în baza căruia aceasta va fi obligată la plata despăgubirilor îl reprezintă hotărârea instanței penale de obligare la plata despăgubirilor.

¹¹„Art. 413 Instanța poate suspenda judecata:... 2. Când s-a început urmărirea penală pentru o infracțiune care ar avea o înrăurire hotărâtoare asupra hotărârii ce urmează să se dea, dacă lege nu prevede altfel”.

¹²„Art. 27 (7) În cazul prevăzut la alin. (1), judecata în fața instanței civile se suspendă după punerea în mișcare a acțiunii penale și până la rezolvarea în primă instanță a cauzei penale, dar nu mai mult de un an”.

¹³Cum s-a arătat în doctrină „Motivul suspendării judecării acțiunii civile constă în aceea că se pleacă de la ideea că judecata represivă trebuie sustrasă oricărei influențe. Dacă s-ar admite ca civilul să se pronunțe înaintea represivului, este firesc ca hotărârea instanței civile să producă o înrăurire asupra judecătorilor din represiv, or tocmai acest lucru s-a căutat să se evite.” A se vedea, G.G. Vrăbiescu, *op.cit.*, p. 166. În plus, mijloacele pe care le au organele judiciare pentru a stabili realitatea obiectivă, în cazul infracțiunilor de evaziune fiscală, sunt mult mai variate. Astfel, pe lângă mijloacele de probă pe care le au la îndemână și instanțele civile, organele judiciare penale mai pot folosi și procedeele probatorii prevăzute în legislația procesual-penală (percheziții, tehnici speciale de investigație, etc.), care nu pot fi folosite în procedurile nepenale. Modul în care este consacrat acest principiu în legislația noastră este unul extrem de discutabil, având în vedere că textul din Codul de procedură civilă face referire la începerea urmăririi penale, fără să țină cont că potrivit art. 305 alin. (1) din Codul de procedură penală începerea urmăririi penale are loc imediat după depunerea actului de sesizare a organelor de urmărire penală, fiind vorba de o urmărire penală cu privire la faptă (in rem), iar nu cu privire la persoană (in personam). Astfel, simpla depunere a unei plângeri penale sau a unui denunț poate genera suspendarea unei judecări civile. În plus, suspendarea în acest caz este una facultativă, iar nu obligatorie, așa cum ar fi impus argumentele care au stat la baza instituirii principiului discutat. În ce privește însă textul din art. 27 alin. (7) din Codul de procedură penală, deși se consacră un caz obligatoriu de suspendare a judecării din fața instanței civile, aceasta este limitată la soluționarea în primă instanță a cauzei penale, dar nu mai mult de un an, caz în care este posibil ca principiul să nu-și atingă obiectivul. Spre deosebire însă de textul din Codul de procedură civilă, în mod fericit este condiționată aici suspendarea judecării în fața instanței civile de punerea în mișcare a acțiunii penale, care presupune, potrivit art. 309 alin. (1) din Codul de procedură penală existența unor „probe” că o persoană a săvârșit o infracțiune.

¹⁴Astfel, potrivit art. 277 alin (1) lit a) din noul Cod de procedură fiscală „Organul de soluționare competent poate suspenda, prin decizie motivată, soluționarea cauzei atunci când organul care a efectuat activitatea de control a sesizat organele în drept cu privire la existența indiciilor săvârșirii unei infracțiuni în legătură cu mijloacele de probă privind stabilirea bazei de impozitare și a cărei constatare ar avea o înrăurire hotărâtoare asupra soluției ce urmează să fie dată în procedură administrativă.”

554/2004 prevede că „*Instanța de contencios administrativ nu poate suspenda judecarea pricinii* (s.n. – O.Ș., C.G.) *când s-a început urmărirea penală pentru o infracțiune săvârșită în legătură cu actul administrativ atacat, dacă reclamantul – persoana vătămată – stăruie în continuarea judecării pricinii*”. Acest text este de natură să provoace disfuncționalități în aplicarea principiului *penalul ține în loc civilul*, din moment ce pare să lase la latitudinea „reclamantului – persoană vătămată” din cadrul procesului desfășurat în fața instanței de contencios administrativ (de regulă acesta fiind identic cu *inculpatul* din cadrul procesului penal) suspendarea judecății civile în cazul săvârșirii unei infracțiuni de evaziune fiscală. Acest text era invocat de partizanii ideii că în cazul infracțiunilor de evaziune fiscală ar trebui ca organele judiciare penale să dea prioritate organelor fiscale, în ceea ce privește existența prejudiciului fiscal și a întinderii acestuia.

Cu toate acestea, legiuitorul pare să fi înlăturat în noua legislație fiscală o astfel de interpretare, înlăturând un text care a fost interpretat ca fiind unul în susținerea acestei idei. Astfel, în noul Cod fiscal nu se mai regăsește teza art. 1 alin. (3) din fostul Cod fiscal: „*În materie fiscală, dispozițiile prezentului cod prevalează asupra oricăror prevederi din alte acte normative* (s.n. – O.Ș., C.G.), *în caz de conflict între acestea aplicându-se dispozițiile Codului fiscal*. În noul Cod fiscal se arată numai că „*prezentul cod stabilește: cadrul general privind impozitele, taxele și contribuțiile obligatorii ...*”. Așa cum s-a arătat în doctrină, această modificare a legiuitorului în a insera această teză în noul Cod fiscal are rolul de a înlătura viitoare polemici legate de deplina competență a organelor penale în a aprecia legat de probleme fiscale¹⁵. Prin aceasta considerăm că legiuitorul a consacrat și în această materie prioritatea penalului în fața fiscalului, fiind exclusă orice interpretare contrară.

Un alt argument de text în favoarea consacrării principiului potrivit căruia desfășurarea unei proceduri penale având ca obiect săvârșirea infracțiunilor de evaziune fiscală trebuie să determine suspendarea unei proceduri fiscale separate, în legătură cu taxele și impozitele ce au făcut obiectul acestei infracțiuni, îl constituie prevederile art. 28 din Codul de procedura penală¹⁶. Din interpretarea acestui text, rezultă că instanța civilă ar trebui să aștepte soluționarea mai întâi a cauzei penale, în care se va stabili adevărul cu privire la existența faptei și a persoanei care a săvârșit-o, și abia după aceea, în funcție de acest rezultat, să procedeze la stabilirea existenței prejudiciului și a întinderii acestuia.

Altfel, nesocotirea principiului „*penalul ține în loc civilul*” poate conduce la condamnarea României de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului, pentru încălcarea principiului securității raporturilor juridice, așa cum s-a întâmplat în cauza Lungu contra României¹⁷.

¹⁵ D. Udrescu, „*Inadvertențe între contencios și penal. Considerente legate de aplicarea interdisciplinară a legislației în raporturile de drept fiscal*”, disponibil on-line la: <http://www.juridice.ro/420795/inadvertente-intre-contencios-si-penal-considerente-legate-de-aplicarea-interdisciplinara-a-legislatiei-in-raporturile-de-drept-fiscal.html>, ultima vizualizare la 31.05.2016.

¹⁶ „Art. 28 (1) *Hotărârea definitivă a instanței penale are autoritate de lucru judecat în fața instanței civile care judecă acțiunea civilă, cu privire la existența faptei și a persoanei care a săvârșit-o. Instanța civilă nu este legată de hotărârea definitivă de achitare sau de încetare a procesului penal în ceea ce privește existența prejudiciului ori a vinovăției autorului faptei ilicite.*

(2) *Hotărârea definitivă a instanței civile prin care a fost soluționată acțiunea civilă nu are autoritate de lucru judecat în fața organelor judiciare penale cu privire la existența faptei penale, a persoanei care a săvârșit-o și a vinovăției acesteia.*”

¹⁷ În cauza Lungu c. României, acceptând că nu exista identitate de obiect și părți între cele două proceduri din dreptul intern, Curtea a constatat că *procedura fiscală și cea penală au privit același aspect determinant în soluționare cauzei*, anume, calificarea juridică a operațiunilor materiale de prelucrare și revânzare a pneurilor. În această privință, s-a observat că, în contextul litigiului fiscal inițiat de reclamante, printr-o hotărâre definitivă din 3 iulie 2003 a Curții de Apel Suceava, după evaluarea probelor prezentate și discutate de către părți, instanța a concluzionat că operațiunile de prelucrare și de revânzare a anvelopelor au fost legale, astfel încât reclamantii erau eligibili pentru facilitățile fiscale în discuție. Contestatia reclamantului împotriva procesului-verbal prin care Trezoreria îi solicita plata taxelor și impozitelor datorate pentru aceste operațiuni a fost astfel admisă. Cu toate acestea, în procedura penală ulterioară întemeiată pe o sesizare formulată de organele fiscale, Secția Penală a Curții de Apel, întemeindu-se pe o nouă expertiză, a revenit asupra acestei constatări, argumentând de această dată prin hotărârea din 5 decembrie 2005 că operațiunile de prelucrare au fost ilegale și că reclamantii au beneficiat în mod fraudulos de facilități fiscale. În această privință, Curtea a constatat că, deși au existat divergențe între opiniile exprimate de experți, simplul fapt al pluralității de opinii asupra aceluiași aspect nu poate constitui un motiv suficient pentru nesocotirea principiului securității raporturilor juridice. De la acest principiu nu se poate deroga decât pentru motive substanțiale și imperioase. În speță, nu există astfel de elemente care să justifice o astfel de revenire. Chiar presupunând că, în procedura penală, Secția Penală a Curții de Apel a analizat mai multe aspecte privitoare la situația reclamantilor și că s-a urmărit astfel corectarea erorilor eventuale pe o sesizare formulată anterior, Curtea a considerat că nu se poate impune în sarcina reclamantilor să suporte eventualele deficiențe din activitatea autorităților judiciare (mutatis mutandis, *Amurăriței c. României*, par. 36). Este evident că în

Aceeași este și soluția Curții de Justiție a Uniunii Europene, care a subliniat în cauza Fransson că „*principiul ne bis in idem enunțat la articolul 50 din Cartă nu se opune ca un stat membru să impună, pentru aceleași fapte de nerespectare a obligațiilor declarative în domeniul TVA-ului, în mod succesiv, o sancțiune fiscală și o sancțiune penală în măsura în care prima sancțiune nu îmbracă un caracter penal, aspect care trebuie verificat de instanța națională.*”. Or, așa cum este reglementată răspunderea fiscală în multe din sistemele de drept, printre care și sistemul nostru, există multe elemente care ar putea conduce la ideea că aceasta reprezintă o „acțiune penală” în sensul autonom dat acestei noțiuni în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului și de Curtea de Justiție a Uniunii Europene¹⁸.

5. Raportul dintre răspunderea civilă delictuală și răspunderea fiscală în cazul comiterii infracțiunii de evaziune fiscală

Am arătat anterior că natura juridică a răspunderii civile a persoanei fizice sau a persoanei juridice trimise în judecată pentru săvârșirea unei infracțiuni de evaziune fiscală este cea de răspundere civilă delictuală. Prejudiciul produs prin fapta ilicită producătoare de prejudiciu constând în infracțiunea de evaziune fiscală este egal cu cuantumul taxelor, impozitelor sau contribuțiilor care ar fi fost datorate bugetului de stat dacă nu s-ar fi comis această infracțiune. În multe situații însă, este posibil ca acest prejudiciu să fie urmărit și în baza raportului juridic de drept fiscal, prin emiterea unei decizii de impunere față de contribuabil (de regulă persoana juridică). Care va fi raportul dintre aceste forme diferite de răspundere juridică? Va avea prioritate răspunderea fiscală ori răspunderea civilă delictuală, alăturată acțiunii penale într-un proces penal?

Considerăm că la o astfel de soluție s-ar putea ajunge, de regulă, în cazul în care, din diferite motive, nu s-ar respecta dispozițiile legale menționate anterior care consacră principiul „penalul ține în loc civilul”. Altfel, dacă acțiunea în răspundere fiscală ar fi suspendată până la soluționarea definitivă a acțiunii penale, iar persoana vătămată printr-o infracțiune de evaziune fiscală (statul) s-ar constitui parte civilă în cadrul procesului penal, atunci acțiunea în răspundere civilă delictuală ar fi soluționată odată cu acțiunea penală, mai înainte de soluționarea acțiunii în răspundere fiscală.

În cazul în care acțiunea în răspundere civilă delictuală este îndreptată împotriva persoanei fizice vinovate de săvârșirea infracțiunii de evaziune fiscală, nu s-ar putea vorbi nici de o identitate de persoane, nici de o identitate de obiect și cauză, deoarece acestea sunt diferite față de acțiunea în răspundere fiscală, care este îndreptată împotriva persoanei juridice ce datora sumele respective către bugetul de stat în baza raportului juridic de drept fiscal. S-ar putea susține însă, în acest caz, că aceeași persoană vătămată prin infracțiunea de evaziune fiscală (statul) ar putea obține repararea de două ori a unuia și același prejudiciu produs prin săvârșirea unei singure fapte. Acest aspect ar putea fi invocat însă pe calea contestației la executare, dacă prin punerea în executare a celor două titluri obținute de persoana vătămată (statul) s-ar încerca obținerea unei sume mai mari decât valoarea prejudiciului.

În esență, aceste argumente rămân valabile și în cazul în care acțiunea civilă delictuală promovată în cadrul procesului penal ar privi persoana juridică titulară a raportului juridic de drept

această cauză nu este vorba de o anulare a unei hotărâri judecătorești irevocabile care a dobândit autoritate de lucru judecat, însă derularea simultană și în paralel a două proceduri judiciare independente care privesc aceleași fapte, cu consecința că instanța penală a aceleiași curți de apel a ajuns la o nouă apreciere a acestor fapte, radical opusă față de decizia anterioară a secției comerciale din cadrul curții de apel, a încălcat principiul securității juridice. Așadar, prin revenirea, în absența unor motive întemeiate, asupra unui aspect litigios care fusese anterior tranșat printr-o hotărâre irevocabilă, instanța de apel a încălcat principiul securității raporturilor juridice. Prin urmare, s-a reținut că dreptul reclamantilor la un proces echitabil în temeiul art. 6 par. 1 din Convenție a fost încălcat.

¹⁸ I. Mateescu, D. Udrescu, în *Schimbări în actul de justiție fiscal-penal*, articol disponibil on-line la: <http://www.juridice.ro/335553/schimbări-in-actul-de-justitie-fiscal-penal.html>, ultima vizualizare la 31.05.2016. S-a subliniat că din acest motiv, atunci când instanța națională constată că acțiunea în răspundere fiscală ar îmbrăca un astfel de caracter penal, Curtea de Justiție a Uniunii Europene a subliniat în cauza Fransson că „*rezultă dintr-o jurisprudență constantă că instanța națională care trebuie să aplice, în cadrul competenței sale, dispozițiile dreptului Uniunii are obligația de a asigura efectul deplin al acestor norme, înlăturând, dacă este necesar, din oficiu, aplicarea oricărei dispoziții contrare a legislației naționale, chiar ulterioară, fără a fi necesar să solicite sau să aștepte înlăturarea prealabilă a acestora pe cale legislativă sau prin orice alt procedeu constituțional*”.

fiscal, și s-ar obține astfel împotriva acesteia două titluri executorii, respectiv hotărârea penală și decizia de impunere a organelor fiscale. Ca și în cazul acțiunii în răspundere civilă delictuală îndreptată împotriva persoanei fizice vinovate de săvârșirea infracțiunii de evaziune fiscală, obiectul și cauza acțiunii civile din procesul penal sunt diferite de cele din cadrul acțiunii în răspundere fiscală, chiar dacă există o identitate de părți. Rămâne și în acest caz, ca pe calea contestației la executare, să se rezolve o eventuală încercare de recuperare a unei sume mai mari decât valoarea prejudiciului produs prin fapta ce constituie infracțiunea de evaziune fiscală.

BIBLIOGRAPHY

1. B. Bouloc, *Procédure pénale*, 25e édition, Editura Dalloz, Paris, 2016.
2. G. Ghigheci, în *Noul Cod de procedură penală comentat*, N. Volonciu, A.S. Uzlău (coordonatori), Editura Hamangiu, București, 2014.
3. G.G. Vrăbiescu, în *Cursuri de Drept procesual penal și de Criminalistică. Prelegeri, studii, articole, comentarii și opinii juridice*, Editura Themis Cart, București, 2009.
4. D. Udrescu, „*Inadvertențe între contencios și penal. Considerente legate de aplicarea interdisciplinară a legislației în raporturile de drept fiscal*”, disponibil on-line, la adresa de internet <http://www.juridice.ro/420795/inadvertente-intre-contencios-si-penal-considerente-legate-de-aplicarea-interdisciplinara-a-legislatiei-in-raporturile-de-drept-fiscal.html>.
5. D. Udrescu, „*Incredibil, dar adevărat: Cum determină procurorul prejudiciul fiscal*”, disponibil on line, la adresa de internet <http://www.juridice.ro/428374/incredibil-dar-adevarat-cum-determina-procurorul-prejudiciul-fiscal.html>.
6. D. Udrescu, „*Nelegalitatea constituirii ca parte civilă a ANAF în dosarul penal având ca obiect tragerea la răspundere penală pentru infracțiuni incriminate de Legea nr. 241/2005 a combaterii evaziunii fiscale*”, disponibil on line la adresa de internet <http://www.juridice.ro/432961/nelegalitatea-constituirii-ca-parte-civila-a-anaf-in-dosarul-penal-avand-ca-obiect-tragerea-la-raspundere-penala-pentru-infracțiuni-incriminate-de-legea-nr-2412005-a-combaterii-evaziunii-fiscale.html/>

THE RITUAL OF BIRTH IN THE ROMANIAN TRADITIONAL MENTALITY

Janeta Maria Pleșa-Iuga

PhD Student, Western University of Timișoara

Abstract: The present research, The ritual of birth in the traditional romanian mental surprises the way in which the individuals from the romanian traditional communities think and action when they are face to face with an important moment of their existence - the birth. In the romanian rural mental, the ritual of birth implies a status' change regarding not only the ontological level, but also the social one. This change of status, both of the woman that gave birth and of the community of which she belongs, implies the passing of some stages which are marked by beliefs and magical practices. This scientific step has in view to describe and explain the sequences which complete the ritual of birth in the romanian traditional space in order to emphasize the way in which these contribute to the recognition of our national identity.

Keywords: ritual, birth, tradition, identity, culture.

Ritualul nașterii este considerat unul dintre cele mai vechi ritualuri, avându-și originea în paleoliticul inferior (în musterian, aurignacian). La început, acest ritual nu avea o desfășurare amplă. El consta doar în oferirea unor alimente femeii care naștea, deoarece era considerată suferindă. Aceste produse erau dăruite de surori, bunici, mame și mătușile lehuzei. Pe lângă bucate îi mai ofereau și o bucată de piele de animal pentru a înveli copilul. Cu timpul însă, în societatea gentilică matriarhală, apare și practica scăldatului copilului. Aceasta apare aici ca simbol al vieții, al sănătății, dar și ca obiect de purificare magică. Tot în această perioadă apare și cultul moașelor. Primele moașe erau alese din rândul mamelor, bunicelor sau mătușilor lehuzei. Toate practicile magice de ordine materială își au originea în societatea gentilică. Apoi creștinismul a preluat multe dintre acestea prin compromis. Așadar, riturile de naștere au conservat în ele aspecte de păgânătate.

Conform teoriei lui Arnold van Gennep, nașterea este considerată un prim rit de trecere asemenea gravidității care face parte tot din categoria riturilor liminare (de prag). Acesta susține că „Majoritatea riturilor de graviditate sunt dinamiste contagioase directe și negative, majoritatea celor de naștere sunt animiste simpatetice indirecte pozitive.” (Gennep, 1996:21) Abordarea acestor obiceiuri constă în analiza secvențelor ce alcătuiesc manifestările ceremoniale care însoțesc trecerea individului din lumea necunoscută în lumea „albă”, a existenței pământești.

„Nașterea, ca trecere din pre existență în ființare se află sub haloul sacrului, ceremonialul nașterii, ca oricare ceremonial este transpunerea unei materii mitologice în acțiune. Nașterea este considerată ca o regenerare a comunității ca, de pildă, stimularea actului genezei timpului calendaristic la început de an.” (Căliman, 2010:38)

Din perspectivă religioasă, mitropolitul Antim Ivireanul vorbește despre trei nașteri. Prima naștere se referă la nașterea biologică, care este o naștere întunecată; copilul vine din lumea neagră prin această naștere întunecată și pătrunde în lumea albă. A doua naștere se realizează prin botezul creștin și se numește nașterea luminată, iar cea de-a treia naștere constă în moartea trupului, este

nașterea mântuitoare. (Boldureanu, 2001:99) În ceea ce privește formarea unei identități a fătului prin transferul identității strămoșului, în triburile primitive, femeia însărcinată era supusă unui ritual și anume: consuma grăunțe din craniul unui strămoș al clanului. Aceste grăunțe erau apucate direct cu buzele din țeasta respectivă pentru ca cel ce se va naște să capete „(...) spiritul, adică identitatea, ființa strămoșului esența nemuritoare a tribului”. (Boldureanu, 2001:98)

Pentru sătenii din Plaiul Cloșani, nașterea este un prilej de bucurie, sărbătorind acest moment cu petreceri, în funcție de starea materială a familiei în care se naște copilul. Acest comportament este diferit de cel al geto – dacilor, care la venirea pe lume a unui copil stăteau în jurul nou – născutului și plângeau necazurile pe care avea să le suporte copilul în această lume.

Nașterea, intrarea în lumea albă, este considerată de lumea tradițională ca fiind o reiterare a mitului cosmogonic. Copilul trece din lumea neagră, lumea necunoscută, în lumea albă, a familiei și a comunității tradiționale.

Marianne Mesnil menționează trei tipuri de acțiuni care au loc la schimbarea de statut ontologic prin naștere. Pe de-o parte, vorbește de o serie de practici care fac legătură între cele două lumi (lumea de aici/ lumea de dincolo), ușurând tranziția dintre acestea:

„Avem de-a face, în ritualul nașterii, cu o serie de acte, gesturi menite să dezlege brâul”, adică să stimuleze fecunditatea atât a gravidei, cât și a moașei. Pe lângă acestea, mai întâlnim gesturi care ajută la ușurarea nașterii, este vorba aici de „gesturile care evocă deschiderea sau dilatarea”. (Mesnil, 1997:87)

Arnold Van Gennep în lucrarea sa consacrată vorbește despre culturile ritualice care s-au manifestat cu prilejul acestei treceri existențiale. Acesta susține că pentru ușurarea nașterii și pentru protejarea mamei și a copilului, în perioada de graviditate, dar și în momentul nașterii au loc o serie de rituri simpatetice și contagioase, directe și indirecte, dinamiste și animiste. Acestea presupun retragerea mamei din viața comunității tradiționale și supunerea acesteia unor interdicții. După aducerea pe lume a copilului, comunitatea tradițională impune o serie de rituri de separare dintre mamă și nou-născut, nașterea biologică, fiind urmată de nașterea socială a copilului, de integrarea lui în familie și în comunitatea tradițională. Despre acest aspect ne vorbește și M. Grariet care susține că „prin naștere nu pătrunzi automat într-un grup domestic; intrarea se face pe etape și prin mișcări descompuse: gestul inițial se prelungește pe întreaga perioadă pe care el o inaugurează, iar perioada ulterioară este deschisă printr-un gest nou care o domină”. (Grariet, 1922:305)

Prima separare a copilului de mamă are loc în momentul nașterii, la tăierea cordonului ombilical, care în mentalul rural este interpretată ca însemnând căpătare unei identități proprii: „Ceremonialul de naștere este în mod autoritar un ceremonial de integrare”. (Pop, Ruxăndoiu, 1976:185)

Obiceiuri și practici care preced nașterea.Fertilitatea vs. sterilitatea

Obiceiurile de naștere au un caracter propitiator și apotropaic. Toate actele rituale performate cu ocazia acestui eveniment au rolul de a influența pozitiv viitorul noului-născut. În mentalitatea tradițională fecunditatea reprezintă un aspect esențial în ceea ce privește păstrarea unui echilibru la nivelul comunității.

Marianne Mesnil menționează trei tipuri de acțiuni care au loc la schimbarea de statut ontologic prin naștere: pe de-o parte, vorbește de o serie de practici care fac legătură între cele două lumi (lumea de aici/ lumea de dincolo), ușurând tranziția dintre acestea:

„Avem de-a face, în ritualul nașterii, cu o serie de acte, gesturi menite să dezlege brâul”, adică să stimuleze fecunditatea atât a gravidei, cât și a moașei. Pe lângă acestea, mai întâlnim gesturi care ajută la ușurarea nașterii, este vorba aici de „gesturile care evocă deschiderea sau dilatarea”. (Mesnil, 1997:87)

Pe de altă parte, au loc acțiunile de după naștere, care constă în separarea celor două lumi prin „tăierea trecerii”. (Mesnil, 1997:88)

Sterilitatea este grav sancționată de mentalitatea tradițională, în sensul că o femeie sterilă este considerată o femeie bolnavă. În satele Plaiului Cloșani, femeia care nu poate avea copii era considerată blestemată. Teama de a nu pierde sarcina influențează comportamentul femeii gravide, în sensul că aceasta se supune unor interdicții, izvorâte din credințele satului căruia-i aparține.

Francoise Heritier menționează că societățile arhaice erau de acord cu înlocuirea femeii sterile cu o femeie fertilă, dacă în căsnicia ei femeia respectivă nu putea să facă copii. Existau cazuri în care familia femeii sterile îi aduce soțului o altă femeie care să-i facă copii. Acest act era considerat drept „compensatie matrimonială”. Se mai considera că sterilitatea este rezultatul actelor imorale ale femeii în cauză sau era văzută ca o pedeapsă pentru păcatele ce le-a făcut înainte să-și dorească copii. Unii considerau însă sterilitatea ca fiind legată de performarea unor acte de magie neagră. (Heritier, 1984:129 – 130)

„Sănătatea este, așadar, o coordonată mentală ce implică ordinea și perfecta integrare, boala – afecțiunea corporală sau psihologică de orice fel, fiind resimțită ca o distorsiune a acestei armonii prestabilite, ca o falie în unitatea armonică a universului. În aceeași ordine mentalitară, fecunditatea este una dintre coordonatele acestei stări de sănătate, poate chiar baza ei, în timp ce sterilitatea este mereu asociată bolii.” (Burghele, 2003:172)

În mentalitatea tradițională fertilitatea animalelor din gospodărie poate influența fecunditatea femeii din respectiva gospodărie. Așadar, aici funcționează principiul contagiunii, care poate avea efecte și în plan invers, în sensul că sterilitatea femeii poate afecta tot ce intră în contact cu ea, uman, vegetal sau animal: „fertilitatea pământului este solidară cu fecunditatea feminină; prin urmare, femeile devin responsabile de belșugul recoltelor, căci ele cunosc << misterul >> creației. Este vorba de un mister religios, pentru că guvernează originea vieții, hrana și moartea. Glia este asimilată femeii”. (Eliade, 1978:41) De aceea apar interdicțiile, fie din perioada gravidității, fie în afara acesteia. Spre exemplu, femeia care nu poate face copii nu are voie să pună răsaduri în grădină. (Burghele, 2003:173) De asemenea, femeia sterilă nu are voie să pună cloșca pe ouă, tocmai din cauza acestei similitudini magice.

Așadar, „femeia stearpă” este îngrădită în ceea ce privește participarea la anumite activități, după cum am văzut mai sus, însă acest fenomen nu este unul local, ci se întâlnește și în alte culturi ale lumii: „În Uganda, femeia stearpă, de obicei, este trimisă acasă la părinți de către soțul ei, pentru că va împiedica grădina să dea rod. O femeie stearpă aduce ghinion grădinii, care nu va rodi, în timp ce lucrul unei femei fertile va aduce recoltă bogată”. (Levi – Bruhl, 2003:233)

În ceea ce privește anihilarea sterilității se recurge la descântătoare, care-i va face un descântec de boală femeii care nu poate face copii. Însă un rol important îl are aici și moașa, deoarece ea este cea care se îngrijește de sănătatea femeii pe perioada lăuziei.

„Ca reflex în imaginar al prezenței atât de aproape de granița dintre vieți și ca personaj care poate avea un rol hotărâtor în viitorul mamei și al copilului, moașa este reprezentată în imaginile mentale folclorice ca o prezență extrem de sensibilă, capabilă să orienteze pozitiv anumite ritualuri de sănătate și fertilitate, dar aflată mereu în proximitatea forțelor supranaturale ce ar putea face rău (mai ales deochiul, cu repercusiunile maligne asupra copilului și mamei). De aceea, moașa se plimbă mai întâi de trei ori între rai și iad și abia a treia oară este primită în rai de către Sfântul Petru, ca dovadă a destinului său pozitiv.” (Gorovei, 1995:155)

În Plaiul Cloșani, în trecut, fertilitatea era stimulată încă din momentul logodnei, când se făcea schimbul de inele în strachina cu grâu: „Schimbul de inele și transferul magic de energie, iubire și personalitate și-a găsit explicația anterior, ca și grâul din strachină (aici ascunderea inelelor având un rol fertilizator, fertilitatea grâului urmând a fi transferată asupra viitorului cuplu, prin purtarea inelelor de la logodnă).” (Chicet, 2010:139)

Un alt rit de stimulare a fertilității, din Plaiul Cloșani, este considerat și obiceiul din cadrul ceremonialului nupțial când mireasa îi stropește cu apă pe nuntași, cu un mănunchi de busuioc. Inițial era stropit ginerele. (Chicet, 2010:143) Tot la adăpatul miresei, în Isverna, mireasa poartă în sân un mestecău să nască băiat. Mestecăul este considerat un simbol falic. (Chicet, 2010:183) Pentru ca mireasa să rămână însărcinată cât mai repede după nuntă, ginerele trebuie să rupă chioturile de la cămașa soacrei (în cadrul ceremonialului nupțial). Acest act ritual avea loc după zicerea iertăciunilor. Mai există obiceiul ca la dezvelirea miresei aceasta să țină în brațe un copil pentru a rămâne cât mai repede însărcinată. De regulă, se ține în brațe un copil de sex masculin ca mireasa să nască prima dată băiat pentru a duce numele neamului mai departe.

De asemenea, ruperea colacului de către soacră deasupra capului miresei în cadrul ritualului nupțial constituie un simbol al fecundității. În legătură cu acest act ritual, care are semnificația rodirii cuplului, Vasile Tudor Crețu subliniază afirmația lui Simion Florea Marian potrivit căreia „Așezarea pe capul miresei a colacului de grâu corespunde credinței că, prin magia atingerii simbolice (sămânța vegetală – vlăstar uman) perechea va ocoli sterilitatea”. (Crețu, 1988:86)

În Isverna, o practică de stimulare a fecundității are loc și în prima zi a intrării miresei în casa ginerelui, în noul neam, atunci când mireasa se uită la focul din vatră pentru a face copii.

Fecundația, în societățile tradiționale, se impune ca fiind necesară pentru a asigura continuitatea neamului. Pentru stimularea fecundității, la sârbi, mirii mușcă dintr-un măr înainte de noaptea nunții. Femeile din Camerun (populația wuli) făceau o baie rituală în apele unui râu, care le va asigura procreerea. Astfel se întâmplă și în Cocho (Columbia) cu perechea Embera care „se împreunează la picioarele stâlpului central al casei, care constituie deschiderea către lumea de jos (Losonczy).” (Mesnil, 1997:74)

În satele din Bucovina se crede că dacă se trece peste covata de la prima scaldă a copilului, se alungă sterilitatea. Simion Florea Marian consemnează următorul îndemn al moașei: „Hai săriți peste covată,/ S-aveți și voi câte-o fată,/Dar săriți cam nălțișor/S-aveți și câte-un fecior.” (Marian, 1995: 267)

Și la sârbi practicile care stimulează fecunditatea încep în cadrul ritualului nupțial. După căsătorie, în regiunea dintre Timoc și Morava, soacra și bunica erau cele care se îngrijeau de sarcina tinerei. Aceasta era sfătuită de acestea încă dinainte de a rămâne însărcinată. Spre exemplu, tinerii căsătoriți erau sfătuiți să facă dragoste cu capul întors spre răsărit pentru a putea alege sexul copilului.

De asemenea, se credea că dacă femeia concepe copilul sub corn, nu va avea probleme cu sarcina. Dacă femeia măritată nu reușea să conceapă copii până la un an, era considerată sterilă. Pentru înlăturarea sterilității femeia respectivă trebuia, în primul rând, să mănânce flori de „iarbă moale”, cu condiția să fie culeasă de pe câmp sau din vie. Dacă femeia dorea să nască o fată, mânca flori roșii, iar dacă dorea băiat, mânca flori albastre.

Dintre practicile de stimulare a fecundității întâlnim, la românii din estul Serbiei, trecerea femeii printr-o „crăcană”. Înainte de a realiza această acțiune, femeia trebuia să-și pună în sân un măr și un ou, iar la brâu să poarte busuioc. Trecând prin „crăcana” respectivă, femeia realiza recerea de la stadiul de femeie sterilă la cel de femeie fertilă. Acest act se realiza în prezența soacrei, iar pe parcursul trecerii trebuia să rostească o rugăciune către Sf. Maria. (Toarcă, 2012: 131) În Occident pentru a stimula fecunditatea „există obiceiul de a pune în camera parturientei un recipient cu apă conținând un trandafir de Jericho; floarea care posedă proprietatea de a se conserva uscată și de a se dilata în contact cu apa, a fost mult timp considerată ca favorizând nașterile (Gelis) ”. (Mesnil, 1997:88)

Practici magice pentru stoparea nașterilor

Dacă femeia din comunitatea tradițională avea deja copii și nu mai dorea alții apela la următoarele practici magice, care erau realizate de către moașă: se lua buricul copilului și se punea într-o batistă care se înnodea sau „se lua cămeașa copilului, se învelea într-o cârpă și se încuia cu

lacătul, apoi se ducea și se îngropa la rădăcina unui <<cățureț>> (ciot de lemn uscat), din care să nu mai dea lăstari, iar cheia era purtată de mamă la cingătoare; se încuia locșorul copilului cu un lacăt, apoi se băga într-o oală veche, spartă, care era dusă și pusă sub talpa sau tălpoanea unui sălaș(...) pustiu; se lua stratul copilului, se încuia și se punea sub tălpoanea casei etc.”. (Căliman, 2008:86)

Avortul

Nașterea unui copil după împlinirea ritualului nupțial, este văzută de comunitățile tradiționale din Plaiul Cloșani ca fiind un semn bun. Aducerea pe lume a unui copil este nedorită decât în situația în care copilul „este făcut din flori”. De asemenea, „aruncarea” copilului, adică avortul, este condamnat de comunitatea sătească, considerând femeia care recurge la un astfel de act ca fiind imorală, încălcând voia lui Dumnezeu. Totodată, se crede că femeia care a recurs la o astfel de faptă nu va rămâne nepedepsită de instanța divină, însă nu va suporta singură consecințele, ci alături de întreaga colectivitate a satului. Pedepsa acesteia o vor resimți toți membrii comunității prin mânia lui Dumnezeu, care va abate asupra lor grindină, ploi, secetă, furtuni sau boli care nu-și mai găsesc leacul. „Aceste fenomene naturale, independente de voința oamenilor, atrăgeau dușmănia și mânia oamenilor, mergând până la alungarea din sat a vinovatelor. Violarea principiului fertilității la nivel uman, atrăgea violarea lui în lanț, la nivel vegetal și animal.” (Ghinoiu, 1999:142)

Practici apotropaice premergătoare nașterii. Interdicții care preced nașterea

Pentru femeile din Plaiul Cloșani, calitatea de femeie însărcinată presupune o schimbare radicală a existenței acesteia, atât din punct de vedere social cât și spiritual. Astfel, femeia trebuie să trateze cu responsabilitate noul său statut pentru a putea aduce un suflet din preexistență în existență, pentru a realiza această trecere din ne – ființă în ființă.

„De la Sigmund Freud la C. G. Jung și K. Kerényi, cuplul mamă copil a fost văzut în ipostaza ambiguă de schimbare radicală, purtătoare de forță numinoasă. Această calitate a femeii gravide o face inaptă în a aborda anumite rituri : a fi nașă la nuntă, la botez, a scălda mortul dar, în același timp, poate fi valorificată ritual, graviditatea reprezentând forma manifestă a fertilității umane, putând fi un factor favorizant - în traiectoria ritului – pentru întreaga colectivitate. La Paparudă, deseori, erau udate femeile gravide.” (Comanici, 2001:161)

Perioada de sarcină coincide cu o retragere a viitoarei mame din spațiul activ al comunității, aceasta intrând într-o sferă cu restricții, ceea ce ne trimite la riturile de separare teoretizate de Arnold van Gennep. În legătură cu statutul femeii gravide Arnold van Gennep notează: „Dacă este gravidă, ea devine sacră în raport cu celelalte femei din clan, exceptând rudele sale apropiate; astfel încât, celelalte femei ajung să constituie față de ea o lume profană (...)”. (Gennep, 1996:23) Dezideratul de a avea copii presupune o serie de rituri de anticipare, performate chiar pe parcursul ceremonialului nupțial. Tot în sfera riturilor de anticipare se înscriu cele legate de sexul copilului, în acest caz femeia având o sensibilitate aparte pentru anumite semne prevestitoare sau vise. Schimbarea radicală, de care a amintit anterior, se referă și la respectarea unor interdicții, în relație cu credințele poporului român. Aceste interdicții îndeplinesc funcții de protecție exercitate atât asupra copilului, cât și asupra mamei.

În mentalul rural arhaic se credea că sufletul omului, înainte de a pătrunde în lumea albă era disputat de forțele benefice și malefice. (Căliman, 2008:41) De aceea, omul comunității tradiționale recurge la o serie de acte rituale/practici magice din dorința de a întări forțele pozitive, benefice atât pentru mamă și copil, cât și pentru întreaga comunitate. Pe perioada sarcinii femeia din comunitatea tradițională Plaiul Cloșani recurge la o serie de practici cu caracter apotropaic. Acestea se întâmplă

din dorința de a avea un copil sănătos, fără defecte fizice și totodată pentru a înlătura forțele nefaste care i-ar putea îngreuna nașterea.

„Tendința de << îndepărtare a sursei numinoase și în același timp de luare în posesie și de dominare a acestei forțe>> își găsește obiectivitatea în mitologie, << care subordonează efortul de apărare a universului, echilibrat și stabil, de insolitul nașterii, indicând sensurile generale în care poate fi utilizată forța acestui insolit – prin intermediul ritului – în favoarea omului>>”. (Nicolau, Popescu, 1983:47 – 48)

Un exemplu de interdicție care precede nașterea o regăsim în spațiul balcanic, unde există credința că sarcina trebuie ținută secretă sau spusă doar persoanelor apropiate, pentru a proteja fătul de forțele malefice. În Bulgaria există superstiția ca sarcina să fie mărturisită prima dată soacrei pentru a nu se naște copilul cu probleme psihice.

În comunitățile tradiționale din Plaiul Cloșani, femeia însărcinată trebuie să respecte următoarele interdicții: să nu taie porci sau păsări că se naște copilul cu handicap sau îi pierd somnul; să nu muncească în zile de sărbătoare că iese copilul „pocit”; să nu intre în biserică, fiindcă este considerată impură, biserica fiind un loc sacru, care presupune puritate fizică și spirituală; să nu mănânce prune sau alte fructe gemene deoarece femeia poate naște gemeni lipiți sau copilul poate avea malformații; să mănânce tot ce are poftă, altfel se află în pericolul de a pierde copilul; să nu se mire la oameni mutilați sau urâți, dar dacă se întâmplă acest lucru din greșeală, femeia însărcinată trebuie să zică în gând: „Doi vedem, doi ne mirăm”; să nu fure flori sau fructe pentru că rămâne semn pe copil, „se naște copilul însemnat”, dacă se întâmplă, trebuie să zică: „Doi luăm, doi mâncăm”; când face curățenie în casă nu trebuie să arunce gunoiul cu mătura peste prag afară, pentru că se zice că aruncă și binele; să nu fumeze și să nu bea alcool; să nu iasă noaptea afară din casă, să nu meargă la răscruci de drumuri sau să traverseze poduri, deoarece în miezul nopții, la răspântie de drumuri își fac apariția forțele malefice, sub diverse înfățișări care ar putea determina moartea copilului. De asemenea, femeia însărcinată nu are voie să meargă la mort, deoarece se crede că se va naște copilul palid la față, cu pielea galbenă, sau va ieși mut, fricos. Nu are voie să mănânce „cu dulce” în zilele de post (miercurea și vinerea) pentru că nașterea va fi dificilă dacă nu respectă această interdicție.

Toate aceste interdicții sunt respectate cu sfințenie de către femeile însărcinate din Plaiul Cloșani, deoarece cred în principiul contagiunii și al transferului de caracteristici și, în același timp, nu vor să cunoască mânia divinității care ar putea să le aducă pedepse precum: secetă, grindină sau furtuni.

Și la comunitatea românească din estul Serbiei întâlnim interdicții pentru femeia însărcinată, care este numită „îngreunată”, și anume: aceasta nu avea voie să pună lemne pe foc cu vârful orientat în jos, deoarece se credea că va ieși copilul cu picioarele înainte. De asemenea, îi este interzis să lovească un câine sau o pisică, căci există pericolul să nască copilul păros. Dacă totuși se întâmpla una dintre aceste acțiuni, femeia „îngreunată” trebuia să pună mâna pe pământ, căci astfel se transmitea pământului tot răul ce-l amenința pe făt.

Obiceiuri și practici care însoțesc nașterea și rolul moașei

În satele din Plaiul Cloșani, întâlnim frecvent bătrâne care spun copiilor că i-a adus barza. De unde această credință?

Această credință își are resortul în unele mituri din variate regiuni ale Europei, ale căror populații credeau că barza vine din lumea de dincolo. În Balcani, se crede că barza a fost în timpurile îndepărtate o ființă umană, care mai apoi s-a metamorfozat în pasăre. În Bulgaria, există credința că barza locuiește la capătul lumii, în locul unde cerul se întâlnește cu pământul (kraj-svet). (Mesnil, 1997:78)

Marianne Mesnil lămurește frecventa întrebare din rândul copiilor mici „De unde vin copiii?”. Acesta notează că noi-născuții vin din lumea de dincolo, din lumea strămoșilor. De pe acel tărâm fecund copiii sunt pescuiți. Se crede că aceste lumi sunt „separate de o întindere de apă, fie un lac, o

baltă, mlaștină sau o fântână unde se pescuiesc sufletele sub controlul unei redutabile divinități feminine (...)" (Mesnil, 1997:74-75) Astfel, apa are rol mediator între lumea de aici și lumea de dincolo. Așadar, nou-născutul vine în lumea albă după o călătorie prin această apă adâncă.

Practici de ușurare a nașterii

Pentru ca femeia însărcinată să aibă o naștere ușoară trebuie să poarte asupra ei cartea *Visul Maicii Domnului*. Simion Florea Marian, în trilogia sa, notează referitor la momentul nașterii următoarele:

„Când o femeie naște greu se pune în genunchi și începe a se ruga. Românii credeau că înngenunchierea grăbește nașterea. În unele părți ale Transilvaniei, când o femeie nu poate să nască, bea apă de pe icoana Maicii Domnului, iar bărbatul ei dă cu pușca peste casă și moașa de trei ori cu piciorul în ușă. În alte părți, tot din Transilvania, când încep durerile nașterii, bărbatul ia doua topoare și le împlântă în cruciș, într-unul dintre stâlpii acoperământului de la casă.” (Marian, 1995:34)

Marianne Mesnil menționează că „în Occident există obiceiul de a pune în camera parturientei un recipient cu apă conținând un trandafir de Jericho; floarea care posedă proprietatea de a se conserva uscată și de a se dilata în contact cu apa, a fost mult timp considerată ca favorizând nașterile (Gelis)”. (Mesnil, 1997:88)

În momentul nașterii are loc o schimbare de status atât la nivel ontologic, cât și social. Atât femeia care dă naștere copilului, cât și întreaga colectivitate se află în momentul nașterii într-un timp vulnerabil. Cea care ajută la reechilibrarea situației este moașa care taie buricul copilului (și prin aceasta ajută la separarea mamei de copil) și îl pregătește pe copil pentru integrarea în familie și în comunitate. Așadar, moașa este cea care intră în contact cu lehuza imediat după naștere, încercând să înlăture, prin calitățile ei, forțele malefice care s-ar putea abate asupra copilului sau asupra mamei.

„Cu sforța numinoasă a femeii gravide, trecută cu ajutorul moașei în faza de lăuză și cu noul-născut, factor impur și perturbator, conform mentalității tradiționale – moașa (...) îi transformă în parteneri ai unei complexe relații de rol. Rolul de moașă, ca și cel de nașă – între acestea existând evidente paralelisme – impune ca o trăsătură specifică repetabilitatea. Repetabilitatea însă se referă la performarea aceluiași model, dar în relații de rol diferite, fiecare componentă vizând un moment unic din viața individului, prin elementul intermediar, copilul. Chiar dacă moașa are mai mulți nepoți de la aceeași femeie, veriga de legătură, copilul, este de fiecare dată alta”. (Comanici, 2001:160)

Prin ritual, moașa are rolul de a influența în bine destinul copilului și de a-l integra în realitatea socială.

Nașterea copilului este anunțată tot de către moașă. În anumite zone ale țării, ea recurge la un limbaj simbolic pentru a anunța sexul copilului: „Ca reprezentantă a spiței de neam, moașa îl cinstește cu un pahar de rachiu pe tatăl copilului și-i vestește sexul noului născut în modalitatea codificată a rolului: își pune pe cap cușma, sau îi descoperă brâul, semn că pruncul este băiat (...)" (Comanici, 2001:161)

În satele Plaiului Cloșani (Ponoare, Izverna, Balta) moașa era aleasă dintre rudele apropiate. Însă și acesta trebuia să îndeplinească anumite condiții: să fie căsătorită, cununată, să aibă copii, să aibă îndemânare. Se remarcă în unele sate din această zonă că o femeie era moașă la mai multe familii din sat datorită recunoașterii îndemânării ei la nivelul comunității.

Concluzionând, observăm că nașterea în comunitatea tradițională românească este un eveniment important, marcat de credințe și practici magice, care îndeplinesc o funcție apotropaică prin raportare la copil, la mamă, dar și la întreaga comunitate. Pe lângă funcția apotropaică, ritualul nașterii, prin secvențele sale, îndeplinește și funcțiile de separare și de integrare (tăierea cordonului ombilical, tăierea moțului, scaldă, botez), moașa fiind intermediarul nelipsit, care face posibilă

comunicarea dintre sacru și profan. Prin particularitățile sale, ritualul nașterii din spațiul românesc conferă o notă de identitate națională, demonstrând încă o dată respectul față valorile moștenite din străbuni.

Publicarea acestui articol a fost posibilă datorită proiectului Cercetări doctorale multidisciplinare competitive pe plan european – POSDRU / 187/ 1.5/ S/ 155559

BIBLIOGRAPHY

1. Boldureanu, Ioan Viorel, *Universul legendei*, Timișoara, Ed. Universității de Vest, 2003
2. Boldureanu, Ioan Viorel, *Cultură tradițională orală. Teme, concepte categorii*, Timișoara, Ed. Marineasa, 2006
3. Camelia Burghel, *Două efecte ale aceleiași scenariu mitico – ritual*, în Anuar IEF, serie nouă, tom. 14 – 15, 2003 – 2004, București,
4. Căliman, Ion, *Ceremonialul riturilor de trecere – nașterea*, Ed. Excelsior Art, 2008
5. Ceașescu, Anca, *Rituri de trecere în societățile tradiționale. Nașterea*, Craiova, Ed. Universitaria, 2014
6. Chicet, Isidor, *Nunta în Mehedinți*, Craiova, Ed. Fundației „Scrișul Românesc”, 2010
7. Comanici, Germina, *Cercul vieții*, București, Ed. Paideia, 2001
8. Eliade, Mircea, *Sacru și profanul*, București, Ed. Humanitas, 1995
9. Gennep, Arnold van, *Rituri de trecere*, traducere de Lucia Berdan și Nora Vasilescu, Iași, Ed. Polirom, 1996
10. Gorovei, Artur, *Credințe și superstiții ale poporului român*, București, 1995
11. Gorovei, Artur, *Datinile noastre la naștere și la nuntă*, București, Ed. Paideia, 2002
12. Lucien Levi – Bruhl, *Experiența mistică și simbolurile la primitivi*, traducere din limba franceză de Raluca Lupu – Oneț, Ed. Dacia, Cluj – Napoca, 2003
13. Marian, Simion Florea, *Nașterea la români. Studiu etnografic*, București, Ed. Academiei Române IV, 1892
14. Pop, Mihai - Ruxăndoiu, Pavel, *Folclor literar românesc*, București, Editura didactică și pedagogică, 1978
15. Toarcă, Ionelia, *Comunitatea românească din estul Serbiei. Studiu geografic*, Colecția IEH, lucrare apărută sub egida Institutului „Eudoxiu Hurmuzachi” pentru Români de Pretutindeni, București, Ed. Semne, 2012.

THE GLOBALIZATION PROCESS AND ITS IMPACT ON THE ENVIRONMENT

Cristina Kassai

PhD Student, Romanian Academy, Bucharest

Abstract: Ecological issues, their scope and dangers challenge the hypothetical front to search for imaginative arrangements guaranteeing for all time practical advancement. The significance of this undertaking develops in the globalization procedure, whose effect on the nation is not generally conceivable to precisely surmised, because of the inflow of direct outside speculation. Viable ecological arrangement is a tool that empowers the aversion of natural issues under the condition that the ties between the monetary and natural frameworks are known.

Globalization in its broadest importance can be comprehended as an overall mix handle that somehow influences all territories of human exercises. Progression of global exchange, stream of capital and venture, foundation of transnational enterprises and later change of previous communist nations into market economies opened space for its developing.

Economic development actuated by the globalization procedure has both positive and negative effects on the nation's condition. Foreign direct investments are viewed as an imperative element impacting this procedure. Negative effects of this procedure might be adequately dispensed with by a proficient ecological state approach. In parallel, worldwide collaboration concentrated on natural guidelines is inescapable for the arrangement of worldwide ecological issues.

Keywords: globalization process, positive and negative effects, environmental risk, investments

Globalization in its broadest significance can be comprehended as an overall incorporation handle that somehow influences all regions of human exercises. Progression of universal exchange, stream of capital and venture, foundation of transnational companies and later change of previous communist nations into market economies opened space for its extending.

Disguise of economies has for quite some time been the subject of financial research. A few creators take prominent positions, called attention to its positives and negatives and on the premise of research on the connection between financial development, populace, accessibility of normal assets and condition framework limit achieved the sentiment that monetary development has its breaking points and can impactfully affect society and nature of the earth. (Meatdows, et al., 1972, pp. 19-23)

1. AN OVERVIEW OF THE GLOBALIZATION PROCESS AND THE ENVIRONMENTAL QUALITY

Globalization process, as a process of subjectively more elevated amount of the financial life internationalization, has a few measurements, to be specific: monetary, social, political, educational, additionally cultural. (Schutze, 2015, pp. 241-260) These measurements of globalization process impact human conduct in different ways, and separated from beneficial outcomes, they have likewise a separated effect on the earth.

Monetary measurement of the globalization procedure is connected with the advancement of financial relations identified with the developing significance of the worldwide exchange and capital inflows. (Stuart Bell, 2013, pp. 21-28) This measurement of the globalization procedure is seen by society prevalently in linkage to best macroeconomic pointers, for example, financial development

and business. In this association less is said in regards to natural measurement, while the monetary mix, acknowledged by means of universal exchange and inflow of capital, is a basic component that impacts the ecological quality and maintainable improvement of a nation, both in positive and negative ways. (T.H.Breen, 2004, pp. 35-39) It mirrors the way that from one viewpoint the globalization procedure empowers economies to do auxiliary changes, increment business and incomes of the tenants and open spending plans and actualize ecological advancements, and additionally to open access to business sectors that lean toward earth appropriate items. Then again the globalization procedure can impact the degree of misuse and contamination of ecological assets. Environmental strategy as a trans-departmental state arrangement is a device that empowers to enter basic leadership forms in the circle of business people and buyers on all levels of administration, with the intend to accomplish changes in subjects' conduct, as per for the most part adequate standards.

Ecological arrangement is in principle seen two-dimensionally, that implies in its smaller and more extensive definition. The smaller meaning of ecological arrangement includes all exercises of the express that are associated with guaranteeing natural objectives. Its essential part is inter alia the creation and execution of an instrumentarium. (Patricia Birnie, 2009, pp. 33-37) More extensive comprehension of the natural strategy sees ecological arrangement as an action, which in examination with its smaller definition incorporates additionally a potential change in the political subsystem structure, so it can oppose the ideological and state-lawful weights and to impact important subsystems which by reconciliation of objectives will bolster their achievement.

Ecological arrangement advancement process is affected by various variables, for example,

- the political atmosphere, purported eagerness to illuminate the ecological issues that influence monetary, social and social components,
- the connected instrumentarium and its monetary viability and natural productivity,
- the degree of empowering capacity reflexion in the connected instrumentarium,
- help of more successful instrumentarium.

In connection to improvement of natural arrangement, Roberts, J. notices its five fundamental components as takes after: (Robert, 2004, pp. 33-37)

- political condition,
- inputs (she partitioned them into three classes: inputs emerging inside the political condition, open support and accessibility of assets),
- government choices,
- yields – endorsement of instrumentarium,
- usage of instrumentarium.

We might want to call attention to that a reliable "recognizable proof" of the most essential variables that impact the natural quality, i.e. those that rose, as well as those which can jump up accordingly of the continuous globalization forms, needs to go before the ecological approach advancement handle mirroring the standard of practical improvement. In its quintessence it implies the ecological dangers, and additionally the vulnerability of their root ought to be known. (Thieffry, 2011, pp. 28-35) Just therefore, on the premise of an agreement, the natural approach standards, achievable objectives and needs of the ecological issue arrangements in the short, medium and long haul skyline and methods for financing ecological issues can be characterized.

2.VARIABLES INFLUENCING THE QUALITY OF ENVIRONMENT

Identification of variables aligned with the dangers for the natural quality requires assessment of "channels" that offer approach to disintegration of the ecological quality. Among such channels might be included:

- financial development and its material and vitality demandingness. An expanded financial movement in a nation might possibly influence the natural quality. Beneficial outcomes dependably emerge when the expanded monetary movement is reflected in the financial development

accomplished by methods for advances that make little ecological weight. Negative impacts emerge when the monetary development is simultaneously trailed by an expanded weight on nature.

- auxiliary changes that impact monetary exercises in a nation. The objective of the ecological strategy ought to be the push to make space for move from preparations which too much weight nature to less loading creations and administrations.

Exchange advancement, which encourages buy and the accompanying utilization of condition neighborly advances, adds to execution of the basic changes in the nation, additionally opens markets for exchanging with nations whose buyers incline toward alleged green products. (Prieur, 2016, pp. 43-49) We trust that more extensive use of nature well disposed advances requires incitement of the business circle by the state, so they to some degree take an interest in the impacts coming about because of the lower trouble on the earth. (Brysk, 2007, pp. 17-25) In such manner it is critical to have accessible such ecological strategy apparatuses, which will empower to remunerate the business circle for higher costs (impose reliefs, benefits, appropriations for buy of condition neighborly innovations).

Among the primary regions, in which execution of basic changes will encourage higher natural impacts, might be incorporated the accompanying:

- development of generation – it implies bringing down the weight on the earth brought on by the item itself. Advancement of the generation ought to prompt creation of condition well disposed items.
- mechanical process change – amid which less poisons are discharged, or regarding their creation the utilization of material and vitality will be diminished.
- substitution of generation sources of info – condition threatening creation information sources are substituted by the greater condition well disposed data sources.

Strict ecological enactment may adversely affect the economy as in the speculators will move to different nations, to be specific to those ones, which in the push to pull in financial specialists "soften" the natural enactment. Globalization prepare so hypothetically offers approach to exchange of contamination starting with one nation then onto the next, while the volume of toxins in the worldwide condition framework stays unaltered. Despite what might be expected, accordingly of a more particular financial development in the speculator's host nation and the subsequent increment in the salary of the populace, the levels of contaminations may rise.

3.FOREIGN INVESTMENTS IMPACTING THE ENVIRONMENT

The experience has demonstrated that multinational partnerships tend to watch predictable innovative and natural benchmarks in the nations of their operation. The purposes behind such conduct are as per the following:

- it is more viable for them than alteration of their measures for the level required in the specific host nation. Keeping in mind the end goal to "pass gather" additionally in the nation with the most strict prerequisites, the level of the connected benchmarks is set moderately high;
- natural guidelines are an imperative component of the corporate personality and are thought to be the key variable of aggressiveness.

The push to execute ecological guidelines may however experience with obstructions, such as inadequacies in the host nation's foundation (e.g. missing seepage and sewerage arrange for cleaning and depleting sewerage water). A dangerous circumstance happens when a remote direct speculator watches stricter natural principles, yet the creation of middle of the road items, or administrations that have negative effect on the earth "exchanges" by methods for outsourcing to nearby providers, who don't generally watch the hardened up benchmarks. Then again, the positive mechanical impacts actuated by outside speculators might be increased by assuming control and presenting current advancements and know-how by other neighborhood subjects (overflow impact), what therefore implies that:

- aggressive makers will attempt to enhance their advancements and products,
- providers should meet certain innovative measures on the off chance that a remote financial

specialist requires them to do as such, and in this sense the outside financial specialist may even give them specialized support,

- customers will bit by bit change their mentality for the items, underway of which certain natural norms are observed.

Encounter has demonstrated that the ecological benchmarks impact choices in regards to allotments of speculation to an endeavor, for the most part in businesses requesting common assets, (for example, the extraction of crude materials) and in ventures which produce huge levels of pollution. (Olsen, 2010, pp. 35-38) As the natural expenses of undertakings in these enterprises would be on account of strict norms too high, they have turned into a definitive assignment measure of venture. Results of these ventures are typically homogeneous, consequently even a slight change in the measure of expenses would considerably affect the benefit and market position of a specific remote speculator's endeavor (versatility of interest is moderately high).

The approach depends on the suspicion that stiffer natural measures and a steady and straightforward ecological strategy enhance the focused position of the nation in picking up foreign direct investment. Such strategy from the long haul see invigorates ventures to acquaint mechanical developments and with increment adequacy, that will in the end result in financial specialists' aggregate cost reserve funds. Solidifying of norms may likewise be the consequence of a nation's push to coordinate with the measures of different nations, so that the nearby endeavors in specific businesses (e.g. in businesses fabricating naturally touchy items) can contend. Financial specialists themselves are regularly inspired by the solidifying of natural benchmarks and in this regard they apply weight on the host nation.

Multinational partnerships are for the most part not considered the best polluters of the earth who put resources into creating nations with the expect to abuse the presence of the low ecological benchmarks. At present, they are somewhat considered as pioneers in the zone of utilizing condition benevolent innovations and in applying natural administration frameworks. (Smith-Cannoy, 2012, pp. 41-47) The level of their natural administration, be that as it may, in individual cases relies on upon the "age" of the utilized offices, entirety of settled costs, level of ecological benchmarks of the host nation and the degree of their requirement, accessibility of innovations associated with the counteractive action of contamination, and also the ecological arrangement of society.

4.CONCLUSIONS

Monetary development incited by the globalization procedure has both positive and negative effects on the nation's condition. Foreign direct investment is viewed as a critical component impacting this procedure. Negative effects of this procedure might be viably disposed of by a proficient natural state strategy. In parallel, worldwide collaboration concentrated on ecological principles is unavoidable for the arrangement of worldwide natural issues.

The exertion of nations to pull in whatever number outside speculators as could be expected under the circumstances was apparent, and lately and in the time of current monetary and financial emergency aggressive battle for foreign direct investment among the nations is getting more grounded. To ensure nature it is vital not to complete the focused battle through bringing down the ecological principles. Investment ought not be an apparatus for the arrangement of here and now issues, it ought to rather make conditions and foundation for long haul financial development and manageable advancement. With worldwide ecological models set on the socially ideal level, and with fittingly connected devices of natural arrangement on the universal and national level, foreign direct investment might be an essential commitment to guaranteeing for all time supportable improvement of the nation.

BIBLIOGRAPHY

Brysk, A. S. G., 2007. *National Insecurity and Human Rights: Democracies Debate Counter-Terrorism*. s.l.:University of California Press.

Meatdows, Randers & Behrens, 1972. *The Limits to Growth*. s.l.:Potomac Associates.

Olsen, T. D. P. L. A. A. G., 2010. *Transitional Justice in the Balance: Comparing Processes, Weighing Efficacy*. Washington: United States Institute for Peace.

Patricia Birnie, A. B., 2009. *International Law and the Environment*. Oxford: s.n.

Prieur, M., 2016. *Droit de l'environnement, Dalloz, 2016*. s.l.:Dalloz.

Robert, J., 2004. *Environmental Policy*. London: s.n.

Schutze, R., 2015. *European Union Law*. Cambridge: Cambridge University Press.

Smith-Cannoy, H., 2012. *Insincere Commitments: Human Rights Treaties, Abusive States and Citizen Activism*. Washington: Georgetown University Press.

Stuart Bell, D. M., 2013. *Environmental Law*. Oxford: s.n.

T.H.Breen, R. F. S. H. J. H., 2004. *The Future of Liberal Democracy*. s.l.:PALGRAVE MACMILLAN.

Thieffry, P., 2011. *Droit de l'environnement de l'Union*,. Bruylant: s.n.

TIME EVOLUTION OF INDICATORS ON EDUCATION OUTCOMES

Loredana Păunescu

Lecturer, PhD, Petroleum-Gas University of Ploiești

Abstract: Education indicators provide relevant information to evaluate education systems based on specified criteria. Such criteria relate to educational policy objectives such as participation, access, financing, organization and distribution network education, graduation, entering the labor market, etc. Information on these aspects is usually expressed quantitatively by observable and measurable. These statistics, however, are not significant in themselves, but by their interpretation as causal relationships through rates, weights, correlations and trends.

Keywords: indicators, evaluation, social system, education system, development

THE PURPOSE AND OBJECTIVES IN RESEARCH

In the research work we started to focus on improving the relevance of education and vocational training to labor market needs. In this context it adopted a series of measures aimed at adapting initial vocational education and training to labor market needs: provision of vocational guidance and providing key competences.

The objectives in the research are:

O₁: pursuing educational journey of a young and employability of the labor market;

O₂: implementing integrated tools for monitoring national and regional youth educational paths and employability of graduates in economics in order to improve the capacity of the education system.

RESEARCH METHODS AND TECHNIQUES

The research is based on a quantitative analysis based on the data taken from the university analyzed South region who were interpreted as rates, weights, correlations and trends.

RESULTS AND DISCUSSION

Indicators provide quantitative data necessary for operational description of an educational system or its components, and information to assess the functioning of the educational system.

According to statistics from the National Institute of Statistics, the share of young people with higher education, analyzed the period between 2004-2014, the South-Muntenia, is presented in Table 1:

Table 1. The percentage of young people with higher level of education (%)

Year	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Weight	7.6	7.8	8.5	8.6	8.6	9.1	9.9	10.7	11.2	11.4	11.4

Source: Sustainable Development [www.insse.ro/Indicatorii Territorial Romania \(IDDT\)](http://www.insse.ro/Indicatorii_Territorial_Romania_(IDDT)) on the South-Muntenia (%)

The share of graduates shows distribution total number of unemployed by education.

Given the fact that a higher level of skill of those assets implies a lower risk their input and

remaining unemployed, monitoring the distribution of the unemployed by level of education is very important to establish national policies on human resources training.

Also, the large share of graduates show the risk to get unemployed people with a high educational level, but inexperienced. In terms of the labor market, unemployment is excess supply over demand for labor. In this view, unemployment is a phenomenon specific to the labor market and is purely economic.

Therefore, another important indicator (which characterizes the labor market) is the unemployment rate, representing the percentage of unemployed in the active population. Nationally, unemployment in general, according to Eurostat data (Table 2) had the following evolution:

Table 2. Unemployment generally at national level (%) for the period 2000-2014

2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
6.9	6.4	8.4	7.0	8.0	7.1	7.2	6.4	5.6	6.5	7.0	7.2	6.8	7.1	6.8

Source: www.insse.ro

In this research, attention has focused on the analysis of the situation of youth unemployment university graduates. In this respect, based on the data mentioned by Eurostat (Table 2), research was oriented to analyze the proportion of unemployed with higher education level, registered with employment agencies labor in the total number of unemployed, expressed as a percentage. According to data from the National Agency for Employment, unemployment among young university graduates (Table 3) had the following evolution:

Table 3. Unemployment rate higher education level (%)

2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
3.5	3.9	4.7	3.7	3.6	3.6	3.5	2.8	2.5	4.0	4.8	4.7	5.1	5.4	5.8

Source: www.insse.ro

Regionally, analyzing statistics, we can see that the unemployment situation varies from one county to another (Table 4):

Table 4. Unemployment rate at county level to higher level of education (%)

Year	Prahova	Dâmbovița	Argeș
2004	6.6	6.7	6.8
2005	6.3	7.4	5.2
2006	5.1	6.1	6.1
2007	3.8	5.3	4.8
2008	3.9	5.6	4.9
2009	8.9	8.5	9.5
2010	8.6	8.5	7.6
2011	5.7	6.5	5.7
2012	5.6	7.5	6.1
2013	5.8	8.1	7.0
2014	5.5	7.9	5.9

Source: National Statistics Institute / Department of Statistics / Registered unemployed and unemployment / Prahova, Dambovita, Arges www.insse.ro

CONCLUSIONS

In conclusion, the existence of unemployment is not only the economy; labor market is the only place where the discharge gives influences all factors and resultant negative expression that is through their interaction in the form of unemployment.

BIBLIOGRAPHY

1. Adams, T.L., Demaiter, E.I. (2008), Skill, education and credentials in the new economy: the case of information technology workers, *Work Employment Society*, 22: 351-362;
2. Battu, H., Belfield, C.R., Sloane, P. (2000), Over-education: how sensitive are the measures?, *National Institute Economic Review*, Vol. 171: 82-93;
3. Bibu, N., Sala, D., Pantea, M., Bizoi, G. (2008), Considerations about the Influence Factors on the Competitiveness of SME's from Western Region of Romania, *The Annals of the University of Oradea*, 4(1): 77-82;
4. Biesmaa, R.G., Pavlova, M.M., van Merodea, G.G., Groot, W. (2007), Using conjoint analysis to estimate employers preferences for key competencies of master level Dutch graduates entering the public health field, *Economics of Education Review*, 26: 375–386.

STATISTICAL SOURCES

1. *Institutul Național de Statistică al României*, <https://statistici.INSSE.ro/shop/>
2. Anuarul Statistic al României;
3. Forța de muncă în România: Ocupare și șomaj – Serii de date recalculat pe baza Recensământului Populației și Locuințelor;
4. ANOFM (Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă), <http://www.anofm.ro>;
5. Date statistice privind numărul șomerilor înregistrați la sfârșitul fiecărei luni (pe total, pe sexe, șomeri indemnizați/neindemnizați, șomeri din sectorul privat) și rata șomajului lunară /EUROSTAT, <http://epp.eurostat.ec.europa>;
6. Baze de date disponibile on-line pentru indicatorii macroeconomici pe termen lung și pe termen scurt la nivelul UE, al noilor state membre și al statelor candidate OECD, <http://www.oecd.org/document/>.

COOKING FOR HEALTH? HEALTH CONSIDERATIONS, FOOD DECISIONS, ALIMENTATION QUESTIONS AMONG WOMEN WITH SMALL CHILDREN

Orsolya Gergely, PhD, Sapientia University and Konya Hanna-Edit, PhD, Corvinus University of Budapest

Abstract: Most people have an understanding about what is a healthy lifestyle and an agreement that it is the responsibility of parents to provide and teach it to their children. Our article seeks to understand two questions: how mothers define health and what actions they are taking in order to ensure it, with a focus on dieting habits. Food choices are influenced by personal and social characteristics such as health, body image, family status, being a mother, cultural background, etc. We were interested on what sets of behaviors are resulting from the willingness (controlled by abilities and possibilities) of making healthy (diet) choices. In order to see how health and healthy lifestyle is defined and if parents have different rules for themselves and their children, we have collected survey data from 139 mothers from Miercurea Ciuc and its surrounding villages. The women who have at least one child under 6 years answered an on-line questionnaire in August 2015. The used questionnaire considered a great variety of aspects that help understand the everyday health decision and behaviors. From diet questions, to using health supplements, to being pro or against vaccinations for children, to exercising routines and shopping habits, we asked mothers participating in our study to allow us to understand the process of everyday decisions that they are making for the maximum benefit of their family.

Keywords: family, diet, food, health, motherhood

1. Introduction

Food choices are influenced by personal and social characteristics such as *health, body image, family status, cultural background, becoming a mother, being responsible of the health of your family, etc.* We were interested on what sets of behaviors are resulting from the willingness (controlled by abilities and possibilities) of making healthy (diet) choices.

According to the World Health Organization, health is “*a state of complete physical, psychological, and social well-being and not simply the absence of disease or infirmity. Health is a resource for everyday life, not the object of living, and is a positive concept emphasizing social and personal resources as well as physical capabilities*” (WHO, 1948)

The food is one of the basic cornerstones of our health. One of the fundamental human needs that is more than a necessity. But it is also a constant decision making, influencing our health and well being. There are many principles along which people have to make decisions, and there are many challenges

too (see Graph 1.). Food is surrounded with a duality of being vital for survival, but also being a luxury, a sweet need. Furthermore, eating is a health-spring, doctors, dietetics, researchers etc. always have new and sometimes contradictory theories and opinions regarding what a healthy alimentation is. In the same time, in the last decades people always need to decide if they choose the “local” and/or the “global” food, usually the local (food provided by small producer, farmer) has a positive connotation, the global (produces from supermarkets, international brands etc.) more of a negative label. But the local can be purchased sometimes harder (for ex. only monthly on farmers market) or in smaller quantity, only seasonal, etc. while supermarkets offer a big variety of produces regardless of seasons, with the possibility of cheaper price if bought in bulk. Another challenge seems to occur from the parallel present culinary worlds of “traditional” and “modern”. Cooking for holidays a traditional meal such as stuffed cabbage, or making a low-fat, vegetarian lasagna? Cooking the traditional daily soup and main course for lunch, or order a pizza? To be eco friendly by eating “green” (buying from local producers), or not paying attention to the energy waste of production, to the shipping costs, to non recyclable packages etc. And there are a lot of other challenges, that show that besides food being an elementary need it is also a sources of an emotional overload, of concern, stress, joy, happiness, belongingness too.

Studies show, that access to nutritious food can lead to a healthy growth and lifestyle (James et al 1997), while the consumption of unhealthy foods leads to several diet-related diseases such as cancer, cardiovascular diseases and probably the most frequent one, diabetes (Zimmet et al 2001, Flegal et al, 2012, Hermstad et al, 2010). But are these “nutritious foods” well known by anyone? And how are the food-decisions actually influenced by this knowledge? According to Wansink and Sobal (2007), most of these decisions are unconscious and highly influenced by our environment (Wansink and Sobal, 2007). These decisions are often “introspectively blank” for the decision maker himself (Dijksterhuis et al, 2005) and repetitive, in a way that everyday tasks turn into habits that contribute to one’s identity and health (Dewsbury 2011). Studies show, that food choices are embedded in complex social settings, where the health consciousness is only one factor, but there are several other factors as well influencing our diet: demographics, SES status, family status, cultural background, identity (Bisogni et al 2002, Sobal, Jabs and Devine, 2000, Sparks and Shepherd, 1992, Fries and Croyle, 1993, Sparks et al, 1995, etc.).

2. Theoretical frame

A healthy lifestyle and therefore healthy choices on daily basis need to be supported by knowledge, social influences, environment, attitudes and skills. A healthy lifestyle is usually defined along two major pillars: diet and exercising. While everyone has a definition of a healthy diet⁴⁴³ (Rozin, 1986, Carels, Konrad, & Harper, 2007; Falk et al, 2001; Provencher, Polivy, & Herman, 2009, Oakes and Slotterback, 2001a,b, Rozin, Ashmore and Markwith, 1996) the rate of diet-related chronic illnesses is reaching new peaks every year. There is a difference between believing that one is following the nutrition recommendation and the actual eating habits⁴⁴⁴.

Nutrition and choices that lead to it, are highly influenced by biological, psychological, cultural, social and economic forces (Rozin, 1980, Meiselman and MacFie ed., 1988, Fischler, 1988, etc.) and in order to help people make healthy choices, food-based dietary guidelines⁴⁴⁵ are created and marketed, yet their effectiveness is somehow limited (Bucher et al, 2013).

On the relationship of motherhood and health, research shows that mothers have probably the biggest influence on the nutrition of their child and family. We see this impact in four different areas, a.) by promoting and providing certain foods (Campbell et al 2007, Skinner et al 2002) mothers shape the palette of the future generation, b.) mother's higher knowledge of nutrition and health influences positively the diet of the children (Varyam et al, 1999), c.) having a direct influence on the likeliness of several obesity related illnesses by influencing the weight of their children (Birch and Fisher 2000) and lastly ample research shows that providing nutritious meals and taking care of the health of their family is part of the identity of a mother (DeVault, 1991, Chapman and Ogden, 2009, Dean et al 2010, Bove and Sobal 2006, Bugge and Almas 2006, etc.)

Food related decisions mothers make several times a day, influence the diet of their family through three behaviors: the food they make available at home, the food they prepare and the information they provide and sustain (Johnson et al 2011).

3. Data

⁴⁴³ Falk et al (2001) using open ended surveys, identified 7 health interpretations (low fat, natural, balanced, disease prevention, nutrient balanced, disease management and weight control clusters were defined)

⁴⁴⁴ While 70% of European people believe that they are following a healthy diet (Kearne-McElhone, 1999), studies show (MAFF, 1994, Hulshof et al 1993) that less than 1% is achieving all guidelines provided by their national health-related nutrition guidelines.

⁴⁴⁵ food pyramid, smart plate, etc.

In order to see how health and healthy lifestyle is defined and if parents have different rules for themselves and their children, we have collected survey data from 139 mothers from Miercurea Ciuc, Harghita County and its surrounding villages.

The respondents are between 25 and 55 years old, the average age being 36.35 (SD=5.954), 89.2% are married, the majority (63.3%) are living in urban areas, 54% has a college or university degree and have a non-manual job (61.9%).

Table 1. Marital status of the respondents

	Frequency	%
Married	124	89.2
Partnership	7	5.0
Divorced	7	5.0
Widow	1	.7
Total	139	100.0

The husbands also have mostly college or university degree (51.8%) employed as non-manual employees in 40.3% of cases. 20.1% are entrepreneurs, and 17.3% does physical labor.

Table 2. Level of education

	The respondent		Her husband/partner	
Vocational school degree	3	2.2%	14	10.5%
Technical college and bachelor degree	7	5.0%	9	6.7%
High school and bachelor degree	8	5.8%	14	10.5%
College degree	13	9.4%	8	6.0%
University degree	75	54.0%	72	53.7%
MA, PhD	33	23.7%	17	12.6%
Total	139	100.0%	134	100.0%

Two thirds (66.9%) of the household incomes are somewhere between RON 1500 and 3500, the average salary being around RON 3000 (approximately EUR 665.7) per household. Households have a minimum of 2 people and a maximum of 10 people (one family only), on average families have 3.94 member (SD=1.085), from which on average 1.67 (SD=0.856) are underage.

The used questionnaire considered on a great variety of aspects that help understand the everyday health decision and behaviors. From diet questions, to using health supplements, to being pro or against vaccinations for children, to exercising routines and shopping habits, we asked mothers participating in our study to help us understand the process of everyday decisions that they are making for the maximum benefit of their family.

We believe that everyday decisions of what we eat (in the sense of quantity, quality, source, environment, social aspects) highly influences our life quality. Health considerations and the related decisions are often controlled by several other factors (ex. income, life style, access to or the ease of access to certain produces, etc.) and influenced by other people, groups or interests (ex. school-, work environment, health care, media, government etc.) According to our respondents the first responsibility comes to the parents in ensuring and teaching a healthy lifestyle to the children⁴⁴⁶.

The personal responsibility provides our starting point in this health consciousness analysis.

4. Findings

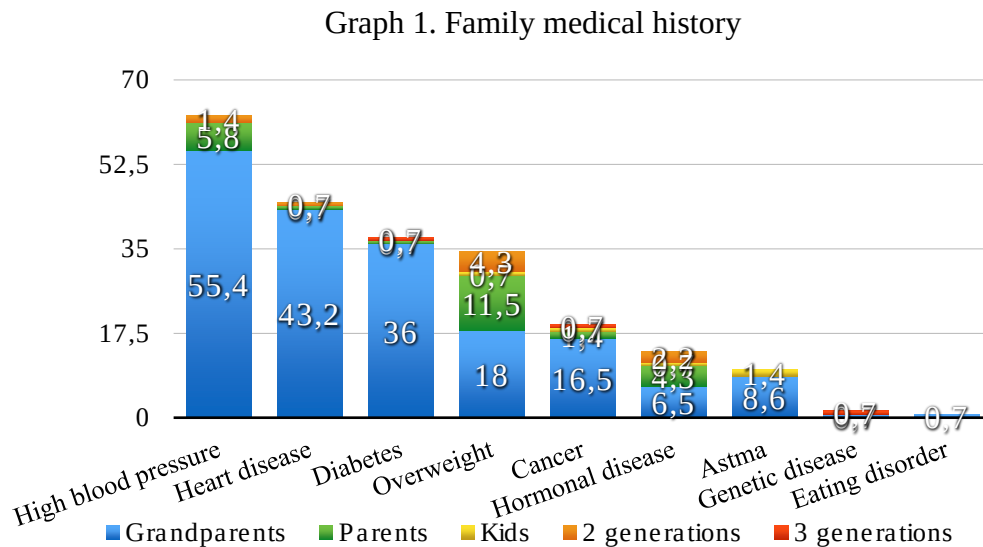
Nearly half of our respondents (44.6%) said that they were always health conscious, while 31.6% said that they became more actively health conscious when they became mothers (The importance of health became clear when we were starting our family, decided to have a baby: 15.1%, During my pregnancy I started to learn more about the healthy lifestyle: 4.3%, After the birth of my child I started to learn about the healthy lifestyle: 12.2%) Close to 24% of the respondents is not actively interested in the topic.

According to the health belief model the subjective risk of contracting an illness has a push effect on one's health related actions. When we asked our participants about the medical history of their family⁴⁴⁷, close to half of the respondents (43.88%) had at least 3 family members with some

⁴⁴⁶ When asked to rank parents and family, school, environment, marketing government, healthcare, public figures and media on their responsibility the number one position was taken by the family, 98.6% of respondents agree that is the parents who must prepare children to a healthy lifestyle.

⁴⁴⁷ we enumerated the most frequent sicknesses (diabetes, cancer, heart disease, asthma, genetic condition, obesity, eating disorder, high blood pressure and some sort of hormonal disease) and we asked if the respondent or her husband, any of their parents or children suffers from that condition.

sort of sickness and only 13.67% had only healthy family members.⁴⁴⁸ Most diseases are found in the generation of grandparents.

Our assumption that health conscious people are more likely to grow/raise their food or shop for groceries at local farmers or at the farmer market doesn't seem to stand. As the following table shows there is no real difference in the primary source of food among people who were always health conscious, those who became more health aware after having a baby and those who don't really care about the topic of health.

⁴⁴⁸ 13.67% of respondents have no family members suffering of any of the named conditions, 17.27% has one illness present in their family, 25.2% has 2, another quarter 26.62 % has 3, another 10.79% has 4 illnesses, 5.04% has 5 and 1.44% has 6 sicknesses in the closest family.

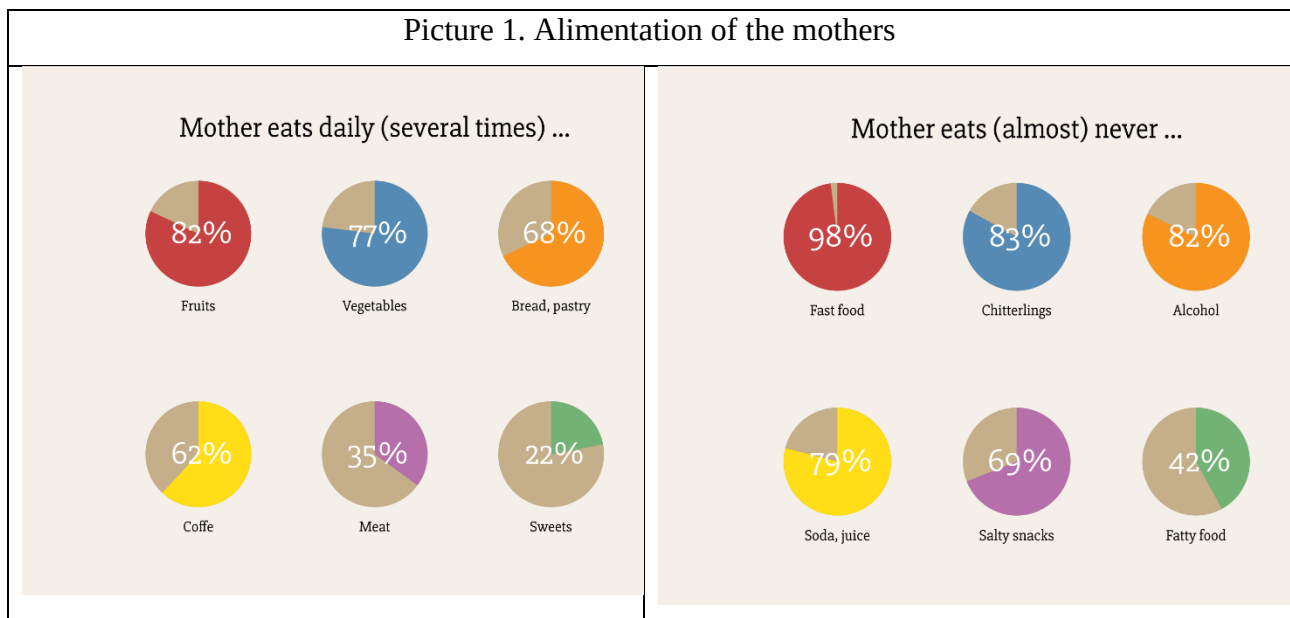
Table 3. Distribution of primary food source along mother's education and having a family garden/farm

	Primary food source	Mother's education		Total
		Low	High	
Not having garden, farm, agricultural territory or forest	Family garden or animal, fishing, hunting	4	5	9
		80.0%	12.2%	19.6%
	Local farmer, farmers market	1	23	24
		20.0%	56.1%	52.2%
	Store or supermarket	0	13	13
		0.0%	31.7%	28.3%
	Total	5	41	46
		100.0%	100.0%	100.0%
Having garden, farm, agricultural territory or forest	Family garden or animal, fishing, hunting	21	34	55
		80.8%	51.5%	59.8%
	Local farmer, farmers market	2	14	16
		7.7%	21.2%	17.4%
	Store or supermarket	3	18	21
		11.5%	27.3%	22.8%
	Total	26	66	92
		100.0%	100.0%	100.0%
Total	Family garden or animal, fishing, hunting	25	39	64
		80.6%	36.4%	46.4%
	Local farmer, farmers market	3	37	40
		9.7%	34.6%	29.0%
	Store or supermarket	3	31	34
		9.7%	29.0%	24.6%
	Total	31	107	138
		100.0%	100.0%	100.0%

The basic daily food consumption of the family is shown in the next three diagrams. A similarity of the mother's diet and the children's diet can be observed, while fathers have slightly different eating habits. The daily food in case of most families follows the nutrition guidelines of fruits and vegetables, starches building up the basic nutrients. Fathers have a diet higher in meat, egg and fatty meal and lower on fruits and vegetables.

Mothers eat fruits and vegetables daily or several times in a day, but almost never fast food or chitterlings, or alcohol.

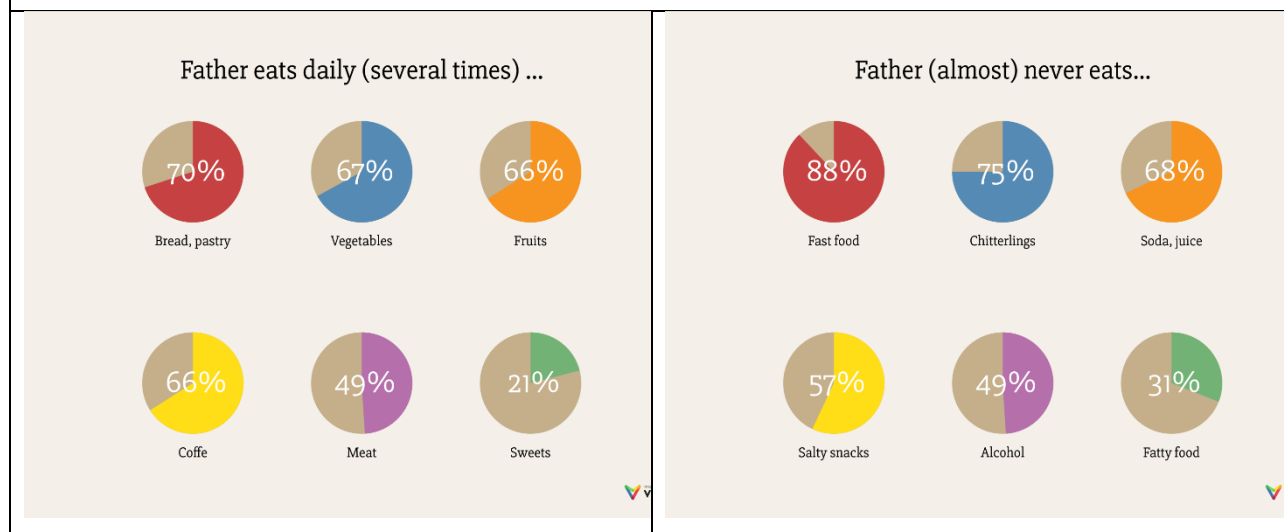
Picture 1. Alimentation of the mothers

For the fathers,⁴⁴⁹ the most frequent aliment is the bread, and as Szekler people are known to be eating bread with everything, the results brought no surprise. For the majority of fathers vegetables and fruits are another basic of the daily diet, while little bit less than half of them has meat on a daily basis. And even if for in their diet the vegetables and fruits have a leading position as well, half of them eats meat every they. They (almost) never eat fast food, either, while alcohol consumption is much higher, 51% drinking alcohol daily, compared to only 18% of the mothers.

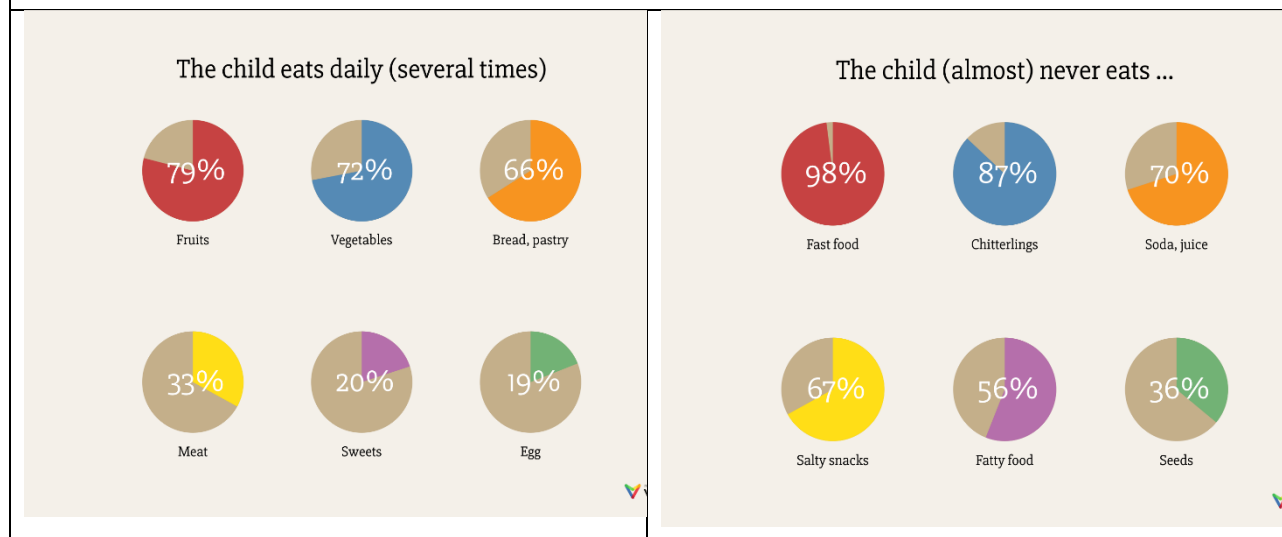
⁴⁴⁹ We have to mention, that these are the answers which gave the mother about their partner and child/children, not the men and children declared about their own daily diet.

Picture 2. Alimentation of the fathers

The children's diet is very similar to the mothers': almost 80% of the children eat fruit daily, 2 from 3 child bread daily, third of them meat in every day. Only one from five eats sweet in every day.

Picture 3. Alimentation of the children

While the daily consumption of sweets characterizes close to one fifth of the respondents and sodas and juices less than 10%, salty snacks are even more rare and fast food is not consumed by anyone on daily basis. Altogether this suggests that there is a difference in what our respondents understand as snack/junk food and their consequences on health.

While there is agreement in the fact that sugary and high carb foods are responsible for weight-gain, and as such can lead to several chronic illnesses, daily consumption of starches and fruits is characterizing a great majority of our respondents. Both breakfast and lunch are high carbohydrate meals. The majority of respondents are having sandwich breakfasts (bread, spread, deli meat and vegetables), although eggs and dairy products are also often consumed but always along carbohydrates, while a typical lunch is a vegetable soup followed by a lean meat and potato side dish.

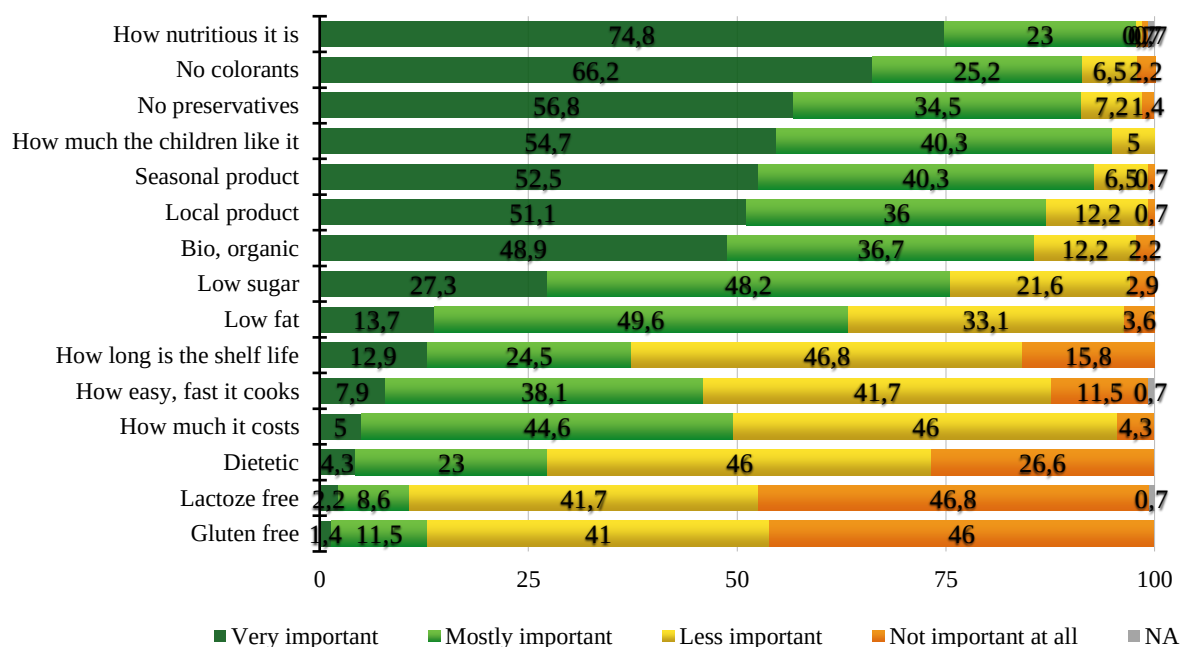
Dietary guidelines¹ are made to help us in following a “balanced diet”, yet in an everyday practice it is often difficult to translate these suggestions into practice (Lobstein and Davis, 2009, Wiggins, 2004). In practice it seems that greater attention is given to the importance of certain aspects of foods such as whether is bio/organic or has no artificial colorants, etc., rather than what and how

¹ Food Pyramid (US-Department of Agriculture, Ireland -Department of Health, etc.), the Eatwell Plate (UK-Food Standards Agency, etc) Okostányér (Recommendation of the MDOSZ - the national association of Hungarian dietitians), Ghid pentru alimentatia sanatoasa (Recommendation of the Ministry of Health)

much of each macro nutrients one consumes. While some of these aspects might be unavoidable (ex. someone is lactose intolerant) others are at the decision of the mothers. When it comes to opting for certain foods, some characteristics are compulsory while others are influenced more by personal decisions. If no disease or health condition requests it, conditioning ourselves to certain foods - bio, organic, low fat, low sugar, no preservatives - is a behavior that aims health maintaining, future long term benefits, avoiding sickness, etc.

The graph suggests a complicated decision process that mothers pay attention to. The food has to be nutritious, with no colorants and no preservatives, local and seasonal and organic. To a

Graph 2. Importance of food characteristics

lesser extent it should be low sugar and low fat, easy to prepare and cost little and if anyone in the family is diabetic, gluten or lactose intolerant grocery shopping is even more of a complex decision making process.

Comparing the health consciousness measured in what they consider important with the meals they our respondents seem to follow a mixed diet, where the trends suggested by the mass-media is unquestionably present and low carb and low fat diets are healthy and desirable, while in practice high fat and high carb foods are just as present in the everyday meals.

5. Conclusions and further considerations

Initially we assumed that observing a society where most people have close contact with farming or someone who is farming, food related decisions will be much more simple. We also expected a higher fat consumption, as the traditional Szekler meals especially in a mostly rural environment, are not lacking bacon, sausages, fatty meats, etc.

In Transylvania farming and raising animals is still considered more of a necessity than a career decision. The prestige of working the field or having livestock is not high and very often people continue doing it either by following the footsteps of parents or because they see it as a cheaper food source. While literature shows the lower status of farming and farmers, there is little research on the connection between health consciousness and farming or on how town people relate to/support farming. The health-conscious lifestyle – consuming local, bio, organic, grass-fed, etc. food – is opening a new market for sellers and consumers alike where people don't want to work on a farm but they prefer buying from a trustworthy, reliable farmer. Since 2006 to 2012 the number of firms registered in organic agriculture increased by 4.55 times (Vasile et.al. 2015: 260) suggesting that the organic sector could be a viable option for rural farmers and a new business sector, yet this increasing trend has little or no initiatives in the Székler region. And the impact of industry on the health of the population is even slower to show.

Similarly to Canuscio et al (2014) we found that our respondents are actively engaged with their food environment, which is a dynamic social landscape, where they have their preferred farmers/stores/places to buy their groceries and that depends on several social factors.

Bibliography

- Birch LL, Fisher JO. Mothers' child-feeding practices influence daughters' eating and weight. *American Journal of Clinical Nutrition*. 2000; 71(5):1054–1061. [PubMed: 10799366]
- Bisogni Bisogni CA, Connors M, Devine CM, Sobal J. Who we are and how we eat: a qualitative study of identities in food choice. *Journal of Nutrition Education and Behavior*. 2002; 34(3):128–139. [PubMed: 12047837]
- Bove CF, Sobal J. Foodwork in newly married couples: making family meals. *Food, Culture and Society: An International Journal of Multidisciplinary Research*. 2006; 9(1):69–89.
- Bucher, T., van der Horst, K., & Siegrist, M. (2013). Fruit for dessert. How people compose healthier meals. *Appetite*, 60, 74–80.

- Bugge AB, Almas R. Domestic dinner: representations and practices of a proper meal among young suburban mothers. *Journal of Consumer Culture*. 2006; 6(2):203–228.
- Campbell KJ, Crawford DA, Salmon J, Carver A, Garnett SP, Baur LA. Associations between the home food environment and obesity-promoting eating behaviors in adolescence. *Obesity*. 2007; 15(3):719–730. [PubMed: 17372323]
- Canuscio, CC, Hillier A, Karpyn A, Glanz K (2014) The social dynamics of health food shopping and store choice in an urban environment, *Social Science and Medicine* 122:13-20
- Carels, R. A., Konrad, K., & Harper, J. (2007). Individual differences in food perceptions and calorie estimation. An examination of dieting status, weight, and gender. *Appetite*, 49, 450–458.
- Chapman K, Ogden J. A qualitative study exploring how mothers manage their teenage children's diets. *Vulnerable Children and Youth Studies*. 2009; 4(1):90–100.
- Dean WR, Sharkey JR, Cosgriff-Hernandez KL, Martinez AR, Ribardo J, Diaz-Puentes C. "I can say that we were healthy and unhealthy": food choice and the reinvention of tradition. *Food, Culture, and Society*. 2010; 13(4):573–594.
- DeVault, ML. *Feeding the Family: The Social Organization of Caring as Gendered Work*. Chicago: University of Chicago Press; 1991.
- Dijksterhuis A, Smith PK, van Baaren RB, Wigboldus DHJ (2005) The unconscious consumer: effects of environment on consumer behavior, *J. Consum Psychol* 15:193-202
- Falk, L. W., Sobal, J., Bisogni, C. A., Connors, M., & Devine, C. M. (2001). Managing healthy eating. Definitions, classifications, and strategies. *Health Education and Behavior*, 28, 425–439.
- Fischler C. (1988) Food, self and identity. *Social Science Information*. 27:275-292.
- Flegal KM, Carroll MD, Kit BK, Ogden CL (2012) Prevalence of obesity and trends in the distribution of body mass index among US adults, 1999-2010, *JAMA* 307, 490-497
- Fries E, Croyle R. Stereotypes associated with a low-fat diet and their relevance to nutrition education. *J Am Diet Assoc*. 1993;93:551-555.

Hermstad AK, Swan DW, Kegler MC, Barnette JK, Glanz K (2010) Individual and environmental correlates of dietary fat intake in rural communities: a structural equation model analysis. *Soc. Sci. Med.*, 71:93-101

Hulshof KF, Lowik MR, Kistemaker C, Hermus RJ, ten Hoor F & Ockhuizen T (1993) Comparison of dietary intake data with guidelines: some potential pitfalls (Dutch nutrition surveillance system). *Journal of American College Nutrition* 12, 176–185

James WP, Nelson M, Ralph A, Leather S (1997) Socioeconomic determinants of health. The contribution of nutrition to inequalities in health. *BMJ* 314: 1545-1549

MAFF (Ministry of Agriculture, Fisheries and Food) (1994) The dietary and nutritional survey of British adults – Further analysis. London: HM Stationery Office.

Oakes, M. E., & Slotterback, C. S. (2001a). What's in a name? A comparison of men's and women's judgements about food names and their nutrient contents. *Appetite*, 36, 29–40.

Oakes, M. E., & Slotterback, C. S. (2001b). Judgements of food healthfulness: Food name stereotypes in adults over age 25. *Appetite*, 37, 1–8.

Provencher, V., Polivy, J., & Herman, C. P. (2009). Perceived healthiness of food. If it's healthy, you can eat more! *Appetite*, 52, 340–344.

Rozin P. (1980) Human food selection: why do we know so little, and what can we do about it? *Int J Obes Relat Metab Disord.* 4:333-337.

Rozin, P. (1986). Sweetness, sensuality, sin, safety, and socialization: some speculations. In J. Dobbing (Ed.), *Sweetness*. New York: Springer- Verlag.

Rozin, P., Ashmore, M., & Markwith, M. (1996). Lay American conceptions of nutrition: Dose insensitivity, categorical thinking, contagion, and the monotonic mind. *Health Psychology*, 15, 438-447.

Skinner J, Carruth B, Bounds W, Ziegler P. Children's food preferences: A longitudinal analysis. *Journal of the American Dietetic Association.* 2002; 102(11):1638–1647. [PubMed: 12449287]

Sparks P, Shepherd R. Self-identity and the Theory of Planned Behavior: assessing the role of identification with “GreenConsumerism.” *Soc Psychol Q.* 1992;55:388-399.

Sparks P, Shepherd R, Wieringa N, Zimmermanns N. Perceived behavioural control, unrealistic optimism, and dietary change: an exploratory study. *Appetite.* 1995;24:243-255.

Vasile, A. J. – Popescu, C. – Ion, R. A. – Dobre, I. (2015) From conventional to organic in Romanian agriculture – Impact assessment of a land use changing paradigm. *Land Use Policy* 46 13 (2015) 258–266.

Wansink B and Sobal J (2007) Mindless eating – the 200 daily food decisions we overlook, *Environment and Behavior* January 2007 39: 106-123

Zimmet, P., Alberti, K., Shaw, J., 2001. Global and societal implications of the diabetes epidemic. *Nature* 414, 782e787. doi:10.1038/414782a

THE PROCESS OF INNOVATION IN THE CORPORATE INTRAPRENEURSHIP

Oriana Helena Negulescu

Lecturer, PhD, "Transilvania" University of Braşov

Abstract: Being the entity that is bringing the business risks and responsibilities and that is launching technologies of high productivity and new products required by the market, the entrepreneurship is considered to be the engine of the economic development. Nevertheless, the innovation and changing are defining issues of entrepreneurship. Usually, the entrepreneurship is associated with small business set up by a person capable of fighting with all obstacles and to put into practice an innovative idea in the sector of products manufacturing or services. But, a large organization (corporation) may be challenged to identify and encourage the employees who have creative and business skills to take the role of an entrepreneur inside the organization, remaining employed and becoming a, so called, intrapreneur. In this context, based on the literature review and on own observation and judgment, this paper is aiming to underline the main characteristics of the intrapreneurship and the intrapreneur and the relation between the intrapreneur and the corporation. Some discussions on the process of intrapreneurship are provided, and finally, a conceptual model of the process of innovation in the corporate intrapreneurship is proposed.

Keywords: innovation, intrapreneurship, intrapreneur, innovative corporation, model the process of innovation

1. Introduction

The entrepreneurship is considered to be the engine of economic development, which takes over the risks and responsibilities of a business. "Recently-founded enterprises are today considered to be the main important engines of economic, technological and social changes in the life of nations" (Volkmann et al., 2010). US development is due to the entrepreneurial economy because it created the conditions for launching new technologies and products with increased productivity and satisfaction of market demands. In Europe, within the framework of the reorientation of the Lisbon strategy by the EU Commission in 2005, the encouragement of the entrepreneurial spirit in education and the culture as well as supporting the new business formation and promoting the growth of young enterprises have gained special significance" (Volkmann et al., 2010).

The entrepreneurship, in simple terms, means the launching and managing a small business (Mariotti & Glackin, 2010) and the entrepreneur is a person able to overcome the obstacles to the implementation of an innovative idea in the new products and services sector.

Not all the initiatives to set up a new business fall within the concept of entrepreneurship. In other words, ownership of a business, novelty and small size is not necessarily the characteristics of entrepreneurial spirit. Real entrepreneurs are those who create something different from what has been done before, they are the ones who change or transform values and transfer resources to a high productivity area (Negut, 2010). Change and innovation are the defining elements of entrepreneurship.

Drucker (1993) states that the entrepreneurs are not necessarily owners, but may also be employees of enterprises. Many employees of large businesses with entrepreneurial talent have left to set up their own businesses. A classic example is the two employees of Xerox (John Warnock and Charles

Geschke) who, frustrated by the rigidity of the culture and lack of support for their innovative ideas within the company, left it and launched Adobe system, a business that now earns USD 4 mild revenue.

But a large organization (corporation) can be challenged to identify and encourage employees who have creative and business skills to take on the role of entrepreneurship within the organization and remain its employees. Successful examples are Sony, Facebook, Google-Gmail, General Motors, Hewlett-Packard (HP), Microsoft, Intel, Oracle, and others. These allow between 15-20% of working time for employees to work on their own innovation projects. This type of employee is called intrapreneur.

Creating innovation is perceived as an important means of establishing and maintaining the competitive advantage as well as a method for initiating corporate renewal (Russell, 1999). The advances in the information technology and technical sciences provoke the corporations to keep the change the organizational culture (Doval, 2014) and to cope with innovation.

The innovation consists in transforming a successful commercial invention. The innovation starts with an idea of one or more people, which is transformed through an iterative and chaotic process, through many returns and bottlenecks and becomes a prototype subject to several technical tests, then through marketing activities to bring life to the customers (Slimane, 2009). Another definition of the innovation is “the practical refinement and development of an original invention into usable technique or product or, a process in which creativity is applied to every facet of an organization’s value chain, from beginning to the end, to develop new and better ways of creating value for customers” (Maital & Seshadri, 2007).

Innovation is associated with risk and uncertainty, which is probably why the great economist Schumpeter defined innovation as a "creative chaos". In any case, corporations create a competitive advantage through innovation, including exploring their new strategies in their strategies. The innovation is rising when the person has the conditions of calm to be able to think freely and to focus on the idea. “One of the paradoxes that have innovation at their core is the clash between the need for free, unfettered creativity, together with the need for focused, systematic discipline...” (Maital & Seshadri, 2007).

In this context, briefly presented below, this paper is aiming to underline the main characteristics of the intrapreneurship and the intrapreneur and the relation between the intrapreneur and the corporation. Some discussions on the process of intrapreneurship are provided, and finally, a conceptual model of the process of innovation in the corporate intrapreneurship is proposed.

2. Characteristics of intrapreneurship and intrapreneur

The term intrapreneurship is a neologism that results from the contraction of the *internal* and *entrepreneurship* terms. It was popularized by consultant Gifford Pinchot in the middle 80s (Pinchot, 1984). The term gave birth to a stream of scientific research.

There are many definitions of the concept according to the terms used to designate almost equivalent phenomena, corporate entrepreneurship, internal corporate venturing and intrapreneurship (Bouchard, 2009), of which:

Corporate entrepreneurship:

- The process by which enterprises engage in diversification through internal development (Burgelman, 1983; Burgelman, 1984);
- Formal or informal activity whose purpose is to create new activities through the innovation of the process or product and the development of new markets (Zahra, 1991);
- An organizational process that allows the transformation of individual ideas into collective action through uncertainty management (Chung & Gibbon, 1997).
- The process by which an individual or a group of individuals in association with existing organizations creates a new organization and causes renewal or innovation within these organizations (Sharma & Chrisman, 1999);

- Description of entrepreneurial behaviors in medium and large size organizations (Morris & Cauratko, 2002).

Internal corporate venturing

- Creating new activities within an existing organization with the help of product or market innovation (Block & McMillan, 1995);
- Funding an activity developed by a relatively autonomous team and endowed with its own operating rules through an existing company to innovate new technologies (Bain & co).

Intrapreneurship

- Implementing an innovation through an employee or employees under the control of an existing organization (Carrier, 1983).
- To undertake an existing organization (Pinchot, 1996).
- Applying entrepreneurial skills and approaches within or through an existing enterprise to improve internal functioning or market development (Saetre, 2001).

The definition proposed by Sharma & Chrisman (1999) is perhaps the most eloquent because it presents the characteristics of the intrapreneurial process and its results and highlights the existence of a partnership between the entrepreneur and the organization (Bouchard, 2009).

The intrapreneurship can also be understood as a way of innovation specific and very different from institutional innovation (Bouchard, 2009), such as:

- Can be adopted by anyone in the organization.
- The legitimacy of projects is established along the way.
- The project financing is uncertain and conditional.
- The projects are based on the efforts of several individuals, informal networks, and ad-hoc procedure.
- The personalization and improvisation are the keywords.
- Important direct rewards/sanctions.
- The intrapreneurship is not working like a research team; it is the action of an individual (or a small group of individuals).

The main characteristics of an intrapreneur, stated by Bouchard (2009) are the followings:

- He/she acts as a partner and not as a thorn for the organization, which implies autonomy and personal commitment;
- He/she does not intervene as a specialist but involves all the aptitudes on all plans over the long term, going from project management to marketing techniques, finance, technical aspects, and others;
- He/she can not rely on a predetermined budget but must "sell" the project inside;
- His/her ability to mobilize resources and support, as leverage on an informal network may lead to success;
- He/she works on his project or in parallel with his official activities or sometimes against his superior;
- He/she is rewarded if his/her project is a success, but he/she must also personally assume the consequences of the failure.

3. Relations between the intrapreneur and the corporation

In the intrapreneurship is born a special and complex association between the intrapreneur and the corporation.

On the one hand, the intrapreneur is the employee of the corporation and responds according to his/her contract of employment to all the stipulated obligations. From the point of view of entrepreneurship, he/she provides the corporation with vision, personal knowledge of business, passion, perseverance, leadership skills, creativity and ability to link the idea or project with the

organization's strategy and business, acting in the name and the benefit of the corporation on ethical grounds.

On the other hand, the corporation transfers the responsibility for the project to the intrapreneur, with the inherent risks, but at the same time makes available the resources of the organization and offers a framework where he/she feels free to create and give the full selves to the idea.

While the entrepreneur feels motivated to be able to value his innovative idea, the organization offers incentives and encourages him/her to complete the project successfully. Entrepreneurial posture is considered to influence firm performance directly and to be influenced by environmental characteristics, the business and mission strategies of the firm, and organizational variables such as resources and competencies, structure, culture, and top management values (Russell, 1999).

4. The process of intrapreneurship

The literature is offering a few models of the intrapreneurship process. A model that explains the intrapreneurial process based on a review of past theoretical and empirical research is proposed by Hornsby (1993). Later on, Deloitte (Kolev et al., 2015) has conducted a research based on interviews with successful intrapreneurs and innovation managers and concluded with five insights regarding the intrapreneurship:

- The intrapreneurship describes a bottom-up, person-centered approach to develop innovators who are employed in a company.
- The intrapreneurship brings talent, a new culture, competitive advantage and growth to a company.
- The intrapreneurs are not created; they must be sought and recognized in the company.
- The intrapreneurs know the company's rules and violate them.
- The intrapreneurship requires a different approach to the management (support, autonomy and responsibility, motivation, resources, communication, decision delegation, compensation).

The process of intrapreneurship is based on three important stages: (1) the intrapreneur has a vision; (2) the intrapreneur prepare and sell the idea to the organization and (3) based on the organization's resources the intrapreneur implement the project, making independent decisions, circumventing corporate barriers and the bureaucratic hurdles (Kolev et al., 2015).

Bouchard (2009) proposes an intrapreneurial route consisting of a succession of major stages. The major stages of the intrapreneurial route are (fig.1): (1) the detection of an opportunity; (2) obtaining an initial support; (3) obtaining an official agreement; (4) materialization of the project; (5) eventual exit.

(1) Detection of an opportunity

Opportunity detection refers to any action or project of the entrepreneur that could improve the performance of the corporation, such as competitive advantage, reputation, productivity, internal climate, costs and more. Thus, sources of opportunity to which the contractor may call may be the weakness of competitors (prices, quality, etc.), customer needs, raw material prices, technological innovation, use of creativity techniques, social issues, etc. An excellent idea can sometimes be a stalemate due to technical problems, exorbitant costs, and too tight a market. Therefore, it is useful to carry out an early evaluation of the opportunity, by testing the concept and realizing forecasts of the profitability threshold. Early evaluation avoids launching into a project that does not deserve to reformulate and improve the initial concept before engaging in its development. Since the entrepreneur belongs to an organization, it is necessary to strategically align the opportunity with the strategic objectives of the organization. The co-transporter must also know what the strengths and weaknesses of the organization are in order to orientate their creativity in a good direction and to identify appropriate opportunities.

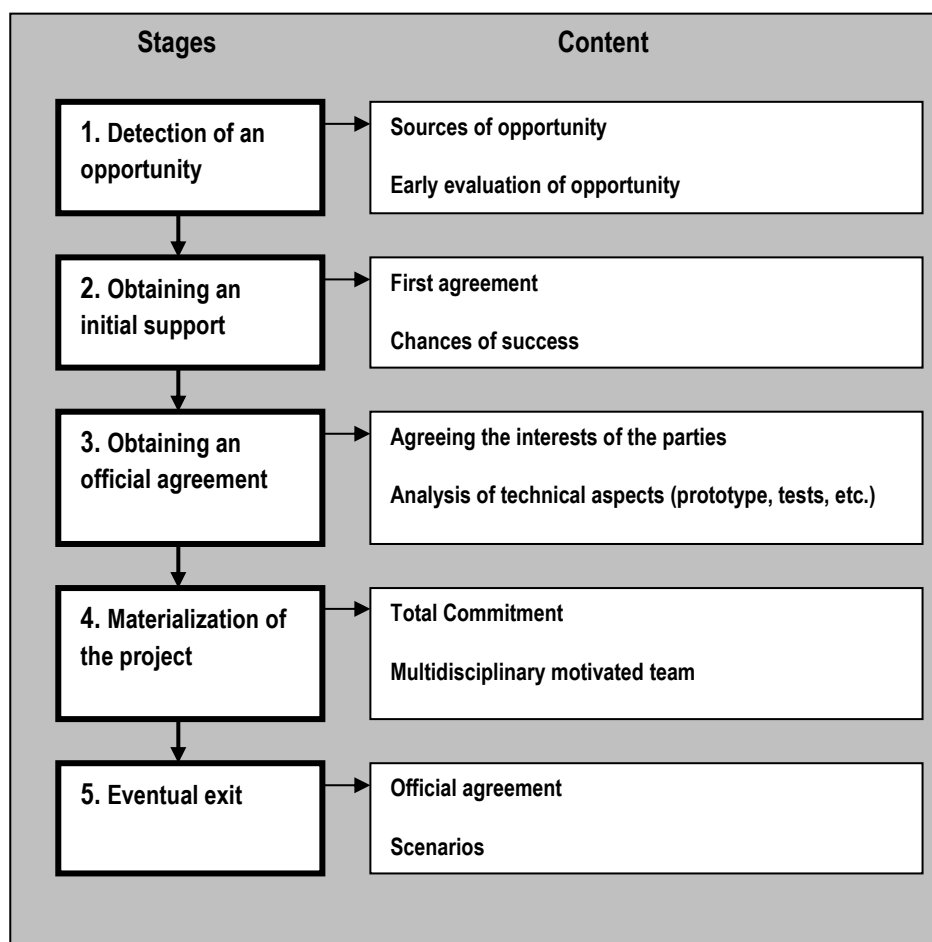

Fig.1 Intrapreneurial process

Source: a synthesis upon Bouchard (2009)

(2) Obtaining an initial support

Depending on the degree of initial autonomy of the contractor, which depends, on the one hand, on the means necessary to start a project outline, and on the other hand on the ability to mobilize resources on an informal basis, obtaining the support of the organization can take various forms. Refining concepts, designing a prototype and drafting a business plan can be done either by relying on the support or official support of a key actor, whether in the shadow, relying on informal networks and resources Accessible through them. But sooner or later the entrepreneur will face the limits of the informal approach and will need to seek support at the top of the organization's decision. Its successful chances increase if:

- the entrepreneur is known and appreciated by hierarchical superiors;
- the project is attractive and aligned with the strategic objectives of the management;
- the organizational context is globally favorable.

Of particular importance is the finding by the sponsor of the sponsors. If it has problems of visibility, reputation or experience, the contractor must quickly find one or more protectors. Lack of experience, lack of knowledge of key actors and their interests or absence from the network can be major obstacles to successful intra-entrepreneurship. To compensate for these deficiencies, the advice and protection of influential managers are essential.

(3) Obtaining an official agreement

If in the second stage the entrepreneur relies on diplomacy, at the stage of obtaining an official agreement from corporate leadership, he/she will try to manage the project. The official agreement implies:

- Increasing engagement of the entrepreneur who now has to work on his project, continuing to fulfill his usual tasks;
- Managing a mini team of contributors;
- Allocating a minimum budget for the needs of the project;
- Increasing visibility of the project and, consequently, the manifestation of the first true organizational strengths.

The success factors at this stage are:

- *Taking into account the interests of the stakeholders* in the design of the project allows the neutralization of the resistance and even the active cooperation of the interested parties.
- *The development of a well-designed prototype* as the development of a convincing prototype, the management of a pilot experiment or the development of tests is the essence of the entrepreneur's activity and may require more intense engagement and significant resources. Instead, the slightest technical imperfection can disqualify the project.
- *Drawing up a good business plan.* The business plan has several important functions:
 - Its elaboration constitutes a heuristics that allows the entrepreneur to clarify, improve and verify the validity of his concept;
 - The plan must persuade decision makers to invest in the project;
 - It will serve as a strategic plan in the successive phases of project implementation.
- *A constant effort to promote the project.* In most cases, the contractor's project may be in competition with other projects that can be equally attractive. At this stage, it is about convincing the management of the intrinsic value of the project and demonstrating its superiority and urgency.

(4) Materialization of the project

The project's milestone marks an important turning point in the intra-traineeship and has a more irreversible character than the previous stages: for the enterprise, as a result of the investment with which it has to agree and for the contractor as a result of the total commitment before it has to be his own. The intransigent will need a motivated multidisciplinary team. His / her priorities are evolving. Design and communication become less important, now it's about allocating resources, managing a team, meeting deadlines and achieving results. But he/she must have fruitful ties with the rest of the organization because the success of the project depends not only on the work of the team but also on the cooperation of a multitude of internal actors (IT, legal, production, sales, etc.) to persuade them and to mobilize them. The operational phase is the moment of the project's truth and requires flexibility and risk control as the guidelines and project features can change considerably if the changing context demands or the factors that have been omitted so far. An intrapreneur must be pro-active, flexible and know to take certain risks.

(5) Eventual exit

This last step is not mandatory because the intra-project project sometimes becomes an activity that the initiator will naturally continue to manage and develop over time. But the entrepreneur must anticipate a possible exit, prepare scenarios, and be prepared to expose his expectations as skillfully as possible.

5. A Model of the process of innovation in the corporate intrapreneurship

Innovation is the main success story of a corporation, and in turn, the intrapreneurship is the main way to bring novelty to the corporation. On the basis of the context presented in the chapters above, the conceptual model of the innovation process in the corporate intrapreneurship (figure 2) is configured.

The intrapreneurship cannot be considered but in the innovative corporations having open minded management towards innovation. Such an organization has a well-defined strategy based on innovation and creativity and adapts its strategic needs to market requirements (products or services, technologies, processes, and systems), but also to its own (growth or survival) goals. Even under these conditions, intrapreneurs encounter a series of obstacles that do not relate to the innovative project or idea, such as envy of colleagues or superiors, refusal of more resources, change of senior management and loss of sponsorship, changing the preferences of the beneficiaries and others.

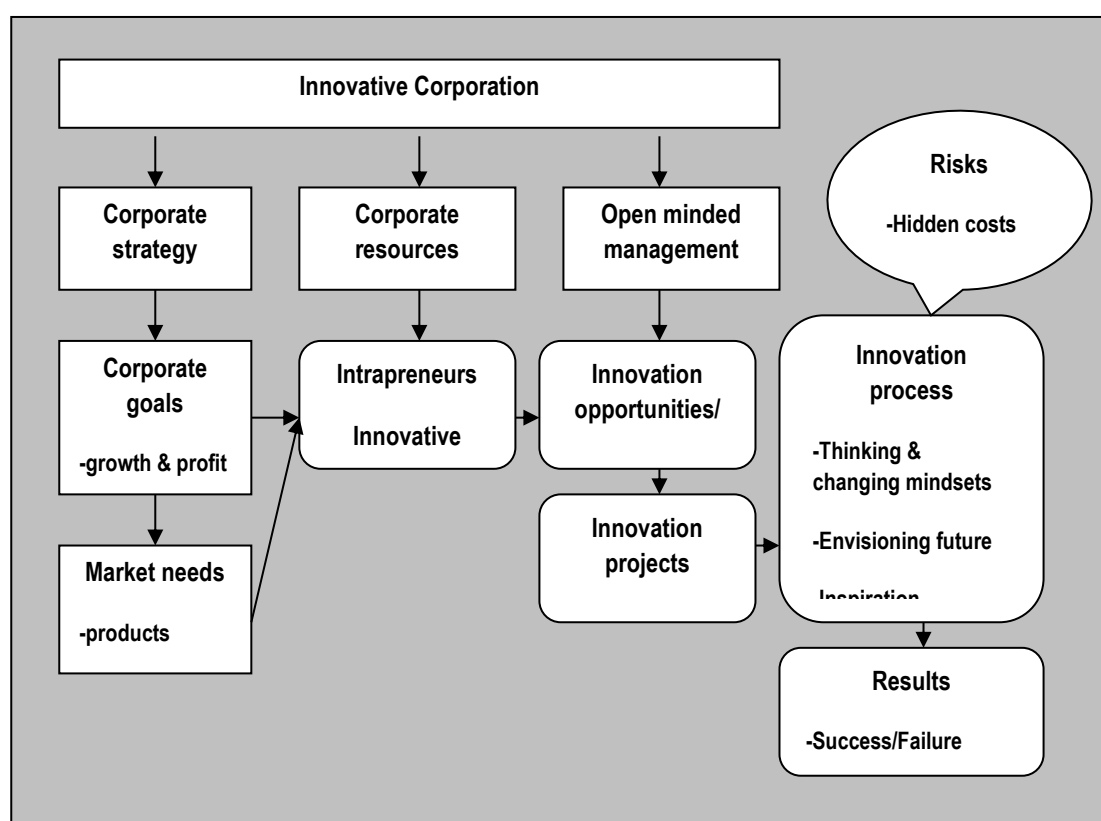

Fig.2 The model of the process of innovation in the corporate intrapreneurship

The innovative corporation allocates the necessary resources to the contractor and his team that discovers innovation opportunities and develops projects to meet all challenges. The innovation process consists of thinking & changing mindsets; envisioning future; inspiration; action learning; focusing on voices; creativity applied and tests & checking.

The intrapreneur is assuming all the risks inherent to the project, such as hidden costs, market rejection, under-expected technical parameters, system hurdles and others. As Maital & Seshadri (2007) have underlined, “the greatest risk is to attempt to avoid risk”.

The results of the innovation process can be: the success, when the idea put into practice creates value or failure when the idea is finally inefficient.

This model is useful for the innovative corporation and for the corporations that are willing to become innovative. Carrier (1996) stressed that “it is somewhat surprising that the research into

intrapreneurship has so far concentrated exclusively on large organizations, even though small businesses face the same need for innovation if they are to be mainly competitive". Having in view this statement, the proposed model could be extended to be used by the small business, as well.

Conclusions

In order to gain competitive advantage and develop successful businesses, most corporations take the innovation into consideration either through their own research centers or in partnership with other corporations. Some employees with original ideas want to value them in their own business, so they leave the company and become entrepreneurs. In order not to lose employees who identify an innovation opportunity, have original ideas and passion in developing and implementing these ideas, some corporations support them through motivation and recognition and provide them with the necessary resources. In these corporations, employees become entrepreneurs for the benefit of organizations, i.e. intra-entrepreneurs. The corporation creates the conditions for the entrepreneur to get ideas to become a project for the organization's benefit.

The intrapreneur considers his dream as being possible to become a reality and puts his creative capacity, passion, and talent in that project and assumes the entire responsibility and the associated risks. If the project is successful, the intrapreneur can become a manager in delivering the innovative products or services or the innovated technological process.

The intrapreneurship can be implemented by any organization (corporate or small business), with the condition that the opportunity and innovative idea of the intrapreneur to fit into the organization's strategy, the organization has the necessary resources and it wishes to motivate him/her.

The proposed model of the process of innovation in the corporate intrapreneurship can be a useful tool for the managers.

BIBLIOGRAPHY

- Bain & Company, *UK Entrepreneur Network*, http://www.bain.com/offices/london/en_us/our-culture/uk-entrepreneur-network.aspx
- Block, Z. & McMillan, I. (1995) *Corporate Venturing: Creating new business within the firm*, Harvard Business School Press, 1995, Cambridge, Mass.
- Bouchard, V. (2009) L'intrapreneuriat, in Coster, M. (2009) *Entrepreneuriat*, Pearson Education, France, p.291-305.
- Burgelman, R. A. (1983) A process model of internal corporate venturing in the diversified major firm, *Administrative Science Quarterly*, vol.28, no.2, 1983, p. 223-244.
- Burgelman, R. A. (1984) Designs for corporate entrepreneurship in established firms, *California Management Review*, vol.26, no.3, 1984, p. 154-166.
- Carrier, C. (1996) Intrapreneurship in small businesses: an exploratory study, *Entrepreneurship: Theory and Practice*, Fall 1996, p. 5, Academic OneFile, Accessed 8 May 2017, <http://go.galegroup.com/ps/>.
- Chung, L.H. & Gibbon, P.T. (1997) Corporate Entrepreneurship. The Roles of Ideology and Social Capital, *Group & Organization Management*, 22(1), March 1997, p10-30.
- Doval, E. (2014) Change management model to integrate new cultural values into the international organization's strategy, in Boldea, I. (editor) "*Globalization and Intercultural dialog. Multidisciplinary Perspective*", Ed. Arhipelag XXI Press 2014, vol. 8, p. 31-38.
- Drucker, P. (1993) *Inovatia si sistemul antreprenorial*, Editura Enciclopedica, Bucuresti.
- Hornsby, J. S., et al. (1993) An interactive model of the corporate entrepreneurship process, *Entrepreneurship: Theory and Practice*, Winter 1993, p. 29, Academic OneFile, Accessed 8 May 2017, <http://go.galegroup.com/ps/>.

- Kolev, N., Goldstein, A. & Grossmann, M. (2015) *Five insights into intrapreneurship*, Deloitte Digital GmbH, accessed 5 May 2017, https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/de/Documents/technology/Intrapreneurship_Whitepaper_English.pdf, p.3.
- Maital, S. & Seshadri, D.V.R. (2007) *Innovation management. Strategies, concepts and tools for growth and profit*, Response Books, Sage Publications, London, p.27; 29; 34.
- Mariotti, S. & Glackin, C. (2010) *Entrepreneurship: starting and operating small business*, Prentice Hall; traducere in limba romana editura Bizkit, 2012.
- Morris, M.H. & Kuratko, D.F. (2002) *Corporate Entrepreneurship*, Harcourt College Publishers, Orlando, Florida.
- Negut, N. (2010) *Cultura antreprenoriala*, Universitatea „Ioan Slavici” Timisoara, Antreprenoriati-carte FINAL.pdf - Universitatea "Ioan Slavici".
- Pinchot, G. (1984) *Intrapreneuring: why you don't have to leave the corporation to become an entrepreneur?*, Harper and Row, New York.
- Russell, R. D. (1999) Developing a Process Model of Intrapreneurial Systems: A Cognitive Mapping Approach, *Entrepreneurship: Theory and Practice*, Spring 1999, p. 65, Academic OneFile, Accessed 8 May 2017, <http://go.galegroup.com/ps/>.
- Sætre, A.S. (2001) *Intrapreneuship: An Exploratory Study of Selected Norwegian Industries*, Trondheim: NTNU, Norges Teknisk-naturvitenskaplige Universitet.
- Sharma, P. & Chrisman, J.J. (1999) Toward a reconciliation of the definitional issues in the field of corporate entrepreneurship, *Entrepreneurship Theory and Practice*, vol.23, no.3, 1999, p.11-28.
- Slimane, K.B. (2009) *Entrepreneuriat et innovation: l'incubation comme strategie d'innovation*, in Coster, M. (2009) *Entrepreneuriat*, Pearson Education, France, p.314-315.
- Volkmann, C.K., Tokarski, K.O., Grünhagen, M. (2010) *Entrepreneurship in a European Perspective. Concepts for the Creation and Growth of New Ventures*, Springer, Gabler. p.1.
- Zahra, S. (1991) Predictors and financial outcomes of corporate entrepreneurship: An explorative study, *Journal of Business Venturing*, 6, p. 259-285.

JEWISH ENTREPRENEURS FROM THE PAST OF VÂLCEA COUNTY. ECONOMIC PERSPECTIVE (1920-1944)

Georgeta Ghionea

Scientific Researcher III, Craiova

Abstract: Although the proportion of companies and firms administrated by Jews, in the urban regions from Vâlcea County was smaller than that from the big cities of Romania, the sources that we have so far consulted indicate that many representatives of this minority adapted rapidly to the requests imposed by the development of capitalism, and played an important role in the intensification of the rhythm imposed by urbanisation and modernisation. The archive information, and especially the press of that time, record the fact that, particularly in the period between the two world wars, some of the commercial transactions from the county, in the fields of ready-made clothes, haberdashery, textile and knitting commerce, grocery trade, colonial goods, fruit and vegetables, glass manufactory and tinsmithing, were managed by Jews. After 1940, the Jews from the county brought their contribution to the economy, subsidising the Union Loan, doing mandatory work, or offering clothes, body linen, blankets etc. to the people in need.

Keywords: the 20th century, Vâlcea County, Jew, economic evolution, entrepreneur

În istoriografia românească de după anul 1990, s-au observat preocupări ale specialiștilor de a aborda teme privitoare la contribuția socio-economică a minorităților, la dezvoltarea unor localități. Prin demersul nostru am încercat să refacem, atât cât ne-a fost cu putință, istoria unor „întreprinzători evrei” care s-au remarcat în peisajul industrial și comercial urban din județul Vâlcea. Informațiile adunate până în prezent ne indică conviețuirea în județ a unor familii evreiești, nu prea numeroase, dar bine organizate, care s-au bucurat de stabilitate financiară și care s-au afirmat ca o prezență semnificativă în dinamica economică a localităților urbane (Râmnicu Vâlcea și Drăgășani). Reconstituirea celor mai importante momente din intervalul 1920-1944 s-a făcut pe baza documentelor păstrate în arhive și pe cea a câtorva mărturii scrise și, este posibilca în materialul realizat unele nume să fie diferit prezentate, în funcție de sursa citată. Sursele primare studiate ne-au format convingerea că orice liste am întocmi, ele pot fi combătute și mereu completate cu nume noi de oameni și fapte care au prezentat relevanță în anumite perioade.

Pentru perioada studiată, credem că nu este lipsit de interes să prezentăm un succint tablou demografic al populației de origine evreiască. Date mai exacte privind evoluția numerică a acestei etnii, pentru intervalul 1920-1929, ne-au fost furnizate de către Ion Dongorozi, în articolul: *Așezările evreiești din Oltenia – după război (1920-1929)*. Astfel, pentru mediul urban din județul Vâlcea situația înregistrată a fost următoarea: în anul 1920, existau 134 de evrei; în anul 1922 – 154; în anul 1924 – 173; în anul 1927 – 184; în anul 1929 – 225¹. Numărul evreilor a crescut constant, până în anul 1930, când în mediul urban din județ înregistrăm următoarea statistică: în Râmnicu Vâlcea – 184 de evrei, Băile Govora – 1, Călimănești – 2, Drăgășani – 69, Ocnele Mari – 2². În anul 1943,

¹Ion Dongorozi, *Așezările evreiești din Oltenia – după război (1920-1929)*, în: „Arhivele Olteniei”, Serie Veche, Anul IX, nr. 49-50/ mai-august 1930, Craiova, pp. 160-169.

² Dr. Sabin Manuilă, *Studiu etnografic asupra populației României*, București, 1940, p. 39.

Comunitatea evreilor din județ avea înscrise: 33 de familii (90 de suflete) și 30 de familii – evacuați (77 de suflete), în Râmnicu Vâlcea și 4 familii (13 suflete), în Drăgășani³.

Activitățile economice desfășurate de evreii vâlceni au fost destul de variate, ei manifestând aplecare spre îndeletnicirile pragmatice, care, în timp, au însușit o gamă largă de prejudecăți și stereotipii. Informațiile de arhivă consemnează faptul că, în special în perioada interbelică, o mare parte a tranzacțiilor comerciale din localitățile Râmnicu Vâlcea și Drăgășani, care au vizat domeniile: confecții de bărbați și de dame, galanterie, comerț de manufactură și tricotaje, băcănie, coloniale, fructe și legume, au fost adjudecate de evrei. Atenția capitalului evreiesc s-a îndreptat și spre alte domenii, dintre care le enumerăm aici pe următoarele: sticlărie, farmacie, ceasornicărie, tinichigerie, negoț cu vinuri etc.

În Râmnicu Vâlcea, pe str. Traian, în evidența Camerei de Comerț și Industrie apare, la nr. 65, „bragageria” lui Hali Isac⁴, iar la nr. 78, a funcționat (1908-1928) magazinul cu haine de gata, „La Doi Lei”, administrat de Idel Abraham. La parterul clădirii cu nr. 85, mai bine de un deceniu (1919-1931) a funcționat un spațiu comercial, din care se puteau achiziționa obiecte de „fierărie, sticlărie, porțelanuri și articole de menaj”, condus de Emanoil și Samuel Fusman⁵. La nr. 107, a funcționat manufactura lui Iosif S. Koch (zis Sică), iar la nr. 110, Samuel Fritz a deținut un atelier de tinichigerie⁶.

Deși adresa este aceeași, și anume, str. Traian, nr. 111, pentru perioada interbelică identificăm mai multe societăți separate. În două dintre spațiile de la parterul clădirii, proprietate Iosefina Paslawsky Bejan, au funcționat atelierele de ceasornicărie ale evreilor Isac Oifa și Vili Șular⁷. În anul 1931, unul dintre spații era ocupat de băcănia lui Naftali C. Herșcovici, cunoscut în localitate după emblema „Vopselăria Cerbului”⁸.

Printre cele mai importante societăți „de comerț, manufactură și hăinărie”, care au activat la Râmnicu Vâlcea, după Primul Război Mondial, a fost cea a lui Avram S. Taubman, din str. Traian, nr. 124⁹. Firma a funcționat în intervalul 1921-1940, cu emblema „La hora țărănească”. În anul 1931, Avram S. Taubman solicita aprobarea Camerei de Comerț de a-și completa gama vânzărilor cu „mărunțișuri și reprezentanța oricărei întreprinderi sau societăți, cu sucursală în Râmnicu Vâlcea”¹⁰, cu sediul stabilit în str. Traian, la nr. 130. Sub firma socială „Avram S. Taubman & Comp” și cu un capital social de 1.200.000 de lei, Taubman, Moritz Löbel, Ilie Adler, Isidor Șaraga și Mayer Simovici¹¹, au funcționat până în anul 1940¹².

Pe aceeași arteră comercială (Traian), în unul dintre spațiile de la nr. 130, s-a remarcat magazinul de încălțăminte al lui Mayer Simovici, iar la nr. 133, casele „Erdoș”, s-a impus depozitul de zahăr și bumbac, „La Lazăr”, condus de Elias Taubman¹³. La parterul clădirii cu nr. 154, Daniel și Șmil Gutman, împreună cu Idel Avram au patronat un „magazin de hăinărie”¹⁴, iar două numere mai jos, Esthera Cohn a condus o manufactură¹⁵.

³ Serviciul Județean al Arhivelor Naționale Vâlcea, fond Comunitatea evreilor din Rm. Vâlcea, dosar 16/1942, f. 8 (în continuare se va cita: S.J.A.N. Vâlcea).

⁴ S.J.A.N. Vâlcea, fond Camera de Comerț și Industrie Vâlcea, dosar 12/1936, f. 42.

⁵ *Ibidem*, dosar 1/1941, f. 100; *ibidem*, dosar 12/1936, f. 39.

⁶ *Idem*, fond Comunitatea evreilor din Rm. Vâlcea, dosar 5/1941, f. 69.

⁷ Titi Mihail Gherghina, *Despre industria și comerțul râmnicean*, Rm. Vâlcea, Editura ALMAROM, 2006, p. 50 (în continuare se va cita: Titi Mihail Gherghina, *Despre industria și comerțul râmnicean...*).

⁸ *Ibidem*, p. 147.

⁹ S.J.A.N. Vâlcea, fond Camera de Comerț și de Industrie Vâlcea, dosar 1/1941, f. 100.

¹⁰ M.O., nr. 203, 1 septembrie 1931, p. 10.904.

¹¹ *Ibidem*.

¹² S.J.A.N. Vâlcea, fond Camera de Comerț și de Industrie Vâlcea, dosar 1/1941, f. 100.

¹³ M.O., nr. 29, 7(20) mai 1915, p. 1.385.

¹⁴ S.J.A.N. Vâlcea, fond Camera de Comerț și de Industrie Vâlcea, dosar 12/1936, f. 40.

¹⁵ *Ibidem*.

Cu obiectul de activitate „tricotaje, ciorăpărie, galanterie și modă”, pe str. General Praporgescu, la nr. 6, în evidența Camerei de Comerț figurează societatea lui Aneta Haim Vildmann¹⁶, cunoscută după emblema „La Toiletta”. Pe aceeași stradă și având același obiect de activitate, între anii 1931-1940, a fost înregistrată Lilly Waldman¹⁷. Sandu Vilnăr a administrat o croitorie, în str. Mihai Bravu, la nr. 8¹⁸, iar în str. Tudor Vladimirescu s-a remarcat magazinul de pălării și șepci, „La pălărierul român”, aparținându-i lui Heinrich Faiman¹⁹.

În piața Halei, într-un sediu închiriat de la Primăria orașului Râmnicu Vâlcea, Marcu Alexandru Rotman a deschis, la 26 iulie 1932, o societate al cărei obiect de activitate declarat a fost următorul: manufactură, galanterie și mărunțișuri²⁰. Societatea a fost menținută în activitate până în anul 1938, când a fost radiată pe motiv că nu deținea „acte legale”²¹.

Prin natura afacerii practicate – negustorie – a reușit să se facă cunoscut mării majorități a populației locale și Moritz Löbel. Acesta și-a început activitatea la 13 noiembrie 1929²², pe str. Călărași, la nr. 82. Negoțului inițial, de „fabrică de pungi”, i-a adăugat, în anul 1931, pe cel de „comerț cu fructe, nuci, prune conservate și orice fel de alte fructe”²³, cu sediul în str. Traian, la nr. 124, și emblema „Exporturi de nuci și fructe românești selecționate”²⁴.

De un vad comercial bun s-au bucurat și următoarele societăți comerciale: băcănia lui Iosef Schecter²⁵; pantofarul de casă a lui Izrael Graboi, din str. Traian Demetrescu, nr. 9; magazinele universale administrate de Iancu Bergher și Margot Solomon; fabrica de ape gazoase a lui Iosif Chisgonsky, din str. Tabaci, nr. 14²⁶; atelierul de tinichigerie condus de Avram Fritz, din str. Mihai Bravu²⁷; sticlăria lui Iancu Fritz și băcănia administrată de Mina și Iancu Meller, ambele din str. Traian; „Parfumeria Universală” a lui Moritz Erdtracht; „fabrica de salam și vânzarea cu amănuntul” a lui Mihail Beretz²⁸; manufactura „La Hăinăria Praga”, administrată de către Silvia Sami Stern; atelierul de tinichigerie condus de Iosif Grosmann, din str. Călărași, nr. 1²⁹.

Parte integrantă a zonei centrale a târgului, ulterior a orașului Drăgășani, str. Traian a cunoscut, în perioada interbelică, vadurile unor importante ateliere de croitorie. Aici, la nr. 42, între 24 februarie 1931 și 1942, a funcționat croitoria evreului Herșcu Calman³⁰. Soția sa, Rebeca H. Calman, figurează, în localitate, în același interval de timp, ca proprietară a unei manufacturi, în str. Voievodul Mihai, nr. 1³¹. În anul 1931, între profesioniștii și meseriașii din Drăgășani, „impuși în matricola de profesii”, regăsim următorii evrei: Maier Marcovici (samsar), Haim Lidenștein (comisionar de vinuri), Lazăr Avram (fotograf), Ioan Wessel (croitor), Isac Liberman (ceasornicar), Herman și Moritz Kleinberg (samsari)³², T. Marcovici (zidar)³³. În același an, în matricola de comerț figurează Cogan și Margareta Benedict (manufactură) și M. Lazarovici (cherestea)³⁴.

¹⁶*Ibidem*, dosar 1/1941, f. 100.

¹⁷*Ibidem*.

¹⁸*Ibidem*, dosar 12/1936, f. 38; Idem, fond Comunitatea evreilor din Rm. Vâlcea, dosar 5/1941, f. 69.

¹⁹S.J.A.N. Vâlcea, fond Camera de Comerț și Industrie Vâlcea, dosar 12/1936, f. 38.

²⁰*Ibidem*, dosar 118/1932, ff. 1-8.

²¹*Ibidem*.

²²*Ibidem*, dosar 1.301/1936, f. 3.

²³*Ibidem*.

²⁴*Ibidem*, f. 6.

²⁵ Idem, fond Comunitatea evreilor din Rm. Vâlcea, dosar 5/1941, f. 69.

²⁶ Titi Mihail Gherghina, *Despre industria și comerțul râmnicean...*, p. 21.

²⁷ S.J.A.N. Vâlcea, fond Camera de Comerț și Industrie Vâlcea, dosar 12/1936, f. 38.

²⁸ Mihail Beretz a fost membru fondator al societății “Blankul”, pentru industria tăbăcăriei. Societatea a fost înființată, în anul 1927, la Râmnicu Vâlcea, în: M.O., nr. 148, 8 iulie 1928, p. 9.097.

²⁹ S.J.A.N. Vâlcea, fond Camera de Comerț și Industrie Vâlcea, dosar 12/1936, ff. 42-43.

³⁰*Ibidem*, dosar 985/1931, f. 1.

³¹*Ibidem*, dosar 56/1931, ff. 3-5.

³²M.O., nr. 227, 4 februarie 1920, p. 11.700.

³³S.J.A.N. Vâlcea, fond Camera de Comerț și Industrie Vâlcea, dosar 12/1936, ff. 6-7.

³⁴*Ibidem*, ff. 3-4.

Deposdarea și încercarea de excludere a evreilor din viața economică, în perioada statului național-legionar, s-a realizat prin violență, membrii mișcării legionare acaparând prin forță numeroase fonduri de comerț. Un astfel de exemplu întâlnim la Râmnicu Vâlcea unde, la 23 noiembrie 1940, Samoil Kiment, Izidor Graboi, Ilie Adler, Isac Șmilovici, Lupu Avram, Lazăr Taubman, Moritz Löbel au fost „ridicați din magazinele lor, duși în comandamentul legionar și bătuți cu sălbăticie”³⁵. Eliberați după două zile, aceștia erau obligați să părăsească „orașul, abandonându-și mărfurile și bunurile personale, fără să se plângă de cele întâmplate”³⁶.

La 29 noiembrie 1940, medicul șef din Râmnicu Vâlcea a verificat magazinele evreiești rămase în activitate și a ordonat să fie închise, motivând că sunt insalubre. După închiderea societăților, șeful poliției legionare, Radu Popian, a chemat negustorii evrei, cerându-le să facă inventarul tuturor mărfurilor, să-l înmâneze legionarilor și apoi să părăsească orașul³⁷. Astfel, Drele Valdman, Haim V. Valdman, Naftali Herșcovici, Iancu Schechter, Isidor Abramovici, Dr. Haim Abramovici își abandonau bunurile și se mutau la București; Samoil Kiment pleca la Sibiu; Bernat Solomon s-a așezat la Iași³⁸.

În zilele de 19-20 decembrie 1940, la Camera de Comerț și Industrie Vâlcea au fost convocați negustorii evrei sub pretextul unei *consfătuiri* în legătură cu comerțul practicat. În timpul discuțiilor, negustorii prezenți au fost nevoiți să semneze declarații prin care cedau magazinele către persoane desemnate de legionari și să solicite radierea firmelor. În cele două zile, și-au radiat societățile următorii comercianți:

- „Avram S. Taubman, pentru manufactură și hăinărie, cu sediul principal în str. Traian 124 și sucursală în nr. 130, cu capital lei 1.200.000;
- Iosef S. Koch (Sică), pentru manufactură, bumbac și mărunțișuri, cu capital declarat, fiind firmă individuală,.....lei 25.000;
- Aneta Haim Waldman, pentru tricotaje, ciorăpărie, galanterie și mode, capital declarat, ...lei 150.000;
- Lilly Waldman, pentru galanterie, manufactură, tricotaje și mode, capital declarat, ...lei 50.000;
- Emanoil Fussman, pentru sticlărie, porțelanuri, articole de menaj, magazin universal, capital declarat,.....lei 400.000;
- Iosef Schecter”³⁹.

Magazinele mai sus menționate, precum și cele ale lui Mayer Simovici (a părăsit orașul, mutându-se la București), Șmil și Daniel I. Avram, Margot Solomon, Iancu Bergher, Silvia Sami Stern au fost redeschise de către legionari, ele constituind activul și pasivul societății cooperative „Desrobirea”⁴⁰. La data menționată (1940), Samoil și Avram Fritz (tinichigerie), Sandu Vilnăr (croitorie), Simion Blaera (frizerie) și Heinrich Faimann (spălător) își păstrau dreptul de lucru⁴¹, chiar dacă iluzoriu, datorită utilizării, aproape unanime și permanente, la *munca în folos obștesc*.

Legea românizării, din 16 decembrie 1940, a avut repercursiuni și asupra funcționarilor evrei din județul Vâlcea. Întreprinderile „civile sau comerciale, de orice natură, erau obligate să concedieze într-un anumit termen”, care nu putea depăși pe acela de 31 decembrie 1941, pe toți salariații evrei

³⁵Matias Carp, *Cartea neagră. Fapte și documente. Suferințele evreilor din România (1940-1944)*, București, Editura Atelierele Grafice SOCEC/Co., 1946, p. 145.

³⁶*Ibidem*.

³⁷*Ibidem*, p. 151.

³⁸ S.J.A.N. Vâlcea, fond Comunitatea evreilor din Rm. Vâlcea, dosar 5/1941, ff. 73-74.

³⁹ Idem, fond Camera de Comerț și Industrie Vâlcea, dosar 1/1941, f. 100.

⁴⁰ Societate cooperativă de aprovizionare și desfăcere, „Desrobirea” a avut următorul obiect de activitate: „Să organizeze aprovizionarea asociațiilor cu cele necesare ocupației și gospodăriei lor, să ajute la dezvoltarea și intensificarea producției și să organizeze desfăcerea produselor gospodăriilor asociațiilor”. La fondarea acesteia au participat 109 părți sociale, doar membri ai mișcării legionare, în: S.J.A.N. Vâlcea, fond Comunitatea evreilor din Rm. Vâlcea, dosar 5/1941, f. 69; Georgeta Ghionea, *Istoria băncilor urbane din Oltenia, în date, statistici și corespondență (1880-1948)*, Târgoviște, Editura Cetatea de Scaun, 2005, p. 304.

⁴¹ S.J.A.N. Vâlcea, fond Comunitatea evreilor din Rm. Vâlcea, dosar 5/1941, f. 69.

„oricare ar fi modul lor de salarizare”⁴². La capitolul *foști funcționari*, informațiile de arhivă menționează următoarele persoane: Sami Merdler, Alexandru Șor, Bernard și Elias Himler, Ing. Naftali Simion, Abraham Schnitzer, Israel Salzger, Aron Halberg, Andrei Bauer, Zoller Friedmann, Nathan Pietraru, M. Schulmann, B. Rosenberg, Manole Basch, Iacob Steinatz (foști funcționari ai societăților din Brezoi)⁴³; Iosef Solomon și R. Fritz (foști angajați ai Societății „Carpatina”); Bercu Wolf, fost angajat al lui Mayer Simovici (Rm. Vâlcea)⁴⁴.

Între anii 1940-1943, populația de origine evreiască din județ a contribuit, prin *diverse donații*, la echiparea oamenilor din detașamentele de muncă, și-a adus contribuția financiară pentru *Împrumutul Reîntregirii* și a prestat *munca obligatorie*. Pe parcursul celor trei ani, multe instituții de stat au făcut apel la contribuția evreilor, cu vârste între 18 și 50 de ani, pentru a îndeplini activitățile necesare bunului mers al orașelor.

În județul Vâlcea, evreii cu vârste între 18 și 50 de ani, „obligați a presta munca obligatorie” și aflați „la dispoziția Cercului Teritorial”, au fost următorii⁴⁵:

Nr. crt.	Numele și prenumele	Nr. crt.	Numele și prenumele
1.	Abramovici Isac Ion	19.	Maierovici Armin
2.	Adler Marcu	20.	Maierovici Isac
3.	Bauer Andrei	21.	Maierovici Benjamin
4.	Basch Mano	22.	Maierovici Hirși
5.	Basch Nusen	23.	Neumann Iacob
6.	Bleichmann Wolf- Lupu	24.	Rintzler Pincu
7.	Bleichmann Iancu	25.	Salzberger Israel
8.	Cogan Marcel	26.	Segal Samoil
9.	Edelstein Mendel	27.	Salner Simion
10.	Friedman Zdel	28.	Salner Idel
11.	Gasner Isac	29.	Salner Gusti
12.	Himler Iacob	30.	Salner Solomon
13.	Himler Elias	31.	Simion Aron
14.	Korn David	32.	Schnitzer Iulius
15.	Hohn Rudolf Bejo	33.	Stettner Avram
16.	Kleinberg Michel	34.	Vilner Sulim
17.	Lazarovici Marcel	35.	Sor Hugo Gigi
18.	Marcu Iancu	36.	Gross Desideriu

În ceea ce privește contribuția în bani, evreii din județ au fost nevoiți, pe de o parte să plătească sub forma unor taxe *sume pentru obținerea carnetului de scutire de muncă obligatorie*, pe de altă parte, să subscrie la *Împrumutul Reîntregirii*. În acest sens, administrațiile financiare urmau să întocmească tabele în care să fie trecuți toți evreii, cu cifra care trebuie să o subscrie la *Împrumut*⁴⁶. Tabelele erau înaintate comunității locale, care prin comitetul ei urma să decidă dacă este cazul ca suma să fie majorată sau micșorată. Instrucțiunile erau „clare în acest sens, specificându-se că se va căuta ca nici unul să nu lipsească de pe aceste liste, iar în cazul când cineva este absolut lipsit de mijloace să subscrie la împrumut chiar verigheta”⁴⁷.

Tabel nominal de evreii din cuprisul județului Vâlcea, posesori de carnete pentru autorizarea exercitării profesiei și scutire de munca obligatorie⁴⁸:

⁴² Matias Carp, *op. cit.*, p. 62.

⁴³ S.J.A.N. Vâlcea, fond Comunitatea evreilor din Rm. Vâlcea, dosar 5/1941, f. 74.

⁴⁴ *Ibidem*, f. 73.

⁴⁵ *Ibidem*, dosar 16/1942, f. 2.

⁴⁶ *Ibidem*, dosar 5/1941, f. 72.

⁴⁷ *Ibidem*.

⁴⁸ *Ibidem*, dosar 16/1942, f. 4.

Nr. crt.	Numele și prenumele	Nr. carnetului de scutire	Instituția unde lucrează
1.	Löbel Moritz	13.874	Oficiul Județean Vâlcea
2.	Fritz I. Haim	13.875	Oficiul Județean Vâlcea
3.	Saraga N. Strul Isidor	13.876	Oficiul Județean Vâlcea
4.	Halberg Aron	13.877	Oficiul Județean Vâlcea
5.	Adler Ilie	13.878	Comunitate Rm. Vâlcea
6.	Schnitzer Abraham	13.879	Comunitate Rm. Vâlcea
7.	Steinmetz Iankel	26.935	Comunitate Rm. Vâlcea
8.	Cogan Benedict	13.880	Comunitate Drăgășani
9.	Croitorul Hascal zis Oscar Scherman	17.026	Cabinet dentar D. Scherman Drăgășani
10.	Fritz Avram	2.487	Atelier tinichigerie Rm. Vâlcea
11.	Merdler Isidor	17.027	Societatea Vasilatul (Într. Ing. Davidescu, Brezoi)
12.	Rosenthal Iosif	2.489	Cabinet dentar Rm. Vâlcea
13.	Ruckenstein Strul	24.821	Oprea Simian Fii, Rm. Vâlcea
14.	Szabo Wolff – Lupu	24.822	Întreprinderea Ing. Zamfirescu „SET” Călinești
15.	Salner David	17.028	Atelier de croitorie Berta Vilner, Rm. Vâlcea
16.	M. S. Stern	18.602	Comerț Rm. Vâlcea.

Prezentarea unităților comerciale, administrate de evrei cu descrierea sumară realizată (obiect de activitate, emblemă, adresă) este departe de a fi reușit să surprindă totalitatea societăților care au funcționat în mediul urban din județul Vâlcea, în perioada interbelică. Majoritatea acestor societăți au fost radiate în anii de criză economică sau în ai celui de-al Doilea Război Mondial, iar dintre motivele încetării activității lor, am considerat relevante următoarele cauze: desființarea unității din inițiativa comerciantului, din cauza falimentului, ca urmare a decesului proprietarului, și nu în ultimul rând, a încercării de excludere a acestei etnii din viața economică, în perioada statului național-legionar.

BIBLIOGRAPHY

Carp, Matias, *Cartea neagră. Fapte și documente. Suferințele evreilor din România (1940-1944)*, București, Editura Atelierele Grafice SOCEC/Co., 1946.

Dongorozi, Ion, *Așezările evreiești din Oltenia – după război (1920-1929)*, în: „Arhivele Olteniei”, Serie Veche, Anul IX, nr. 49-50/ mai-august 1930, Craiova, pp. 160-170.

Gherghina, Titi, Mihail, *Despre industria și comerțul râmnicean*, Rm. Vâlcea, Editura ALMAROM, 2006.

Ghionea, Georgeta, *Istoria băncilor urbane din Oltenia, în date, statistici și corespondență (1880-1948)*, Târgoviște, Editura Cetatea de Scaun, 2005.

Dr. Manuilă, Sabin, *Studiu etnografic asupra populației României*, București, 1940.

Monitorul Oficial, numere: 29/7(20) mai 1915; 227/4 februarie 1920; 148/8 iulie 1928; 203/1 septembrie 1931.

Serviciul Județean al Arhivelor Naționale Vâlcea, fond Comunitatea evreilor din Rm. Vâlcea, dosare: 5/1941; 16/1942.

Idem, fond Camera de Comerț și Industrie Vâlcea, dosare: 56/1931; 985/1931; 118/1932; 12/1936; 1.301/1936; 1/1941.

RISK ANALYSIS OF WATER EROSION OF THE SOIL IN THE SIBIU COUNTY AREA

Lucica Cuntan

PhD Student and Tiberiu Cioban, PhD Student, "Babeş-Bolyai" University of Cluj-Napoca

Abstract. The paper presents the analysis of the risk of water erosion from Sibiu County Area, where urban soil is disposed on the altitude in relation to the relief in question, depression, and Piedmont plateau, which causes an surface differentiated erosion. This complex process has the effect of annual soil loss (amount of eroded material) expressed in tonnes/ha/year, is calculated by the product of the value of the convenience of each factor: K – soil erosion, R – erosion of the rainfall network, L - length of the slope; S – degree of tilt, C - vegetation cover and P - mode of land use, starting from the perception whereby the process is directly proportional size and grows exponentially with the degree of slope, lack of vegetation, intensity and length of the rainfall.

Also, the water activity is differentially carried out by stimulating or reducing the erosion, depending on the structure and texture, as well on leaching processes, retention and infiltration capacity of water, the existence of crusts or a permeable surface, poor drainage and aeration, an increase in pH, amended biological activity, the existence of contaminants and accelerated nitrification, fluctuations of temperature or the reduce rate of mineralization and soil characteristics of the urban confines or become an accelerator factor.

The factors determining hydric erosion have been calculated and quantity values were processed and generated in the map of risk. Analysis of this complex process has been achieved through the universal equation of USLE soil loss/ArcGIS software using RUSLE.

Results of the evaluation, interpolation and analysis shows that depression, Sibiu, a city is least influenced by hydric erosion, the urban soil degraded areas being in sharp slope areas, located at the highland extremities from north east and south west of the municipality, those grubbed up and used as arable land. The rate of erosion is in the allowable values (4-5 tonnes/ha/year) the limit that soil can replenish naturally.

Keywords: Water erosion, urban soil, map, ArcGIS, risk factors

INTRODUCERE

Exploatarea terenurilor în mod nerațional și total neștiințific a generat și favorizat apariția proceselor complexe de eroziune în toate zonele țării, motiv pentru care aceste procese circumscriu intereselor cercetătorilor din domeniu. În demersul lor, specialiștii din domeniu au constatat faptul că, în România, eroziunea solului afectează[6] milioane de hectare, din rândul pășunilor, terenurilor silvice, vitipomicole și arabile.

Formele cele mai avansate ale procesului de eroziune sunt identificate în bazinele torenților unde se poate observa efectul activității procesului natural, de origine geologică, ce se desfășoară la

nivelului uscatului încă de la începutul formării sale, atât în suprafață cât și în adâncime. Acest proces complex presupune desprinderea și transportul de particule de pe suprafața uscatului de către agenți externi și depunerea acestor particule printr-un mecanism dinamic, la diferite distanțe de locul de desprindere[1]. Prin natura lui, acest proces este unul distructiv, singura eroziune cu efecte benefice a fost cea de început când prin acțiunea în adâncime a favorizat formarea actualei rețele hidrografice, iar prin efectul în suprafață a contribuit la definitivarea versanților.

Prin estimarea pierderii de sol se urmărește combaterea eroziunii solului[4]. prin practici de conservare care, bine definite, ar permite ca nivelul de eroziune actuală a solului să scadă sau cel puțin să se egaleze cu nivelul maxim de eroziune admisibilă, nivel la care solul se poate regenera natural. În cazul României limita maximă acceptabilă pentru procesul de eroziune a solului este de aproximative 5-6 ha pe an[11].

În 1978 Wischmeier & Smith îmbunătățesc și dezvoltă metoda USLE (Universal Soil Loss Equation) [16]prin descrierea fiecărui parametru pentru estimarea pierderii de sol, în vederea predictibilizării mișcării solului pe o pantă specifică, pentru determinarea gradului maxim de pantă pentru un anumit tip de cultură și pentru aplicarea de practici privind conservarea solului prin rotirea de culturi specifice pe fiecare tip de sol. Această metodă și-a dovedit anumite limite[7]., motiv pentru care în anul 1991, Renard și colaboratorii, revizuiesc metoda USLE aducând completări, prin informatizarea modului de evaluare a parametrilor, prin noi metode de calcul a factorului vegetație și topografic având ca rezultat final o noua metodă denumită Revisad Universal Soil Loss Equation (RUSLE)[10]

În studiul de față, pentru estimarea pierderii de sol prin eroziune hidrică, pe diferite tipuri de suprafețe din cadrul municipiului Sibiu, s-a aplicat metoda RUSLE - Ecuația universală revizuită a pierderii de sol -, interpolată prin intermediul Software ului GIS, varianta ArcGIS 10.4 având ca finalitate analiza, integrarea informațiilor și realizarea de hărți privind estimarea pierderii de sol și zonelor de risc potențial la eroziune în arealul Municipiului Sibiu.

MATERIAL și METODĂ

Municipiul Sibiu, din punct de vedere geografic, aparține depresiunii Sibiului la contactul morfologic și structural cu munții Cindrel, Podișul Secaș și Podișul Hârtibaci, fiind situat la intersecția paralelei de 45°48' latitudine nordică cu meridianul de 24°09' longitudine estică. Distribuția spațială, forma și dimensiunea așezării sunt influențate de caracteristicile morfologice[8] și morfometrice a reliefului prin tipologia formelor de relief, altimetrie, declivitate, fragmentarea reliefului, expoziția versanților, etc (Fig.1., Fig.2)

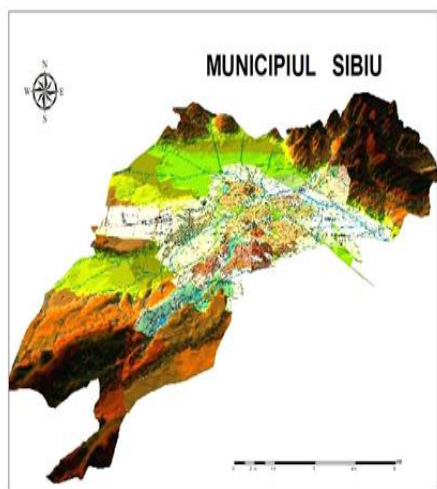

Fig.1 Harta Municipiului Sibiu

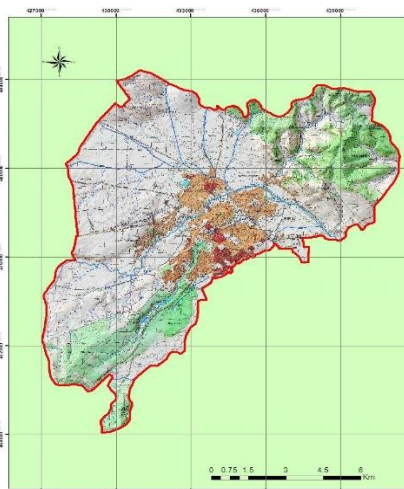

Fig.2 Harta topografică

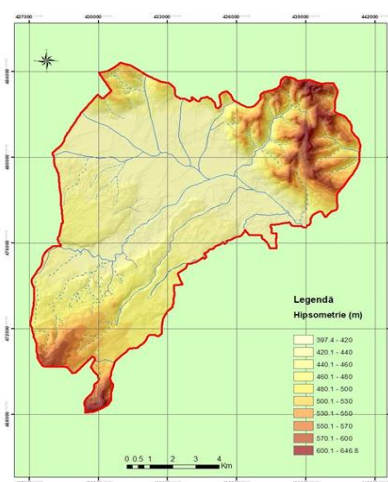

Fig.3 Harta hipsometrică

Litologia arealului studiat este compusă din pietrișuri, nisipuri, argile și argile nisipoase în partea de NE -Pod. Hârtibaci și SV -Piemontul Cibinului - precum și pe frunțile de terasă ale Cibinului, pietrișuri și nisipuri în zona câmpiei aluvionare, depozite aluvionare, pietrișuri și nisipuri pe podurile de terasă ale aceluiași râu.

Treptele hipsometrice, cu valori altitudinale cuprinse între 394 m și 646 m evidențiază tipologia reliefului. Morfologic, teritoriului municipiului Sibiu aparține următoarelor trepte morfogenetice (Fig.3.):

- treapta depresionară: - reliefată de lunca (394m -420m) și terasele Cibinului (405-470m), glacisuri de bordură și deluvio - coluviale;
- treapta piemontană - caracterizată de Piemontul Cibinului și Cisnădiei (470-490m), situate în vest și sud-vest;
- treapta de podiș – reprezentată de Podișul Hârtibaci – Dealul Gușterița în Est, cu altitudini cuprinse între 490m și 646m.

Amplitudinea reliefului este de 252 m ceea ce reflectă faptul că procesele de eroziune au o amploare minimă și, implicit o degradare redusă a terenurilor[13].

Metodologia de lucru s-a bazat pe calculul valorii factorilor (Fig.4.). prin utilizarea stratului de tip grid pentru altitudine cu pasul la o rezoluție de 30 m din modelul SRTM (Shuttle Radar Topographic Mission), pentru realizarea unui MDT de rezoluție medie, utilizabil pentru evaluări agroclimatice și hidrologice de ordin general, s-a optat pentru corectarea modelului SRTM.

Ecuția universală a pierderii de sol:

$$A = R \times K \times L \times S \times C \times P \quad (1)$$

unde:

A = pierderea medie anuală de sol (tone/ ha/ an) exprimă cantitatea de material erodat

R = erozivitatea pluvială (Mj /mm ha/ h /an),

K = erodabilitatea solului (t /ha),

L = lungimea de panta LS = factor de relief dependent de înclinația pantei

S = gradul de înclinare

C = nivelul de acoperire cu vegetație

P = utilizarea terenului

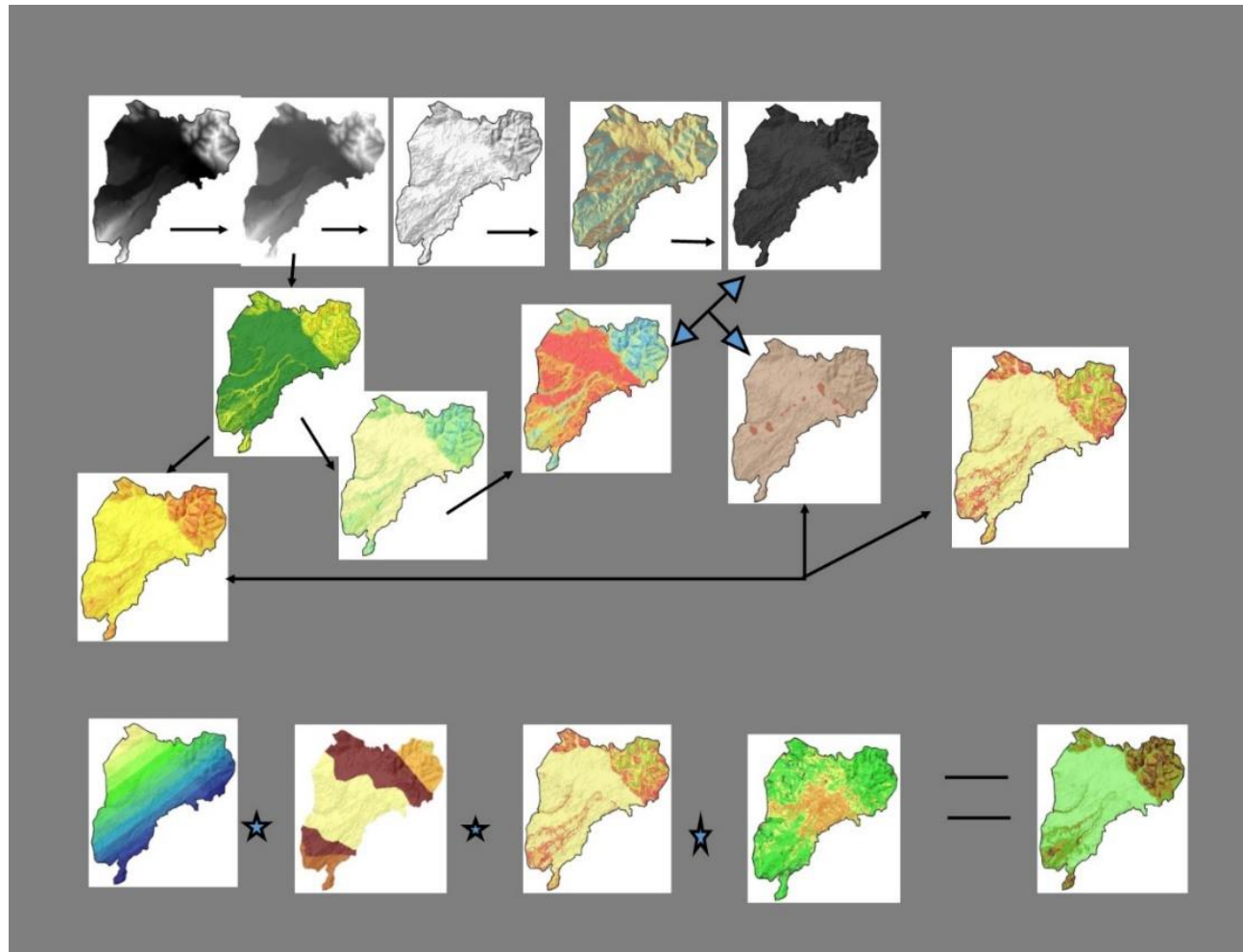

Fig.4 Metodologia de lucru pentru realizarea hărții pierderii de sol în arealul Mun. Sibiu

Factorul- erozivitate pluvială (R) s-a calculat utilizând formula după Ramirez, (2010)[9]:

$$R = I_{30} (9.28 \times P - 8383)/1000 \quad (2)$$

unde:

I_{30} = produs de energie cinetică (E) a unei ploi torențiale și maxima sa intensitate într-un interval de 30 min (I). $I_{30} = 75 \text{ mm/h}$ (valoare recomandată de Wischmeier[17])

P = media anuală a precipitațiilor exprimată în mm

Factorul R (Fig.5).a fost obținut utilizând SoftWare-ul ArcGis prin interpolarea datelor privind cantitatea medie a precipitațiilor măsurate la stațiile meteorologice amplasate în apropierea municipiului, utilizând funcția SPLINE.

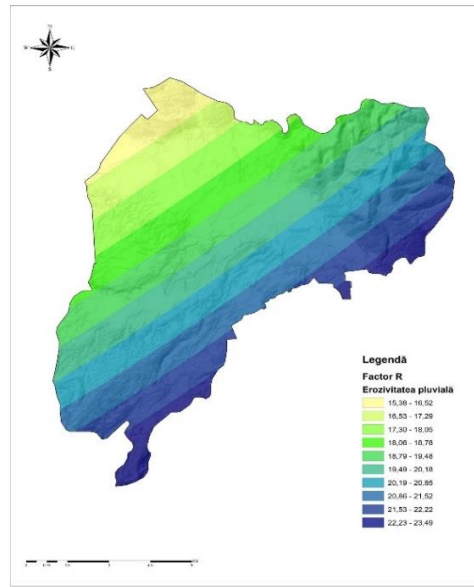

Fig.5 Harta factorului R

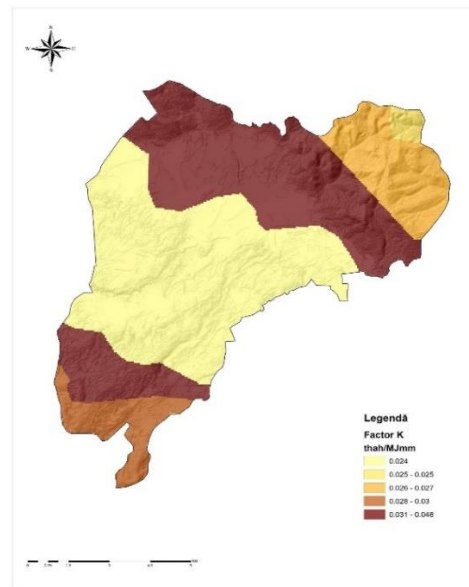

Fig.6 Harta Factorului K

Factorul - erodabilitate a solului (K)

Factorul K (Fig.6). reprezintă eroziunea standard exprimată în tone/hectar, pe o unitate de erozivitate R, pentru un tip de sol specific pe un versant, cu o pantă uniformă de 9% și 22,13 m lungime, calculat după formula lui Williams[15]:

$$K = 0.1317 * F_{sand} * F_{cl-si} * F_{orgc} * F_{hisand} \quad (3)$$

unde :

$$F_{sand} = \{(0.2 + 0.3 \exp[-0.0256 m_s (1 - m_{silit}/100)])\}$$

$$F_{cl-si} = \left(\frac{m_{silit}}{m_c + m_{silit}}\right)^{0.3}$$

$$F_{orgc} = \left[1 - \frac{0.25 orgc}{orgc + \exp(3.72 - 2.95 orgc)}\right]$$

$$F_{hisand} = \left[1 - \frac{0.70(1 - \frac{m_s}{100})}{(1 - \frac{m_s}{100}) + \exp[-5.41 + 22.9(1 + \frac{m_s}{100})]}\right]$$

m_s - cantitatea de nisip din sol (%)

m_{silit} - cantitatea de siliciu din sol (%)

$orgc$ - cantitatea de materie organică din sol (%)

Factorul - lungimii de pantă (L)

Factorul L este factorul de lungime a pantei ce exprimă relația pierderii de sol a unei pante cu o lungime dată și a unei pante cu lungime standard de 22,13 m cu valori identice de erodabilitate și grad de pantă.

Lungimea pantei se definește ca distanța orizontală de la originea fluxului superficial până la punctul de unde începe depozitarea sau scurgerile se îndreaptă spre un canal definit, după Foster și col. (1977)[3]

$$L = \left(\frac{\lambda}{22.13}\right)^m \quad m = \frac{F}{1+F} \quad F = \frac{\sin\beta/0.0896}{3(\sin\beta)^{0.8} + 0.56} \quad (4)$$

Factorul L cu arealul de drenaj aportat după Desmet&Govers, (1996)[2]

$$L_{(i,f)} = \frac{(A_{(i,f)} + D^2)^{m+1} - A_{(i,f)}^{m+1}}{X^m D^{m+2} (22.13)^m} \quad (5)$$

unde:

$A_{(i,f)}$ [m]- este aria de contribuție cu intrarea de 1 pixel

β – unghi de panta la nivel de pixel (exprimat in radian, gradele fiind înmulțite cu 0.01745)

D - este mărimea unui pixel

X - factorul de corecție de forma $x=1$ pentru sistemele pixelate

Cuantificarea factorului L (Fig.8, Fig.9) presupune, în primă etapă, generarea hărții pantelor (slope) apoi se calculează factorul F și M (Fig.7). utilizând funcția „Raster Calculator” din ArcGis pe baza formulelor:

$$\text{Factor F} = ((\sin(\text{„slope”} * 0.01745) / 0.0896) / (3 * \text{Power}(\sin(\text{„slope”} * 0.01745), 0.8) + 0.56)) \quad (6)$$

$$\text{Factor M} = \text{„factorF”} / (1 + \text{„factorF”}) \quad (7)$$

$$\text{Factor L} = (\text{Power}(\text{„FlawAcc”} + 625, \text{„factorM”} + 1) - \text{Power}(\text{„FlawAcc”, „factorM”} + 1)) / (\text{Power}(25, \text{„factorM”} + 2) * \text{Power}(22.13, \text{„factorM”})) \quad (8)$$

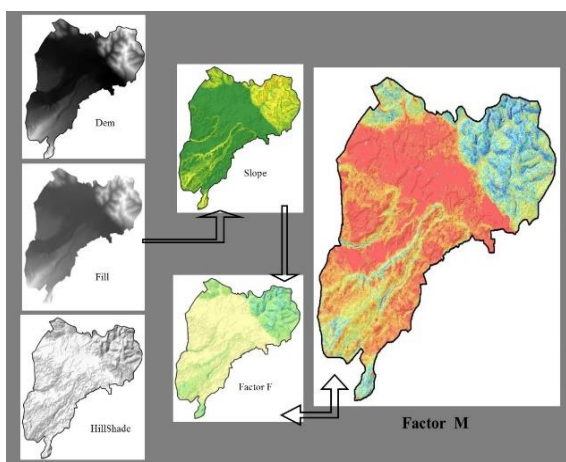

Fig.7 Metodologia de calcul a Factorului M

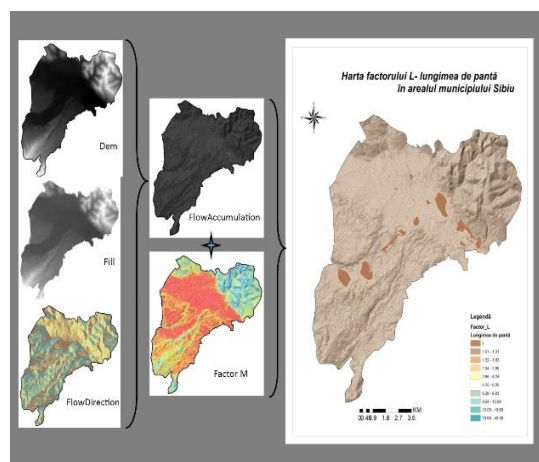

Fig.8 Metodologia de calcul a Factorului L

Factorul - gradul de pantă (S) exprimă relația dintre pierderea de sol de pe un versant și pierderea de sol, în condiții similare, pe un alt versant cu o înclinare standard de 9%.

$$S_{(i,j)} = \begin{cases} 10.8 \sin \beta_{(i,j)} + 0.03 & \text{cand } \tan \beta_{(i,j)} < 0,09 \\ 16.8 \sin \beta_{(i,j)} - 0.5 & \text{cand } \tan \beta_{(i,j)} \geq 0,09 \end{cases} \quad (9)$$

unde:

unghiul β – unghi de pantă (exprimat radian, gradele fiind înmulțite cu 0.01745) considerat ca fiind unghi mediu pentru toate subgridurile în direcția celei mai mari pante, după McCOOL și colab., (1987, 1988), citat de C. T. Haan și colab, (1993)[7]

Factorul S (Fig.10). , s-a calculat pe baza formulei:

$$\text{Factor S} = \text{con}((\tan(„\text{slope}” * 0.01745) < 0.09), (10.08 * \sin(„\text{slope}” * 0.01745) + 0.03), (16.8 * \sin(„\text{slope}” * 0.01745) - 0.5)). \quad (9)$$

Factorul - relief dependent de înclinația pantei (LS) (Fig.11).a fost calculat după formula:

$$\text{LS} = „\text{factorL}” * „\text{factorS}” \quad (10)$$

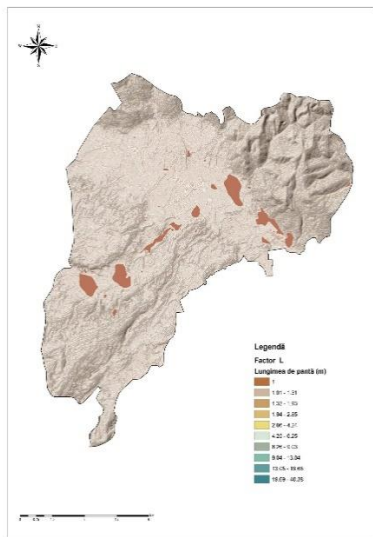

Fig.9 Harta factorului L

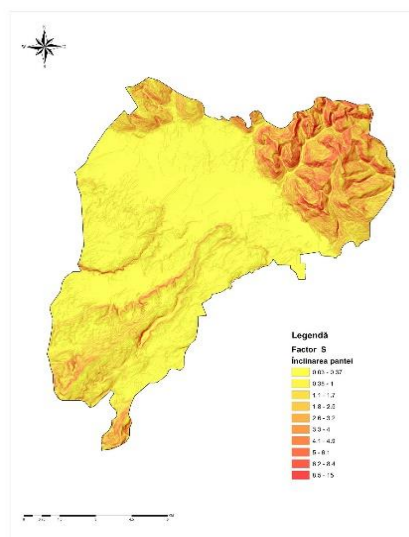

Fig.10 Harta Factorului S

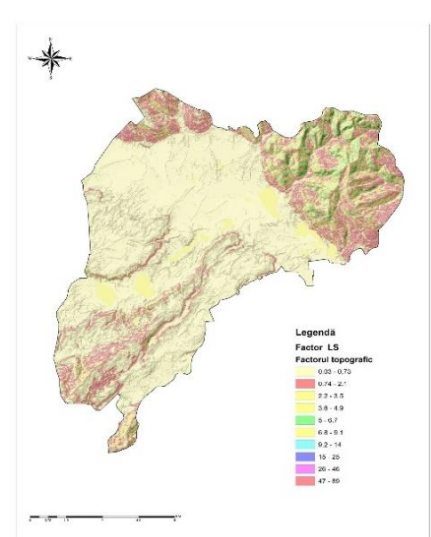

Fig.11 Harta Factorului LS

Factorul- vegetație (C) calculat pentru reducerea vulnerabilității la eroziunea solului și reprezintă, procentul de acoperire a arealului cercetat cu vegetație. Valorile lui C sunt influențate de tipul de vegetație și gradul de acoperire. S-a generat harta factorului C după Rouse și Haas,(1973) [12] și Tucker,(1979) [14] interpolând datele cu SoftWare ul ArcGis (NDVI) și utilizând imaginea satelitară Landsat 8, pe baza ecuației:

$$\text{NDVI} = \text{NIR-IR} / \text{NIR+IR}, \quad (10)$$

unde:

NIR - reflexia porțiunii infraroșii apropiate
IR - reflexia în spectrul vizibil

NDVI (Normalized Difference Vegetation Index) este cel mai comun și folosit indice pentru evaluarea cantitativă a vegetației.

Valorile Factorului C (Fig.12) variază pe o scală între -1 și 1, unde valorile mari corespund zonelor cu vegetație verde abundentă iar valorile scăzute sunt utilizate pentru tipuri de suprafețe obișnuite,

terenurile fără vegetație sunt cotate cu valori apropiate de 0 iar zonele acvatice sunt notate cu valori negative.

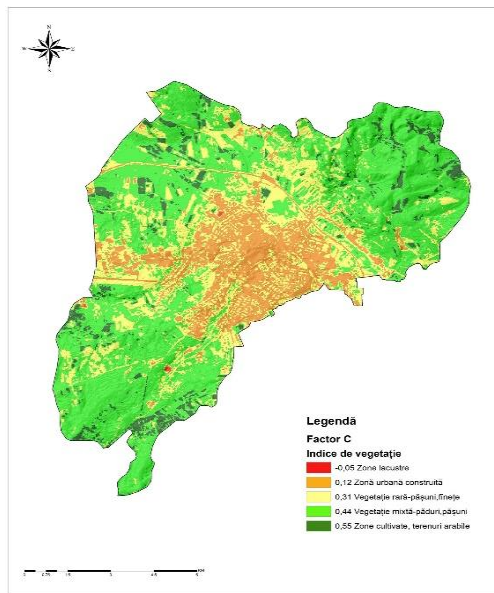

Fig.12 Harta factorului de vegetație C

Fig.13 Imagine satelitară

Gradul de acoperire cu vegetație (Fig.14), calculat pe baza imaginii satelitare (Fig.13), reliefează faptul că 55,29% din suprafața municipiului Sibiu este acoperită cu vegetație mixtă asimilată pădurilor și pășunilor, 24,05% din arealul studiat este acoperit de vegetație săracăcioasă, rară corespunzătoare pășunilor și fânețelor, 14,81% sunt zone lipsite de vegetație datorită construcțiilor respectiv, zona urbana construită, 5,78 % sunt suprafețe ocupate de terenuri cultivate iar valorile mici 0,056% reprezintă zone lacustre.

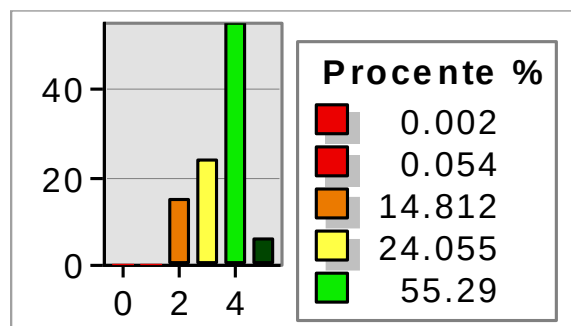

Fig.14. Exprimarea procentuală a gradului de acoperire cu vegetație

Factorul P, exprimă gradul de conservarea solului, arată modul de combatere a eroziunii în cazul suprafețelor de teren arabil și este cuantificat în cazul în care există practici de sprijin privind lucrări de combaterea eroziunii solului, fiind considerat ca un factor incert (Renard și col., 1996)[10] este rareori luat în considerare în cazul amplasamentelor cu suprafețe construite.

În arealul de studiu, datorită lipsei de decizie a factorilor politici privind implicarea în scenarii de risc pentru combaterea eroziunii solului precum și datorită faptului că, mare parte a arealului reprezintă teren construit s-a considerat valoarea factorului $P = 1$.

REZULTATE ȘI DISCUȚII

Din analiza și integrarea informațiilor prin interpolarea datelor privind riscul la eroziune hidrică a solului, în arealul municipiului Sibiu, rezultă faptul că (Fig.15., Fig.16), pe 60,85% din suprafața studiată cantitatea de material erodat este de cuprinsă între 0,0194 – 0,997 to/ha/an, pe o suprafață de 15,48% cantitatea de material erodat este de cuprinsă între 0,998 – 2,95 to/ha/an. Se poate afirma că, aproximativ 90% din suprafața arealului este cuprinsă în limita de acceptabilitate la eroziune, adică 4-5 tone/ha/an. Valorii medii ale eroziunii cuprinse între 6 și 11 to/ha/an ocupă aproximativ 6 % din suprafață iar valori ridicate cuprinse între 11 și 31 to/ha/an doar 4% din suprafața totală a arealului.

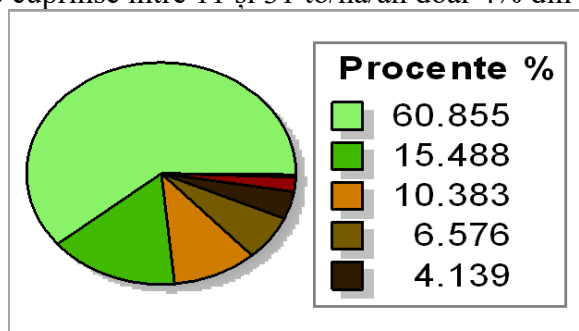

Fig.15, Exprimare procentuală a pierderilor de sol(to/ha/an)

Terenurile fără risc sau cu risc admisibil ocupă cea mai mare parte din arealul municipiului Sibiu, fiind situate în zone de luncă, poduri de terasă și interfluvii, unde înclinația pantelor este mică între 0 și 5%

Terenurile cu risc moderat la eroziunea solului, cu valori cuprinse între 6 și 11 to /ha/an se regăsesc în arealele cu altitudini cuprinse între 420 m și 440 m, pe versanții cu pante înclinate 15% - 20% dar și în zona frunților de terasă, a bordurii de glacis aparținând piemontului Cîmbinului din sud-vestul municipiului și glacisului deluvio-colvial de la baza abruptului Hîrtibaci situat la contactul cu lîunca Cîbinului.

Terenurile cu risc ridicat se regăsesc cu precădere în Podișul Hîrtibaciului, unde altitudinea depășește 440 și înclinația pantelor este mai mare de 20%, iar substratul pedologic este format, în principal, din pietrișuri, argile și argile nisipoase.

Riscul potențial de eroziune (Fig.17.), indicator de hazard important, cuantificabil pe terenurile lipsite de vegetație și/sau lucrări agricole s-a estimat pe baza relației:

$$E_p = R \times K \times LS \quad (11)$$

E_p - eroziune potențială,

unde R = factor de erozivitate pluvială
 K = factor de erodabilitate al solului
 LS = factor de relief dependent de înclinarea pantei

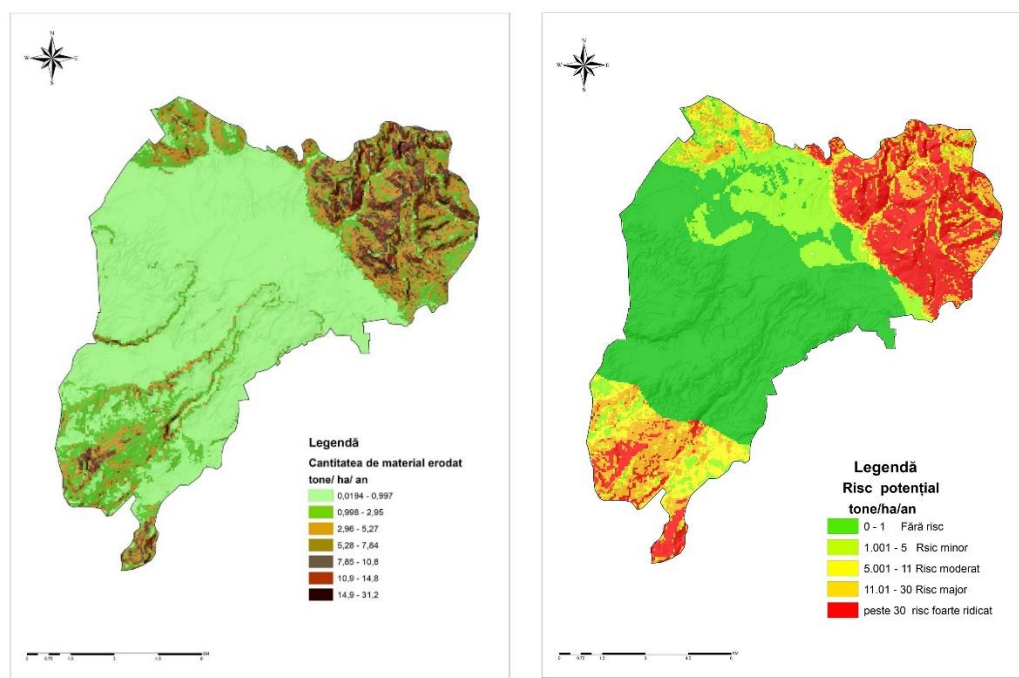

Fig.16 Harta pierderii anuale de sol Fig.17 Harta riscului potențial

CONCLUZII

Studiul privind expunerea la risc potențial a suprafețelor de teren din arealul Municipiului Sibiu, evidențiază faptul că aproximativ 30% din suprafață este supusă unei eroziuni potențiale cu nivel ridicat de risc. Zonele posibil afectate sunt situate în partea de NE a municipiului, aparținând în

principal Podișului Hârtibaci, precum și suprafețele din partea de SV respectiv, Piemontul Cibinului și, numai pe alocuri, anumite zone restrânse de pe podurile de terasă ale râului Cibin. Zona fără risc ori cu risc minor, ocupă cca. 61,7% din total, reprezentată de zona urbană construită și terenuri agricole.

Estimarea riscului potențial de eroziune hidrică reliefează pericolul la care sunt supuse suprafețele de teren la acțiuni de eroziune a solului posibil accentuate în situația în care nu se vor lua măsuri specifice de combatere prin împădurire sau prin practicarea activităților agrotehnice.

De asemena, s-a evidențiat faptul că, datorită procentului relativ ridicat, cca. 85% din suprafața municipiului Sibiu este acoperită de vegetație, determină o rezistență naturală și are ca efect și prim rezultat un grad scăzut de eroziune la suprafață. Astfel, se poate afirma că, aproximativ 90% din suprafața arealului studiat este cuprinsă în limita de acceptabilitate la eroziune, respectiv 4-5 to/ha/an. Terenurile fără risc sau cu risc admisibil la eroziune hidrică ocupă cea mai mare parte din arealul municipiului Sibiu, fiind situate în zone de luncă, poduri de terasă și interfluvii, unde înclinația pantelor este mică.

Cercetările efectuate au ca rezultat cuantificarea eroziunii efective și potențială a solului din arealul studiat cu scopul declarat de monitorizare și combatere a degradării terenurilor. Ca metode de combatere a eroziunii solului recomandăm metodele clasice prin lucrări de construcții și amenajări peisagistice: canale de evacuare, praguri, căderi, podețe, consolidări de mal, etc, cât și lucrări cu specific agrotehnic: culturi și tehnologii agricole specifice, culturi terasate, culturi în fâșii cu benzi înierbate, împăduriri.

BIBLIOGRAPHY

1. Cioban T.D., „History and status of geographical research on the Transylvanian depression terraces”, Vol. History and Cultural Mentalities, Editura Arhipelag XXI Press Tg Mureș, pp. 201-2012., 2014
2. Desmet, P.J.J., Govers, G. (1996) 51(5), 427-433
3. Foster G.R., G.A. Weesies, D.K. McCool, D.C. Yoder, and K.G. Renard (1999). Revised Universal Soil Loss Equation User's Manual. Gov. Print. Office, Washington, DC. 48p.
4. Gracia, S.J., (1994) "Generacion sintetica de indices de erosividad para el calculo de la perdida de suelo", CENAPRED, RH/03/94, Mexico,
7. Haan, C. T., Barfield, B. J., Hayes, J. C. „Design Hydrology and Sedimentology for Small Catchments”(1993), Academic Press, INC, San Diego, California, pag.261-262
6. Irimuş I.A., Petrea D., Rus I., Vescan I., Morfodinamica versanților în regiunile cu domuri și cute diapire din Depresiunea Transilvaniei. Vol. „Mediul și dezvoltarea durabilă”, Editura Labirint, Chișinău, R.Moldova, pp.90-100., 2009
7. Morgan, R. P. C., Quinton, J. N., Smith, R. E., Govers, G., Poesen, J. W. A., Auerswald, K., Chisci, G., Torri, D., Styczen, M. E., (1998), The European Soil Erosion Model (EUROSEM): a dynamic approach for predicting sediment transport from fields and small catchments, Earth Surface Processes and Landforms 23
8. Moțoc, M., Mircea, S., (2002), Evaluarea factorilor care determină riscul eroziunii hidrice în suprafață, Bren Publisher, București.
9. Ramirez, L, 2010, Estimacion de la Perdida de suelos por erosion hidrica en la cuenca del Rio Juramento-Salta, Universidad Nacional de Salta, Argentina
10. Renard K.G., Foster G.R., Weesies G.A., McCool D.K., and Yoder D.C. 1996. Predicting soil erosion by water: a guide to conservation planning using the Revised Universal Soil Loss Equation (RUSLE). USDA Agriculture Handbook 703. United States Departement of Agriculture.

11. Rojanschi, V., Bran, F., Diaconu G., (1997), Protecția și ingineria mediului, București , Editura Economică,
12. Rouse, J. W., Haas, R. H., Schell, J. A., & Deering, D. W., 1973. Monitoring vegetation systems în the Great Plains with ERTS. Paper presented at the Third ERTS Symposium.
13. Surdeanu, V., (1998), Geografia terenurilor degradate. I. Alunecări de teren, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca.
14. Tucker, C. J., 1979. Red and Photographic Infrared Linear Combinations for Monitoring Vegetation. Remote Sensing of Environment,
15. Williams, J.R., Berndt, (1977) Determining the USLE's length-slope factor for water-sheds, In: Soil Erosion: Prediction and Control, Proc. Of a National Conf on Soil Erosion, may 24-26, 1976, Purduc University, West Lafayette, Indiana, 217-225
16. Wischmeier, W. H., Smith, D. D., Predicting rainfall erosion losses. A guide to conservation planning, Agriculture Handbook, No. 537, U.S. Department of Agriculture, Washington DC., 1978
17. Wischmeier, W. H., (1959), A rainfall erosion index for a universal soil-loss equation, Soil Science Society of America Proceedings Wischmeier, W. H., Johnson, C., Cross, B., (1971), A soil erodibility nomograph for farmland and construction sites, Journal of Soil and Water Conservation

CONSIDERATIONS ON WORKING THROUGH A TEMPORARY WORK AGENT

Ramona Vasilica Bacter and Diana Cîrmaci

University of Oradea

Abstract: The development of a specific legal framework in the field of employment through temporary employment agent was born out of the common interests of EU member states which have realized the importance of promoting economic and social development, and implicitly the necessity to ensure legal means for the protection of temporary employees and to guarantee respect for the principle of equal treatment for them in comparison with a user's own employees.

The conjoint action in this regard also targeted the elaboration and implementation of policies for the optimal functioning of the labor market, the organization of the institutional framework with competences and attributions in the field of authorization and monitoring the activity of temporary employment agents, the continuous promotion of the compatibility of the national legal framework in the new form of employment field (which allowed labor market flexibility), with European rules in the field.

In our country, the adoption of a new Labor Code in 2003¹ was considered an important achievement in terms of transposing the *acquis* because it enounced the conformation of the basic principles of the *acquis* regarding the labor law. Among the novelty elements introduced was also highlighted the regulation of the legal employment relationship through the temporary work agent.

In the western part of the country, especially in the cross-border area targeted by the present study (Oradea and the limitrophe areas at the border, namely the town of Debrecen and all other administrative-territorial units at the Romanian-Hungarian western border) (ie the components of the Bihor-Hajdu-Bihar Euroregion) there is a "migration" of the labor force, specially used by the labor force available on the Romanian market, workers who hire in the labor field in neighboring country in the hope of finding a job according to the training and skills developed, but also for an adequate remuneration and obviously more advantageous than that obtained in the country.

It is known that the free movement of persons is an indispensable freedom, established and respected in the Community legal order, but it also can be seen as a commercial objective executed through Treaties – the movement of independent workers guaranteeing Community exercise of commercial and / or liberal professions.

Keywords: temporary work contract, user, temporary employment agent, labor law

Methods and materials:

In research conducted I used prevailingly the comparative analysis method, methods of studying scientific papers, of the theoretical and normative-legislative doctrinal material, on the basis

¹ Law no. 53 of January 24, 2003 The Labor Code, published in M. Of. Of Romania no. 72/5 February 2003, republished in M. Of. Of Romania no. 345/14 May 2011

of the principle of specificity of the problem, the method of interdisciplinary approach, conducting case studies for temporary employment agents with the headquarters in Bihor County.

Results and discussions:

Work through temporary employment agent is an important form of labor force occupancy in most Member States and involve a large number of workers. Also, it represents a domain that records a rapid and, in some cases, substantial growth rates, both concerning the number of employees, and the incomes in the sector.

Over time, have contoured a number of factors that have led to the increase of labor demand through a temporary employment agent such as, for example: appealing to this work modality in order to allow easy re-employment of the unemployed; increasing participation in the workforce of people who need or prefer temporary work; - enables user companies to make relatively easy labor adjustments and cost savings by outsourcing some responsibility for recruitment and administration.

But, even in this context the temporary employment agents also faces in practical plan with issues related, on the one side of the employers' reticence to appeal to such services, and on the other side, with implementation problems of labor and fiscal law.

In addition to classical, typical forms of legal employment relationships mainly represented by those based on the individual labor contract² and in which one party, who is always a natural person, obliges to put his work force for the benefit of the other party, a legal person or a physical person, to whom thus comes the obligation to create appropriate conditions for work service and pay a salary for this work, are manifested also "atypical" forms represented for example by work through temporary employment agents.³

Among the factors contributing to the increasing demand in the domain of labor through temporary employment agent can also mention:

- The active use of this type of work in order to facilitate unemployed re-employment on long-term
- Increasing the participation in workforce of people who require or prefer temporary work;
- allows user companies to make relatively easy labor adjustments and cost savings by outsourcing some responsibility for recruitment and administration.

This form of lucrative activity unfolding is considered to be an industry that implies a coherent set of regulations, normative acts, collective labor agreements and self-regulation tools at national level. In general, Member States have different traditions concerning labor market regulations and different policy preferences in terms of the balance between flexibility and security of employment. Often, it is the law that prevails in regulating and applying key terms and conditions of work through the temporary work agent.

In the attempt to systematise the set of the incident regulations in the matter of this legal employment relationship, it is necessary to start from the primary source in the field of free movement of persons, namely Articles 39-42 of the European Community Treaty (TEC). Also, we will continue the enumeration with Directive 2008/104 / EC of the European Parliament and of the Council of 19 November 2008 concerning work through temporary employment agent.⁴ The Directive establishes a protective framework for temporary agency workers which is non-discriminatory, transparent and

² See Art. 10 of Law no. 53/2003 Labor Code

³ See also A. Țiclea, *Labor Law Treaty*, Juridical Universe Publishing House, Bucharest, 2007, p. 15. The same distinction is highlighted, for example, in specialty literature from Hungary, where in addition to legal relations are also analyzed the atypical (for example, those based on individual fixed-term or through temporary agency contracts). See also Labor Code in Hungary, chap. XVI "Special Regulations of Work by Temporary Worker, Art. 214 et seq.

⁴Published in J. Of.no. L 327 of 5 December 2008, p. 9 et seq.

proportionate, while respecting the diversity of labour markets and industrial relations.

The purpose of the Directive is to ensure the protection of temporary agency workers and to improve the quality of temporary agency work by ensuring that *the principle of equal treatment*⁵ is applied to temporary agency workers, and by recognising temporary work agencies as employers, while taking into account the need to establish a suitable framework for the use of temporary agency work with a view to contributing effectively to the creation of jobs and to the development of flexible forms of working. The basic working and employment conditions of temporary agency workers shall be, for the duration of their assignment at a user undertaking, at least those that would apply if they had been recruited directly by that undertaking to occupy the same job.

The Directive is without prejudice to the Member States' right to apply or introduce legislative, regulatory or administrative provisions which are more favourable to workers or to promote or permit collective agreements concluded between the social partners which are more favourable to workers.

The Directive details the content of some important rules concerning:

- the access to employment, collective facilities and vocational training;
 - information of workers' representatives;
 - representation of temporary agency workers;
 - penalties applicable in the event of infringements of national provisions implementing the Directive.
- Also, the main point of Directive are: equal treatment as of day one for temporary agency workers as well as regular workers in terms of pay, maternity leave and leave; possibility to derogate from this through collective agreements and through agreements between social partners at national level; temporary agency workers to be informed about permanent employment opportunities in the user enterprise; equal access to collective facilities (canteen, child care facilities, transport service); Member States have to improve temporary agency workers access to training and child care facilities in periods between their assignments so to increase their employability; Member States have to ensure penalties for non-compliance by temporary agencies and enterprises.

Temporary agency work meets not only undertakings needs for flexibility but also the need of employees to reconcile their working and private lives. It thus contributes to job creation and to participation and integration in the labour market⁶.

The national legal framework in the subject matter of the analysis is mainly represented by: Chapter VII "Temporary agency work" of Law no. 53/2003 Labor Code⁷ republished, Government Decision no. 1256 of 21 December 2011 on the conditions of establishment and operation, as well as the procedure for authorizing the temporary employment agent⁸.

According to the legal provisions, work through temporary agency work is the work carried out by a temporary employee who, from the temporary work agent's disposal, performs work in favor of a user. It comes into prominence conceptual clarification of the following notions: temporary employee, temporary employment agent and user.

Thus:

- *temporary employee* is the person working at a temporary employment agent employer, made available to a user for the duration necessary to perform certain precise and temporary tasks.

- *temporary employment agency* is a company authorized by the Ministry of

⁵ Set out in Article 5 „The principle of equal treatment” – Directive 2008/104/EC of the European Parliament and of the Council on temporary agency work.

⁶ See Directive 2008/104 / EC - www.eur-lex.europa.eu Access to the European Union Law, date 31.03.2017, 17.00

⁷ Article 88 et seq. Of Law no. 53/2003 Labor Code

⁸ Published in M. Of. Of Romania no. 5 of 4 January 2012. Also, in the case of specific situations there are also incidents in the matter and the provisions of Law no. 344/2006 on the detachment of employees in the framework of the provision of transnational services, published in M. Of. Of Romania no. 636 of July 24, 2006. It is to be noted that starting with May 20, 2017 Law no. 344/2006 is repealed entering in effect Law no. 16 of 17 March 2017 concerning the detachment of employees in the framework of the provision of transnational services, published in M. Of. Of Romania no. 196 of 21 March 2017.

Labour and Social Solidarity that temporarily provides the user with skilled and/or unskilled personnel employed and paid for this purpose.

-the user is the employer to whom the temporary employment agent provides a temporary employee for the performance of precise and temporary tasks.

The situations in which the user may request the services of a temporary employment agent to provide personnel are presented by the Romanian legislator, respectively those for the performance of a precise and temporary task, unless he intends to replace one of his employees whose contract of employment is suspended due to participation in the strike⁹.

We note that the legislative provisions are imperative, so it is not possible to employ temporary agents in situations other than those expressly stated.

The temporary work assignment is appointed for a period that can't exceeding 24 months, still existing the possibility of an extension¹⁰ of successive periods which, added to the original duration of the assignment, may not lead to an overrun of 36 months period.

The legal relationship of work through a temporary employment agent assumes the conclusion of two contracts respectively: a *temporary employment contract* concluded between the temporary work agent and the employee and a *contract for provision of personnel* - which, from the point of view of the legal nature, is a commercial service contract concluded between the temporary work agent and the user company. In practice, a trilateral relationship is created between the temporary work agent, the employee and the user¹¹, the employee concluding a temporary employment contract with the employment agent on the basis of which he will carry out the activity to a third person - the user.

The contract for the provision of personnel will include the following elements¹²: a) the duration of the assignment; b) the characteristics of the post, in particular the necessary qualifications, the place of the assignment's performance and the work schedule; c) concrete working conditions; d) the individual protective and work equipment that the temporary employee must use; e) any other services and facilities in favor of the temporary employee; f) commission's value of which the temporary employment agent benefits, as well as the remuneration to which the employee is entitled; g) the conditions under which the user may refuse a temporary employee provided by a temporary employment agent.

The employee has the right to refuse the work assignment if the work performance would endanger his / her life, physical and mental integrity, and this refusal (which must be in the written form) will not be a reason for sanction or dismissal. Temporary employees have access to all the services and facilities provided by the user under the same conditions as his other employees, the user having the obligation to provide the temporary worker with personal protective and work equipment, except the situation in which through the contract for provision this duty rests with the temporary employment agent.

The temporary employment contract between the temporary work agent and the employee

⁹ This prohibition is also present in the Hungarian legislation considering work through temporary work agency which, moreover, introduces the following prohibitions to provide temporary workers: in cases expressly provided for by law; in case of replacement of an employee during his / her participation in the strike; over a period of more than 5 years. See Art. 216 of Hungarian Labor Code. Hungarian labor law legislation incident in the labor disputes doesn't explicitly prohibit the hiring of employees during a period when the employer faces a strike, the prohibition pointing only the particular situation of provision of temporary personnel to replace the employee whose contract is suspended in the context of participation in strike. Moreover, by a decision of the Hungarian Supreme Court in 2013 - the administrative and working section - it was also pointed out that against the employee on a legal strike it is forbidden to apply coercive measures that could end the employment relationship. - See Labor Law Magazine, no. 4/2016, HVG Publishing House, Budapest, 2016, p. 135

¹⁰ The extension involves the conclusion of an additional act to the temporary employment contract.

¹¹ C. Gâlcă, Labor Code, commented and annotated, Rosetti International Publishing House, Bucharest, 2015, p. 396

¹² See Art. 91 par. 2 of Law no. 53/2003 Labor Code. In practice, on the occasion of the inspections carried out, the inspectors of the Territorial Labor Inspectorates always check the presence of these elements in the framework contract for the provision of personnel. Their lack is qualified as a contravention which can be sanctioned with a fine from 2,000 lei to 3,000 lei.

will include the following constituent elements¹³:

- Identification data of the parties;
- The temporary work assignment for which the temporary employee was hired when the temporary employment contract ends during a single temporary assignment;
- The type of activity for which the temporary worker is employed when the temporary employment contract is concluded for several temporary work assignments;
- identitatea și sediul utilizatorului;
- The place of temporary employment assignment or the possibility for the temporary employee to carry out his activity, successively, for various users;
- Vocational training and skills of the temporary employee;
- the date from which temporary employment contract will have effect;
- The duration of the temporary assignment and the conditions under which it may be extended;
- The concrete conditions in which work will be carried out within the temporary work assignment, namely the job-specific risks;
- Rest leave to which the temporary employee is entitled;
- The eventual probationary period, established under the law¹⁴;
- Conditions for giving notice;
- Salary rights and ways of remuneration of the temporary employee, and the frequency of the payment;
- The normal duration of work;
- The necessary information if the temporary employee is going to work abroad;
- Clauses regarding employment termination at the initiative of the temporary work agent at the user's notice.

For the activity performed for the benefit of the user, the temporary employee is entitled to a remuneration paid by the temporary employment agent, the amount of which may not be less than the salary received by the employee of the user, who performs the same work or is similar to that of the temporary employee¹⁵.

Upon termination of the assignment, the temporary employee may conclude an individual employment contract with the user.

The specific conditions and common interests in the geographic area of the Bihor-Hajdu-Bihar Euroregion, and beyond, have created the premises for the development on the labor market in our county of temporary employment agencies.

A company such temporary employment agency must follow a specific procedure for as such authorization.

Thus, in order to obtain authorization to work as temporary workers, companies are obliged to meet cumulatively the following conditions¹⁶:

- a) to be legal entities constituted according to the law and to provide in its articles

¹³ See Art. 94 of the Law no. 53/2003 Labor Code.

¹⁴ By the temporary work contract can be established a probationary period for the accomplishment of the assignment, of which duration is fixed at the request of the user, but may not exceed: a) two working days if the temporary work contract is concluded for a period of less than or equal to one month; b) 5 working days, if the temporary employment contract is concluded for a period of one month to 3 months; c) 15 working days, if the temporary employment contract is concluded for a period of 3 to 6 months; d) 20 working days, if the temporary employment contract is concluded for a period longer than 6 months; e) 30 working days, in case of the employees hired in managerial positions for a period of temporary employment more than 6 months.

¹⁵ Since the legislator states that " insofar the user doesn't hire such an employee, the salary received by the temporary employee will be determined by taking into consideration the salary of a person employed under an individual employment contract and performing the same or similar work, as set out in the collective labor agreement applicable to the user ", in practice the temporary work agent must ask the user, through the framework contract for the provision of personnel, to submit an extract of the collective labor contract concluded at its level. See Art. 92 and 101 of Law no. 53/2003 Labor Code - equal treatment

¹⁶ See Art. 3 of H.G. no. 1256/2011

of incorporation, as a main object of activity, "Contracting activities, on a temporary basis, of personnel according to CAEN code";

- b) to not record debts to the state budget or local budgets;
- c) to not figure in the records of the fiscal record of deeds sanctioned by financial regulations, customs and with those concerning financial discipline;
- d) not have been sanctioned in the last 24 months preceding the date of the request for authorization for violation of labor laws, fiscal and commercial; contraventions in respect of which there is a pending court action will be considered only if until the date of the settlement of the application for authorization, a definitive and irrevocable court order has been pronounced;
- e) to constitute a financial guarantee whose value is to the level of the 25 minimum gross national basis salary¹⁷ guaranteed by payment, plus the contributions due by the employer to the state social insurance budget, the unemployment insurance budget and the budget of the National Health Insurance Fund, according to the law.

According to the legal regulations in effect, the authorization of commercial companies is made by the Ministry of Labor and Social Justice through the Territorial Agencies for Social Protection in whose territorial jurisdiction these companies are established.

Within 30 days from the date of application registration through the territorial agency for competent social benefits, the Ministry of Labor and Social Justice will assess the fulfillment or not of the permit conditions.

Recourse to the services provided by such companies can be considered as an opportunity for different businesses to quickly ensure the need for skilled workforce for their activities, thus reducing their financial (not only financial) effort, which involves searching, selecting and employing the needs of employees.

Moreover, companies beneficiary of such contracts of personnel provision will also record advantages in respect of:

- Conversion of a staff charge into an expense with the services;
- Reducing costs with additional benefit packages that would be granted to a self-employed / permanent employee;
- Eliminating the exposure risk of the beneficiary in case of a decrease in the volume of activity;
- Reducing workload from the point of view of staff management.

We have to show that during the performance of their own activity, the temporary work agencies are subject to periodic checks by specialized control bodies, the most frequent being (perhaps due to the specific activity) those carried out by the territorial labor inspectorates.

Through the thematic control actions¹⁸ it is intended the conformation by the temporary labor agencies of the provisions of the Labor Code, by H.G. no. 1.256 / 2011 regarding the operating

¹⁷ Starting with February 1, 2017, the minimum guaranteed gross pay is 1450 lei / month - see H.G. no. 1/2017 for the establishment of the minimum gross national salary guaranteed in payment, published in M. Of. Of Romania no. 15 of 6 January 2017

¹⁸ From the data available in the National Register of temporary workers, managed by the Ministry of Labor and Social Justice, there are 379 temporary active agents. Of them during the national campaign in 2016, through labor inspectorates were checked a total of 198 agents. The controls pointed the manner in which the legal provisions in the field of labor relations are respected, especially regarding the operating conditions and the authorization procedure of the temporary work agent, with the following results: - 198 control agents - 2,230 provided contracts, ongoing, of which: - 1,459 with Romanian users - 790 concluded with foreign users- 13,714 temporary work contracts in execution, out of which: - 10,578 executed in Romania - 3,137 executed abroad- 36 measures ordered to remedy the non-compliances found- 13 sanctions applied, out of which: - 6 fines; - 7 warnings. - 111,500 lei fines applied in total, out of which: - 45,000 lei for carrying out the activities of the temporary work agent without authorization; - 4,500 lei for inobservance of the work conditions and employment of the persons provided; - 2,000 lei for inobservance of the obligation to communicate any changes occurred; - 50,000 lei according to art. 260 paragraph 1 lit. e) of Law no. 53/2003 - Labor Code, republished, with subsequent amendments and completions- 10,000 lei for inobservance of provisions of GD no. 500/2011 on the General Register of Employees' Evidence, as amended and supplemented. In this regard, see also <https://www.inspectiamuncii.ro/> date 03/31/2017 17:30

conditions, as well as the authorization procedure of the temporary work agent, of H.G. no. 500/2011 regarding the General Register of employees¹⁹ records and of Law no. 156/2000 regarding the protection of Romanian citizens working abroad, republished²⁰.

Following research carried out we can see that there is a growing tendency of the companies from the Romanian-Hungarian West border to employ temporary workers, but even under these circumstances, the Romanian side is far from the rest of the countries in Europe, where the percentage of temporary workers is much higher.

Note that, this system of labor relations through temporary employment can be a way of obtaining control over labor costs as well as labor flexibility, especially in terms of jobs for cross-border workers (and not only) less qualified in competitive sectors with variable or unpredictable demand. - giving access to the labor market to groups such as students, cross-border workers, women returning from maternity leave, people with disabilities and the unemployed. These social categories mentioned above have the opportunity to develop their skills and experience, respectively to accede to a safer job.

In the current context, temporary workers are actively participating in cross-border mobility, and the increase in the number of temporary workers is largely a consequence of the changing needs of employers. However, in order to prevent the transformation of this employment relationship into what some call the second-hand labor market, it must be found a balanced relationship between the benefits offered, namely flexibility, on the one hand, and the risks of insecurity, on the other.

Conclusions

In the current context, temporary workers actively participate in cross-border mobility, and the increase of the number of temporary workers is largely the consequence of the changing needs of employers. However, in order to prevent the transformation of this employment relationship into what some call the second-hand labor market, must be found a balanced relationship between the benefits offered, namely flexibility, on the one hand, and the risks of insecurity, on the other.

BIBLIOGRAPHY

C. Gâlcă, Labor Code, commented and annotated, Rosetti International Publishing House, Bucharest, 2015;

A. Țiclea, Labor Law Treaty, Juridical Universe Publishing House, Bucharest, 2007;

***, www.eur-lex.europa.eu Access to European Union Law

***, www.inspectiamuncii.ro - Portal Labor Inspection

Law Magazine, no. 4/2016, HVG Publishing House, Budapest, 2016

¹⁹Published in M. Of. Of Romania no. 372 of 27 May 2011

²⁰Republished in M. Of. Of Romania no. 291 of May 5, 2009

ACTION PLAN TO STRENGTHEN THE FIGHT AGAINST FRAUD AND TAX EVASION IN THE EUROPEAN UNION

Anca Andreea Manea

PhD Student, University of Bucharest

Abstract: Tax fraud and tax evasion restricts countries' ability to generate revenue and to pursue economic policies. At a time of budgetary constraints, the fight against tax fraud and tax evasion is more than a matter of tax fairness - becomes an essential element for social and political acceptability of fiscal consolidation. The European Council agreed to accelerate work in the fight against tax fraud, tax evasion and aggressive tax planning. In particular, it will advance priority in the work of promoting and broadening the scope of the automatic exchange of information at all levels.

Keywords: fraud, tax evasion, the European Union, fiscal paradise, European Commission.

În 2012, Comisia a prezentat un plan de acțiune care cuprindea peste 30 de măsuri de combatere a fraudei și a evaziunii fiscale. Multe dintre acestea s-au concentrat în mod specific pe sporirea transparenței fiscale și pe intensificarea schimbului de informații. S-au realizat progrese importante în privința acestor măsuri, o serie de inițiative-cheie fiind deja finalizate.

Acest plan de acțiune a încurajat guvernele europene să promoveze măsuri comune împotriva companiilor și a persoanelor care se sustrag de la plata impozitelor, în condițiile în care, potrivit estimărilor CE, aproximativ o mie de miliarde de euro se pierd anual în UE prin evaziune și fraudă fiscală.

Planul de acțiune pentru combaterea fraudei și evaziunii fiscale a prevăzut măsuri pe termen scurt, mediu și lung menite să soluționeze problema și să conducă la recuperarea banilor datorati.

UE a recomandat ca această campanie să înceapă cu acțiuni împotriva paradisurilor fiscale și a lacunelor juridice pe care unele companii le folosesc pentru a evita plata taxelor.

Țările din UE au în prezent standarde variate cu privire la definirea paradisurilor fiscale și, prin urmare, au metode diferite de acțiune. Aceasta înseamnă că tranzacțiile care implică paradisuri fiscale se pot derula cel mai ușor prin intermediul țărilor care au legislația cea mai tolerantă.

O abordare comună cu privire la detectarea și apoi combaterea paradisurilor fiscale i-ar împiedica pe evazionisti să profite de diferențele existente la nivelul sistemelor naționale.

UE a recomandat statelor membre să întocmească o listă neagră a locurilor care pot reprezenta paradisuri fiscale. Astfel s-ar transmite un semnal puternic, care ulterior ar putea fi urmat de o modificare a acordurilor fiscale aflate în prezent în vigoare. La rândul său, acest lucru ar descuraja investitorii.

Pentru a preveni sustragerea companiilor de la plata taxelor, țările din UE ar trebui să consolideze mai întâi convențiile privind evitarea dublei impuneri – datorită acestora, companiile active în mai multe țări nu trebuie să plătească impozite în fiecare dintre ele. Lacunele existente le permit unor companii să abuzeze de aceste convenții și să nu plătească impozite deloc.

Această formă de evaziune fiscală, cunoscută și sub denumirea de „planificare fiscală agresivă”, se înregistrează tot mai des, iar planul de acțiune a recomandat soluționarea aspectelor tehnice și juridice care o fac posibilă.

Dacă țările membre încearcă să abordeze pe cont propriu această problemă, există riscul ca întreprinderile vizate să se stabilească pur și simplu în altă țară cu o legislație mai permisivă. A fost nevoie de o acțiune la nivelul UE pentru a elimina lacunele juridice și pentru a ne asigura că nici o țară nu suferă pierderi financiare pentru că a acționat singură.

Comisia Europeană a monitorizat punerea în aplicare a acestor recomandări și a făcut presiuni asupra țărilor care nu fac progrese suficiente.

Planul a fost aprobat Parlamentului European și a miniștrilor de finanțe din UE.

Între timp, Comisia a mai elaborat o serie de propuneri de inițiative suplimentare pentru combaterea evaziunii fiscale, cum ar fi:

- elaborarea unui cod al contribuabililor;
- introducerea la nivelul UE a unui număr de identificare fiscală;
- o revizuire a dispozițiilor europene împotriva abuzurilor;
- elaborarea de orientări privind trasabilitatea fluxurilor financiare.

Combaterea evaziunii fiscale este o prioritate nu numai pentru UE, ci și pentru celelalte țări de pe glob. Subiectul a fost discutat la reuniunile G8 și G20, iar liderii participanți și-au manifestat permanent sprijinul față de planul de acțiuni al UE privind fraudele și evaziunea fiscală¹.

Prezentat în decembrie 2013, acesta propune un set complex de măsuri menite să ajute guvernele statelor membre să recupereze miliarde de euro pierdute ca urmare a fraudei și evaziunii fiscale.

Pe lângă acoperirea lacunelor existente, Comisia a lucrat și la elaborarea unui pachet care includea un cod al contribuabilului, un număr de identificare fiscală la nivelul UE, precum și orientări pentru urmărirea fluxurilor financiare și măsuri de limitare a paradisurilor fiscale.

La 2 martie 2012, Consiliul European a invitat Consiliul și Comisia să elaboreze rapid modalități concrete de îmbunătățire a luptei împotriva fraudei și evaziunii fiscale, inclusiv în relație cu țările terțe, și să prezinte un raport până în luna iunie 2012. În aprilie, Parlamentul European a adoptat o rezoluție în care reiterează necesitatea urgentă de a se lua măsuri în acest domeniu.

Ca prim răspuns, la 27 iunie 2012, Comisia a adoptat o comunicare („comunicarea din iunie”) care a prezentat modul în care poate fi îmbunătățită respectarea obligațiilor fiscale și în care poate fi redusă fraudele și evaziunea fiscală, printr-o mai bună utilizare a instrumentelor existente și adoptarea propunerilor în așteptare ale Comisiei. De asemenea, Comisia a identificat domeniile în care măsuri legislative suplimentare sau o coordonare suplimentară ar fi în beneficiul UE și al statelor membre și a demonstrat valoarea adăugată pe care o are colaborarea împotriva provocării crescânde reprezentate de fraudele și evaziunea fiscală.

Comunicarea din iunie a anunțat pregătirea, înainte de sfârșitul anului 2012, a unui plan de acțiune care stabilește măsuri concrete pentru a îmbunătăți cooperarea administrativă și a sprijini dezvoltarea bunei politici de guvernare existente, aspectelor mai ample legate de interacțiunea cu paradisurile fiscale și combaterea planificării fiscale agresive și alte aspecte, inclusiv infracțiunile fiscale.

Comisia a prezentat în acest plan de acțiune inițiativele pe care le-a avut deja, inițiativele noi care pot avansa în acest an, inițiativele planificate pentru anul următor și cele care necesită o perioadă de timp mai îndelungată. În stabilirea etapelor acestor inițiative, Comisia era conștientă de necesitatea de a nu supraîncărca statele membre și de a ține cont de capacitatea acestora de a lua măsurile care se impun.

Consider că în esență, acest plan de acțiune conține acțiuni concrete care pot produce rezultate tangibile pentru toate statele membre și care pot oferi sprijin în special acelor state membre cărora le-

¹http://ec.europa.eu/taxation_customs/resources/documents/taxation/tax_fraud_evasion/com_2012_722_ro.pdf

au fost adresate recomandări specifice privind necesitatea de a consolida colectarea impozitelor, în cadrul Semestrului european 2012.

1 COM (2012) 351 final din 27.06.2012 Comunicarea Comisiei către Parlamentul European și Consiliu privind modalitățile concrete de intensificare a luptei împotriva fraudei și evaziunii fiscale, inclusiv în ceea ce privește țările terțe.

2 Recomandări specifice pentru fiecare țară au fost adresate Bulgariei, Ciprului, Republicii Cehe, Estoniei, Ungariei, Italiei, Lituaniei, Maltei, Poloniei și Slovaciei. Demn de remarcat este faptul că statelor membre care beneficiază în prezent de asistență financiară în temeiul Fondului european de stabilitate financiară (FESF), al Mecanismului european de stabilizare financiară (MESF) sau în temeiul dispozițiilor articolului 143 din tratat le-a fost adresată recomandarea de a pune în aplicare măsurile stabilite în deciziile de punere în aplicare conexe și indicate în memorandumurile lor de înțelegere, precum și în posibilele suplimente ulterioare. Este vorba de Grecia, Irlanda, Portugalia și România.

Statele membre și părțile interesate au fost consultate cu privire la conținutul planului de acțiune și cu privire la prioritățile care urmează să fie asociate fiecărui punct.

Planul ia în considerare punctele de vedere ale acestora. Mesajul ferm transmis de statele membre a fost că ar trebui să se acorde prioritate maximă acțiunilor deja în curs de dezvoltare și implementării și aplicării în integralitate a legislației recent adoptate privind cooperarea administrativă și combaterea fraudei fiscale. Statele membre au evidențiat, de asemenea, necesitatea de a adopta rapid propunerile în așteptare în cadrul Consiliului și de a acorda o atenție deosebită luptei împotriva fraudei și a evaziunii fiscale în materie de TVA²³.

Activitatea viitoare în legătură cu aceste acțiuni s-au ghidat după necesitatea de a reduce costurile și complexitatea sistemelor fiscale, atât pentru contribuabili, cât și pentru administrațiile fiscale. Pentru contribuabili, scăderea costurilor și a complexității ar încuraja o mai bună respectare a obligațiilor fiscale. Pentru administrațiile fiscale, dezvoltarea și utilizarea pe deplin a instrumentelor automatizate și a tehnicilor de gestionare a riscurilor ar elibera resurse umane și bugetare permițându-le să se concentreze asupra realizării obiectivelor urmărite⁴.

De asemenea, Comisia a continuat să promoveze utilizarea cea mai eficace de către toate statele membre a unor instrumente informatice practice pentru toate taxele și impozitele. De asemenea, aceasta a încurajat o abordare mai coordonată între impozitarea directă și indirectă, precum și între impozitare și vamă prin folosirea în mod adecvat a programelor FISCALIS și CUSTOMS în vederea îmbunătățirii comunicării și a promovării unui cadru mai sistematic de schimb de bune practici și instrumente, în funcție de caz. Acest lucru contribuie la îmbunătățirea eficienței auditurilor și controalelor și la reducerea sarcinii care le revine contribuabililor.

Toate acțiunile propuse în document în vederea realizării de către Comisie sunt consecvente și compatibile cu actualul cadru financiar multianual 2007-2013 și cu noul cadru financiar multianual 2014-2020.

Frauda și evaziunea fiscală limitează capacitatea statelor membre de a colecta venituri și de a-și pune în aplicare politica economică⁵. Conform estimărilor, zeci de miliarde de euro, reprezentând

²³ Concluziile Consiliului din decembrie 2011 (doc. 9586/12 – FISC 63 OC 213)

³ Raportul ECOFIN către Consiliul European referitor la aspecte fiscale din 4.12.2012 (doc. 16327/12 – FISC 166 – ECOFIN 949) și Concluziile Consiliului privind Comunicarea Comisiei din 13.11.2012 (doc. 16051/12 – PRESSE 465 – PR CO 60).

⁴ http://ec.europa.eu/taxation_customs/resources/documents/taxation/tax_fraud_evasion/com_2012_722_ro.pdf

⁵ Frauda fiscală este o formă de evaziune fiscală comisă în mod intenționat, care, în general, face obiectul unor sancțiuni penale. Termenul include situațiile în care sunt prezentate în mod intenționat declarații false sau documente contrafăcute. În general, evaziunea fiscală desemnează mecanisme ilegale prin care obligația de plată a impozitului este ascunsă sau ignorată, și anume contribuabilul plătește impozite mai mici decât cele pe care este obligat să le plătească din punct de vedere juridic, prin neaducerea la cunoștința autorităților fiscale a unor venituri sau informații.

adesea sume nedeclarate și neimpozitate, se află în continuare în jurisdicții offshore, reducând veniturile fiscale naționale. Punerea în aplicare a unor acțiuni decisive care să aibă drept obiectiv reducerea la minimum a fraudei și a evaziunii fiscale ar putea genera venituri suplimentare în valoare de miliarde de euro pentru bugetele publice din întreaga Europă.

Frauda și evaziunea fiscală constituie, de asemenea, o provocare în materie de corectitudine și echitate.

În opinia mea corectitudinea este o condiție esențială pentru ca reformele economice necesare să fie acceptabile din punct de vedere social și politic. Sarcina fiscală ar trebui să fie distribuită mai uniform, prin asigurarea faptului că toată lumea, indiferent dacă este vorba de lucrători mai puțin calificați, de întreprinderi multinaționale care beneficiază de piața unică sau de persoane înstărite cu economii în jurisdicții offshore, contribuie la finanțele publice prin plata unei contribuții echitabile.

Corectitudinea și echitatea înseamnă, de asemenea, crearea unor sisteme de impozitare mai bune și mai juste.

Combaterea fraudei și a evaziunii fiscale necesită acțiuni la nivel național, la nivelul Uniunii și la nivel mondial. Procesul de integrare europeană a dus la o integrare mai strânsă a economiilor tuturor statelor membre, înregistrându-se volume ridicate ale tranzacțiilor transfrontaliere, precum și diminuarea costurilor și a riscurilor aferente acestor tranzacții. Procesul a generat avantaje enorme pentru cetățenii și întreprinderile europene, însă, în schimb, a creat provocări suplimentare pentru administrațiile fiscale naționale în ceea ce privește cooperarea și schimbul de informații. Experiența a arătat că statele membre pot face față în mod eficace acestor provocări numai dacă acționează împreună, pe baza unui cadru convenit la nivelul UE. Soluțiile exclusiv unilaterale nu vor funcționa. În cadrul unei piețe unice, într-o economie globalizată, neconcordanțele și lacunele din legislațiile naționale sunt prea ușor valorificate de cei care caută să se sustragă de la plata obligațiilor fiscale.

UE are de mult timp o politică solidă privind buna guvernare în domeniul fiscal. Principiile care stau la baza sistemului UE sunt transparența, schimbul automat de informații și concurența fiscală loială. UE poate valorifica experiența acumulată de-a lungul mai multor ani: schimbul automat de informații este din 2005 standardul UE pentru veniturile din economii.

UE a elaborat un set cuprinzător de instrumente pentru a îmbunătăți capacitatea statelor membre de a combate fraudă și evaziunea fiscală. Acest set cuprinde legislația UE (privind îmbunătățirea transparenței, schimbul de informații și cooperarea administrativă), acțiuni coordonate recomandate statelor membre (de exemplu, cele care vizează planificarea fiscală agresivă și paradisurile fiscale) și recomandările specifice fiecărei țări referitoare la intensificarea luptei împotriva fraudei fiscale, ca parte a semestrului european al guvernării economice.

S-au luat deja mai multe măsuri importante, iar statele membre utilizează mai bine instrumentele disponibile. În prezent este prioritar ca statele membre să aducă îmbunătățirile necesare sistemelor lor naționale, precum și să utilizeze pe deplin setul european de instrumente și să pună în aplicare în mod temeinic și coordonat măsurile convenite.

BIBLIOGRAPHY

1. A. Boroi, C. Cășuneanu, *Reflecții asupra noii legi pentru prevenirea și combaterea evaziunii fiscale*, Editura Național, București, 2013;
2. I.M. Costea, *Combaterea evaziunii fiscale și fraudă comunitară*, Editura C.H. Beck, București, 2010;
3. G. Goicea, M.C. Goicea, A.M. Olteanu-Duarte, *Evaziunea fiscală între abuz și rațiune economică*, Editura Național, București, 2011;
4. D.D. Șaguna, *Drept fiscal*, ed. a Va, Editura C.H. Beck, București, 2013;

5. B. Terra, J. Kajus, A guide to the European WATT Directives: Commentary on the Value Added Tax of the European Community;
6. Cauzele reunite C-354/355/03 Optigen Ltd, Fulcrum Electronics Ltd și Bond House Systems Ltd c. Commissioners of Customs & Excise – Curtea Europeană de Justiție, camera a treia, decizia din 12 ianuarie 2006;
7. Convenția stabilită pe baza art. K3 din Tratatul privind Uniunea Europeană relativă la protecția intereselor financiare ale Comunităților Europene;
8. Combaterea fraudei și a evaziunii fiscale, Contribuția Comisiei la reuniunea Consiliului European din data de 22 mai 2013;
9. Directiva nr. 67/227/CEE;

THE INFLUENCE OF THE GLOBAL BUSINESS ENVIRONMENT ON THE MULTILATERAL TRADING SYSTEM

Luiza Loredana Năstase

Assist., PhD, University of Craiova

Abstract: On the background of the phenomenon of globalization and of international economic and financial crises, the rethinking of the international trading system, its resizing and broad analysis of its polyvalent character become precious issues for the smooth operation of trade everywhere. At the same time, we see economic actors engaged in transactions, but seeming to participate involuntarily, mechanically, without knowing the rules of the system, and thus without benefiting from the full benefits of the system, the security and stability of access to global markets.

The analysis of the global business environment requires an investigation into influences (both internal and external), given the degree of diversity of commercial transactions; Together with the analysis of the intensification of the globalization of the spaces and the increase of the bilateral, regional trade agreements, etc.

Praised by some and endorsed, condemned by others and disapproved, the phenomenon of globalization is irreversible and constantly transforming.

Next, we will try to address the issue of the global business environment and its impact on the multilateral trading system, highlighting the increased activity of multinational companies, increasing competitiveness, the need to reform business regulations, and presenting the trade situation in a global context.

Keywords: globalization, multilateral trading system, trade agreements, competitiveness, global business environment

1. Introduction

The phenomenon of globalization is highly debated by all specialists (whether we are talking about researchers, teachers, politicians, economists, etc.), given its multicolourism, the complexity and the variable dynamics of its component subsystems. That is why we can not discuss even a definitively unanimous or finite definition, categorical; Some people perceive globalization as a phenomenon, others regard it as a set of ideas and doctrines and a third part as a sum of all these aspects.

However, what we can not challenge is its link to the development and deepening of the integration of global interdependencies, international trade, investment relations between resident and non-resident entities, and information and technology exchanges on the borders of a nation. Its multifaceted and complex nature gives it both a quantitative approach (dimensioning the volume of world trade) and a qualitative (variety of transactions occurring within the international trade landscape), especially economic, political and social effects.

Strangely linked to globalization, the issue of the multilateral trading system also emerges as a cornerstone of the World Trade Organization. When we say an international trading system, then we know that we are talking about a braid in a set of markets where a multitude of actors (as consumers, producers, sellers, etc.) interact with a common set of rules and regulations that define Economic behavior. Must to keep in mind that the multilateral trading system does not only cover the rules and

regulations of trade, but also the institutions and institutions involved in this process, as well as the measures taken by states in this regard.

But why is an open multilateral trading system necessary? The answer is one as simple, so complex: A relaxation of the economic climate and a decrease in intensity of tension among economic actors and beyond, can ease the way towards a reduction of gaps and disparities between regions, an increase in new jobs and a more flexible labor market, the emergence of new markets and competitive products, strengthening the sustainable development, enhancing the involvement of decision-makers in resolving and dispersing existing disagreements in trade relations, improving the trade-gross domestic product ratio and others.

2. The main features of the global business environment

As mentioned in the introduction, the complexity and diversity of the world stage leads to the creation of new innovative products, specific to the current requirements of the international market; so, it's changing the options of all parties involved, from manufacturers, sellers, enterprises of different sizes, institutions and institutes, bodies and organizations, to the final consumer.

At the moment, phenomena such as globalization and economic integration require participants to create an engaging and competitive business environment; Therefore, national governments must seek to involve the inclusion of business environments, in the form of a whole, so that interaction between the various parts of the body / the whole (in our case, a global business environment achieved through the integration of national business environments) is achieved by increasing the interdependence between the world nations.

And if the world economy is transforming more and more in an interdependent matrix, made up of connections between the components that previously acted and existed independently of each other, it is necessary to redefine the related, adjacent aspects.

The business environment is made up of the sum of rules, regulations, norms and legal codes, both ethical and administrative which governs the external stage that firms operate at a regional, regional, international level. In other words, the global business environment shows us the conditions in which international trade takes place; With the related factors and specific causality relations, for the analysis of the global business environment two ways of dealing with the issue are needed: internal nature (aspects such as human resources policy or management policy) and external nature (issues related to political, economic, social, legal, etc.).

Features specific to the global business environment are the following:

- dematerialisation of economic activities - at present, due to the increased importance of information and technology, it is noticed that production takes place not where matter is, but where information, science, as immaterial investment is found. Intangible assets have a growing importance in a business, with the sources of performance being creativity, innovation and intelligence.
- the internationalization of the business environment - the interconnections existing at the economic level, the increase of the global trade, as well as the intensification of the investments of all types have led to an increase of multinational companies, cooperation in various economic, technological and scientific branches, between different institutions, but also the formation of new rules and norms designed to regulate the current trade relations.
- Strengthening competition within the global business environment - economic integration has brought a number of advantages to economic agents (cost reductions, increased production, price reduction, diversification of supply, research and innovation development), forming various economic centers such as BRIC, BRICS, EU, Japan, USA etc.

A major influence on the global business environment has been the international economic and financial-monetary crisis. This has put its mark on serious economic imbalances, falling population incomes, declining output, rising government debt and budget deficits, price instability.

That is why reforming the regulations and norms related to the development of the global business activity has become imperative for a good performance of the actions.

3. Global business environment and foreign direct investment

We continue to present the ranking of the first states, according to the ease of doing business, given that an attractive and stable business environment can attract foreign investments that contribute to the economic development of the states and to the welfare of the population:

Table no. 1

Ranking the first 15 economies on the basis of ease of doing business

Rank	Economy	DTF score
1	New Zealand	87.01
2	Singapore	85.05
3	Denmark	84.87
4	Hong Kong SAR, China	84.21
5	Korea, Rep.	84.07
6	Norway	82.82
7	United Kingdom	82.74
8	United States	82.45
9	Sweden	82.13
10	Macedonia, FYR	81.74
11	Taiwan, China	81.09
12	Estonia	81.05
13	Finland	80.84
14	Latvia	80.61
15	Australia	80.26

Data processed by the author based on the information provided by the report Doing Business: Equal Opportunity for All, International Bank for Reconstruction and Development, 2017

When an investor thinks of investing in a particular state, it will first analyze issues such as tax rates and the local business environment. In this regard, we have presented in the table above, the first 15 economies in terms of the ease of doing business, according to data provided by the World Bank, in the Doing Business report, 14th edition of 2017. They were analyzed companies from over 190 states, starting with Afghanistan and ending with Zimbabwe, taking into account 11 categories, such as the ease of opening a business, obtaining a credit, obtaining construction authorization, etc.

Depending on the implemented measures, we notice that this year, the first economies maintain their top positions; New entrants in the ranking of the top 20 economies being Georgia (16th place, with a DTF score of 80.20 and 5 new measures implemented), Austria (19th with a score of 78.92 DTF) and Latvia (14th place with a score DTF of 80.61 and 2 new measures implemented). First place is New Zealand (87.01 DTF score), followed by Singapore (85.05 DTF score) and Denmark (84.87 DTF score).

Romania ranks 36 with a DTF score of 74.26 (with a lower position than last year) and last place, number 190, is occupied by Somalia, with a DTF score of 20.29. For Romania, the analysis was not favorable because it was noted that the time to take up a business increased due to the increase in the time needed to obtain the VAT code; So Romania has become less attractive to attract investment. In fact, our country has decreased by 11 places in the chapter Opening a business, with 2 places to Protect the interests of minority shareholders, with one place at Property Registration and

another one at Insolvency Settlement. The only criterion that received a more favorable position than last year was the Tax Payment (it climbed 4 places due to the reduction of social contributions); Unchanged positions recorded chapters Commerce, Credit, Construction Authorizations, Electricity and Contract Force.

Compared with other Eastern European economies, the Romanian state was bad; Thus, while we were only 36, Poland, the Czech Republic and Slovenia were on 24, 27 and 30 respectively; Even Kazakhstan was ahead of us, ranking 35th. Consoling can be easier, looking we are behind Bulgaria (39th place), Hungary (41st place), Belgium (42th place), Italy (50th place), Luxembourg (59th place), Turkey (69th place) and others.

After analyzing the data provided by this report, we note that investors are still attracted by the friendly business environment in the developed, high-income economies (OECD), followed at a considerable distance by European and Central Asian states. Thus, while I have stated that the lead is New Zealand, the Greek state occupies the 61st place, and the sub-Saharan African economies continue to rank among the less attractive places for foreign investors (the transfer of property lasts in these African states About two months compared to just three weeks are OECD-developed economies !!!).

But in the past year, 137 economies implemented 283 business regulatory measures, 1/5 more than The previous period (most of the measures implemented were in the case of the ease of opening a business -49-, followed by paid taxes -46-).

Business rules and regulations may often have a double character: both helpful and obstructive. As a consequence, the governments of the countries must constantly observe the needs of the business environment in order to provide the basis for a good organization and development of operations, for the expansion of national and international trade.

These analyzes by the World Bank Group have shown that those economies that tend to be closest to the border are also those that receive the most direct foreign investment. What contributes to this are criteria such as the size of the local market, its evolutionary character, in the sense of a growth trend, the relative endowment with production factors, but also the degree of openness of the economy is the national borders.

4. Conclusions

The current business environment is still fragile and in a state of recovery after the international economic and financial-monetary crisis. In addition, we add the degree of high uncertainty, the call to protectionism, thus creating special structural challenges, to eliminate all these impediments to the development of global trade and to attract foreign investment.

We believe it is very important for international scene actors to cooperate and collaborate across borders to make available to all those who are interested the conditions for doing business in a more friendly environment and ensuring sustainable development.

Also, must approached aspects such as those as procedural, related infrastructure, cost and time when we talk about export and import operations, but also about competitiveness. We remember the situation of the sub-Saharan African states, who, due to the long travel times within national borders, often lose the chance to participate in the international market. This is the case for countries such as Angola, Rwanda, Congo, Eritrea, Sudan and others. For example, World Bank specialists believe that a 24-hour reduction in domestic travel in these states can increase by over 6-7% of exports. Consideration should also be given to facilitating the processing and customs clearance process, in the sense of their automation.

BIBLIOGRAPHY

- Baldwin, Richard E.**, *Multilateralising regionalism*, Graduate Institute of International Studies, Geneva, 2006 (www.hei.unige.ch)
- Beck, Thorsten, Chen Lin and Yue Ma**, *Why Do Firms Evade Taxes? The Role of Information Sharing and Financial Sector Outreach*, *Journal of Finance* 69: 763-817, 2014
- Bhattacharya, Debapriya**, *Ways Forward for the Multilateral Trading System*, Commonwealth Trade Hot Topics, Economic Affairs Division, Commonwealth Secretariat, Pall Mall, London, Issue No. 53, November 2008
- Brown, Oli; Shaheen, Faisal Haq; Shaheen, Rafi Khan; Yusuf, Moeed**, *Regional Trade Agreements: Promoting conflict or building peace?*, International Institute for Sustainable Development, 2005 (www.iisd.org)
- Dăianu, Daniel**, *De ce stârnește globalizarea atâtea pasiuni?*, în *Secolul 21 – globalizare și identitate*, nr. 7-9, 2001
- Djankov, Simeon**, *The Doing Business, Project: How It Started: Correspondence*, *Journal of Economic Perspectives* 30 (1):247-48, 2016
- Guillochon, Bernard**, *Économie internationale*, en coll. avec A. Kawecki et B. Venet, Collection „Manuel et exercices corrigés”, 7e édition, Editure Dunod, Paris, 2012
- Kraay, Aart**, *Weak Instruments in Growth Regressions: Implications for Recent Cross-Country Evidence on Inequality and Growth*, Policy Research Working Paper 7494, World Bank, Washington, DC, 2015
- Stutz, Frederick P.; Warf, Barney**, *The World Economy: Resources, Location, Trade and Development* (5th Edition), Publisher Prentice Hall, Upper Saddle River, NJ, 2006
- Xu, Bin**, *Trade liberalization, wage inequality, and endogenously determined nontraded goods*, *Journal of International Economics* 60(2), 417–431, 2003
- ***, *Apel pentru revitalizarea sistemului comercial global*, în *Afacerea-buletin oficial online al Camerei de Comerț și Industrie București*, Anul III, Nr. 45-46 (151-152) 12-25.11.2008, disponibil online la adresa <http://www.ccib.ro/afacerea/Stire-701-.htm>
- ***, *Doing Business: Equal Opportunity for All*, 14th edition, International Bank for Reconstruction and Development, A World Bank Group Flagship Report, Washington DC, 2017
- ***, *The Global Competitiveness Report 2016-2017*, World Economic Forum, Geneva, 2016
- ***, *World Investment Report 2016 - Investor Nationality: Policy Challenges* (UNCTAD/WIR/2016), Geneva, 2016

THE PHENOMENON OF THE FERTILITY GAP AS AN EXPLAINING FACTOR FOR THE LOW TOTAL FERTILITY RATES IN CENTRAL-EASTERN EUROPE

Gyorbíro Nora Alice

PhD Student

Abstract: After the transition to the democratic capitalism in 1989-1990, a massive fall could be noticed in all post-socialist countries in Central-Eastern Europe in terms of the total fertility rates, as from an average value of around 2.2. it fell to 1.2-1.4., without significant moves in the last two and half decades.

A large part of the public opinion but also of the scientific communities believed that the main explaining factor is the change of the values, the spreading of the individualist way of thinking which results on the level of the society a permanent delay of the family founding and thus a significantly lower fertility rate.

Therefore it was rather surprising to find out from international researches, that in terms of the desired number of children, there is no significant difference between the European countries, the differences thus can not be explained by differences in values and attitudes. The demographic scientific literature refers to this term as fertility gap, which indicates the difference between the desired and the finally realized number of children. In the Central-Eastern European countries, such in Romania, this is the main reason, so the desired number of children can not be reached in the majority of the cases due to several factors. In my paper I take a closer look to all these socially relevant aspects.

Keywords: Fertility, fertility gap, total fertility rate, individualism

After the collapse of the communist regimes in Central and Eastern Europe, beyond many other things the researchers of the social sciences could notice a remarkable alternation in the region's demographic processes. The total fertility rate, which actually means the average number of children each woman gives birth to in her entire life, has dropped from values of about 2.1 -2.2 to values around 1.3- 1.4 (Kaalwijk, 2014).

Something that was not really noticed in the first publications, yearbooks and any other materials, was the demographical change, especially in the case of the fertility. It can be understood, as there has been a large number of changing issues in these societies but it was very clear that these are the things which will determine on the long term the perspectives of these societies (Van Bavel, 2012).

Even if in the first decades, as we could roughly say, until the middle of the 1990s the biggest problem of the ex-socialist countries was the high rate of unemployment and all the social issues related to this. (The main reason which caused these rather high rates of unemployment was the collapse of the socialist economy which also grows with itself the shutting down of whole Industries (heavy industry, textile industry, mining) which did not seem to be sustainable in an open market competition (Zandberg, 2016)).

Back in those times few would have thought that in less than two decades the toughest social problems will not be linked to the unemployment but rather to the very small share of employable

persons in the society. Of course the employability has several aspects, we mean that those who wish to get employed need to meet certain specific criteria: they need to be healthy, they need to have a proper labor confidence, they need to have a qualification which entitles them to occupy positions on the labor market and so on, but all these criteria are only secondary aspects, when a country literally lacks labor force (Boeri, van Ours, 2013).

In the case of Hungary and Romania it should be mentioned that the relatively low total fertility rates are not the only factors which explain this upcoming crisis on the labor market. Another factor may be the even more dramatic tendency that about 40% of the employable, highly qualified experienced labor force left Romania in the last 10-13 years as it became obvious for a large share of the population that as long as the level of wages will not get any closer to the level of wages from Western and Southern Europe, while the prices are about to be gradually on the same level it is impossible to create any kind of personal fortune in Romania. So for example a young couple which does not inherit apartments, houses, various real estates, cars, and everything which is necessary for their lives that's, than they not really have any other option but to leave the country.

So the mix of the two dynamic tendencies, the drop of the total fertility rate and the growing of the number of immigrants put into a very delicate situation the Central-Eastern European countries. It is no wonder, that this drew gradually more and more attention over the issue of the demography and fertility. The various sociological, demographical and economic explanations have rivaled with each other, trying to offer comprehensive and plausible explanations to the massive fall of the total fertility rates (Van Bavel, 2012).

As for the Hungarian minority in Romania, we have to mention, that all these above mentioned factors are valid for this community, but in addition, the emigration was in two waves noticeable. The second coincides with the general tendency of emigrating, affecting the whole Romanian society, which in the first step showed signs when the Schengen visa was not anymore compulsory, since 2004, and in the next step, when Romania joined the European Union in 2007. However, in the case of the community of the Hungarians from Romania, the emigration started, in mass-size, already in the very first period of the 1990s. The main destination was Hungary, especially its central regions with the capital Budapest as the top destination and the most affected regions within Romania, from where the most left, was the region of Mures, Harghita and Covasna counties. The exact numbers are now known, but from the census data and other empirical researches, there is a certain kind of consensus among the sociologists that the figure should be at around 250,000 Hungarians left between 1990-2000 (Sandu, 2010).

The second large emigrational wave, which affected the Hungarian community in Romania was as it was possible for the Hungarians living in Romania to receive the Hungarian Citizenship and passport with a simplified process. As in the case of Romania, which joined the European Union in 2008, there has been a moratorium in the case of the most European labor markets, that moratorium was not valid in 2011 for the Hungarian citizens. As about 300,000 Hungarians from Romania received the Hungarian passport, it fostered a new wave of emigration, this time not towards Hungary any longer, but to Western-European countries, where thanks to their newly gained Hungarian citizenship they could get employed legally with the same conditions as any local citizen in France, Germany or in any country within the European Union (Sandu, 2010).

We needed to mention this, to underline the demographic challenge the Hungarian community from Romania has to face. In this context, the only natural way to slow down the reducing process of the Hungarian population in Romania would be a raise in the fertility rate, as (unlike the ethnic Romanians from Republic of Moldova) there are no more, extra-communitary (outside the EU) populations which could move to Romania and replace the left Hungarians. All these concepts can help the readers get an impression about the depth of the demographical challenge, so it is not

surprising, that the demographic researches in the case of the Hungarians in Romania are very common research topics both for sociologists in Hungary and for the Hungarian sociologists in Romania (Rosta, 2010).

The issue of the decreased total fertility rates in the region has been one of the most vital and influential debate among experts from among the sociological processes which have followed the transition from the one-party socialism to the free market based, plural democracy. The reason, on the one hand, was the above presented importance of the issue, by far not only in the case of the ethnic Hungarian community in Romania, but in all the ex-socialist countries, as the total fertility rate indicators dropped in each and every country from values ranging between 2.2-2.6 to values ranging between 1.1-1.4. (Van Bavel, 2012). On the other hand, there was no comprehensive evidence based research in the issue, which gave a very large space of interpretation to the issue.

We can assume, that this topic would not have been a leading research topic, in case, if it was not in coincidence with the region's toughest political debates, as there was a large debate in the newly elected national parliaments in the post-soviet region, where the liberals (basically focusing on the extension of the secular state and to the neutralization of the conservative values) fought on the ideological and political battlefield, and the issue of the fertility has been one which could be very easily ideologized (Coffe, van der Lippe, 2010).

This meant, that we could notice a liberal and a conservative ideological approach to the issue, which, repeatedly, had a large space to be spread all around in the press and in the society, as there was not any empiric data available related to the topic, so actually each political and ideological group could create its own narrative, interpretational framework and accordingly, a priority of the tasks in order to reach a progress in this issue (Buzogany, 2011).

The liberals and socialists believed, that the main reason of the fertility rate was that the people did not feel the state efficient enough to provide all the necessary conditions which can ensure that bringing up children would be supported by the national social system, the healthcare, education and so on. This was actually something that could be linked with the neo liberal economical thinking, which, sometimes reaching extreme points, resembling the reforms implemented in Chile during president Pinochet inspired by the Chicago University linked Economists and the thoughts of Milton Friedman (Ffrench-Davis, Heresi, 2016).

As they claimed, that the old socialist structures need to be privatized, and so the national healthcare, pension and social system, they could link the assumed inefficiency of these systems with the figures of the dropping fertility rates, claiming that these systems are of poor quality, cannot provide the feeling of security and support for the citizens for a life-long project, like having babies, and thus the solution would be a market-based, more efficient social structure.

On the other hand, the conservative side in every country claimed, that the liberal values have been adapted too fast and without any limits in the societies, and the misinterpreted individualism, hedonism, and the change within the priorities both on the level of the individuals and on the level of the families caused the drop in the fertility rate. They blamed the liberal political values, the media, the globalized individualist values as a key factor for this negative demographical tendency (Buzogany, 2011).

The main question was, which could have put an end to this debate or at least could have provided some evidence based research results which could have led to a more professional and sophisticated scientific debate was, whether

-the women, regardless of their age, level of education, marital or social status (or the families in general) did not want to have as many children as they used to before, so the value system and its alternations are the key factor when it comes to give a comprehensive explanation to this demographical tendency?

-the women, regardless of their age, level of education, marital or social status (or the families in general) still wished to have as many (or nearly as many) children as the previous generations, but for some reasons, they could not finally realize the initial purposes in this field?

The question was basically, whether the values and family planning preferences, or the unsatisfying and underperforming policies are to be blamed primarily because of the decrease of the fertility rate. As we mentioned, this was one of the issues, which had a scientific debate as the basis, but was far more perceptible for the people than other, rather abstract issues in the transformation period, like the constitutional rights or any other issue, as it affected every single family.

The first, evidence based data were provided by the Gender and Generations Research Program, in the frame of which researchers collected data from several countries, including both Romania and Hungary, and the results seemed to put an end to the debate related to the question „why” in terms of the drop of the fertility rate.

The data suggested, that the main reason behind the sharp decrease of the fertility rates was not that much the change of the value systems and the family planning preferences, as for the question „How many children would you like to have?” the researchers received rather similar answers across Europe, ranging between 2-2.3. This is where we arrive to the phenomenon of the fertility gap, which actually is the difference between the desired and realized number of children. In some countries, like Ireland or France, where the total fertility rates are at about 2, which is roughly enough for the natural reproduction of the population. (Dereuddre, Van de Velde, Bracke, 2016)

However, it became clear, that in some countries the relative success, which means reaching fertility rates of about 2 is not because in those societies, in general, there is a higher number of desired children. The difference is made by the fact, that in the most European countries, like in Romania and also in the case of the Hungarian minority of the country, the women, regardless of their age, level of education, marital or social status or the families in general can not reach the desired number of children.

This has put an end to the debate, whether the alternation of the values or the weakness of the policies is to be blamed. As the latter proved to be right, these findings could open the door for further thinking in the case of the possibilities to increase the total fertility rate by decreasing the fertility gap.

What can this mean specifically in the case of the ethnic Hungarians in Romania? On the one hand, there is a general part, which is valid for the whole Romanian society. There is nothing which should be invented, there are several recommendations by the demographers which should be taken into account when it comes to shaping the family policies (Hener, 2015).

The fight against the discrimination against women on the labor market, legal guarantees that they can re-enter the labor market after the maternity leave, as well as providing well-functioning kindergartens and to foster the babysitting as a social institutions could all have an impact. On the other hand, the Hungarian politics should realize, that the reasons are not value-focused, so it is useless to encourage the families to wish for more children. It would be important, to find those specific solutions also in the case of the Hungarian community, which create the conditions for the families to have children and to bring them up. Well-functioning Hungarian kindergarten network, information for Hungarian employers and further researches would make a real difference in our view, but it is however a step forward, that even if the solutions seem to be far yet, we are probably on the right track to tackle the real sociological background of the issue.

BIBLIOGRAPHY

Boeri, T., & Van Ours, J. (2013). Active Labor Market Policies. In *The Economics of Imperfect Labor Markets: Second Edition* (pp. 351-374). Princeton University Press.

Buzogány, A. (2011). Stairway to Heaven or Highway to Hell?: Ambivalent Europeanization and Civil Society in Central and Eastern Europe. In Kouki H. & Romanos E. (Eds.), *Protest Beyond Borders: Contentious Politics in Europe since 1945* (pp. 69-85). Berghahn Books

Coffé, H., & Van der Lippe, T. (2010). Citizenship Norms in Eastern Europe. *Social Indicators Research*, 96(3), 479-496.

Dereuddre, R., & Van de Velde, S., & Bracke, P. (2016). Gender inequality and the 'East-West' divide in contraception: An analysis at the individual, couple, and country level. *Social Science & Medicine*, Vol.161, pp.1-12

Ffrench-Davis, Ricardo, et al. "The Chilean Economy Since the Global Crisis." *Macroeconomics and Development: Roberto Frenkel and the Economics of Latin America*, edited by Mario Damill et al., Columbia University Press, 2016, pp. 111–133,

Hener, T. (2015). Do Couples Bargain over Fertility? *Annals of Economics and Statistics*, (117/118), 211-231

KALWIJ, A. (2010). THE IMPACT OF FAMILY POLICY EXPENDITURE ON FERTILITY IN WESTERN EUROPE. *Demography*, 47(2), 503-519.

ROSTA, G. (2010). Youth and Religiosity in Hungary, 2000-2008. *Anthropological Journal of European Cultures*, 19(1), 54-67.

Sandu, D. (2010). Modernising Romanian society through temporary work abroad. In Black R., Engbersen G., Okólski M., & Panțiru C. (Eds.), *A Continent Moving West?: EU Enlargement and Labour Migration from Central and Eastern Europe* (pp. 271-288). Amsterdam University Press.

Van Bavel, J. (2012). The reversal of gender inequality in education, union formation and fertility in Europe. *Vienna Yearbook of Population Research*, 10, 127-154.

Zandberg, I. (2016). Toward Globalization or Localization: Multinational Advertising in Eastern Europe. In Boyd-Barrett O. (Ed.), *Communications Media, Globalization, and Empire* (pp. 217-226). Indiana University Press.

DUALITY OF IDENTITY IN CIRCULAR MIGRATION FOR WORK ABROAD

Cristina Cormoș

Lecturer, PhD, "Ștefan cel Mare" University of Suceava

Abstract: Circular migration of labor force, i.e. the sum of incoming and outgoing people from a certain space to another, otherwise known by specialists as "life strategy" - is considered a perspective on action, found in the sustainable relationship between assumed goals and the sets of means available for emigrants. Many of the emigrants have transformed this type of "to and fro" migration into a lifestyle, a way to earn one's living and improve one's socio-economic situation, a way to live with and relate to others. Periodic movement between two 'worlds' brings identity changes, as the emigrant assimilates a number of identity elements from the environments where he temporarily lives. Over time, this leads to the formation of a 'dual' identity. Such changes in the identity spectrum are felt primarily at language, identity space and occupation levels, but also in what concerns status, role, mentality, perception, self-esteem, etc. This paper aims to highlight, through a case study, those aspects that affect and mark the identity of an emigrant involved in circular migration for work abroad, and the shaping of a "dual" identity that can trigger changes in private and professional life of the emigrant.

Keywords: circular migration, emigrant, life style, identity, duality, change

Introducere

Circulația persoanelor este conceptul cu cea mai largă sferă de acoperire și se referă atât la fluxurile de persoane, cât și la stabilitatea la un moment dat a acestora în funcție de anumite criterii economice, sociale și politice. Migrația circulatorie face ca emigrantul să treacă printr-o transformare dublă, pe de o parte emigrantul se integrează și se adaptează în noul mediu social, acceptând o nouă cultură, asumându-și noi roluri și afiliindu-se unui nou grup social, iar pe de altă parte, la revenirea în țară de reintegrează în mediul de origine, se readaptează situațiilor de viață existente, respectiv rolurilor familiale și sociale. De altfel, când se produce remigrarea, persoana în cauză trece din nou prin etapele de integrare, adaptare și asimilare, dar la un alt nivel, cu o intensitate mai mică, având deja experiență în emigrare. La orice revenire în țară, o mare parte dintre emigranți au tendința să caute noi oportunități și posibilități de a pleca, resimțind permanent modificări la nivel identitar - mentalitate, percepții, roluri sociale, stimă de sine, spațiu identitar etc. Însă, cea mai pregnantă presiune în vederea remigrării sunt îndeplinirea nevoile emigranților și familiilor acestora prin componenta financiară.

Fenomenul migrației internaționale determină schimbări la nivel social și identitar, ca urmare a mișcării populației, a integrării și adaptării în zona de primire, prin reorientarea în noul mediu social în ceea ce privește locul de muncă, profesia, relațiile sociale și comunitare, prin redistribuirea statuturilor și rolurilor, respectiv a raporturilor familiale. Migrația circulatorie are aceleași implicații,

însă într-o formă duală, remarcându-se la fiecare revenire, dar și la remigrare, schimbări identitare care marchează pe termen lung viața individului, având atât conotații pozitive, cât și negative.

Migrația circulatorie a forței de muncă

Migrația internațională a forței de muncă este procesul de trecere a forței de muncă dintr-o țară în alta, în vederea desfășurării unei activități în afara țării, urmând ca emigranții să fie retribuiți de persoane fizice, juridice sau de alte organisme pentru care desfășoară activitățile respective. Oamenii au asociat de cele mai multe ori actul migrației cu realizarea unor aspirații vizând oportunități, posibilități și certitudini noi. Migrația forței de muncă determină schimbări la nivel individual și colectiv, la nivelul țării de origine și țării de migrație. La nivel individual, decizia de migrație este rezultatul evaluării raționale de către individ a beneficiilor și costurilor migrației la muncă în străinătate, comparându-le cu câștigurile în condițiile în care ar rămâne în țara de origine. La nivel colectiv, decizia de migrație este luată de membrii grupului la inițiativa unui lider de grup, în urma analizării costurilor și beneficiilor în situația de emigrare și/sau în cazul rămânerii în locul de origine. „Diferențierile spațiului motivează deplasările individuale, care la rândul lor, recompun permanent și în fiecare loc factorii populației, de angajare, de consum etc. Cadrul analitic convenit al migrațiilor în termeni de atracție-respingere ilustrează tocmai aceasta lacună. Diferențele regionale definesc contextul decizional al indivizilor în cazul migrației, însă determinanții acestor dotări teritoriale sunt considerați a fi exogeni.”(Delaunay, Daniel, 2007, p.137)

Migrația forței de muncă are caracter temporar, durata acesteia variind în limite largi și nu presupune schimbarea definitivă a reședinței. În ultimii ani, s-a înregistrat o creștere a migrației circulatorii a forței de muncă care reprezintă deplasarea peste granițe a forței de muncă în cadrul acțiunilor determinate de cooperarea economică, tehnică și științifică pe plan internațional. Persoanele care optează pentru migrația circulatorie sunt persoane apte de muncă, având vârsta și starea fizică necesară pentru prestarea diverselor munci, în spațiul internațional. Fiecare cetățean al țării are dreptul la libera circulație în țară și în străinătate, dreptul garantat de a-și stabili domiciliul în orice localitate din țară, de a emigra și de a reveni oricând în țară. ”Raportată la o anumită entitate teritorială, migrația circulatorie reprezintă suma intrărilor și ieșirilor de persoane/de populație din spațiul respectiv sau dintr-un anume spațiu către altul.” (Vasile, V., Zaman, G. (coord.), 2005, p.104)

În ultimii ani, migrația circulatorie a devenit o ”strategie de viață”, așa cum o consideră specialiștii, fiind regăsită în raportul durabil dintre scopurile asumate și seturile de mijloace pe care le au emigranții. O mare parte din ei și-au făcut din acest tip de migrație „du-te-vino” un stil de viață, un mod de a-și câștiga existența și de a-și îmbunătăți situația economico-socială, o modalitate de a conviețui și a relaționa cu ceilalți.

Conceptul de migrație circulatorie este asociat cu conceptul de migrație de revenire care poate fi înțeles în condițiile în care sunt cunoscute cauzele emigrării. Cunoscându-se cauzele, implicit sunt evidențiate și motivele de reîntoarcere în țara de origine, dar și remigrarea după reîntoarcere. ”Asistăm tot mai des la transformarea migrației de revenire în migrație temporară de revenire.” (Stoicovici, M., 2012, p. 433) Intenția de revenire în țara de origine sau de remigrare poate fi asociată cu imputuri pentru consum, cu nevoi sau preferințe pentru consumul propriu sau familial, dar și cu constrângeri instituționale care au efect asupra a ceea ce poate câștiga migrantul într-o anumită țară.

Intrarea în țara de migrație versus migrația de revenire

În migrația circulatorie, migrantul ”pendulează” între țara de origine și cea de primire, de cele mai multe ori motivele fiind de natură economică. Se observă că standardele profesionale sunt supuse schimbării, iar rolurile familiale și cele din exteriorul familiei sunt perturbate, scopul principal al emigrantului fiind câștigul bănesc. Intrarea în țara de migrație presupune integrare, asimilare și

adaptare. Pentru societatea gazdă integrarea migranților presupune ”toleranță și deschidere, acordul de a primi emigranți, înțelegerea avantajelor și provocărilor societăților multiculturale, oferirea unui acces neîngrădit la informațiile privind avantajele integrării, toleranței și dialogului intercultural, respectarea și înțelegerea condiției, tradițiilor și culturii emigranților, respectul față de drepturile emigranților.”(IOM, World Migration, 2003, apud Constantin, Daniela-Luminița, 2004, p. 39)

Procesul de integrare prezintă mai multe etape, cu un impact puternic asupra emigranților. Există trei indici ai procesului de integrare a migranților în zona de sosire: ”(a) integrarea instituțională, care semnifică măsura diseminării acestora în interiorul unor sfere sociale (familia, economia, politica); (b) aculturația, adică achiziționarea de norme, moravuri, cutume aparținând mediului de primire; (c) adaptarea care se exprimă prin gradul de integrare personală în noul sistem de relații sociale.” (Eisenstadt, S.N., *Analysis of Patterns of Immigration and Absorption of Immigrants*, in „Population Studies”, vol.III, apud Drăguț, Aurel, 1981, p. 30)

Adaptarea la noua societate este primul pas către integrare și aduce cu sine o schimbare a emigrantului. Acest proces se referă la ”capacitatea pe care subiectul migrant o are, pentru a se încadra în structurile preexistente în societatea receptoare. Având o puternică componentă psiho-socială, adaptarea nu implică neapărat reciprocitatea dintre imigrant și societatea receptoare, în cele mai multe cazuri fiind vorba de un proces în sens unic, respectiv schimbarea imigrantului.” (Rusu, Valeriu, 2003, p. 65)

O etapă importantă prin care trece emigrantul odată cu intrarea în mediul țării de migrație este *asimilarea*. „Asimilarea constituie procesul prin care sunt absorbite sau încorporate în sistemul socio-cultural al majorității, cu pierderea parțială sau totală a identității culturale originale. Este definită metaforic și melting-pot, respectiv fuziunea între diferite grupuri etnice.”(Rusu, Valeriu, 2003, p. 78) Procesul de asimilare este marcat, într-o primă fază, de acțiunea în vederea acoperirii necesităților primare (loc de muncă, locuință), iar în a doua fază, cea a adoptării elementelor de ordin social și cultural (limbă, obiceiuri, alimentație). În final se produce abandonarea practicilor și obiceiurilor originale în favoarea normelor majorității.

În ce privește migrația de revenire, aceasta presupune întoarcerea migranților în țara de origine, în mod voit sau forțat. Migrația de revenire poate fi înțeleasă în condițiile în care sunt cunoscute cauzele emigrării, fie ele economice, politice, de reîntregire familială sau de altă natură. Înțelegând cauzele migrării, pot fi înțelese și motivele de reîntoarcere în țara de origine. Migrantul poate reveni fie voluntar, prin proprie hotărâre, fie forțat de anumite împrejurări: „revenirea datorată eșecului în migrație, inclusiv cea forțată, prin expulzare sau readmisie; revenirea datorată conflictelor culturale și distanței psihologice inacceptabile față de familie și prieteni; revenirea datorată pensionării, ieșirii de pe piața activă a forței de muncă; revenirea cu intenția de inovare la locul de origine.” (Călin, Romelia; Umbreș, Gabriel Radu, 2006, p. 162)

Migrantul potențial sau migrantul activ poate folosi migrația ca element central pentru construirea unei strategii proprii de viață, strategie în care consumul este scopul, iar veniturile obținute la locurile de muncă sau asigurate de instituțiile de deservire a populației sunt principalul mijloc. Intenția de revenire în țara de origine sau de remigrare poate fi asociată cu imputuri pentru consum, cu nevoi sau preferințe pentru consumul propriu sau familial, dar și cu constrângeri instituționale care au efect asupra a ceea ce poate câștiga migrantul într-o anumită țară și localitate. Revenirea poate fi determinată și de schimbarea regimului politic din țara de destinație, de diminuarea posibilităților privitor la locurile de muncă și eventual de modificări economice care duc la obținerea unor venituri mici în comparație cu munca prestată. În ce privește revenirea în cadrul migrației circulatorii, aceasta este pentru o anumită perioadă de timp, scopul emigrantului fiind remigrarea în scopul acumulării de capital financiar. Această mișcare pendulatorie de tip ”dute-vino” al emigranților care optează pentru migrația circulatorie a devenit pentru mulți dintre ei un stil de viață și o opțiune pentru o mai bună calitate a vieții.

Schimbări identitare în migrația pendulatorie de tip "dute-vino". Studiu de caz.

Deși pare ceva neînsemnat, persoana care se reîntoarce la destinație, pe lângă faptul că a trecut prin stări și etape de tensiune la care au fost necesare decizii extreme, se întâlnește cu un mediu schimbat, unde nu mai are o bază socială și economică, iar starea de presiune exterioară îi poate provoca stări de dezechilibru psiho-social și relațional. De asemenea, remigrarea în cazul migrației circulatorii face ca emigrantul să treacă din nou, poate la o intensitate mai mică, prin toate etapele integrării în țara de migrație. Toate aceste mișcări pendulatorii dintr-un loc la altul, dintr-o țară în alta, aduce cu sine schimbări la nivel identitar fiind remarcată o "dualitate identitară".

Având ca reper *Teoria identitar-migraționistă* se observă că procesele de integrare și adaptare în noul mediu face ca emigrantul să treacă prin anumite etape de transformare care aduc cu sine schimbări la nivel identitar. Această teorie evidențiază faptul că "schimbarea identitară reprezintă un „filtru” atât pentru reprezentarea familiei și comunității de origine, cât și a comunității de migrație, iar în absența schimbării identitare, oportunitățile, posibilitățile și resursele materiale funcționează ca factori ce orientează comportamentul, iar migrația de revenire nu creează probleme deosebite." (Cormoș, V.C., 2015, p.271)

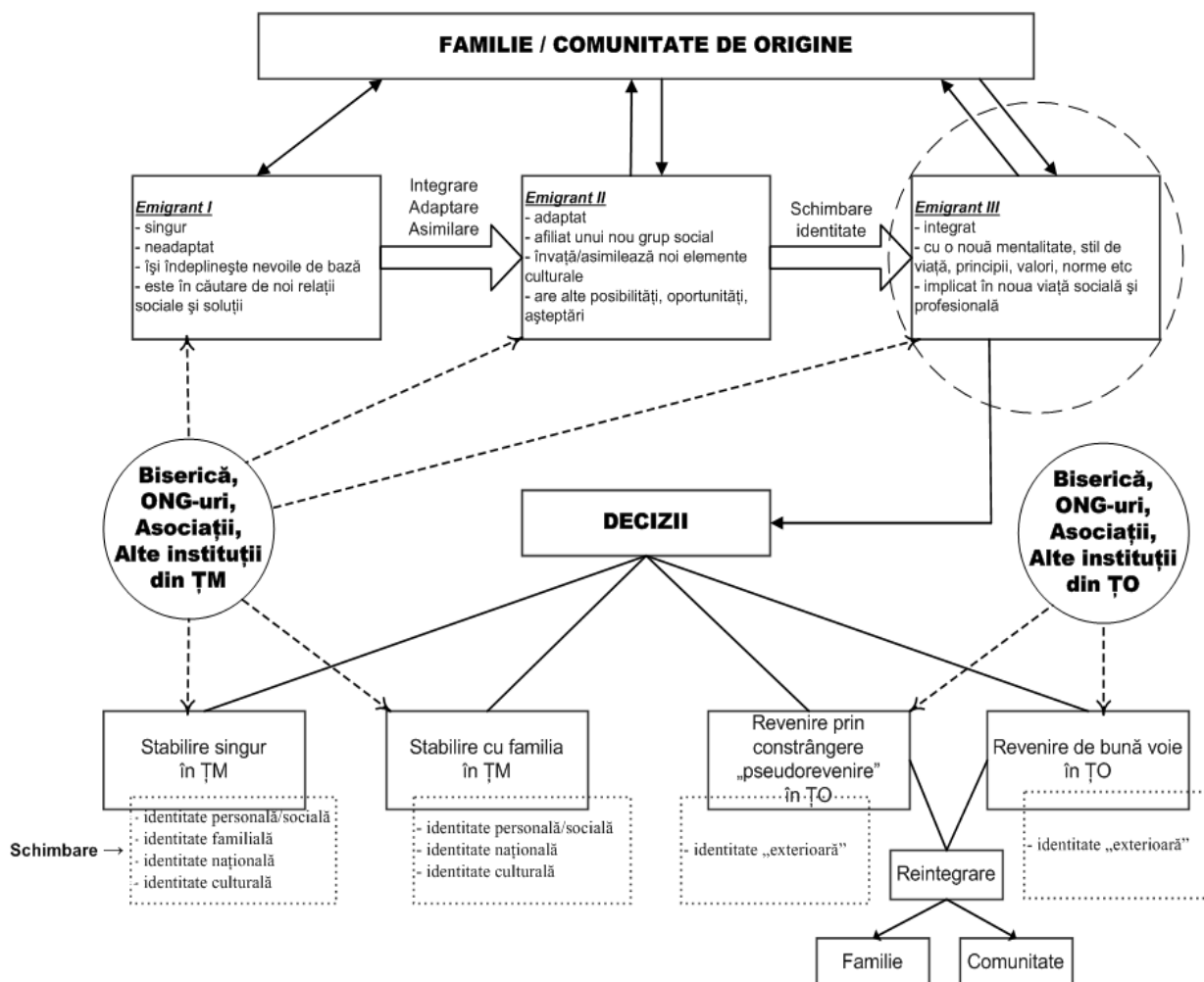

Fig. nr. 7 Schimbarea identitară a emigrantului, raportarea la decizii și implicarea instituțiilor de referință¹

¹Legendă: ȚM- țara de migrație; ȚO – țara de origine.

Schimbările emigrantului se declanșează odată cu pătrunderea în noul mediu, unde emigranții trec prin procesul de adaptare și integrare și prin etapele schimbării identitare. "Factorii care stau la baza schimbărilor individuale sunt de natură materială (banii câștigați, posibilitățile, oportunitățile), de natură psiho-socială (impactul cu noul mediu social la adaptare și integrare), de natură socio-umană (relațiile din societatea gazdă), de natură profesională (noua profesie sau meserie prestată și însușită), de natura culturală (însușirea limbii, a unor obiceiuri și elemente culturale) etc." (Cormoș, V.C., 2015, p. 272)

Aceste schimbări sunt reflectate și regăsite în dimensiunile identitare:

- *identitatea individuală* - prin schimbarea mentalității, stimei de sine, principiilor de viață, percepțiilor și valorilor, stilului de viață, imaginii și percepției despre sine, imaginii și percepției despre familie și comunitatea de origine, imaginii și percepției despre viață, prin schimbarea meseriei/profesiei;

- *identitatea socială* - prin schimbarea grupului de apartenență, prin îndepărtarea de grupului de referință, prin modificarea relațiilor cu familia și comunitatea de origine, prin schimbarea atitudinii și comportamentului în societate;

- *identitatea națională* - prin detașarea de sentimentul de patriotism și schimbarea atitudinii și reacției față de propria naționalitate și față de țară;

- *identitatea culturală* - prin schimbarea atitudinii față de tradiții și față de cultura națională, prin schimbarea unor elemente culturale și religioase (sau chiar a religiei);

- *identitatea familială* - prin schimbarea rolurilor și responsabilităților familiale și modificarea funcționalității familiei; (Cormoș, V.C., 2015, p.273-274)

Schimbările identitare se fac mult mai bine remarcate în deciziile emigranților. Decizia de a pendula dintre o țară în alta arată flexibilitatea în ce privește adaptarea și integrarea în noile medii sociale care indică schimbări identitare pe toate dimensiunile. Se poate afirma că acești emigranți au o *identitate „exterioară”*, deoarece este marcată de experiența de migrație, iar schimbările identitare sunt mai bine evidențiate la reîntoarcerea în familie și comunitate.

Studiu de caz:

O persoană în vârstă de 43 ani – M.G., sex feminin, divorțată, mamă a trei copii, doi minori și unul major, a fost nevoită din cauza lipsurilor materiale să emigreze periodic, sezonier la muncă în agricultură în Germania. Inițial a considerat că va fi nevoită să meargă la muncă doar un an, maxim doi pentru a-și îmbunătăți situația materială și pentru a-și ajuta copiii să termine studiile de bază, însă în cele din urmă conjunctura și noul stil de viață a determinat-o să meargă timp de opt ani consecutiv pe perioada verii în lunile mai, iunie și iulie, uneori și în lunile august și septembrie. Deși starea de sănătate și puterea de muncă sunt precare, ea crede că va mai merge, considerând că asta este viața ei și asta trebuie să facă atât cât mai rezistă.

Dificultăți la intrarea în țara de migrație:

Inițial i-a fost foarte greu să se adapteze noului mediu, deoarece nu cunoștea limba, nu reușea să se integreze în noul grup, munca era extrem de solicitantă și epuizantă. I-a fost greu să accepte faptul că dintr-o persoană care lucra într-un mediu curat, cald și cu un ritm de muncă normal (a lucrat la o croitorie în Jud. Botoșani care ulterior s-a închis), a ajuns să muncească în câmp unde era bătută de soare, ploaie și vânt. În plus de acest lucru era o concurență excesivă, iar șefii din câmp aveau o atitudine disprețuitoare și autoritară.

"Mi-a fost foarte greu la început. Nu știam cum de am ajuns acolo, însă singurul motiv pentru care trăgeam erau banii. În rest, nu aveam prieteni, toți urmăreau să își fure căpșunele de pe rânduri, iar răutatea era vizibilă. Nu aveam o viață de care să mă bucur. Era doar muncă și dorința de a face bani." (M.G., fem, 43 ani)

Munca era plătită la lădița de căpșuni (2 euro/lădiță), iar până a reușit să își formeze ritmul de muncă, să cunoască modalitatea de lucru pentru o eficiență mai mare i-a luat destul de mult timp. În primul an de muncă nu a câștigat atât cât și-a dorit, iar intenția ei era să nu se mai întoarcă vreodată la o astfel de muncă. Însă, în următorul an a revenit, mult mai pregătită și mai determinată să muncească pentru a câștiga mult mai bine decât în primul an. De altfel, în timp s-a descurcat din ce în ce mai bine, ca urmare a optat pentru acest stil de viață timp de opt ani consecutiv.

Dificultăți la reîntoarcerea în țară:

La reîntoarcerea în țară, pe de o parte era o perioadă fericită pentru că era acasă alături de copiii ei și nu mai presta munci grele, însă pe de altă parte se confrunta cu alte situații dificile. Banii câștigați erau împărțiți și cheltuiți în trei, patru luni după revenire, iar nevoile se reamarcă acut pe întreaga perioadă a anului. Și asta o determina de fiecare dată să se gândească la următorul sezon la cules de căpșuni. Acasă revenea la vechile roluri din familie și încerca să compenseze lipsa ei în relația cu copiii. Avea momente în care se întreba unde este locul ei, acasă sau în Germania la cules de căpșuni.

"Șițeam câteodată că nu îmi gasesc locul. Când eram în Germania la căpșuni îmi doream să fiu lângă copiii mei, iar când eram acasă și vedeam cum se duc banii, îmi doream să mă întorc la cules de căpșuni. Ma vedeam ca o unealtă pentru făcut bani, iar acasă unde nu mai câștigam mă simțeam inutilă și neapreciată. Chiar și copiii mă întrebau: dar când mai pleci să ne trimiți bani pentru școală?" (M.G., fem, 43 ani)

M.G. considera că trăia "două vieți și niciuna". Era mereu ancorată în drumuri cu scopuri precise, fără să poată să își planifice pe termen lung momente plăcute pentru viața ei. Era împărțită între datorii, nevoi, casă, copii și munca la cules de căpșuni.

"Nu știam altceva decât să merg la muncă la căpșuni și apoi la revenire să plătesc datoriile și să îmi planific restul de bani pe următoarea perioadă. Viața o trăiam în două locuri, dar nu simțeam că trăiesc undeva. Totul era planificat și distribuit, treburile de acasă înainte de a pleca trebuia să le fac sub presiune ca să las totul în regulă, iar la muncă la căpșuni era doar tensiune și suprasolicitare. Viața mea era și este programată și am momente când nu mai știu cine sunt." (M.G., fem, 43 ani)

Schimbări identificate la nivel identitar:

Persoana M.G. este marcată de schimbare fiind constrânsă de o "dualitate identitară" – viața trăită în două locuri, în două lumi diferite, cu roluri diferite, cu medii distincte, cu alte grupuri de apartenență etc. Schimbările identificate se regăsesc la nivelul *identității individuale* (schimbarea mentalității, stimei de sine, principiilor de viață, stilului de viață, percepției despre sine, imaginii despre familie și comunitatea de origine, imaginii și percepției despre viață, schimbarea meseriei); la nivelul *identității sociale* (schimbarea grupurilor de apartenență, prin modificarea relațiilor cu familia și comunitatea de origine, schimbarea atitudinii și comportamentului în societate); la nivelul *identității familiale* (schimbarea rolurilor și responsabilităților familiale, modificarea funcționalității familiei).

În concluzie, o mare parte dintre emigranți și-au făcut din acest tip de migrație „du-te-vino” un stil de viață, un mod de a-și câștiga existența și de a-și îmbunătăți situația socio-economică, o modalitate de a conviețui și a relaționa cu ceilalți. Mișcarea periodică între două "lumi" aduce cu sine schimbări la nivel identitar, în acest sens emigrantul asimilează o serie de elemente identitare din mediile în care a conviețuit pe o anumită perioadă de timp, apoi își remontează elementele identitare de bază la revenirea în țară, astfel încât se conturează o "dualitate identitară". Cazul analizat aduce în atenție dificultățile cu care s-a confruntat o persoană care a optat pentru un astfel de tip de migrație, atât la emigrare, la revenire în țară, dar și la remigrare. Schimbările identitare în acest caz s-au făcut remarcate la nivelul identității individuale, a celei sociale și familiale. Aceste schimbări au marcat

viața persoanei emigrante, observându-se mai intens pe termen mediu și lung, având atât conotații pozitive, cât și negative.

BIBLIOGRAPHY

1. Călin, Romelia; Umbreș Radu Gabriel, *Efectele migrației asupra tinerilor*, Editura Lumen, Iași, 2006
2. Constantin, Daniela-Luminița (coord.), *Fenomenul migraționist din perspectiva aderării României la Uniunea Europeană*, Institutul European din România, București, 2004
3. Cormoș Viorica-Cristina, *Schimbări identitare în lumea migrației internaționale*, Editura Lumen, Iași, 2015
4. Delaunay, Daniel, *Les déterminants individuels et contextuels de la migration internationale*, Colloque international de Budapest, 2004, „Les migrations internationales. Observations, analyse et perspective”, Press Universitaires de France, Paris, 2007
5. Drăguț, Aurel, *Migrația internațională și problemele dezvoltării*, Editura Politică, București, 1981
6. Rusu Valeriu, *Migrația forței de muncă în Europa*, Editura Arvin Press, București, 2003
7. Stoicovici, Maria, „România ca țară de origine, de tranzit și de destinație” în „Revista Română de Sociologie”, serie nouă, anul XXIII, nr. 5–6, București, 2012
8. Vasile, Valentina; Zaman Gheorghe (coord.), *Migrația forței de muncă și dezvoltarea durabilă a României*, Editura Expert, București, 2005

GAINS AND LOSSES FROM GLOBALIZATION. CASE STUDY: EMERGENT ECONOMIES

Luiza Loredana Năstase

Assist., PhD, University of Craiova

Abstract: The circumstances in which international trade takes place, as well as the contemporary trends of the world economy, determine states to decide on certain directions to which they are to orientate. This is also the case for emerging economies; whether we call them poorer countries, fast growing countries or developing countries, such as China, India, Brazil, Indonesia, Russia, South Africa etc., they have successfully overcome obstacles to the international economic and financial-monetary crisis, sometimes even better than developed economies.

The last decades have been characterized by the phenomenon of integration, a component of globalization. Emerging countries have opened up their markets, worldwide networks and interconnections have been created, which have led to significant improvements in the macroeconomic indicators of these countries, but also to a better visibility on the world market.

In the present paper, it is desired to obtain a balance sheet of the gains and losses of emerging economies in the context of globalization. For this, we will try to observe whether or not there is a relationship of interdependence between the phenomenon of globalization and growth and economic development (both quantitative and qualitative), we will analyze a series of social and macroeconomic indicators (such as gross domestic product, birth rate, level of foreign direct investment, export level and main categories of exported goods) and we will present a situation of competitiveness for a number of emerging economies.

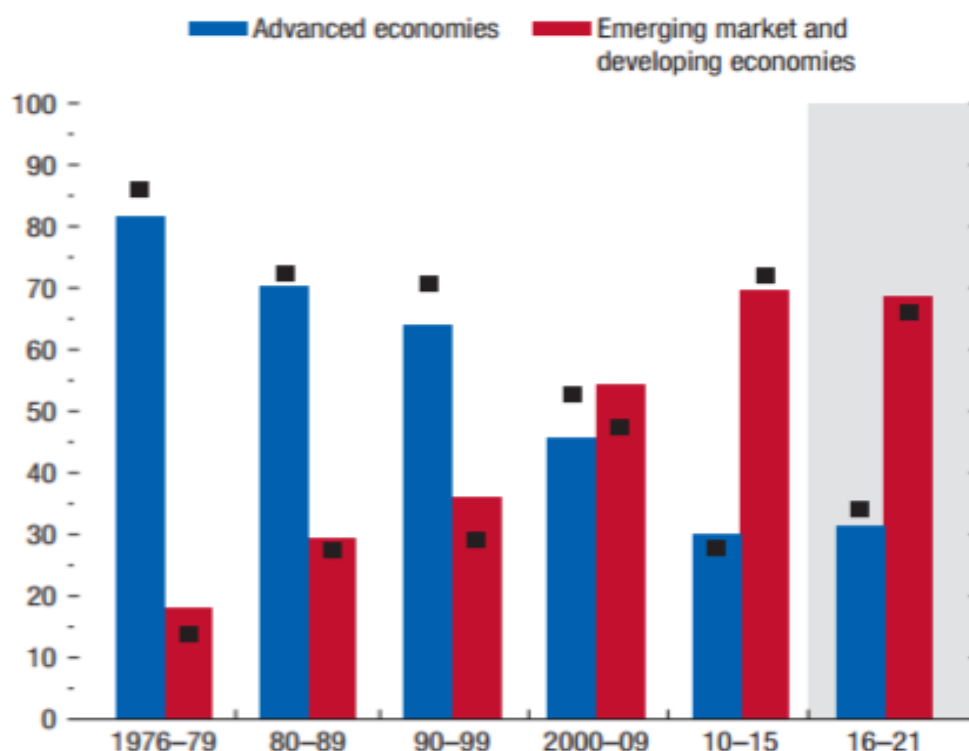
Keywords: globalization, emerging economies, economic growth, globalization index, global market

1. Introduction

This time, the international economic and financial-monetary crisis was triggered by a strong, economically developed nation, namely the United States of America. This has immediately led to a significant reduction in trade activity, in particular, and economic activity in general. But the situation did not scare emerging and developing countries because they have gone through such things in the 1990s, when Turkey, Argentina, Mexico or Brazil suffered from monetary-financial crises.

When we say globalization, we can also say China; And this, because during the period of international economic and financial-monetary crisis, the Chinese state seemed to maintain the stability of the international trading system steadily.

In fact, as we know, emerging economies have become more and more important, especially in the last 20 years. Today, if we say emerging economies, then we are talking about three quarters of the world's growth in production and consumption; This means doubling the value for that period.

Source: World Economic Outlook: Gaining Momentum?, International Monetary Fund, 2017, p. 67

Figure 1: Contribution to Global Output and Consumption Growth (Percent)

Figure 1 shows the contribution to increased global production and consumption for both developed and emerging and emerging countries since 1976, but also with forecasts for the period 2016-2021. Thus, it can be noticed that the situation of the developed economies was not favorable, even if it was a descending trend up to the level of 2015; In contrast to these, there were emerging and emerging states, which seem to have benefited for several decades. Predictably, the next 5-6 years seem counterbalanced in favor of developed economies.

The opening of national borders and the increase of international trade are characteristic of the globalization enjoyed by emerging countries as well. But at the same time, external factors can also create problems; So this time the crisis in the case of emerging economies was based on external factors and not some internal ones. We are talking about the drastic decrease of the capital resources of their trading partners, the reduction of expenditures, but also the consumption within the developed countries as the main partners of the developed economies.

At the same time, American investors in the global financial markets have also disappeared, loans and securities have depreciated (for example, it is considered that the depreciation in 2007-2010 has reached several trillion dollars worldwide, of which almost one Trillion was registered by the United States of America).

An immediate reaction was the diminishing of exports from the emerging territory, but also a decrease in investments, not only from the foreign side, but also from the domestic investors, as a precautionary measure, the whole monetary-financial and banking system being characterized by prudence.

2. Globalization and emerging economies

Measuring the effects of increasing globalization makes it necessary to analyze the causal relationship between the economic development of a nation and its degree of globalization. Below we present the globalization index for a number of relevant states for our analysis:

Table no.1

Global index of globalization for 2014 for selected economies		
Rank	Economy	Globalisation Index
1.	Ireland	88.87
2.	Netherlands	84.73
3.	Belgium	83.57
4.	Switzerland	79.41
5.	Austria	76.07
...	...	...
30.	Romania	58.04
...	...	...
33.	Japan	55.24
34.	South Africa	50.92
...	...	...
36.	South Korea	45.89
37.	Russia	43.79
38.	Mexico	42.46
39.	China	41.06
40.	Brazil	40.34
41.	Argentina	33.52
42.	India	31.08

Data selected by author within Globalization report 2016 – Who benefits most from globalization?, Gütersloh, p. 9

As we can see in the table above, according to the globalization index calculated by Prognos AG, the ranking is driven by economically developed countries, not necessarily large-scale. We have the first place in Ireland with an index of 88.87, followed by the Netherlands (84.73), Belgium (83.57), Switzerland (79.41) and Austria (76.07).

Highly developed economies are at the center of the list, while the emerging economies are at the end of it. South Africa ranks 34th, South Korea ranked 36th, the next 5 positions being occupied by Russia, Mexico, China, Brazil and Argentina. The top-end is India, with a general index of globalization (it is made up of three economic, social and political sub-indices) of 31.08.

For sub-indices, the situation is not the same. Thus, economic sub-indices bring Ireland, the Netherlands, Belgium, Switzerland and Hungary into the top five positions, the social one in Austria, Switzerland, Holland, Ireland and Belgium, and Italy, France, Austria, Belgium and Spain politically. It is very important what indicator we use to decide who has gained the most from the intensification of globalization. Then, if we take as an indicator the absolute increase in per capita income as a result of the increase in globalization between 1990 and 2014, then the globalization champion is Japan (if we weigh with purchasing power, Finland becomes Finland) and last ranked India.

What has globalization have done for emerging economies in the last decade? It also brought advantages and disadvantages; large outlets, the possibility of obtaining foreign investments, access to international financial markets, but also weaknesses to external crises due to the interconnection of markets.

These issues need to be carefully considered by national governments and participants should learn a little; For example, that their domestic markets should be developed much faster to absorb the output of final goods and services to a higher degree in special conditions, when commercial partners can not do it (We remember the context of the current crisis). Why is domestic demand so small? The

answer is a concise one: domestic consumers prefer savings rather than investments. In addition, Asian countries are still subordinated to exports from Europe and America, not being independent.

3. Conclusions

We remember that world production and consumption involve a network interconnection, a nation-based system, and therefore a change in commercial transactions will involve and affect all participants, from manufacturers, vendors and suppliers to final consumers.

At the same time, an international trade requires at least two parties involved; Most of the companies have a dual position (being both exporters and importers), so government interventions of a commercial nature (the imposition of quotas, quantitative and qualitative limitations, the introduction of various taxes, etc.) will not only affect foreign producers but also Those indigenous. The situation is similar in the case of interconnection between developed and emerging and developing countries.

BIBLIOGRAPHY

Bertelsmann Stiftung und Prognos AG, *Globalization report 2014, 2016 – Who benefits most from globalization?*, Gütersloh, 2014, 2016

Bordo, Michael and Christopher M. Meissner, *Foreign Capital and Economic Growth in the First Era of Globalization*, Working Paper, University of Cambridge, 2007

Dreher, A., *Does globalization affect growth? Evidence from a new index of globalization*, *Applied Economics*. 1091–1110, 2006

Grossman, Gene M. and Elhanan Helpman, *Globalization and Growth*, *American Economic Review* 105 (5):100–4, 2015

Hong, Gee Hee, Jaewoo Lee, Wei Liao and Dulani Seneviratne, *China and Asia in the Global Trade Slowdown*, IMF Working Paper 16/105, International Monetary Fund, Washington, DC, 2016

Inklaar, Robert and D. S. Prasada Rao, *Cross-Country Income Levels over Time: Did the Developing World Suddenly Become Much Richer?*, *American Economic Journal: Macroeconomics* 9 (1): 265–90, 2017

Obstfeld, Maurice, *International Finance and Growth in Developing Countries: What Have We Learned?*, University of California, Berkeley, 2007

Ortiz-Ospina E and Roser M., *World population growth*. OPurWorldInData.org. Available at <https://ourworldindata.org/world-population-growth/>, 2016

Radelet S., *The Great Surge: The Ascent of the Developing World*, Simon and Schuster, New York, 2015

Vujakovic, P., *How to measure globalization? A new globalization index (NGI)*, *Atlantic Economic Journal* 38(2). 237, 2010

***, *Emerging Markets in Transition: Growth Prospects and Challenges*, Staff Discussion Note 14/06, International Monetary Fund, Washington, DC, 2014

***, *Information Economy Report 2015: Unlocking the Potential of E-commerce for Developing Countries*, UNCTAD, United Nations publication, New York and Geneva, 2015

***, *Globalisation and Emerging Economies: Brazil, Russia, India, Indonesia, China and South Africa*, OECD, ISBN 978-92-64-04480-7, 2008

***, *Trade and Development Report 2015: Making the International Financial Architecture Work for Development*, United Nations publication, New York and Geneva, UNCTAD, 2015

***, *Trading into Sustainable Development: Trade, Market Access, and the Sustainable Development Goals*, *Developing Countries in International Trade Studies*, UNCTAD, United Nations publication, New York and Geneva, 2016

Julian BOLDEA, Cornel Sigmirean (Editors), *DEBATING GLOBALIZATION. Identity, Nation and Dialogue*

Section: Social Sciences

***, *World Economic Outlook: Gaining Momentum?*, International Monetary Fund, Washington, april 2017

POINTS OF VIEW ON ORGANIZED CRIME AND THE TYPES OF EVIDENTIARY HEARING USED AT EUROPEAN UNION LEVEL FOR PROVING THE CRIMES COMMITTED BY THE CRIMINAL GROUPS

Oana Elena Gălățeanu

PhD, "Dunărea de Jos" University of Galați

Abstract: According to a definition given to the organized crime, it is represented by any association or group of persons which performs a continuous illicit activity and which has as main purpose obtaining profits without taking into consideration the national borders.

The organized crime phenomenon has registered a considerable development starting with the 1990s, in direct connection to the globalization of the commercial relations, technology and information development, reaching alarming levels in the last years. This sad reality has led to states acknowledging the fact that a collaboration as efficiently as possible and the establishment of an optimum strategy for fighting against the transnational organized crime phenomenon, especially their critical forms, are imperiously necessary. To this purpose, an institutional collaboration has been performed at communitarian level and a series of conventions have been concluded, through which the EU member states are requested to turn to all those measures which must be used in order to achieve a real collaboration and to turn to proactive investigation techniques through which the organized crime phenomenon is suppressed as much as possible.

Starting from mentioning the adverse effects of the organized crime at international level, all the European legal instruments dealing with the evidentiary hearing for proving those crimes committed by the criminal groups are presented in this study.

Keywords: organized crime, conventions, proactive investigation

I. Criminalitatea organizată și efectele ei la nivel internațional

Fenomenul de criminalitate îmbracă atât forme naționale, cât și transnaționale. Criminalitatea transnațională include toate infracțiunile comise printr-o colaborare între făptuitori care desfășoară activități în acest scop pe teritoriile mai multor state. În art.3 al Convenției ONU împotriva crimei organizate transnaționale, adoptată în anul 2000 în cadrul Conferinței de la Palermo, se precizează că o infracțiune e de natură transnațională dacă, după caz: e săvârșită în mai mult de un stat; e săvârșită într-un stat, însă o parte importantă a infracțiunii e planificată, organizată și condusă pe teritoriul unui alt stat; e săvârșită pe teritoriul unui stat, însă are efecte importante față de alte state.

Criminalitatea organizată a primit numeroase definiții; potrivit uneia dintre acestea, dată de Direcția Națională Antimafia a Italiei¹, ea reprezintă o totalitate de structuri dotate cu mijloace financiare importante ce controlează o largă serie de activități ilicite, de natură să afecteze grav anumite domenii ale vieții economice, sociale și politice desfășurate prin diferite mijloace și metode, în mod constant, planificat și conspirat, cu structuri și mecanisme de autoapărare, în scopul obținerii de profituri ilicite și utilizând în aceste scopuri metode violente și coercitive. Potrivit unei alte definiții, date de Interpol, criminalitatea organizată e reprezentată de orice asociere sau grupare de

persoane care practică o activitate ilicită continuă și care are ca țel principal să obțină profituri fără a ține cont de granițele naționale.

În literatura de specialitate s-a conturat ideea că, criminalitatea organizată a existat și a evoluat în timp, unele dintre formele ei inițiale fiind reprezentate de infrafracțiunile de trafic ilegal de sclavi și infrafracțiunile de piraterie, apărute la începuturile navigației. Ele continuă să existe și în prezent. Se constată însă, la ora actuală, o înmulțire a acțiunilor specifice crimei organizate și a grupărilor criminale profesioniste și o extindere a lor la nivel național, cât și internațional. Grupurile și organizațiile criminale din Europa, S.U.A și Asia au recurs la acea infrafracționalitate extrem de gravă care aduce mari profituri și care de multe ori implică jocurile de noroc, prostituția, traficul de arme, de droguri, de carne vie, migranți și marfă de contrabandă².

La nivel comunitar deschiderea pieței muncii a adus profituri organizațiilor criminale care, creând numeroase companii comerciale ilegale ori ca acoperire, au încheiat în spatele lor afaceri ilegale gen spălare de bani, contrabandă, trafic de droguri, trafic de persoane ori de armament. Criminalitatea organizată a luat amploare în fostele state totalitare unde factori precum funcționarea deficitară a sistemului, au permis coruperea clasei politice și dominarea societății.

Concret, la nivel mondial, evoluând societatea, a cunoscut o evoluție și criminalitatea, recurgându-se în prezent la forme noi de acțiune, mai ales în sfera economică prin recurgere la șantaj, corupție, fraudă, mită, cât și la acțiuni criminale violente și agresive. S-au înmulțit și grupările specializate în infrafracțiuni de migrație ilegală.

Mondializarea crimei organizate a produs vătămări siguranței publice, atacând siguranța statelor și perturbând activitatea firească a organizațiilor politice, sociale și economice.

Criminalitatea organizată îmbracă o multitudine de forme ce aduc o gravă atingere democrației și tuturor sferelor de manifestare a omului la nivel național și internațional. Acesta este motivul pentru care comunitatea internațională a înțeles că este imperios necesară găsirea celor mai eficiente forme de cooperare judiciară regională și internațională în materie penală între state pentru combaterea acestui fenomen extrem de periculos al criminalității organizate în formele ei extrem de grave.

II. Convențiile europene referitoare la procedeele probatorii necesare dovedirii infrafracțiunilor comise de grupări criminale

La nivelul U.E nu se poate vorbi de existența unei tactici proprii de concordanță a practicilor naționale legate de examinarea specială a criminalității organizate, însă, prin recomandări ale Consiliului și ale Consiliului Europei, a fost fixată noțiunea de ”investigare proactivă”, ca procedeu propriu de cercetare a acestei criminalități³. Procedeele de investigare proactivă a criminalității organizate implică atât descoperirea eventualelor riscuri și luarea de măsuri preliminare, cât și găsirea acelor posibilități de a acționa prin mijloace penale față de aceste situații de criminalitate organizată.

Criminalitatea înregistrată la nivel transfrontalier a evidențiat necesitatea de creștere a modalităților de prevenire a ei și de reevaluare a lor într-un sistem organizat și, totodată, și de recurgere la o serie de mecanisme care să fie comune tuturor statelor membre. Stabilirea unor modele de instrumente cu caracter internațional, susținută de Consiliu prin Rezoluții și Convenții, se supune concordanței lor cu legislațiile naționale și principiile de drept ale fiecărui stat participant.

În intenția de a opri acțiunile de criminalitate organizată, și în cadrul O.N.U., și la nivel european, s-a recurs la o serie de mecanisme în vederea găsirii unei concordanțe atât cu privire la sancționarea legală a actelor infrafracționale, cât și la modalitățile de identificare, cercetare și sancționare a infrafracțiunilor la nivelul statelor membre.

Cu privire la controlarea luptei contra criminalității organizate și la procedeele probatorii legate de aceasta, au fost concepute și folosite noi tehnici cum ar fi: supravegherea transfrontalieră, utilizarea agenților sub acoperire, a echipelor de anchetă, livrările supravegheate, înregistrările

ambientale, supravegherea electronică, precum și modalități diferite de protejare a martorilor contra tuturor modalităților de intimidare și amenințare. Prin Convenția de la Palermo a Națiunilor Unite contra criminalității transnaționale organizate(adoptată prin Rezoluția 55 a Adunării Generale O.N.U. din 15 noiembrie 2000 de la New York) s-au propus pentru situațiile ce fac obiect al anchetelor sau al altor proceduri judiciare efectuate în unul ori mai multe state, crearea unor organe comune de anchetă.

În viziunea Consiliului U.E, pentru prevenirea și lupta contra criminalității transfrontaliere e absolut necesară crearea unui mecanism special, ce e reprezentat de echipele comune de anchetă, utilizabil în domeniile traficului de persoane, a celui de droguri și terorismului. În acest sens a emis Decizia-cadru 2002/465/JAI, privitoare la echipele comune de anchetă, în care s-a stipulat expres în art.1, faptul că ” autoritățile competente din minim două state membre pot, de comun acord, să constituie o echipă comună de anchetă, cu un obiectiv precis și pentru o durată limitată, care se poate prelungi cu acordul tuturor părților, în vederea desfășurării cercetărilor penale într-unul sau mai multe dintre statele membre care formează echipa”⁴. Aceeași Decizie-cadru subliniază, în alin.(9) al art. 1 că ” un membru detașat la echipa comună de anchetă poate, în conformitate cu legislația sa internă și în limitele competențelor sale, să furnizeze echipei informații disponibile în statul membru care l-a detașat, în scopul desfășurării cercetărilor penale de echipă”; prin membri detașați la echipă, în conformitate cu alin.(4) al aceluiași articol al Deciziei-cadru, se înțeleg acei ” membrii ai echipei care provin din alte state membre decât acela pe teritoriul căruia operează echipa”.

O metodă de investigare practică a unor infracțiuni proprii criminalității organizate- traficului de droguri- este livrarea supravegheată. Ea a fost inclusă în legislația internațională prin Convenția de la Viena împotriva traficului ilicit de stupefiante și substanțe psihotrope, întocmită în 20 decembrie 1988. Această Convenție a definit livrările supravegheate în art.1 lit.k), ca fiind ”metode care constau în permiterea trecerii prin teritoriul unuia sau al mai multor țări a stupefiantelor sau substanțelor psihotrope sau a substanțelor care le sunt substituite, expediate în mod ilicit sau suspectate de aceasta, cu știința și sub controlul autorităților competente din țările indicate, în scopul identificării persoanelor implicate în comiterea infracțiunilor stabilite în Convenție”. Convenția de la Viena este primul document internațional care a fost ratificat de toate statele membre ale U.E care dădea posibilitatea folosirii, în cadrul cercetării traficului de droguri, a acestei metode de investigare a livrării supravegheate.

Convenția de la Palermo, pe care Consiliul a semnat-o prin Decizia 2004/579/CE în numele U.E, a generalizat ideea de ” livrare supravegheată” pentru obiectivul de colaborare și combatere a criminalității organizate transfrontaliere. Livrarea supravegheată este explicată în art.2 lit. i) a Convenției ca fiind ” metoda ce constă în permiterea trecerii pe teritoriul unuia sau mai multor state a unor expedieri ilicite ori suspecte de a fi ilicite, cu știrea și sub controlul autorităților competente ale acestor state, în vederea anchetării unei infracțiuni și identificării persoanelor implicate în săvârșirea ei”. În concret, livrarea supravegheată poate avea ca obiect atât droguri ori substanțe psihotrope, cât și orice transmitere ilegală sau suspectă de a fi ilegală.

În art.20 al ei Convenția de la Palermo mai enumeră ca fiind alte tehnici de anchete speciale pentru combaterea criminalității organizate, și supravegherea electronică ori alte forme de supraveghere și operațiuni de filtrare ale autorităților competente ale statelor membre pe teritoriul lor. Totodată, în același text Convenția cere statelor membre să recurgă la astfel de tehnici speciale de anchetă, iar la punctul 2 al aceluiași art.20 încurajează statele să încheie angajamente- bi sau multilaterale- ori acorduri pentru a recurge la astfel de tehnici de anchete speciale în cooperarea internațională pentru atingerea scopurilor anchetelor împotriva criminalității organizate transnaționale. Convenția include prevederi importante și cu privire la luarea acelor măsuri ce se impun pentru ” întărirea cooperării cu serviciile de investigații și de reprimare” în art.26 al ei unde, la punctul 1, sunt prevăzute măsuri corespunzătoare pentru încurajarea persoanelor participante la

grupuri infracționale organizate să contribuie la bunul mers al anchetelor și solicitarea către statele membre să recurgă la luarea acestora.

Preocuparea Consiliului Europei pentru investigarea eficientă a criminalității organizate transfrontaliere și combaterea ei, a avut ca urmare stabilirea unor tehnici de investigații destul de numeroase care însă, ar putea afecta drepturile recunoscute indivizilor prin legile fundamentale ale statelor membre. Acesta a reprezentat un motiv pentru ca, același Consiliu al Europei să emită în anul 2005, Recomandarea nr. R10 referitoare la tehnicile speciale de anchetă cu privire la infracțiunile grave, inclusiv a actelor de terorism⁵. Prin intermediul Recomandării li s-a propus statelor să țină cont și să respecte, în adoptarea normelor interne, o serie de principii generale. Ele au fost precizate în Cap. II al Recomandării ca fiind:

- a. folosirea tehnicilor speciale de investigare ca fiind imperioasă într-o societate democratică
- b. definirea în ordinea juridică internă a circumstanțelor și condițiilor în care autoritățile competente au drept să utilizeze tehnici speciale de anchetă
- c. tehnicile de anchetă speciale trebuie să facă obiect al unui control al autorităților competente, prin autorizarea prealabilă a lor, și a unui control ulterior.
- d. tehnicile de anchetă speciale nu trebuie folosite decât în situații în care există suficiente indicii referitoare la săvârșirea unor infracțiuni
- e. utilizarea tehnicilor speciale de investigație nu trebuie să fie direct proporțională cu efectele utilizării lor
- f. statele membre vor recurge la tehnicile de investigare cele mai puțin invazive dacă asemenea tehnici dau posibilitatea descoperirii infracțiunilor și sancționării autorilor⁶.

În preocuparea pentru identificarea, anchetarea și suprimarea, pe cât posibil, a criminalității organizate transfrontaliere, Consiliul U.E a studiat și necesitatea protejării, în cadrul acestei lupte contra criminalității organizate, a martorilor, cât și a acelor persoane furnizoare de informații privitoare la infracțiuni cu gravitate sporită. Stau mărturie, spre exemplu, Rezoluția Consiliului din 23 nov. 1995 privind protecția martorilor în lupta contra criminalității organizate internaționale⁷, Rezoluția Consiliului din 20 decembrie 1996 privind colaboratorii în procesul penal în lupta împotriva criminalității organizate⁸, cât și Convenția penală de la Strasbourg privind corupția, din 27 ianuarie 1999⁹.

În prima Rezoluție menționată Consiliul U.E pretinde statelor membre asigurarea unei protecții potrivite martorilor, părinților, copiilor și altor rude apropiate lor, împotriva oricăror forme de amenințare, intimidare ori presiune, directe ori indirecte, anterior procesului penal sau în cursul ori ulterior acestuia. Ca o formă de protecție a acestora Rezoluția propune ”depunerea mărturiei într-un alt loc decât cel unde se găsește persoana aflată sub urmărire prin utilizarea, dacă e necesar, a metodelor audio-vizuale, cu condiția respectării principiului de opozabilitate, în interpretarea dată acestuia de jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului”, în art.8 al ei.

În Rezoluția secundă menționată, e definit termenul de colaborator, sunt prevăzute avantaje și moduri de protecție a colaboratorilor pentru contribuția pe care o au în dezmembrarea grupurilor infracționale, precum și măsuri de protejare a colaboratorilor și a familiilor lor.

În fine, Convenția adoptată la Strasbourg, privind corupția, include moduri de cercetare proactivă a aceluia tip de infracțiuni de corupție extrem de grave întrucât prin ele criminalitatea organizată pătrunde în sfera politicului și-și garantează monopolul pe piațe. Ea impune statelor membre semnatare să ia acele măsuri necesare pentru a realiza o protecție reală a persoanelor care

dau informații cu privire la infracțiunile de corupție și care sprijină organele de anchetă, cât și măsuri de apărare a martorilor ce depun mărturii referitoare la asemenea infracțiuni.

III. Concluzii

Criminalitatea organizată în prezent îmbracă o multitudine de forme, unele extrem de grave și reprezintă din păcate, o realitate tot mai accentuată a timpului în care trăim. Din acest motiv ea trebuie să fie combătută extrem de serios și prin mijloace cu adevărat eficiente. Aceasta implică stabilirea și punerea în practică a unei reale strategii ce trebuie găsită în cadrul politicii penale de prevenire a fenomenului criminalității organizate.

În cadrul U.E crearea unei strategii de prevenție și luptă contra criminalității organizate a fost o activitate de durată și care continuă încă, raportată la evoluția formelor de materializare a acestei criminalități. Această strategie implică stabilirea printr-un cadru legislativ a incriminărilor și a sancțiunilor, formarea unui sistem instituțional de analiză a felului în care normele europene sunt aplicate, stabilirea felului în care se efectuează schimbul de informații legate de dezvoltarea criminalității organizate, cât și a modalității de cooperare în domeniu a organelor judiciare din statele membre.

Tratatul de la Lisabona a crescut rolul U.E în sfera cooperării judiciare în domeniul penal. El a statuat în art.83 că Parlamentul European și Consiliul vor putea statua norme minime în legătură cu definirea infracțiunilor și sancțiunilor în sfere ale criminalității de pericolozitate mare și cu caracter transfrontalier, ”care rezultă din natura sau impactul acestor infracțiuni ori din nevoia specială de a le combate pornind de la o bază comună, prin directive.” Totuși, în domeniul penal statele membre și-au păstrat suveranitatea în sensul că nu e posibilă o sancționare la nivelul U.E a unor fapte și impunerea anumitor pedepse decât după ce prevederile europene au fost incluse de statele membre în legile lor interne.

În ceea ce privește criminalitatea organizată, deși nu există la nivelul U.E o practică unică și proprie de examinare a acesteia, totuși, Consiliul și Consiliul Europei, au fixat noțiunea de investigare proactivă ca mod specific de investigare practică a criminalității organizate, ce implică luarea de măsuri preliminare, cât și găsirea modurilor de acțiune prin mijloace penale față de ea. Au fost găsite moduri noi de colaborare și acțiune precum: echipele comune de anchetă, livrările supravegheate, supraveghețile electronice.

Fenomenul criminalității organizate a cunoscut o dezvoltare mare începând cu anii 1990, direct proporțional cu fenomenul globalizării relațiilor comerciale, dezvoltarea informațională și a tehnologiei, atingând, de exemplu în anii 2013 cote alarmante, dacă luăm în considerare Raportul Europolului¹⁰ care menționa existența unui număr de 3600 de organizații criminale internaționale în U.E cu activități ilegale diverse. Această realitate evident că impune, în opinia noastră, realizarea unui mod armonizat de incriminare a criminalității organizate, și o recurgere la moduri proactive de anchetă. Aceasta este, credem, motivul pentru care în fapt au și fost elaborate și sunt puse în practică asemenea modalități de luptă contra infracționalității organizate transfrontaliere. Totodată, ele au stat, în opinia noastră, și la baza modificărilor substanțiale care au intervenit la instituțiile tradiționale ale dreptului procesual penal și ale celui penal. De exemplu, în sfera penalului avem în vedere extinderea activității de confiscare nu doar la bunurile utilizate sau obținute urmare a săvârșirii infracțiunii, ci la toate bunurile pentru care nu se poate face dovada existenței obținerii lor licite. În domeniul procesual penal putem da exemplul modificărilor aduse în legătură cu protecția martorilor acuzării și cele înregistrate în materia tehnicilor de cercetare și de supraveghere.

Ceea ce credem că dă încredere în reușita unei lupte eficiente contra criminalității organizate este faptul că există preocuparea continuă pentru găsirea unei strategii penale de combatere a criminalității organizate, căutându-se în permanență, în plan internațional, de către organisme și instituții specializate și autorizate a o face, mijloace și tehnici de supraveghere, cercetare, identificare și sancționare care să se ridice la stadiul de evoluție al grupărilor infracționale care comit diferite infracțiuni specifice criminalității organizate grave. În studiul de față am exemplificat o mică parte din preocupările și actele încheiate de state în plan internațional pentru eficientizarea acestei lupte contra criminalității organizate.

BIBLIOGRAPHY

1. Direcția Națională Antimafia, Broșura de prezentare, Roma 2000, p.7
2. I.Suceavă, F.Coman, Criminalitatea și organizațiile internaționale, Ed. Romcartexim, București 1997, p.10
3. I-C. Pașca, Criminalitatea organizată în perspectiva legislațiilor europene, Ed. Universul Juridic, București 2015, p.25
4. J.Of din 20 iunie 2002, pp.1-3
5. <https://wcd.coe.int>
6. I-C. Pașca, Criminalitatea organizată în perspectiva legislațiilor europene, Ed. Universul Juridic, București 2015, p.30
7. J.Of. nr.C 327/7 dec.1995,p.5
8. Rez. Com. 97/C10/01 publicată în J.Of nr.C10/11 ianuarie 1997
9. Ratificată de România prin Legea nr.27/16.01. 2002, M.Of. nr.65/30 ianuarie 2002
10. <http://www.europarl.europa.eu>

THE EFFECTS OF INSOLVENCY ON EXECUTORY CONTRACTS AND CONTRACTS CONCLUDED WITH SERVICE SUPPLIERS

Andreea Szombati (Ursache)

PhD Student, "Babeş-Bolyai" University of Cluj-Napoca

Abstract: Once the insolvency proceedings initiated, the executory contracts and the contracts concluded with the service suppliers are most impacted by this event. These two types of contracts are absolutely vital for the debtor's activity, both in bonis and in insolvency; moreover, the reorganization process is inconceivable without them and especially without the legal regime they observe. These contracts experience a deep change of clauses as the insolvency law entails mandatory contractual provisions, notwithstanding parties' will. A comparative approach of these two types of contracts points out a general to specific relationship. Contracts concluded between the debtor and the service suppliers are a specific class of the executory contracts as a general class.

This paper attempts to broaden the analysis of the characteristics of these two types of contracts by starting with the general features of the executory contracts and finally reaching the peculiarity of contracts concluded with service suppliers.

Keywords: executory contracts, service supplier, mandatory rules, reorganization, contractual provisions

Introducere. Caracterile contractelor încheiate între debitor și furnizorii de servicii. O abordare de la general la special

Dintre contractele cărora legea le imprimă un regim juridic aparte odată cu debutul procedurii insolvenței se evidențiază contractele în curs de derulare și contractele încheiate cu furnizorii. Acestea două categorii de contracte sunt existențiale, fundamentale pentru debitorul insolvent, reorganizarea fiind de neconceput fără ele, dar mai ales fără regimul juridic căruia i se supun. Dintre toate tipurile de contracte pe care Legea nr. 85/2006 și Legea nr. 85/2014 le au în vedere, contractele în curs de derulare și contractele încheiate cu furnizorii sunt cel mai profund reglementate, incursiunea legii în câmpul contractual fiind foarte pregnantă, fapt care le asigură o importanță deosebită în cadrul procedurii de reorganizare.

O abordare comparativă a celor două categorii de contracte relevă o relație între gen și specie, de la general la special, contractele încheiate de debitor cu furnizorii de servicii, reglementate de art. 77 din Legea nr. 85/2014, sunt o specie a contractelor în curs de derulare, al căror regim juridic este tratat la art. 123 din aceeași lege.

Contractele încheiate cu furnizorii de servicii au, în raport cu contractele în curs de derulare și menținute de administratorul judiciar, o serie de particularități care au determinat un regim juridic special, aceste particularități fiind enumerate succint în cele ce urmează și tratate pe larg în cadrul articolului.

Caracterile contractelor încheiate între debitor și furnizorii de servicii sunt următoarele:

- Sunt guvernate de o obligație imperativă, *ex lege*, privind continuarea lor atunci când sunt întrunite condițiile prevăzute de lege;
- Obiectul contractelor constă în furnizarea de servicii de tipul: electricitate, gaze naturale, apă, servicii telefonice sau altele asemenea;

- Relația dintre părțile contractante este definitorie, deoarece trebuie să creeze o dependență, de captivitate de ordin tehnic, economic sau de reglementare a debitorului, în calitate de client, față de furnizorul său de servicii;
- Încălcarea prevederilor legale care reglementează aceste contracte au drept consecință sancțiuni specifice, stabilite de lege, și nu pe cale convențională;
- Condițiile de plată și sancțiunile pentru neplată sunt prevăzute de lege (scadență; întreruperea furnizării).

Caracterele expuse mai sus derivă din norme imperative, de la care părțile nu pot deroga nici prin convenții anterioare insolvenței, nici ulterioare acestui moment.

Contractul încheiat cu un furnizor de servicii prevăzute la art. 77 are un parcurs aparte în situația în care beneficiarul serviciului devine insolvent.

Pe parcursul activității beneficiarului *in bonis*, clauzele contractuale sunt, în cele mai multe situații, în mare parte, dacă nu chiar în integralitate, prevăzute de legi speciale care reglementează activitatea furnizorului de servicii, libertatea contractuală a beneficiarului concretizându-se în simpla opțiune de a accepta sau nu un astfel de contract. În concluzie, contractele încheiate în aceste împrejurări sunt contracte cu clauze standard sau contracte de adeziune.

Odată cu deschiderea procedurii de insolvență, chiar și acest contracte rigide în privința negocierii clauzelor care le compun sunt supuse unor modificări care intervin de drept, independent de prevederile contractuale contrare.

Contractele de acest tip devin astfel un tărâm al confruntărilor legale imperative, care, în funcție de evenimentele care marchează existența părților, devin generale sau speciale, creând breșe de derogare de la regulile inițiale. În aceste condiții, manifestarea voinței părților în ceea ce privește conținutul contractului și contribuția la amenajarea acestuia este extrem de limitată/aspru mutilată, atât înainte, cât și după inițierea procedurii de insolvență. Practic, voința părților devine pregnantă la momentul încheierii, nașterii raportului contractual, modificarea și încetarea sa depinzând de prevederile legale aplicabile în funcție de situația în care se găsesc părțile (*in bonis*, în insolvență). În cele ce urmează vor fi prezentate caracterele contractelor amintite mai sus pornind de la prevederile generale, aplicabile contractelor în curs de derulare, și concluzionând cu prevederea specială, dedicată furnizorilor de utilități.

Principiul continuării contractelor aflate în derulare

Contractele aflate în derulare la momentul deschiderii procedurii de insolvență sunt guvernate de principiul continuării contractelor în curs¹, principiu care se degajă din prevederile legale care stabilesc interdicțiile de desființare a contractelor aflate în derulare, de decădere din beneficiul termenului sau de declarare a exigibilității anticipate pentru motivul deschiderii procedurii. Acest principiu este calificat ca fiind de ordine publică².

Sediul materiei acestui principiu îl reprezintă art. 123 din Legea nr. 85/2014 (care a preluat cu îmbunătățiri art. 86 din Legea nr. 85/2006). Sancțiunea pentru orice prevedere contractuală care stabilește contrarul este nulitatea, astfel cum rezultă din același articol de lege.

În același ton, o altă opinie doctrinară califică efectul prevederilor art. 123 drept prezumție de continuare a contractelor aflate în derulare la momentul deschiderii procedurii insolvenței³. Contractele încheiate cu furnizorii de servicii sunt o specie a contractelor aflate în curs de derulare. Raportat la cazul concret al contractelor încheiate cu furnizorii de servicii, continuarea contractelor se manifestă mult mai puternic, nu e doar un principiu sau prezumție, ci o obligație categorică, fapt

¹ A. Obancia, *Procedura insolvenței. Efectele juridice asupra contractelor debitorului*, Ed. Hamangiu, București, 2014, p. 39.

² J. Vallansan, *Difficultés des entreprises. Commentaire article par article du Livre VI du Code de commerce*, 5e édition, Ed. LexisNexis/Litec, Paris, 2009, p. 95.

³ I. Turcu, *Codul insolvenței. Legea nr. 85/2014. Comentariu pe articole*, ediția 5, Ed. C.H. Beck, București, 2015, p. 334 și urm.

justificat prin modul de operare automată și interdicția fermă stabilită în cadrul art. 77 alin. (1) din Legea nr. 85/2014 căreia îi sunt atașate chiar și sancțiuni pentru neconformare.

Practica judiciară⁴ a relevat o situație demnă de interes: este incidentă interdicția de a schimba, de a refuza ori de a întrerupe temporar unul din serviciile prevăzute de art. 77 alin. (1), pe parcursul perioadei de observație sau a reorganizării judiciare, atunci când nu există un contract în vigoare între debitor și furnizorul de servicii la momentul deschiderii procedurii de insolvență?

De exemplu, din cauza neachitării creanțelor către furnizorul de servicii, acesta din urmă a încetat furnizarea, prin denunțarea sau rezilierea contractului, înainte de pronunțarea sentinței de deschidere a procedurii generale, perioadă în care nu era supus constrângerilor stabilite de Legea privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență.

În această situație, deloc dificil de imaginat, se mai poate vorbi de contract în derulare, de menținerea contractului de către administratorul judiciar?

Răspunsul nu poate fi altul decât „nu”. Dacă un contract a încetat anterior datei pronunțării sentinței de deschidere a procedurii de insolvență, este de la sine înțeles că acesta nu renaște prin această sentință și nu poate fi considerat în vigoare sau în derulare.

Cu toate acestea, revenind la analiza normei speciale cuprinse în art. 77, obligația negativă a furnizorului de utilități trebuie privită nuanțat, cel puțin din perspectiva a două argumente (unul conceptual – de filosofie a textului art. 77 și celălalt terminologic – de exprimare a legiuitorului):

1. dacă, în lipsa unui contract în vigoare, furnizorul nu ar fi obligat să presteze serviciul, în ciuda faptului că debitorul este consumator captiv, scopul normei ar fi cu totul neantizat. Șansele de redresare ar fi dramatic reduse, dacă nu imposibile. Din această perspectivă, considerăm că lipsa unui contract în vigoare între furnizor și debitor nu obstrucționează aplicabilitatea art. 77. În plus, apreciem că textul de lege nu condiționează obligația furnizorului de existența unui contract în vigoare, motiv pentru care *ubi lex non distinguit, nec nos distinguere debemus* și nici nu trebuie să completăm legea cu condiții suplimentare;
2. la nivel terminologic, cuvântul „contract” nu apare nici în definiția „consumatorului captiv” (art. 5 pct. 10), nici în cuprinsul art. 77, cu excepția expresiei din alin. (3): „în caz de menținere a contractului în condițiile prezentei legi” al cărei înțeles am încercat să-l explicăm în paragraful următor, dedicat dreptului de opțiune. Anticipăm analiza prin a cataloga bizară și chiar neavenită o astfel de inserție în textul art. 77, expresia fiind în contradicție cu filosofia întregului articol. Acesta este motivul pentru care, considerăm neinspirată exprimarea și inaptă să blocheze obligația furnizorului de a nu schimba, de a refuza ori de a întrerupe temporar serviciile prevăzute la art. 77. Reiterăm argumentul potrivit căruia, în lipsa serviciilor prevăzute de art. 77 alin. (1) reorganizarea oricărui debitor este greu sau imposibil de imaginat. Dacă existența unui contract în vigoare la momentul deschiderii procedurii este cu adevărat condiție pentru incidența art. 77, înseamnă că niciun debitor căruia i-a fost denunțat/reziliat un astfel de contract nu se mai poate reorganiza și este sortit falimentului.

Dreptul de opțiune. Menținerea sau denunțarea contractelor aflate în derulare

Principiul continuării contractelor în curs nu este, totuși, unul absolut, în sensul aplicării lui generale tuturor contractelor încheiate de debitor și aflate în derulare la momentul deschiderii procedurii insolvenței. Legiuitorul a inserat în textul legii dreptul de opțiune în privința menținerii sau denunțării contractelor. Titularul acestui drept de opțiune este administratorul judiciar sau lichidatorul judiciar, nu și debitorul, și se manifestă unilateral, nefiind necesar sau solicitat acordul

⁴Decizia nr. 553 din 21.02.2014 pronunțată de Curtea de Apel București, Secția a VI-a Civilă, disponibilă la adresa <http://www.jurisprudenta.com/jurisprudenta/speta-zm6cobf/> [accesat la 18.02.2017].

cocontractantului⁵. Cu toate acestea, dreptul de opțiune nu se exercită discreționar, deoarece, la fel ca și în cazul art. 86 din Legea nr. 85/2006, acesta trebuie să fie fundamentat pe un alt principiu: cel al maximizării valorii averii debitorului.

Spre deosebire de vechea reglementare, dreptul de opțiune prevăzut de art. 123 alin. (1) din Legea nr. 85/2014 trebuie exercitat de administratorul judiciar în termen de 3 luni de la data deschiderii procedurii. Termenul de 3 luni este unul de prescripție, sancțiunea depășirii acestuia fiind decăderea din dreptul de a mai cere executarea contractului

Dreptul de opțiune nu se activează exclusiv la inițiativa administratorului judiciar, chiar dacă acesta este singurul care poate opta, ci și prin notificarea formulată de cocontractant și adresată administratorului judiciar având ca obiect solicitarea de denunțare a contractului în care este parte. Limitarea în timp a dreptului de a formula această notificare este aceeași ca și în cazul administratorului judiciar: 3 luni de la data deschiderii procedurii, cu mențiunea că manifestarea de voință a administratorului judiciar trebuie să fie expresă și transmisă cocontractantului în termen de 30 de zile de la primirea notificării. Lipsa unui răspuns la un astfel de demers blochează dreptul administratorului de a solicita executarea contractului în cauză, acesta fiind considerat denunțat la data expirării celor 30 de zile de la data recepționării solicitării cocontractantului.

Rezultă astfel că dreptul de opțiune al administratorului judiciar este marcat de limite. Aceste limite constau în măsurile care conduc la creșterea la maximum a valorii averii debitorului.

Și doctrina franceză recunoaște instituția dreptului de opțiune și fundamentul său, remarcând că denunțarea sau menținerea unui contract nu trebuie să se fie motivată decât prin urmărirea interesului întreprinderii, administratorul judiciar riscând angajarea răspunderii personale în situația în care nu este suficient de diligent și menține un contract deși debitorul nu dispune de resurse financiare pentru a-i face față⁶. Prin aceasta se demonstrează, pe de-o parte, că administratorul judiciar nu trebuie să își justifice, să își motiveze față de cocontractant sau alt participant la procedură opțiunea de a menține sau de a denunța un contract, însă această măsură trebuie luată în mod vădit în interesul debitorului de a se redresa; pe de altă parte, diligența administratorului judiciar în luarea deciziei poate avea consecințe în planul răspunderii personale a acestuia, încărcând cu greutate juridică acest drept de opțiune.

Dacă în cazul contractelor care intră sub incidența art. 123 din Legea nr. 85/2014 există o legătură strânsă între principiul sau prezumția continuării contractelor în curs și dreptul de opțiune al administratorului judiciar, continuitatea contractelor încheiate între debitor și furnizorii de servicii rezultă *ope legis*, se aplică de drept odată ce se constată captivitatea debitorului față de furnizorul său.

Din formularea alin. (3) al art. 77 reiese că nici această aplicare automată nu este, totuși, absolută și necondiționată pe durata executării contractului menținut: „Nerespectarea obligațiilor contractuale de furnizare a utilităților, în caz de menținere a contractului în condițiile prezentei legi, atrage răspunderea pentru ...”. Expresia „în caz de menținere a contractului în condițiile prezentei legi” reiterează dreptul de opțiune al administratorului judiciar în privința menținerii sau denunțării contractelor aflate în curs de derulare. În ciuda acestui context de similaritate, textul art. 77 reprezintă o normă specială față de art. 123 și inclusiv dreptul de opțiune este afectat de această specialitate.

Condiționalitatea cuprinsă în alin. (3) al art. 77 considerăm că nu reprezintă un veritabil drept de opțiune deoarece contractele încheiate cu furnizorii de servicii sunt caracterizate printr-o relație de dependență a debitorului față de furnizor, dependență care rezultă din factori obiectivi de natură tehnică, economică sau de reglementare, astfel cum reiese din definiția redată la art. 5 pct. 10 din Legea nr. 85/2014, nu dintr-o opțiune manifestată de administratorul judiciar, ca o concluzie a unei analize de oportunitate.

⁵ N. Tândăreanu, *Insolvența în reglementarea Legii nr. 85/2006. Comentarii, doctrină, jurisprudență*, Ed. Universul Juridic, București, 2012, p. 249.

⁶ J. Vallansan, *op.cit.*, p. 99.

În aceste condiții, apreciem că inserarea expresiei „în caz de menținere a contractului în condițiile prezentei legi” se referă strict la constatarea pe care administratorul judiciar o face referitor la impactul unui astfel de contract și, eventual, la înștiințarea creditorului despre această dependență și interdicțiile atașate, în cazul în care furnizorul nu cunoștea deja această situație⁷.

Este adevărat că această captivitate se manifestă mai pregnant anterior declanșării insolvenței clientului-debitor, deoarece, după acest eveniment, prevederile legale îl captează prin norme imperative pe furnizor în procedura clientului său, devenind el însuși un furnizor captiv.

Consecințele juridice ale menținerii contractelor aflate în derulare. Plata creanțelor curente

Menținerea contractelor aflate în derulare generează creanțe curente pentru averea debitorului, nu doar prestații în favoarea sa. Regimul juridic al acestor creanțe este tratat de art. 102 alin. (6) din Legea nr. 85/2014, care stabilește următoarele: creanțele născute după data deschiderii procedurii, în perioada de observație sau în procedura reorganizării judiciare, vor fi plătite conform documentelor din care rezultă, nefiind necesară înscrierea la masa credală.

Prin urmare, aceste creanțe trebuie plătite la scadența stabilită în actul din care rezultă, în timpul perioadei de observație sau a procedurii de reorganizare, fără a face obiectul programului de plăți care stabilește achitarea creanțelor înscrise în tabelul definitiv de creanțe. Cu alte cuvinte, această categorie de creanțe beneficiază de un privilegiu. Acest privilegiu nu garantează însă achitarea creanțelor la termen, neexistând nicio sancțiune imediată pentru debitor în caz de neconformare. Rezultă astfel că aceste creanțe curente depind în cea mai mare măsură de nivelul lichidităților deținute de debitor la momentul scadenței creanțelor curente, fiind frecvente situațiile în care achitarea lor a fost amânată până la valorificarea unor bunuri, evident, în măsura disponibilității lor. În scenariile cele mai nefericite, contractele sunt menținute, cocontractanții sunt obligați să furnizeze serviciul, iar debitorul se poate găsi în imposibilitatea de a achita la termen sau de a achita intergral sau parțial creanțele curente.

Pentru creanțele rezultate din contractele încheiate cu furnizorii, alin. (2) al art. 77 stabilește obligația de a achita contravaloarea serviciilor, având dreptul la un termen de plată de 90 de zile. În consecință, legea prevede pe de o parte obligația debitorului de a achita contravaloarea serviciilor, iar, pe de altă parte, termenul în care trebuie îndeplinită această obligație: 90 de zile. Dacă termenul de plată este inferior ca durată, acesta se va modifica în mod corespunzător la data deschiderii procedurii de insolvență. Din formularea textului de lege înțelegem că schimbarea termenilor contractuali va opera de drept, chiar dacă părțile nu încheie un act adițional care să consfințească trecerea sub acest regim.

Spre deosebire de vechea reglementare, care nu impunea nici termenul de plată, noua lege stabilește și o sancțiune în caz de neplată a creanțelor datorate furnizorilor de servicii: întreruperea furnizării serviciilor până la achitarea creanțelor în cauză născute după data deschiderii procedurii insolvenței. Această sancțiune nu se aplică de drept; rămâne la latitudinea furnizorului de servicii să apeleze la ea.

Prin reglementarea mai amplă și complexă a art. 77, regimul aplicabil contractelor încheiate cu furnizorii de servicii înglobează pe lângă aspectele de noutate reliefate în paragrafele de mai sus și o excepție de neexecutare a contractului. Inexistentă în vechea reglementare, aceasta vine cu un aport de echitate și echilibru în favoarea poziției furnizorului în raport cu debitorul insolvent - consumator captiv.

⁷ În cazul distribuției de gaze naturale și energie electrică, precum și în cazul monopolurilor, furnizorul de servicii cunoaște dependența debitorului chiar de la momentul încheierii unui contract, nu numai după deschiderea procedurii de insolvență. În acest sens, există contracte cu un conținut specific, impus prin legi speciale din domeniul energiei, care se încheie între furnizor și debitor și din care rezultă independent de starea de insolvență captivitatea clientului față de furnizorul său.

Astfel, alin. (4) al art. 77 stabilește că dacă debitorul nu achită creanțele născute după deschiderea procedurii insolvenței, aferente serviciilor prestate, în termenul prevăzut de alin. (2), respectiv 90 de zile, furnizorul de utilități este îndreptățit să întrerupă furnizarea serviciilor.

Comparând aceste prevederi cu textul art. 1556 alin. (1) din Codul civil, potrivit căruia atunci când obligațiile născute dintr-un contract sinalagmatic sunt exigibile, iar una dintre părți nu execută sau nu oferă executarea obligației, cealaltă parte poate, într-o măsură corespunzătoare, să refuze executarea propriei obligații, rezultă că alin. (4) al art. 77 din Legea nr. 85/2014 instituie o veritabilă *exceptio non adimpleti contractus* în favoarea furnizorului de utilități.

Excepția de neexecutare a contractului reprezintă un mijloc de apărare preventiv⁸, dilatoriu⁹ prin care partea care o invocă obține, fără concursul instanței, suspendarea executării obligației care îi revine conform contractului. Durata suspendării depinde de momentul în care cealaltă parte își îndeplinește propria obligație¹⁰. Rolul excepției de neexecutare se dublează astfel și devine, pe lângă un mijloc de apărare, și un mod de constrângere a celeilalte părți pentru a o determina să își execute obligația.

Excepția de neexecutare a contractului emerge din două principii specifice obligațiilor contractuale: principiul interdependenței și principiul reciprocității obligațiilor, specifice contractelor sinalagmatice.

Pentru a fi eficientă invocarea excepției de neexecutare a contractului¹¹ trebuie să întrunească următoarele condiții: obligațiile să aibă izvorul în același raport contractual; să existe o neexecutare, totală sau parțială, dar semnificativă a obligației/obligațiilor părții căreia i se opune excepția; neexecutarea să nu fie imputabilă părții care invocă excepția; obligațiile să fie executate simultan sau obligațiile ambelor părți să fie scadente, exigibile la momentul invocării excepției¹².

Prin modificările și inovațiile aduse de Legea nr. 85/2014 s-a oferit și furnizorului de servicii un instrument de limitare a expunerii sale, de conștientizare a debitorului, prin posibilitatea de încetare a furnizării până la achitarea creanțelor născute după data deschiderii procedurii insolvenței aferente serviciilor prestate.

În același timp, noua lege a creat și instrumentele care îl protejează pe debitor împotriva unui eventual comportament abuziv al furnizorului de servicii, acordându-i un context rezonabil în care să își execute obligațiile: termenul de plată a creanțelor aferente serviciilor prevăzute de art. 77 nu poate fi mai mic de 90 de zile, în cazul în care furnizorul nu reia prestarea serviciilor după achitarea creanțelor sau nerespectarea obligațiilor contractuale în caz de menținere a contractului de servicii va fi sancționat cu repararea prejudiciului produs averii debitorului și aplicarea unei amenzi.

Astfel, ca o reflexie a situației economice a celor două părți, furnizor și beneficiar, lupta pe tărâm juridic rămâne în continuare dezechilibrată (excepția de neexecutare vs. recuperarea prejudiciului și amendă).

Refuzul furnizorului de a presta serviciul atrage răspunderea sa pentru acoperirea prejudiciilor aduse averii debitorului și aplicarea unei amenzi judiciare de la 10.000 lei la 30.000 lei pentru fiecare încălcare a obligațiilor sale contractuale, cele două sancțiuni fiind cumulate, nu alternative, după cum reiese din utilizarea în textul legal a conjuncției coordonatoare „și”.

⁸N.A. Daghe, *Excepția de neexecutare a contractului*, Pandectele Române nr. 1/2010, p. 71.

⁹D. Chirică, *Tratat de drept civil. Contracte speciale, vol. I. Vânzarea și schimbul*, Ed. C.H. Beck, București, 2008, p. 360.

¹⁰I.R. Ursu, P. E. Ispas, *Drept civil. Teoria obligațiilor*, Ed. Hamangiu, București, 2015, p. 153.

¹¹Din punct de vedere procedural, Înalta Curte de Casație și Justiție a oferit o interpretare a excepției de neexecutare a contractului care, potrivit conținutului Deciziei nr. 3786/2008, nu este nicio excepție de procedură propriu-zisă, nicio excepție de fond în sensul legii, ci este un mijloc de apărare asupra căruia instanța se pronunță pe baza probelor administrate în cauză. Decizia este citată de A. Bleoancă, D. Călin, D. Cigan, Gh. Durac, C.G. Frentiu, I. Ninu, G. Răducan, V. Rădulescu, C. S. Ricu, C. T. Ungureanu, D. Zeca, *Noul Cod Civil. Comentarii, doctrină și jurisprudență, Vol. II. Art. 953-1649. Moșteniri și liberalități. Obligații*, Ed. Hamangiu, București, 2012, p. 916.

¹²Informații suplimentare relative la condițiile pe care trebuie să le îndeplinească A. Bleoancă, D. Călin, D. Cigan, Gh. Durac, C.G. Frentiu, I. Ninu, G. Răducan, V. Rădulescu, C. S. Ricu, C. T. Ungureanu, D. Zeca, *op.cit.*, p. 914, 915.

Prin urmare, în cazul furnizorului, legiuitorul a optat pentru instituirea unei apărări, a unei cauze justificate de neexecutare a obligațiilor contractuale, limitând astfel expunerea acestuia la acumularea de noi creanțe, iar în cazul debitorului, s-a impus recuperarea integrală a prejudiciului suferit ca urmare a neîndeplinirii obligațiilor furnizorului și, suplimentar, aplicarea acestuia din urmă a unei amenzi judiciare cuprinse între 10.000 lei și 30.000 lei.

BIBLIOGRAPHY

- A. Bleoancă, D. Călin, D. Cigan, Gh. Durac, C.G. Frențiu, I. Ninu, G. Răducan, V. Rădulescu, C. S. Ricu, C. T. Ungureanu, D. Zeca, *Noul Cod Civil. Comentarii, doctrină și jurisprudență, Vol. II. Art. 953-1649. Moșteniri și liberalități. Obligații*, Ed. Hamangiu, București, 2012, p. 916.
- D. Chirică, *Tratat de drept civil. Contracte speciale, vol. I. Vânzarea și schimbul*, Ed. C.H. Beck, București, 2008, p. 360
- N.A. Daghe, *Excepția de neexecutare a contractului*, Pandectele Române nr. 1/2010, p. 71
- A. Obancia, *Procedura insolvenței. Efectele juridice asupra contractelor debitorului*, Ed. Hamangiu, București, 2014, p. 39
- I. Turcu, *Codul insolvenței. Legea nr. 85/2014. Comentariu pe articole*, ediția 5, Ed. C.H. Beck, București, 2015, p. 334 și urm.
- N. Țândăreanu, *Insolvența în reglementarea Legii nr. 85/2006. Comentarii, doctrină, jurisprudență*, Ed. Universul Juridic, București, 2012, p. 249
- I.R. Ursu, P. E. Ispas, *Drept civil. Teoria obligațiilor*, Ed. Hamangiu, București, 2015, p. 153.
- J. Vallansan, *Difficultés des entreprises. Commentaire article par article du Livre VI du Code de commerce*, 5e édition, Ed. LexisNexis/Litec, Paris, 2009, p. 95.

ECONOMIC GLOBALIZATION AND TRANSNATIONAL COPORATION

Dan Donosă

Lecturer, PhD, "Ion Ionescu de la Brad" University of Iași

Abstract: Some authors are still arguing about the terms of globalization despite the benefits for trade, border disappearance, investments, deregulation, access for capital, information and technology. Transnational corporations represent the main agent of the contemporary economic globalization process empowered with a superior economic force over several national states. The transnationalization process of the enterprise presents a few motivations and have to fulfill several stages on the road of its expansion. Either the motivation is the seek for resources, new markets, efficiency, or strategic assets, the incentive lays on the benefits brought by a new market in a new state, or of the global competition. To reduce risks, transnational firm is willing to make alliances, resulting in a modified nature of the rivalries shaping both the structure of the competition and the dynamics of it. In this environment is possible to emerge conflicts between transnational corporation and the host state, because of the fiscal laws, natural environment, labor force protection.

Keywords: globalization, transnational corporations, economic expansion, mergers, national state policies.

Introduction

Globalization is understood and defined differently by other scientists. Globalization, in a first sense, presupposes the existence of a single global economy with global macroeconomic policies. Globalization is better for removing borders, increasing cross-border trade and investment, deregulation, global products and global clients, global competition, and global standards, in other words globalization involves the formation of a new global economic order. In the opinion of some authors, globalization has died, stating that there is no global system and no global market but rather regional blocks with liberalized commerce inside them, such as: the European Union, the North-American Free Trade Agreement (NAFTA), the Association of the South-East Asian Nations (ASEAN). Friedman, considered a "guru" of globalization, believes that this globalization is an international system that replaced the Cold War, being an integration of the Capital, technology and information across national borders, in a way that creates the only global market. Globalization is also seen as a first step towards developing less developed countries or developing, through access to markets, capital, information and technology.

Foreign direct investment is defined as an investment involving a relationship on long term that reflects the interest and long-term control of a resident entity in an economy or on an economic entity residing in another economy. These can be done either by a physical person or a company. It should be specified that not all foreign direct investment are made by transnational companies. Transnational corporations are an economic phenomenon in one continue boarding. The difference between TNCs and the transnational enterprise is just linguistic. A TNC is defined as an economic phenomenon made up of a parent company and its subsidiaries abroad.

Data and material

In the opinion of some authors, a transnational corporation believes that is a modern form of the multinational company, enriched with a wider range of markets and with more diversified strategies. Transnational corporations are the primary agent of globalization of the economy with a strong economic force in many national states. TNCs have one considerable impact on global economy registering 2/3 of the world's trade is carried out through the first 500 TNCs; the income from the top 200 corporations in the world equals 31.2% of GDP worldwide; cumulative revenues of General Motors and Ford exceed the aggregate GDP of all Sub-Saharan African countries; The income of the first six Japanese corporations equals GDP cumulative Latin American countries. The largest corporation in the world is active in the electrical and electronics industry but in the top 10 there are 4 in the oil industry and 3 in the automotive industry. The transnationalization of the firm in its expansion is subject to a series of motivations and has to go through several stages. There are 4 major categories of motivation for the process of internationalization of a company, namely: searching for resources, searching for markets, seeking efficiency and looking for strategic assets.

The reason of the companies wanting to become transnational depends largely on the benefits it can have in a new state on a relatively new market. The decision to invest on a the external market is often a combination of factors and not just one motivation in particular. Transnationals want to invest in another market not only from the cost-cutting perspective, but rather in risk reduction. Another reason that a company wants to be among transnationals can be from the cause of global competition.

In this case, the company does not necessarily want to get a profit, but more rather to lower the profits of the competitors or to enter a new market for image reasons. Market entry can be done in two ways, either through an acquisition, either through an empty spot investment (so-called greenfield investment). Advantages and disadvantages exist on both sides of the ways, namely faster transferring technology compared to acquisitions where there is an extra cost of replacement of old or incompatible technologies; empty investments have the advantage that they can start from the beginning to control the problem, unlike where the transfer of ownership is either cumbersome and sometimes incomplete or disrupted by social problems (trade unions) or government interventions; greenfield get rid of some administrative problems, such as authorities' authorizations competition; greenfield may be more expensive than purchases.

Disinvestment abroad refers to the cessation of ownership relationships between mother-firm and a subsidiary, where two categories are distinguished: forced and voluntary. Forced disinvestment is often made by the host state and voluntary by the company in cause. Disinvestment is a stage in the investment process, and the amounts received either from the state or from the state to buyers may be the main source of financing for a new foreign direct investment, on another market. The main cause of a disintegration of TNCs is profitability. In turn, its lack of profitableness is caused by high costs, lack of demand, new competitors on the market. Another important issue for transnational companies is the center-periphery axis and the global-local dilemma. The center-periphery relationship refers to the subordination relationship between certain economic organisms and one central factor, as a power coordinator. The primary role of a TNC affiliate is to contribute to global profitability of the corporation, a role that may sometimes be inconsistent with the profitability of a subsidiary. A subsidiary has to, firstly satisfy the local needs equally to the needs of corporations. Characteristic features and local capabilities is seen as important attributes of the company operating in many countries. First, the corporation must be understood as an interorganizational network,

formed of its subsidiaries. Secondly, the environment in which the subsidiary operates is given by the sum of the relationships with others economic actors. For a better deployment of the entire corporation's power, each subsidiary have to know the needs and capabilities of the other subsidiaries and all the information is available in useful time.

A first step for a new subsidiary is integration into the corporation's internal system, that is, an issue of the existence of transactions between the subsidiary and the rest of the firm. These transactions refer to streams of capital, production flows and knowledge flows. The global-dilemma is at the heart of the relationship between the parent corporation and its abroad subsidiaries. It is hoped that all subsidiaries will run their activity the same, but they are on different markets with different laws, and here comes the question of structure. They were classified by structure in their endocentric (home-oriented), polycentric (oriented to the host country), regionally oriented (geo-centered) and geocentric (globally oriented). A high degree of integration of the subsidiary leads to the possibility of subsidiaries participation to the global corporate strategy, so it is appropriate to apply a specific practice. The transnational corporation are known as the transfer price. The transfer price can be defined as price including all prices that are not set as market prices. The prices are the transactions on the market that are divided into: the market price and the transfer price. These transfer pricing is actually a relocation of profits to the best subsidiaries that have a low tax on profit.

The transfer price may be lower than the market price, so it creates great competition with other competitors. The structure of competition between transnational corporations is particular. Strategic partnerships are distinguished from traditional agreements between companies through the fact that designates a mutual relationship to create and share knowledge, in order to develop new technologies, improved production processes and distribution techniques. These partnerships tend to involve fewer stock transactions between partners and suppose a horizon of long-term expectations of those firms. The main reasons why transnational companies are participating in strategic alliances can be reduced R & D costs for each partner, access to new financing sources, sharing technological risks between partners; reducing production costs by using common components and by synchronizing production cycles; streamlining distribution through the use of integrated networks and reducing marketing costs through common advertising campaigns. The most significant sector of alliances is in the aviation industry, where motivation and the main purpose is to increase the efficiency of customer distribution. Alliances have altered the nature of rivalries, remodeled both the structure of the competition and its dynamics. Since 1980, it is known that rivalry between firms is more intense when the number of competitors are high and competitor forces are equally sensitive, and competitors' products are similar. Alliances do not necessarily increase the number of competitors but rather help small companies to have some resources they cannot have. In an alliance it is put the issue of leadership and coordination. It can be done by the model of two theories taken in alliance management, namely engagement theory and control theory. Just as alliances and mergers are seen as having a synergetic effect on firms who makes this "act" of understanding. In most of the time, those who suffer from these transactions are mainly the employees because they are fired in a very large number. The relationship between a transnational company and the host state may be a conflict or conflict complementarity. Transnational conflicts with host states are mostly from the cause of tax legislation, environmental protection, cost and labor protection. There is the possibility that the interests of the corporation are complementary to those of the host state and the conflict with those of the state of origin or with international environmental or force protection standards for labor. In the process of developing relations between TNCs and the host state, we list three defining stages, namely: honeymoon, confrontation and reconciliation. Neoclassical theory generally works on a weak host state where the corporation is manifesting activity for its benefit.

Porter appreciates that we have two microeconomic fundamentals of competitiveness: the

sophistication of company strategy and operations, and the quality of the business microeconomic environment. The sophistication of company strategy and operations is correlated with the study National development in the host state. Porter identifies four of these stages: factor-based economy; investment-based economy; innovation-based economy; welfare-based economy. The government can exert influence on TNCs through subsidies, educational policies, regulating or deregulating capital markets, setting local standards, public law acquisitions, fiscal legislation and antitrust competition policy. If we apply Porter's diamond to the situation of Romania, we can say that we are in the phase transition from the factor-based economy to the investment-based economy. The main competitive advantage still remains the cheap labor force.

The institutional approach provides the theoretical foundation for increased state intervention economy. This approach states that nation-states are strong enough both to liberalize and to restrict market activity again and as a result are capable to create a specific competitive climate to which TNCs need to adapt. The neoinstitutionalist approach is an interesting version of the institutionalist approach. Some authors refuse both interest groups and bureaucratic institutions to appropriate explaining the formation of political decisions and, on the other hand, advance the essential role of the electoral incentive. Elected opinion leaders pursue certain policy directions for the purpose of a wins supporters in the political struggle for voter turnout. Policies that a host state can adopt with a regard to corporate transnationals affiliates are enrolled in a matrix comprising ten categories, as following 1) positive discrimination (introduction of market power, discriminatory incentives), 2) bureaucratic control, 3) imposition of conditions (assumption of commitments), 4) social control (trade unions, surveillance mechanisms), 5) measures to promote competition (competition law), 6) interventions to protect national interest, 7) discriminatory policies in favor of domestic capital and local firms, 8) tax, financial and commercial restrictions, 9) measures with direct extraterritorial effect (embargoes on exports) and 10) nationalization. Policies from 1 to 4 are perceived as weak and are adopted more frequently by states such as, for example, economies in transition. The last three policies reflect the excessive power of the state. There are few states who can take such measures at acceptable costs; most states either do not have enough financial power, or the opportunity cost of implementing these policies is too high. Policies 5 and 6 are pro-competitive policies that promote competition and ensure one competitive business environment and balanced market structures. In the category of location advantages, the incentives for foreign investments also come direct. UNCTAD identifies 3 major categories of FDI incentives: fiscal, financial and others. Fiscal incentives can be profit-oriented, to capital investment, to the force of work, sales, value added, to import or export and to some of the categories costs; they refer to tax deductions or exemptions and to the deductibility of some costs.

Financial incentives can occur in the form of government grants, credit to preferential rates, and participation in the share capital. Other types of incentives can be subsidizing the infrastructure or services related to the development of corporate activity, preferential treatment, exchange rate, public procurement. The list is not exhaustive, with incentives ranging from country to country and on a case-by-case basis. These market power inductions have a general feature: they are granted for all companies in a particular sector or for all firms in a country. Harmful to the environment business are the market power inducements given to individual companies, they are called as specific market power inductions, because they are specifically built for companies that benefit. These are incentives granted to a single investor and appear to be the ones several times during the negotiations, a frequent situation being the privatization of state companies through direct negotiation method. Specific market power inductions affect local competition, depending on the incentives offered, such as five years of monopoly, converting debt into equity at an underestimated price, massive public procurement is likely to remove other potential investors.

Conclusions

The impact of foreign direct investment on a country's balance of payments varies on the purpose of the investment, the nature of the activity and the stage of development of the investment project. According to the purpose of the investment, foreign affiliate transactions that are based on local and regional resources is aiming to increase the efficiency of their own activity and implies, in general, more exports than imports. According to the nature of the activity, the impact on the balance of payments varies depending on the value added specific to those activities.

The indirect impact on the balance of payments is, in turn, complex. Transnational corporations can induce national firms to produce goods for which there is external demand, thus contributing to the increase in exports, but they can then turn to local operators who use import goods, thus contributing to increased imports.

BIBLIOGRAPHY

1. Dunning, J. 2002 – Theories And Paradigms Of International Business Activity The Selected Essays of John H. Dunning, Volume I
2. Gupta, A.K. and V.Govindarajan (1991) - Knowledge Flows and the Structure of Control within Multinational Corporations - , Academy of Management Review, 16, pp.768-792.
3. Kapfer, S. 2006 - Multinational Corporations and the Erosion of State Sovereignty
4. Voinea, L. 2001 - Corporațiile transnaționale și economiile naționale, Institutul Român pentru Libera Întreprindere, București
5. Voinea, L. 2007 - Corporațiile transnaționale și capitalismul global, Ed. Polirom

FOREIGN DIRECT INVESTMENTS IN ROMANIA

Dan Donosă

Lecturer, PhD, "Ion Ionescu de la Brad" University of Iași

Abstract. Foreign direct investment is defined as an investment involving a relationship on long term and reflects the interest and long-term control of a resident entity in an economy on an economic entity residing in another economy. Regarding the obvious advantages brought by the Foreign Direct Investments, such as economic development, technological transfer, new jobs creations, etc, it is important to analyze the Foreign Direct Investments flow in our country. The evidence is showing that the net flow of the FDI has reached his peak of the last six years. Considering the main types of FDI, it was registered that, like greenfield and mergers and acquisitions, tend to be low. But, the flow of FDI for business development has registered high figures and became the most important component. The main sectors that were able to attract the FDI flow were trading, financial sectors, industry of manufacturing goods, petrochemical sector, machinery and equipment, electronics and IT sector. Also, the income generated by the FDI flow registered changes but not so important.

Keywords: Foreign Direct Investments, economic development, technology transfer, economical sectors, employment.

Introduction

Foreign direct investment is a lasting investment relationship between a resident entity and a non-resident entity; As a rule, implies the use by the investor of significant managerial influence in the undertaking in which he invested.

Foreign direct investment is the paid-up share capital and reserves held by a non-resident investor holding at least 10 per cent of the voting rights or subscribed share capital of a resident enterprise, the loans between that investor or the group of which he is a resident and the resident enterprise invested, as well as the reinvested profit.

According to the methodology for the compilation of FDI (BPM6), foreign direct investment and capital investment as well as credits from non-resident companies whose voting power or shareholding in the resident company is less than 10%, but which are part of a direct investor's group in that resident company (sister companies).

At the same time, foreign direct investment and resident companies are indirectly affected by the non-resident investor, namely resident subsidiaries and associates, where the non-resident investor owns at least 10 percent of the subscribed share capital (FDI grade II).

The direct foreign investor is a legal person, a natural person or a group of persons acting in concert, holding at least 10 percent of the votes or the subscribed share capital (i.e. the capital of endowment / work of entities without legal personality) in an enterprise located outside its own country of residence.

An enterprise regarded as a direct foreign investment is a resident enterprise, with or without legal personality, in which a non-resident investor owns at least 10 percent of the voting rights or the subscribed share capital, respectively the capital of the endowment / work capital of enterprises without legal personality (branches). The holding of at least 10 percent of the votes or of the

subscribed share capital, respectively of the endowment / labor capital, is of prime importance in establishing the direct investment relationship.

Foreign direct investment components are equity, i.e. subscribed and paid-in share capital, both in cash and in-kind contributions held by non-residents in resident companies, as well as the related share of reserves and net credit: loans received by the foreign direct investment enterprise of the foreign direct investor or of the group of non-resident firms to which it belongs, less the loans granted by the foreign direct investment enterprise directly to the foreign investor or to another firm within that group of companies.

If investments are differentiated by the contribution of foreign direct capital flows to foreign direct investment enterprises then the following types of foreign direct investment are distinguished: greenfield (establishment of enterprises by or with foreign investors); mergers and acquisitions: full or partial take-over of enterprises by foreign investors from residents; business development: increasing foreign capital holdings in foreign direct investment enterprises; restructuring of enterprises: the foreign investors investing foreign direct investment with losses, in order to make them profitable.

Data and method

The net FDI flow in 2015 reached the level of EUR 3 461 million, structured as follows: equity contribution of foreign direct investors in foreign direct investment enterprises in Romania amounting to EUR 3 595 million. Equity capital consists of equity investments in FDI companies of EUR 3,085 million, plus reinvested earnings of EUR 510 million. The reinvested earnings result from the 2015 dividend yield of EUR 6,038 million of the dividends distributed by FDI to the company in the amount of EUR 2,399 million in profits in 2015, was diminished by the losses of FDI enterprises that ended the year with losses of EUR 3,129 million. The way of calculating the profit reinvested by the FDI enterprises is in line with the international methodology (BPM6).

Net credit of foreign direct investment enterprises in the relationship with direct foreign investors and their group of companies with a negative value of EUR 134 million (the negative value of the net parent-daughter credit is the result of the repayments of loans received from investors or the group together with the new credit granted by FDI to foreign investors and non-resident companies in their group) were higher in 2015 than credit inflows from foreign direct or group investors together with credit repayments to foreign investors, including companies from the group). The net credit comprises both medium and long-term and short-term loans. The analysis of these data highlights the following: the net FDI flow in 2015 was mainly directed towards trade (€ 1,000 million) and financial intermediation and insurance (€ 926 million). The manufacturing industry also benefited from a large inflow of FDI (EUR 745 million); the main foreign direct investment activities were transport means (532 million euro), crude oil processing, chemical products, rubber and plastics and machinery, machinery and equipment with 183 million euro each, as well as the manufacture of computers, other electronic, optical and electrical products with 133 million euros.

The most significant equity holdings (capital increases) are in manufacturing (EUR 887 million), financial intermediation and insurance (EUR 709 million) and construction and real estate transactions (EUR 621 million). It is noticed that the capital investments in the manufacturing sector were mainly intended to cover the significant losses of this sector, namely EUR 805 million. It is the second consecutive year in which the net credit contribution of enterprises direct investment in the relationship with foreign direct investors and companies within their group is negative, but the gap between withdrawals and credit repayments has decreased from -425 million euros to -134 million. Only two sectors of activity benefited from financing via net mother-daughter loans higher than EUR 100 million, i.e transport (EUR 320 million) from manufacturing and trade (EUR 257 million). In the other sectors of activity, the amount of credits received from direct foreign investors

and from group companies is reduced or exceeded by credit repayments in the balance.

If we take into account the sales of the direct foreign investments there are some aspects to point out. The final FDI balance at 31 December 2015 was EUR 64,433 million. This result was obtained by adding to the initial balance the net inflow of FDI as well as the other components leading to the change in the balance, respectively the positive / negative value differences from the revaluations of the foreign currency assets due to the change of the exchange rate and the prices of certain assets, tangible assets, from accounting re-accounting of the value of the various components of the original balances and from the corrections of the data from the previous statistical reports.

Own equity (including reinvested earnings) of investment firms foreign direct investment at the end of 2015 amounted to EUR 45,098 million (70.0 percent of the final FDI balance), and the net credit received by them from foreign direct investors, including within the group, was 19,335 million, representing 30.0 percent of the final FDI balance.

It can be differentiated several types of foreign direct investments. The share of equity investments in FDI, amounting to EUR 3 085 million, a component part of the equity contribution, is differentiated into greenfield, mergers and acquisitions, enterprise development, and enterprise restructuring.

In 2015, greenfield and merger and acquisition (M & A) investments followed the trend in recent years, registering a very low level. Thus, greenfield investments contributed only EUR 96 million to the investment flow in equity shares of FDI enterprises, while mergers and acquisitions led to a marginal reduction of this investment flow (-5 million EUR).

The predominant share of the equity capital flow in 2015 was provided by business developments of EUR 1,742 million, representing 56 percent of the holdings, and by business restructuring by EUR 1,252 million, or 41 percent of holdings.

To assess the long-term impact of greenfield investments on the economy, foreign direct investment (balances) have also been highlighted in greenfield-based companies called greenfield enterprises. The balance of foreign direct investment in greenfield businesses, worth € 36,484 million, represents 56.6 percent of the FDI balance.

From the point of view of the distribution of the main economic activities, direct foreign investments in greenfield enterprises were mainly oriented towards manufacturing (30.3 percent of the FDI balance in greenfield enterprises). Other branches where these investments have a significant share are: trade (16.6%), construction and real estate transactions (15.7%) and professional, scientific, technical and administrative activities and support services (9.8%).

Most of the foreign direct investment in greenfield enterprises is concentrated, as is the whole of FDI, in the BUCHAREST-ILFOV region (56.0% of FDI balance in greenfield enterprises); Followed by CENTRAL region by 11.9 percent, WEST region by 10.7 percent and SOUTH-MUNTENIA by 6.2 percent.

Considered by the magnitude of foreign direct investment in greenfield enterprises, the order of their country of origin differs in part from the order established by the origin of the total FDI balance. Thus, the largest investments in greenfield enterprises come from the Netherlands (21.5 percent), followed by Germany (16.9 percent), Austria (11.2 percent) and Italy with 7.6 percent FDI balance in greenfield enterprises.

Net income earned by foreign direct investors in 2015 recorded the amount of EUR 3 746 million. Net earnings consist of net earnings equity interests and net interest income. Net earnings from equity investments represent the profits earned FDI enterprises, worth EUR 6,038 million, reduced by losses. Registered by FDI enterprises in the amount of EUR 3,129 million and is located for 2015 at the level of EUR 2 909 million.

By reducing the net income from equity investments to the value of dividends distributed in 2015 to foreign direct investors (amounting to EUR 2 399 million) the amount of reinvested profits

for all FDI enterprises is obtained in the amount of EUR 510 million, calculated according to the international methodology for determining reinvested earnings (BPM6).

Net interest income received by foreign direct investors for loans to their Romanian companies, both directly and through others non-resident companies within the group recorded a level of 837 million euro.

Conclusions

The net FDI flow in 2015 was mainly directed towards trade and to financial and insurance intermediation industry. Processing sector also benefited from a substantial inflow of FDI. Within it the main foreign direct investment beneficiary activities were means of transport, crude oil processing, chemicals, rubber and plastics and machinery, machinery and equipment, as well as manufacture of computers, other electronic, optical and electric products. The most important equity participations (capital increases) are in the manufacturing sector, financial intermediation and insurance, and construction and real estate transactions. It is noticed that the capital participations in the manufacturing industry were intended in particular to cover the significant losses incurred by this sector. It is for the second year in which the net credit contribution of enterprises direct investment in the relationship with foreign direct investors and companies within the their group is negative, but the gap between withdrawals and repayments loans declined. Only two activity sectors benefited from funding via the net mother-daughter loan, respectively means of transport from the manufacturing and trade. In the other sectors activity, the value of credits received from foreign direct investors and from companies of the group is reduced or exceeded by credit repayments in the balance.

BIBLIOGRAPHY

1. Boghiță, E. 2016 - Romania vs. European Union: policies and measures for reducing disparities existing in agriculture, The International Scientific Conference LITERATURE, DISCOURSE AND MULTICULTURAL DIALOGUE 4th EDITION
2. Borensztein, E., de Gregorio, J., and J.W Lee (1998) - How does foreign direct investment affect economic growth? Journal of international Economics 45, 115-135
3. Gabriela IGNAT, Andreea –Alexandra TIMOFTE, - ACCOUNTING PRINCIPLES, PILLARS OF A TRUE AND FAIR VIEW, Conferinta Internationala LDMD4, Literature, Discourse and Multicultural Dialogue 2016
4. Reis, A. (2001) - On the Welfare Effects of Foreign Investment, Journal of International Economics 54, 411-427;
5. Romer, P.M. (1990) - Endogenous Technological Change Journal of Political Economy, 98, S71-S102
6. Investițiile străine directe în România în anul 2015 - Caiet de studii BNR, 2016

THE ENTREPRENEUR, THE ENTREPRENEURIAL SPIRIT AND START-UP NATION PROGRAM

Corina Ana Borcoși

PhD, "Constantin Brâncuși" University of Târgu-Jiu

Abstract: The entrepreneur transfers resources from a poorly productive field into a field with higher productivity in order to obtain higher profits.

Enterprising spirit is rather behavior and less a feature of character. Having an entrepreneurial spirit means making better use of resources, generating a new market and a new consumer.

"Start-up Nation - Romania" program aims to revitalize the economic environment by: increasing the number of businesses and the number of employees, reducing the number of unemployed and increasing consumption. There are presented in the paper: the importance of entrepreneurial spirit in accessing the Start-up Nation Program and a case study: a business idea that could be funded through the program.

Keywords: entrepreneur, the entrepreneurial spirit, Start-up Nation program, business idea, business plan

1. INTRODUCTION

An entrepreneur is any authorized natural person or legal entity that creates, manages, organizes and conducts a business in which it participates with its subscribed capital¹.

Entrepreneurial spirit is the attitude of doing, acting, undertaking activities having courage, boldness, perseverance, but also assuming the risks arising from the actions taken. Training and development of the entrepreneurial spirit is gained through education and contributes to the unblocking and valorization of the energy resources of people that are involvement in the socio-economic activities².

The Start-up Nation program is a program to encourage and stimulate the establishment and development of small and medium-sized enterprises, implemented by the Ministry of Business, Commerce and Entrepreneurship through the Territorial Offices for Small and Medium Enterprises and Cooperation³.

2. THE ENTREPRENEUR AND THE ENTREPRENEURIAL SPIRIT

Becoming an entrepreneur is specific to people willing to create, innovate, who are ready to do exceptional work, who want to follow their own way in life. It's not an easy trip. It is struggling with problems to be solved. Success in business is unfortunately not guaranteed. Almost half of all bankruptcies occurred during the first four years of the launch. The businessman must be aware of the opportunities that are offered to him, as well as the risks that arise⁴.

¹ <https://dexonline.ro/definitie/%C3%AEentreprinz%C4%83tor>

² <http://ed-na.ro/index.php/spirit-intreprinzator>

³ <http://www.fonduri-structurale.ro>, Schema de ajutor de minimis prevăzută în cadrul Programului Start –up Nation

⁴ *** Ministerul pentru Întreprinderile Mici și Mijlocii și Cooperatie - Ghidul tânărului întreprinzător

Creating one's own business leads to the personal, professional and spiritual development of the entrepreneur⁵.

A business started by the entrepreneur, while building his own career, is a launch towards an independent activity⁶.

The entrepreneur status obtained through the opening of its own business means more than the activity as a non-independent employee, and which will now continue on its own responsibility⁷.

The main characteristics of the successful entrepreneur are:

- are men aged between 24 and 35;
- are college graduates;
- begin earning money from adolescence;
- live in business-friendly areas⁸.

Successful entrepreneur has ⁹:

1. *The ability to assume risks* - so, before starting a business, the entrepreneur accepts the possibility of losing the invested capital, reputation and social status in case of failure. The activity of any entrepreneur takes place in an environment characterized by uncertainty. The risks are specific to the entrepreneurial activity, the entrepreneur having to assume them and permanently reduce them through the best control of the business.

2. *Independent spirit* - entrepreneurs rely only on their own actions and abilities to succeed. Such people, who sometimes work in large organizations, are subject to additional psychological pressure that stimulates them to choose the path of entrepreneurship.

3. *Creativity* - the entrepreneur has the ability to innovate at different levels (products, organizational methods, etc.), which gives him an advantage, making him different from the manager.

4. *Need for fulfillment* - entrepreneurs want to achieve certain goals that they consider important.

5. *Self-confidence* - that influences the attitude of the partners and collaborators of the firm, so that the financiers and customers wanting to invest in products in which the firm trusts.

6. *Perseverance and initiative* - perseverance is a fundamental attribute of the entrepreneur.

Thus, an idea, no matter how innovative, can only be put into practice with much work, patience and perseverance. The spirit of initiative makes the entrepreneur adapt to the challenges of the business environment.

7. *Vision and realism* - contributes to the anticipation and recognition by the entrepreneur of market opportunities, for which they mobilize all the resources they have access to. For the entrepreneur, it all starts with a vision¹⁰.

8. *Diligence, organization and planning ability* - the entrepreneur has the ability to work for a long time and succeeds in self-motivating continuously. He has a clear vision of the actions required in each situation and the ability to adapt his plans to the concrete situations existing at one time.

Entrepreneurial spirit¹¹ means work. Businesses that capitalize on entrepreneurial spirit have a discipline of entrepreneurial spirit, a spirit that they consider to be a duty. Enterprises, that using entrepreneurial spirit are working to improve their value. Business that use of entrepreneurial spirit are¹²:

⁵ Walters, J. S. - Marea putere a micii afaceri, Editura Curtea Veche, București, 2006, p. 203

⁶ Rampley-Sturgeon, N. - Companii mici, profituri mari! Cum să îmbunătățești profitabilitatea afacerii, Editura BIC ALL, București, 2007

⁷ *** Ministerul pentru Întreprinderile Mici și Mijlocii și Cooperatie - Ghidul tânărului întreprinzător

⁸ <http://intreprinzatori.ro/intreprinzatorul/intreprinzatorul-de-succes/>

⁹ <http://intreprinzatori.ro/intreprinzatorul/intreprinzatorul-de-succes/>

¹⁰ Sheridan, R. - Cum am construit un loc de muncă pe care oamenii îl iubesc, Editura Publica, București, 2014

¹¹ Drucker, P. - Inovare și spirit întreprinzător, Editura Teora, București, 2000, p. 117

¹² Drucker, P. - Inovare și spirit întreprinzător, Editura Teora, București, 2000, p. 117

- receptive to innovation and perceive change as an opportunity and not as a threat;
- evaluate business performance;
- implement practices that motivate more and better.

Entrepreneurial spirit requires the use of more managerial practices such as¹³:

- managerial vision is focused on opportunities;
- people and units that do things better and in a different way are selected and monitored;
- there is receptivity to innovation, to the implementation of new things.

Entrepreneurs are creative, innovative and not afraid to put into practice new ideas, being prepared to take risks¹⁴.

The initiation and development of a business by a successful entrepreneur is based on the continuous valorization of the entrepreneurial spirit.

3. THE START UP NATION PROGRAM

The Start-up Nation Program¹⁵ is a program that encourages the establishment and development of small and medium-sized enterprises. The funding scheme is valid until December 31, 2020, with payments under the de minimis scheme being made until 31 December 2021.

By implementing the program in 2017, it is estimated that de minimis aid will be granted to a maximum of 10000 beneficiaries.

Funding under this de minimis scheme is made from funds from the state budget and European funds.

The main objective of the de minimis scheme is to stimulate the establishment and development of small and medium-sized enterprises. It aims at: creating new jobs, inserting disadvantaged people, unemployed and graduates into the labor market, increasing investment in new and innovative technologies.

The beneficiaries of the Program are companies (micro, small and medium-sized enterprises) that cumulatively fulfill the eligibility criteria set out in the Start-up Nation Program at the time of completing the online business plan.

The funding request is made on a single CAEN code eligible under the Program.

Here are the main eligible categories that are funded:

- 1) technological equipment (machines, work installations, including related software, etc.) needed to carry out the activities for which financing was requested;
- 2) the purchase of workspaces for production, for the supply of services and trade (buildings, production halls, arranged spaces, etc.);
- 3) measuring and control devices, barcode readers, etc. ;
- 4) means of transport: cars, buses, minibuses, bicycles, mopeds, motorcycles etc. ;
- 5) IT equipment;
- 6) purchase of furniture, office equipment;
- 7) the purchase specific equipment for the purpose of obtaining energy savings;
- (8) the purchase of heating or air-conditioning systems;
- 9) salaries, utilities and expenses related to rents for working spaces for production and for services and trade;
- 10) creating a web page for the promotion of the applicant's activity;
- 11) intangible assets: patents, franchises etc.
- 12) entrepreneurial skills development courses;
- 13) consultancy for the preparation of documentation in order to obtain financing under this program and the implementation of the project.

¹³ Drucker, P. – Inovare și spirit întreprinzător, Editura Teora, București, 2000, p. 117

¹⁴ Butler, D. – Dezvoltarea afacerii: strategia pentru mica întreprindere, Editura BIC ALL, București, 2005, p. 179

¹⁵ <http://www.fonduri-structurale.ro/stiri/18501/update-au-fost-publicate-norme-modificate-afere-programului-start-up-nation>

A business plan is elaborated within the stipulated deadline. It is evaluated according to an evaluation scale. The minimum score for the grant is 50 points and the maximum score is 100 points. The following points will be taken into account in equal scores:

- the number of jobs to be created under the program;
- the number of jobs occupied by disadvantaged, unemployed, graduates after 2012;
- the purchase of technological equipment;
- the activity on which the program is accessed;
- date and time of enrollment in the program¹⁶.

Winning business plans will be funded. After signing the financing contracts, the implementation and monitoring of their implementation will be implemented.

4. A CASE STUDY: A BUSINESS IDEA THAT COULD BE FUNDED THROUGH THE PROGRAM

The documentation to be prepared and submitted for accessing funding through the Start-up Nation Program also provides for the elaboration of a business plan. The main elements of the business plan are presented below. This is a business idea that can be funded through the Start-up Nation Program.

The business is: opening of a veneer and wood paneling small factory, CAEN code 1621 - Manufacture of veneer and wooden panels, the company that will perform this activity receiving the name SC ILIANA SRL.

The location is - the town of Târgu Jiu, Gorj County, in the industrial area of the city, where there is also a furniture factory.

Future customers of the products made by SC ILIANA SRL are mainly the companies that have as their object the production of furniture.

The company's employees come from staff with furniture experience, who worked at the furniture factories in the area.

Suppliers of raw materials are timber producing companies in the country, etc.

Advertising is done through its own site, but also using the local press and television, and beyond.

SC ILIANA SRL operates in the field of production. This creates at least 2 jobs for underprivileged people, graduates and unemployed after 2012. The technological equipment and software purchased for carrying out the activity are equal to or more than 50% of the value of the business plan. All this contributes to the maximum score, according to the Scoring grid of Business Plans submitted for evaluation and subsequently for funding.

If the Business plan is accepted for funding, the beneficiary is notified by a Letter of principal acceptance for financing within the Budget and will sign the Grant agreement.

CONCLUSIONS

The business is the organized effort of some people to produce and sell to obtain profits, goods and services that meet society's demands. The entrepreneur, through his entrepreneurial spirit, reaches the idea of the business whose implementation he is best at, and what is his strong point. Just in this way, a business idea turns into a profitable business. Using and non-reimbursable funding, this contributes to the launch of the business and its further development.

BIBLIOGRAPHY

¹⁶ <http://www.fonduri-structurale.ro/stiri/18501/au-fost-publicate-norme-modificate-aferente-programului-start-up-nation>

1. Butler, D. – Dezvoltarea afacerii: strategia pentru mica întreprindere, Editura BIC ALL, București, 2005
2. Drucker, P. – Inovare și spirit întreprinzător, Editura Teora, București, 2000
3. Pleter, O. T – Administrarea afacerilor, Editura Cartea Universitară, București, 2005
4. Rampley-Sturgeon, N. – Companii mici, profituri mari! Cum să îmbunătățești profitabilitatea afacerii, Editura BIC ALL, București, 2007
5. Sheridan, R. – Cum am construit un loc de muncă pe care oamenii îl iubesc, Editura Publica, București, 2014
6. Walters, J. S. - Marea putere a micii afaceri, Editura Curtea Veche, București, 2006
7. *** Ministerul pentru Întreprinderile Mici și Mijlocii și Cooperatie - Ghidul tânărului întreprinzător
8. <https://dexonline.ro/definitie/%C3%AEntreprinz%C4%83tor>
9. <http://ed-na.ro/index.php/spirit-intreprinzator>
10. <http://www.fonduri-structurale.ro/stiri/18501/au-fost-publicate-norme-modificate-aferente-programului-start-up-nation>
11. <http://intreprinzatori.ro/intreprinzatorul/intreprinzatorul-de-succes/>

THE TITLE OF EUROPEAN CAPITAL OF CULTURE 2021-A CHALLENGE FOR CROSS-BORDER COOPERATION. CASE STUDY: EUROPEAN CAPITALS OF CULTURE (ECOCS) TIMIȘOARA 2021, NOVI SAD 2021

Ilie Rădoi

PhD Student, Western University of Timișoara

Abstract: Nowadays, European integration and expansion of European Union is the answer of many countries from Europe to mundialisation. The above mentioned processes changed the state frontiers of the member states from barriers into bridges. The new member states and those being in the integration process perceive the changes at economic, social and cultural level. Due to the situation the disparities at identity level are a challenge for EU, the European Capital of Culture programme (ECoC) is a useful tool in creating a new identity and increasing the cooperation at European and international level. For the first time in history, since 1985, two twin cities, from neighbouring countries, Timisoara and Novi Sad has won the title of European Capital of Culture. Winning the title is an opportunity for Romania and Serbia to increase the cross-border cooperation in many fields. Timisoara and Novi Sad are part of the same Euro region, same historical region, Banat, have a common historical heritage, a multi confessional and multicultural past, and a regional common identity, the base for the DKMT Euro region. In this context, we ask the following question: how is the cross-border cooperation between Romania and Serbia until 2021. The purpose of this paper is to make a qualitative analysis of the new challenges in the cross-border cooperation between Romania and Serbia after the two cities winning the title of European Capital of Culture.

Keywords: cross-border cooperation, European Capital of Culture, European identity, culture, multicultural

Introducere

În toamna anului 2016, trei orașe participante la un riguros proces de selecție: Timișoara din România, Novi Sad din Serbia și Eleusis din Grecia, câștigă titlul de Capitală Europeană a Culturii (ECoC) pentru anul 2021. Este prima dată în istoria programului, de la înființarea lui în anul 1985, când două orașe, Timișoara, respectiv Novi Sad, situate la o distanță geografică de doar 146 km vor deține acest titlu. Aceste două orașe sunt înfrățite, fac parte din aceeași regiune istorică, Banat și din aceeași euroregiune, Dunăre-Criș-Mureș-Tisa (DKMT).

În momentul de față, între România și Serbia are loc o cooperare transfrontalieră specifică, frontiera României cu Serbia, cel puțin deocamdată, fiind o frontieră externă Uniunii Europene. În ultimii ani această frontieră externă a fost supusă unor presiuni din punct de vedere al securității, datorită fenomenului de migrație. Prin câștigarea acestui titlu, cele două orașe, Timișoara și Novi Sad, au șansa să crească nivelul de cooperare transfrontalieră pe mai multe domenii. Cum vor colabora în următorii ani la nivel transfrontalier cele două orașe, viitoare Capitale Europene ale Culturii? Vor

putea să depășească constrângerile din punct de vedere al securității impuse de rolul granițelor exterioare ale UE? Rolul acestui articol este de a face o analiză calitativă a provocărilor pe care le va întâmpina cooperarea transfrontalieră în noul cadru oferit. Articolul va face o prezentare succintă a fenomenelor și realităților economice, socio-culturale și politice identificate în acest cadru transfrontalier. Accentul se pune în ultima parte a lucrării pe prezentarea datelor analizate din dosarele de candidatură (Bid Book-uri) ale celor două orașe câștigătoare și din interviurilor realizate cu persoane care lucrează pentru programul ECoC 2021 atât în Timișoara, cât și în Novi Sad.

Europa și Uniunea Europeană

Oamenii de multe ori se întreabă ce este Europa. De fiecare dată când folosim termenul de "Europa" ne punem în postura de a face un joc de imaginație și pentru a da răspunsul folosim atât istoria, geografia, politica, economia, cât și factorii sociali. Ce este Europa? Un concept, un continent, o istorie? Dicționarul Oxford definește termenul de Europa după cum urmează: "continentul situat lângă Asia, în Est, Oceanul Atlantic, în Vest și Marea Mediterană, în Sud; Uniunea Europeană"¹. De-a abia la începutul secolului al XVIII-lea termenul de Europa, ca idee și-a atins sensul mai profund. Politica și istoria au modelat accepțiunea geografică a Europei. Europa de-a lungul timpului a fost generatoare de idei avangardiste, care au pus lumea în mișcare, iar modelele sociale, politico-teritoriale create aici au fost exemplu pentru comunitatea internațională din ultimii cinci sute de ani². Michael Dauderstädt explică termenul prin însăși flexibilitatea granițelor Europei³. Putem spune că nici granițele geografice care sunt aparent obiective nu scapă de influența istoriei și politicului. Trasarea limitelor și definirea identității Europei sunt în mod evident disputate, schimbătoare și supuse unor interese politice și conjuncturale.

Între Europa și Uniunea Europeană este pus semnul egalității. În special pentru țările centrale și est-europene, o "reîntoarcere" în Europa înseamnă aderarea la Uniunea Europeană, în special. Totuși, aceste țări nu au părăsit niciodată Europa, iar Norvegia sau Elveția nu ar vedea niciodată într-o aderare la UE o "întoarcere în Europa". Totuși, pretențiile la aderare, dorințele și obligațiile de primire sunt motivate de multe ori cu trimitere la "Europa".

Aderarea la Uniunea Europeană este asociată cu libertățile cetățenești, dar în primul rând și cu progresele economice și sociale de care vestul european se bucură de un timp mai îndelungat. Graba de a intra în Europa echivalează cu integrarea europeană.

Cooperare transfrontalieră

Odată cu căderea regimului comunist și după evenimentele din 1990 s-a schimbat lumea în care trăim. O nouă doctrină s-a impus aproape în toate statele libere și un nou mod de abordare a politicilor economice și sociale. Statele din fosta zonă comunistă au început să ia parte la provocările "lumii libere și democratice", dar și să adere la structurile geopolitice regionale și mondiale. Prin creșterea numărului de state membre a crescut și numărul de zone de cooperare transfrontalieră. În prezent, există peste o sută de zone de cooperare transfrontalieră: "avem un număr de peste o sută de zone de cooperare economică transfrontalieră, dar nu toate au realizat buna cooperare între state și prosperitatea populației din zonele de contact interstatal cum este specificat în multe lucrări de profil"⁴.

¹ Oxford Advanced Learner's Dictionary, 2000, p. 428

² Popa, N., "Regiunile de cooperare transfrontalieră, surse de stabilitate sau conflict", Revista Geopolitică Anul IV, nr. 20, 2006, p.23-34

³ Dauderstädt, M., "Turla bisericii și orizontul ei. Identitatea și granițele Europei", Editura Intergraf, 2000

⁴ Simileanu, V., "Regiunile de cooperare transfrontalieră" în Revista Geopolitică Anul IV, nr. 20, 2006, p.5-13

Frontiere

Procesul de extindere a Uniunii Europene spre estul Europei, a însemnat și armonizarea arealelor situate de-a lungul frontierelor, prin adoptarea și derularea proiectelor de cooperare transfrontalieră pe multiple planuri și într-o mare diversitate de forme. O bună dezvoltare a regiunilor de cooperare transfrontalieră a dovedit de-a lungul timpului că are efecte pozitive privind reducerea numărului conflictelor frontaliere în zonele de intersecție și stabilirea unor relații de bună vecinătate, eliminarea izolării și creșterea sentimentului de încredere.

Frontierele dintre state sunt în continuă mișcare și au urmat de-a lungul timpului evoluția statelor. Frontiera oficială a României și Serbiei (546,4 km) a fost ratificată după primul război mondial și mai târziu au fost adăugate mai multe tratate și amendamente care au luat în calcul și lucrările de amenajare hidrotehnică a cursului fluviului Dunărea, prin construirea hidrocentralelor Porțile de Fier. Această graniță, în afară de câteva neînțelegeri privind trasarea frontierei, a fost considerată sigură. În perioada comunistă, frontierele au fost percepute diferit de către stat și de către populație, în primul rând ca și garant al integrității și independenței naționale, în al doilea rând ca obstacol în accesul la o posibilă libertate și, nu în cele din urmă, ca obstacol în dezvoltarea de relații interumane și economice funcționale. În același timp, circulația și activitatea locală era strict controlată, dar se găseau și zone de ventilație socio-economică și culturală. De-o parte și de alta a acestei frontiere se află comunități de români, cât și de sârbi, care își păstrează specificitatea, dar sunt foarte bine integrate în contextul statului în care trăiesc⁵. Reglementările aduse micului trafic au permis ca aceste zone, periferice în raport cu statele naționale, să cunoască o perioadă de prosperitate și de deschidere spre cultura occidentală. La cei 546,4 km de frontieră pe care o avem cu Serbia, un punct de trecere revine la o distanță de 49 km, iar gradul de permeabilitate al frontierelor este de 2. Pe traseul frontierei cu Serbia funcționează 11 puncte de trecere a frontierei.

Euroregiuni

În ultimii 20 de ani, s-a instituit și promovat conceptul de **euroregiune** de cooperare transfrontalieră, cu o puternică extensiune spațială⁶. Dictionarul de Geografie umană definește euroregiunea ca fiind un “spațiu transfrontalier în care au loc schimburi între regiuni administrative din două sau mai multe țării europene, în scopul impulsivării și dinamizării economiei acestor regiuni”⁷. Identificăm o schimbare majoră în transformarea granițelor și un transfer de responsabilitate privind securitatea.

Euroregiunea Dunăre-Criș-Mureș-Tisa (DKMT) se bucură de un oarecare succes. Construcția DKMT se substituie teritoriului Banatului, vechea provincie din imperiul austro-ungar, deși cu timpul legăturile rutiere sau feroviare au fost rupte de granițele naționale ale celor trei țări implicate. Prin euroregiunea DKMT țările care o formează participă la experiența europeană.

Programul Capitală Culturală Europeană

Jean Monnet, întemeietorul Comunității Europene afirma că dacă ar trebui să regândească proiectul european, ar începe cu cultura (“*our I had to do it again, I would begin with culture*”). Anul

⁵Popa, N., “*Mutations socio-economiques dans la zone de frontiere de l’ Ouest Roumain*”, *Geographica Timisiensis*, vol. 13, nr. 3, 2004, p.75-82

⁶ Sabău, C., “*Euroregiunile –forme structuri teritoriale de cooperare transfrontalieră*”, în *Revista Geopolitica* Anul IV, nr. 20, 2006, p.24-34

⁷ Erdeli, G. și alții, “*Dictionarul de Geografie umană*”, edit. Corint, București, 1999, p.121

1985 a fost anul de început al programului Uniunii Europene, prin care se acorda un premiu unui oraș, desemnat pentru acel an ca și Oraș al Culturii (*City of Culture*). Programul întrupa o Europă aflată în căutarea “sufletului ei” și a fost oferit în fiecare an altui oraș, cu scopul de a aduce oamenii din statele membre împreună. La început au fost alese orașe care erau deja cunoscute pentru cultura lor: Paris, Roma, Madrid (Council Resolution No. 85/C 153/02).

Cultura a fost văzută ca un instrument ideal de a rezolva problemele cu care se confrunta Uniunea Europeană: disparitățile economice și sociale crescând din regiunile ei, disparități create prin aderarea treptată a statelor din sud-estul Europei și lipsa unei identități comune europene. Discursul privind identitatea culturală europeană comună a fost văzut ca o fundație pentru a construi solidaritatea europeană⁸.

Programul ECoC a fost introdus după Tratatul de la Maastricht. De-a lungul timpului formatul ECoC s-a schimbat: s-au adăugat criterii și obiective noi. Azi, scopul programului este de a arăta bogăția și diversitatea culturii europene și valorile pe care le împărtășesc cetățenii ei și în același timp să promoveze buna înțelegere între cetățenii europeni (“to highlight the richness and diversity of European cultures and the features they share, as well as to promote greater mutual understanding between European citizens”), (European Parliament Decision and Decision of the Council, No1622/2006/EC). Criteriile de selecție urmăresc modalitatea în care au fost evidențiate în proiectul propus: dimensiunea Europeană, implicarea cetățenilor și colaborarea cu alte orașe din Europa.

Programul ECoC are rolul de a reface identitatea orașelor, de a re-nara istoria într-un context european. Titlul de Capitală Europeană a Culturii aduce pentru deținător beneficii: de imagine, reafirmarea ca centru cultural, consolidarea rețelelor, stabilirea unor noi colaborări, sentimentul de apartenență la un spațiu european și mândrie în rândul cetățenilor, diversificarea și creșterea participării în rândul publicului, creșterea numărului de turiști și implicit are un impact economic semnificativ.

Pentru a ne îndeplini scopul propus, analiza calitativă a acestei lucrări presupune urmărirea în dosarele de candidatură ale celor două orașe (Bid Book-uri) modalitatea prin care intenționează să colaboreze cu regiunea înconjurătoare și dimensiunea europeană a proiectelor.

Pentru a câștiga titlul, juriul a urmărit în analiza dosarelor de candidatură:

- existența unei strategii culturale pe termen lung în orașul care candidează;
- dimensiunea europeană a proiectelor propuse;
- conținutul cultural și artistic;
- capacitatea de a duce la bun sfârșit proiectele;
- extinderea în afara țării;
- și management-ul.

Criteriile nou impuse, după anul 2009, au reprezentat adevărate provocări în realizarea dosarului de candidatură al fiecărui oraș. În semifinala din România au rămas patru orașe: Cluj-Napoca, Timișoara, București, Baia Mare. Orașul câștigător pentru anul 2021, Timișoara, va fi al doilea oraș deținător al titlului de Capitală Europeană a Culturii în România, după Sibiu în anul 2007. Din anul 2007, când a fost desemnat Sibiu Capitală Europeană a Culturii, programul a trecut prin schimbări considerabile. În prezent se pune accent pe dezvoltarea sustenabilă a orașelor selectate.

De ce este necesară dimensiunea europeană în programul ECoC? Prin acest criteriu ne putem da seama de intenția orașelor privind, în primul rând colaborarea cu alte orașe europene și, în al doilea rând, modalitatea prin care vor să interacționeze cu comunitățile culturale din Europa. Acest criteriu are ca și obiectiv central creșterea gradului de conștientizare a populației privind diversitatea culturală

⁸ Turșie, C., “The unwanted past and urban regeneration of communist heritage cities. Case study: European Capitals of Culture (ECoC) Riga-Pilsen and Wrocław”, *Journal of Education Culture and Society* No. 2, 2015

din Europa. Prin colaborarea între țări vecine, dezvoltarea de programe culturale comune, Timișoara și Novi Sad evidențiază dimensiunea europeană.

În dosarul de candidatură, Timișoara se prezintă ca un oraș intercultural, multi-confesional și antreprenorial. Orașul de-a lungul timpului a fost ca o scânteie care a transformat continentul prin realizările sale în premieră din domeniul tehnicii sau al dezvoltării urbane (primul oraș cu sistem de iluminat stradal din imperiul habsburgic, primul oraș iluminat electric din Europa continentală, primul oraș cu tramvai electric din Europa, primul ziar în limba germană din Europa centrală și de sud-est, singurul oraș european cu trei teatre de stat în trei limbi diferite) și România (primul ziar, prima bibliotecă publică pentru împrumut de cărți, primul serviciu de telegraf și telefon, prima proiecție de cinema, primul bazin de înot, primul stadion de fotbal, orașul din care a pornit scânteia Revoluției din 1989). Orașul se poziționează ca un oraș central european stabil din punct de vedere economic. La fel ca în multe orașe europene, în Timișoara se observă o apatie crescută privind implicarea civică; ori tocmai acest lucru se dorește prin programul propus, centrat pe implicarea publicului și deblocarea energiei civice. Sub îndemnul "*Luminează orașul prin tine!*" ("*Shine your Light- Light up your city!*"), programul cultural invită și încurajează publicul să parcurgă cu încredere spațiile luminoase și întunecate ale istoriei și ale viitorului lor. Procesul este metafora unei călătorii de la singurătate la apartenență, prin întuneric și lumină, prin *6 Stații*, de-a lungul a *18 Trasee*, parcurgând *3 Teritorii* reprezentate de provocările cu care se confruntă Europa astăzi: *Oamenii*, *Locurile* și *Conexiunile*.

Din punct de vedere al integrării regionale, Timișoara a propus o colaborare bazată pe poziționarea sa geografică, în care s-a ținut cont de rolul orașului în structura administrativ-ierarhică a țării, ca centru polarizator al regiunii Vest. În aplicație este scoasă în evidență apartenența sentimentală și conexiunea orașului cu populația din diaspora. Prin arie înconjurătoare se face referire la regiunea istorică Banat și euriegiunea DKMT. Regiunea istorică Banat acoperă teritorii din Serbia, Ungaria și România, fiecare având particularitățile lui în ceea ce privește multiculturalismul și identitățile culturale, unite sub umbrela identității bănățene.

Programul cultural propus se înscrie și în contextul mai actual, mai larg al integrării europene, prin cooperarea transfrontalieră dintre România, Serbia și Ungaria. Prin proiectele care se vor derula în această arie se încearcă nu doar refacerea legăturilor de infrastructură, ci și a celor culturale. Regiunea culturală creată de contextul programului ECOC, este o oportunitate de cooperare în proiectele derulate sub egida Strategiei Dunării, care face conexiunea cu alte 10 țări europene riverane ei (prin extrapolare, cu aproape întreg continentul european).

Novi Sad-ul, al doilea oraș din punct de vedere industrial și economic din Serbia, capitala provinciei autonome Voievodina se prezintă în dosarul de candidatură ca un oraș cu rădăcini puternice în toată zona, un oraș care vizează două direcții de dezvoltare pentru anul 2021: prima direcție privește implicarea cetățenilor, iar cea de-a doua direcție urmărește interconectarea la nivel european. Novi Sad este un oraș multicultural, în care remarcăm prezența a 23 de comunități etnice naționale, multiconfesional, dinamic, care duce mai departe identitatea fostei Iugoslavii și crează poduri de dialog cultural și identitar. Orașul se poziționează ca o poartă a Europei la granițele ei sud-estice, cu o accentuată deschidere spre dialog intercultural, fiind o Atenă a estului. Programul cultural propus pentru 2021 se numește "*Cult-Tour*" (*Turul Culturii*) prin care publicul european accede la patrimoniul cultural, artistic, istoric al orașului. Din punct de vedere al colaborării cu zona înconjurătoare, Novi Sad-ul a venit cu o încadrare scalară, de tip de la mic – la mare, pornind de la zona din imediata apropiere a orașului, așa zisa Arie 21 (codul orașului fiind 21000, iar cel al zonei 021), implică provincia Voievodina, loc al etniilor, religiilor diferite și a culturii sârbe, și continuă cu zona Dunării și orașele riverane Dunării.

Provocări din punct de vedere al cooperării transfrontaliere

Această ultimă parte a cercetării este în fază incipientă, datorită faptului că orașele câștigătoare au fost selectate în toamna anului 2016, iar anul 2017 este destinat concretizării programului artistic și a colaborărilor pentru anul 2021. Cercetarea se bazează pe observații proprii, pe interviuri și analiza dosarelor de candidatură (bid book-urile) ale celor două orașe, pe raportul juriului și analiza literaturii de specialitate. Pe măsură ce se înaintează cu pregătirea strategiei de colaborare dintre entitățile culturale aflate în regiunea culturală ce se dorește a fi creată pentru anul 2021 vor fi identificate și domeniile care trebuie îmbunătățite din punct de vedere al colaborării transfrontaliere. Este prima dată în istoria programului din anul 1985, când două orașe câștigătoare sunt la o așa mică distanță geografică. Acest fapt este o provocare și pentru programul ECoC, și în aceeași măsură pentru toți actorii implicați, de la diferite niveluri ierarhice: orașe, unități administrative, regiuni, euroregiuni, state, organizații, companii, societate civilă, etc. În prim plan vor fi cele două orașe câștigătoare, înfrățite. Ele vor avea un rol catalizator, generator de noutate și dinamică culturală, socială, economică, politică și de mediu.

Parteneriatele între Timișoara și Novi Sad sunt cunoscute și integrate în strategiile și programele culturale, atât pe termen scurt, mediu, dar și pe termen lung. Colaborările dintre ele sunt multiscalare, multidimensionale și pluridirecționale, dar ambele orașe fiind aflate la o distanță de doar 146 km fac parte dintr-o regiune de frontieră. Această regiune de frontieră de-a lungul timpului a îndeplinit mai multe funcții. În special în perioada comunistă, trecerea graniței cu Serbia a însemnat pentru mulți români fuga spre libertate. Avem documentate multe povești în care fuga românilor peste graniță s-a sfârșit deseori tragic. Pentru moment, această frontieră cu Serbia reprezintă frontiera externă a Uniunii Europene, Serbia fiind în proces de aderare. Responsabilitatea asigurării securității revine României ca și stat membru, dar și Serbiei ca stat candidat.

O creștere a gradului de permeabilitate al frontierei ar putea ajuta la o mai bună colaborare și o ventilație socio-economică? Avem suficiente puncte de trecere a frontierelor în contextul creat de câștigarea titlului de Capitală Europeană a Culturii pentru 2021? Dacă se vor deschide noi puncte de trecere a frontierei este imperativ necesar să fie făcută legătura dintre cele două orașe și noile puncte de trecere a frontierei cu o infrastructură de transport bine pusă la punct. Infrastructura de transport de pe ambele părți ale frontierei este deficitară⁹ și nu avem conexiuni directe cu trenul sau avionul. Legătura rutieră pe cea mai rapidă rută Novi Sad-Jasa Tomic-Foeni -Timișoara se face pe drum care ar avea echivalent drumul de tip județean din România, nefiind adaptat traficului rutier transfrontalier. O alternativă ar fi ruta mai lungă prin punctul de trecere a frontierei Vârșet-Stamora Moravița. La granița sud-vestică a României cu Serbia s-a menținut acel model de "fortificare", cu rațiuni de strategie militară, prin păstrarea în sărăcie a regiunilor aflate în imediata vecinătate a frontierei, iar periferiile erau legate doar de centru, atât economic, cât și prin rețelele de circulație. Ca rezultat, comunitățile, administrațiile regionale și locale, precum și alți actori sociali din zonele de frontieră au înregistrat un anumit dezavantaj în unele domenii. Dezvoltarea rețelei de transport european (TEN-T) poate fi soluția la aceste obstacole.

În viitorul apropiat, vom vedea dacă infrastructura deficitară va fi un impediment sau nu, pentru colaborările culturale dintre cele două orașe, în crearea unei regiuni a culturii. Resursele se găsesc în capacitatea comunităților celor două orașe de a se adapta la noile cerințe și de a veni cu soluții viabile, care să ducă la o îmbunătățire sau chiar dispariției a obstacolelor aflate în calea dezvoltării unitare și dinamice. În ultimii ani s-a observat o participare mai activă a celor două țări, în proiecte de cooperare transfrontalieră, derulate cu ajutorul Biroului Regional de Cooperare Transfrontalieră România-Serbia și o destindere a relațiilor diplomatice, mai ales după întâlnirea bilaterală de la Timișoara, a prim-miniștrilor celor două țări, la finele anului 2016.

Concluzii

⁹ Turnock, D., "Geographical Essays on the Romanian Banat", 1999

Colaborarea transfrontalieră dintre cele două orașe în contextul programului ECoC oferă numeroase avantaje în multe domenii: din punct de vedere al imaginii, cultural, turistic, economic, de integrare, identitar. În domeniul cultural s-a creat un spațiu pentru exprimarea diversității culturale din regiune și pentru crearea unui set de valori culturale comune, prin schimburi de cunoștințe și experiență. În domeniul economic, al infrastructurii și al mediului s-a deschis calea schimburilor între agenții economici din regiunile transfrontaliere, lărgirea pieței pentru producători, dezvoltarea unei infrastructuri rapide și performante.

BIBLIOGRAPHY

Bid Book Timișoara - TM2021 Bidbook_EN_0610-digital

Bid Book Novi Sad - Novi-Sad-2021-Bid-Book

Council Resolution No. 85/C153/02 from 13 June 1985 regarding the event "European City of Culture", Official Journal, C 153 , 22.06.1985 P. 0002 – 0002. Accesat la adresa: <http://eur-lex.europa.eu/legalcontent/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:41985X0622&from=EN>

Erdeli, G. și alții , *"Dicționarul de Geografie umană"*, edit. Corint, București 1999

Dauderstadt, M *"Turla bisericii și orizontul ei. Identitatea și granițele Europei"*, Edit Intergraf, 2000

Popa, N., *"Regiunile de cooperare transfrontalieră , surse de stabilitate sau conflict"*, Revista Geopolitica, Anul IV, nr. 20, 2006

Popa, N., *"Mutations socio- économiques dans la zone de frontiere de l' Ouest Roumain"*, Geographica Timisiensis, vol. 13, nr. 3, p.75-82, 2004

Oxford Advanced Learner's Dictionary, 2000

The Selection Panel's Final Report Bucharest October 2016 ecoc-2021-romania_en

Turnock, D., *"Geographical Essays on the Romanian Banat"*, 1999

Turșie, C., *"The unwanted past and urban regeneration of Communist heritage cities. Case study: European Capitals of Culture (ECoC) Riga-Pilsen and Wrocław"* Journal of Education Culture and Society No. 2, 2015

Sabău, C., *"Euroregiunile –forme structuri teritoriale de cooperare transfrontalieră"*, în Revista Geopolitica Anul IV, nr. 20, 2006

Simileanu V. *"Regiunile de cooperare transfrontalieră "*în Revista Geopolitica Anul IV, nr. 20, 2006

Surse Internet:

http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2014.132.01.0001.01.ENG

http://www.capitalaculturala2021.ro/ceac2021_doc_3_documente-utile_pg_0.htm

https://ec.europa.eu/programmes/creative-europe/sites/creative-europe/files/files/ecoc-2021-romania_en.pdf

http://www.capitalaculturala2021.ro/Files/docs/Raport%20juriu%20ECoC%202021_ro.pdf

http://www.capitalaculturala2021.ro/noutati_doc_38_candidaturile-oraselor-din-romania-pentru-etapa-de-selectie-finala-ceac-2021-sunt-acum-online_pg_0.htm

References:

Boeri, T., & Van Ours, J. (2013). Active Labor Market Policies. In *The Economics of Imperfect Labor Markets: Second Edition* (pp. 351-374). Princeton University Press.

Buzogány, A. (2011). Stairway to Heaven or Highway to Hell?: Ambivalent Europeanization and Civil Society in Central and Eastern Europe. In Kouki H. & Romanos E. (Eds.), *Protest Beyond Borders: Contentious Politics in Europe since 1945* (pp. 69-85). Berghahn Books

Coffé, H., & Van der Lippe, T. (2010). Citizenship Norms in Eastern Europe. *Social Indicators Research*, 96(3), 479-496.

Dereuddre,R.,& Van de Velde,S.,& Bracke,P. (2016).*Gender inequality and the 'East-West' divide in contraception: An analysis at the individual, couple, and country level*.Social Science & Medicine, Vol.161, pp.1-12

Ffrench-Davis, Ricardo, et al. "The Chilean Economy Since the Global Crisis." *Macroeconomics and Development: Roberto Frenkel and the Economics of Latin America*, edited by Mario Damill et al., Columbia University Press, 2016, pp. 111–133,

Hener, T. (2015). Do Couples Bargain over Fertility? *Annals of Economics and Statistics*, (117/118), 211-231

KALWIJ, A. (2010). THE IMPACT OF FAMILY POLICY EXPENDITURE ON FERTILITY IN WESTERN EUROPE. *Demography*, 47(2), 503-519.

ROSTA, G. (2010). Youth and Religiosity in Hungary, 2000-2008. *Anthropological Journal of European Cultures*, 19(1), 54-67.

Sandu, D. (2010). Modernising Romanian society through temporary work abroad. In Black R., Engbersen G., Okólski M., & Panțiru C. (Eds.), *A Continent Moving West?: EU Enlargement and Labour Migration from Central and Eastern Europe* (pp. 271-288). Amsterdam University Press.

Van Bavel, J. (2012). The reversal of gender inequality in education, union formation and fertility in Europe. *Vienna Yearbook of Population Research*, 10, 127-154.

Zandberg, I. (2016). Toward Globalization or Localization: Multinational Advertising in Eastern Europe. In Boyd-Barrett O. (Ed.), *Communications Media, Globalization, and Empire* (pp. 217-226). Indiana University Press.

THE STRUCTURE OF LEADING ROLES IN ROMANIAN COMPANIES

Dana Corina Deselnicu

Assoc. Prof., PhD, University Politehnica of Bucharest

Abstract: The paper presents a new framework for leading roles in Romanian small and medium-size enterprises and the results of a fieldwork research with regard to identifying and analyzing the structure of leading roles displayed by the Romanian rulers. The theoretical background is presented, the research methodology, research hypotheses and research design are displayed, followed by data analysis and results interpretation. The findings indicate that the Romanian rulers use mostly the Manager role, followed by the Leader and Entrepreneur role. There was also emphasized a correlation between the leading role and the managerial position, showing that the investigated middle managers from Romanian companies mostly display the Manager role and the managerial skills and behaviors.

Keywords: manager, leader, entrepreneur, skills, Romanian companies, leadership

1. Theoretical background

The increased competition pressure on the nowadays companies stringently requires the development of entrepreneurial, managerial and leadership skills and behaviors, in order to provide the businessmen and businesswomen with the necessary tools to efficiently compete in the global market.

The different roles in managing a business organization were long investigated and debated in academic and business environments. However, there is still a considerable lack of agreement on such concepts as entrepreneur, leader and manager, their specific work roles, the differences between them, their characteristic traits, skills and behaviors. Some experts (Heinecke, W., 2012; Militaru, G., Pollifroni, M. and Deselnicu, D. C., 2015; Masters and Meier, 1988 etc.) consider them to be identical, just different names of business administrators. Others (Papalexandris and Galanaki, 2009; Toor and Ofori, 2008; Masters and Meier, 1988; Bolton and Thompson, 2015; Carland *et al.*, 1995, etc.) advocate on their different, yet complementary nature.

This paper differentiates between the three concepts and views them as specific roles in managing organizations. According to Bennis and Nannus (1985), cited in Kanji (2002), the **Manager** controls, organizes - “*Does things right*”, while the **Leader** frees and mobilizes the energy of the employees, creates the vision of the organization - “*Does the right thing*”. This

vision is also shared by Kotter (1990), who specifies that the main role of the manager is to ensure order and consistency to the organization, while the main leadership role is to cause change and transformation of the organization. Therefore, management and leadership are two distinct and complementary action systems in an organizational setting (Deselnicu, D. C., Swiger, J., Albu, L. and Doman, C., 2010).

Two different paradigms were therefore created (Mintzberg, H., 2003; Kotter, cited by Hutu, 2002), regarding the roles of managers and the roles of leaders (Table 1):

Table 1. Manager's roles versus Leader's roles

MANAGER ROLES	LEADER ROLES
• Focuses on individual tasks • Implements / imposes old ideas • Monitors mistakes • Talks little about competition • Thinks that comparisons are useful • Creates suggestions programs for the employees • Controls the decision process • Considers management an inanimate and reactive process • Treats the business / the organization as following an established scenario • Preoccupied with ways of enforcing the procedures • Thinks that the organizational climate and culture are less important elements, not at all one of his/ her tasks.	• Focuses on group processes • Encourages new ideas • Stimulates achievements • Flourishes on tough competition • Uses comparisons and benchmarking • Creates development and commitment programs for the employees • Stimulates participative decision-making • Considers leadership a vivid and proactive process • Treats the business / the organization as a dynamic human system • Preoccupied with improvement and innovation initiatives • Creates, nourishes and maintains the organizational climate and culture.
COMPLEMENTARY ROLES	
• Fulfills the vision • Makes things work • Hopes that things will happen • Creates other managers	• Creates the vision • Makes improvements • Makes things happen • Creates other leaders

Besides leadership and management, **entrepreneurship** received a great share of attention in recent years, because of the increased need for what has been called "entrepreneurial skills and behaviors" in the nowadays general environment, especially in the business area (Deselnicu, D.C. & Matveev, A., 2014). Despite the interest and research on this concept, a common and accepted definition of what is an entrepreneur remains elusive and controversial (Gartner, 1989).

For the purposes of this paper, it will be considered that the **entrepreneur** is the individual who creates a new organization, and **entrepreneurship** is the creation of new organizations.

Although there has not yet been established a universal profile of the entrepreneur, a series of studies revealed some special traits, skills and behaviors that make him/her able to successfully start a new venture: high need for achievement (McClelland, cited in Deamer and Earle, 2004), strong self-image (Andrews, 1998), desire for new challenges, heightened awareness of the gaps in own or others' knowledge and experiences (Deamer and Earle, 2004), high tolerance for uncertainty (Deselnicu, D. C., 2005).

An internal locus of control is also considered a vital characteristic (Becherer, R.C., Maurer, J. G., 1997), as this shows a strong feeling of control over the environment, and of being able to achieve results directly, rather than feeling subject to luck. Risk taking is another major behavior that intuitively and experimentally has been linked to entrepreneurship.

Some of these characteristics, and others have been proved to differentiate entrepreneurs from managers: Stewart and Roth (2001) found that the entrepreneurs present a higher risk-propensity than managers. Also, Dronkers (2005) proved that entrepreneurs deal with a higher role ambiguity than managers do, and they evolve in a more unstructured work environment (new organization creation) than the managers (settled, structured organization).

In the light of these elements, this paper advances the presupposition that each individual in an organizational leading position displays not only one leading role (e.g. manager, leader or entrepreneur), but a complex structure of leading roles, having one dominant leading role (manager, leader or entrepreneur), depending on many contingent variables.

2. Research Methodology

The research was designed as an exploratory study, aimed at investigating the different leading role structures in the Romanian small and medium-sized enterprises (SMEs), and analyzing their appropriateness in the context of EU integration of Romania.

2.1. Research Hypotheses

The research hypotheses were as follows:

- I. The dominant leading role of the individuals in leading positions from the Romanian SMEs is the Manager role.
- II. There is a relation between the hierarchical level of the individuals in leading positions from the Romanian SMEs and their dominant leading role.

2.2. Research Design

The research methods consisted of a survey, and observations. *The research instrument* was a self-administered 21-item attribute (skills and behaviors) list, which the respondent had to mark in case an attribute was characteristic for him/ her. Each leading role of the three investigated (Manager, Leader, Entrepreneur) accounted for seven specific attributes, resulting in a total of 21 items, which were randomly listed, to control from an ordering effect.

The respondents sample consisted of 30 individuals in leading positions at different hierarchical levels from Romanian SMEs (Figure 1):

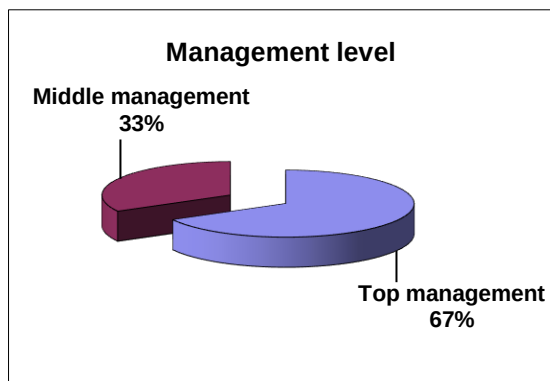

Figure 1. Sample structure by management level

The gender and age distribution are presented in Figure 2. As it can be observed, the sample consisted mainly of men (57%):

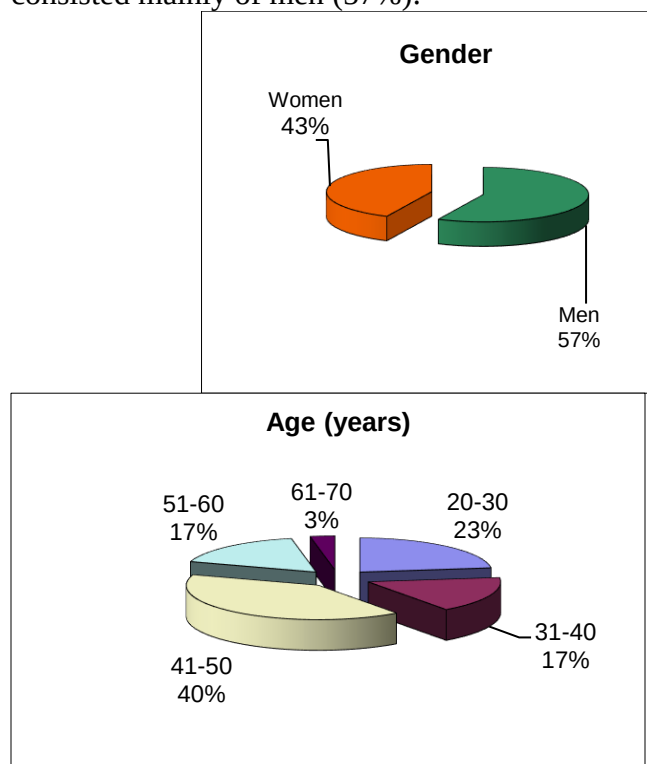

Figure 2. Sample structure by (a) gender and (b) age

Most of the respondents (40%) were of 41-50 years, followed by the younger ones of 20-30 years (23%) and middle-aged managers of 31-40 years (17%) and older managers of 51 – 60 years (17%), with only 3% of the respondents of 61-70 years of age.

Considering the definitions of the three leading roles (manager, leader, and entrepreneur), the subjects have been selected as follows: ten entrepreneurs (individuals who in the last 3 years have started a new business and that are actively managing it at present), ten managers (individuals at middle-management or top-management level who are employed by others to run an organization), and ten leaders (individuals at middle-management or top-management level whose leadership skills are recognized throughout their organization).

4. Data Analysis and Results Interpretation

The data was analyzed using the SPSS for Windows 22.0 statistics program and consisted in the statistics summary of the collected data, correlation and contingency analysis, and hypotheses testing.

Concerning the structure of leading roles of the tested individuals, the results are shown in Figure 3. It can be observed that both the entrepreneurial and leadership roles are significantly underdeveloped as compared to the use of managerial skills and behaviors in Romanian SMEs:

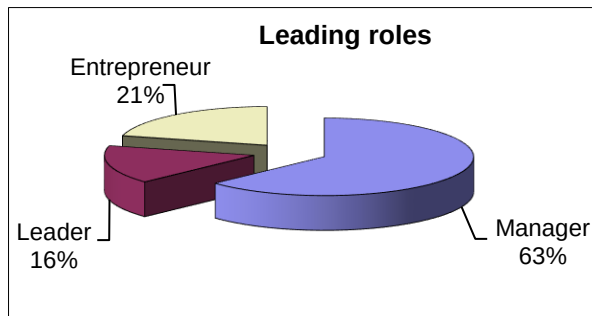

Figure 3. The structure of leading roles for the tested sample

These findings lead to ***the confirmation of the first research hypothesis***, that the dominant leading role for the individuals in leading positions from the Romanian SMEs is the managerial role, and emphasize the specific nature of most organizational rulers from the Romanian SMEs: that of concentrating on planning and organizing, on developing a structured organizational environment where the rules and procedures are reinforced.

This is mainly the result of the subtle, but persistent, strong influence of the Romanian national culture, which suffered from the long communist era, when entrepreneurship initiatives were brutally discouraged, leadership skills and behaviors were condemned, and conformism to rules was mandatory.

Consequently, as shown by the survey results, leading Romanians lack most the Leadership skills - creating a vivid vision and mission for their business, energizing and mobilizing employees, supporting team building, communicating directly to their subordinates, applying participative decision-making and work techniques (Deselnicu, 2005).

The entrepreneurial skills and behaviors are also under-represented. Leading Romanians are revealed to be risk-averse and having a low tolerance for uncertainty. They also lack initiative and the desire to climb different challenges. However, the entrepreneurial skills and behaviors are slightly more present than the leadership ones, showing that the difficult Romanian economic environment urges the development and use of such entrepreneurial skills and behaviors as creativity and innovation, flexibility, achievement motivation, opportunism and dominance.

The statistical analysis also leads to ***the confirmation of the second hypothesis***, showing that individuals on a middle-management hierarchical level in organizations use mostly the managerial skills and behaviors (their dominant leading role is the managerial one). No correlation could be established between top management leading individuals and a particular leading role.

These results are consistent with the theoretical approaches presented, revealing that the top-management individuals can approach either managerial, leadership or entrepreneurial roles, depending on different contingency variables, while individuals in middle-management positions usually display managerial roles. It can be therefore inferred that entrepreneurial and leadership skills and behaviors are necessary for acceding to top-management positions.

5. Conclusions

The present research describes a new framework for leading roles in Romanian small and medium-size enterprises (SMEs). It suggests that each individual in an organizational leading position displays not only one leading role (e.g. manager, leader or entrepreneur), but a structure of leading roles, having one dominant leading role (manager, leader or entrepreneur).

The first research hypothesis was confirmed, revealing that the managerial role is the dominant leading role for the individuals in leading positions from the Romanian SMEs. The second research hypothesis was also confirmed by demonstrating a positive relation between the middle-management hierarchical level in Romanian SMEs, and the use of managerial skills and behaviors as the dominant leading role. The findings of the study emphasize the need for developing leadership and entrepreneurial skills and behaviors for the Romanian leaders, in order to be able to meet the requirements imposed by the strong competition that nowadays companies are facing in the global business environment.

Acknowledgements

This work has been funded by University Politehnica of Bucharest, through the “Excellence Research Grants” Program, UPB – GEX. Identifier: UPB–EXCELENTA–2016; research project title: Improving the performance of small and medium – size enterprises in Romania by implementing the integrated risk management (Acronym: PERFORM), contract no. 55/2016.

References

1. Andrews, K. J. (1998). Born or bred? What it takes to be an entrepreneur. *Entrepreneurial Edge Magazine*, 3, 12-23.
2. Becherer, R.C. and Maurer, J. G. (1997). The Moderating Effect of Environmental Variables on the Entrepreneurial and Marketing Orientation of Entrepreneur-led Firms. *Entrepreneurship Theory and Practice*, 22(1), 47–58.
3. Bolton, B., & Thompson, J. (2015). *The Entirepreneur: The All-in-one Entrepreneur-leader-manager*. Routledge.
4. Carland, J. W. III, Carland, J. W., Carland, J. C., & Pearce, J. W. (1995). Risk taking propensity among entrepreneurs, small business owners, and managers. *Journal of Business and Entrepreneurship*, 7, 15-23.
5. Deamer, I. & Earle, L. (2004). Searching for entrepreneurship. *Industrial and Commercial Training*, 36 (3), 99-103.
6. Deselnicu, D. C., Swiger, J., Albu, L. & Doman, C. (2010). [Leadership performance in Romanian Companies. Case study](#). *Proceedings of the 3rd International Conference on Advanced Materials and Systems*, Certex Press, 509-514.
7. Deselnicu, D.C. & Matveev, A. (2014). [The emergence of quality culture](#). *FAIMA Business & Management Journal*, 2(2), 51- 59.

8. Deselnicu, D. C. (2005). Changing the motivational system in a Romanian pharmaceutical company to foster a better organizational climate, *Proceedings of the 4th International Conference on Management of Technological Changes*, Book 1, 145-151.
9. Dronkers, B. (2005). Born with vision, *Franchising World*, 2: 17-18.
10. Gartner, W.B. (1989). Some suggestions for research on entrepreneurial traits and characteristics, *Entrepreneurship Theory and Practice*, 13(3), 27-37.
11. Heinecke, W. (2012). *The Entrepreneur: 25 Golden Rules for the Global Business Manager*. John Wiley & Sons.
12. Hutu, C.A. (2002). *Organizational culture and leadership*, Venus Publishing House, Iasi.
13. Kanji G. K. (2002). *Measuring Business Excellence*, Routledge, London.
14. Kotter, J. (1990). What leaders really do, *Harvard Business Review*, (May-June), 103-111.
15. Masters, R., & Meier, R. (1988): Sex differences and risk taking propensity of entrepreneurs, *Journal of Small Business Management*, 26(1): 31-35.
16. Militaru, G., Pollifroni, M. & Deselnicu, D. C. (2015). [Rural Entrepreneurship Development](#). *FAIMA Business & Management Journal*, 3(4), 5 – 17.
17. Mintzberg, H. (2003). *The manager's job: Folklore and fact*, Routledge, London.
18. Papalexandris, N., & Galanaki, E. (2009). Leadership's impact on employee engagement: Differences among entrepreneurs and professional CEOs. *Leadership & Organization Development Journal*, 30(4), 365-385.
19. Stewart W.H. Jr. & Roth, P.L. (2001). Risk propensity differences between entrepreneurs and managers: a meta-analytic review, *Journal of Applied Psychology*, 86(1), 145-53.
20. Toor, S. U. R., & Ofori, G. (2008). Leadership versus management: How they are different, and why. *Leadership and Management in Engineering*, 8(2), 61-71.

THE PROCESS OF SETTING OBJECTIVES IN ROMANIAN COMPANIES

**Dana Corina Deselnica, Assoc. Prof., PhD, University Politehnica of Bucharest;
Gheorghe Militaru, Prof., PhD, University Politehnica of Bucharest;
Alexandra Ioanid, Teaching Assist., University Politehnica of Bucharest**

Abstract: The paper presents a study conducted for descriptive and exploratory purposes in Romanian companies, using the questionnaire-based survey and observation in order to emphasize the process of setting objectives. The results of the study indicate that in the investigated companies, almost all the employees know and understand very well their job objectives. However, managers show inferior knowledge and understanding of job objectives compared to employees. It is possible that due to the much higher complexity inherent to leadership positions, it is more difficult to managers to clearly identify the objectives of their job. This finding is an issue that needs to be addressed, because it is generally considered that such a situation has a negative impact on management performance.

Keywords: objectives, setting objectives, employees involvement, performance, employee behavior

1. Theoretical background

Objectives designate targets, goals, aims, levels of results established for the activity of the organisation. Objectives state what the organisation wishes to achieve, using action verbs, in a quantifiable manner and using specific terms (Wheelen, T.J., Hunger, J.D., 2006). Achieving the objectives of the company should lead to fulfilling its mission (Oakland, J., 1999, *The practice of leadership*, 2017).

The literature is quite rich in research on setting objectives in various types of organisations, outlining a comprehensive framework for this activity, including influencing factors, facilitating conditions, successful models etc.

Some of the studies on setting objectives compared a participative objective-setting situation (management and employees together), with a situation in which work issues and company policies were discussed, but without setting explicit objectives. Researchers generally found that employees were equally satisfied in both situations, but production (in terms of quantity) increased significantly when objectives were set (Stedry, A. C, Kay E., 1996; Burke, R. J., and D. S. Wilcox, 1989).

2. Allocated Objectives versus Participation in Setting Objectives

The best method of setting objectives is an important aspect for many areas of management. The consequences of subordinates participating in objective setting are a subject that has been

widely speculated in management and leadership literature (Rusu, C., Deselnicu, D.C., 2006; Deselnicu, D.C., Rusu, C., 2006). According to classical theories of management, it is the manager's responsibility to assign objectives and ensure that they are met (Blumenfeld, W. E., Leidy T. E., 1989; Levinson, H., 1990). Humanistic theories emphasize substantial participation of subordinates in decision making, and such a participation is thought to increase acceptance of decision, and involvement to implement it (Ronan, W. W., G. P. Latham, Kinne S. B., 1993; Baumler, J. V., 1991). Other different contingency theories state that participation is effective in some cases and not effective in others (Locke, E. A., 1968; Zander, A., Newcomb T. T., 1997; Carroll, S. J., Tosi H. L., 1990). Current research tends to support the contingency approach.

Latham and Yukl undertook a field study on the subject, and the results indicate that if the objectives are set by participation, the level of difficulty of the objectives was higher than if objectives were assigned without employee participation. The degree of achievement of objectives was higher for the participatory situation, despite greater difficulty of objectives, which suggests a greater acceptance of objectives in this situation. However, research on these issues should be viewed as exploratory rather than definitive, clearly requiring further studies on the subject.

3. Research Methodology

The present study was conducted for descriptive and exploratory purposes, using the questionnaire-based survey applied in the three Romanian manufacturing companies that for purposes of confidentiality will be named RomTex, RomAer, and RomFer. All the companies are big manufacturing companies from Romania, namely RomTex manufactures textile products, RomAer manufactures flight vehicles (planes), while RomFer manufactures railways wagons and rolling stock.

The research tool used was the self-administered questionnaire, which focused on issues related to setting goals. The five-point Likert scale was used for answers: from "1 - not at all / to a very small extent" to "5 - to a very large extent".

The non-probabilistic method was used for sampling, using a mixture of types of samples described by Henry cited by Huțu, Avasilcai, Apostolos (2001): convenience, typical cases, critical cases, and snowball cases. The sample of respondents included 72 people surveyed in all three companies, namely 14 people from top management and 58 employees. The investigated sample consisted in both men and women to an almost similar degree (51% men, 49% women). The average age of the respondents was 44.61 years and the average seniority in the company was 22.3 years, with a prevalent university education level for the entire sample.

4. Data Analysis and Results Interpretation

The statistical processing of the collected data included the statistical summary of relevant information, and correlation matrix analysis.

Regarding *the knowledge and understanding of business objectives* by respondents, almost all of them (94.3%) said that they know the objectives of the company to a large and very large extent (high arithmetic mean (mean) per sample, of 4.37). The men in the sample claim a better understanding of the objectives (mean = 4.55) than women (mean = 4.17), and also managers know the business objectives better (mean = 4.62) than employees (mean = 4.30). At company level, RomAer employees know business objectives best, while the reverse situation is found for RomTex employees (Figure 1):

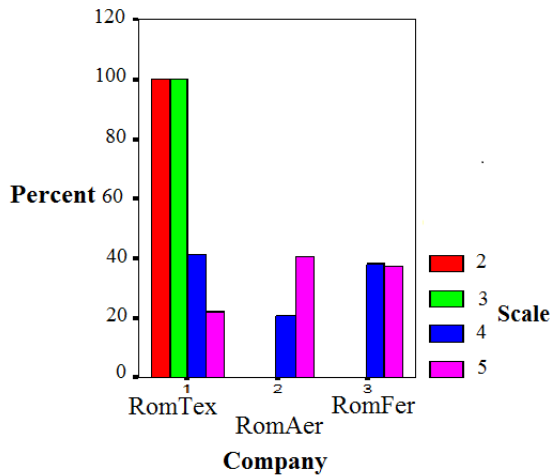

Figure 1. Knowledge and understanding the company's objectives for each company

Respondents claim **knowledge and understanding of the objectives of the department in which they work** to a larger extent (mean = 4.66, 98% of respondents). Distribution by respondent's gender and position are maintained; men have better knowledge and understanding of department objectives (arithmetic mean = 4.76) than women (mean = 4.53); also managers (mean = 4.85) are superior to employees (mean = 4.60) in this regard. RomAer company is best positioned (Figure 2) regarding this aspect (mean = 4.85), followed by RomFer (arithmetic mean = 4.72) and RomTex (mean = 4.44):

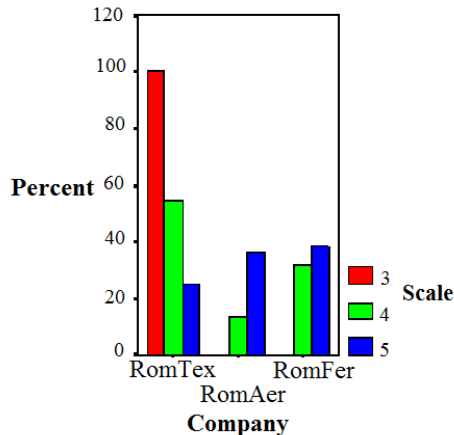

Figure 2. Knowledge and understanding of department's objectives for each company

The extent to which respondents participated in **setting objectives for the department / section where they work** is significant in the whole sample (arithmetic mean = 4.17), 80% of respondents claiming participation to a large and very large extent.

Contrary to previously investigated issues, employees of RomFer company claim to have participated in setting objectives for their own department to the largest extent (arithmetic mean = 4.52), followed by employees of RomAer (arithmetic mean = 4) and RomTex (arithmetic mean = 3.96), as evident from Figure 3:

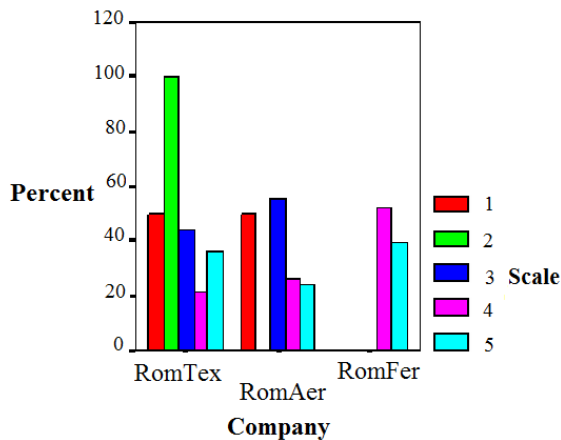

Figure 3. Participation in setting department objectives for each company

The pattern noted above is maintained for this aspect as well, men claiming a greater contribution to department objectives (mean = 4.36) than women (mean = 3.93), the same goes for managers (mean = 4.62) compared to employees (mean = 4.04).

As regards **their own job**, 96% of respondents said that they know and understand well its objectives (mean = 4.77). However, unlike those stated with reference to the company's objectives or department, managers (arithmetic mean = 4.69) show an inferior knowledge and understanding than employees (arithmetic mean = 4.80) in terms of their own job objectives. It is possible that due to the much higher complexity inherent to leadership positions, managers have a harder time clearly identifying the objectives of their job. This is an issue that needs to be addressed because it is generally considered that such a situation has a negative impact on management performance.

Men (mean = 4.79) and women (mean = 4.76) in the sample know and understand their job objectives at a comparable and fairly high level, and in terms of distribution on companies, the investigated issues are as follows (Figure 4):

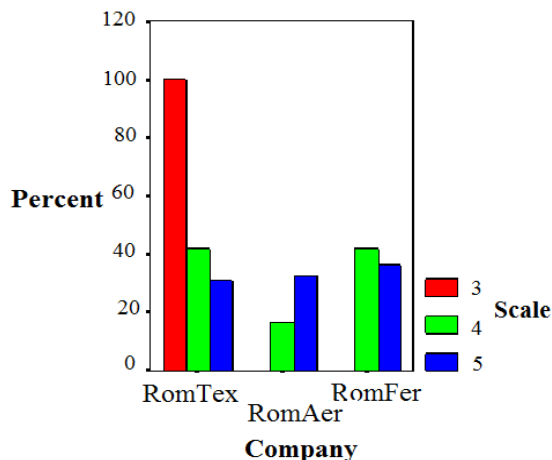

Figure 4. Knowledge and understanding of job objectives for each company

RomAer company returns to the leadership position in matters related to objectives, its employees claiming the highest degree of knowledge and understanding of their own job

objectives (mean = 4.90). RomFer company follows, with an arithmetic mean of 4.80, and RomTex with an arithmetic mean of 4.63.

Referring to the practice of consultation of employees to establish objectives of their own job (Figure 5), RomFer (mean = 4.68) holds first place compared to the other two companies, followed by RomAer (mean = 4.00), and finally RomTex (mean = 3.50).

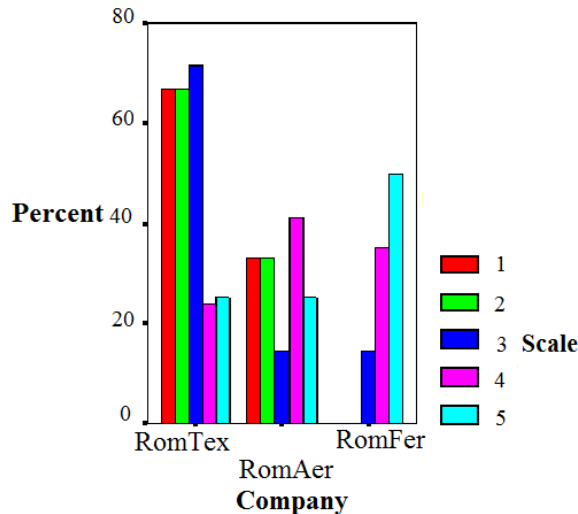

Figure 5. Participation in setting job objectives for each company

Managers (arithmetic mean = 4.23) and men (mean = 4.36) also claimed more participation in setting job objectives than employees (mean = 4.02) and women (arithmetic mean = 3.72).

Conclusions

Setting objectives influences performance in that difficult objectives lead to higher performance, to the extent that the objectives are accepted. There are many factors that moderate this relationship. Setting unreasonable objectives and lack of importance attributed to objectives lead to a low acceptance and low involvement to achieve them, ultimately leading to poor performance.

Regarding knowledge and understanding of business objectives in the companies investigated in this study, knowledge of objectives is apparent to a large and very large extent. Knowledge and understanding of the department objectives is also present to a great extent. The extent to which employees participate in setting objectives for the department / section where they work is significant in the studied Romanian companies.

Almost all employees know and understand very well their job objectives. However, managers show inferior knowledge and understanding of job objectives compared to employees. It is possible that due to the much higher complexity inherent to leadership positions, it is more difficult to managers to clearly identifying the objectives of their job. This is a puzzling finding, since it is generally considered that such a situation has a negative impact on management performance.

Acknowledgements

This work has been funded by University Politehnica of Bucharest, through the “Excellence Research Grants” Program, UPB – GEX. Identifier: UPB–EXCELENTA–2016; research project title: Improving the performance of small and medium – size enterprises in Romania by implementing the integrated risk management (Acronym: PERFORM), contract no. 55/2016.

References

21. Baumler, J. V. (1991). Defined Criteria of Performance in Organizational Control, *Administrative Science Quarterly*, 16, 340-350.
22. Blumenfeld, W. E., Leidy T. E. (1989). Effectiveness of Goal Setting as a Management Device: Research Note, *Psychological Reports*, 24, 24.
23. Burke, R. J., Wilcox D. S. (1989). Characteristics of Effective Employee Performance Reviews and Developmental Interviews, *Personnel Psychology*, 22, 291-305.
24. Carroll, S. J., Tosi, H. L. (1990). Goal Characteristics and Personality Factors in a Management by Objectives Program, *Administrative Science Quarterly*, 15, 295-305.
25. Deselnicu, D.C., Rusu, C. (2006). Excellence in Romanian Higher Education Institutions, *Proceedings of The 4th International Seminar on Quality Management in Higher Education*, Sinaia, Romania, Ed. Performantica, 145.
26. Huțu, C. A., Avasilcăi, S., Apostolos A. (2001). *Introduction to quality assurance*, Economica Publishing House, Bucharest.
27. Latham, G., Yukl, G. (1976). Effects of assigned and participative goal setting on performance and job satisfaction. *Journal of Applied Psychology*, 61(2), 166-171.
28. Levinson, H. (1990). Management by Whose Objectives? *Harvard Business Review*, 48 (4), 125-134.
29. Locke, E. A. (1968). Toward a Theory of Task Motivation and Incentives, *Organizational Behavior and Human Performance*, 3, 157-189.
30. Oakland, J. (1999). *Total Organizational Excellence: Achieving World-Class Performance*, Butterworth-Heinemann, Oxford.
31. Ronan, W. W., G. P. Latham, Kinne S. B. (1993). Effects of Goal Setting and Supervision on Worker Behavior in an Industrial Situation, *Journal of Applied Psychology*, 58, 302-307.
32. Rusu, C., Deselnicu, D.C. (2006). Critical Success Factors for Quality in Higher Education, *Proceedings of The 4th International Seminar on the Quality Management in Higher Education*, Sinaia, Romania, Ed. Performantica, Iași, 197.
33. Stedry, A. C, Kay E. (1996). The Effects of Goal Difficulty on Performance, *Behavioral Science*, 11, 459-470.
34. The practice of Leadership (2017). Website, available from: www.thepracticeofleadership.net, accessed: April 2017.
35. Wheelen, T.J., Hunger, J.D. (2006). *Strategic Management and Business Policy*, 10th ed., Pearson Prentice Hall.
36. Zander, A., Newcomb T. T., (1997). Group Levels of Aspiration in United Fund Campaigns, *Journal of Personality and Social Psychology*, 6, 157-162.

PROJECTIONS OF THE ACTIVE POPULATION WITH HIGHER EDUCATION BY 2020

Loredana Maria Păunescu

Lecturer, PhD, Petroleum-Gas University of Ploiești

Abstract: In research done we turned to changes in the value of GDP, demand on the labor market and employed population with higher education at national and regional level, by estimating the short, medium and long term. In this regard, we have proposed a methodological approach which consisted in analyzing relevant indicators of the context of demographic, economic, labor market, education and training system conducted at national and regional level. In the research highlighted that new demographic perspectives resizes school subpopulation active, employed or dependent. The implications are manifold, from educational systems to sustainability recalibration school systems. The research carried out we can see that economic developments have a powerful social, as in social developments.

Keywords: forecast, university graduates, human capital, competitiveness, opportunities.

Segment on education in Romanian society, there is a widespread recognition that education represents the strategic further development of the country by contributing to multidimensional modeling and predictive essential to human capital. Education is seen as a path to sustainable development which, in fact, is a social learning in search of innovative solutions.

Poor quality of Romanian higher education as a result of this transformation into a mass education is a factor that will contribute to increased flows study visits abroad. Losses of candidates to higher education due to departures are not compensated coming to study in Romania. Restore credibility in Romanian higher education takes time and effort to improve the quality and performance line.

Faced with supersaturation degree of the internal market and foreign market with a more selective increasingly more Romanian young people no longer consider higher education an opportunity for their own career. With the development of private economy began to grow and the labor market began to appear increasingly more signs that diploma is no longer a guarantee of employment and, much less, a well-paid job.

These considerations underlying patterns anticipation of demand for labor, requiring studies on medium and long term objectives of the analysis of the dynamics of employment and assessing possible changes that may occur in the labor market. Thus, in the medium term has become the need of weather on demand for labor, to estimate future demand training.

In this case, it is a necessary condition to anticipate and compatibility of skills with labor market needs to determine an increase / employment labor market and integration of policies on

education or career choices based on field / specialization education graduates higher. The steps in this approach which is aimed at designing both, the demand for labor are:

- a) obtaining forecasts for the GDP at the national, regional and Bucharest-Ilfov;
- b) estimate the number of university graduates at national and regional level.

The first step in implementing such a model involves developing scenarios for variables such as GDP. The projection of demand for labor, with higher and medium-term forecasts, a model which adequately reflect the particularities of Romanian economy and generate plausible results.

The time period analyzed is 2004-2014, and statistics were taken from Statistical Yearbooks published by the National Statistics Institute, representing the National Prognosis Commission estimates based on national and regional statistics and the years 2015-2017 were weather trends based processing of up / down indicators. Based on regression equations, variables were taken into account GDP at national and regional level, the number of graduates absorbed into the labor market and the number of graduates who have migrated and entered the external labor market.

Projections employment and GDP are connected through a function of two factors: labor and capital at national and regional level. This process takes into account external migration of graduates. In terms of equations that describe the labor market at national and regional level, the research analyzed the supply of labor and the insertion of graduates in relation to GDP.

The demand for labor with higher education interrelate with the forecast growth in employment. Operation model is a starting point, the GDP for the whole economy.

In the model were analyzed several variables (GDP, activity rate and degree of insertion), account for university graduates who migrated and were absorbed on the external labor market. This model was simulated by estimating the total employed population for the 2000-2014 period. Data quantifying migration of university graduates are estimates, starting from the active and inactive with higher education exists at two points in time, taking into account the inputs and outputs of the system of people with higher education between the two times considered.

The population with higher and has significantly changed structure of the age group, due to the entries in the system of graduates which covered, on the one hand, the reservoirs and, on the other hand, the outputs of the system as a result of migration or permanent their temporary. Therefore, to estimate the number of university graduates who went to work abroad, permanently or temporarily, can be used the following equation:

$$S2 = S1 + A - E$$

where:

S2 = graduates of the active and inactive high at the time t2 = 2014;

S1 = higher education graduates in the active and inactive at time t1 = 2000;

A = university graduates in the 2000-2014 period;

E = population with higher education emigrated permanently or temporarily.

The calculation took into account only license graduates to avoid duplications for master programs (or doctorate).

The number of graduates was adjusted by taking into account a degree of graduation exam license decreased by 97% and foreign graduates who presumably left for the most part the system after graduation.

$$E = S1 - S2 + A = A - (S2 - S1)$$

Thus, the calculations made, it was found that an estimated 480 000 people with higher education have left Romania in the 15 years considered in the calculation estimates (including 2000 - 2014 inclusive). Of interest are pronounced labor market trends at national and regional

level, after the massive infusion of university graduates (after 2009), given that the working population with higher education increased in 2009-2014.

Active population under 25 has remained relatively constant, which means that recent graduates of higher education in this age group have not exceeded the number of people with higher education passed in the age group 25-34 years, whose growth it was fueled primarily by graduates who have completed their university studies after the age of 25 years. If the increase in absolute numbers is recorded in relative numbers (the rates of activity) evolution is downward, most pronounced in the age group below 25. It is worrying that reduce the activity constant rates in the age groups of 25 years - 34 years and 35 years - 44 years.

The rise of unemployment among people with higher education is also reflected in increased unemployment rates, which are very high in the age group under 25 years. This upward trend in unemployment in young people with higher education can be a symptom of relative saturation of the labor market to this population. Amid rising unemployment among people with higher education, there is some tendency for structural upward unemployment population has never worked, made up of university graduates and rising long-term unemployment, which may indicate a change in the structure of labor demand. This indicates greater difficulty integration and reintegration into work.

The data provided by the National Agency for Employment (NAE), that the first 15 positions of the unemployed, who recently graduated from university, is constant during 2004 to 2014, the following occupations: economists, specialists consultants in finance and investments, accounting specialists, etc. The inclusion in specialty graduated or in a related specialization depends on the degree graduated. Graduates of economics, for example, take up jobs rather related specialization graduated. The reasons invoked graduates related to a post in a different specialization of the graduate, are linked mostly to the lack of availability of a post in the specialization. Almost 80% of graduates working in another field invoked this reason, other reasons having rather a marginal influence on the decision to engage in a particular job.

Taking into account the proportion of those with higher education, we can determine the upward employment with higher education. In this regard, we propose a scenario of increasing employment. This is ensured by the increase in activity and a moderation in GDP.

Growth is moderate scenario. The simulations were considered the following scenarios as follows:

- GDP for variable three scenarios have been considered (reserved, moderate and optimistic, with increasing levels of between 0.5% and 5%);
- for the explanatory variable rate (activity) three scenarios have been considered (reserved, moderate and optimistic, with increasing levels of between 0.05% and 1%);
- for the explanatory variable (the degree of insertion) three scenarios have been considered (reserved, moderate and optimistic with decreasing levels between 0.02% and 0.05%).

Forecast demand for labor for higher education (specialists in various fields) suggests that in the period under review, there will be an increase in the volume of demand for labor for them, as can be seen in the chart below (chart 1). It is estimated that in the period under review, there will be a growing demand for highly educated workforce for various industries, with approximately 14.8%, which is a need for about 145,000 people.

Following these results obtained in the research can outline a medium-term forecasting in that it is expected that the level of education to continue the positive trend. The biggest gains will be made in the future by increasing the number of students.

In this respect, short-term horizon of 2017, attention will be directed towards the development of human capital and increase competitiveness by linking education and lifelong learning with the labor market and ensuring better opportunities for future participation on a modern labor market and flexible.

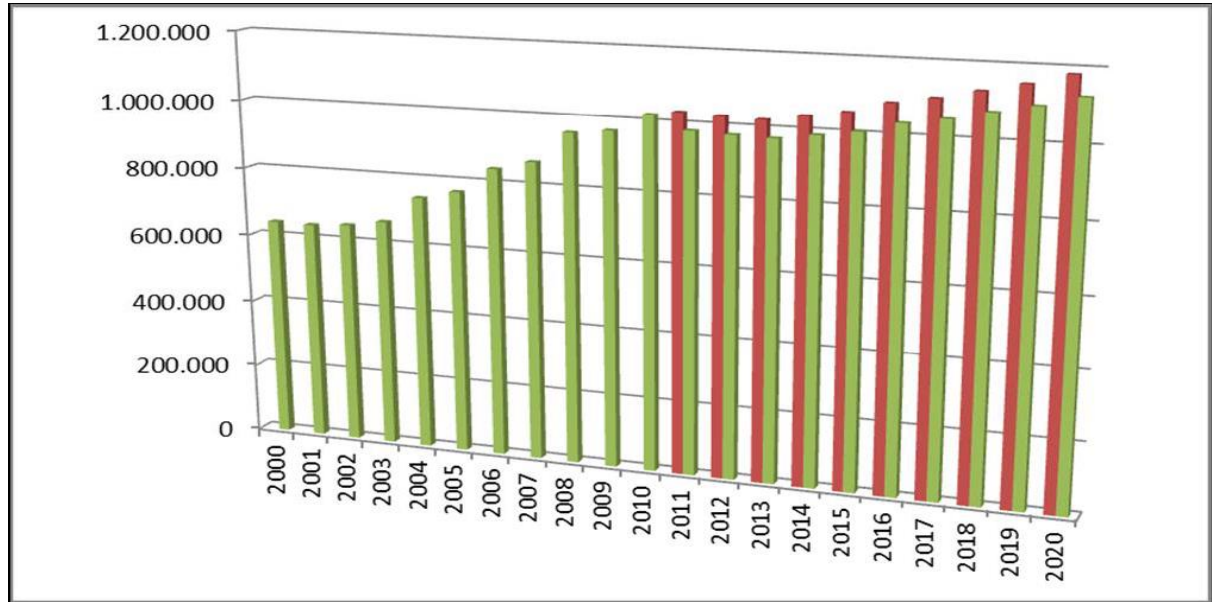

Figure 1. Forecast demand for labor of university graduates (specialists in various fields)

Medium and long term, by 2020, an important role will education and training.

CONCLUSIONS

In the medium term, there are several trends that will lead to a further increase in employment (up occupancy), mainly due to projected increase in GDP.

Due to changes in the relative supply and demand of skills, employment opportunities for people with higher education are more numerous than people with average qualifications.

In the long run, universities, through various programs, will ensure that the competences and skills required to exercise a profession and also facilitate proactive learning throughout life, contributing to increased adaptability and occupational mobility.

Labor market forecasts confirm these trends for the coming years.

Aknowledgement

This paper has been developed within the period of sustainability of the project entitled “*Horizon 2020 - Doctoral and Postdoctoral Studies: Promoting the National Interest through Excellence, Competitiveness and Responsibility in the Field of Romanian Fundamental and Applied Scientific Research*”, contract number POSDRU/159/1.5/S/140106. This project is co-financed by European Social Fund through Sectoral Operational Programme for Human Resources Development 2007-2013. Investing in people!

REFERENCES

1. Elias, P., Purcell, K. (2004), Is Mass Higher Education Working? Evidence from the Labour Market Experiences of Recent Graduates, *National Institute Economic Review*, 190: 60-80;
2. Harja, E., (2004), *Analiza și prognoza statistică a numărului și structurii forței de muncă*, Ed. Matrix Rom, București;
3. Krieger, H. (2005), *Who is going where? Migration trends in the EU context*, Siptu National Women's Forum, Tralee, 22–24 april 2005;
4. European Parliament: Committee on Culture and Education: *Report on Adult learning: It is never too late to learn*, December 11, 2007;
5. Mihăescu, C. (2001), *Populație&Ocupare. Trecut. Present. Viitor*, Ed. Economică, București;
6. Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului, (2008), Raport asupra stării sistemului național de învățământ 2008, <http://www.edu.ro/index.php/articles/10913>;
7. Program CEREX (2007), *Evaluarea și previzionarea capitalului intelectual*, Raport de cercetare, CEEEX/ P-CD, Nr. 2-CEX06-8-85.

THE ECONOMIC IMPACT OF EARLY DIAGNOSIS OF CONGENITAL HEARING LOSS

Horia Mocanu

MD, PhD, Lecturer, "Titu Maiorescu" University of Bucharest

Abstract: The prevalence of newborn hearing disorders is 1-3/1000 and early diagnosis and treatment (preferably within the first 3 months) are crucial for normal intellectual, social, linguistic, cognitive, emotional and cultural development. For this purpose, universal screening is recommended but these tests are, unfortunately, not realized in most European health care systems. The current paper aims to present this issue not from a medical point of view but rather from an economic perspective. The fact that congenital deafness is the most frequent congenital condition that can be diagnosed immediately after birth offers the possibility of early treatment and considerable economic advantages by reducing the costs of special education, social integration and unemployment.

Keywords: congenital, deafness, economic, costs, integration

INTRODUCTION

Congenital deafness is the most common type of sensorineural hearing loss in developed countries (1/750 children develop a potentially debilitating sensorineural hearing loss).¹⁵ In the general population, this affliction becomes more frequent with age, which can suggest the impact of genetic or environmental factors and their interaction. It can generate major difficulties of language development and social integration.

The disability is not always immediately apparent after birth. Since exposure to a normal acoustic environment is required for maturation, it follows that significant reduction of sensory input, induces both anatomical and physiological alteration of the auditory pathways.¹ Hattori et al., studied the speech recognition thresholds in children with moderately severe to profound hearing loss and found that speech recognition thresholds in children showed an increase of performance over time in both ears of binaurally aided and monaurally aided children. Nevertheless, the aided ear of monaurally fitted children showed a greater improvement in performance relative to that measured for the unaided ear. It was concluded that, in the aided ear, the benefit from amplification is added to natural maturation effect.^{9,1} This means that early detection equals early treatment and therefore better chances for normal intellectual development. If congenital hearing disorders are detected and treated in time, most of the children are enabled to pass through a normal development of speech and no special education is necessary.¹⁰ This would reduce drastically the expenses of any health care system. On the other hand, a low rate of early diagnosis and therapy has important socio-economic implications since more funds must be assigned for taking care of a deaf-mute child.

CAUSES OF CONGENITAL DEAFNESS

Various studies have shown that approximately 50% of all prelingual deafness in developed countries is caused by genetic factors whilst the rest of 50% is due to environmental factors such as pre- or postnatal infection, birth complications or ototoxic medication. (Table 1)

Although these figures must be regarded with caution, the number of genetic cases is expected to rise, especially in countries with a high level of healthcare although, environmental and birth-related risk factors must not be overlooked.

Table 1– Etiology of congenital deafness¹⁶

50% environmental		Cytomegalovirus infection(CMV) Meningitis Rubella Prematurity Neonatal jaundice Ototoxicity (genetic predisposition) Other infections
50% genetic	30% syndromic	Alport Norrie Usher Pendred Waardenburg Branchio-oto-renal syndrome Jervel & Lange-Nielsen
	70% non-syndromic	Autosomal dominant (DFNA1 – DFNA3) – 15% Autosomal recessive (DFNB1 – DFNB30) – 80% X-linked (DFN1 – DFN8) – 2-3% Mitochondrial – 2%

Our study from 2015 on 854 new-borns who underwent early screening (first week after birth) shows a statistically significant correlation between the risk of congenital hypoacusis and prematurity, gestational age, birth weight (Very Low Birth Weight -VLBW, Extremely Low Birth Weight - ELBW), Apgar score, congenital infection, ototoxic treatment, intraventricular hemorrhage, respiratory distress, neonatal hypoxia, mechanical ventilation, NICU admission, neonatal hypotension, hypoxic-ischemic perinatal encephalopathy, prolonged jaundice, cranio-facial anomalies and other congenital anomalies.¹⁴

SCREENING METHODS

Otoacoustic emissions (OAE) are the most common method for early screening (Transient Evoked Otoacoustic Emissions -TE-OAE and Distortion Product Otoacoustic Emissions – DP-OAE). These are basically sounds generated by vibrations of the cells in the inner ear as a response to acoustic stimulation (clicks or tones) with a microphone in the external ear canal (EAC). They travel backwards, from the internal ear towards the external ear canal where they can be measured with a special probe. The lack of OAEs in a new-born is highly suggestive of congenital

sensorineural hearing loss and reflects the status of the peripheral auditory system. This test is extremely quick (1-3 minutes), practical and easy to perform (can be performed by nurses), needs no anesthesia, no special conditions and has no side effects. The equipment is also reasonably priced.

Auditory Brainstem Response (ABR) measures, in addition to the integrity of the inner ear, the auditory pathway. The electrophysiological response of the brainstem to auditory stimulation (microphone in the EAC) is measured by electrodes placed on the scalp. This test takes longer time (15-20 minutes) and sometimes requires sedation of the child.

The most common strategy is the so-called two step TE-OAE strategy with a single TE-OAE test in the first few days and another one a few days later if the at the first examination no OAEs are detected. However, different combinations of OAE and ABR testing are available.

ECONOMIC CONSIDERATIONS

A direct result of school-age hypoacusis is difficulty in properly receiving language in an educational environment followed by lack of attention, difficult learning and social integration. The costs of rehabilitation, special education and especially of not integrating deaf-mutes into the labour market have been estimated at \$154-186 billion (approximately 3% of the internal gross income of the U.S.A.)¹⁷. In 2003, the averaged costs over the entire life span of a deaf patient were \$383.000 whilst 30% of pupils repeated at least one grade.

A person suffering from hypoacusis is more likely to have poorer results than his colleagues in reading and writing, even though he can obtain a baccalaureat diploma. He will be less competitive on the labour market and will have smaller chances to complete higher education.

A 2007 German study concluded that most European countries, including Germany, have a mean diagnosis age for congenital deafness of 2 – 4 years and that treatment usually starts 9 months later.^{8,10} This data creates a grave discrepancy with international recommendations of diagnosis in the first 3 months and treatment in the first 6 months. This type of early detection can only be achieved through universal screening. In Germany universal screening is only available in some clinics since the costs are being reimbursed by insurance companies only if hypoacusis is diagnosed. Other countries use a risk screening which only tests newborns with documented risk factors (perinatal infections, birth complications, ototoxic treatment etc.). Romania practices none of these types of screening on an organized scale. Some maternity hospitals from the big cities have the necessary equipment and use it for universal screening, other clinics only employ risk screening but overall, most of the children have no type of hearing test once or ever.

Another conclusion of the German study by Hessel et al. is that a two stage universal screening using TE-OAE will diagnose 72% of all hypoacusis cases while risk screening only 43% and random screening 20%. In 2000, the estimated costs of universal screening for 100.000 neonates was €2 million whilst for risk screening €1 million and for random screening (no usual screening strategy) €0.6 million. This would mean a cost per capita of €20, €10 and €6 respectively.¹⁰

A 2001 Dutch study compares the costs of TE-OAE and ABR screening and concludes that the first method is cheaper with a cost of €25 per capita versus €39 for the second method.² A three stage screening tends to be more cost efficient than the two stage screening.

In 2007, Ciorba et al., at the University of Ferrara, Italy have had a cost of €9.20 for each tested child. For a rate of 1000 children tested every year, the initial investment for purchasing the OAE device was recovered in 2 years.⁴

It is recommendable that all children be tested in the maternity hospital, during the first week of life, thus avoiding the situation in which parents do not return for a scheduled appointment.^{6,11} and also because all the necessary information regarding risk factors, pregnancy, birth and complications are readily there. On the other hand, there are some disadvantages to early OAE testing such as false negative results induced by amniotic fluid in the middle ear or the presence of vernix in the external ear canal of the newborn.^{18,11} Some studies reported up to 20% testing errors in such cases.^{3,5,12,13,18} For this reason a two step screening is absolutely necessary.

Our study from 2015 reports an alarmingly high percentage (33%) of subjects who did not return for a second test after initially failing the first TE-OAE testing¹⁴. These values are comparable to those reported in Iran, by Haghshenas et al., of 29.7% of patients „lost” during their three step testing.⁷ This state of facts can be attributed to poor medical education in developing countries all over the world, lack of access to health care or lack of equipment. We can only hope that some of these cases did not return because they sought medical advice in other specialised clinics from Romania or abroad.

According to Hessel et al., some of the cost calculations for screening must include¹⁰:

Direct medical costs:

- Costs of implementation of screening programme
- Costs of screening tests
- Costs for tracking
- Costs for further diagnosis
- Treatment for detected cases (regular controls, hearing aids, batteries, check-ups, cochlear implantation and rehabilitation)

Direct non-medical costs:

- Transportation costs for diagnostic and treatment
- Caregiving time for brothers and sisters
- Additional education costs for special institutions

Indirect costs:

- Work time loss for parents
- Work time loss for grown-up persons with hearing disorders
- Income loss due to hearing disorders
- Productivity loss due to premature mortality

CONCLUSIONS

TE-OAE is easier to perform (no sedation required) and interpret, less time consuming (25-330 seconds) and cheaper but shows more false positive results. ABR is more time consuming (15-20 minutes), sometimes requires sedation but is considered a golden standard for diagnosis of hearing disorders.

At a cost of around €10 for each test, the initial investment of approximately €3000 for a TE-OAE device will be recovered in 2 years but the long term economic advantages are considerable and can amount to hundreds of thousands of Euros over the entire lifespan of a deaf person. Under the socio-economic conditions of Romania we find the two step TE-OAE testing to be sufficient for an initial early screening that could raise a suspicion of congenital hearing loss. Failing this initial test can be followed by DP-OAE testing or ABR. The one step testing tends to give more false positive results.

The implementation of a national screening system would benefit the economy by reducing the rehabilitation and social integration costs. These children who are diagnosed within the first 3 months will be able to have a normal intellectual development and would function as normal individuals on the labour market.

Bibliography

1. Bhadauria, RS., Nair, S., Pal, DK. A Survey of Deaf Mutes. *MJAFI*, **2007**; 63(1):29-31.
2. [Boshuizen H, van der Lem GJ, Kauffman-de B, van Zanten GA, Oudesluys-Murphy A, Verkerk P. Costs of different strategies for neonatal hearing screening: a modeling approach Archives of Disease in Childhood. Fetal and Neonatal Edition 2001;85\(3\):F177-F181.](#)
3. Botelho MS, Silva VB, Arruda LS, Kuniyoshi IC, Oliveira LL, Oliveira AS. Newborn hearing screening in the limiar clinic in Porto Velho - Rondônia. *Braz J Otorhinolaryngol* **2010**;76:605-10.
4. Ciorba A, Hatzopoulos S, Camurri L, Negossi L, Rossi M, Cosso1 D, Petruccelli J, Martini A. Neonatal newborn hearing screening:four years' experience at Ferrara University Hospital (CHEAP Project): Part 1. *Acta otorhinolaryngologica italica*. **2007**;27:10-16.
5. Dantas MB, Anjos CA, Camboim ED, Pimentel Mde C. Results of a neonatal hearing screening program in Maceió. *Braz J Otorhinolaryngol* **2009**;75:58-63.
6. Gatanu [homepage on the Internet]. Grupo de Apoio à Triagem Auditiva Neonatal Universal [cited 2011 Oct 12]. Available from: <http://www.gatanu.org>.
7. Haghshenas M, Zadeh PY, Javadian Y, Fard HA, Delavari K, Panjaki HSA, Gorji HAMH. Auditory Screening in Infants for Early Detection of Permanent Hearing Loss in Northern Iran. *Annals of Medical and Health Sciences Research* **2014**;4:340-44.
8. Hartmann R., Klinke R. Neurophysiologische Grundlagen der Hörerziehung. *Multidisziplinäres Kolloquium der Geers-Stiftung* **1992**:1992, 25-32.
9. Hattori H. Ear dominance for non sense-syllable recognition ability in sensorineural hearing impaired children : Monaural vs binaural amplification. *Journal of the American Academy of Audiology* **1993**; 4:319-30.
10. Hessel F. et.al. Modelling costs and outcomes of newborn hearing screening – The economic part of a German health technology assessment project. *Diskussionspapier* **2002**, Ernst Moritz Arndt University, Greifswald.Lo, P., Tong, M., Wong, E., van Hasselt C. Parental suspicion of hearing loss in children with otitis media with effusion. *European Journal of Pediatrics* **2006**;165(12): 851-7.
11. Lo, P., Tong, M., Wong, E., van Hasselt C. Parental suspicion of hearing loss in children with otitis media with effusion. *European Journal of Pediatrics* **2006**;165(12): 851-7.
12. Mattos WM, Cardoso LF, Bissani CB, Pinheiro MM, Viveiros CM, Carreirão Filho WC. Newborn hearing screening program implantation analysis at a University Hospital. *Braz J Otorhinolaryngol* **2009**;75:237-44.
13. Melo AD, Duarte JL, Alvarenga KF, Agostinho-Pesse RS, Bevilacqua MC, Martinez MA. Influência do tempo de vida na pesquisa das emissões otoacústicas evocadas transientes em recém-nascidos. *Disturb Comun* **2007**;19:357-64.
14. Mocanu H,. A comparative study of the influence of genetic, clinical and environmental factors on the etiology of congenital hearing loss. *PhD Thesis* University of Medicine and Pharmacy “Carol Davila”, Bucharest, **2016**.

15. Paparella M et.al. Otolaryngology, 3rd edition, *Harcourt Brace Jovanovich, Inc., Philadelphia, Pennsylvania*, 1991.
16. Piatto VB, Secches LV, Arroyo MAS, Lopes ACP, Maniglia JV. Nonsyndromic Deafness – Molecular Update. *The.Op.Biol.J.* **2009a**; 2: 80-90.
17. Ruben R. Redefining the survival of the fittest: Communication disorders in the 21st century. *Laryngoscope* **2000**;11:241-245.
18. Simonek MC, Azevedo MF. False-positive results in newborn universal hearing screening: possible causes. *Rev CEFAC* **2011**;13:292-8.

THE ROLE OF PERINATAL HEARING SCREENING IN THE NORMAL DEVELOPMENT OF THE INFANT'S LANGUAGE

Horia Mocanu

MD, PhD, Lecturer, "Titu Maiorescu" University - Bucharest

Abstract: Detection of hearing loss at birth or in the early childhood is extremely difficult and this affliction tends to represent a major public health issue due to its multiple consequences on human intellectual, social, linguistic, cognitive, emotional and cultural development. The alteration of the physiological properties of neurons in the peripheral and central auditory system is termed plasticity. In order to avoid plasticity, sensory input must be present from birth. Many doctors and educationists are not sufficiently familiar with the signs of hearing loss or its educational impact.⁴ That is why congenital deafness must be detected as soon as possible, preferably within the first 3 months in order to insure normal language development of the infant. This makes hearing screening a mandatory procedure in every maternity hospital since congenital deafness is the most frequent condition that can be diagnosed immediately after birth and is also the most common type of sensorineural hearing loss in developed countries (1/750 children develop a potentially debilitating sensorineural hearing loss).

Keywords: congenital, deafness, screening, language, otoacoustic emissions

INTRODUCTION

Hearing loss of variable etiology represents one of the most serious public health issues confronting the world's population. According to data reported in 2001 by the World Health Organization (WHO), over 250 million people (4.2% of the world's population) currently suffer from a form of hearing loss.^{6,7,13,14} Of these, congenital hearing loss is particularly important due to its early onset (immediately or shortly after birth) which creates for the neonate an impossibility of acquiring language, thus turning him into a deaf-mute. This particular type of affliction is relatively frequent, with a prevalence reported by different sources in literature as varying between 1-3/1000 newborns¹⁹ and 1/500 newborns²⁶ but it can increase up to ten times in patients with known risk factors.

Although etiologically heterogeneous, at least 50% of all early onset hearing losses have a genetic cause and of these, the large majority are most probably autosomal recessive (75-80%)²⁶ and non-syndromic (70%).^{19,26,9,16} The rest of 50% is due to environmental factors such as pre- or postnatal infection, birth complications or ototoxic medication.

Approximately 1/1000 children are diagnosed with profound or severe congenital deafness from birth¹² and during early childhood, in the prelingual stage, the prevalence of permanent hypoacusis increases ten times, from 1-3/1000 to 3-5%.

Another 1/1000 children develop hearing loss before reaching adulthood but these forms are usually milder and progressive and have little impact on language development.¹²

SCREENING METHODS

Otoacoustic emissions (OAE) are the most common method for early screening (Transient Evoked Otoacoustic Emissions -TE-OAE and Distortion Product Otoacoustic Emissions – DP-OAE). These are basically sounds generated by vibrations of the cells in the inner ear as a response to acoustic stimulation (clicks or tones) with a microphone in the external ear canal (EAC). They travel backwards, from the internal ear towards the external ear canal where they can be measured with a special probe. The lack of OAEs in a new-born is highly suggestive of congenital sensorineural hearing loss and reflects the status of the peripheral auditory system. This test is extremely quick (1-3 minutes), practical and easy to perform (can be performed by nurses), needs no anesthesia, no special conditions and has no side effects. The equipment is also reasonably priced.

Auditory Brainstem Response (ABR) measures, in addition to the integrity of the inner ear, the auditory pathway. The electrophysiological response of the brainstem to auditory stimulation (microphone in the EAC) is measured by electrodes placed on the scalp. This test takes longer (15-20 minutes) and sometimes requires sedation of the child.

HEARING SCREENING AND LANGUAGE DEVELOPMENT

The loss of hearing (hypoacusis or deafness) is the most frequent congenital pathology we can diagnose immediately after birth which gives us an unusual advantage in modern medicine. Its prevalence increases in the pre-school and school periods by adding additional factors such as late onset or late diagnosis. The primary purpose of early diagnosis is increasing the chances for the child to accumulate an adequate vocabulary.¹ Performing a correct diagnosis within the first 6 months followed by appropriate treatment can produce an almost normal (sometimes fully normal) language development.^{29,30,31,32}

A number of studies stated that the central auditory system does not mature without acoustical stimulation and the duration of deprivation influences the time required for rehabilitation and the level of performance after cochlear implantations. Other studies observed that the rate of maturation of cochlear implanted children is similar to that of normal children but delayed by an amount equal to the duration of auditory deprivation.⁴ Various entities such as the American Audiology Academy (AAA) developed protocols for hearing screening the neonates population and school-aged children with extension to teenagers in order to improve social and occupational integration of deaf persons.¹

According to the age of the screening we can perform:¹

- Neo-natal screening – can be performed for all newborns (universal screening) or just for those who present risk factors (risk group screening) by using OAE or ABR.
- Early childhood screening usually based on Conditioned Play / Response Audiometry,
- Pre-school / school period screening – uses Pure Tone Audiometry.

Modern studies based on questionnaires for parents have invalidated the theory which stated that a deaf child can be diagnosed by his every day behavior. Also, research shows that up to 50% of children that have major hypoacusis-generated educational deficiencies by the age of 9, have initially passed a neo-natal screening test⁸ and 9-10/1000 children will present permanent auditory impairment in one or both ears before they reach school age.^{23,28}

The American Pediatrics Academy (AAP) recommends neo-natal screening as well as early childhood and school age screening although in the U.S.A. the neo-natal screening tests up to 95% of all neonates through programs such as EHDI (Early Hearing Detection and Intervention). Current information suggests a higher diagnosis rate at the school age compared to neonates (in the U.S., 10-20% of all hypoacusis cases during childhood cannot be identified by neo-natal screening due to late onset of the disease. A similar study in the UK has shown that for every 10 children diagnosed with permanent bilateral deafness by neo-natal screening there are 5-9 children who will develop a similar affliction by the age of 9.⁸

In order to facilitate screening, the WHO developed 10 principles for early screening (Table 1)

Table 1– WHO principles of screening¹

1. The condition sought should be an important health problem.
2. There should be an accepted treatment for patients with recognized disease.
3. Facilities for diagnosis and treatment should be available.
4. There should be a recognizable early or latent symptomatic stage.
5. There should be a suitable test or examination.
6. The test should be acceptable to the population.
7. The natural history of the condition, including development from latent to declared disease, should be adequately understood.
8. There should be an agreed policy on whom to treat patients.
9. The cost of case finding (including diagnosis and treatment of patients diagnosed) should be economically balanced in relations to possible expenditure on medical care as a whole.
10. Case finding should be a continuous process and not a <i>once and for all</i> project.

In conclusion we can state that an estimated prevalence of permanent hypoacusis of 3/1000 newborns can increase to 9-10/1000 children of school age,²⁸ and that a permanent or transient hearing loss affects more that 14% of all school children.

EDUCATIONAL IMPACT OF SCREENING

Historically speaking, undiagnosed hypoacusis has affected the performance of countless generations of school children, limiting their options for higher education and ultimately restricting their professional evolution.¹⁰ Children with severe or profound bilateral hearing loss reach the 4th grade mean performance levels for reading and writing at the age of 17-18, which pleads for early detection through universal screening.¹¹ Of all those who reach higher education, 70% give up before graduating.²⁷ The total unemployment rate for persons aged 16-64, with sensory disabilities is 60%.

The class-room represents an environment based on verbalization in which a correct transmission and reception of sound is essential for the learning process.²⁵ A diminishing of hearing, be it permanent or fluctuant, makes voice reception more difficult, especially in a class-room with all its echoes, noises and remote sound sources.⁵ The behavioral effects can be often subtle and resemble those of ADHD, learning problems or mental retardation. Children with hearing loss often show:

- Difficulties in processing verbally or auditory transmitted information.
- Frequent request for repeating the information.
- Fatigue from listening.

- Inadequate answers to simple questions.
- Isolation from colleagues.
- Difficult reading.
- Difficulties with written or spoken language.
- Easily frustrated.

SCREENING TARGET GROUPS

a) Neo-natal screening

Extremely useful since congenital deafness, although relatively frequent, is not readily apparent for doctors or parents immediately after birth.

- Risk group screening – only for subjects that have clear risk factors for developing congenital deafness (prematurity, gestational age, VLBW, ELBW, low Apgar score, congenital infection, ototoxic treatment, intraventricular hemorrhage, respiratory distress, neonatal hypoxia, mechanical ventilation, NICU admission, neonatal hypotension, hypoxic-ischemic perinatal encephalopathy, prolonged jaundice, cranio-facial anomalies and other congenital anomalies.). It is mandatory that these patients be tested. This type of screening is currently performed in most developed European countries and is responsible for around 50% of all diagnosis.²¹
- Universal screening – represents hearing testing of all neonates and can diagnose up to 80% of all congenital deafness cases. Testing takes place during the first 2 – 3 days and can be repeated some weeks or months after. This kind of screening is performed in the U.S.A.

b) Early childhood

The smallest alteration of hearing during the newborn period can lead to significant delay in language development and this represents a clue towards early diagnosis of a minimal hypoacusis.¹⁸ Children with minimal or moderate hypoacusis can pass the neo-natal screening and many of those who do not pass have no follow-up screening during the next years. We must not forget that a minimal deafness can represent the onset of a progressive deafness that will worsen in time.

Children with no neo-natal screening, those with neo-natal screening and suspicion of congenital deafness but with no follow-up screening or those with a late onset of the disease will be diagnosed too late in order to prevent serious language development problems¹⁷

An early childhood screening (0-3 years) will diagnose with permanent hearing loss approximately 2/1000 children and another 6-7/1000 will be diagnosed later on in life.³

The Joint Committee of Infant Hearing (JCIH) is currently trying to implement a global methodology for screening at the ages of 9, 18 and 24-30 months and/or whenever a suspicion arises for doctors or parents.

c) Pre-school period screening

The purpose of this screening is to diagnose children who evaded a neo-natal screening or had no follow-up. A second purpose is the diagnosis of late onset disease. Until school age, 6-7/1000 children will develop permanent hypoacusis.³

d) School age screening

This type of screening is for children that have evaded the screening system all together up to this age, had no follow-up after a previous diagnosis or have late onset disease. These cases are easier to identify since they enter an educational system and show evident difficulties in learning and adapting. This screening targets typically the following groups.¹

- All students in specific grades (for instance all students in the 4th grade, nation-wide).
- Referral students – referred by teachers or parents for obvious learning difficulties.
- All new students enrolling for the first time in the school system.

e) Targeted grade levels

Screening the children population at early ages is essential in early diagnosis of hypoacusis and normal development of language but even developed countries such as the U.S.A. or the UK have no specific research for specifying the ages or grades where screening will be most efficient. Some pediatrics societies recommend screening at the school ages of 4,5,6,8 and 10 years.²² Further studies have identified a considerably larger number of cases in the 2nd grade compared to the 1st grade which would recommend other screenings after school enrollment and even far beyond elementary school.²³

- Pre-school age screening (kindergarten or 1st grade enrollment age) will identify less than ¼ - ½ of all deaf students.¹
- Screening at the ages recommended by AAP (4,5,6,8 and 10 years), more specifically at kindergarten level, pre-school level, 1st, 3rd and 5th grade will identify more than ½ but less than ¾ of all previously missed cases.
- Approximately 90% of all new cases will be diagnosed by screening beyond the 3rd grade level.
- Screening in the 5th, 6th, and 7th grade has very similar results to screening in the 7th and 9th grade.
- Even though screening in the 7th grade has very similar results to screening in the 9th grade, the first one is recommended in order to gain 2 extra years of treatment and intellectual development.
- In order to diagnose approximately 70% of all previously missed cases, screening must be performed at least at the levels of 1st, 3rd, 5th, 7th and 9th grade.
- The trend for diagnosis of new cases decreases towards the 1st, 2nd and 3rd grade and increases in the 5th grade, suggesting a possible higher prevalence of hearing loss in the upper-elementary school.
- In addition to the minimum grades mentioned above, more new cases will be diagnosed in the 2nd grade rather than in other secondary grade.

CONCLUSIONS

The neuro-linguistic development of a newborn requires auditory stimulation within the first two years of life and deficits during this period are almost impossible to recover. For this reason, early diagnosis of a congenital hearing loss is of outmost importance. If such a diagnosis is possible, the children will be able to develop normal language and will no longer require special education.

The hearing screening for newborns is based on automated tests (OAE and ABR) that have good sensitivity and specificity (80-90%) in order to raise the suspicion of a deaf child. The main advantage of OAE is that it does not require specially trained personnel and can be performed very soon after birth. It also has no side-effects, takes very little time (a test requires 25-330 seconds), is cheap and requires no sedation. ABR on the other hand is more expensive, takes longer (15-20 minutes), requires sedation but at the present moment represents a golden standard for congenital deafness diagnosis.

Universal screening is a goal that, unfortunately, has not been reached even by developed countries of the E.U. but which, once instated, could allow early diagnosis of congenital hearing loss. We must also consider the usefulness of subsequent screening since some children can show a late onset of the disease. The screening in early childhood, at the pre-school and school age and even for teenagers can insure an optimal neurological, linguistic and educational development for all children.

Bibliography

19. American Academy of Audiology - Childhood Hearing Screening Guidelines, September 2011.
20. American Academy of Pediatrics, Joint Committee on Infant Hearing. Year **2007** position statement: principles and guidelines for early hearing detection and intervention programs. *Pediatrics* 2007;120:898-921.
21. Bamford, J., Fortnum, H., Bristow, K., Smith, J., Vamvakas, G., Davies, L., Taylor, R., Watkin, P., Fonseca, S., Davis, A., and S. Hind. Current practice, accuracy, effectiveness and cost-effectiveness of the school-entry hearing screen. *Health Technology Assessment* **2007**;11(32): 1-168. Accessed at <http://www.hta.ac.uk/pdfexecs/summ1132.pdf>.
22. Bhadauria, RS., Nair, S., Pal, DK. A Survey of Deaf Mutes. *MJAFI*, **2007**; 63(1):29-31.
23. Blumsack, J. and K. Anderson. Back to school! 13 facts revisited. *Hearing Review*, **2004**;11(10), 14-16, 62-63.
24. Bochkov N. Clinical genetics: Manual, Moscow 2002.
25. Bork J., Peters L., Riazuddin S. Genetic and metabolic hearing disorders. *American Journal of Human Genetic*, 2001, 68:1; 26-37.
26. Fortnum, H., Summerfield, A., Marshall, D., Davis, A., Bamford, J., Yoshinaga-Itano, C. and S. Hind. Prevalence of permanent childhood hearing impairment in the United Kingdom and implications for universal neonatal hearing screening: questionnaire based ascertainment study. *British Medical Journal* **2001**;323(7312), 536-542.
27. Gorlin, RJ.; Toriello, HV.; Cohen, MM, Jr. Hereditary Hearing Loss and Its Syndromes. New York: Oxford University Press; 1995.
28. Holden-Pitt L, Diaz J. Thirty years of the annual survey of deaf and hard of hearing children and youth: a glance over the decades. *American Annals of the Deaf* **1998**;143: 72-76.
29. Holt, J., Traxler, C, Allen T. Interpreting the scores: A user's guide to the 9th edition Stanford Achievement Test for educators of deaf and hard-of-hearing students. Gallaudet Research Institute Technical Report **1997**;97-1. Washington, D.C.: Gallaudet University.
30. Kalatzis V., Petit C. The fundamental and medical impacts of recent progress in research on hereditary hearing loss. *Human Molecular Genetics*, **1998**, Vol. 7 No. 10 Review 1589-97.
31. Koroleva I., Grigoreva I., Petruga E. Modern methods of differential diagnoses of hearing disorders. Materials of scientific-practical conference, 1999 Suzdal.

32. Markova T., Shagina I., Megrelishvili et al. DNK-diagnostics congenital and early childhood hearing loss and deafness, *Bulletin of otorhinolaryngology*, 2002; 6, 12-15.
33. Mocanu H., A comparative study of the influence of genetic, clinical and environmental factors on the etiology of congenital hearing loss. *PhD Thesis* University of Medicine and Pharmacy “Carol Davila”, Bucharest, **2016**.
34. Nance WE. The genetics of deafness. *Ment Retard Dev Disabil Res Rev* 2003;9:109–119. [PubMed:12784229].
35. Niskar A., Kieszak S., Holmes A., Esteban E., Rubin C, Brody D. Estimated prevalence of noise-induced hearing threshold shifts among children 6 to 19 years of age: the Third National Health and Nutrition Examination Survey, 1988–1994, United States. *Pediatrics* **2001**;108: 40–3.
36. Nozza, R. The effects of mild hearing loss on infant auditory function. *Infant-Toddler Intervention: The Transdisciplinary Journal* **1994**;4 (4): 285-98.
37. Palmer C.G.S., Lueddeke J.T., Zhou J. Factors influencing parental decision about genetics evaluation for their deaf or hard-of-hearing child, *Genet Med*. 2009 April; 11(4): 248. doi:10.1097 /GIM.0b013e318195aad9.
38. Piatto VB, Secches LV, Arroyo MAS, Lopes ACP, Maniglia JV. Nonsyndromic Deafness – Molecular Update. *The Op.Biol.J.* **2009a**; 2: 80-90.
39. Probst R., Grevers G., Iro H. Hals-Nasen-Ohren Heilkunde, 3. Auflage, *Georg Thieme Verlag Stuttgart – New York*, **2008**;172-89.
40. Sarafraz, M. and K. Ahmadi. A practical screening model for hearing loss in Iranian school-aged children. *World Journal of Pediatrics* 2009;5: 46-50.
41. Shargorodsky, J., Curhan, S. G., Curhan, G. C., and R. Eavey.. Change in prevalence of hearing loss in US adolescents. *Journal of the American Medical Association* **2010**;304(7): 772-8.
42. Simonek MC, Azevedo MF. False-positive results in newborn universal hearing screening: possible causes. *Rev CEFAC* **2011**;13:292-8.
43. Smaldino, J., and C. Flexer,. Classroom acoustics: Personal and soundfield FM and IR systems. In *Pediatric Audiology: Diagnosis, Technology, and Management*, **2004** edited by J. Madell and C. Flexer. New York: Thieme.
44. Smith, R., Hildebrand, M., Van Camp, G. (2010). Deafness and hereditary deafness overview. <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/20301607>.
45. Stinson, M., Scherer, M., and G. Walker. Factors affecting deaf college students. *Research in Higher Education* **1987**;27(3): 244-258.
46. White, K. (October, **2010**). *Twenty years of early hearing detection and intervention (EHDI): Where we've been and what we've learned*. ASHA Audiology Virtual Conference.
47. Yoshinaga-Itano, C. Efficacy of early identification and early intervention. *Seminars in Hearing* **1995**;16: 115-123.
48. Yoshinaga-Itano, C., Sedey A., Coulter D. and A. Mehl. Language of early- and later-identified children with hearing loss. *Pediatrics* **1998**;102: 1161–71.
49. Yoshinaga-Itano C., Coulter D, and V. Thomson. The Colorado newborn hearing screening project: Effects on speech and language development for children with hearing loss. *Journal of Perinatology* **2004a**;20(8, pt 2): S132 –S137.

50. Yoshinaga-Itano C. Levels of evidence: universal newborn hearing screening (UNHS) and early hearing detection and intervention systems (EHDI). *Journal of Communication Disorders* **2004b**;37: 451-65.

Julian BOLDEA, Cornel Sigmirean (Editors), *DEBATING GLOBALIZATION. Identity, Nation and Dialogue*

Section: Social Sciences